Emily Holleman

ROMANAS

KLEOPATROS ŠEŠĖLIAI

Sofoklis

EMILY HOLLEMAN

KLEOPATROS ŠEŠĖLIAI

Romanas

Iš anglų kalbos vertė *Simona Dobrovolskytė*

Sofoklis

Vilnius, 2016

UDK 821.111(73)-31
Ho-136

Versta iš:
Emily Holleman. *Cleopatra's Shadows.*
Little, Brown and Company, New York,
2015

ISBN 978-609-444-180-6

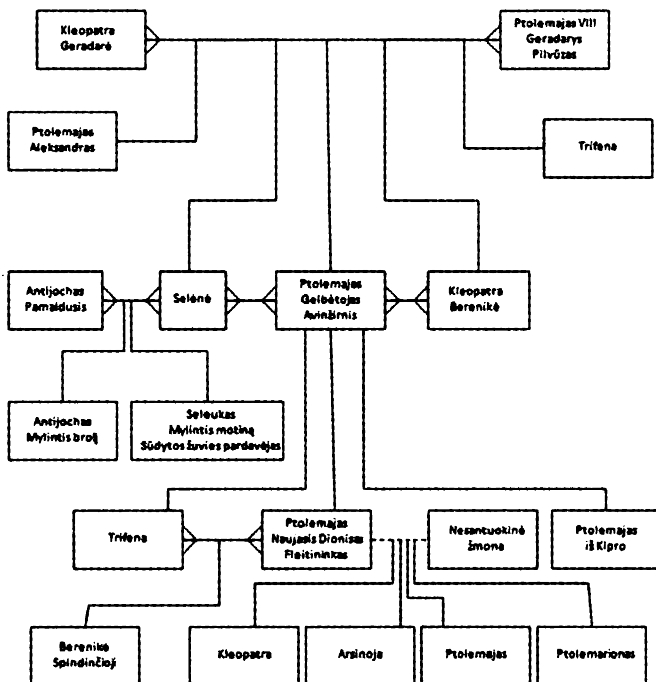
Skiriu savo seserims

Dievų duktė ji, tačiau ir jos, dukra,
Neaplenkė moiros ilgaamžės.[1]

[1] Sofoklis, *Antigonė*, vertė A. Dambrauskas, Vilnius: Vaga, 1988, p. 281.

PTOLEMAJŲ DINASTIJA

JAUNĖLĖ

Ji sklandė virš saulės išdeginto ir apleisto miesto. Paprasti mirtingieji rangėsi iš skausmo ir merdėjo gatvėse. Žiurkės, aplenkdamos savo tėvų lavonus, skuodė prie brangesnių mirusiųjų. Nusileidusi tarp šventyklų, ji sekė jų pėdsakais. Marmure įamžintas Aleksandras Didysis stūksojo niūrus, iškėlęs kardą į orą. Iš jo akių, lūpų ir šlaunų tekėjo kraujas. Sudėję ištroškusias rieškutes, vaikai maldavo vandens.

– Arsinoja.

Sparnus ištiesusi į saulę ji skriejo tolyn, virš šviesių smėlynų, tolyn nuo išdžiūvusio Nilo, tolyn nuo jo nuodėmių. Vėjas šiureno jos plunksnas. Apačioje liepsnojo dykuma. Suglaudusi sparnus ji ėmė leistis prie jūros.

– Arsinoja.

Nuo troškulio maudė gerklę. Sukdamasi ji leidosi žemyn, dūžtančių bangų link, kol snapu palietė sūrų vandenį.

– Arsinoja, mano miela. Pabusk.

Arsinoja neskrido virš tamsios it vynas jūros. Ji gulėjo susitraukusi ir drebanti savo lovoje.

– Dar vienas košmaras? – švelni ranka nubraukė nuo kaktos sudrėkusias plaukų sruogas.

Užsimerkusi ji regėjo paskutines sapno nuotrupas – sparnai, išskleisti virš smėlynų, lipnus jūros vanduo ant liežuvio. „Tik ar tai liežuvis? Gal grifai ragauja ne liežuviu?“

– Tai... ne košmaras, ne.

Jai buvo beveik devyneri. Arsinoja buvo per didelė, kad pasiduotų naktį aplankančioms baimėms.

– Neapgausi savo senos auklės, – burbtelėjo Mirinė.

Arsinoja atsimerkė. Lovos kojūgalyje sėdėjo jos auklė. Kelios plaukų sruogos buvo išsidraikiusios iš jos paprastai nešiojamo kuodo. Dėl putlių skruostų ir nedažytų akių moters veidas beveik visada atrodė jaunas, bet šiandien Arsinoja pirmąsyk prie jos smilkinių pastebėjo sidabro gijas. Už jos nugaros, kambaryje, tvyrojo ramybė. Ant sienų šoko raudona ir aukso spalva išsiuvinėtos mūzos, stovėjo vandens sklidina sidabro praustuvė, gulėjo išlyginti ir naujai dienai paruošti jos drabužiai. Tačiau kažkas buvo ne taip. Pro langus besiveržianti šviesa buvo ryški ir akinama. Buvo vėlu. Jau seniai po aušros. „Turbūt pramiegojau visą rytmetį. Ir kaip tyčia šiandien, tokią dieną..."

Arsinoja pašoko iš patalo. Kojose jautė silpnumą ir drebulį, lyg dėl skraidymo sapne būtų pamiršusi, ką reiškia justi žemę po kojomis.

– Kas tau nutiko, vaikeli mano?

Arsinoja, nekreipdama dėmesio į auklės žodžius, nuskubėjo prie durų. Mirinė klupdama pasuko paskui.

– Nusiramink, brangioji. Kur bėgi?

– Turiu skubėti į prieplauką, kitaip nespėsiu atsisveikinti su Kleopatra. Privalau atsisveikinti. Ji visada atsisveikina su manimi. Taip jau priimta.

„Mus, tave ir mane, sieja ypatingas ryšys, – dažnai kartodavo jai Kleopatra, – mes esame seserys ir mūsų ryšys tvirtesnis už bet kurį kitą kraujo ryšį. Niekas, net ir tėvas, nepajėgs mūsų išskirti." Todėl, nuo pat pirmųjų dienų, kai Arsinoja išmoko vaikščioti, ji lydėdavo Kleopatrą iki pat upės, stebėdavo ją ir mojuodavo jai, kai ši leisdavosi su tėvu į vis kitus jo nuotykius – dalyvauti naujojo Apio jaučio inkarnacijos iškilmėse Memfyje, stebėti

Amono Ra garbinimo šventės Tėbuose, arba, kaip šiandien, į kelionę į užjūrinį Rodą, o galbūt net į tolimąją Romą. Likusi viena Arsinoja liedavo ašaras.

– Negali bėgti prie laivų vienmarškinė.

– Mano sesuo nė nepastebės, kuo aš vilkiu.

– Bet tėvas pastebės, – tarė auklė. – Privalai apsirengti, kaip dera princesei.

Apsirengti, nusiprausti, susišukuoti – visa tai užtruks pernelyg ilgai. Tai nebuvo paprasta kelionė Nilu apžiūrėti, kaip kyla patvinusios upės vandenys. Kleopatra išplaukia į užjūrį. Ir niekas nenori pasakyti jai, kur ji išvyksta ir kada sugrįš. Kelionė gali užtrukti mėnesius. Ne, Arsinoja neturėjo laiko nei plaukams pinti, nei puoštis brangakmeniais, nei kitoms rafinuotoms detalėms. Suaugusieji niekada nesupranta tokių dalykų.

– Jei manai, kad reikia... – lėtai ir dvejodama ji žengė žingsnį Mirinės link, bet staiga apsisuko ir išlėkė iš kambario.

– Arsinoja! – aidėjo besivejantis Mirinės balsas. – Arsinoja!

Arsinoja prasmuko pro porą savo sargybinių ir nubėgo laiptais žemyn. Į nedidelę aikštę, kurią jos su Kleopatra buvo pavadinusios *Seserų kiemu*, plūdo kariai. Arsinoja sumojo, kad tai jai išeis į naudą. Kol ji pasieks didįjį kiemą, karių tik padaugės. Achilas ir Agamemnonas, taip ji buvo pavadinusi savo asmeninius sargybinius, buvo suaugę vyrai ir nesunkiai pavytų ją lenktynių lauke, bet jiems stigo įgūdžių įveikiant kliūtis. Apsunkę nuo savo kūno svorio, šarvų ir amžiaus naštos, jie nespėjo paskui ją, vikriai nardančią pro spragas ir tarpus minioje. It strėlė prašovusi pro privačius portikus, ji nėrė į viešuosius, pro spindinčias driades, sužeistus liūtus, kirviais ginkluotus medžiotojus ir pašaipius sfinksus, kol kirto rytinius vartus ir prieš akis atsivėrė visas smėlynų pasaulis.

Gaudydama orą Arsinoja apžvelgė pakrantę, prieplauką ir jūrą. Prisimerkusi nuo vaiskios saulės ji galiausiai išvydo tai, ko ieškojo – apvalios formos tėvo laivą, jo ryškiai raudonas bures,

išskleistas į dangų. Laivo pirmagalyje Tesalonikė, Aleksandro Didžiojo sesuo, įgavusi undinės pavidalą, kilo ir leidosi supama bangų. Smėlis degino Arsinojos padus, tarsi ragindamas ją paskubėti.

Priešakyje į neaprėpiamas jūros platybes driekėsi prieplauka. Pakrantė buvo tuščia. Kur buvo šokėjos ir dūdininkai, šventikai ir pranašautojai, kilmingieji ir valkatos, paprastai palydintys karalių į kelionę? Ramstydama medinius prieplaukos polius, čia stoviniavo ir šurmuliavo tik saujelė senstančių karių, per senų ir per silpnų tarnauti karaliui.

– Palaukite! – sušuko Arsinoja.

Tačiau niekas jos neklausė. Atšiaurios išvaizdos, gal penkiasdešimties metų vyras nuleido peilio ašmenis ant virvės – paskutinio saito, jungusio jos seserį su šiuo krantu. Pribėgusi prie vyro Arsinoja nubloškė jo ranką nuo virvės.

– Atstok, mergaite, – niurzgėdamas jis nubraukė jos pirštus nuo savo rankos.

– Aš ne mergaitė. Aš – karaliaus duktė.

– Karaliaus Ptolemajo duktė jau sėdi laive, kartu su karaliumi.

Priblokšta Arsinoja neteko žado. Niekas taip su ja nekalbėjo. Taip, lyg ji būtų gimusi ne iš savo tėvo sėklos, lyg jos kraujas būtų nieko vertas. Ji nebuvo favoritė, niekada ja nebuvo ir nebus. Arsinoja žinojo savo vietą tarp brolių ir seserų – trečioji ir paskutinė karaliaus dukra. Nepaisant to, nekilmingieji, tarnai ir kariai visada elgėsi su ja pagarbiai.

– Aš tik vykdau įsakymus, mergaite, – tarstelėjo vyras ir peiliu perrėžė virvę.

– Kleo! – sušuko ji. – Kleopatra!

Arsinojos akys lakstė po laivą. Laivo pirmagalyje lūkuriavo sargybiniai, o laivagalyje pora jūreivių skubinosi nustatyti bures pavėjui. Denio kabinos užuolaidos buvo nuleistos, todėl ji negalėjo

žvilgtelėti į jos vidų. Apačioje trys eilės irkluotojų vieningai yrėsi per bangas. Prieplaukoje senoliai paliko sargybos postus, kad padėtų išstumti laivą.

– Kleopatra!

Arsinoja girdėjo tik kurtinamą bangų ošimą. Denyje tai turėjo skambėti dar garsiau. Buvo beprasmiška laidyti gerklę. Niekas jos vis tiek neišgirs.

– Arsinoja!

Ir štai, laivo priekyje, it vizija, stovėjo ji, Arsinojos sesuo. Prabangiu safyro spalvos apdaru vilkinti Kleopatra buvo panašesnė į deivę, o ne į mergaitę. Nors jai buvo tik vienuolika metų, jos laikysena buvo panaši į karalienės. Arsinoja iškart susigėdo savo apdulkėjusių marškinių, kuriais vilkėdama miegojo ir prakaitavo praėjusią naktį.

– Norėjau ateiti anksčiau, bet Mirinė nepažadino manęs, – sušuko ji makedonietiškai, senovine jų šeimos tarme. Kartą Kleopatra jai sakė, kad be jų jau niekas nekalba šia tarme. Ničniekas visame plačiame pasaulyje. Jie buvo vieninteliai, kurie mokėjo Aleksandro Didžiojo, iškiliausio iš visų karalių, kalbą. – Sapnavau keisčiausią...

– Negirdžiu tavęs, – sušuko Kleopatra, balsu rungdamasi su bangų ošimu.

– Praėjusią naktį aš... – vėl sušuko Arsinoja.

– Nesikrimsk, mažyle. Aš sugrįšiu pas tave.

Kleopatra prispaudė delnu lūpas ir kartu su vėjo gūsiu pasiuntė jai bučinį. Arsinoja pagavo jį pirštų galiukais, o po to mojo ir mojo ranka, kol sesuo išnyko jūros platybėse.

– Arsinoja, – pažįstamas balsas pasveikino ją. Tai buvo jos mylimiausias sargybinis, jos Achilas.

Arsinoja įsivaizdavo jį, stovintį jos užnugaryje, jo vėjo plaikstomas garbanas. Ji mėgdavo timpčioti vieną iš jų, dažnai

išsprūsdavusią iš po šalmo, ir stebėti, kaip ši it spyruoklė grįžta į savo vietą. Tačiau dabar ji nedrįso atsigręžti į jį, tik ne pilnomis ašarų akimis.

– Mirtinai išgąsdinai vargšę Mirinę, – tarė Achilas.

– Aš privalėjau atsisveikinti.

Jo šešėlis priartėjo užgoždamos josios, bet Arsinoja nedrįso atsisukti. Ji negalėjo pažvelgti jam į akis. Jos skruostais sruvo ašaros, o šios dera tik vaikams.

– Eikš, princese. Palydėsiu į tavo kambarį.

Nusibraukusi ašaras Arsinoja pasekė paskui jį, bet jos mintys liko prieplaukoje. Tai nebuvo įprastos karaliaus išleistuvės. Nebuvo trimitų, nebuvo ugnies akrobatų, nei šventikų, klojančių aukas prie laivo borto. Grubaus vyro ištarti žodžiai skambėjo ausyse: „Karaliaus Ptolemajo duktė jau sėdi laive."

Grįždama Arsinoja neskubėjo ir šįkart kariai prasiskyrė, leisdami jai praeiti. Arsinoja niekaip negalėjo suprasti, kodėl jų buvo tiek daug ir ką tokia jų gausa veikė aikštėse. Paprastai jos tėvas pasiimdavo didesnę dalį kariaunos kartu su savimi. „Atsargus žmogus", – taip jos tėvą vadindavo mokytojas Ganimedas, bet ji visada įžvelgė ironijos gaidą eunucho balse.

Portikai atrodė tamsūs ir ne tokie erdvūs kaip anksčiau, nors saulė švietė taip pat vaiskiai kaip visada. Net ir nuolat besišypsantys satyrai, puošiantys šeimos kolonados sienas, prarado jiems būdingą džiugesį. Akimirką jai pasirodė, kad linksmuolio raudonodžio barzdotu skruostu nuriedėjo ašara. Atsigręžusi įsitikinti tuo Arsinoja pamatė, kad tai tik spindulys, tik apgaulingas saulės triukas. Nepaisant to, jai atrodė, kad ir satyrai liūdėjo netekę Kleopatros. Kartu su seserimi rūmus apleido ir džiugesys. Kartais Arsinoja pasvajodavo, kad ir jos išvykimas taip pat visus paveiktų. „Bet vargu ar kas pastebėtų, net jei išnykčiau it dūmas."

Grįžusią ją subarė Mirinė:

– Arsinoja, negalima šitaip elgtis!

– Aš tik nubėgau į prieplauką.

– Tik į prieplauką? Tau galėjo... Neįsivaizduoji, kas tau galėjo nutikti.

– Bet ničnieko nenutiko. Čia niekada nieko nevyksta.

– Žinoma, kad nieko nenutiko, – auklės balsas virpėjo. Ji priklaupė prie Arsinojos. Jos akys buvo paraudusios ir kiek pabrinkusios. Auklė taip pat verkė.

– Pažadėk man, prašau, kad daugiau niekada nepabėgsi.

– Pažadu, – sumelavo Arsinoja.

Mirinė pabučiavo ją į kaktą ir priglaudė prie krūtinės. Suspaudė Arsinoją savam glėbyje taip stipriai, kad ši beveik negalėjo kvėpuoti.

– Kas nutiko? – paklausė, kai moteris pagaliau paleido ją iš glėbio. – Kodėl verkei?

– Nekalbėk niekų, vaikeli, – juokdamasi pasakė Mirinė, – nei aš verkiau, nei ką.

Bet Arsinoja ja netikėjo. Pernelyg dažnai, dar prieš gimstant jaunėliams broliams, ji matė savo motinos ašaras, kad neatpažintų įprastų ženklų. Maudydama Arsinoją Mirinė pasakojo nerūpestingas istorijas apie girtus dievus ir sumaišytas tapatybes, tačiau apgauti ją buvo ne taip paprasta. Arsinoja nujautė, kad nutiko kažkas bloga. Įtarimą kėlė sargybinių gausa ir tuščia prieplauka, bet niekas nesiteikė pasakyti jai tiesos. „O, kad Kleopatra būtų čia, ji tikrai padėtų išsiaiškinti, kas vyksta."

Achilui ir Agamemnonui lydint ją į pamokas, palei kolonadas besibūriuojančių sargybinių gretos išretėjo. Arsinoja susimąstė, kur jie dingo. Jau buvo per vėlu vytis jos tėvą, be to, antrasis jūrinis laivas net nebuvo paruoštas kelionei, bent jau ji nepastebėjo jo krantinėje. Už kiekvieno posūkio ji tikėjosi išvysti naują būrį ginkluotų vyrų, bet jų nebuvo matyti. Nebuvo jų net ir tada, kai pasiekusi biblioteką ji įėjo į nedidelę skaityklą. Ten jos laukė Ganimedas. Paprastai jos karališkoji palyda jau būtų susirinkusi,

dalytųsi paskalomis ir klegėtų susėdusi prie stalo, bet šiandien ji rado tik eunuchą, prie vakarinio lango rymantį jo siluetą.

– O kur Aspasija ir Hipatija?

Jos balsas virpėjo. Tai buvo tik sapnas, priminė sau Arsinoja, tik sapnas apie kraujuojančią Aleksandro Didžiojo statulą ir lavonais nuklotas gatves, tik bereikšmis sapnas.

– Akivaizdu, kad kur nors kitur, – atsakė Ganimedas. Kleopatra buvo pirma, kuri pastebėjo eunucho sąmoningai apskaičiuotą mistiškumo aurą. Dabar Arsinoja girdėjo tai kiekviename jo žodyje. – Bet dėl to neverta švaistyti brangaus laiko. Nagi, atsiversk savo papiruso ritinėlį.

Arsinoja atsargiai išskleidė papirusą ant stalo. Daugybę kartų ji gavo pylos už tai, kad įplėšė kokį suplėkusį Archimedo veikalą. „*Istorijos*, – perskaitė ji. – Polibijas."

– Maniau, kad skaitysime *Antigonę*.

Arsinojai labiau už viską patiko tragedijos. Pasakojimai, kurie gyveno jos mintyse ir lankydavo ją sapnuose. Epinės poemos ir dramos pulsavo gyvenimu, o istorija buvo mirusiems.

– Be to, Polibijas buvo išdavikas. Jis iškeitė Arkadiją į Romą.

– Dabar ne laikas pasakoms, – eunucho balsas buvo griežtas. – Atėjo laikas tau sužinoti tiesą apie pasaulį ir apie tai, kaip svarbu būti veikliam. *Ar gali būti kas toks abejingas ar tingus, kad nenorėtų sužinoti, kaip ir kokia valdymo forma vadovaudamasis Romos miestas vos per penkiasdešimt trejus metus užkariavo ir įsiviešpatavo beveik visame pasaulyje?*[2] – Ganimedas mokėjo istoriko žodžius mintinai ir Arsinoja buvo priversta įsmeigti akis į veikalą, kad spėtų jį sekti.

– Arsinoja, esi tingi ar abejinga? Neturėtum tokia būti. Tik ne šiandien.

– O kuo ypatinga ši diena?

[2] Polibijas, *Istorijos. Pirmoji knyga*, 1 eil. Versta iš anglų kalbos.

Arsinoja žinojo, kad kažkas nutiko – jos sapnas, tuščia prieplauka ir auklės ašaros.

– Šiandien yra diena, kai viskas keičiasi, kai pradedi suprasti, kodėl, prabėgus šimtui metų ir Romai nukovus bei nugalėjus dar šimtą priešų, Polibijo žodžiuose slypi tiesa.

Eunuchas stabtelėjo ir sušvelnėjusiu balsu paklausė:

– Sakyk man, vaikeli, ar pastebėjai ką nors keisto rūmuose?

Arsinoja pastebėjo daugybę keistų dalykų nuo tos akimirkos, kai pabudo ir pakilusi nuskubėjo į prieplauką.

– Šį rytą... – pradėjo ji nekantriai, – kai ėjau išlydėti Kleopatros, aikštės buvo pilnos karių, bet grįžtant beveik visi jau buvo išsiskirstę.

– Tavo pastebėjimai teisingi, rūmuose tikrai kažkas vyksta. Ar prisimeni savo dėdės likimą Kipre?

Žinoma, ji prisiminė savo dėdę, nors ir retai tekdavo jį matyti. Jis atrodė geras žmogus, draugiškas ir švelnus, visada su šypsena veide. Tais kartais, kai dėdė atvykdavo į Aleksandriją dalyvauti puotose ir kituose ritualuose, jis rodydavo Arsinojai dėmesį, kurio ši nesulaukdavo iš savo tėvo, klausinėdavo, kaip jai sekasi mokslai, ir pastebėdavo, kokia didelė ji užaugo. Suskaudo širdį vien nuo minties apie jo mirtį. Baisu buvo net pagalvoti, kaip tai turėjo skaudinti jos tėvą ir kaip ji išgyventų, jei netektų Kleopatros.

– Mano dėdė žuvo kovodamas su romėnais, gindamas salą, kurią mūsų protėviai valdė nuo Aleksandro laikų, – su pasididžiavimu paaiškino Arsinoja eunuchui.

– Tai istorija, kurią pasakoja tavo tėvas, bet ji yra melaginga. Tavo dėdė nusinuodijo, nes nepajėgė stoti į kovą su Romos legionais. Markas Katonas, kurį romėnai vadina Jaunesniuoju, užgrobė salą ir jos lobius, neišliejęs nė lašo Ptolemajų kraujo. Nei tavo tėvas, nei tavo dėdė nepajudino nė piršto, kad jį sustabdytų. Tavo tėvas, deja, yra bailys.

Eunucho žodžiai nežeidė Arsinojos, ji tik pajuto lengvą maudulį paširdžiuose. Jai buvo gėda, ne pikta ir net ne skaudu. Ji jau žiojosi ginti tėvo, bet buvo per vėlu:

– Mano tėvas nėra...

– Tavo tėvą galima pavadinti daug kuo, bet tik ne drąsiu žmogumi. Net ir tu širdies gilumoje tai žinai.

Arsinoja linktelėjo. Ji tai žinojo. Pernelyg dažnai girdėdavo tarnų pasišnibždėjimus koridoriuose ir matydavo dirbtinas šypsenas kilmingųjų, stebinčių fleita grojantį tėvą, veiduose, kad suprastų, jog jie jo negerbia, bent jau ne taip, kaip turėtų gerbti karalių, kaip turėtų gerbti dievą.

– Nekartok jo klaidų. Visada geriau veikti, nei nedaryti nieko. Net ir tada, jei tavo veiksmai yra bevaisiai, net jei romėnai, kaip moko Polibijas, galiausiai vis tiek būtų nugalėję, ką rinktumeisi tu – būti nugalėtai likimo, ar kovoti už savo namus ir dinastiją?

– Aš kovočiau. Žinoma, kad kovočiau.

Kartais jos su Kleopatra kalbėdavosi šia tema – apie pareigą kovoti ir ginti tai, kas joms priklauso. Juk Roma užgrobė kitų Aleksandro generolų žemes. Net ir Mitridatas, kurio vardą dar buvo galima sutikti įamžintą marmure, prarado Ponto karalystę šiam nuodingam miestui. Jų karalystė buvo vienintelė likusi.

– Gerai, nes, net jei ir galėtum atleisti savo tėvui už jo neveiklumą, aleksandriečiai to niekada neatleis. Jau savaitės kaip jie grasina sukilti, užpuldinėja jo karius ir padeginėja gatves, bet, stebėdamas, kaip elgiasi tavo tėvas tarp rūmų sienų, to niekada nebūtum įtaręs. Tavo sesuo Berenikė, kartu su savo motina, sėkmingai subūrė tavo tėvo ir Romai nuolankaus valdymo priešininkus. Dėl to tavo tėvas paspruko, be palydos, per marias, siekti Romos pagalbos, o motina slapčia išslinko iš rūmų savais keliais.

– Mano... mano motina taip pat?

Tėvas nuolatos išsiveždavo Kleopatrą, pasigrobdavo ją į savo išvykas. Kleopatra buvo jo išrinktoji, jo įpėdinė, todėl privalėjo dalyvauti sprendžiant karalystės reikalus. Vieną dieną jie bus

perleisti jai. Motina dažniausiai likdavo rūmuose, užsiimdavo sūnų priežiūra ir atsainiai šyptelėdavo, kai pro šalį praeidavo Arsinoja. Retkarčiais net apdovanodavo ją bejausmiu bučiniu.

– Taip, mieloji, tavo motina taip pat išvyko. Šį rytą ji paspruko kartu su tavo broliais.

Arsinojos širdis ėmė plakti taip smarkiai, kad net spengė ausyse. Jos motina taip pat ją pamiršo. Ir vėl pirmenybė buvo suteikta broliams, kurie pirmavo visur ir visada, išskyrus tik jų atėjimą į šį pasaulį. Ir kodėl motina negalėjo pasiimti jos kartu? Nejaugi pasiimti su savimi tris vaikus vietoj dviejų būtų buvę pernelyg sunku? Be to, ji juk būtų galėjusi padėti prižiūrėti jaunesnius broliukus. Kartais ji žaisdavo su jais ir, nors Ptolemajas buvo uždaro būdo ir irzlus trejų metų berniukas, ji visada sugebėdavo jį prajuokinti. Motina net pagirdavo ją už tai. „Kaip jis myli savo seserį“, – sakydavo ji keistai šypsodamasi.

– Ar tai dėl to Mirinė nenorėjo, kad eičiau į prieplauką? Nes motina ketino pasiimti mane kartu? – paklausė Arsinoja, nors puikiausiai žinojo atsakymą. Tiesiog girdėti žodžius, kad motina ją paliko, buvo nepakeliama kančia.

– Turbūt taip ir buvo, – atsargiai rinkdamas žodžius atsakė eunuchas. Tačiau atsakymas, kurį išgirdo Arsinoja, buvo *ne*. Ji sunkiai nurijo ašarų gumulą. Net ir maldaujama, ji neverks.

– Neverk. Dauguma mergaičių lietų ašaras praradusios motiną, – tyliai, lyg su savimi kalbėdama, tarė Arsinoja ir pakartojo mantrą, kurios išmokė Kleopatra prieš daugelį metų, kai gimė pirmasis jų brolis ir kai jų motina prarado bet kokį susidomėjimą dukterimis:

Vadinamoji vaiko motina nėra
Gimdytoja – augina sėklą ji tiktai.
Tad gimdo tėvas, vaisių saugo motina...[3]

[3] Eschilas, *Orestėja*, vertė J. Dumčius, Vilnius: Vaga, 1988, p. 172.

– Tai ne tavo, o tavo sesers žodžiai.

– Tai Aischilo, o ne Kleopatros žodžiai, – atkirto Arsinoja ir nusigręžė ašarų kupinomis akimis. Netekus motinos ir tėvo, sesers ir brolių, ją persmelkė vienatvės jausmas. Liko tik eunuchas ir auklė.

– Turi mane, miela mano, – Ganimedas suspaudė jos ranką. Arsinoja atsitraukė. Jo švelnumas trikdė ją. Ganimedas nebuvo iš švelniųjų, jis buvo griežtas ir šaltas. Ir kai jis ištiesė Arsinojai ranką, ji suvokė, kad jos pasaulis pasikeitė negrįžtamai.

– Ganimedai, – giliai įkvėpė Arsinoja. Dabar nebuvo laikas gedėti motinos nei tėvo, nei visų kitų, kurie atsisakė jos, palikdami ją Aleksandrijoje visiškai vieną. Tik ne dabar, kai ji troško parodyti drąsą. – Ką turiu daryti?

– Mano miela, brangi mergaite, – sušvelnėjo jo veidas. – Nedelsdama grįžk į savo kambarį. Šiąnakt, mėnuliui pakilus virš rūmų, ateisiu tavęs pasiimti. Kelionei nesiruošk ir neprasitark nė žodžiu apie tai niekam.

– Net ir Mirinei?

Arsinoja turėjo paslapčių nuo auklės ir anksčiau, bet visos jos buvo jos pačios išgalvotos. Pavyzdžiui, kartą, kai su Kleopatra sudaužė jų proseneliams dovanotą minojiečių vazą, jos suvertė kaltę mažajam broliukui, kuris buvo per mažas, kad galėtų apsiginti.

– Nei Mirinei, nei savo sargybiniams. Prisimink, mano miela, kad nuo šiol nežinome, kas yra draugai, o kas – priešai.

– Kaip Odisėjas, kuris, grįžęs į Itakę, rado savo buvusius draugus, besimerginančius jo ištikimajai Penelopei? – įsivaizduodama save kaip Odisėją, suaugusį ir stiprų vyrą, ji pajuto jėgų antplūdį.

– Taip, tikrai taip, Arsinoja.

Ji nesišypsojo sargybiniams, kai šie lydėjo atgal į kambarį. Paprastai ji juokautų, erzindama juos ir bandydama prajuokinti jų akmeninius veidus. Ji tampytų Achilo garbanas ir baksnotų į Agamemnono šarvų tarpus, į vietas, kuriose iš abiejų pusių

tvirtinosi krūtinės šarvas. „Galėčiau perverti tave strėle šioje vietoje", – klegėdavo ji, tačiau šiandien Arsinoja tylėjo. Sargybiniai taip pat gali būti priešai. Su Mirine ji buvo tokia nešneki, kad ši, nusprendusi, jog Arsinoja apsirgo, paguldė ją į lovą dar jūrai neprarijus paskutinių vasarinės saulės spindulių.

Kai Mirinės žingsniai nuaidėjo į prieškambarį, Arsinoja pakilo. Tyliai, lyg laukinė katė, ji perslinko per kambarį ir atsargiai atvėrė savo prabangiausių apdarų skrynią. Pirštais perbėgusi per minkštus audinius, ji pagriebė vieną ir ištraukė iš skrynios. Pasirinkimas buvo puikus – dangaus mėlynumo tunika su sidabro apvadėliais. Išeidama iš kambario Arsinoja paskubomis pagriebė keletą brangenybių, kurias ketino suvynioti į apdarą: pirmąją Odisėjo knygą, kurią laikydavo paslėpusi po pagalve, nefrito vėrinį, kurį iš tolimosios Nubijos lauktuvių parvežė Kleopatra, ir skudurinę lėlę, su kuria miegodavo kasnakt. Dėl pastarosios brangenybės Arsinojai teko nemažai padirbėti, mat ji jau buvo per didelė, kad žaistų su žaislais. Metų metus dienomis ji slėpė lėlę po lova, saugodama šią net nuo artimiausių draugų. Ji tiesiog negalėjo su ja išsiskirti. Penelopė visada buvo šalia ir dabar Arsinoja neketino palikti jos Berenikės vyrams. Ji sumezgė tunikos sijono kraštus su rankovėmis, taip, kaip kartą rodė jos draugė Aspasija, aiškindama, kaip aukštumų vaikai nešioja pirkinius.

Tada Arsinoja ėmė laukti. Ji žinojo, kad turėtų gulėti lovoje ir apsimesti, kad ši naktis yra kaip ir visos iki šiol buvusios, tačiau baiminosi, kad užmigs, o miegoti ji nedrįso. Todėl įsitaisiusi ant kieto grindinio ji žvelgė pro langą, laukdama, kol Selėnė[4] užkops į dangų, aukštai virš rūmų vartų ir virš rūmų stogo. Akių vokai sunko, bet ji iš paskutiniųjų stengėsi išlikti budri ir retkarčiais mirksėjo.

[4] *Selėnė* – senovės graikų mėnulio deivė (*vert. past.*).

Sugirgždėjo durų sąvaros. Išsigandusi Arsinoja pašoko iš vietos ir prispaudė ryšulėlį prie krūtinės. Pamačiusi Ganimedą, lengvai atsikvėpė.

– Palik tai, – liepė eunuchas. – Juk liepiau nieko neimti.

Arsinoja jau ketino prieštarauti, bet susilaikė. Atsargiai padėjo ryšulėlį ant lovos.

– Sudie, Penelope, – sušnibždėjo ji.

Tylėdama ji sekė paskui eunuchą į prieškambarį. Ir ten išvydo baisų košmarą – Mirinės guolis buvo tuščias, o Agamemnonas tįsojo ant grindinio, jo galva buvo pasisukusi į šoną, lūpos išteptos vynu. Apsvaigęs ar miręs – negalėjo nuspręsti Arsinoja. Šalia jo gulėjo išversta taurė, kita – stovėjo nepaliesta. Arsinojai ėmė mausti pilvą ir darėsi bloga, ji negalėjo į jį žiūrėti. Sargybinis buvo miręs. Jis mirė dėl jos. Tada ji pamatė kitą sargybinį – netoliese stovėjo Achilas, susijaudinęs ir įsitempęs. Arsinojai užgniaužė kvapą.

– Viskas gerai, – nuramino ją eunuchas. – Juo galime pasitikėti.

Ganimedas, pravedęs Arsinoją pro karališkus kambarius, pasuko tarnų koridoriais. Juos sekantys sargybinio žingsniai ramino Arsinoją. Ties kiekvienu posūkiu eunuchas trumpam ranka sustabdydavo juos, kad įsitikintų, jog aplink nieko nėra. Arsinoja svarstė, kaip toli jie nuėjo sukinėdamiesi šiais kaskart vis siauresniais vingiais ir posūkiais.

Jų trijulė ritmingai žygiavo. Achilas, kaip tikras karys, tvirtu žingsniu sekė paskui jos eunuchą, o Arsinoja skubėjo žengdama po tris žingsnelius vietoj jų vieno. Taip jų žingsniai ritmingai aidėjo it grojant būgnu: *tvirtas, minkštas, minkštas, tvirtas, minkštas, minkštas...* Staiga tarp dviejų minkštų žingsnių įsiterpė antras tvirtas. Arsinoja ištempė ausis ir sukluso. Ji ramino save, kad jai tik pasigirdo, kad tai tebuvo jau pamiršto sapno atgarsis. Tačiau netrukus ji vėl išgirdo tą patį garsą, tik šįkart aiškiau ir arčiau, labai arti. Ganimedas paspartino žingsnį. Arsinoja taip pat suskubo, bijodama atsilikti, tik Achilas atsiliko ir sustojo. Žingsniai tolumoje taip pat nutilo.

– Ganimedai, – uždususi tarė Arsinoja.

Kalavijo ašmenų švilpimas perskrodė nakties tylą.

– Nežiūrėk atgal, – sušnibždėjo eunuchas.

Žvangėjo sukryžiuotas plienas. Arsinoja skubėjo į priekį. Pasigirdo skausmo perverto žmogaus aimana. Ar tai buvo Achilas? Dar vienas smūgis. Duslus garsas ašmenims įsirėžus į kūną. Ant grindinio susmukusio kūno garsas. Dar akimirka. Paskutinė gili aimana. Arsinoja atsisuko. Mirguliuojančioje žvakių šviesoje gulėjo jos sargybinis, jos herojus, jos Achilas, tampomas konvulsijų, iš perrėžtos gerklės plūstančio kraujo klane. Eunuchas uždengė ranka jos burną, užgniauždamas jos įniršį ir riksmą.

– Sustokit! – suriko vienas iš jų persekiotojų. – Atiduok mergaitę, arba nužudysime jus abu.

– Bėk, Arsinoja, – sušnibždėjo Ganimedas.

Ir Arsinoja bėgo. Ji bėgo tarnų patalpų koridoriais, per dirbtuves ir virtuves, kol pasiekė didįjį kiemą. Krauju ir agonija buvo aplaistytos šios sienos, bet ji nežiūrėjo į mirštančiųjų veidus. Ji ritosi per jų kūnus, įsivaizduodama, kad jie atgis pirmam saulės spinduliui pakirdus. Tačiau lekiančią į priekį Arsinoją staiga persmelkė baisi mintis – ji nežinojo, kur bėga. Todėl, vedama savo pačios pėdsakų, sugrįžo atgal į šeimos asmeninį kiemą, atgal į savo kambarį, atgal į tuštumą. Agamemnonas pabudo arba jo kūnas jau buvo išneštas ir išmestas į gatvę kaip šiukšlė. Taip, lyg jis niekada nebuvo žmogumi, o kokiu nors daiktu, atlieka, palikta lietui nuplauti. Arsinoja beveik pasigailėjo, kad neliko jo kūno. Net ir lavonas dabar atrodė gera draugija. Galbūt, jei jo kūnas būtų šalia, šalia būtų ir jo dvasia.

Jos miegamajame tvyrojo chaosas – ant grindų, it lavonai, gulėjo išmėtyti pergamento ritinėliai, lovos antklodė buvo sutaršyta, kitame kambario gale gulėjo nusviesta jos papuošalų dėžutė, iš kipariso dėžės buvo ištąsytos tunikos. Arsinoja ėmė ieškoti savo anksčiau kruopščiai suruošto brangenybių ryšulėlio, bet jo

nebuvo matyti nė pėdsako, kaip ir nė vienos iš į ryšulėlį suvyniotų brangenybių. Pasigirdo artėjančių žingsnių dundėjimas. Arsinoja palindo po lova.

Virpėdama ji klausėsi piktos žingsnių tirados palei kolonadą. Atrodė, kad tūkstančiai sargybinių lakstė po karališkas sales. „Kokia aš kvaila, kad sugrįžau čia, baili, vaikiška kvailė. Kažin, kas nutiko Ganimedui, ar jis išgyveno, ar ne? – pagalvojo Arsinoja. – Jis gyvas, – tikino ji save, – jis privalo būti gyvas. Ganimedas yra pernelyg sumanus, kad jie jį sučiuptų. Jis vienintelis likęs artimas žmogus. Jis sugrįš. Jis privalo sugrįžti."

Naktis buvo tamsi. Mėnulis paskendo debesyse. Tirštoje tamsoje bolavo tik blanki didingojo, prosenelių statyto, Faro švyturio skleidžiama šviesa. Arsinoja negalėjo sumerkti akių.

Pabudusi Arsinoja susiraukė nuo aitraus šlapimo kvapo. Sunki mantija gulė ant apsunkusių kojų. Pasibaisėjo supratusi, kad naktį, kaip kokia mažvaikė, apsišlapino. Net jos broliukas Ptolemajas nebesišlapindavo naktimis, o šiam nebuvo nė ketverių. Sukdama savo laibą kūną tai į vieną, tai į kitą pusę, Arsinoja bandė apžvelgti kambarį iš po lovos.

Aušra išginė nakties baimes ir nudažė kambarį rausva spalva. Devynios mūzos šoko prie lovos kabančiame gobelene taip pat, kaip ir kiekvieną rytą. Arsinoja sužiuro į pilkas, su nežymiais mėlynos, žalios ir vyno raudonumo atspalviais, Kalijopės akis. Epų ir nuotykių deivė grojo liutnia, jos žvilgsnis buvo tvirtas ir giedras. Ji buvo susupta į gedulo audeklą dar prieš jai sužinant apie sūnaus Orfėjo mirtį. Nė viena moteris, net ir gimusi iš Dzeuso, negali pakelti sūnaus netekties. Štai kodėl jos pačios motina pabėgo su broliais ir paliko ją vieną. Dukra yra nieko verta.

Nepaisant to, maža ir vis mažėjanti jos esybės dalelė troško prisišaukti ją apleidusią moterį, raudoti ir maldauti, kad pasiimtų kartu su broliais, vėl pajusti jos apkabinimo šilumą, kurią pažino

apsirgusi vaikystėje, kai motina dar nebuvo jos pamiršusi. Bet Arsinoja žinojo, kad daug dažniau ašaras jai šluostydavo ir mėlynes bučiuodavo ne ji, o auklė. Ir ką gi gero davė jai motinos meilė?

– Mirine? – bandydama laimę ištarė Arsinoja. Kambaryje tvyrojo visiška tyla.

– Mirine? – vėl pabandė ji, tik šįsyk garsiau. Tyla. Ir dar kartą: – Mirine?

Vardas atsimušė į akmeninę sieną. Arsinoja prispaudė kelius prie krūtinės, rankomis užsidengė ausis. Ji trauksis tol, kol visiškai išnyks. Skradžiai žemėn prasmegusi Ptolemaja. Tačiau žemė nė neketino jos pasiglemžti. Kariai neatėjo. Tik neatpažįstamu virtęs jos balsas skambėjo tyloje: „Mirine, Mirine, Mirine."

– Ganimedai? – pabandė Arsinoja. Tačiau ir Ganimedo čia nebuvo nė ženklo.

Arsinoja iš paskutiniųjų bandė sulaikyti kylančią skrandžio tulžį. „Geriau jos nelaikyti", – visada sakydavo Mirinė. Bet iš jos buvo atimta ir jos auklė. Jau niekas nevalys jos vėmalų, nemaudys, nerengs ir neklos jos lovos.

Visu kūnu pajuto artėjančius žingsnius. Kiekviena pora judėjo ritmingai, tačiau nė viena iš jų nesustojo prie jos durų. Skrandis piktai riaumojo iš alkio. Galbūt Berenikė pamiršo ją. Ji niekada nebuvo artima su savo vyresniąja seserimi. Trifenos duktė Berenikė jau buvo suaugusi moteris. Pernelyg subrendusi, kad žaistų su Arsinoja ar net su Kleopatra. Prabėgus kelioms dienoms štai čia, po lova, ras jos suteptą ir irstantį kūną.

Ji svarstė, kas gedėtų jos. Kleopatra, žinoma, kad gedėtų, o kiti? Ar motina gailėtųsi, kad nepasiėmė jos kartu? O tas šiurkštus sargybinis, užstojęs kelią prie tėvo laivo, ar prisimins ją?

Nauja pora žingsnių sudrebino grindinį. Rankos apgraibomis ieškojo užrakto. Sugirgždėjo sklendė ir, durims plačiai atsivėrus, tarpduryje pasirodė sargybinis. Tai buvo vienas iš jos tėvo vyrų. Bent jau anksčiau juo buvo ir saugojo karalių dieną ir naktį. Jo

ugninę barzdą Arsinoja būtų atpažinusi bet kur. Ji vadino jį Menelaju. Arsinoja manė, kad jis išplaukė kartu su tėvu, su Kleopatra ir visa jų palyda. Kažin ar dabar buvo galima juo pasitikėti. Visi tėvo tarnai buvo arba priversti išduoti tėvą, arba nužudyti. Mintyse iškilo Achilo mirtis, jo perrėžta gerklė, į grindis besisunkiantis kraujas ir garbanos, išsidraikiusios ant grindinio.

Sargybinio žvilgsnis klaidžiojo nuo jos rašomojo stalo prie kabančio veidrodžio, tviskančio sidabru, nuo išmėtytų papiruso ritinėlių iki auksinės Arsinojos lovos. Dabar atėjo laikas šauktis pagalbos. Ji pravėrė burną, bet nepajėgė išleisti nė garso. Arsinoja turėjo užtektinai žinių apie Trojos, Kartaginos ir Termopilų mūšius, kad žinotų, koks likimas laukė mergaičių, net visai mažų, mūšio įkarštyje susidūrusių su kovos apakintais vyrais. Ji laikė užgniaužusi kvėpavimą tol, kol ėmė manyti, kad plyš krūtinė, susprogs akys ir liežuvis. Ji meldė pasigailėjimo ir toliau kentėjo sulaikiusi kvėpavimą.

Vyras ugnine barzda nusiėmė šalmą. Jo galvą supo dar raudonesnių nei barzda plaukų kupeta. Jis kilstelėjo savo tunikos kraštą, kad nusišluostytų kaktą. Krauju suteptas audeklas nugulė ant jo šono. Jis pasilenkė žemyn, balansuodamas atsirėmė alkūnėmis į kelius, ir laukė. Arsinoja tylėjo, nors norėjo klykti.

Dalelė jos, išprotėjusi ir iškankinta dalelė, norėjo, kad jis surastų ją. Taip būtų paprasčiau, nes kada nors ją vis tiek kas nors suras. Arsinoja buvo pavargusi, labai pavargusi nuo slapstymosi. Ir tada, tarytum išgirdęs jos žodžius, jis ją pamatė. Dabar sargybinis kvėpavo ramiai, ji taip pat. Surasta Arsinoja pajuto palengvėjimą. Jis ištraukė iš po savo apdaro nedidelį ryšulėlį ir padėjo jį ant jos tualetinio staliuko. Tada, paskutinį kartą apžiūrėjęs kambarį, išėjo ir, sugirgždėjus viena į kitą brūžinamai geležiai, užrakino ją.

Sargybinio žingsniams nutolus, Arsinoja iššliaužė iš po lovos ir nuskubėjo prie stalelio. Išvyniojusi ryšulėlį rado duonos kepalėlį, keletą datulių ir kekę žaliųjų vynuogių. Staiga ji pasijuto baisiai

alkana. Taip ilgai laukusi, kada galės iki soties prisikimšti duonos ir vaisių, dabar nedrįso liesti maisto. Ji niekada gyvenime nevalgė neragauto maisto, išskyrus tą kartą, kai su Kleopatra sode suvalgė kelias uogas. Ji prisimena, kaip Demokratas, tėvo maisto ragautojas, mirė, gaudydamas orą ir susiėmęs rankomis gerklę. Ji tikrai nerizikuos savo gyvybe, tik ne po to, ką jai vienai teko išgyventi šią naktį. Reikėtų išmesti dovanas per langą, bet to padaryti ji irgi negalėjo. Todėl ji vėl palindo po lova, glausdama sargybinio atneštus nuodus prie krūtinės.

VYRESNIOJI

Minia skandavo. Ji skandavo jai. Jai, Ptolemajo Fleitininko mažiausiai mylėtai dukrai, atstumtos nuotakos atstumtam vaikui. Jai, nuolankiam feniksui, kylančiam iš rusenančių Egipto pelenų. „Berenikė Epifanėja, – šaukė jie jos karūnavimo vardą. – Berenikė Spindinčioji."

Net ir svaigdama nuo minios liaupsių, ji negalėjo atsikratyti savo baimių. Valdžios perversmas buvo pernelyg greitas ir sklandus, ir neparodė jos galios. Jos tėvas paspruko dar nespėjus pralieti kraujo. Fleita grojantis kvailys turbūt jau pasiekė Rodą. „O kur toliau, Tėve?" Net ir kai jos pavaldiniai laidė gerkles šlovindami ją, Berenikė žinojo, kad iš tikrųjų jie laidė gerkles prieš jos tėvą, prieš jį ir jo brolį, dėl jų kaltės prarasto Kipro, kuris buvo paskutinis pradangintas, kadaise didinga buvusios jos karalystės, pėdsakas.

Tik lenktis jai turėtų ne Aleksandrija, o Memfis, dviejų žemių pusiausvyros simbolis, su savo akmeninėmis sienomis ir sfinksais apstatytomis gatvėmis. Šis karūnavimas sujungs jos dinastiją su anksčiau gyvavusiomis dinastijomis, su senovės faraonais, kurie valdė šias dievų žemes. „Viskas su laiku", – pažadėjo sau Berenikė. Jos tėvas išsėdėjo karaliaus soste ketverius metus prieš leisdamasis į kelionę Nilu, į baltųjų sienų miestą, kad gautų Ptacho palaiminimą ir priimtų dvigubą karūną. Tėvo šventikas, jo mylimas Psenptaisas, kurį tėvas vadino dviejų žemių valdovo pirmuoju

pranašu, palaikė ten tvarką. Dar buvo anksti, ji tai žinojo. Geriau leisti dulkėms nusėsti ir užsitikrinti valdžią čia. Balto akmens laiptai vinguriavo aukštyn kalvos šlaitu, virš šlovinančios minios, apgulusios plačias miesto gatves. Kuo aukščiau ji kopė, tuo labiau tankėjo jos kvėpavimas ir daužėsi širdis, grasindama iššokti pro gerklę. Aleksandrija, be abejonės, matė karalių, kurie nesiteikė kopti patys. Jos prosenelis buvo vienas iš jų. Ptolemajas Geradarys, dar pagarsėjęs ne tokiu maloniu vardu kaip Pilvūzas, atgavęs teisę į sostą, įsakė savo neštuvų nešikams užsikelti jį ant jų pečių. Vienas iš nešikų, neatlaikęs jo svorio, suklupo ir pasiuntė karalių kartu su neštuvais ant marmurinio grindinio. Tai buvo dar vienas pavyzdys, kuriuo Berenikė neketino sekti. Pilvūzas buvo pirmasis, kuris patikėjo Egipto gerovę Romai, pasirinkęs geriau testamentu atsisakyti savo kraujo linijos teisių, nei išvysti *ne tą* sūnų paveldint sostą.. Ne, verčiau ji seks savo pirmųjų protėvių pėdomis, tų, kurie padidino karalystės turtus, o ne pamažu juos iššvaistė.

Tačiau, nepaisant jos planų, Berenikė nejautė pergalės skonio. Dabar, kai ją iškovojo ir dar taip lengvai, neapykanta tėvui ėmė blėsti, tarsi ši, kaitinusi ją visus šiuos metus, būtų sudeginusi jo išdavystės tulžį. Kai tėvas keikdamas išvarė jos motiną į gatvę ir savo meilę skyrė jaunesniems, savo sugulovės pagimdytiems pavainikiams, Berenikė manė, kad nekęs jo amžinai. Tačiau dabar, galvodama apie jį, matė tik paprastą mirtingąjį, ne pabaisą, tik kvailą, savanaudišką žmogų, pamilusį moterį, kuri nebuvo jo sesuo. Ji beveik jautė jam gailestį.

Prieš akis iškilo viršutinė šventyklos frontono dalis – soste sėdintis barzdotas Serapis, su trigalviu Kerberu[5] prie jo kojų. Berenikei lipant aukštyn, atsivėrusiame frize išryškėjo dvi nimfos, su auksiniu gausybės ragu rankose ir pora dėmėtų bulių pašonėje.

[5] *Kerberas* – sen. graikų mitologijoje trigalvis šuo, saugojęs įėjimą į požemio karalystę Hadą (*vert. past.*).

Paprastai šis iš gabalėlių sulipdytas dievas – pusiau Osiris, pusiau Dionisas, Hadas ir Apis viename – keltų jai juoką, bet jos skeptiškumo lyg nebūta. Įžengus į pirmąją kolonadą, švelnus vasaros vėjelis atnešė miros dvelksmą. Berenikė jau įsivaizdavo, koks tvaikas tvyrojo šventyklos viduje. Šventikams patiko šis dvokas ir ji suprato, kodėl – jis kurstė jos baimes. Menkiausias gyvulio išsigimimas mes ant jos šešėlį, net jei ir šie šventi vyrai bandys skaityti ženklus jos labui. Jeigu viduriai bus tokie sugedę, kad bet kuris juokdarys įžvelgs juose pražūtį, ji praras aleksandriečių paramą dar nespėjusi jos iškovoti. Tada jai neliks kitos išeities, kaip tik nedelsiant leistis į kelionę Nilu, galbūt net jau rytoj, ir bandyti gauti palaiminimą Memfyje ir Tėbuose, be to, jai bus reikalingas karinis triumfas, kad įrodytų, jog dievai šypsosi jos atėjimui į valdžią. Bet ne, tai silpnumo ženklas – bijoti to, kas ne jos valioje. Smilkalai sudrumstė jos mintis. Joks žmogus nedrebėtų dėl paleistų žarnų, jei kvėpuotų vien tyru vandenyno oru.

Tačiau drebėjo visi. Kilmingieji, vilkintys purpuriniais, koralo ir skaisčiai raudonos spalvos apdarais, plūdo į aikštę ir būrėsi aplink skulptūras, žvalgydamiesi į kitus savo luomo atstovus, kiekvienas iš jų nekantravo pastebėti, kas atvyko pasveikinti naujosios karalienės, o kas nepasirodė ir liko melsti Fleitininko sugrįžimo. Šios būtybės, ir akmeninės, ir gyvos, laikėsi atokiai, nepaliestos jų plebėjiškų antrininkų aistros. Ir nors dabar jie žadėjo savo lojalumą, anksčiau pastarasis priklausė jos tėvui ir tik jam. Berenikė vylėsi, kad jų ištikimybė tėvui buvo tokia pat menka, kaip jos tėvo jiems.

Kai tunikų jūra prasiskyrė, abejonės pakirto Berenikei kojas. „Drįsti siūlyti savo vardą nemirtingiems dievams?“ – skambėjo motinas balsas. Berenikė kovojo su juo. Kodėl ją kamuoja bloga nuojauta? Nepaisant visų tėvo nesėkmių, jis nė nesudvejojęs priėmė karūną, karūną, į kurią neturėjo teisių. Ir niekada nė vienas žmogus ar dievas nepastojo jam kelio reikalaudamas

pasiaiškinimo. Jo arogancija net leido jam pasivadinti Naujuoju Dionisu – pompastiškiausiu Ptolemajų epitetu mažiausiai jo nusipelniusiam karaliui. Ir štai Berenikė dabar stovėjo prie aukuro laiptų, kurio kaulo baltumo vartai pagaliau buvo plačiai atverti jai.

Pasiruošusi priimti savo lemtį, ji įžengė į šventovę. Per tirštą orą ji įžvelgė tik žemyn nuo aukuro žvelgiantį dievą Serapį, jo barzdą ir paauksuotą vaisių krepšelį. Jo žvilgsnis buvo rūstus, tarsi nutuoktų apie silpną jos tikėjimą. Šešėlis raibuliavo po jo žvilgsniu. Berenikė mirkčiojo, kol vyriausiasis šventikas ir jo gana stipriai pablukusi septynkampė žvaigždė išniro iš smilkalų pritvinkusios miglos.

– Berenike, Spindinčioji, dukra Ptolemajo, Naujojo Dioniso, sūnaus Ptolemajo Gelbėtojo, kilusio iš Aleksandro Didžiojo giminės, kuris buvo sūnus dievybės, ne mažiau iškilios nei pats Dzeusas Amonas, – griaudėjo jo balsas. – Šiandien tu stovi prieš Serapį, kuris vadinamas ir Dionisu, ir Osiriu, kad būtum karūnuota Aukštutinės ir Žemutinės Karalystės valdove.

Berenikė pasilenkė, kad atsiklauptų. Nuo grindinio sklindantis šaltis smelkėsi į jos kaulus. Akies kampučiu matė, kaip balta telyčia priešindamasi kresčiojo galvą. Atvaryta tam, kad pasitiktų savo likimą, ji unkštė, šniokšdama per šnerves. Berenikė nutilo, baimė sukaustė jos kvėpavimą. Tiek daug priklausė nuo šios akimirkos. Išversti viduriai palaimins arba pasmerks jos siekį. Dabar tik dievai gali ją prakeikti, pasiųsdami pajuodusias žarnas, kurias visi palaikytų blogu ženklu. Tada visi miestiečiai stos prieš jos valdžią, prieš moters valdžią, kas juos veikiausiai ir taip jau erzina. Suglebusi ji pakėlė akis aukštyn, į dievo plyšį primenančią burną, į tuščias akis, į pravertas lūpas, apnuoginančias mėsingą liežuvį. „Serapi, galingiausiasis tarp nemirtingųjų, – nenoromis ji ėmė prašyti, – neleisk šiam mirtingųjų šventikui stoti tarp manęs ir mano prigimtinės teisės.“

– Didis Serapi, mes aukojame tau šią telyčią, gražiausią iš karališkosios bandos, kad palaimintume tavo dukters įžengimą į sostą. Mes, nusižeminę tavo malonės maldautojai, prašome, kad priimtum šią auką.

Karvė iš visų jėgų stengėsi atitraukti savo kaklą toliau nuo sidabrinių ašmenų ir subliovė, kai jos kraujas pliuptelėjo ant grindinio. Jos kūnui konvulsiškai trūkčiojant, baltai apsitaisęs padėjėjas perrėžė gyvulio pilvą nuo krūtinkaulio iki tešmens, nuo kairės priekinės kojos iki dešinės ir nuo dešinės užpakalinės kojos iki kairės. Nulupus odą, atsilaisvinusios išsiraitė žarnos. Berenikė sužiuro į rožinės spalvos spirales ir, neįžvelgusi jose nieko neįprasta, pagaliau kiek lengviau atsikvėpė. Ji buvo girdėjusi baisių istorijų apie gyvulius be širdies, vidurių ar šonkaulių, bet visos anksčiau matytos aukos niekuo nesiskyrė nuo šios, nebent tik tuo, kas apie jas buvo pasakojama.

Šventikas atsikrenkštė ir apžvelgė kolonomis apstatytą salę, tada pažvelgė į dangų ir į susirinkusius žioplius. Pagaliau jis prabilo:

– Garbė dievams. Serapis šypsosi šiai valdovei! Viduriai yra sodrūs, raudonos spalvos – narsos, drąsos ir didybės spalvos. Berenikė Spindinčioji grąžins Egiptui jo šlovės laikus!

Palengvėjimo jausmas plūstelėjo jos venomis, nepaisant jos motinos grasinimų, ji bus karūnuota su palaiminimu. Tarp dūmų ir vidurių, antrasis padėjėjas įžengė į šventovę, laikydamas rankose valdžios regalijas – baltą karūną ir auksinį skeptrą. Ji prisiminė savo tėvą su karūna ant galvos, kai šis išlipo į krantą iš karališko laivo. Jos vizijoje tėvas buvo jaunesnis, o ji – ne vyresnė nei šešerių metų mergaitė. Netverdama džiaugsmu ji šoko į jo glėbį.

– Serapio vardu karūnuoju tave, karaliene Berenike, Spindinčioji, dviejų žemių karaliene.

Šventikas tvirtai baltu kaspinu apjuosė jos kaktą. Dvi vienodos plaukų kasos įsirėžė į galvos odą, bet ji nejuto skausmo. Tada ji pakilo ir atsistojo kaip karalienė.

Dėl kitos ceremonijos, vyksiančios Memfyje, ji nesikrimto. Aukštutinės žemės buvo paklusnios karta iš kartos. Jos senelis galutinai sužlugdė jų viltis išsivaduoti, sudeginęs Tėbus iki pamatų. Dabar pavojai tykojo čia, Aleksandrijoje. Miestiečiai nuvertė nuo sosto daugiau Ptolemajų nei vietiniai žemių gyventojai.

Žengiant per šventyklos išorinį kiemą antrą kartą, Berenikę pasitiko šnibždesiai, peraugantys į neryžtingus sveikinimo šūkius. Tai jos nejaudino. Berenikė žinojo, kad kilmingieji ją palaikys. Jų šventikas palaimino jos valdžios siekį, be to, jie neturėjo kitos išeities. Tėvas paliko juos. Berenikei grįžtant atgal į miestą, jos pavaldiniai vėl skandavo. Palikusi šventikus ir kilminguosius, žarnas ir likimo ženklus, ji mėgavosi procesija, puotaujančių apgirtusiais šūksniais ir vėsiu jūros vėjeliu, glostančiu jos kaklą. Ji nebus nuo pasaulio atsiskyrusia karaliene, uždaryta paauksuotame narvelyje.

Rūmuose jos motina lakstė viršutiniais rūmų koridoriais, retkarčiais vis žvilgtelėdama į susitvenkusią minią. Šaltakraujė Trifena buvo per silpna, kad galėtų prisijungti prie dukters procesijos.

– Negalime leisti, kad apkosėtum krauju karalienės mantiją, – subarė Trifeną jos neperkalbamas eunuchas.

O jos motina toliau bambėjo:

– Kodėl ne? Vargu ar nuo to padidėtų esama kraujo dėmė.

Berenikė žinojo, kad jos motina ne visada buvo tokio būdo. Kadaise, priminė ji sau, Trifena elgėsi oriai. Tai buvo prieš tai, kai tėvas išvarė ją ir neapykanta jam peraugo į įniršį, graužiantį jos sielą.

Berenikei praeinant pro karališkus vartus stojo tyla. Rūmai atrodė taip, lyg būtų abejingi šios dienos įvykiams. Dvyniai sfinksai, iš abiejų pusių saugantys marmurinį įėjimą, žvelgė tolyn bejausmiais žmogaus pavidalo veidais. Viršuje, saulėje, spindėjo indigo spalvos frizas, vaizduojantis Aleksandro pergalę prieš persus. Didysis karvedys su ant jo krūtinės šarvo išraižyta Medūzos galva atrodė kaip visada pasirengęs nublokšti savo priešininką nuo

žirgo. Berenikė pastebėjo tik vieną ženklą, rodantį, kad jos buvo laukiama – vienas iš keturių skulptūros kampų buvo tuščias. Ten, kur anksčiau marmure buvo iškaltas fleita grojančio tėvo siluetas, buvo likusi tik nuoga granito plokštė. Bent jau tiek pasistengta.

Gargždus balsas pertraukė jos mintis:

– Gal galima sutrukdyti Jus akimirkai, karaliene?

– Dijau, – ištarė Berenikė prieš atsigręždama į vyrą.

Ji visada puikiai atskirdavo balsus ir dialektus. Tai, kai ji buvo maža mergaitė, dažnai stebindavo tėvo patarėjus. Kartais jis atsivesdavo Berenikę užrištomis akimis, kad ji atspėtų jo svečių kilmę. Tada ji labai didžiavosi jai rodomu dėmesiu, bet dabar matė tai tik kaip dar vieną iš jo kvailų pramogų. Nepaisant visko, šitai pasirodė esąs naudingas talentas. Išgirdusi tik sakinio nuotrupą, devyniolika iš dvidešimties kartų ji galėjo pasakyti, kas kalba ir iš kurio miesto yra kilęs.

– Malonu Jus matyti, – tarė ji jam. – Paėjėkite su manimi truputį.

– Galbūt dabar netinkamas laikas? – paklausė jos patarėjas. Dijas buvo drūto stoto vyras, kurio praplikusį viršugalvį supo kelios išsidraikiusios plaukų sruogos, tarsi atsisakančios pripažinti pralaimėjimą kovoje su laiku. Jis atrodė kaip tarnybą užbaigęs karys, kaip žmogus, kuris, jau nugyvenęs pusamžį, mėgavosi gyvenimo teikiamais malonumais. Kadaise po šiuo išpampusiu pilvu slypėjo tvirtas kūnas, kurio dabar buvo likę tik pėdsakai. Ji pasitikėjo juo labiau nei bet kuriuo kitu vyru. Kad ir kaip ten būtų, jis buvo pirmasis iš Aleksandrijos kilmingųjų, kuris sukilo prieš jos tėvą ir pasėjo neapykantą tėvui miesto gatvėse.

– Šis laikas ne mažiau tinkamas nei bet kuris kitas, – tarė Berenikė, jiems praeinant pro viešąsias kolonadas. Akies krašteliu ji pastebėjo, kaip vienas kitas tarnas skubiai pasitraukė jai iš kelio. Nors gal tik pasirodė.

– Sakykite man, Dijau, kas Jums neduoda ramybės? – sulėtinusi žingsnį ji pažvelgė jam į akis. – Jūsų aleksandriečiai turėtų būti

patenkinti manimi, bent jau kol kas. Mano galvą vos prieš akimirką apjuosė karališkas vainikas.

– O ne, mano karaliene. Užtikrinu Jus, kad mano žmonės yra patenkinti šiuo džiaugsmingu įvykiu. Tai – visų mūsų maldų kulminacija, – nusišypsojo jis plačiai. Dijo viršugalvis degė raudoniu, išduodamas, kad jis dėl kažko jaudinasi.

– Bet?..

– Bet... rūpesčių mums kelia Jūsų motina. Sklinda gandas, mano karaliene, kad ji ketina atkeršyti visiems tiems, kurie kadaise buvo ištikimi Ptolemajui Fleitininkui. Nereikia Jums net aiškinti, kokią žalą tai padarytų.

– Vadinasi, turi draugų, palaikančių mano tėvą, – tarė ji.

Tai visai nestebino Berenikės.

– Gal ir turiu draugų, kurie palaikė Jūsų tėvą, bet mano draugystės nėra reikšmingos. Svarbu yra tai, kad kone kiekvienas žmogus šiame mieste vienu ar kitu metu rėmė kurį nors, tuo metu karaliaus soste sėdėjusį, Ptolemają. Būtų neteisinga nukirsdinti galvą už tokią nekaltą sąjungą.

Dijas žvelgė į ją, laukdamas jos pritarimo. Jis baiminosi be reikalo, Berenikė netroško kraujo. Jos padėtis leido jai išlikti geraširde nugalėtoja.

– Pasakyk savo draugams, kad neketinu žudyti tų, kurie paramą tėvui parodė tik nežymiu galvos linktelėjimu.

– To ir tikėjausi iš Jūsų, mano karaliene, bet manas mintis patvirtinantys Jūsų žodžiai nuramins daugybę širdžių.

Dijas švelniai paspaudė jos ranką. Palydėdama jį žvilgsniu, Berenikė susimąstė, ar šis jo švelnumas reiškė ką nors daugiau, ir pajuto, kaip išraudo jos skruostai.

Užkopusi laiptais į viršų, ji įžengė į Fleitininko, o dabar – savo, karališkuosius apartamentus. Berenikę apakino kiekvienos sienos kampuose kabantys auksiniais rėmais išpuošti veidrodžiai, skaidantys prabangiai apkaltus baldus į daugybę atspindžių. Visur,

kur tik žvelgė, matė porą į ją įsmeigtų akių. Rašomasis stalas su juodmedžio plokštėje inkrustuotais spindinčiais perlais buvo vienintelis nepaauksuotas daiktas. „Fleitininkas miega sukaustytas paauksuotų grandinių." O Berenikė manė, kad jos motina linkusi perdėti.

– Taip ir maniau, kad rasiu tave čia, – išgąsdino ją Pietonas taip, kaip jam dažnai pavykdavo. Eunuchas pasižymėjo kone nežemišku sugebėjimu įeiti į kambarį nepastebėtas.

– O aš maniau, kad sargai užstos kelią nekviestiems svečiams ir leis man keletą minučių pasidžiaugti savo apartamentais.

Tik būdama viena ir jo pažįstamoje draugijoje Berenikė jausdavosi jaukiai. Bent jau žinojo, ko buvo galima iš jo tikėtis. Nors eunuchas mėgo ją paerzinti, ji buvo jam brangi ir jo atsidavimas jai nekėlė abejonių.

– Tavo apartamentai? Kaip greitai saviniesi savo tėvo daiktus. Karūna užvaldo tave. Nenuostabu, kad mielai leidi laiką šiame veidrodžių koridoriuje.

Ji šyptelėjo pastebėjusi pašaipų eunucho toną.

– Šie apartamentai man tiks, bent jau kurį laiką, – atsakė ji.

– Tuo tarpu, – toliau tratėjo eunuchas, – Egipto išlaidos auga – tavo sargybiniai, tavo monetos, tavo karo žvalgai. Iš Memfio atklysta gandai, kad Nilo vandenys nekyla.

– Ir neturi kilti. Nauji metai prasidės tik už dešimties dienų. Potvynių sezonas dar net neprasidėjo.

– Bet jis artėja ir miesto šventikai nerimauja dėl nusekusios upės.

– Neabejoju, kad Psenptaisas nerimauja labiausiai už visus.

Jos tėvas galbūt išnyko už jūrų marių, bet jo sąjungininkai vis dar gali veikti jo vardu. Nėra nė menkiausios abejonės, kad jo pranašas bandys sukelti nepasitenkinimą ja.

– Taip, mano karaliene, bet jo keliamos nepasitenkinimo bangos nereiškia, kad nėra priežasties nerimauti. Nusekę vandenys reiškia, kad...

– Žinau, ką reiškia nusekę vandenys, Pietonai.

Gatvėse badaujantys vaikai, vyrų alkis, kurstantis norą sukilti. Jai teks aplankyti Aukštutinę karalystę ir nuvežti grūdų bei paguodos mirštantiems.

– O dabar švęskime kartu, nors akimirką. Šiandien, svarbiausią dieną iš visų...

Taip ilgai ji laukė šios dienos. Berenikė spragtelėjo pirštais tarnaitei, stovinčiai prie durų:

– Atneškite vyno karalienei ir jos patarėjui, vyriausiam patarėjui, jos viziriui.

Ji troško išvysti eunucho šypseną ir šis jos nenuvylė. Net dabar jo nuotaika veikė ją, kaip Mėnulis veikia jūros potvynius ir atoslūgius. Didžiąją dalį jos vaikystės metų, po to, kai buvo išvyta jos motina, o tėvas iškeitė ją į Kleopatrą, Pietono šypsniai ir geranoriški žodžiai buvo vienintelė jos paguoda. Kitiems šiame pasaulyje ji tapo nematoma, nepageidaujama devynmete, vėliau dešimtmete, trylikamete mergaite, kurios išsižadėjo karalius. Visiems, išskyrus Pietoną. Jis lavino ją, augindamas siekius ir aitrindamas jos žaizdas. Jo nepalenkiamas pasitikėjimas kurstė jos lūkesčius ir teikė vilčių, kad ateis diena, kai ji taps karaliene. Ir štai – tai įvyko.

– Už dvigubą karalystę, – pakėlė ji taurę. Pažvelgusi Pietonui į akis, ji neįžvelgė nė kruopelytės džiaugsmo jo šypsenoje. Jo burna persikreipė, bet akys jo mergaitiškų bruožų veide buvo it tuščios kiaurymės. Jis sukinėjo taurę tarp pirštų. Satyrai sukosi grodami aplink juos du.

– Ar yra dar kas nors, kas tau neduoda ramybės? – tyliai paklausė ji, stengdamasi kaip įmanydama nuslėpti savo nusivylimą. – Ar turi naujienų apie mano tėvą?

– Pasak mūsų žvalgų, jo kursas nukreiptas į Rodą. Jis siekia mūsų ypatingo favorito – Katono – malonės.

Katonas – tas niekingas vagis. Pagrobė Kiprą, kad pasotintų savo romėnišką godumą, o dabar tėvas klaupsis prieš šį vyrą,

prašydamas, kad romėnų jėga atimtų iš jos sostą. Tai neturėtų jos stebinti, juk Fleitininkui karalystė niekada nebuvo svarbi. Jis užaugo be įsipareigojimų, priminė sau Berenikė, kaip nesantuokinis vaikas tolimojoje Sirijoje, gerdamas į kiekvieno, teikusio žvilgtelėti į jį, karaliaus sveikatą. Sostas jam buvo dovana, o ne priedermė. Kipro netektis Berenikei buvo it žaizdą graužianti druska. Gerai pažįstamas pyktis vėl užgožė anksčiau jaustos tuštumos jausmą. Ji negalėjo per dieną ištaisyti tėvo klaidų, bet vylėsi, kad jo išdidumas neleis jam ieškoti pagalbos pas žmogų, kuris pasiglemžė jo palikimą.

– Sakyk man, kas dar žino apie Fleitininko planus? Ar tavo žiurkės jau ėmė skleisti nuodus mieste?

Berenikei kėlė nuostabą Pietono galia, jo sugebėjimai rasti bendrą kalbą su įvairaus plauko žmonėmis ir rasti sąjungininkų ne tik rūmuose, bet ir miesto skersgatviuose.

– Dar ne, mano karaliene. Geriau palikime jo draugus nežinioje dar kurį laiką. Tegul galvoja, kad jis pabėgo ir nežinia kur. Tegul aptarinėja jo bailumą dar truputį.

– Pastarojo yra tiek daug, kad jį būtų galima aptarinėti ilgai, – pasišiaušė Berenikė. Tėvo trūkumai erzino ją. Ir kodėl ji taip ilgai jų nematė? Metų metus ji kentėjo jo panieką, kol galiausiai išvydo tiesą. Buvo sunku tai suvokti – tėvas buvo gimęs iš Ptolemajo Gelbėtojo sėklos, tos pačios, kaip ir jos motina, tačiau ji negalėjo įsivaizduoti dviejų prieštaringesnių asmenybių. Nejaugi tos pačios silpnybės tekėjo ir jos gyslomis?

– Tu niekada nebūsi tokia, kaip jis, – eunuchas kartais stebuklingai perskaitydavo jos mintis. – Tu panaši į motiną, o ne į tėvą.

– Nesu tikra, ar tai komplimentas, – šyptelėjo ji.

Lankstusis eunuchas nutilo tiriamai žvelgdamas į ją ir prikandęs apatinę lūpą tarė:

– Yra dar vienas reikalas, ir gana delikatus. Jis susijęs su tavo seserimi.

Jos sesuo. Ji manė, kad vaikų klausimas buvo išspręstas. Vyriausiąją, Kleopatrą, tėvas pasiims su savimi, o jo sugulovė paspruks su likusiais. Toks bent jau visada buvo jos planas. Berniukai buvo tik ką išlipę iš vystyklų, Kleopatrai buvo ne daugiau nei vienuolika, tad jauniausia duktė buvo Arsinoja. Berenikė bandė prisiminti mergaitės veidą. Mintys sukosi apie dvi dukteris, kurios gimė iš tėvo sugulovės įsčių. Jos buvo panašaus amžiaus, ne didesnio nei dvejų ar trejų metų skirtumo. Tikros seserys, kokių jai nebuvo lemta turėti.

– Maniau, kad motina pasiėmė ją pabėgdama iš rūmų.

– Aš irgi taip maniau, bet atrodo, kad ji pasiėmė tik berniukus. Akivaizdu, kad nė vienas iš tėvų nerodė ypatingos meilės jauniausiajai dukrai. Sargybinis rado ją drebančią po lova per pirmąjį budėjimą.

– Neabejoju, kad ji turi auklę ar mokytoją, kuris ją prižiūri.

Staiga Berenikė suprato, kodėl eunuchas iškėlė šį klausimą – kad primintų jai, kokia bus jos motinos reakcija, kai sužinos, kad vienas iš Fleitininko vaikų pakliuvo į jų rankas. Ji norės, kad mergaitė mirtų.

– Spėju, kad mano motina turi savų planų dėl šio vaiko, – tęsė Berenikė.

– Jai niekada nebuvo prie širdies jaunesni jūsų tėvo vaikai...

– O ką manai tu, Pietonai? Kokie tavo planai?

Berenikė nenorėjo velti vaikų į šį reikalą, bent jau tol, kol to buvo galima išvengti. Tačiau lygiai taip pat ji negalėjo parodyti savo gerumo ir atlaidumo, tai nederėjo karalienei.

Eunuchas žaidė pirštų galiukais su virš jo lūpos kyšančiais šeriukais. Po šitiek metų jis vis nesiliovė puikuotis savo apgailėtinais vyriškumo ženklais. Tai ją liūdino.

– Arsinojai nejaučiu nė trupučio meilės, – tarė jis. – Bet šis vaikas nėra visų nemėgstamas. Tarp tarnų ji, galima sakyti, visada buvo favoritė. Ir yra tokių, kurie nerimauja, jog į Trifenos

nemalonę pakliuvęs miestas pasrus krauju. Nekaltos mergaitės nužudymas tik patvirtintų tokius nuogąstavimus.

Berenikė nusišypsojo. Jo atsakymas buvo tobulas. Eunucho sugebėjimas suteikti jos sprendimams politinę reikšmę buvo ypatingas jo talentas.

– Tada, – atsakė ji, – būtų išmintingiausia man įsikišti. Išgelbėjusi šį vargšą, tėvų paliktą, vaiką užsitarnaučiau savo pavaldinių malonę.

– Taip, manau, kad tai parodytų šiokią tokią išmintį, taip pat ir gerumą. Tai galėtų išeiti tau į naudą.

Trifena nevertino tokių sentimentų. Jos nuomone, gerumas buvo silpnumo požymis, o tai prilygo mirčiai.

Kai Pietonas išėjo, Berenikė susimąstė apie Arsinoją. Mergaitė turbūt jautėsi vieniša ir buvo išsigandusi. Sprendžiant pagal jos amžių, vargu ar jai teko kada nors praleisti nors vieną naktį be auklės, o dabar praėjo jau dvi. Mažai tikėtina, kad ji yra patyrusi alkio keliamą skausmą ir baimę. Mergaitei turėjo būti ne daugiau nei devyneri metai, tiek pat, kiek buvo jai, kai gimė Kleopatra ir kai ji stebėjo, kaip iš rūmų išvejama jos motina, kai drebėjo viena savo kambaryje, laukdama ir spėliodama, kaip bus pasielgta su ja. Berenikės širdyje žybtelėjo užuojautos kibirkštėlė paliktai mergaitei.

JAUNĖLĖ

Arsinoja išverkė visas akis. Pirštais maigė drėgną antklodę, gėdingą įrodymą to, kad neseniai apsišlapino. Dabar jos akys buvo sausos it smėlis. Ji negalėjo patikėti, kad buvo šio tvano autorė.

Pusnuogė ir drebanti Arsinoja spaudė kelius prie krūtinės. Ji nusivilko suteptą tuniką ir persivilko apatinius, bet neturėjo nė menkiausio supratimo, kaip apsirengti. To jai dar niekada neteko daryti pačiai, tam reikalui buvo tarnai. Naiviai ji vis dar tikėjosi, kad sugrįš Mirinė, nešina levandomis kvepiančiu vandeniu rankoms nusiplauti. Tačiau nepasirodė nė vienas tarnas, kad ją nuprausty ir pamaitintų, kad pakvepintų ir nuvilktų purvinus drabužius. Nors buvo sumetusi juos į kampą, ji vis dar galėjo užuosti jų tvaiką.

O, kad ji galėtų išsmukti iš savo kambario, nubėgti per koridorių į sesers kambarį ir, įsliuogusi į Kleopatros lovą, įsitaisyti šalia jos. Sesuo šnibždėtų jai į ausį rūmų paslaptis ir ji sužinotų, ką turėtų daryti, ką sakyti, kada maldauti pasigailėjimo, o kada išlikti oriai. Deja, dabar tie kambariai buvo apleisti ir tušti, o jos sesuo – toli, už jūrų marių. Gal Rode? Gal Atėnuose? O gal Romoje? Arsinoja net nežinojo, kur išplaukė jos tėvas. Bet net jei ir žinotų, ką tai pakeistų? Jeigu būtų dėl jos jaudinęsis, būtų pasiėmęs ją kartu. „Karaliaus Ptolemajo dukra jau sėdi laive.“

Savo glėbyje ji supo raudonplaukio sargybinio dovanas. Vakar apie alkį priminė tik monotoniškas pilvo gurgėjimas. Prabėgo ne viena valanda, o ji beveik nepagalvojo apie maistą, tačiau šiandien alkio jausmas sugrįžo ir daug stipresnis. Su kiekvienu įkvėpimu ji jautė duriantį skausmą pilve. Badas taip pat gali nužudyti mergaitę, tik ne taip greitai, kaip nuodai. Demokrato mirtis, dabar ją prisiminus, nebeatrodė tokia baisi kaip anksčiau. Kairės rankos pirštais ji žaidė su vynuoge, sukinėdama ją tarp nykščio ir rodomojo piršto. Ji pakėlė ją prie lūpų ir pabučiavo vėsią jos luobelę. Štai taip baigsis jos gyvenimas – vienui viena, palikta motinos, tėvo, sesers ir draugų. Paskutinį kartą prisiminusi juos visus, Arsinoja suleido dantis į sultingą uogą. Kambarys tarsi susiūbavo, kai sultys ėmė tekėti jos smakru.

Mirtis jai atrodė kaip kaina, kurią buvo verta mokėti už tokį malonumą. Tada ji suvalgė dar vieną vynuogę, po to dar vieną. Arsinoja nebepajėgė sustoti. Netrukus ji valgė jas ne po vieną, bet saujomis, kimšo jas į burną tol, kol liko tik nuoga kekės šakelė. Praėjo minutė, po jos dar viena. Arsinoja bandė įsivaizduoti, kokia bus jos mirtis – galbūt ji tiesiog užmigs, o gal jai beprotiškai skaudės? Taip stipriai, kaip tąkart, kai būdama šešerių užsikrėtė deginama karštlige. Kaip ji rėkė ir drebėjo tada lovoje, degdama karščiu ir kliedėdama nuo košmarų. Kleopatra atsisakė pasitraukti nuo jos guolio, supo ant rankų jos prakaituojantį kūną ir sekė istorijas apie Odisėją, kad nuramintų ją kasnakt. Kai tėvas bandė išvaryti Kleopatrą iš jos kambario, nerimaudamas dėl vyresnės dukters sveikatos, Kleopatra atkirto: „Tu turi sūnus, tėve, o aš vis tiek negyvenčiau netekusi Arsinojos." Bet šįkart viskas buvo kitaip. Karštis negėlė jai skruostų ir niekas nesmaugė gerklės. Ji aiškiai viską matė, taip aiškiai, kad galėjo suskaičiuoti Septynias Seseris danguje, sprunkančias nuo Oriono grėsmingo kalavijo. Ji tvirtai suspaudė kumščius. Ji gyvens.

Bet alkio jausmas tik dar labiau sustiprėjo. Ji troško duonos taip, kaip niekada nieko netroško. Tik kąsnelį, pažadėjo ji sau. Na, gal

du. Tiek, kad galėtų išgyventi iki rytdienos aušros, ne daugiau. Arsinojos dantys susmigo į kietą plutą. Ir nors jai teko graužti, kramtyti ir plėšyti duoną, ši buvo skanesnė nei minkščiausi ir saldžiausi kepaliukai, ragauti tėvo valgomajame. Greitai iš jos liko tik trupinėliai delnuose, kuriuos ji gardžiai nulaižė. Suvyniojusi datules į sargybinio paliktą medžiagą, pakišo jas po lova.

Naktį hiena vijosi ją rūmų koridoriais. Grindinys slydo jai po kojų. Ji pametė savo sandalus. Kojų pirštai lietė vėsų grindinį. Akys lakstė sienomis ieškodamos durų, nors vienų durų, bet jų nebuvo – tik nesibaigianti eilė marmuro plokščių, apstatytų skulptūromis: lanką ištempęs Apolonas, Atėnė su kariniu šalmu ant galvos ir trys Gorgonės, besigrumiančios dėl vienos akies. Pasukus už kampo, jos laukė tamsa, bauginantys šešėliai ir juodi langai. Priešakyje – tamsa, be galimybės pabėgti, tik nepajudinamas akmuo. Pabaisa urzgė prie jos kojų. Atsisukusi, kad akis į akį susidurtų su savo priešu, ji pamatė, kad tai buvo nežemiškas gyvulys. Prieš ją stovėjo šeriuota būtybė žmogaus veidu, nepaprastai nelaimingu – neapykanta žybčiojo iššokusios, apvalios Trifenos akys. Ji sugriežė savo paaštrintais dantimis. Arsinoja suklykė.

Ji pabudo virpėdama, bet, apsižvalgiusi aplinkui, pajuto, kaip išgąstis ėmė po truputį blėsti. Ją pasveikinęs rytas nelabai kuo skyrėsi nuo tų, kurie pasitikdavo ją iki tėvo pabėgimo: sutvarkytas kambarys, išnešti purvini drabužiai, lovos baltiniai sulankstyti ant lovos, net ir užuolaidos buvo atitrauktos. Ir, prisiartinusi prie lango, Arsinoja pamatė, kad tamsus lietus buvo nuplovęs nuo akmenų kraujo dėmes. Tolumoje Faro šviesa kvietė jūrininkus į Aleksandrijos aušrą. Galbūt jai sugrąžino Mirinę? Susijaudinusi ji zujo po kambarį pirmyn atgal, bandydama prastumti laiką. Vieną, du, trisdešimt kartų... Saulė ėmė kilti, bet tarnai nesirodė.

Arsinojos skrandis vėl ėmė gurgti, nors ji jau buvo spėjusi suvalgyti datules. Kažkas tikrai buvo atėjęs sutvarkyti jos kambario. Tai teikė jai vilties. Galbūt ji galėtų paprašyti maisto? Perbėgusi

kambarį ji pabandė atverti duris, bet jos buvo tvirtai užsklęstos. Sugniaužė pirštus į kumštį ir smogė į jas. Po to dar kartą, vis labiau suspausdama kumštį, tačiau aplink tvyrojo tyla. Trenkė trečią kartą, o tada, sugniaužusi kitą kumštį, ėmė daužyti kedrą kaskart vis įnirtingiau ir įnirtingiau. Kumščius ėmė mausti, į dešinę įstrigo rakštis, bet skausmas tik aitrino jos įniršį. Arsinoja kumščiavo duris tarsi savo tėvą ir savo auklę, savo mokytoją ir motiną, ją palikusią seserį ir dabartinę valdovę tol, kol susibraižė ir susikruvino rankos, o akys pasruvo pykčiu. Tada ji daužė jas dar stipriau. Galiausiai pasidavusi Arsinoja susmuko ant grindų, išbadėjusi, išsekinta įniršio.

Kai saulė, pasiekusi savo aukščiausią tašką, ėmė lėtai skęsti jūroje, durys atsivėrė. Nepažįstamo veido tarnaitė – mergaitė, kuri buvo metais ar dvejais už ją vyresnė, – įžengė į vidų, nešina lėkšte sūrio ir alyvuogių.

– Koks tavo vardas? – paklausė Arsinoja. Kreipimasis į žmones ir daiktus jų vardais buvo veiksmingas ginklas. Šito ji taip pat išmoko iš Kleopatros kartą, kai jos užklupo bibliotekoje besislapstančią nepažįstamą moterį – elgetą, benaršančią po papiruso ritinėlius. Arsinoja išsigandusi pasitraukė į šoną, o Kleopatra mielai nusišypsojo ir paklausė moters vardo. „Jei kreipsies į žmogų vardu, Arsinoja, jis visada tau atsakys“, – paaiškino ji vėliau. Arsinoja šventai tikėjo tais žodžiais. Šių žemių vietiniai gyventojai buvo įsitikinę, kad jų vyriausiasis dievas Atumas užgimė iš vandens, išsibūręs savo paties vardą.

Bet tarnaitė tik papurtė galvą, nepakeldama akių nuo grindų. Arsinoja nesuprato, ko ji baiminosi. Tai ji buvo ta, kurią apleido tėvai, kurią įkalino kambaryje ir kurią prižiūrėjo jai svetimi žmonės. Arsinoja pajuto, kaip ašaros ėmė kauptis ir tvenktis į akis. Sumirksėjusi ji susitvardė. Ji spoksojo į mergaitę ir staiga jai šovė mintis, kad galbūt tarnaitė buvo ne graikų kilmės. Jos odos spalva buvo it tamsaus vario, tamsesnė nei jos. Tarp tarnų buvo

tokių, kurie buvo kilę iš aukštutinių žemių. Pirmoji Kleopatros žindytoja kalbėjo tik vietos dialektu. Arsinoja ir vėl pasigailėjo, kad neturi talento kalboms, kaip kad jos sesuo. Arsinoja menkai mokėjo egiptiečių kalbą. Prisiminti persų, aramėjų ir silpnai mokamos lotynų kalbos žodžius jai sekėsi lengviau. Galiausiai, radusi tinkamus žodžius, ištarė juos kaip galima aiškiau:

– Koks tavo vardas?

Juodbruvės mergaitės akys tik dar labiau išsiplėtė. Gal ji neatpažįsta šių keistų garsų, o gal jų bijo? Arsinoja negalėjo suprasti. Tarnaitė suskubo prie durų.

Arsinoja vėl ėmė kalbėti graikiškai:

– Prašau, maldauju tavęs. Ar žinai, kas nutiko mano auklei, mano mielai Mirinei?

Tarnaitė atvėrė duris.

– Prašau, tik neišeik. Nereikalausiu atsakyti.

Medinės durys atsitrenkė į akmenį ir Arsinoja vėl liko viena. Ji tikėjosi, kad mergaitė sugrįš, ir baiminosi, kad vietoj jos neateitų koks rūstesnis tarnas, nesiteikiantis net pažvelgti į jos pusę. Ji vaikščiojo po kambarį ant pirštų galiukų, pirmiau tiesia linija, pirmyn ir atgal, o paskui ėmė neramiai sukti ratus, kol apsvaigo galva ir pradėjo mausti kojas. Kai saulė galiausiai nuskendo jūroje, Arsinoja sukniubo ant suolo. Tada durys vėl atsivėrė. Ji gulėjo nejudėdama. Turbūt jos užduodami klausimai atbaidė tarnaitę, galbūt, jei gulės ramiai, ji liks kambaryje.

Šįkart mergaitė, perėjusi visą kambarį, priartėjo prie jos. Arsinoja pravėrė burną ketindama ką nors jai pasakyti, bet tarnaitė priglaudė pirštą prie lūpų:

– Tylos.

Ji įspraudė Arsinojai į delną papiruso ritinėlį ir išskubėjo iš kambario.

Išvyniojusi papirusą, ji atpažino Ganimedo raštą. Beprasmių simbolių krūva papiruso lape. Nesvarbu, iš kurios pusės į juos

žiūrėjo, nebuvo galima sudėti žodžių. Turbūt tai koks nors kodas, galiausiai suprato ji. Ji bandė prisiminti, kurį kodą naudojo Ganimedas. Kartą jis buvo atsainiai užsiminęs apie jį. Pirmiausia ji pabandė pakeisti kiekvieną raidę su kiekviena trečia sekos raide, bet iš jų sudaryti žodžiai nieko nereiškė. Ši schema priklausė jai ir Kleopatrai. Tada pabandė darsyk, tik šįkart pakeitė antrąją sekos raidę, o paskui – ketvirtąją. Xi tapo sigma ir pi virto epsilon, ir po truputį iš raidžių ėmė dėliotis prasmingas sakinys: „Nepamiršau tavęs. Siek susitikimo su savo seserimi. Visada geriau veikti."

Žinutė ramino ją. Šie žodžiai jai suteikė tikslą, nors ir buvo sunku įsivaizduoti, kaip jai pavyks susitikti su Berenike. Tada ji įsiminė kiekvieną žodį, kiekvieną eilutę, kiekvieną eunucho rašysenos linkį ir, pakėlusi papiruso lapą virš aliejinės lempos, stebėjo, kaip jis susiraito ir išnyksta liepsnose.

Dienos suvienodėjo. Rytais ji atsikeldavo ir apsirengdavo. Pirmasis bandymas apsirengti buvo visiškai nesėkmingas. Išsitraukusi savo mėgstamiausią turkio spalvos tuniką, išsiuvinėtą sidabro siūlais, derančiais prie diržo, kurį laiką į ją spoksojo. Mirinė lieptų jai pakelti rankas virš galvos ir akimirksniu užvilktų apdarą. Pabandė pirmiausia prakišti galvą, bet tada neturėjo, kur dėti rankų. Taip kelis kartus jai teko rangytis iš krūvos kilpų. Bet Arsinoja neketino lengvai pasiduoti. Ji norėjo vilkėti švariais drabužiais, kai ir jeigu jai pavyks pasimatyti su Berenike.

Po dar kelių nesėkmingų bandymų ji pagaliau išmoko apsirengti – pirmiausia prakišdavo rankas, o po to galėdavo prakišti pro liną ir galvą. Apsirengusi ji sėdėdavo prie lango ir skaitydavo vis naujus, tarnaitės jai atneštus, papiruso ritinėlius. Tai buvo griežta, Ganimedo sudaryta, Sofoklio, Euripido, Aischilo ir Homero dieta. Laimė, jis siuntė jai tik dramas, tarp jų ir jos mėgstamiausias. Ant kiekvieno ritinėlio buvo užrašyta: „Pasisemk įkvėpimo veikti." Iki šiol ji nelabai suprato, kaip šie žodžiai išmokys ją veiklumo, bet nutuokė, kad turėjo parengti kalbą seseriai. Taigi, ji studijuodavo

šiuos kūrinius iki vėlumos, kol jos nebylioji tarnaitė ateidavo nešina lėkšte duonos, vaisių ir sūrio.

Sunkiai sekėsi skaityti pirmąsias dvi Tėbų dramas. Tai buvo pažįstamos istorijos apie pasipūtėlių likimą, žiaurią kraujomaišą ir tamsią meilę. Jai visada buvo sunku įžvelgti žiaurumą Oidipo veiksmuose. Jis buvo didis karalius, nepaprastas žmogus. Kam turėtų rūpėti, kad jis nužudė savo tėvą ar kad pasiguldė motiną į savo guolį? Jos pačios šeimos istorija buvo kupina daug painesnių istorijų. Jos prosenelis buvo pirmasis, kuris vedė savo seserį, o jo brolis – tos pačios sesers dukterį. Vėliau jos tėvo sesuo pirmiau ištekėjo už jos dėdės, o dar vėliau – už to paties dėdės sūnaus. Nedidelis Oidipo nuotakų skaičius ją stebino labiau nei jo pasirinktos nuotakos.

Ganimedas visada barė ją už tokias jos mintis, sakydamas: „Nors kraujomaiša yra toleruojama Ptolemajų rūmuose, už jų ribų, bet civilizuotame pasaulyje – ne." Todėl Arsinoja stengėsi žvelgti į šį reikalą rimtai. Palaidojusi aklą ir sužalotą Oidipą jo kape, Arsinoja ėmėsi ją itin jaudinančio kūrinio – *Antigonės*. Išniekintame mieste vieno brolio kūnas gulėjo nepalaidotas, o kitas – pagerbtas iškeliavo pas dievus. Perspėjimo žodžiai skambėjo jos ausyse:

O šiandien mes abi, dar gyvos likusios,
Niekingai žūsim, jei šalies įstatymų,
Karaliaus valios ir valdžios negerbsime.

Arsinoja nepritarė Antigonei taip pat, kaip ir Ismenė:

Daugiau, nei pagali, daryt ne priedermė.[6]

Daugybę kartų ji bandė įspėti Kleopatrą, kad nespaustų arklio pentinų taip įnirtingai, kad neplauktų taip giliai ir kad nepykdytų

[6] Sofoklis, *Antigonė*, p. 250.

Ganimedo. Retkarčiais Kleopatra paklausydavo jos, bet kur kas dažniau nekreipdavo į tai dėmesio ir nusijuokusi ragindavo savo ponį joti dar greičiau. Ismenės žodžiai skambėdavo jos mintyse: „O nelaiminga! Kaip baisu man dėl tavęs.“[7]

Mintimis įsitraukusi į pasakojimą apie seseris, Arsinoja nepasigesdavo draugijos. Jos pačios išgyvenimai nublankdavo prieš Antigonės – mergaitės, sugriovusios karaliaus Kreonto ramybę. Arsinoją žavėjo jos drąsa, bet drauge ir kėlė baimę. Kartais ji pati šiaušdavosi su tokiu pat nepalenkiamu kovingumu. Ir kokia silpna ir apgailėtina atrodė kitų meilė – Ismenės, taip pat ir Haimono. Ji neprilygo nepažabojamai Antigonės aistrai kovoje už teisybę ir dievų valios vykdymą, nors Arsinoja troško, kad pastarieji būtų pakeitę likimo numatytą kelią.

Be artimųjų nelaiminga aš gyva
Žengiu į šaltą kapą mirusių šalin...[8]

Tik vakarais, kai tarnaitė atnešdavo jai paskutinį dienos valgį, Arsinoja pakeldavo akis nuo tekstų ir kartodavo išmoktą frazę:

– Maldauju susitikimo su savo mylima seserimi, su Spindinčiąja karaliene Berenike.

Arsinoja skaitė tol, kol baigėsi Antigonės kančios – ji pasikorė, sielvartaujančiam jos mylimajam kumščiais daužant uolą. O Ismenė, mieloji, geroji ir nevykusi Ismenė, liko gyventi su žinojimu, kad nepajėgė nukreipti sesers nuo pasirinkto kelio, nei eiti juo kartu su ja. Tai, Arsinojos nuomone, buvo liūdniausia šioje istorijoje.

Jos pačios jėgos taip pat seko. Sunkiausiomis akimirkomis ji abejodavo, ar kada nors galės išeiti iš savo kambario, keikdavo eunuchą ir jo planus visais bjauriais žodžiais, kurių ją primokydavo

[7] *Ten pat*, p. 251.

[8] *Ten pat*, p. 279.

Kleopatra po savaites trukusių kelionių laivu. Kaip jai susitarti dėl audiencijos su Berenike, jei visiškai niekas su ja nesikalba ir net neprisimena, kad ji gyva? Ji nebuvo nei sumani, nei drąsi, nei narsi. Ji buvo paprasta duktė, todėl ją paliko ne tik tėvas, kuris visada išsiveždavo su savimi Kleopatrą, bet ir motina, išgelbėjusi tik jos brolius, nors šie buvo tik nuobodūs kūdikiai.

Vieną vakarą, užuot atnešusi dar vieną tekstą nuo Ganimedo, jos nebyli tarnaitė atėjo su kitokia dovana – žinute, užantspauduota nepažįstamu antspaudu, kraujo raudonumo emblema, kurioje buvo pavaizduota moteris su maitvanagio formos apdangalu ant galvos. Tvirta ranka buvo parašyta: „Karalienė susitiks su Jumis rytoj."

Šie žodžiai Arsinojos nebaugino, nors nujautė, kad turėtų. Jos kūną kausčiusi įtampa atlėgo ir ją apėmė keistas ramybės jausmas. Arsinoja žinojo, ką privalo daryti. Ji turėjo parašyti kalbą ir kaip galima greičiau. Privalo įtikinti Berenikę nežudyti jos ir įrodyti seseriai, kad ji nebuvo tėvo sąmokslininkė.

„Mano didi ir kilnioji seserie, aukštutinių ir žemutinių žemių Spindinčioji karaliene... – braižė ji plunksna papiruso lape, – neprašau pasigailėti mano gyvybės." Pamokos išėjo į naudą – jos rašysena kaskart buvo vis tiesesnė ir lygesnė. Arsinoja nusišypsojo patenkinta savo darbu. „Ar gali kas pakeisti tai, kas lemta?" Vėl ir vėl ji keverzojo ir degino sakinį po sakinio, kol ėmė mausti ranką ir atgrubo pirštai. „Aš net neprašau pasigailėjimo." Arsinoja negalėjo paaiškinti, kodėl sudegindavo kiekvieną juodraštį. Dalelė jos vaikiškai troško išsaugoti juos ir pasipuikuoti savo laiškų dailumu prieš Ganimedą, bet nusprendė, kad sunaikinti juos buvo išmintingiau, nei palikti išmėtytus po kambarį. Akys pavargo ir pavandenijo nuo žiūrėjimo į liepsną. Arsinoja pailsino galvą ir rankas, bet tik akimirką. Tada sapnas nunešė ją toli nuo Aleksandrijos rūmų, per plačią jūrą, į Romą, į baisiausius košmarus – sužeista Kleopatra, raudanti Kleopatra, negyva Kleopatra.

Saulė buvo pakilusi aukštai, kai Arsinoja pabudo. Skubėdama ji patrynė veidą vėsiu sidabro praustuvės vandeniu. Tada nusiplovė rankas, bet niekaip negalėjo išvalyti nešvarumų, susikaupusių po nubraižytomis ir nukramtytomis panagėmis. Kai atėjo tarnaitė, ji paslėpė rankas už nugaros. Mirinė išbartų ją už tokias panages, bet neatrodė, kad ši nauja mergaitė jas pastebėtų. Tylėdama ji pasirausė Arsinojos apdarų skrynioje ir ištraukė šviesiai mėlyną chitoną.

Arsinoja būtų mieliau vilkėjusi savo turkio spalvos tunika ir beveik labiau būtų norėjusi apsirengti pati. Vilkėdama tunikas ji jautėsi patogiau, nes jos buvo laisvos, nevaržančios judesių, bet Arsinoja nesipriešino. Tylėdama ji plačiai ištiesė rankas, padarydama „T“ raidės formą, o tarnaitė užvilko apdarą per galvą ir susagstė jį palei rankas. Arsinojai kuteno, bet ji nesijuokė. Tai buvo rimtas reikalas – jos pirmas susitikimas su savo karaliene.

Didysis kiemas atrodė šviesesnis, nei prisiminė Arsinoja. Net kai ji prisidengė ranka veidą, į marmuro takelius atsimušanti šviesa degino akis. O gal taip atrodė tik dėl to, kad kiemas buvo tuščias? Paprastai šiame viešajame kieme knibždėte knibždėjo dvariškių ir valdininkų, karaliaus bičiulių ir tarnų. Dabar čia buvo tik sargybiniai, išsirikiavę palei kolonas – aukšti, nepažįstami vyrai, sustingę sargybos postuose, it patys būtų nutašyti iš akmens.

– Neatsilik, – tarstelėjo jai vienas iš jos palydovų.

Pro vakarinę kolonadą skubiai žingsniuodama Arsinoja vos nepargriuvo, užmynusi ant besivelkančio sijono krašto. Čia sargybinių buvo dar daugiau. Ji jautė jų varstančius žvilgsnius net per šalmus.

Pirmasis prieškambaris atrodė taip, lyg būtų paaugęs per tą laiką, kai jos čia nebuvo. Granito skliautai kilo aukštyn, iki pačių dievų, o dvyniai sfinksai, saugantys atrijų[9], atrodė kaip niekada grėsmingai.

[9] *Atrijus* – tai pagrindinė pastato keturkampė patalpa (*vert. past.*).

Net ir tas, stovintis kairėje ir visada kažkuo primindavęs jai tėvą, žvelgė į ją kraupiu žmogaus žvilgsniu. Į audiencijų salę ji buvo pakviesta vos kelis kartus ir tik ypatingomis progomis. Vienas tų kartų buvo tada, kai į miestą atvyko Romos senatorius ir tėvas norėjo pasipuikuoti savo dukterimis. Tąkart buvo gerokai įsibaiminusi, nes Kleopatra buvo prisakiusi, kad romėnai valgo mažas makedonų mergaites vakarienei, bet šiandien ji nejautė baimės.

Arsinoja išgirdo, kaip šauklys praneša jos vardą: „Arsinoja, Egipto princesė."

Ji vis dar buvo princesė. Tai kažką reiškė. Giliai įkvėpusi ji praėjo pro sfinksus ir įžengė į salę. Salėje tvyrojo tyla ir beveik nebuvo nieko, gal tik pustuzinis sargybinių. Arsinoja lėtai pakėlė akis į Berenikę.

Jos sesuo sėdėjo tiesi it styga savo soste – jų tėvo auksinėje kėdėje su išlenktomis, leopardo letenų formos kojomis. Buvo neįprasta matyti Berenikę štai tokią – su baltu karališku vainiku, tvirtai juosiančiu jos tamsius plaukus. Jos dešinėje stovėjo Trifena – pabaisa akmeniniu žvilgsniu, persekiojanti ją sapnuose. Arsinoja puikiausiai prisiminė verksmingas scenas, kai ji buvo maža, prieš tėvui išvarant savo seserį ir žmoną iš karališkų apartamentų. Sugrįžusi į valdžią ši moteris atrodė dar grėsmingesnė. Arsinoja nusisuko, nukreipdama žvilgsnį į sesers eunuchą – liekną, beveik gracingą būtybę, kurią iš tolo buvo galima palaikyti nesubrendusiu jaunuoliu. Tolimame kampe raštininkas – šnairuojantis, vieną iš buvusių tėvo dvariškių primenantis, veidas – tirtėjo palinkęs virš papiruso.

Negarbingai Arsinoja tikėjosi, kad ji neužaugs panaši į Berenikę, kurios veide atsispindėjo visi nevykę Ptolemajų bruožai – sunkūs antakiai, krumplėta nosis ir negraži šypsena. „Medūza" – taip ji ir Kleopatra vadino ją tol, kol vieną dieną, Aleksandras, berniukas, kuris nelabai derėjo jų karališkoje aplinkoje, atkreipė jų dėmesį į tai, kad pati Gorgonė kadaise buvo tokio akinamo

dailumo gražuolė, kad dievai, apimti pavydo, pavertė ją pabaisa. Išsigandusios, kad ir joms taip gali nutikti, jos nustojo taip ją pravardžiavusios.

– Prieik, – tarė jai sesuo.

Arsinoja pakluso, nusikratydama ją užplūdusių nepagarbių minčių. Kas, jeigu Berenikė išskaitys jas jos veide? Kleopatra visada atspėdavo, apie ką ji galvoja. Galbūt tai buvo seserų savybė, kurią turėjo net ir ta, kurios ji gerai nepažinojo.

– Prašei audiencijos gana ilgai ir gąsdinai vargšę, tau patarnaujančią mergaitę, – Berenikė pažvelgė jai į akis, – Ką nori man pasakyti?

Arsinojos ranka nervingai trūkčiojo priglausta prie šono, ieškodama žodžių, kuriuos daug kartų repetavo, bet liežuvis nejudėjo iš vietos. Burna išdžiūvo ir sustingo, ji negalėjo nė pasvajoti apie kalbėjimą.

– Žinau, kad nenori švaistyti mūsų laiko, – sesers balsas buvo beveik draugiškas. Gal Berenikė nelinkėjo jai bloga?

– Gal mergaitė yra nebylė? – patraukęs pečius tarė eunuchas. – Ar grąžinti ją į kambarį?

– Taigi, – tarstelėjo Trifena atšiauriu tonu. – Jos motina vos išgalėdavo sudėti padorų sakinį. Nemanau, kad kalytė turėtų baisiai skirtis nuo kalės.

„Kalytė neturėtų baisiai skirtis nuo kalės." Šie žodžiai rėžė Arsinojos ausį, tačiau, nepaisant to, žodžiai strigo gerklėje.

– Pakaks, motina, – tarė Berenikė, garsiai atsikrenkštusi.

Nusivylimas, bent jau taip pasirodė Arsinojai, užtemdė sesers akis, kai ji kreipėsi į sargybinius:

– Grąžinkite ją į kambarį.

Ilgiau nebebuvo galima delsti, ji privalėjo atsakyti į jos klausimą. Arsinoja per prievartą išspaudė kelis skiemenis pro lūpas:

– Mano didi ir kilminga seserie, aukštutinių ir žemutinių žemių Spindinčioji karaliene, man garbė būti tavo akivaizdoje, – daugybę

kartų kartoti žodžiai pabiro sklandžiai, vos tik ji pravėrė burną. – Neprašau pasigailėti mano gyvybės, nes ar gali kas pakeisti tai, kas jau nulemta? Tik nuolankiai meldžiu patikėti mano ištikimybe Jums ir prašau pasigailėjimo.

Ji pažėrė sakinius greitakalbe, neparodydama savo retorinių sugebėjimų. Dėl greitai ištartų žodžių jie tarsi prarado savo svorį. Visi – Berenikė, Trifena ir Pietonas – žiūrėjo į ją netekę žado, taip, lyg ji būtų prakalbusi jiems svetima kalba. Paskutinį jos ištartą sakinį sekė mirtina tyla.

Galiausiai Trifena pertraukė tylą:

– Vadinasi, ji moka kalbėti ir gana gražiai, kai to nori, tačiau tai nieko nekeičia. Jos likimas yra nuspręstas, Berenike. Jos du pavainikiai broliai yra gyvi, kam tau reikalinga dar viena pretendentė į sostą.

– Motina, nenorėkite, kad nukirsdinčiau galvą savo pačios šešėliui, – šyptelėjo Berenikė. Virptelėjo jos lūpos. – Aš esu vienintelė tikra Ptolemajo, Naujojo Dioniso, duktė. Neturiu, dėl ko bijoti antrosios, netikros žmonos dukters. Tėvo favoritė – Kleopatra ir du berniukai, tie maži kvailiukai – galbūt ir kelia grėsmę, bet tik ne ši mergaitė.

Ir štai paaiškėjo nuoga ir triuškinanti tiesa. Jų akimis, ji nekėlė grėsmės, ji buvo niekas. Berenikė jos nenužudys, nes jos mirtis nereikštų nieko. Arsinoja nebuvo tikra, ar turėjo jausti padėką, ar gėdą.

Grįžusi į savo kambarį pastebėjo, kad jame kažkieno būta. Širdis ėmė pulsuoti gerklėje. Tam tikras kvapas, jai pažįstamas, pasveikino ją. Ji buvo ne viena. Išsigandusi ji skubėdama perbėgo per prieškambarį į savo miegamąjį ir pamatė ten įsibrovėlę, šalia lango virpantį jos siluetą. Kai moteris pakėlė galvą, atsukdama į Arsinoją mėlynių nusėtą veidą ir paraudusias akis, jai prireikė akimirkos, kad atpažintų savo auklę.

– Mirine, – ištarė ji nedrąsiai.

– Mano brangus vaikeli, – sušnibždėjo ir ištiesė rankas į Arsinoją. – Mano brangus, mielas vaikeli.

– Kur tu buvai? – priekaištingai paklausė ji.

– Tai nesvarbu, – moters balsas drebėjo. – Eikš ir leisk man tave apkabinti.

Arsinoja negalėjo atsispirti, ji pasileido per kambarį ir apsivijo rankomis savo auklės kaklą. Vos apglėbė ją, ir pykčio kaip nebūta.

– Mano brangus, mielas vaikeli, – šnibždėjo Mirinė jai į ausį. – Kaip aš jaudinausi dėl tavęs. Kas tavimi rūpinosi, kai manęs nebuvo?

„Niekas, ničniekas“ – norėjo rėkte išrėkti Arsinoja, bet susitvardė ir tik nubraukė kelias vienišas ašaras.

VYRESNIOJI

Berenikei nepatiko jausti galvą veržiantį karališką vainiką ant galvos, bet jis buvo brangus priminimas to, ką jai pavyko pasiekti. Pietonas erzino ją dėl to, kad nešiojo jį visą laiką: „Suprantu, kodėl nešioji jį audiencijų salėje, bet čia, tarp savo ištikimų patarėjų..." Kokių dar ištikimų patarėjų? Taip, Dijas padėjo jai pasiekti miestiečių palankumą, o Pietonas taip pat pasirodė galintis būti naudingas, bet abu užsispyrę įtikinėjo ją, kad būtų atsargi vienas kito atžvilgiu. Aleksandrietis neapkentė eunuchų, o ypač tų, kurie išmanė rūmų gyvenimo ypatumus. Tuo tarpu eunuchas darėsi vis nepakantesnis kiekvienam, kuris priartėdavo prie Berenikės. Jis visada pavydėjo jos dėmesio. Net ir tada, kai buvo jos mokytoju, o ji tebuvo pažeminta mergaitė, eunuchui nepatikdavo, kai ji pasitikėdavo savo draugais. Tada jai buvo sunku tai suprasti, bet dabar aiškiai matė – Pietonas buvo vienišas. Kodėl ir jai tokiai netapus?

Net ir būdama viena Berenikė negalėjo atsikratyti tų pačių įkyrių klausimų. Kokie buvo jos tėvo tikslai Rode? Kaip ilgai Aleksandrija rems ją? Ir kada pagaliau pakils Nilo vandenys? Pastarasis klausimas ją jaudino labiausiai iš visų. Jeigu aukštutinių žemių gyventojus užklups badas, jie netruks pradėti maištauti ir ieškoti pagalbos Memfyje, o galbūt net pačioje Romoje. Ji privalėjo leistis į kelionę aukštutiniu Nilu ir, nugabenusi Aleksandrijos

grūdų, užsitarnauti vietinių palankumą. Be to, kelionė upe į aukštutines žemes būtų puiki proga sutelkti Egipto plačiai išsibarsčiusią kariuomenę. Po daugybės metų, praleistų auginant pilvus jų pietiniuose ūkiuose, reikėjo priminti jiems apie įsipareigojimus karalienei. Jai reikės jų, kad galėtų užpulti Kiprą.

Ji išgirdo riksmą lauke. Tai buvo jos motina. Šiai niekada nepabodo jos persekioti. Berenikė geriau rinkosi tėvą būti jos priešu, jis buvo toli ir nekėlė abejonių, o Trifena buvo šalia ir kėlė daug rūpesčių. Be to, ji puikiai žinojo kiekvieną silpną Berenikės vietą.

– Pasakykite sargybiniams, kad įleistų ją, – tarė ji savo šaukliui.

Trifena įėjo po savęs smarkiai užtrenkdama duris. Išsidraikiusiais plaukais, išplėstomis ir pamišusiomis akimis, ji nesiteikė pasirodyti čia be triukšmo. „Tokios moterys, kaip mes, – dažnai sakydavo jai motina, – visada bus nustumtos į šoną, jei tik tylės. Mes neturime švelnaus grožio dovanos, tam yra sugulovės." Vaikystėje Berenikė tikėjosi, o gal bijojo, kad, Fleitininkui perleidus jos teisę valdyti raudonskruostei meilužei, jos motina pasiduos. Tačiau išdavystė tik dar labiau sustiprino senutės ryžtą. Išduota ji tapo dar grėsmingesnė.

– Pasiaiškink, vaike.

Motinos žodžiai erzino Berenikę. Ji užtarnautai pasiekė savo pergalių ir nepakentė, kad su ja elgiamasi kaip su mažu vaiku.

– Į karalienę kreiptis taip netinka, – buvo svarbu nubrėžti ribas čia ir dabar, net jei ir brėš jas ant judančio smėlio.

– Puikuojiesi šiuo neužtarnautu titulu, ar ne, mano dukra? Kaip tau patinka klausyti savo karališko vardo skambėjimo. Atrodo tik, kad bešvęsdama būsi pamiršusi vieną mažmožį.

– Nejaugi, kokį? – dėjosi nesuprantanti, apie ką ji kalba, nors tai ir atrodė šiek tiek vaikiška. Berenikę erzino, kad motinos žodžiai darė jai tokį poveikį. Bet ji neketino nusileisti ir pasiduoti jos įtakai. Ji neketino dalytis su ja valdžia.

– Neapsimetinėk, – nervingai atkirto motina. – Žinai, kodėl esu čia. Mes planavome valdyti kartu, tu ir aš.

– Ir valdysime, – nusišypsojo Berenikė. Čia ji tikrai nenusileis jai nė trupučio.

– Valdysime? – Trifena užsikosėjo, visu savo kūnu palinkdama į priekį. Atsitiesusi ji vėl pažvelgė į Berenikę paniekos kupinu žvilgsniu. – Manai, kad aš pasitenkinsiu vien žodžiu „valdysime"?

– Motina, tu sergi ir esi pavargusi. Atsisėsk ir pailsėk. Aleksandrija matė užtenkamai pokyčių per pastarąsias dienas. Leisk žmonėms priprasti prie naujos karalienės, prieš imant piršti jiems dar vieną. – Berenikė stengėsi, kad jos žodžiai įgautų šiltą atspalvį. Motina buvo sena ir išsekusi. Ji tik norėjo apsaugoti ją, bet darė tai netikusiu, iškreiptu būdu.

Trifena atsisakė sėstis, nors jos gyslotos kojos linko nuo kūno svorio.

– Manai, kad dėl savo ligos nusilpau? Manai, kad pasitrauksiu tyliai?

– Motina, niekas nesitiki, kad darysi ką nors tyliai.

– Mano žodžiai tavęs nejaudina. O gaila. Laikui bėgant aš susitaikysiu su šia nesėkme. Bet labiausiai mane liūdina kitas nemalonus atradimas, tai, kad mano duktė yra baili kalė.

Motinos nuodai nepaveiks jos, ji to neleis.

– Kalbėk mandagiai, – įsakė Berenikė. – Esu atlaidi tau, nes esi mano motina, bet mano sargybiniai nebus tau tokie geri kaip aš.

Iš tikrųjų sargybiniai visai nekreipė į jas dėmesio. Barzdotasis, kurio pilvas, rodės, tuoj išvirs pro jo togą, krapštė peiliu panages, o kitas – jaunesnis veidas, sudarkytas kreivos nosies, buvo įsmeigęs tuščią žvilgsnį į atrijų, į ant leopardo jojantį Dionisą ir į porą paauksuotų liūtų, išraižytų juodmedžio duryse. Ji suabejojo, ar jis apskritai ką nors matė.

– Pagarbos neužsitarnausi per dieną. Net jeigu ir šliaužioju dabar prieš tave, jie mato, kas esi iš tikrųjų – tik išsigandęs vaikas,

kuris atsisako daryti tai, ką privalėtų, kad apsaugotų savo teisėtą sostą.

– Užteks, motina, – Berenikės kantrybė išseko. Ji turėtų planuoti savo tolesnius veiksmus, o ne bartis su sergančia motina, kurios pagalba jai buvo nereikalinga. – Bandai mano kantrybę. Aš jau nebe devynmetė mergaitė ir neprivalau klausytis tavo tauškalų.

– Tu ir neklausai. Kiekvieną dieną kiekvienu savo veiksmu prieštarauji mano norams. Pavyzdžiui, kad ir ta mergaitė, – Trifena ištarė pastarąjį žodį su panieka, – ta, kurią tu vadini seserimi. Kokios beprotybės apimta palikai gyvą pavainikę Fleitininko dukrą? Akivaizdu, kad jau pamiršai, kaip tos būtybės motina pasielgė su manimi, su mumis.

Ne, ji to nepamiršo, bet ji neleis neapykantai užvaldyti jos. Ji nežudys vien dėl žudymo.

– Ji tik vaikas, *motina*.

Be jausmo tariamas šis žodis skambėjo it burtažodis. *Motina, motina, motina*. Ji griebėsi šios minties, tikėdamasi, kad paminėtas mergaitės amžius sužadins Trifenai motinystės jausmą, vienintelį jos moteriškumo įrodymą, ir nuramins ją.

– Vaikas, kuris kelia rimčiausią grėsmę tavo sostui.

– Grėsmę kelia tik jos broliai.

– Kuriuos, net neabejoju, priimtum plačiai išskėstomis rankomis, jei tik ta preikšė paliktų juos purvinus ir bliaunančius prie rūmų vartų.

Jie buvo tik kūdikiai, tik kūdikiai. Mažyliai, kurie buvo ypatingi tik tuo, kad gimė Ptolemajais. Berenikė suvokė, kad kada nors galbūt ateis diena, kai ji bus priversta juos nužudyti. Ši mintis it kirmėlė įsirangė į jos pilvą ir ėmė ją smaugti. Juk ji visą laiką žinojo šią stingdančią tiesą.

– Motina, tu daraisi isteriška.

Berenikė pažvelgė darsyk į sargybinius. Išsivalęs panages pirmasis iš jų nuleido rankas prie šonų ir barbeno nykščiu į šlaunį.

Antrasis, jos nuostabai, susidomėjęs klausėsi jų pokalbio. Tai jai nepatiko.

– Palikite mus, – tarė Berenikė jiems. – Ji tik nusilpusi ir verkšlenanti moteris. Ji nekelia grėsmės nei man, nei kam kitam. Pasirūpinkite, kad niekas mūsų netrukdytų.

Sargybiniams išėjus pro liūtų saugomas duris, jos motinos veidą iškreipė griežta ir plati šypsena. Berenikė krūptelėjo. Ji puikiai prisiminė, kada paskutinį kartą matė tokį jos veidą. Būdama penkerių ar šešerių ji užtiko motiną palinkusią virš antklodės ir meiliai ulbančią. Priėjusi arčiau ji pamatė, kad tai buvo krauju ištepta drobulė, tarp kurios klosčių gulėjo ne kūdikis, o žvynuota būtybė, liesomis rankomis ir kojomis. Ji suklykė, o jos motina pažvelgė į ją tuo pačiu išsišiepusiu veidu. „Manai, kad esi ne tokia atstumianti?“ – sušnypštė Trifena. – „Prašau nekalbėti taip su mano mylimu sūnumi, niekam tikusi mergiote.“

Berenikę nupurtė nuo iškilusio prisiminimo.

– Ar tyčiojimasis iš manęs prieš mano sargybinius tau teikia malonumo?

– Pamalonintum mane, jei atsikratytum tos žiurkės, kuri slankioja po tavo stogu ir penisi tavo neribotu gerumu. Galbūt ji jauna, galbūt ji neturi aiškių teisių į sostą, bet ji vis tiek yra Ptolemajų kraujo. Atrodo, kad pamiršai, ką tai reiškia. Galiu užtikrinti, kad ji to nepamiršo.

– Mes medžiojame berniukus. Mergaitė yra niekas. Jos nužudymas būtų tik beprasmis, žiaurus poelgis.

– Jos nužudymas parodytų tavo stiprybę, o pasigailėjusi jos tik parodai tai, ką tavo pavaldiniai ir taip įtaria – kad esi neryžtinga moteris. *Niekada neparodyk jiems savo silpnumo.*

Tai buvo jos motinos himnas, žodžiai, kuriuos ji šnibždėdavo jai, palinkusi prie lopšio. Nugalėta Trifena dabar griebėsi jų, it paskutinio šiaudo, bandydama ją paveikti. Berenikei dėl to suskaudo širdį.

– Jau patenkinau žmonių kraujo troškulį. Nužudžiau du tuzinus žmonių, artimiausių tėvo draugų. Nemanau, kad kas nors laiko mane silpna. Niekas, išskyrus tave.

– Suprantu. Nori, kad pataikaučiau tau, kad išsklaidyčiau tavo baimes meluodama. Tam reikalui turi auklę ir eunuchą. Aš esu tavo motina ir neketinu apleisti šio savo vaidmens. Užauginau tave taip, kaip būčiau auginusi berniuką, kaip valdovą, kurį turėjau pagimdyti.

Berniuką, kurį turėjau pagimdyti. Apie ką galvojo jos motina, sakydama šiuos žodžius? Kad sielvartauja dėl to driežą primenančio vaikelio, kurį kadaise supo savo glėbyje? O gal verkė visų kitų kiekvieną pavasarį negyvais gimusių berniukų, prieš tėvui išvejant ją iš savo guolio ir rūmų? Nejaugi jos pykčio aptemdytoje širdyje dar buvo likusi kruopelytė švelnumo? Ne, tikėtis to iš Trifenos buvo naivu. Jos motina ir toliau širdo, neparodydama nė trupučio užuojautos, lyg prisiminimai apie prarastus sūnus jos visai nejaudintų. „Po visų paaukotų metų tikrai jai nepasiduosiu.“

Berenikė giliai įkvėpė. Net ir dabar, tapusi karaliene, ji buvo motinos pykčio priepuolių priežastimi. Jos žvilgsnį patraukė balto molio glazūruota taurė, stovinti kairėje ant dramblio kaulo stalelio. Ji troško pagriebti ją ir, šliukštelėjusi vyno į Trifenos veidą, stebėti, kaip iš netikėtumo išsiplečia jos akys. Tačiau ji pakėlė taurę prie lūpų. Lipnus vyno saldumas malšino jos pyktį. Kai ji vėl prakalbo, balsas skambėjo ramiai ir užtikrintai:

– Motina, niekada neprašiau tavęs, kad nuolaidžiautum man ar meluotum. Ir niekada netikėjau nė vienu tavo melu, kuriuos taip įnirtingai man piršai.

– Patikėk manimi, Arsinoja turi mirti. Kitaip ateis diena, kai ji susimokys su savo tėvu prieš tave. Tave supa pernelyg daug išdavikų, kad galėtum leisti sau į jų būrį įtraukti dar vieną.

– Žinau, kad turiu priešų, motina. Ir nebūtina man jų vardyti.

Jos žiūrėjo viena kitai į akis tylėdamos. Trifena pirmą kartą nerado žodžių atsikirsti ir taip jos pagaliau pasiekė savotišką susitarimą. Berenikė neketino pasiduoti. Tapusi karaliene ji pagaliau galėjo parodyti savo būdą moteriai, kuri jos niekada nemylėjo. Akies kampučiu ji matė, kaip atsivėrė durys ir į atrijų įžengė jos eunuchas.

– Ką jis čia veikia? – pyktelėjo Trifena.

– Atsiprašau, mano karaliene, – ramiai tarė Pietonas. – Nenorėjau sutrukdyti šeimyninio pasitarimo.

Šeimyninis pasitarimas. Mintis, kad Pietonas nedalyvautų tokiame pasitarime atrodė keista ir beveik neįmanoma. Juk jis buvo tas, kuris rodė jai daugiausia dėmesio, daugiau, nei kada jai parodė motina. Pietonas, o ne Trifena, buvo tas, kuris mokė ją ir guodė, kai jai būdavo liūdna. Argi tai ne tikra šeima, ar ne toks elgesys laikomas šeimynišku?

– Neapsimetinėk, kad tai nebuvo tavo tikslas, – piktai burbtelėjo Trifena, – sargybiniai pasakė tau, kad esu čia. – Ji vėl nukreipė visą savo neapykantą į Berenikę. – Pasisaugok savo bendražygių, brangioji. Kiekvienas jo žodis atsiduoda apgaule.

– Už durų stovintys sargybiniai atsisakė kalbėti apie karalienės reikalus, – atsakė eunuchas. – Net neįtariau, kad jūs esate čia.

Berenikė ignoravo pagiežingą motinos žvilgsnį.

– Kokie reikalai atvedė tave pas mane, Pietonai?

– Yra svarbių klausimų, kuriuos turime nedelsdami aptarti, tarp jų – potvynis aukštutinėse žemėse.

Berenikė tvirtai suspaudė lūpas. Potvynis aukštutinėse žemėse buvo klausimas, kuris jaudino ją ir visą karalystę. Ji iššvaistė daug brangaus laiko, įsivėlusi į šį barnį.

– Gal jo melagystės apakino tave? – sušnypštė Trifena. Motina labiau už viską negalėjo pakęsti, kai į ją buvo nekreipiama dėmesio. – Nejaugi nematai, ką jis daro? Kaip jis pavydi tavęs visiems tavo patarėjams?

– Nepervertink savęs, motina. Tu nesi mano patarėja, veikiau tik krykianti harpija, kurios pasigailiu silpnumo akimirkomis.

Ji nusisuko nuo motinos ir pažvelgė į duris.

– Sargybiniai, – sušuko ji, – išlydėkite mano motiną.

Trifena bejėgiškai mosikavo rankomis, kai tvirtos rankos suėmė ją už pečių ir nutempė ją grindiniu.

– Nepamiršk, kad aš tave perspėjau. Nepamiršk šios dienos, dukra. Nepamiršk jos. Galbūt esi teisi – Arsinoja nėra arčiausiai tavęs tykanti grėsmė.

Sulaikyta už rankų ir tempiama sargybinių Trifena pritilo. Jos kūnas suglebo ir Berenikė nebematė joje piktadarės, tik senstančią motiną, kurios gražiausi gyvenimo metai buvo jau seniai praeityje, bandančią apsaugoti savo paskutinį gyvą vaiką. Jos sąnariai braškėjo, rankų ir kaklo oda karojo. Berenikei ėmė mausti širdį, bet ji neleido sau pasiduoti, kartodama motinos žodžius: *Niekada neparodyk jiems savo silpnumo.*

Po šio incidento Berenikė vengė motinos. Tai padaryti buvo kur kas lengviau, nei ji manė. Karalienės statusas jai leido vengti nenorimų susitikimų, be to, jos perspėjimai turbūt išgąsdino senutę. Sklido paskalos, kad Trifena gulėjo apsirgusi, kankinama kosulio, virpulių ir karštinės. Dramatiškiausias iš visų vergų net tikino, kad ji buvo arti mirties. Berenikei tai nerūpėjo. Jai buvo pabodę motinos žaidimai. Daugybę kartų vaikystėje Trifena paguldydavo ją į lovą, klasta ir desperatiškai bandydama patraukti Fleitininko dėmesį. Ji nė neketino leistis įtraukiama į tuos pačius, gerai pažįstamus, žaidimus.

Be to, Berenikės laukė daug svarbesni reikalai. Kad susigrąžintų Kiprą, ji privalėjo pasitelkti pačius sumaniausius patarėjus, tokius, kurie pajėgtų surinkti kariuomenę ir nuspėtų Romos veiksmus. Pietonas pasiūlė kelis tėvo vyrus, kuriais buvo galima pasitikėti

ar bent jau valdyti juos, taigi, ji sukvietė visus į rūmus. Ji norėjo pamatyti pati, ko buvo galima tikėtis iš šių vyrų.

– Ar tau būtina palikti Aleksandriją taip greitai? – paklausė Dijas, barbendamas pirštais į kiparisą. Veikiausiai jis būgštavo, kad jai išvykus sumažės miestiečių palaikymas.

Eunuchas, išgirdęs šį jos klausimą, mestelėjo paniekinamą žvilgsnį. *Vietinis įsibrovėlis* – taip už užvertų durų Pietonas vadino Diją, tarytum aleksandrietis neturėjo teisės kištis į sosto reikalus. Kuo daugiau eunuchas prieštaravo, tuo labiau augo Berenikės prielankumas Dijui.

– Atėjo laikas man iškeliauti Nilu ir išdalyti grūdus. Pirmiausia – Memfis, o paskui – Tėbai. Būtina priminti vietiniams, kad jie turi naują karalienę. Karalienę, kuri rimtai žiūri į savo, kaip jų išganytojos, pareigas.

Ši mintis vargino Berenikę, ji nelabai mėgo kelionių į aukštutinį Egiptą. Tačiau ten buvo susitelkusi didžioji jos kariaunos dalis. Nors ir praradę savo ankstesnę šlovę, Tėbai, daugelio akimis, buvo didingas miestas. Vietiniai gyventojai iš Nilo vandenimis toliausiai pasiekiamų žemių iki pat Aleksandrijos drebėdavo iš baimės tardami jo vardą. Berenikė tikėjosi, kad jos apsilankymas ten numalšins bet kokias jų mintis apie sukilimą. Jai reikėjo šio miesto ir aplinkinių žemių paramos, norint sušaukti ten dislokuotus legionus.

– Esu karalienė ir neleisiu badauti savo žmonėms, nė vienam iš jų.

– Saulėgrįža dar neprasidėjo. Vargu ar žmonės ten badauja, – paprieštaravo Dijas, švelniai šypsodamasis. – Geriau pagalvokite apie savo mylimus aleksandriečius.

Eunuchas dėbtelėjo paniekos kupiną žvilgsnį į išpampusį Dijo pilvą.

– Na, bent jau jūs, Dijau, tai tikrai nebadaujate. To tikrai neįmanoma nuginčyti.

Berenikė šyptelėjo. Pietono jautrumas pralinksmindavo ją. Ji suprato, kad neapykanta Dijui kilo tik dėl meilės jai, o tai glostė savimeilę. Buvo gera jausti, kad kažkas ją myli, ją vienintelę.

– O ne, dėkui dievams, aš nebadauju. Bet imu pavyduliauti, kai iš manęs atimama galimybė būti karalienės draugijoje. – Dijas pakėlė taurę į Berenikės pusę. – Už karalienę Berenikę, Spindinčiąją.

Pietonas nenoromis pakėlė savo taurę. Tai buvo geras ženklas. Jie privalėjo rasti būdą dirbti kartu. Benerikei išgėrus taurę iki dugno, pasigirdo beldimas į duris.

– Pristatau Nerėją, Sostijo sūnų, Dritoną, Mento sūnų, ir Taisą, Harmono sūnų, – paskelbė griaudėjantis šauklio balsas.

Pirmasis įėjo paskutinis iš pristatytųjų – nervingas, bebarzdis vyras, kurio praplikusį viršugalvį supo keletas kaštoninių sruogų. Palyginti su Diju, jis buvo tikra džiūsna. Taisas buvo toks perkaręs, kad jo alkūnių kaulai styrojo atsikišę, ir atrodė, kad menkiausias vėjo gūsis išverstų jį iš kojų. Valdant jos tėvui, Taisas buvo atsakingas už žemdirbystę piečiausiose karalystės žemėse. Jis nebuvo pasižymėjęs ištikimybe nei drąsa, bet Berenikė girdėjo, kad jis mokėjo pripildyti aruodus grūdais.

– Mano... mano karaliene, – sumikčiojo jis. – Tegul dievai laimina tave.

– Taisai, tai nebūtina, – pasišaipė eunuchas. – Šventikai jau tarė savo žodį.

– Man būtų didelė garbė tarnauti Jums, bet kuriuo Jums priimtinu būdu. Didelė, didelė garbė.

Vyras akivaizdžiai buvo persigandęs. Susierzinus dėl jo drebančio balso Berenikė pasuko žvilgsnį į jo palydovus, stovinčius šiam už nugaros – senolį Nerėją, pasirėmusį ant jaunojo Dritono peties. Kitaip nei Taisas, nė vienas iš pastarųjų neatrodė ypač susijaudinę.

– Arba netarnauti... Jei tik to nori karalienė, – toliau tauškėjo Taisas. – Čia irgi galima įžvelgti garbės. Kaip... kaip tik nori karalienė.

– Karalienei patiktų, jei patylėtum, Taisai. Aiškiai sugluminta tavo mekenimo, ji nieko nesupranta.

Lieknas it nendrė ministras susigūžė nuo eunucho žodžių. Jis buvo aukštas vyras, bet jo pečiai buvo tokie sukumpę, kad, rodės, jis tuoj ims ir pargrius. Berenikė nusišypsojo Pietonui. Jai labiausiai patiko jis tada, kai būdavo kandus ir bjaurus. Jis saugojo ją lyg sarginis šuo, lyg asmeninis Kerberas.

Berenikė pasisuko į Nerėją. Vienas iš seniausių sargybinių buvo beveik visiškai praplikęs. Atrodė, kad plaukai, kurie kadaise dengė jo galvą, persikėlė ant veido – kuokštais vešėjo antakiai ir iš nosies kyšojo stori šeriai. Ji niekada nemėgo Nerėjo, nors ir neturėjo tam rimtos priežasties. Tiesa, jis buvo tas, kuris patarė tėvui išsižadėti jos motinos. Tai jis sušnibždėjo nuodingus žodžius į Fleitininko ausį: „Tau reikia sūnų. O tavo žmona gimdo tik negyvus." Bent jau taip jai sakė Pietonas.

– Sakyk man, Nerėjau, kas tave atvedė pas mane?

Su šiuo senoliu, nepaisant to, kad juo nebuvo galima pasitikėti, reikėjo kalbėti mandagiai. Niekas taip gerai nežinojo, kas dedasi armijoje ir karalystėje, kaip jis. Ir niekas neturėjo tiek patirties kovojant su romėnais. Turbūt, jo akimis, ji buvo tik mergaitė, tokia pat gležna, kaip tą dieną, kai jos tėvas išvijo motiną, bet ji parodys jam, kad tos mergaitės jau nebėra. Patikimas ar ne, jis galėjo būti jai naudingas. Svarbiausia, kad žinotų savo vietą.

Pražilę Nerėjo antakiai susiraukė. Jis bandė išskaityti Berenikės veide tai, ką ji norėjo išgirsti.

– Esu čia, mano karaliene, nes garsėju savo lojalia tarnyste karalystei. Tarnavau Aleksandrijai trisdešimt metų dar prieš Jums gimstant. Tarnauju visiems, kurie ją valdo. O dabar tai darote Jūs.

– Nerėjau, nors tai ir labai pagirtina, mums prireiks daugiau Jūsų lojalumo įrodymų, – tarė Pietonas. – Ar galime būti tikri, kad neparašysite laiško Fleitininkui? Kas žino, galbūt jau dalijatės su juo rūmų vidaus reikalais?

– Gerai, eunuchai, – senolis grybštelėjo nukarusią savo kaklo odą. Kai Berenikė buvo vaikas, jis visada nešiojo barzdą. Ji niekaip negalėjo suprasti, kokios kvailos užgaidos apimtas jis ją nusiskuto. – Ko paprašysite manęs, kad įrodyčiau jums savo lojalumą?

– Konfidencialios Jūsų ir Fleitininko korespondencijos.

– Gausite kiekvieną laišką, kurį parašėme vienas kitam, – iškilmingai tarė Nerėjas. – Mano tarnas nedelsiant atneš juos iš mano kambario.

– Žinojau, kad būsite nusiteikęs bendradarbiauti, – nusišypsojo Berenikė, lėtai tardama kiekvieną žodį. Ji norėjo, kad jis drebėtų iš baimės dar kurį laiką. – Todėl įsakiau savo sargybiniams peržvelgti Jūsų daiktus.

Vešlūs Nerėjo antakiai nusileido, it dideli, pilki, saulę užgožiantys debesys, beveik visiškai uždengdami jo akis. Galbūt jis slėpė daugiau, nei ji numanė? Ji lieps sargybiniams darsyk iškratyti jo daiktus.

– Nerėjau, ar žinai, kur išplaukė mano tėvas? – paklausė ji atsargiai.

– Žinau, kad dabar jis Rode, – atsargiai atsakė senolis, – bet nežinau, kur jis planuoja vykti toliau.

– Aš žinau, – įsiterpė jaunasis jo bičiulis Dritonas.

Jis buvo plačių pečių, tvirto sudėjimo ir nešiojo ilgus plaukus, kaip kad buvo madinga tarp jo amžiaus vyrų. Nusibraukęs nepaklusnią sruogą nuo akių jis tęsė:

– Žinau, kad Jūsų tėvas, Fleitininkas, plaukia į Romą. Jis man pats tai pasakė. Jis sieks Pompėjaus, savo seno bičiulio, pagalbos. Bet jam taip pat reikės įtikinti Senatą, kad pritartų jo pagalbos prašymui.

– Visi žino, kad Fleitininkas yra Rode, ir bet kuris kvailys gali nuspėti jo ketinimus vykti į Romą, – žiovaudamas tarė Pietonas. – Jis patikėjo savo testamentą saugoti to miesto vestalėms. Be to,

daugybė Ptolemajų, daug garbingesnių nei jis, yra prašę pagalbos iš respublikos.

Eunuchas žaidė su juo, lyg katinas su pele. Tačiau Dritonas tikrai nebuvo pelė.

– Žinau daugiau, mano karaliene.

Jo šviesios akys žvelgė į ją, pabrėždamos, kad jo žodžiai skirti vien tik jai.

– Žinau, ką jis ketina pasiūlyti mainais Romos senatoriams. Jis aptarė savo argumentus su manimi. Galiu pats vykti į Romą ir pateikti Jūsų kontrargumentus.

Berenikė stengėsi neparodyti, ką galvoja. Šio vyro pasiūlymas buvo per geras, kad būtų tiesa. Net jei ir turėjo žinių apie jos tėvo planus, ji abejojo, ar jis žinojo tiek, kiek dėjosi žinąs. O jei iš tikrųjų ką nors žinojo, tada jis buvo kur kas pavojingesnis, nei manė. Ji svarstė, kaip šis jaunuolis, kuriam nebuvo daugiau dvidešimt penkerių metų, o gal net dar mažiau, taip lengvai įgavo jos tėvo pasitikėjimą? Vienas galimas būdas šmėkštelėjo mintyse, bet ji greitai išstūmė šią atgrasią mintį iš galvos. Jos tėvas buvo toli ir ji troško išvalyti miestą nuo visų jo iškreiptų polinkių bei pamiršti juos.

– Jūs? – nusijuokė Pietonas. – Plaukti į Romą? Dvejočiau, ar išleisti Jus į Memfį. Pasitikėjimą reikia užsitarnauti. Keliais gražbyliavimo žodžiais jo neįgysi.

Dritonas jau ketino prieštarauti, bet, akimirką pagalvojęs, susilaikė:

– Gerai, jei tik tokia karalienės valia.

– Manau, kad bus geriau, jei liksite Aleksandrijoje, – švelniai atsakė Berenikė. Dritonas jos nepažinojo. Ji leido Pietonui atlikti nuožmiojo vaidmenį. – Bet Jūs pasielgėte teisingai, papasakodamas mums viską, ką žinote. Jūs perpasakosite visus tėvo planus Pietonui ir dirbsite su juo ruošdami mūsų argumentus.

Nerėjas įsikišo:

– Bet kažkas turi vykti į Romą.

Jis stovėjo išsitiesęs, it styga, aukštas, tarsi jo pečių neslėgtų metų našta.

– Pasiuntiniai turi leistis į jūrą nedelsdami. O galbūt vienas jau išvyko? Pietonai, argi nesakėte, kad bet kuris kvailys gali nuspėti, kad Fleitininkas vyksta į Romą? Maniau, kad esate išmintingesnis už bet kurį kvailį?

– Atsargiai, senoli, – atsikirto Pietonas. – Tik mano dėka esate...

– Tylos. Nutilkite visi. – Berenikės žodžiai nutildė vyrus, kurie vos prieš sekundę kalbėjo tarpusavyje, visai nekreipdami į ją dėmesio. Štai ką reiškė būti valdove. Ji mėgavosi tuo. Tai, pagalvojo, apsaugos ją nuo tuštybės. Ji suvešėtų rūmuose, kuriuose gyveno neapykanta.

– Dijas vadovaus pasiuntiniams, vyksiantiems į Romą, – tvirtai paskelbė ji.

Pietonas bandė pagauti jos žvilgsnį, bet ji ignoravo jo bandymus. Berenikė mintyse girdėjo jo pasipiktinusį balsą: „Kodėl patiki savo likimą vyrams, kuriais nepasitiki?“ Tačiau dabar eunuchas neišdrįs jos atkalbinėti, tik ne po to, kai ji išskyrė jį kaip pagrindinį jos valios vykdytoją, aukščiau jos patarėjo.

Vėliau tą patį vakarą, pasibaigus vakarienei, Berenikė įsitaisė patogiai ant vakarieniauti skirtos kušetės. Apsunkusi nuo mėtomis pagardintos veršienos ir medumi glaistytos anties ji jautėsi taip, lyg skrandis tuoj sprogs ir suplėšys prabangų drabužį. Šį vakarą pokylių salė buvo neįprastai ištuštėjusi. Didžioji dalis Aleksandrijos didikų slapstėsi savo užmiesčio vilose arba buvo pražuvę nuo jos sargybinių iečių. Dar kiti – buvo taip įsibaiminę, kad nedrįso kelti kojos į rūmus. Berenikės tai nejaudino, jai patiko vienatvė. Didžiulės puotos buvo jos tėvo, o ne jos būdas

sudarinėti sandorius. Nepaisant to, ji nudžiugo, kai Dijas įsitaisė šalia, ant kušetės.

– Jaučiuosi pagerbtas, mano karaliene, kad siunčiate mane į Romą pateikti Jūsų argumentų, – išsišiepė jis, apnuogindamas akinamai baltus dantis. Šypsena buvo vienintelis gražus jo bruožas.

– Neįsivaizduoju geresnio emisaro mano argumentams reprezentuoti. Nėra nė vieno žmogaus visoje Aleksandrijoje, kuris pažinotų mane geriau už Jus. – Jos balse beveik girdėjosi flirto gaidelė... Dijas pažadindavo šią jos pusę. Jis buvo jai per senas, apkūnus, per žemo luomo, bet jo paprastumas suteikdavo Berenikei pasitikėjimo. Šalia išvaizdžių vyrų, tokių kaip Dritonas, ji jausdavosi nepatogiai, nors, eidama devynioliktus metus, ji jau buvo visiškai subrendusi moteris.

– Nenoriu palikti Jūsų čia, Aleksandrijoje, apsuptos gyvačių, – Dijas apžvelgė salę taip, tarsi tikėtųsi pamatyti vieną jų, šliaužiančią onikso grindimis.

– Brangusis Dijau, bet manęs nebus Aleksandrijoje. Artimiausiu metu išplauksiu su Pietonu Nilu aukštyn į Tėbus, kad būčiau pagerbta šlovinančios minios.

Ji sekė Dijo akis, stebinčias Nerėją – sukriošusį, girtą, priskretusį prie jaunos būtybės, grojančios liutnia, šono. Jo rankos pirštai kaskart vis aukščiau lietė jos šlaunį, bet muzikantė nekreipė dėmesio į nepagarbų elgesį. Tada jis nukreipė žvilgsnį į Dritoną – jauną, gražų, tyliai iš savo krėslo stebintį kiekvieną detalę. Atrodo, kad jis nebuvo palietęs nė lašo vyno.

– Ar pasitiki šiais vyrais? Ar išvykus leisi jiems vadovauti tavo vardu?

– Ne, nepasitikiu jais, net ir tuo mikčiojančiu Taisu. Nors abejoju, ar jam užtektų drąsos mane išduoti, – Berenikė įdėmiai pažvelgė į šalia esantį vyrą. – Bet ar turiu kitą pasirinkimą?

– Leisk man atidėti kelionę į Romą. Tavo tėvas kol kas lieka Rode. Kiek mums žinoma, turime pakankamai laiko pasiekti Lacijaus krantus anksčiau už jį. Aš palaikysiu tvarką rūmuose iki kol sugrįši iš aukštutinių žemių. Be to, iškvosiu iš Dritono viską, ką jis žino apie Fleitininko planus.

Jo akys degė karščiu, jose atsispindėjo lempos liepsna. Jai dar neteko matyti tokio jo veido. Berenikė net virptelėjo nuo svarbaus jo žvilgsnio.

– Gerai, – nusišypsojo ji. – Atidėk kelionę dviem savaitėms. Išplauksi, vos tik mano karališkoji palyda įžengs pro miesto vartus.

Atsistodamas jis suėmė jos ranką ir prispaudė prie savo lūpų. Iki tol nepatirtas jausmas persmelkė ją. Galbūt tai buvo tai, ko labiausiai bijojo jos eunuchas – kad Dijas pasiūlys jai tai, ko pats niekada negalėjo pasiūlyti. „Tai absurdas, – subarė ji save, – šis vyras tiktų man į tėvus ir yra dukart storesnis už mane.“

JAUNĖLĖ

Arsinoja šliaužė per žoles ir smėlį. Ji regėjo ne akimis, o liežuviu. Vilkas, stambi pabaisa iš pamirštos eros, sėlino priešakyje. Jis taip pat troško kraujo. Pilvu ji užglaistė jo letenų paliktus pėdsakus. Putpelė nėrė pro stiebus, elniukas trypčiojo pakrantėje, povė pakėlė galvą. Visur, kur tik žvelgė, viliojo sodrus ir puikus medžioklės laimikis. Tačiau vilkas ignoravo šiuos skanėstus. Alkis užvaldė ją nuo geluonies iki uodegos galo. Staiga sublizgėjo iltys, nusitaikiusios į savo grobį – į dvi lapes. Viena jų buvo raudona ir tvirta, o kita – balta ir perkarusi. Vizgindamas uodega vilkas artėjo prie jų. Pirmiausia suko ratus aplink savo raudoną pusseserę, paskui – aplink baltąją, it šokdamas ritualinį šokį. Su kiekvienu jo posūkiu jos alkis vis labiau augo, liežuviu ji užuodė klastą. Kodėl jis žaidė su savo maistu? Staiga vilko žvilgsnis pasikeitė – pasirodė iltys, sugrįžo neapykanta. Jis perkando ugninės lapės gerklę. Gyvuliui rangantis geltonoje žolėje, iš jo burnos tekėjo kraujas. Merdėjantis jos snukis įgavo žmogišką pavidalą – tai buvo pažįstamas veidas su raudona karūna ant galvos. Ji nusuko akis. Dabar jos liežuvis užuodė baimę. Baltoji lapė šlubčiodama pasileido bėgti, o vilkas ėmė ją vytis. Arsinoja sušnypštė iš malonumo. Tačiau vilkas ir vėl buvo greitesnis – stvėrė lapę už kaklo ir suleido dantis į jos kūną. Tada krauju pasruvusios jo akys atsigręžė į ją.

Rožiniai aušros pirštai pavogė jos sapną. Liko tik minčių raizgalynė, bet ir jas greitai užsimiršo, vikrioms Mirinės rankoms pinant jos garbanas naujai dienai. Akies krašteliu ji pamatė prie durų lūkuriuojantį siluetą. Ne, tai neįmanoma. Arsinoja iš netikėtumo pašoko nuo kėdės. Ten tikrai buvo jis – jos mokytojas, jo siauros akys ir kumpa nosis.

– Ganimedai! – ji perbėgo per kambarį ir apsivijo rankomis eunucho kaklą. Jis niekur nedingo ir nepaliko jos. Staiga ji nepaprastai stipriai troško būti apkabinta.

– Nusiramink, – atitraukė jis jos rankas, – nėra reikalo tokioms pakrikusioms emocijoms.

Įskaudinta ji atsitraukė. Net ir dabar jis atstūmė ją. Arsinoja visai ne taip įsivaizdavo jų susitikimą. Eunuchas turėjo švytėti pasididžiavimu, pagirti ją už išmonę ir stebėtis jos ryžtingumu. „Protingiausia iš visų Ptolemajų“ – taip turėjo ją pavadinti. Ji įsivaizdavo tūkstantį kartų, kaip jis pakelia ją į viršų ir suka aplink taip, kaip kad tėvas darydavo su Kleopatra. Vienas vaizdas įstrigo Arsinojos atmintyje – tėvas, vilkintis aukštutinių žemių apdaru, su dviguba karūna ant galvos, ir jos sesuo, susiliejęį sunkiai įžiūrimą, raudoną sūkurį. Kleopatra rengėsi kaip Isidė – juodais dažais apvestos akys ir lengvai krentantis, priekyje susegamas apdaras. Arsinoja galvojo, kad tai buvo kvaila, bet, kai pamatė juos kartu – Naująjį Dionisą ir jo Isidę, pakeitė savo nuomonę. Prieš visą pasaulį jie atrodė it dievų pora, apimti palaimos, besisukantys dausose. Šis susitikimas turėjo patvirtinti jos pergalę ir atlyginti už visas iškentėtas naktis, eunuchas viską sugadino.

– Apkabink ją, Ganimedai. Mergaitė nusipelnė tavo palankumo, – Mirinė paragino mokytoją.

– Man nereikalingas nė vieno palankumas. Ir tikrai nereikia, kad auklė maldautų man paslaugų. Laikyk liežuvį už dantų, Mirine.

Auklė suraukė antakius ir nusisuko. Arsinoja norėjo atsiimti išsakytus žodžius, bet nepratarė nė žodžio. Ji buvo išmokyta patylėti, kai to reikia.

– Nagi, eime, mano vaike, – įsakmiai tarė Ganimedas. Ji pakluso ir nusekė paskui savo mokytoją į *Seserų kiemą*. Nors vardas ir išliko, seserų čia jau nebuvo. O tiksliau, buvo tik dvi netikros seserys – ji ir Berenikė. Tačiau ji nušvito, kai pamatė iš Arsinojos fontano trykštantį vandenį. Žinoma, taip jis buvo pavadintas ne jos, o vienos įžymios bendravardės garbei. Plataus veido ir stambaus sudėjimo buvusi karalienė stovėjo tarp kolonų ir nežymiai šypsojosi.

Ganimedas neturėjo noro gaišti laiko. Jis žingsniavo pirmyn. Marmurinio portiko aukštų skliautų fone jo gremėzdiška figūra atrodė mažesnė. Kartą mokytojas jai sakė, kad protėviai taip statė savo kapavietes, kad imituotų dangaus aukštybes. Stovėdama po šiais skliautais ji jautėsi maža, bet nujautė, kad jos tėvas ir proseneliai pasirinko šį stilių, nes įsivaizdavo esantys nepaprastai dideli. Daugybė sargybinių, išsirikiavusių kolonomis apstatytuose koridoriuose, taip pat įsivaizdavo esantys be galo svarbūs. Arsinoja įžvelgė tai jų sunkiuose žingsniuose ir ant kardo rankenos besiilsinčiose rankose. Ji suskaičiavo dvidešimt, dvidešimt penkis, trisdešimt sargybinių, kol galiausiai pabodo juos skaičiuoti. Šen bei ten ji pastebėjo užtiškusių dėmių, liudijančių apie tamsią Naujojo Dioniso valdymo eros pabaigą.

Greitai Arsinoja ir Ganimedas pasiekė kiemą, kurį seniai pastatė jos prosenelis – Ptolemajas Pilvūzas. Jis buvo ypač pasikeitęs. Neliko nei miškų nimfų, nei fleita grojančių satyrų, kuriuos taip mėgo tėvas. Sienose tebuvo išdrožinėtos scenos iš Aleksandro gyvenimo. Pirmoje – iškilusis karvedys buvo pasirengęs kardu perkirsti Gordijo mazgą, o paskutinėje – įtempęs lanką jojo paskui besitraukiančią persų armiją. Arsinoja matė savo tėvo veidą vietoj Aleksandro. Ji susimąstė, ar jis tirtėtų iš baimės, susidūręs su

tokiais priešininkais? Ji nebuvo dėl to tikra. Persų karalius atrodė grėsmingai kovos vežime, su botagu vienoje rankoje ir kardu – kitoje. Ar jos tėvas būtų stojęs į kovą, ar pasprukęs, kaip kad padarė, susidūręs su sesers kariauna?

Arsinojai sekant Ganimedą į biblioteką, švelnus vasaros vėjelis nusinešė niūrias praėjusių, kruvinų dienų šmėklas. Žemė šoko pilna vasaros grožybių, vandens čiurkšlės tryško į jų marmurinius nimfų dubenis, rožių žiedai vešėjo gėlių loveliuose, išsiskleidę figų lapai žaliavo dangaus ir jūros mėlynėje. Pasaulis buvo toks, lyg nieko nebūtų atsitikę, lyg tai, kas vyko rūmuose, tebuvo nerūpestingas vaiko žaidimas, nepalyginamas su nemirtingų dievų darbais.

– *Tačiau tu nelaiminga, tad ne gėda man. / Nelaimių jūron plaukti su tavim drauge*[10], – švytėdama Arsinoja tarė Ganimedui. Ji įrodys, kad nusipelnė jo pagyrimo. Parodys, kad išstudijavo visus jo siųstus kūrinius ir pasimokė iš kiekvieno.

– Ar Ismenė tapo tavo įkvėpimo šaltiniu? O kas nutiko tavo mylimam Odisėjui?

– Maniau... kadangi liepei man skaityti *Antigonę*... ir tai buvo... – ji nutilo akimirkai, kad atsakingai pasvertų savo žodžius. – Mano kova – ne mūšio lauke, o čia, rūmuose.

– Tavimi dėtas taip garsiai nesigirčiau savo kova, – subarė ją mokytojas. – Ypač kai ji panašėja į pralaimėtą kovą, taip pat kaip ir Ismenės. Už kiekvieno krūmo mūsų klauso.

Arsinoja pasuko galvą į vieną, paskui į kitą pusę, bet nepastebėjo nė vienų piktų akių, sekančių juos pro šakas, tik storus ir nerūpestingus šnarančius vasaros lapus.

– Geriau pakalbėkime apie tavęs laukiančias pamokas, – tęsė eunuchas. – Praleidai kelias mokslo savaites. Matau, kad esi stipriai atsilikusi moksluose.

[10] Sofoklis, *Antigonė*, p. 266.

– Bet aš skaičiau, – paprieštaravo ji. – Perskaičiau daug pjesių, kai buvau įkalinta. Perskaičiau kiekvieną žodį, kurį man siuntei.

– Aš nieko tau nesiunčiau, – supyko eunuchas.

Arsinoja lėtai linktelėjo galvą. Jai vertėtų išmokti ir šios pamokos – niekada nekalbėti apie praeitį, apsimesti, kad, nepaisant visko, kas nutiko, toks visada buvo jos gyvenimas, ir pamiršti, kad ji kadaise turėjo motiną ir tėvą, elgtis taip, lyg jie jos niekada nepaliko. Tol, kol turės Kleopatrą, ji iškęs viską. Kleopatros ji neketino atsisakyti.

– Mačiau tavo kambaryje papiruso ritinėlius, sukrautus į krūvą, – tarė eunuchas. – Kažin, ar pavyko tau ką nors iš jų suprasti? Spėju, kad mažai ir per mažai.

– Aš daug ką supratau! Sužinojau apie pareigą ir apie likimą, ir apie pašaipią meilę.

– Jeigu ir išmokai ko nors, tikiuosi, kad mokeisi iš Antigonės.

– Iš Antigonės? – paklausė ji nustebusi. Arsinoja to nesitikėjo. Ji žavėjosi Antigone, jos drąsa, įsitikinimais, bet ji taip pat kėlė baimę. – Bet ji juk įsimylėjo mirtį.

– O kuo tave patraukė Ismenė? Savo meile gyvenimui?

Arsinoja pakratė galvą. Tikrai ne tai. Ji vėl prisiminė Kleopatrą ir kaip šiuo metų laiku jos paprastai maudydavosi kartu jūroje, lenktyniaudamos palei pakrantę, apsimesdamos undinėmis ir kitomis keistomis vandenyno gilumų būtybėmis. Po vandeniu jos jautėsi laisvesnės. Kartą ji net priėmė sesers iššūkį plaukti už uolų, į atvirą jūrą, kur neapsaugotos lūžo jūros bangos, tokios laukinės, kad galėjo lengvai praryti vaiką, bet ji tai padarė viena, be menkiausio trupinėlio baimės, nes su Kleopatra Arsinojai nebuvo baisu niekas, net ir mirtis.

– Savo meile seseriai, – atsakė Ganimedas, skaitydamas jos mintis. – Ir kurgi ją nuvedė ši meilė? Ir ką ji padarė dėl tos meilės? Ji nebuvo verta net tiek, kad palaidotų savo brolį Polineiką.

Tai buvo tiesa. Ismenė pabijojo prisijungti prie Antigonės, kad palaidotų jų brolio kūną ir nulaistytų jį vyno aukomis, nes tai uždraudė jų žiaurus dėdė.

– Bet ji to gailėjosi, Ganimedai, – paprieštaravo Arsinoja. – Be to, pabaigoje ji tai supranta ir gailisi, kad nepadėjo Antigonei.

– Ir kokia nauda iš gailėjimosi? – atsidūsta mokytojas. – Mano miela, ką jai pasakė Antigonė? *Bet nemiela man draugė, žodžiais mylinti.*[11] Ir ji buvo teisi. Argi neperspėjau tavęs, kad visada geriau veikti? Visada geriau veikti, nei pasiduoti likimui.

– Bet Antigonė nekovojo su savo likimu, ji priėmė jį.

– Čia mane prigavai, – garsiai ir iš visos širdies kvatodamas tarė jis. – Tačiau tikėjausi, kad įžvelgsi gilesnę mintį, – jo balsas pritilo iki šnibždėjimo, – tą, kuri galėtų praversti tau dabar.

Jis ragino ją būti drąsia ir ryžtinga, būti Antigone. Tik ji to negalėjo. Tik ne dabar, kai visas pasaulis sugriuvo. Tai buvo lengva tada, kai Kleopatra buvo šalia. Tačiau visa jos drąsa išgaravo, kai per tamsaus vyno spalvos bangas jūron išplaukė jos sesuo. Ji nedrįso to jam pasakyti. Geriau jau tegul Ganimedas laiko ją kvaila ir bestubure.

Eunuchas taip pat nutilo. Ji neapkentė tylos labiau nei jo priekaištų. „Jis taip pat nustojo manimi tikėti", – galvojo ji, stebėdama, kaip jos pėdos liečia grindinį. Užkliuvusi už nelygumo, ji susimušė kojos pirštą, bet neišleido nė garso. Ji mėgavosi skausmu, nes tai atitraukė jos mintis nuo kankinančios vienatvės jausmo. Kai pakėlė akis, Ganimedas jau buvo gerokai nutolęs ir ji turėjo perbėgti visą aikštę, kad jį pasivytų.

Vartai į biblioteką buvo įspūdingi, daug didingesni nei rūmų vartai, atsiveriantys į gatvę. Keturios arkos kilo aukštyn nuo žemės, kiekvieną iš jų saugojo vis kita deivė: Aretė, Epistemė, Enoja ir jos mėgstamiausia – Sofija, laikanti papiruso ritinėlį ir žvelgianti į

[11] *Ten pat.*

priekį savo turkio spalvos akimis. Arsinoja norėjo įeiti pro Sofijos įėjimą, bet Ganimedas pasuko Aretės link. Dorybės deivė jai visada atrodė šalta ir griežta, jos veidas buvo bejausmis, jame nebuvo galima įžvelgti nei meilės mokslui, nei išminčiai, nei mergaitėms, kurios čia mokėsi.

– Niekieno deivė, – taip ji ir jos draugės vadino Aretę. Artimiausių jos bičiulių ratas buvo nedidelis – jos buvo trys. Arsinoja pasirinko išmintį ir Sofiją, Aspasija – Enoją, proto deivę, o Hipatija, nors ir nenoromis, sutiko tarnauti Epistemei, mokslo globėjai. Visos trys vengė dorybės. Šiandien Aretė atrodė tokia pat bauginanti, kaip ir tada.

– Ar Aspasija ir Hipatija dalyvaus šiandienos pamokoje? – paklausė ji mokytojo.

– Mesk iš galvos savo žaidimų drauges.

Arsinoja tylėjo. Jai visai nereikėjo žaidimų draugių. Prireikus galėjo net jų visiškai atsisakyti. Jai reikėjo tik Kleopatros. Pamirštuose Ptolemajo Pilvūzo soduose, po lauramedžiu, ji papasakotų savo seseriai viską. Ten, pasislėpusios nuo visų, jos leisdavo popietes plepėdamos. Ji buvo įsitikinusi, kad Kleopatra išspęstų visas problemas ir pamokytų ją, kaip padaryti įspūdį dvariškiams. Jos sesuo buvo ta, kuri įtikino tėvą, kad Arsinojai buvo reikalingas asmeninis mokytojas, kad buvo neteisinga palikti ją be mokytojo kiekvieną kartą, kai Kleopatrai reikėdavo kur nors išplaukti.

Tačiau dabar jos sesuo buvo tik prisiminimas, daugiau nieko. Arsinojai liko tik Ganimedas, todėl ji turėjo jam įrodyti, kaip stipriai ji pasikeitė. Jeigu ir jis nustos ja tikėjęs, neliks nė vieno artimo žmogaus. Na, gal dar sargybinis su ugnine barzda. Nežinia, koks likimas ištiko jį. Menelajaus neliko nė gyvo plauko po to, kai jis paliko jai maisto tą pirmą, baisią naktį. Kaip ji klydo, manydama, kad jos paskutinių pergalių pakaks įrodyti tai Ganimedui. Mirinė buvo kalta dėl visko. Auklė vis žarstėsi padrąsinimais ir atkakliai įtikinėjo ją, kad tai, kaip ji atlaikė išbandymus, buvo

kažkas nepaprasto. Dabar, nors ir jau nebe viena, ji jautėsi vieniša kaip niekad.

Didžioji Aleksandrijos biblioteka buvo tuščia. Arsinoja, išvydusi tokį didelį pasikeitimą, net aiktelėjo. Pagrindinėje galerijoje, kur paprastai, palinkę prie papiruso ritinėlių, juos perrašinėdavo daugybė mokslininkų, dabar stovėjo tik eilės tuščių stalų. Toli už jūrų marių turėjo būti kažkokie paraleliniai rūmai, kuriuose bruzdėjo visi iš čia dingę: Aspasija ir Hipatija, jos du maži broliukai ir jos motina, jos tėvo sargybiniai, nors vietoj jų ji tik galėjo matyti begalvius lavonus, taip pat ir visi iš čia pabėgę išminčiai – geri žmonės, kurie ją mylėjo ir šviesesnėmis dienomis nei ši leisdavo pinti jų susivijusias barzdas.

– Atsisėsk, mano vaikeli, – parodė jai tuščią suolą Ganimedas. Keletas papiruso ritinėlių buvo sudėti ant šalia stovinčio stalo. Turbūt juos kažkas paliko išskubėdamas iš bibliotekos. – Nebegalvok apie tai, kas jau praeityje, – patarė jai eunuchas. – Dar daug ko turi išmokti ir daugybė istorijų dar laukia tavęs priešakyje. Už akimirkos grįšiu su raštais apie jas.

Eunuchas išskubėjo į mokslininkų miegamuosius. Arsinoja bandė įsivaizduoti, kaip atrodė tie kambariai. Paprastai pastatas knibždėte knibždėjo geriančių, valgančių, ant kušečių besišnekučiuojančių vyrų, bet dabar ji įsivaizdavo jį tuščią, regėjo apleistus jo kambarius ir koridorius. Arsinojos akys nukrypo prie papiruso ritinėlių. Tai nebuvo paprasti tekstai, jie buvo su meile ir atsidavimu susukti ant aukso, sidabro ir bronzos lazdelių. Arsinoja atsargiai perbraukė pirštais per vieną šaltą lazdelės bumbulą. Ant metalo pastebėjo tamsią dėmelę. Prieš jos akis iškilo nevilties apimti, skubantys mokslininkai. Vienas iš senolių su krauju aptaškyta mantija, bėgdamas užkliūna ir virsdamas išmeta savo popierius ant stalo. Smalsumas ragino ją išvynioti papirusą ir sužinoti, ką tokio svarbaus jis slepia, bet nedrįso. Ganimedas

turbūt dėl to juos čia paliko – kad išbandytų ją. Ji nesuteiks jam tokio malonumo.

Jos oda dilgčiojo. Jautė, kad kažkas ją stebi. Apžvelgė galeriją, lyg tikėtųsi išvysti pasislėpusį demoną su kraujo ištroškusiu kirviu rankose ir pasirengusį ją nužudyti. Tačiau išvydo porą pilkšvai žalių, pažįstamų akių, įsmeigtų į ją.

– Aleksandrai! – pašoko ji iš vietos ir nuskubėjo apkabinti berniuko. – Mano mylimas Aleksandrai! – sušuko ji, pamiršusi tas dienas, kai su draugių palyda erzindavo ir tyčiodavosi iš jo. Dėl jo keistų akių ir dar keistesnės išvaizdos jų mergaitiškoje draugijoje vadindavo jį Atėne. Tačiau dabar tai buvo nesvarbu. Jis buvo čia ir priklausė jai.

– Dioskoridas neliepė tau grįžti į namus?

– Mano tėvas sako, kad jeigu tu esi saugi tarp šių sienų, tai ir aš būsiu saugus, – Aleksandras patraukė savo kaulėtais pečiais.

Arsinoja prisimerkusi pažvelgė į berniuką. Pastebėjo, kad jo žodžiai buvo surepetuoti. Jai irgi nesisekė pasakyti išmoktų sakinių jų nepabrėžiant, nors ir kaip stengėsi tarti juos kuo natūraliau.

– O ką sako tavo motina? – paklausė ji. – Nejaugi ji nenorėjo, kad išvyktum su ja į užmiestį? – Arsinoja netikėjo, kad Kinanė norėtų likti tarp miesto sienų.

– Jai, mano tėvo žmonai, nelabai rūpi mano likimas, – Aleksandras pažvelgė jai tiesiai į akis, pasirengęs atremti patyčias.

Arsinoja prikando lūpą. Ji pamiršo, kad Aleksandras buvo nesantuokinis vaikas. Ji niekada neteikė reikšmės tokiems dalykams. Ypač dabar, kai Berenikė ją pačią pavadino nesantuokiniu vaiku. Tik tėvo kraujas buvo svarbus, o ne motinos.

– Nagi, nagi, kas mus aplankė?

Ganimedas pažėrė ant stalo antrą krūvą pergamento ritinėlių. Eunuchui pasirodžius jos draugas pasikeitė. Jis susigūžė, keliai

ėmė drebėti, o žvilgsnis susmigo į grindinį. Mokytojas darė tokį įspūdį daugeliui jos draugų. Jie bijojo jo, o ji – ne.

– Aleksandras liko rūmuose, – gana džiaugsmingai tarė Arsinoja. – Ne visi mano draugai mane paliko. Kartais, Ganimedai, net ir tu ne viską žinai.

– Klausei manęs apie Aspasiją ir Hipatiją. Atsakiau, kad jų čia nėra. Šio draugo vardo niekada negirdėjau iš tavo lūpų. Taigi nusprendžiau, kad tau vis vien, ar jis liko rūmuose, ar pabėgo... ar mirė.

Vietoj atsakymo Arsinoja nusijuokė. Ganimedas erzindavo jos draugus, siekdamas, kad jie nuo jos nusigręžtų. Arsinoja pyko ant eunucho, nes jis norėjo, kad ji jaustųsi vieniša ir užmiršta. Ji prisitraukusi pasisodino Aleksandrą šalia, ant to paties suolelio, ir pasilenkusi sušnibždėjo pusbalsiu jam į ausį:

– Jis nori, kad jį gerbtumėme. Dėl to taip kalba su mumis. Nori parodyti mums, kad jis yra didis žmogus.

– Užteks, Arsinoja, – perspėjo ją eunuchas. – Aleksandrai, pridarei užtenkamai žalos vienai pamokai. Eik ir įkyrėk kam nors kitam.

– Jei išeis Aleksandras, išeisiu ir aš.

Bičiulio sugrįžimas suteikė Arsinojai jėgų. Jos gyvybė priklausė nuo jos sesers Berenikės valios, galbūt ji net nužudys ją miegančią, o ką blogo Ptolemajo dukrai galėjo padaryti Ganimedas ar bet kuris kitas eunuchas?

– Jeigu nori mokyti mane, turėsi mokyti mus abu.

Jos nuostabai mokytojas į jos įžūlumą atsakė keista šypsena.

– Jei taip jau nori, neprieštarausiu, mokykis kartu su juo. Tik pasirūpink, kad berniukas visada prisimintų, jog esu reiklus mokytojas. Jeigu jis nori mokytis kartu su vienu iš svarbiausių asmenų Ptolemajų rūmuose, darys tai gerai ir laikysis mano reikalavimų.

– Aš mokiausi su ja ir anksčiau, – prabilo Aleksandras. Arsinoja nusišypsojo dėl taiklaus bičiulio atsakymo. Dabar, kai Arsinoja

užstojo Aleksandrą, jis sėdėjo tiesus ir kalbėjo nemikčiodamas. Anksčiau ji su Aspasija dažnai šaipydavosi iš jo mikčiojimo. – Aplinkybės nelabai tepasikeitė.

– Tada buvai tik vienas iš daugelio ir, jeigu savo atsakymais atsilikdavai nuo kitų, o patikėk, berniuk, tikrai atsilikdavai, tai neturėjo didelės reikšmės. Tačiau jeigu mokysiu tik jus du, turėsi prisiimti kur kas didesnę atsakomybę.

Berniukas rimtai linktelėjo galvą, pasirengęs priimti eunucho sąlygas. Arsinoja erzino, kad visi taip lengvai plaukė pasroviui. Jos taip greitai neįtikinsi. Staiga ji panoro kovoti. Ji visada buvo tokia nuolaidi ir maloni, ir ką gero tai jai davė?

– Jeigu ir toliau iš jo tyčiosiesi, mes su Aleksandru tiesiog išeisime.

Ji trinktelėjo ranka į stalą. Trenkė pernelyg stipriai ir nuo smūgio į kietą kiparisą ėmė gelti delną. Ji krimstelėjo lūpą ir pajuto kraujo skonį burnoje, bet susilaikė nuo ašarų.

– Ar ne taip, Aleksandrai?

Jos draugas tylėjo, lyg jo čia nė nebūtų. Vietoj jo prakalbo eunuchas:

– Sėsk, tavo patirti išgyvenimai nepateisina įžūlaus elgesio. Nesi visiškai kvailas vaikas, bet aš tikėjausi, kad šių dienų patirtis padės tau suvokti studijų svarbą.

– Jis kalba tiesą, Arsinoja, – noriai pritarė Aleksandras.

– O iš kur tu žinai? – jos žvilgsnis ėmė šokinėti nuo Ganimedo prie Aleksandro. – Ar tu buvai įkalintas savo kambaryje? Gal mokytojo ir žaidimų draugo gyvenimai nebuvo laikomi vertais tokių trukdžių? Ar stebėjai, kaip tavo sargybiniai sukapojami į gabalus? Ar meldei susitikimo su Berenike? Aš visa tai išgyvenau viena. Viena pati maldavau ir pataikavau, kad paliktų mane gyvą. O dabar jūs – jūs abu – drįstate man nurodinėti, kaip turėčiau elgtis, tarsi vis dar būčiau tas pats lepus vaikas, kurį pažinote valdant mano tėvui.

– Aleksandrai, – eunucho balsas skambėjo dusliai. – Palik mus trumpam.

Jos draugas atsistojo, bet nepajudėjo iš vietos.

– Ne, – Arsinoja pasistengė, kad jos balsas skambėtų tvirtai. Ji nenorėjo, kad jos balsas skambėtų kaip verkšlenančio vaiko. – Ganimedai, aš gi tau sakiau, Aleksandras pasiliks čia.

– Jeigu tu to nori. Aš tiesiog norėjau apsaugoti tave nuo gėdos. Jeigu nori parodyti savo vaikišką išlepimą prieš visą Aleksandriją, tegul taip ir bus. Nebesistengsiu tavęs sulaikyti.

– Nesvarbu, kaip aš elgiuosi, vis vien vadini mane vaiku. Pasikalbėjau su savo seserimi, sumaniai ir išmintingai išprašiau, kad paliktų mane gyvą, o tu vis tiek laikai mane vaiku. Ir kas iš to, kad dabar šaukiu stovėdama prieš tave ir Aleksandrą, ar net visą miestą? Ar prilygs kokia nors tavo paskirta bausmė tai, kurią Berenikė man gali paskirti bet kurią minutę? – išliejo žodžius ir savo apmaudą Arsinoja, bet palengvėjimo nepajuto.

Ganimedas tyrinėjo ją kurį laiką. Arsinoja stengėsi drąsiai žvelgti jam į akis. Galiausiai jis prabilo:

– Nori, kad pasveikinčiau tave, kad patapšnočiau tau per petį ir paglostyčiau tavo galvą už tai, kad išvengei mirties. Nori, kad pasakyčiau, kokia išmintinga ir drąsi buvai, kaip didžiuojuosi savo puikiausia mokine, kuriai puikus senovinių tekstų ir žmogiškojo charakterio išmanymas grąžino gyvenimą. Trokšti mėgautis gražiais žodžiais, mano miela, ir apsimesti, kad gyveni rožiniame pasaulyje. Aš tave puikiai suprantu.

Arsinojai pasidarė gėda, nes eunuchas buvo teisus. Ji tikrai troško visų šitų pagyrimų ir dabar gailėjosi, kad neleido Aleksandrui išeiti, kad neliko viena pakelti gėdos naštos. Staiga ji pajuto, kaip berniuko pirštai suspaudė jos riešą. Arsinoja nepatraukė rankos.

– Tai, mano miela, – tarė eunuchas, tęsdamas tą pačią temą, – tik sutrukdytų tau siekti savo tikslo. Tu įveikei kliūtį, bet prieš akis laukia dar ilgas kelias. Džiūgauti kiekviena maža pergale yra ne

tik kvaila, bet ir pavojinga. Tavo pergalės suteiks tau kai ką daug vertingesnio, nei mano pagyrimas – tavo gyvenimą. Taigi, ar leisi dienas tinginiaudama, bastydamasi ir nieko nesimokydama, kaip kokio amatininko duktė, ar mieliau giliai įbruksi nosį į didingas senovės tragedijas ir susitelkusi mokysies matematikos, istorijos, sirų, hebrajų ir kitų kalbų?

Arsinoja norėjo paprieštarauti jam, išvyti jį, išniekinti jį taip, kaip jis – ją, ir likti viena. Visam laikui. Tačiau negalėjo to padaryti, nes jai reikėjo to, ką jis siūlė. Mokslas gimdė karalienes.

– Norėčiau tęsti savo studijas.

– Puiku, – eunuchas išvyniojo pirmąjį papiruso ritinėlį. – Tada grįšime prie mūsų studijuojamo dalyko – Polibijo *Istorijų* – ir to, kaip romėnai pirmiausia užkariavo Kartaginą, paskui – makedonus ir, galiausiai, graikus. Po to aptarsime, ko mes čia, Aleksandrijoje, galime iš šių užkariavimų pasimokyti.

VYRESNIOJI

Kalbėjo moteris suodinu veidu, supdama kūdikį ant klubo. Kitas jos vaikas – berniukas, kurio vieną veido pusę dengė purvinas raištis, – laikėsi įsitvėręs jos riešo. Aukštai ištaisytame soste sėdinti Berenikė sunkiai girdėjo žemdirbės žodžius. Tėbuose, už daugybės ilgų stadijų Nilo tėkme, tarmės buvo sunkiai suprantamos, žmonių oda – tamsesnė, o papročiai – keisti. Čia vietoj Aleksandrijos karūnos Berenikė nešiojo sunkią, dvigubą karūną – baltą maitvanagį, įsitaisiusį tarp raudonos kobros kilpų.

Iš viso krašto į miestą suplūdo minios, kad parodytų pagarbą čia atvykusiai Berenikei ir parsigabentų į namus Aleksandrijos maistingųjų grūdų. Miestas dar niekada neregėjo tokios žmonių gausos. Tačiau net ir minios žmonių negalėjo paslėpti to, kad miestas buvo giliame nuosmukyje. Kolonos, iškilusios palei alėją, buvo apdegusios ir niūriai bylojo apie jos senelio įdėtas pastangas sudeginti vietos sukilėlių tvirtovę iki pamatų. Net ir pagrindinių gatvių pastatai buvo išgriauti. Kiekvienas atliekamas akmuo, kurį buvo galima pajudinti, buvo pradangintas. Išliko tik pamatai ir išorinės sienos, o jų dievai ir karaliai apanglėjusiais veidais dūlėjo po saule. Nors paliegę siluetai ir lenkėsi prieš jos neštuvus, Berenikė pajuto palengvėjimą, kai pagaliau pasiekė gimnaziją ir jos švytintį dviaukštį portiką. Pastatyta samdomiems kareiviams, ji stovėjo

beveik nepaliesta nuosmukio, bet jos sienose taip pat buvo galima įžvelgti miestą apėmusios korozijos pėdsakų. Skurdo paženklintas buvo ir moters veidas, kuris dabar maldavo teisingumo.

Berenikė pagalvojo, kad tai buvo jau penkiasdešimtas šiandien pateiktas skundas, bet nebuvo dėl to tikra. Šis skundų svarstymas buvo svarbus. Ji tai žinojo. Jis turėjo užtikrinti Berenikei vietinių palankumą. Tačiau po valandų, praleistų klausantis rietenų dėl galvijų ir pasėlių, kaimynų ir šventikų, provincijos istorijos darėsi panašesnės viena į kitą.

– Jis nuplėšė žindomą kūdikį man nuo krūtinės.

Moteris, apglėbusi ranka kūdikio galvutę, glaudė ją prie krūtinės, lyg bandydama apsaugoti nuo savo žodžių, ir pasakojo toliau, virpėdama ir atsargiai rinkdama graikiškus žodžius.

– Tada jie pargriovė mane ant kelių ir, kai atsisakiau jiems paklusti, štai ko iš jų sulaukiau, – parodė į mėlynę, nusitęsusią per visą skruostą. – Kitų sumušimų nedrįstu rodyti karalienės akivaizdoje. Jie prievartavo mane ir sakė, kad man pasisekė, jog galiu pasitarnauti karalienės vyrams.

Berenikė nejučiomis linkčiojo galvą, klausydama moters nusiskundimų. Pastarieji jos nestebino, bet moters narsa – taip. Dažniausiai su tokiais skundais kreipdavosi tėvas arba vyras, arba vietinis šventikas. „Taip išvengiame bjaurių scenų“ – kartą sakė jai tėvas, aiškindamas, kokio dydžio baudos turi būti skiriamos tokiais atvejais kaip šis. „Papildoma suma turi būti skirta tuo atveju, jei moteris yra graikų kilmės, – aiškino jis, – arba jei nusikaltimas buvo įvykdytas Aleksandrijoje, arba jei aukai padaryta žala yra neatitaisoma.“ Nelaiminga moteris, stovinti prieš ją, deja, nelabai atitiko šių sąlygų. „Beveik taip pat dažnai jos meluoja apie tai, kas įvyko, arba bent jau pagražina, – krizendamas sakė jai tėvas. – Turbūt net ir didžiausios šliundros turi kaip nors prasimanyti pragyvenimui šiame pasaulyje.“ Berenikė bandė prisiminti, kur jie tada buvo. Ji turėjo būti labai jauna – septynerių, o gal aštuonerių

metų amžiaus. Ji buvo vienintelė palikuonė ir vienintelė sosto įpėdinė, todėl buvo mokoma spręsti valdovui pavedamus reikalus. Ji jautėsi be galo svarbi, kai tėvas kalbėdavo su ja kaip su suaugusia moterimi. Paskui Kleopatra užkariavo jo širdį.

– Ar galėtum atpažinti tuos vyrus? Tuos vyrus, kurie tau tai padarė? – paklausė Berenikė.

Stojo tyla, kai išgąstis sukaustė išilgai rytinės sienos išsirikiavusius sargybinius. Šie, kartais samdomi kareiviai, neramiai judėjo savo sandaluose. Tie patys kariai, kurių ji atvyko sužavėti ir sužadinti jų norą prisijungti prie jos žygio į Kiprą. Graikai, galai ir sirai, maišytos ir suteptos kilmės – samdomi kariai kiekvienam, kuris pasiūlydavo Egipto grūdų ir žemės mainais už karo tarnybą. Ar ji galėjo pasitikėti jais kovoje su Romos legionais? Berenikė stebėjo tuščius jų veidus. Nė vienas nedrįso pažvelgti jai į akis. Puiku. Vadinasi, jie bent jau jos bijo ir kovos įnirtingiau, kai ji pašauks juos į mūšį už Kiprą. Teisingumo prašanti moteris stovėjo nebyli, gimnazijoje aidėjo tik jos kūdikio verksmas. Moteris supo jį, stengdamasi nuraminti.

– Taip, atpažinčiau juos, mano karaliene, *Saulės dukra*, – lėtai kalbėjo moteris, kreipdamasi į Berenikę egiptietišku vardu. – Galiu parodyti juos dabar pat. Visi trys stovi čia, – ji ištraukė ranką iš savo sūnaus delno ir parodė į išsirikiavusius sargybinius. Netikėtas gestas sukėlė tarp vyrų šurmulį. Murmesiai peraugo į šauksmus. Iš visų riksmų labiausiai išsiskyrė vienas balsas:

– Tai buvo garbė jai. Jos vyras nepajėgus duoti jai to, ką ji gavo.

Keli jo draugužiai ėmė kikenti. Berenikė išgirdo, kaip Pietonas atsikrenkštė, kaip visada, bandydamas perspėti ją, kad būtų atsargi. Tokia pozicija gal ir tiko eunuchams, bet tik ne karalienėms. Taisas, jos dešinėje, buvo ne ką geresnis – greitai į jo įkritusius skruostus įsirėžė nervinga ir baikšti šypsena. Nors jo likimas pasikeitė po to, kai Pietonas surengė jų pirmą susitikimą, elgesys liko toks pats. Kaip ir anksčiau, jis baimingai tupinėjo, lyg dėl menkiausio

išleisto garso vėl galėtų užsitraukti gėdą. Ji būtų norėjusi, kad vietoj jo būtų atvykęs Dijas. Berenikė prisiminė, kaip švelniai jis pažvelgė į ją, kai paskutinį kartą jį matė, kaip priglaudė jos ranką prie savo lūpų ir kaip nukaito jos skruostai. Berenikė papurtė galvą, norėdama nusikratyti šių minčių. Buvo geriau, kad juos skyrė atstumas, o ją supo grėsmės nekeliantys vyrai, tokie kaip Taisas, kuris sudrebėdavo jai vos nusičiaudėjus.

– Manai, kad esi labai sąmojingas, ar ne? – jos balsas buvo ramus ir šaltas, kai ji kreipėsi į įsisiautėjusį užgauliotoją. Ji atvyko čia tam, kad darytų įspūdį ir parodytų savo charakterio tvirtumą, o ne tam, kad vietoj tėvo spręstų nuobodžius skundus. – Suimkite tą vyrą.

Kareiviai pritilo, bet nė vienas nepajudėjo savo draugo pusėn.

– Gal nuo žemės darbų apkurtote ir nebegirdite įsakymų? Liepiau jums jį suimti.

Vyresnio amžiaus sargybinis, vilkdamas kojas, nuėjo vykdyti jos įsakymo. Savo išvaizda jis neprilygo jaunam bendražygiui, gležni jo plaukai jau buvo pradėję žilti. Nepaisant to, rėksnys susigūžė, kai sargybinis prie jo prisilietė. Vienam iš saviškių vedant jį pas karalienę, dingo jo pasipūtėliška laikysena. Jis buvo jaunas. Berenikė dabar tai aiškiai matė. Toks jaunas, kad dar nespėjo užsiauginti barzdos, nors, aišku, labai stengėsi. Keletas apgailėtinų šerelių išdidžiai kyšojo ant jo smakro.

– Ar šis yra vienas iš tų vyrų?

– Taip, mano karaliene, – tvirtu balsu atsakė moteris. Ji buvo drąsesnė, nei atrodė.

– Ar gali parodyti ir likusius du?

Moteris parodė į antrą bebarzdį vaikigalį. Pastarasis drebėjo dar labiau nei jo bendražygis. Jo akyse ėmė tvenktis ašaros ir Berenikė pabijojo, kad jis ims raudoti. Tai buvo du vaikai, o ne vyrai. Galbūt jos tėvas buvo teisus. Gal moteris iš tiesų sugalvojo šią istoriją tam, kad prasimanytų lengvų pinigų. Galbūt šių mėlynių kaltininkas buvo jos vyras.

– O trečią?

Moteris prispaudė kūdikį arčiau krūtinės. Ji pritariamai linktelėjo, bet delsė parodyti paskutinį kareivį. Jos vyresnis vaikas tirtėjo, pirštais čiupinėdamas raištį ant skruosto. Galbūt ir jį sumušė? Gal jis bandė apsaugoti savo motiną nuo smūgių? Nuo šios minties Berenikei suspaudė širdį ir pasidarė be galo pikta. Pagaliau moteris pakėlė ranką ir pirštu parodė paskutinį sargybinį – į stambaus sudėjimo, visiškai subrendusį vyrą. Šis, pirmiausia pažvelgęs į savo auką, o paskui į savo karalienę, prunkštelėjo, parodydamas kreivus dantis.

– Manai, kad tai kažką pakeis? – tyčiojosi iš aukos šis savimi patenkintas niekšelis, pripratęs gauti viską, ko panorėjęs. – Karalienė sumokės už tavo bėdas, bet tai nepadės tau ramiai miegoti naktimis. Žinau, iš kur nešiesi vandenį ir kada tavo vyras dirba laukuose, ir kaip tavo berniūkštis bliauna, kai jo motina čiulpia puikų makedonietišką falą.

Berenikei jo pasipūtimas kėlė šleikštulį.

– Nutilk, – tarė ji jam. – Aš ne koks paprastas valdininkas iš Aleksandrijos, atsiųstas pasverti tavo grūdų. Aš esu Aukštutinės ir Žemutinės karalystės valdovė, Spindinčioji, Saulės dukra, Diademų Dama, ir mano akivaizdoje taip kalbėti nedera. Pasakyk man, koks yra tavo vardas?

– Agapijas, mano Spindinčioji karaliene, Diademų Dama, – pašaipiai šypsodamasis jis žemai nusilenkė, taip žemai, kad jo galvos apdangalas nusmuko žemiau jo kelių. – Jūsų tėvui niekada taip nerūpėjo pietiečių vyrų reikalai. Galbūt Jums patinka tai, ką matote? – parodė į savo kūną.

– Nežinau, ar tu girtas, ar kvailas, ar ir viena, ir kita. Tiesą sakant, man vis vien.

Berenikė atsisuko į Pietoną ir Taisą.

– Po penkiasdešimt rimbų kiekvienam berniukui, na, o šiam sutvėrimui – nukirsdinti jo dešinę ranką, atleisti iš karo tarnybos ir atimti visas kario privilegijas.

Persigandę kareiviai nutilo. Net ir skundų teikėjai, susigrūdę balkonuose ir koridoriuose, spoksojo nustėrę. Aplink tvyrojo mirtina tyla, tarsi Berenikė būtų parodžiusi jiems Medūzos galvą ir pavertusi visus akmenimis. Jų baimė suteikė Berenikei pasitikėjimo savimi. Jie ir turėtų jos bijoti.

– Mano karaliene, – pertraukė tylą Pietonas. – Ar galime pasikalbėti?

Ji linktelėjo ir eunuchas priėjęs prie jos sušnibždėjo į ausį: „Tavo veiksmai gal ir kilnūs, bet neišmintingi. Šie vyrai tikisi tam tikro atlygio už savo lojalią tarnybą. Ir ne tik teisės arti žemę taikos metu. Jie tarnauja tikėdamiesi, kad kaip atlygį užsitarnavo pasiimti tai, ko geidžia. Valdant tavo tėvui, kompensacija moteriai buvo įprastas ir abiem pusėms priimtinas atlygis."

Berenikė lėtai papurtė galvą. Jai buvo bjauru nuo šių žodžių. Ji nenorėjo girdėti prašymų, kad taptų panašesnė į savo tėvą. Ne veltui eunuchai niekada nevaldė. Šie kareiviai niekada negerbė Fleitininko. Niekas jo negerbė. Atsakymas buvo aiškus – ji turėjo atsiriboti nuo jo įvaizdžio.

– Manai, kad Agapijas tarnautų man ištikimai mūšio lauke? – tyliai paklausė ji. – Ir neparsiduotų Romai tinkamam momentui pasitaikius? Jis pasielgtų su manimi lygiai taip pat, kaip pasielgė su ja, jei tik suteiktum nors menkiausią galimybę. Jis įžeidė mane mano sargybinių akivaizdoje. Sunku patikėti, kad jis gerbtų mane kaip kariuomenės vadę. – Berenikė žinojo, kad yra tokių vyrų, ir net labai daug, kurie negerbtų jos, nepaisant to, ar ji yra karalienė, ar ne, ir žvelgtų į ją kaip į įsibrovėlę, į raudonuojančią gėlelę ir naivuolę. Tačiau silpnavalis buvo jos tėvas, o ne ji.

– Jis yra niekingas sutvėrimas ir niekam tikęs karys, – atsakė Pietonas, – ir tu elgiesi teisingai, nubausdama jį už jo begėdiškumą. Skirk jam kad ir mirties bausmę. Tik nebausk jo už tokius niekus, arba greitai nebeturėsime nė vieno kario.

Berenikė tuo netikėjo. Ji nesutiko su juo.

– O kas lauks jos? – Berenikė pažvelgė į moterį, kurios rankos drebėjo, apsunkusios nuo kūdikio svorio. Jos vyresnis sūnus stengėsi paguosti ją, valydamas jos ašaras purvinu savo tunikos kraštu. Po ja jis daugiau nieko nevilkėjo, bet tai buvo nesvarbu. Tai nieko nuostabaus, pagalvojo ji, prisiminusi, kad jo amžiaus vaikai Egipte retai kada nešiodavo drabužius. Jo motina turbūt privertė užsivilkti šį apdarą vien dėl pasirodymo čia.

Pietonas nusijuokė gergždžiančiu, gerkliniu juoku.

– Manai, kad jai rūpi šių vyrų likimas? Jai rūpi tik monetos. Ir jei šioje istorijoje yra nors krislas tiesos, ir, patikėk manimi – retai kada yra daugiau nei krislas tiesos, ji, neturiu nė menkiausios abejonės, į bet kokius karališkos kariuomenės priekabiavimus žvelgs kaip į malonės ženklą. Yra svarbu atsižvelgti į paprastų žmonių rūpesčius, bet pernelyg į juos nesigilink.

Berenikė pažvelgė į moterį ir jos sužeistą vaiką. Berniukas atsargiais pirštų judesiais lietė tvarstį, lyg norėdamas nuimti jį nuo krauju srūvančios žaizdos. Motinos ranka patraukė jo ranką nuo žaizdos. Tyla peraugo į karštligišką šurmulį – skundų teikėjai plepėjo tarpusavyje, tarnai grūdosi per minią, o Taisas palenkė savo kaulėtus pečiais prie šviežio pergamento lapo. Tik sargybiniai tylėjo, stebėdami nuo jų atskirtą saviškių trijulę.

– Suprantu, ką nori pasakyti, Pietonai, ir rimtai apsvarstysiu tai.

– Esi išmintinga, mano karaliene, – sumurmėjo jis, atsitraukdamas nuo jos ir nežymiai nusilenkdamas. Jis elgėsi gracingai ir oriai. Berenikė buvo pasirengusi jį sutriuškinti.

– Mano patikimas patarėjas, – paskelbė ji, – atkreipė mano dėmesį į keletą svarbių detalių. Be šiems nusikaltėliams anksčiau paskirtų bausmių, Aleksandrijos teisingumo taryba išmokės skundo teikėjai penkiasdešimties drachmų sumą už jos patirtas kančias.

Vargšas Pietonas. Vargšas ir kvailas Pietonas. Jai net truputį pagailo, kai akies krašteliu pastebėjo jo sugniuždytą povyzą. Eunuchas manė, kad ji atvyko čia tik paguosti badaujančios minios ir

užverbuoti kariuomenę, kad kautųsi jos mūšiuose. Tačiau Berenikei nenurodinės joks vyras, nei eunuchas. Ji buvo savarankiška karalienė, tokia kaip senovės Hačepsuta. Ji tai įrodys. Dar būdama vaikas ji aplankė šios moters laidojimo šventyklą, jos pusšimtį kolonų uolų papėdėje, tviskančių raudona ir ochros spalvomis. „Bet kur yra karalienė? – paklausė ji tėvo, ištyrinėjusi pustuzinį kolonų, kurių reljefuose buvo vaizduojami vien karūnuoti vyrai. „Štai ji, – atsakė tėvas juokdamasis, – ten ir štai ten, ir ten.“ Jis rodė į vyrus, išskaptuotus sienoje. Tada ji pirmą kartą suprato, ką reiškė valdyti. Egipte nebuvo karalienių, tik moterys, kurios tapo karaliais.

Vienas iš prieš ją stovinčių berniukų ėmė raudoti, jo draugas stebėjo jį nebylus ir susitaikęs su savo likimu, bet vyriausias iš jų nerodė jokių emocijų.

– Kvaily, tu neteksi rankos, – tyliai plūdo jį Berenikė. Pastebėjęs į save įsmeigtą žvilgsnį, jis nusišypsojo, tarsi ši byla visiškai jo neliestų, tarsi kitas žmogus būtų pasmerktas vargetos likimui, be menkiausios galimybės susigrąžinti buvusį gyvenimą.

Jo panieka siutino Berenikę. Ilgą laiką ji buvo laikoma nieko verta ir žeminama daugybės vyrų – tėvo ir visų kitų idiotų, kurie jam pataikavo.

– Agapijau, matau, kad nekreipei dėmesio į mano perspėjimą. Pasakiau, kad iš tavęs bus atimtos visos kario teisės ir privilegijos, o tu ir toliau stovi vilkėdamas savo tuniką, už kurią buvo sumokėta karališkomis monetomis. Tu neturi teisės jos vilkėti.

– Norite, kad nusivilkčiau tuniką? – susijuokė vyras, žingsniuodamas pirmyn ir atgal prieš savo bendražygius ir ragindamas jį užstoti.

– Taip, – piktai atkirto ji. – Dabar pat. Kitaip įsakysiu savo vyrams tai padaryti.

Kareivis išsižiojo, netekęs žado. Berenikė išgirdo Pietoną neramiai įkvepiant oro. „Jeigu nori susigrąžinti Kiprą, – sakytų jis

jai, – turėtum būti savo vyrams kiek atlaidesnė." Ji nemojo ranka į jo protestą. Jeigu šie vyrai manė, kad ji nebus griežtesnė už savo tėvą, tada ji jiems parodys, kaip vadovauja moteris. Ir jei eunuchas nesupranta jos užmanymo, tegul kaltina savo nenuovokumą.

– Sargybiniai, – įsakė ji, – nuvilkite šio vyro tuniką, kitaip jūsų lauks tokia pati dalia, kaip ir jo.

Agapijas neleido jiems to padaryti. Jis sugriebė marškinių apykaklę ir perplėšė ją, apnuogindamas savo krūtinę. Pasigirdo besitempiančio ir plyštančio audinio garsas.

– Tai taip pat, – tarė Berenikė, rodydama į purviną, klubus juosiantį ir sėdmenis dengiantį audinį. Šį kartą vienas iš jaunesnių sargybinių žengė į priekį, kad atrištų diržą, turbūt mėgaudamasis reginiu, kai už jį viršesnis karys gauna tai, ko nusipelnė. Kai lininis audeklas nukrito, Agapijas sudrebėjo. Jo varpa karojo susitraukusi po didžiuliu pilvu. Keletas Berenikės vyrų sukikeno. „Puiku. Tegul paragauja gėdos skonio." Dievai žino, kad kadaise ir iš jos buvo juokiamasi. Ji vis dar prisimena patirtas patyčias, kai iš rūmų buvo išvaryta jos motina. Aštuonerių metų mergaitė stovėjo ant marmurinių laiptų ir stebėjo tai, jausdama širdyje užgimstančią neapykantą. Tą akimirką ji negalėjo pasakyti, kieno neapkentė labiau – savo tėvo, iškeitusio žmoną į sugulovę, ar savo motinos, leidusios jam tai padaryti. Po to nebuvo nė vienos dienos, kad jos negeltų aštrus pajuokos geluonis. Net ir vergai tyliai prunkštaudavo jos akivaizdoje: „Štai eina mergaitė, kuri manė būsianti karalienė."

– Išveskite jį. Leiskite jam praleisti kelias valandas vienam su savo ranka, nes išaušus jos neteks. Jeigu jam pavyks surasti tą savo puikų makedonietišką falą, galbūt net suras jai užsiėmimą.

Vyras nesipriešino, kai jį nuogą išvilko iš gimnazijos. Dabar jis ėjo tylėdamas. Tyla varė Berenikę iš proto. Jie turėtų džiūgauti. Berenikė pažvelgė į išgelbėtą moterį. Ši atrodė tokia pat liūdna,

kaip ir anksčiau, nors jos kūdikis buvo nustojęs verkti. Žemdirbiai visada buvo dėl ko nors nepatenkinti.

– Tai buvo paskutinis išklausytas skundas, – tarė Berenikė. – Mūsų vizitas Tėbuose yra trumpas. Privalome imtis kitų neatidėliotinų reikalų.

Tokie pareiškimai paprastai buvo lydimi šiokio tokio nepasitenkinimo, nes dauguma čia susirinkusiųjų laukė ilgus mėnesius, o gal net metus, kad galėtų pateikti savo skundus karaliui. Fleitininkui tokie reikalai mažai rūpėjo. Kartą, kai vaikystėje ji lydėjo tėvą į vieną iš nedaugelio jo kelionių į Aukštutinę karalystę, nelaimėlis varguolis krito po jų neštuvais, maldaudamas priėmimo pas karalių. „Prašau, – maldavo jis, – aš taip ilgai laukiau." Žvilgtelėjęs į jį tėvas tik prunkštelėjo ir įsakė nešikams eiti tolyn. Berenikė susimąstė, koks buvo šio varguolio likimas – ar jis vis dar laukė, kada galės išdėstyti savo skundą, o gal paseno ir pasimirė, taip ir nesulaukęs galimybės? Ji nenorėjo galvoti apie tėvo trūkumus, bet kuo labiau stengėsi, tuo sunkiau tai buvo padaryti. Atrodė, kad jos viduje atsivėrusi tuštuma, išsekus anksčiau joje gyvenusiai neapykantai, dabar reikalavo užpildyti ją naujomis mintimis apie jį, šia manija pastebėti kiekvieną nevykusią jo valdymo detalę. Taip, lyg jis būtų kažkieno kito tėvas, lyg būtų kažkieno kito priešas.

Čia ir dabar minia ėmė skirstytis, plūsdama pro vakarinius skliautus. Pasirodymas baigėsi ir nebuvo daugiau ką stebėti. Liko tik nedidelė saujelė žmonių, daugiausia senolių, besiskundžiančių viena kitai, bet netrukus ir jos išsiskirstė. Berenikė atsisuko į čia likusius kareivius.

– Jūs pykstate, – tarė jiems, nužvelgdama kiekvieną iš jų nuo galvos iki kojų, ir ragindama jai pasipriešinti. – Nėra reikalo tai neigti. Jūsų veiduose aiškiai matyti įniršis. Bet manęs tai nejaudina. Pyktis yra nuolatinis gyvenimo palydovas. Turbūt jūs nekenčiate

manęs. Ir tegul. Man nereikalinga jūsų meilė. Turbūt galvojate, kad esu silpna ir moteriška, nes pasigailėjau tos moters ir neturiu falo. Galbūt net manote, kad ketinu atimti iš jūsų grobį, už kurį taip sunkiai kovojote. Į tai atsakysiu jums taip – jūs esate išlepę. Užsiėmę pasėlių priežiūra ir turtų krovimu, jūs suglebote. Nesu tokia, kaip mano tėvas, ir jo čia įvestų laisvų įstatymų man valdant neliks. Kai mes užkariausime Kiprą, galėsite imti tai, ko užsigeidę. Ten rasite savo trofėjus. Bet nemaišykite Tėbų moterų su mūsų priešais. Kai laimėsite savo mūšius, galėsite skinti pergalės vaisius. Lengvi žemės darbai ir monetų skaičiavimas nėra verti tokių apdovanojimų.

Jos balsas aidėjo salėje. Ji mėgavosi klausydama savo aidinčių žodžių – vienintelių orą skrodžiančių garsų. Ji ragino šiuos kareivius jai pasipriešinti, perverdama žvilgsniu kiekvieną iš jų. Bet, pasišalinus Agapijui, dvasininkai tylėjo. Nė vienas nedrįso pažvelgti jai į akis, apie pasipriešinimą negalėjo būti nė kalbos. Šitie vyrai gyveno gerai dėl savo dirbamų žemių ir vergų. Taisyklės pasikeitė ir jie privalės jų paisyti. Jie neturėjo kito pasirinkimo.

Kulminacinė akimirka atėjo ir praėjo. Niekas neišdrįso jai paprieštarauti. Jie pratylėjo užtektinai ilgai. Tada Berenikė linktelėjo savo patarėjams ir išėjo iš gimnazijos.

Lauke karšta Tėbų saulė svilino veidą. Prieš ją atsivėrusioje gatvėje virė gyvenimas. Visi paliegę siluetai pakilo su ant nugarų pririštomis mantomis ir kūdikiais. Jeigu Berenikės sargybinis nebūtų praskynęs jai kelio, ją būtų prarijusi knibždanti minia. Jie grūdosi ant smiltainio grindinio ir lipo ant sfinksų, stovinčių palei taką. Šios skulptūros kėlė jai liūdesį. Jų paauksuoti veidai buvo apsilupinėję, vietomis matėsi paprastas akmuo. Kai kurios skulptūros net buvo be nosies. Ir nors ji buvo girdėjusi, kad kadaise jų akys buvo inkrustuotos lazuritu, dabar į ją žvelgė tik tuščios granito

akiduobės. Berenikė prisidengė ranka akis ir pasuko neštuvų link. Staiga ji pajuto neapykantą šiai vietai. Nykumas draskė jai širdį. Kuo greičiau ji sugrįš į laivą, į Aleksandriją, tuo geriau. Ji užlipo ant neštuvų ir nešikai, suėmę kartis, drebėdami pakėlė juos.

– Mano karaliene, – spiegiantis balsas prasiskverbė pro baldakimo užuolaidą.

Tai buvo Pietonas. Jis vikriai užšoko ant jos neštuvų. Berenikė nė nesivargino pasakyti jam, kad norėjo pabūti viena, žinojo, kad jis vis tiek jos neklausys. Neštuvai lėtai svyruodami pajudėjo į priekį.

– Šių vyrų nenuraminsi keliais drąsiais žodžiais, – tarė jai Pietonas. – Bausmės, kurias skyrei, buvo pernelyg griežtos.

– Kas padaryta, to nepakeisi.

Berenikė neapkentė jo smulkmeniškumo. Kodėl jis negalėjo palikti praeities įvykių ramybėje? Ji neturėjo nė menkiausio noro sėdėti ir vėl apie tai kalbėti. Nuo to tuštumos jausmas darėsi dar sunkiau pakeliamas. Ji buvo priversta priimti sprendimą ir tai padarė. Ji parodė tiems vyrams, kad yra stipri ir nepalenkiama, tokia, už kurią verta kovoti.

– Esi stipri, – tęsė Pietonas, turbūt norėdamas ją paerzinti, – esi gera valdovė, bet čia tu suklupai. Tavo kariai tarnauja ne tik dėl noro prisigrobti turto, bet ir dėl lojalumo.

– Nesu kvaila, – atkirto Berenikė. – Žinau, kodėl mano kariai man tarnauja. Lygiai taip pat, kaip ir žinau, kad jie turi mane gerbti, kad galėtų kautis mūšiuose už mane ir išplėšti Kiprą iš Romos gniaužtų.

Eunuchas susiraukė.

– Jiems nebūtina žygiuoti į Kiprą, kad stotų prieš *erelio vėliavą*. Tavo tėvas sulaukė pagalbos iš Romos.

Berenikė kurį laiką žvelgė į jį nebyli. Baimingai sudunksėjo širdis jos krūtinėje. Ji ignoravo tai.

– Ką? – ji sučiaupė lūpas ir laukė kirvio smūgio.

– Fleitininkas yra pasiruošęs sugrįžti. Tavo Dijas atsiuntė laišką.

Išgirdus jo vardą Berenikei persmelkė širdį. Ji ilgėjosi jo, storulio Aleksandrijos draugo, tačiau sunerimo, kad pasielgė neapdairiai nenuslėpdama savo palankumo jam.

– Mano Dijas? – nusijuokė Berenikė taip, lyg jo kreipinys būtų skambėjęs absurdiškai.

– Tiesiog sakau, kad labai pasitiki šiuo savo patarėju.

– Tiek to, – sumurmėjo ji. Pietono pašaipos tebuvo tik dar vienas smulkmeniškumo ženklas ir Dijo gynimas tik dar labiau pakurstytų eunucho pavydą. – Ką jis rašo? Ką jis pasakoja apie tą fleita grojantį kvailį, kuris vadina save karaliumi?

– Tavo tėvas pasiekė Romą ir susitiko su Pompėju, kurį ten vadina Didžiuoju.

– Supratau, – lėtai linktelėjo ji, išklausiusi naujienų apie naują posūkį gyvenime. Pompėjus galėjo suteikti tėvui legionus, kurių jai niekada nepavyks atremti. Eunuchas buvo teisus – ji pasielgė kvailai ir vaikiškai, siekdama pamokyti karius. Dabar jie persimes į tėvo pusę, vos tik jis pasirodys čia su Romos legionais užnugaryje.

Priešakyje Berenikė regėjo iš smiltainio pastatytas Karnako šventyklas, kylančias iš dykumos smėlynų. Ją seniai žavėjo šie įspūdingi monumentai senovės dievams – Mutai, Amonui ir Montui, globojantiems šias žemes nuo neatmenamų laikų. Jie stovėjo čia amžių amžius, dar prieš jos protėviams atvykstant į šias žemes, ir stovės dar nesuskaičiuojamus amžius. Jiems visiškai nerūpėjo, kas jas valdė – Berenikė, jos tėvas ar Roma.

Ji nebegalėjo ilgiau gaišti čia laiko, net mintimis, nei bandant ištaisyti padarytą klaidą. Jeigu jos tėvas jau išplaukė į jūrą, ji privalo kuo greičiau nusigauti į pakrantę ir pasitikti jį su tokia kariauna, kokią tik jai pavyks surinkti.

– Privalome kuo greičiau sugrįžti į Aleksandriją.

– Taigi. Todėl patarčiau kuo skubiau pabandyti atitaisyti padarytą žalą. Kitaip...

– Jeigu pakeisiu savo poziciją, mane laikys silpna. Man nereikia tau to aiškinti, – tarė ji, žvelgdama Pietonui į akis. Kad ir kokia didelė žala buvo padaryta, būtų tik dar blogiau, jei parodytų, kad yra lengvai palenkiama. – Daugiau nekalbėkime apie tai. Užteks.

– Kaip pageidauji. Ateityje, mano karaliene, priimdama skubotus sprendimus pasistenk, kad jie laimėtų tau draugų. Šie paprastai yra naudingesni nei priešai. O pastarųjų turi užtektinai.

Eunuchas buvo teisus, nors ir kaip nemalonu buvo tai pripažinti. Savo skubotumu priimant sprendimus ji darėsi panaši į savo tėvą. Bet dabar tiktai pirmyn, į priekį ir jokių apgailestavimų. Dabar jai reikės draugų pagalbos, kol laimės kareivių širdis.

Neštuvams judant palei upę, akis badė dar didesnis vargas – ištinę vaikai ir sukrypę raupsuotieji, susivėlusios katės, miaukimu palydinčios kiekvieną praeivį. Niekas nekreipė į jas jokio dėmesio, išskyrus tik ūgtelėjusį valkataujantį berniuką, kuris nuspyrė liesą rainę į šoną, kai ši ėmė trintis į jo blauzdą.

– Žinai, kad miestas kenčia, kai katės badauja, – tarė Berenikė. Net ir Aleksandrijoje didžioji dalis gyventojų garbino žvėris. Dauguma graikų perėmė iš jų šią tradiciją. Prieš daug metų ji stebėjo, kaip minia suplėšė į gabalus romėną už tai, kad anas nužudė katę. Aukštutinėse žemėse gyvūnai buvo garbinami dar labiau.

– Katės badauja, kaip ir žmonės, – pastebėjo Pietonas. – Nėra net atliekų, kurias būtų galima atiduoti valkataujantiems gyvūnams. Mieste neliko net žiurkių.

Tai buvo tiesa. Net ir praeinant pro šiukšlių krūvas palei upę, tarp puvenų nesimatė nė vieno graužiko. Nepaisant to, Berenikė svajojo apie Kiprą, net ir dalydama grūdus, net ir matydama, kaip merdėja jos karalystė. Ją irgi buvo galima apkaltinti išsiblaškymu, ambicijomis, kurios buvo ne jos jėgoms. Gal tai Ptolemajų prakeikimas?

– Dabar gatvėse valkataujantys vaikai valgo žiurkes, – tęsė eunuchas. – Ir jie nėra vieninteliai, kurie tai daro.

Purvina ranka pasirodė pro užuolaidų tarpą.

– Prašau, – dejavo šalia neštuvų bėgantis purvinas berniukas.

– Atstok, vaikpalaiki, – sušnypštė vienas iš nešikų.

– Prašau, – pakartojo berniukas. – Prašau, maldauju jūsų.

– Patraukite jį iš čia, – liepė Berenikė Pietonui. Jai buvo bloga nuo šio reginio, primenančio apie jos žlungančią, degraduojančią, nusilpusią karalystę. Be to, ji jau pripildė jai palankių šventikų svirnus grūdais. Jų pareiga buvo juos išdalyti. Tačiau jau buvo per vėlu jo atsikratyti. Žmonės ėmė burtis gatvės pakraščiuose. Ji nelaimės jų prielankumo nuvydama vaiką.

– Sustokite, – įsakė ji. Neštuvai šiek tiek nusileido. Įkvėpė giliai, mat nenorėjo kvėpuoti lauke tvyrančiu dvoku, galinčiu net užkrėsti ją, ir pratraukė šilkinę užuolaidą. Iš arti berniukas atrodė dar prasčiau. Jo burna buvo žaizdota, jam turėjo skaudėti kalbant. Berenikė staiga suprato, kad skundus teikusiųjų minia buvo rinktinė. Ir tik tiems, kurių nepalietė maras, buvo leista įeiti. Net ir apie padėtį šalyje susidarytas įspūdis buvo iškreiptas, padiktuotas jos patarėjų.

– Prašau, mano... mano karaliene, – mikčiojo berniukas. Tai buvo viskas, ką jis mokėjo pasakyti graikiškai, nes po to jis ėmė vapėti kažką savo gimtąja kalba, kurios ji niekaip negalėjo suprasti.

Berenikė padavė jam duonos kepaliuką ir vynuogių kekę – vienintelį valgį, kurį turėjo su savimi. Berniukas pagriebė juos ir nulenkė galvą pakartodamas:

– Mano karaliene, mano karaliene.

Susirinkę žmonės ėmė prie jos artėti. Ji bjaurėjosi jais – šiais bado ir jį palydinčių negandų pranašais. Jie priminė jų nelaimių kaltininką – jos tėvą ir kaip jam valdant nuskurdo karalystė. Taip buvo ne visada. Kai paskutinį kartą ji lankėsi mieste, gatvės buvo švarios, o vietiniai – sotūs. Bet tai tebuvo senų laikų prisiminimas. Gerai išsaugotas prisiminimas. O dabar išlikę smiltainio fasadai

buvo apdrabstyti purvu, bet kurią akimirką galintys subyrėti nuo menkiausio prisilietimo.

– Eikite, – sušuko ji užtraukusi užuolaidas. – Eikite.

Grįžusi į karališkąjį laivą Berenikė nekreipė dėmesio į Ledos paruoštą vonią ir liepė auklei palikti ją vieną. Ji norėjo pabūti viena. Veidai persekiojo ją. Tas berniukas, išmaldos prašantis berniukas, jo purvinos žaizdos ir ištepliotos rankos. Jai reikėjo vyno, valgio ir miego, kad pasotintų savo kūną ir nusikratytų tų vaizdų. Kai kas patraukė jos žvilgsnį – ant lovatiesės žybsinti dėmelė. Priėjusi ji pamatė, kad tai buvo amuletas. Visomis vaivorykštės spalvomis žėrintis maitvanagis, ištiesęs sparnus ant auksinės grandinėlės. Po juo gulėjo pusiau perlenktas papiruso lapas. Atvertusi jį Berenikė perskaitė: „Motina deivė pažįsta savo draugus." Ir, nors Berenikė pavartė kelis kartus papirusą, nerado antspaudo.

– Leda, – sušuko ji. – Kas valė šiuos kambarius?

– Aš pati, mano karaliene, – atklydo jos balsas. Paskui jį atsekė žingsniai. – Ar kažkas nutiko?

– Ne, ne, nieko nenutiko. Viskas gerai, – ji vėl pažvelgė į savo delną. – Tik pasirūpink, kad viskas būtų paruošta kelionei į Aleksandriją.

– Taip, mano karaliene.

Berenikė klausėsi nueinančios auklės žingsnių. Tada ji nuėjo prie savo paauksuotos skrynios ir atvėrė ją. Ji rausėsi po skraistėmis, chitonais ir tunikomis, kol jos ranka palietė kai ką šalto, kieto, dramblio kaulo spalvos. Atsargiai ji ištraukė papuošalų dėžutę. Jos paviršiuje buvo išgraviruotas barbaras, įtempęs lanką. „Tai iš Namibijos", – pasakė tėvas, įteikdamas ją per jos aštuntąjį gimtadienį, prieš tai, kai Kleopatra užgimė tėvo sugulovės įsčiose. Tai buvo vienintelis turimas tėvo talismanas, jeigu ir buvo kitų dovanų, ji neprisiminė. Berenikė negalėjo paaiškinti, kodėl veždavosi

jį su savimi į kiekvieną kelionę. Silpnumo akimirkomis ji bijodavo, kad tai buvo dėl to, jog ji norėjo prisiminti Fleitininką tokį, koks jis buvo jos vaikystės metais, o veikiau – kokiu ji norėjo, kad jis būtų – dosnus tėvas, švaistantis karališkąjį iždą dukters įgeidžiams patenkinti. Tomis dienomis, kai jautėsi stipresnė, ji žinojo, kad priežastis buvo visai kita. Dramblio kaulo dėžutė, papuošta auksu ir turkiu, buvo puikus priminimas to, kuo ji niekada netaps – karaliumi, kuriam labiau rūpi dailūs niekučiai nei kariuomenė.

Sąvaros cyptelėjo, kai ji atvėrė dėžutę. Reikėjo patepti jas aliejumi nuo rūdžių. Atsargiai ji įdėjo amuletą į dėžutę. Čia jis bus saugus.

JAUNĖLĖ

Arsinoja suposi iš vienos pusės į kitą. Suoliukas, ant kurio sėdėjo, siūbavo, bet tai netrukdė Aleksandrui. Jo stilius[12] judėjo tolygiai papiruso lapu, o iš jo galiuko, it vingri gyvatė, liejosi rašalas. Aleksandro gebėjimas susikaupti Arsinojai kėlė nuostabą. Jos akys perbėgo visą skaityklą prie akmenyje išdėliotos mozaikos, vaizduojančios šuniuką. Arsinojai jis visada atrodė liūdnas – žvelgiantis į viršų nuo grindų, šalia numesto šalmo ir apatiškai laukiantis, kada sugrįš jo šeimininkas. Jos žvilgsnis praslydo pro dvynes kolonas su gyvatėmis besiranganciomis Medūzos galvomis ir sustojo prie durų, kurios vedė į didesnį atrijų. Ten sukinėjosi keletas mokslininkų, vartydami papiruso ritinėlius, svarbesnius ištiesdami ant kedro stalų ir laikydamiesi įprastos rutinos. Arsinoja jų neatpažino, bet žinojo, kad jie buvo jos sesers pavaldiniai. Jie buvo per jauni, kad palaikytum išsimokslinusiais vyrais. Be jokios abejonės, jiems buvo leista būti taip arti karališkosios skaityklos tik dėl to, kad visi už juos pranašesni mokslininkai pabėgo.

Ganimedo niekur nebuvo matyti, nors Arsinoja neabejojo, kad jis liepė ateiti kaip tik šią valandą. Jei tik čia būtų Kleopatra, Aspasija arba Hipatija, ji bent turėtų, su kuo paplepėti. Aleksandro ji visai nedomino, šiam rūpėjo tik ant papiruso lapo raitomos

[12] *Stilius* – rašymo priemonė (*vert. past.*).

keverzonės. Buvo keista, kaip viskas išoriškai lyg ir sugrįžo į normalų ritmą po to, kai Berenikė pamiršo apie ją. Ganimedas ją mokė, o Mirinė maudė. Jos dienos beveik suvienodėjo su anksčiau buvusiomis visais atžvilgiais, išskyrus tik vieną – ji neturėjo draugų. Vienintelis bičiulis ją ignoravo, o krūtinėje augantis liūdesys grasino praryti jos širdį.

Aleksandro keverzonė išleido geluonį, nuo jos galiuko lašėjo juodas kraujas. Ši būtybė atrodė gyva, it būtų išplėšta iš sapno. Staiga nagai nutvėrė jos kūną. Šie pamažu įgavo erelio pavidalą. Dabar Aleksandras piešė greitai, rašalu spalvindamas baimės iškreiptus, į viršų žvelgiančius vyrų veidus.

– Ką čia pieši? – paklausė ji.

– Nieko, – sumurmėjo jis ir padėjo plunksnakotį į šoną taip, lyg jis visą laiką būtų daręs ką gėdingo ir tik dabar būtų pagautas. Jos draugai, prisiminė Arsinoja, dažnai šaipydavosi iš jo piešinių. Ypač Hipatija, kuri ištraukdavo iš jo rankų papirusą ir tabaluodavo jį virš liepsnos.

Arsinoja taip pat jo vengdavo. Ji nebuvo jam ypač žiauri, nors to ir nereikėjo. Tam buvo kitos, už ją jaunesnės, mergaitės, kurios tik ir laukdavo progos, kad galėtų pasijuokti iš žemesniam luomui priklausančiųjų. Aspasija taip pat, erzindama jį dėl jo pilkšvai žalių akių, vadindavo jį Atėne. Mažoji Diana, mergaitė, su kuria Arsinoja buvo apsikeitusi vos keliais žodžiais, net tikino, jog Aleksandras buvo ne berniukas, o būtybė, panaši į legendomis apipintą Hermafroditą – nei berniuką, nei mergaitę, neįprastą būtybę, turinčią ir vieno, ir kito bruožų. Arsinoja niekada nekreipė ypatingo dėmesio į tai, bet dabar ji susimąstė, ar tie užgauliojimai vis dar skaudino jį. Galbūt dėl to jis nenoriai su ja kalbėjo.

– Ar tai Agamemnonas? – paklausė ji Aleksandro, bakstelėdama pirštu į vyro veidą ir skersai jo kaktos įsirėžusią karūną.

– Ne, tai Hektoras, – atkirto berniukas ir nutilo akimirkai, tarsi susigėdęs to, ką prisipažino, ir to, ką tai apie jį galėjo pasakyti. – Tai

trojiečiai, besiruošiantys mūšiui, nepaisant blogos Dzeuso pranašystės.

Arsinoja linktelėjo. Dabar ji suprato viską. Jie buvo geresni, jie buvo didingesni, jie buvo tie, kurie kovėsi ir žuvo. Graikai buvo žiaurūs ir kupini nusivylimo, o trojiečiai paprasčiausiai pasmerkti.

– Man irgi labiau patinka trojiečiai.

– Jie buvo geresni kariai. Ir sąžiningesni, – užsidegęs kalbėjo Aleksandras. – Be to, vienintelė priežastis, dėl kurios Achilas nugalėjo Hektorą, buvo tai, kad jo pusėje buvo dievai, visi dievai, ir jis pats buvo dievo sūnus. Hektoras buvo daug geresnis karys. Ir geresnis žmogus. O geresnis visada pralaimi.

– Bet Odisėjas nepralaimėjo, – paprieštaravo Arsinoja. Šis gyvenimo vėtytas ir mėtytas vyras buvo jos mylimiausias iš graikų. Kai Agamemnonas ir Achilas leido karui tęstis, jiems kivirčijantis dėl trofėjų – aukso ir moterų, Itakės valdovas suko galvą, kaip prasibrauti pro neįveikiamas Trojos sienas. Jei ne jo genialus arklys, kur dabar būtų achajai? Jos mintyse Odisėjas visada išsiskyrė kaip geriausias iš visų graikų. Jis galiausiai rado kelią į namus.

„Taip, kaip ir Kleopatra suras“, – pažadėjo ji sau. Ir jos tėvas taip pat. Ji giliai tuo tikėjo, net jei pasaulis vėl atsidurtų ant bedugnės krašto. Arsinoja žinojo, kad jos sesuo, kad ir kur būtų, kovos, jog sugrįžtų. Juk ji, laivui išplaukiant į jūrą, pasakė: „Aš sugrįšiu tavęs.“ Ir Arsinoja tuo tikėjo. Kleopatra niekada jai nemelavo. Išskyrus tik tada, kai erzindavo Arsinoją arba mesdavo jai iššūkį iškrėsti kokią nors išdaigą, pavyzdžiui, įslinkti nepastebėtai į mokslininkų miegamuosius. „Niekas tavęs nepastebės, prižadu tau.“ Tačiau tai buvo visai kas kita. Tai buvo tik juokai.

– Mokiniai, – Ganimedas pertraukė jos mintis. Arsinoja nustebusi pakėlė akis, nes negirdėjo, kaip eunuchas įėjo į kambarį. Ji negalėjo atsistebėti tuo, kad, nepaisant gremėzdiškos išvaizdos, mokytojas vaikščiojo nepaprastai tyliai. Ganimedas nusišypsojo jai

ir linktelėjo Aleksandrui. Nežymus palankumo ženklas. – Šiandien mes grįžtame prie Polibijo.

Arsinoja atsiduso. Polibijas ir jo istorijos apie Romos vieną po kito nugalimus achajų miestus buvo jai įgrisusios.

– Tau reikėtų skirti daugiau dėmesio savo išsilavinimui, Arsinoja, – eunucho balsas buvo griežtas. – Dabar, valdant Berenikei, tau pasisekė, kad gali mokytis. Ir manau, kad istorija turėtų tave dominti labiau už bet kurį kitą dalyką. Turėtum suprasti priežastis, dėl kurių privalu domėtis istorija apie Romos iškilimą.

Arsinoja lėtai linktelėjo galvą. Ji pagalvojo apie Kleopatrą toli už jūrų marių ir apie tėvą, užsiėmusį savo reikalais. Staiga ji aiškiai suvokė, kad jų kelionės tikslas buvo Roma. Štai kodėl Ganimedas vertė ją skaityti Polibiją – kad nukreiptų ją teisinga linkme. Tik kas ten jų laukia? Romėnai negerbė kitų tradicijų ir nejautė sąžinės graužaties, kišdamiesi į kitų karalysčių reikalus. Ji prisiminė, kaip, Katonui užėmus jos dėdės salą, buvo nešama miesto gatvėmis, kaip riksmais ir keiksmais buvo palydimi karališkieji neštuvai, o miesto sienų graviūrose vaizduojamas tėvas buvo be galvos, nukirsti ir jo lytiniai organai. Visa tai priminė senų laikų faraonų elgesį su savo priešais.

– Aleksandrai, – pyktelėjo Ganimedas. Jos draugas pakelė akis nuo savo papiruso ritinėlio. – Kas atitraukia tavo dėmesį nuo gautos užduoties?

Berniukas uždengė ranka papiruso lapą, bandydamas paslėpti piešinį nuo eunucho akių. Ganimedas nebuvo piešinių mėgėjas. Arsinoja vargu ar galėjo suskaičiuoti visus kartus, kai jis mokė ją ir draugus, kad literatūra yra aukščiausia meno forma: „Piešimas yra skirtas nemokytai masei.“ Tačiau Aleksandras nebuvo toks greitas. Mokytojas pagriebė jo piešinį.

– Kas tai? – pasišaipė Ganimedas, tyrinėdamas linijas popieriuje.

– Eskizas, – sumurmėjo susigėdęs berniukas.

– Jis nupiešė tai, kol laukėme tavęs.

Būtų nesąžininga, jei Ganimedas už tai nubaustų Aleksandrą.

– Tačiau berniukas ir toliau laikosi jo įsikibęs.

Eunuchas pakėlė papiruso lapą virš aliejinės lempos. Tos pačios, kurią laikė rankose, kai rodė jai kelią pabėgimo naktį, o tiksliau – tą naktį, kai ji bandė pabėgti. Liepsnos lyžtelėjo popieriaus kraštą. Aleksandras krūptelėjo, kai geltoni liežuviai ėmė ryti trojiečių gynėjus, palikdami iš jų tik pelenus. Ugnis prarijo ir gyvatę, po to žiežirba pasiglemžė erelio nagus, kūną ir – galiausiai – sparnus. Paukštis, tarsi norėdamas atkeršyti, liepsnodamas kilo aukštyn prie eunucho pirštų. Įgeltas Ganimedas numetė susiglamžiusius likučius ant stalo, purtydamas ranką, lyg šis judesys padėtų atsikratyti skausmo.

– Štai, – iškilmingai tarė mokytojas. – Nebus daugiau jokio blaškymosi mokantis, kaip Roma nugalėjo graikų miestus ir Makedonijos karalystę. Arsinoja, turi į tai atkreipti ypatingą dėmesį, – rūsčiai žvelgė į ją Ganimedas. – Persėjas galbūt ir buvo pirmasis iš Aleksandro įpėdinių, pasidavusių Romai, bet tikrai ne paskutinis.

Tai skambėjo tarsi grasinimas jai ir Kleopatrai, visiems Ptolemajams ir visai jos giminei. Arsinoja sudrebėjo. Ji klausėsi, kaip Ganimedas skaitė ir dėstė Persėjo istoriją, kaip jo imperija buvo nugalėta Romos.

Kai Ganimedas išėjo, Arsinoja guodė Aleksandrą. Šis nesuprato, ką reiškė būti Ptolemaju. Nors buvo vyresnis, jis vis dar supykdavo dėl tokių vaikiškų dalykų, kaip piešinio sudeginimas į pelenus. Ji suprato tai, bet kartu ir jautė pasitenkinimą, kad nors kartą buvo išmintingesnė. Ji net akimirkai pamiršo širdies skausmą dėl sesers.

Po kurio laiko, jei bėgdavo gana greitai, primiršdavo apie Kleopatrą ir savo ilgesį net visai popietei, o retkarčiais net ir kelioms dienoms.

Arsinoja ir Aleksandras lenktyniavo it pora nuožmių, nerūpestingų vėjo gūsių, vartančių medelius ir nieko neįtariančias šluotas. Arsinoja išsiveržė į priekį, lėkdama per žolę ir akmenis. Jis šiek tiek atsiliko, pasimetė tarp medžių. Jos purvu apkibusi ranka pliaukštelėjo į medžio žievę.

– Vėl tave įveikiau.

Aleksandro galva kabojo nuleista tarp sulenktų kelių.

– Nes aš tau leidau.

– Melagis.

„Nes man jau devyneri metai", – norėjo pridurti ji, krisdama ant žemės. Tarsi pastebėjus kokį nors skirtumą, dėl to neliktų jokių abejonių. Visą dieną ji bandė surasti ką nors, kas joje pasikeitė. Turbūt gimtadieniai atnešdavo pokyčių tik tuo atveju, jei jie būdavo švenčiami. Niekas neprisiminė, kiek žiemų ji sutiko – aštuonias, devynias ar dvylika. Visi – Ganimedas, Mirinė ir Aleksandras – manė, kad tai buvo iš kitų niekuo neišsiskirianti diena.

Kažin, ar jos motina prisiminė, kokia šiandien diena? Arsinoja krimstelėjo lūpą, kad sustabdytų besitvenkiančias ašaras. Tai atrodė mažai tikėtina. Net ir tada, kai gyveno kartu, jos motina ne visada prisimindavo tą dieną, bet Kleopatra niekada jos nepamiršdavo. Kokia nauda iš motinų? Savo motinai ji niekada nerūpėjo, bent jau nuo tada, kai gimė berniukai, o Aleksandras taip pat mažai bendravo su saviške, nors ir buvo berniukas. „Mūsų motina mums pavydi, – šnibždėdavo Kleopatra, – nes neturi užkariautojo kraujo." Tada jai buvo sunku suprasti šiuos žodžius. Arsinoja jos klausdavo: „O kodėl ji nepavydi Ptolemajui?" Tai tik prajuokindavo jos seserį.

Arsinoja prisiminė tėvą, jo apdujusį, prie fleitos palinkusį veidą, pirštais išgaunantį iš instrumento malonius garsus. Ji nusipurtė nuo iškilusio prisiminimo. Dabar ji žinojo tiesą, suprato, kad kiti tėvo vardai – *Auletes*, Fleitininkas – jam buvo suteikti ne dėl

komplimentų jo melodijoms. „Karalius, – per paskutinį jų susitikimą bumbėjo Ganimedas, – turėtų būti vadinamas Gelbėtoju, Griausmavaldžiu ar Didžiuoju, o ne išsiskirti iš savo pavaldinių pomėgiu groti fleita."

Arsinoja kratėsi šių nemalonių atsiminimų. Jos tėvas išvyko, o kartu su juo ir Kleopatra. Prisimindama tai ji nieko nepakeis. Mergaitė gulėjo ant saulės išdegintos žemės. Dangus buvo giedras ir žydras, be debesėlio, toks kaip ir pastaruosius mėnesius. Gimimo diena, paskutinė potvynio diena, turėtų atnešti lietų į Aleksandriją ir auštant aptaškyti marmurą dideliais lašais. Bet ne šiais metais. Pastarasis mėnuo buvo sausas, tarsi per patį vidurvasarį. Ji pašnairavo į Aleksandrą, į jo siluetą saulėje.

– Ar žinai, kokia šiandien diena?

Jos draugas galvodamas kramsnojo lūpą.

– Dvidešimt šešta Chojako[13] diena.

– Dvidešimt septinta diena, – pataisė jį. Arsinoja tyrinėjo jo veidą, tikėdamasi, kad jis prisimins, bet jos žodžiai niekaip jo nepaveikė. – Tai mano gimimo diena.

– O, – atsakė Aleksandras.

– Man devyneri, – ištarė ji su pasitenkinimu. Tai buvo pirmas kartas, kai ji garsiai pasakė savo amžių. – Kiek tau metų, Aleksandrai?

– Aš gimiau vidury Pereto[14]. Meširį man sueis vienuolika metų.

– Tu beveik to paties amžiaus kaip Kleopatra, – nekantriai tarė Arsinoja.

– Manęs Kleopatra nedomina, – gūžtelėjęs pečiais tarė berniukas.

[13] *Chojakas* – ketvirtasis Koptų kalendoriaus mėnuo, turintis 30 dienų ir atitinkantis maždaug laikotarpį tarp gruodžio 10 d. ir sausio 8 d. Grigaliaus kalendoriuje (*vert. past.*).

[14] *Peretas* – vienas iš trijų metų laikų senovės Egipto kalendoriuje, kurio pavadinimas reiškė „Augimas". Tai buvo vidurinysis metų laikas, ir jį sudarė 4 mėnesiai – Tobis, Meširis, Paremhatepas ir Peremoudis (*vert. past.*).

Arsinojai tai nepatiko. Gal jis ir yra jos draugas, bet tai nesuteikia teisės taip kalbėti apie seserį, apie Ptolemają, apie dvigubos karalystės sosto įpėdinę.

– Kodėl ne? Kodėl tau nepatinka Kleopatra?

Vien mintis, kad kažkas nemėgo jos sesers, skaudino ją.

– Ji nebuvo labai draugiška, na, bent jau man.

Arsinoja įsitempė. Ji turėtų apginti Kleopatrą, kaip kad visada darydavo, bet tai buvo atviriausi iki šiol Aleksandro ištarti žodžiai. Dažniausiai berniukas nutylėdavo savo mintis, tarsi bijotų, kad ji ką nors jam padarys, tarsi bijotų jos reakcijos. O ji taip troško, kad kas nors būtų su ja atviras, kaip kad Kleopatra. Taigi ji tiesiog uždavė jam klausimą, kuris kartkartėmis ją kankindavo:

– Ar aš draugiška tau?

– Draugiškesnė, – paerzino ją.

– Ar anksčiau iš tikrųjų leidai man laimėti?

Ši mintis taip pat nedavė jai ramybės. Mintis, kad su ja buvo elgiamasi ne kaip su visais ir dėl įvairių priežasčių.

– Ne, – pakratė jis galvą. – Tąkart tikrai mane nugalėjai. Aš uždusau.

– Aš pripratusi laimėti.

Arsinoja anksčiau galvojo, kad tai buvo verta pasididžiavimo, bet dabar ji nebebuvo tuo tikra.

– Manai, kad šis žaidimas buvo netikras?

Ji pakilusi atsirėmė alkūnėmis, kad galėtų pažvelgti į naująjį – drąsųjį –Aleksandrą. „Kodėl jis kalbėjo be užuolankų? – svarstė Arsinoja. – Gal dėl to, kad ji nepaprieštaravo jo žodžiams apie Kleopatrą?“

– Žinau, kad žaidimas buvo netikras. Nesu kvaila. Žinau, kad žmonės leidžia man laimėti, nes esu karaliaus Ptolemajo dukra.

– Ir kodėl turėčiau leisti tau laimėti? Tavo tėvas, kaip ir maniškis, ištremtas. Ar jie kuo nors skiriasi?

Arsinoja atsiduso ir vėl išsitiesė ant purvinos žemės.

– Aleksandrai, aš kalbu rimtai.

– Ir aš.

Jis atsigulė šalia jos ir, pasirėmęs ranka galvą, įsmeigė į ją įdėmų žvilgsnį. Arsinojos skruostai degė karščiu, bet saulės įdegis jos neišduos. Ji nemėgo būti stebima. Ji mieliau imtų ir akimirksniu išnyktų, ir nė vienam iš jų nereikėtų būti išmintingesniam.

– Kodėl dar esi gyva? – tyliai paklausė jos Aleksandras. – Žinai tikrąją to priežastį. Taip yra ne tavo tėvo, o tavo pačios dėka. Tu įrodei, koks kraujas teka tavo gyslomis.

Pirštu pervedė purpurinę kraujagyslę, kuri raitėsi vidine jos rankos puse. Tai kuteno ir Arsinoja susijuokė.

– Kartais aš vis dar bijau, – tarė ji taip tyliai, kad tikėjosi, jog jis neišgirs.

Bet jis išgirdo ir jo akys išsiplėtė iš nuostabos:

– Tu? Bijai? Esi drąsiausia iš visų mano pažįstamų žmonių. Drąsesnė net už Antigonę.

– Nesu tokia drąsi kaip ji, – sušnibždėjo Arsinoja. – Aš visą laiką ko nors bijau. Bijau pabudusi kiekvieną rytą ir kiekvieną vakarą, kai einu miegoti.

Aleksandras tyrinėjo ją. Galbūt ji buvo pernelyg atvira su juo ir dabar jis palaikys ją nuobodžia ir kvaila mergaite, kuri krūpčioja išvydusi savo pačios šešėlį.

– Nemanau, kad nejausti baimės reiškia būti drąsiam, – prakalbo jis lėtai, pasverdamas kiekvieną žodį, kaip darydavo Ganimedas, norėdamas pasakyti ką svarbaus. – Manau, kad būti drąsiam – tai nepasiduoti, net kai labai bijai.

– O tu? Ar ko nors bijai? – paklausė ji. Berniukas krūptelėjo. Klausimas nuskambėjo užgauliau, nei ji norėjo. – Aš nenorėjau...

– Tai yra... Tu ne viską žinai, Arsinoja, – jo balsas skambėjo šaltai.

– Žinau vieną dalyką, kuris tave baugina.

Žodžiai strigo gerklėje, liežuvis pasidarė vangus, sunkus ir sustabarėjęs. Arsinoja nenorėjo jo prarasti, tik ne dabar.

– Kas?

– Tu bijai, kad negalėsi manęs pavyti.

Ji skubiai atsistojo ir pasileido bėgti per išdegintą žolę, ištiesusi rankas, kaip maitvanagis, sklandantis danguje. „Neskrisk taip arti, Arsinoja." Tylą skrodė tik monotoniškas jos pėdų dunksėjimas. Negirdėjo besivejančių žingsnių. Begalinis tuštumos jausmas užliejo ją. Arsinojai knietėjo atsisukti ir pažvelgti atgal. Kaip Orfėjas, prisikėlęs iš numirusių, ji žinojo, kad nebuvo galima rizikuoti nė vienu žvilgtelėjimu. Ji nugirdo, kaip Aleksandras nerangiai atsistojo. Tai buvo labai lauktas garsas, reiškiantis, kad jis ją vysis. Džiugesio, siautulio ir beprotybės apimtas jos kūnas lėkė dar greičiau. Bėgo taip greitai, tarsi ją kas nors būtų vijęsis. Tačiau žingsnių garsas pritilo ir galiausiai sustojo. Arsinoja žvilgtelėjo atgal. Rankos sugriebė ją už riešo. Ją pagavo.

– Štai ir mergaitė, kurios ieškau, – Ganimedas metė nepritariantį žvilgsnį į purviną Arsinojos tuniką. – Tavo sesuo, Spindinčioji karalienė, nori tave pamatyti.

Siautulys apleido Arsinojos galūnes. Sumaudė paširdžius ir ji krūptelėjo prisiminusi apgailėtiną vaiką, kuris apsišlapino iš baimės būti nužudytas, lyg būtų ne Ptolemajų kraujo.

– Laikas žaidimams baigėsi. Palydėsiu į kambarį. Galbūt mums pavyks ten rasti labiau susitikimui su karaliene tinkantį drabužį.

Visos mintys apie žaidimus ir gimtadienius apleido Arsinoją. Nesvarbu, ar ji pati pasikeitė, jos padėtis liko tokia pati. Ji ir toliau gyveno iš sesers malonės. Ir bet kurią akimirką galėjo jos netekusi mirti. Eunucho veidas buvo niūrus. Šis naujas kvietimas ir jai, ir jam kėlė nerimą.

Ganimedui atvėrus duris į vidų, Arsinoja dar spėjo žvilgtelėti į Aleksandrą, jo išblyškusį veidą, suglebusius pečius ir purvu apkibusius drabužius. Ji svarstė, ar kada nors dar pamatys jį ir ar kas nors jai dar pasakys, kad yra drąsi.

Nedraugiškos akys sekė ją. Tokios pat nedraugiškos, kaip ir tada, kai juos sučiupo. Galbūt jų savininkas girdėjo šnibždesius, kurių ji negirdėjo. Ganimedas ėjo tylėdamas ir Arsinoja suprato, kad turi sekti jo pavyzdžiu. Nejučia jo ranka suėmė josios. Jo švelnumas kėlė jai dar didesnį jaudulį. Atvedęs ją pas Mirinę, linkėdamas sėkmės, suspaudė jos pirštus.

– *Fortes fortuna adiuvat*, – sušnibždėjo jai į ausį.

Žodžiai nesuteikė jai pasitikėjimo, net ir po to, kai išsivertė juos iš apgailėtinos romėnų kalbos į graikų. „Sėkmė padeda drąsiems." Įėjus į kambarį Mirinė greitai nutraukė per galvą tuniką ir nuvedė į vonią. Nuoga ir virpanti, sustirusi, ji stovėjo prie vonios, bandydama perprasti žodžių reikšmę, kol auklė paragino pasinerti į ją.

Fortes fortuna adiuvat. Fortes fortuna adiuvat. Svetimi skiemenys skambėjo it burtažodis. *Fortes fortuna adiuvat.* Vikrioji Mirinė šukavo ir tampė Arsinojos plaukus, bet ši laikėsi sukandusi dantis. Dabar net menkiausia aimana ar nusiskundimas palaužtų jos ryžtą ir ji apsipiltų vaikiškomis ašaromis.

Nors paprastai nekentė prausimosi vonioje, šių maudynių pabaigos ji nelaukė. Užuot iššokusi iš kubilo, ji mirko tol, kol vanduo atšalo ir pašiurpo rankų oda. Drebanti apglėbė kelius ir įsmeigė akis į susitraukusius kojų pirštus.

Mirinė pabučiavo jos kaktą.

– Viskas bus gerai.

Aprengta prabangiausiu chitonu, kuris buvo ryškios safyro spalvos ir kurį vilkint jos oda švytėjo it auksas, Arsinoja buvo palydėta į viešąsias sales. Ji naiviai galvojo, dabar tai suprato, kad karalienė, užsiėmusi reikalais aukštutinėse žemėse, pamiršo apie ją. Ji turėjo labiau klausyti to, ką sakė Ganimedas. Jis bandė perspėti ją, skaitydamas Polibiją. Ji neturėjo pamiršti, kad jos gyvybė vis dar kabojo ant plauko. Kandūs Antigonės žodžiai skambėjo taip, it būtų skirti jai:

Žinai štai viską, ir matysim greit, ar tu
Garbinga, ar menka gerų tėvų duktė.[15]

Beširdžiai sargybiniai akmeniniais veidais įvedė Arsinoją į karališkąjį atrijų. Ar girsis jie, ar liūdės, kai jiems pasakys, kad atvedė princesę Arsinoją pasitikti mirties? Kokiu kitu tikslu Berenikė kviestų ją? Turbūt ji persigalvojo.

Rankenos – du karalienę saugantys auksiniai grifai – prasiskyrė atverdamos duris. Viduje nebuvo nė ženklo tėvo rengiamoms puotoms būdingų linksmybių ir nerūpestingumo: nebuvo nei dainių, nei juokdarių, nei šokėjų. Nuotaika čia tarsi kratėsi juoko.

Dvariškiai sėdėjo grupelėmis po keturis ar penkis, it vynuogės ant vynmedžio. Kai kurių veidai buvo pažįstami, bet Arsinoja negalėjo prisiminti vardų. Tolėliau, tėvo soste, sėdėjo Berenikė. Jos sesers plaukai buvo susukti aplink galvą, dvi kasos buvo suimtos auksine sagtimi prie sprando, o jų galuose kabojo granatai ir smaragdai. Dėl tampriai už nugaros surištų plaukų Berenikė atrodė dar griežtesnė nei paprastai. Šalia karalienės, ant tamsiai raudonos kušetės, pusiau gulomis sėdėjo karštanti senė. Jos drabužiai patraukė Arsinojos dėmesį, nes jie atrodė prabangesni už pačios karalienės apdarą. Violetinio chitono apačia ir apykaklė buvo išsiuvinėta storais auksiniais lotoso žiedais. Tik po to, kai pagaliau jos žvilgsnis pakilo prie veido, Arsinoja atpažino, kad ši tviskanti būtybė buvo Trifena.

– Arsinoja, mano brangi seserie.

Arsinoja atsiklaupė it maldai. Nuleidusi galvą ji jautėsi taip, lyg ruoštų savo kaklą kirviui. Ji nežinojo, ar turėjo pasitikėti savo seserimi, kuri jau kartą pasigailėjo jos gyvybės, ar tikėtis stebuklo iš tėvo.

[15] Sofoklis, *Antigonė*, p. 249.

– Būk palaiminta, kilnioji karaliene, Ptolemajų rūmai karūnuoti su visa Jūsų šeima. Telaimina Jus dievai visada! – žodžiai plaukė iš jos lūpų neįtikėtinai lengvai. Vėliau ji suprato, kad tai buvo sudarkytos Sofoklio eilutės, kurios buvo įstrigusios jos atmintin, tai buvo Jokastės, sveikinančios pasiuntinį, žodžiai.

– Tokie formalumai tarp seserų nereikalingi, – Berenikės veidu perbėgo nežymi šypsena. – Mano akivaizdoje gali stovėti.

Arsinoja lėtai atsistojo.

– Esi geraširdė, mano miela, – pašaipiai tarė Trifena. – Priimi savo tėvo vaiką į glėbį plačiai išskėstomis rankomis, kai jos grynakraujiai broliai rengia sąmokslą, kaip tave nužudyti.

Berenikė ramiai atsakė savo motinai:

– Kodėl neturėčiau būti geraširde pavainikiams, kai abu mano tėvai gimė iš Ptolemajo Gelbėtojo sugulovių įsčių?

Tvirtai supintos Arsinojos kasos svėrė galvą. Onikso grindys po jos kojomis tarsi kvietė ją. Galbūt jai reikėjo ten likti, kristi ant žemės kaip maldautojai ir prašyti pasigailėjimo. *Fortes fortuna adiuvat.* Arsinoja neatitraukė akių nuo sesers prieidama prie jos sosto. Ji nebuvo Ismenė, ji buvo Antigonė, kaip kad sakė Aleksandras.

– Sakyk man, ar žinai, kur yra tavo motina? – paklausė Berenikė. – Kur slepiasi abu tavo broliai?

– Aš nežinau, – atsakė ji lėtai, bet tvirtai.

– Manai, kad atsakytų tau sąžiningai, jeigu žinotų? Jos meilė jiems prigimtinė, ne taip, kaip tavo, – tėškė žodžius Trifena, pirmiausia pažvelgdama į savo dukrą, o paskui į Arsinoją. – Ir nori įtikinti, kad nežinai nieko apie savo tėvo kelionę į Romą?

– Aš negirdėjau nieko iš savo tėvo po to, kai jis išplaukė iš Aleksandrijos.

Jos žodžiai skambėjo aidėdami, tarsi ne ji, o kažkas kitas būtų juos ištaręs.

– Aš gi sakiau tau, motina, kad ji nieko nežino. Ar jau baigei tardyti vaiką?

– Ir tu tiki šiuo melu? Manai, kad tos didelės akys įrodo jos nekaltumą? – sušvokštė Trifena. Moteris troško kraujo. – Manai, kad ji nežino, kad jos tėvas ir sesuo yra Romoje? Manai, kad ji nebuvo... – kosulio priepuolis nutraukė Trifenos įniršį. Maži tamsiai raudonos spalvos taškeliai užtiško ant grindų.

– Pakaks, motina. Užsipuldama ją tiesos neišgausi.

Moterys kalbėjo apie ją ir šalia jos, bet taip, lyg jos čia nė nebūtų.

– Aš nemeluoju, – įsiterpė Arsinoja. – Broliai man nieko nereiškia. Tėvas ir motina mane paliko. Mano likimas Jūsų valioje.

– Galbūt taip ir yra, mano miela. Tačiau tikiuosi, kad tavo laikas nebuvo toks niūrus. Sakyk man, vaike, kokių pamokų išmokai pastaruoju metu? Nenorėčiau, kad mano sesuo būtų nemokyta. – Berenikė vėl nusišypsojo. Šypsena šiek tiek sušvelnino jos išvaizdą, net ir nešiojant nuo veido sušukuotus plaukus, tačiau nesuteikė jai grožio. „Karalystės, kaip ir arkliai, kratosi bjaurių jojikų" – kartą girdėjo tokį pasakymą Arsinoja. Ji perkratė visas mintis, bandydama sugalvoti, ko ji išmoko – to, kad Aleksandras buvo daug narsesnis, nei ji galvojo, ir kad, pasak Polibijo, akistatoje su Roma jie buvo visi pasmerkti. Tačiau nė viena mintis neatrodė tinkama čia paminėti.

– Gal prarijai liežuvį? – paerzino ją Berenikė.

Keletas dvariškių pataikaujamai nusijuokė. Staiga Arsinoja suvokė, kodėl jų veidai jai buvo pažįstami. Tai buvo tie patys vyrai, kurie rūpinosi jos tėvu, vyrai, kurie juokėsi iš jo pokštų beveik prieš metus, vyrai, kurių lojalumu ji niekada neabejojo, vyrai, kurie, jos manymu, būtų geriau pasirinkę mirtį, nei išsižadėję tėvo.

Vienas iš jų išsiskyrė labiausiai. Nerėjas – tas žilabarzdis vyras, kurį pažinojo nuo lopšio, brangiausias tėvo draugas, dabar žiūrėjo į ją abejingu žvilgsniu. Ji jautė didžiulę neapykantą šiam vyrui, išdavusiam jos tėvą ir nusigręžusiam nuo jos. Ji troško išjuokti jį taip, kaip jis išsijuokė iš jos. *Fortes fortuna adiuvat.*

– Mokausi vieną Sofoklio monologą, – pradėjo Arsinoja. Tai buvo rizikinga, bet argi Ganimedas nesakė jai, kad nepabijotų imtis rizikingų veiksmų? Gyvatės ir melagiai supo jos seserį, dusindami tiesą. Tai buvo tai, ką ji galėjo pasiūlyti Berenikei. Tai, ko nedrįso nė vienas iš šių vyrų, – nuoširdžią nuomonę apie sutvėrimus, kurie nuodijo karališkuosius rūmus.

– Ir kieno kalba tai yra? – paklausė Berenikė. – Jokastės? O gal Dejaneiros?

– Tai Antigonės kalba, kai ji aiškina, kodėl turi palaidoti savo brolį Polineiką.

Arsinoja pasiryžo eiti pasirinktu drąsos ir tiesios keliu. Jos širdis daužėsi krūtinėje.

– Ir kaip ji tai paaiškina? – pataikaujančiu balsu paklausė Berenikė.

– *Ne Dzeusas tą įstatymą paskelbė man. / Ne Teisingumas, kurs su požemių dievais / Gyvena, duodamas įstatymus žmonėms. / Įsakymo gi tavo nelaikau aš taip / Galingu, jog, mirtingas, menkas būdamas, / Pranoktų nerašytą amžiną dievų / Įstatymą, kuris ne šiandien ir ne vakar / Mums duotas ir kurio pradžios nežino niekas.*[16]

– Tai puikūs žodžiai, bet man smalsu, ar žinai jų reikšmę.

Berenikės balsas buvo griežtas ir tarsi ragino ją pasirinkti savo kelią. Ji galėtų atsisakyti šio savo plano, ką nors sumeluoti ar sugalvoti kokią nors kvailą priežastį, apsimesti kvaila mergaite, kuri tiesiog aklai pakartojo išmoktas eilutes, bet ne, ji užsispyrusi tęs tai, ką pradėjo.

– Antigonė kalba apie tam tikrą įstatymą, apie dievų įstatymą, „nerašytą amžiną dievų įstatymą“, kurio paminti negali nė vienas žmogus, net jei tai padaryti įsakytų karalius.

[16] *Ten pat*, p. 263.

Berenikė susidomėjusi pažvelgė į ją.

– Iš tikrųjų... Ir koks tai įstatymas, mažyle? Turiu prisipažinti, kad mane nelabai džiugina girdėti tai, kad leistum žmonėms paminti mano įstatymus.

Dirbtinas pritarimo juokas vėl nuaidėjo per atrijų.

– Tai įstatymas dėl palaikų laidojimo.

Arsinoja įsijautė į savo vaidmenį, prisiminusi, kaip Kleopatra patraukdavo visų dėmesį deklamuodama monologą. Ji stovėjo išsitiesusi, dėl ko jos balsas sustiprėjo ir skambėjo drąsiai.

– Be to, manau, kad bent jau Antigonei buvo svarbus dar vienas dalykas – ištikimybė.

Paskutinis žodis nutildė šurmuliuojančius vyrus, net ir kareivius, kurie buvo išsirikiavę palei lotoso žiedais išmargintas arkas, vedančias į didįjį kiemą.

– Ir ko Antigonė išmokė tave apie ištikimybę?

Ji patylėjo akimirką ir metė griežtą žvilgsnį į Nerėją.

– Kad Sofoklis ją vertino labiau nei Aleksandrijos dvariškiai.

Tyloje skendo permainingos Fortūnos mėgiama drąsa. Arsinojai išdžiūvo gerklė ir neramiai daužėsi širdis. Žaidimo kauliukas buvo išmestas.

– Tavo vadinamoji sesuo elgiasi negarbingai, mano miela, – kimiai sukuždėjo Trifena.

– Ne, – nerūpestingai nusijuokė karalienė. – Mergaitė atnešė kai ką labai vertingo – truputį humoro ir atvirumo į šiuos niūrius rūmus.

Arsinojos paširdžius gniaužusi įtampa atlėgo, jai sukosi galva. Ji sužavėjo savo seserį. Ji laimėjo.

– Mano karaliene, – sumikčiojo Nerėjas. – Pamirštate, kad...

– Ar yra tokių tarp mūsų, kurie nesuabejojo mano tėvo draugais, kurie taip greitai tapo mano valdžios šalininkais? Bent jau aš tai tikrai.

Šypsodamasi Berenikė apžvelgė visus prieš ją stovinčius dvariškius.

– Daugiau netrukdysiu tavo studijų, sesute. Gali grįžti dabar pas savo mokytoją.

Arsinojai nereikėjo kartoti to du kartus. Ji išėjo iš salės ramiu ir oriu žingsniu. Atsidūrusi lauke pasileido bėgti. Uždususi ji surado Aleksandrą sode, sustingusį toje pačioje vietoje, kur jį anksčiau paliko, turbūt laukiantį jos sugrįžtant.

– Buvai teisus, – gaudydama orą džiaugsmingai tarė ji. – Aš tikrai esu drąsiausias tavo kada nors pažintas žmogus.

VYRESNIOJI

Poseidono vėjai gairino jos veidą, blaškydami karūną puošiančias auksines juosteles ir plakdami jomis Berenikės skruostus. Nors švietė popietinė saulė, ore tvyrojo šaltukas. Berenikė tvirčiau apgaubė savo pečius vilnone mantija. Ji žingsniavo per vešlią žolę. Aplink ją į viršų stiebėsi akacijos, jų kamienai tįso ligi dangaus, o iš ten šakos tarsi veržėsi dar aukščiau, sprogdamos gelsva žaluma. Šen bei ten Berenikė pastebėjo besibastančius žvėryno gyventojus: kaklą ištiesusią ir tingiai lapus žiaumojančią žirafą ir savo prašmatnią uodegą per vešlią pievą velkantį povą. Be jų, čia ji buvo viena. Nors iš tikrųjų ji jau niekada nebus viena. Du sargybiniai, atsilikę per dvidešimt žingsnių, tyliai, bet atkakliai sekė iš paskos.

Kai buvo vaikas, ji labai mėgo šią pamirštą ir nuo karališkojo uosto nutolusią salą. Jos nelaimėlis dėdė, Ptolemajas Aleksandras, pirmaisiais savo valdymo metais, prieš beveik penkiasdešimt metų, čia, tarp šiaurinės pakrantės uolų, pastatė rūmus, bet jie jau seniai buvo sugriuvę, o jų auksą ir marmurą išgrobstė sėkmingesni įpėdiniai. Metams bėgant sala pasidavė laukinei gamtai. Spindinčios praeities pėdsakus buvo galima išvysti pietinėje jos pakrantėje: kalkakmenio alėjos suaižėjusios nuo atkakliai želiančios žolės, Isidės šventykla ir jos vis retėjantis išrinktųjų šventikų ratas. Likusioje salos dalyje karaliavo Fleitininko nuolatos augančios egzotiškų

gyvūnų kolekcijos egzemplioriai. Tarp tolimųjų kraštų paukščių ir žvėrių Berenikė užsimiršdavo. Čia ji galėdavo atsiriboti nuo visų rūmų negandų, motinos sąmokslų ir tėvo rengiamų pasileidėliškų puotų. Čia ji pirmą kartą sužinojo, kas yra meilė ir mirtis: vilkas, kuris skubėdavo jos pasveikinti kasdien iki tos dienos, kol nebegalėjo pakelti letenų. „Neverk dėl savo kvailų augintinių", – sakė jai Trifena. Tai buvo ilgi ir nepaprastai vieniši metai jos motinos gyvenime. Metai, kai kiekvieną pavasarį ji pasisveikindavo ir atsisveikindavo su gimusiu kūdikiu, kai ji stengėsi ir jai vis nepavyko atvesti į šį pasaulį gyvo sūnaus.

Praėjusi akacijų giraitę, Berenikė pasuko į kalkakmenio takelį, vingiuojantį Isidės šventyklos link, stovinčios salos piečiausiame taške. Aplinka čia aiškiai buvo labiau prižiūrima. Tarp granite sfinkso pavidalu iškaltų jos protėvių statulų, kurių pridengtus veidus buvo sunku plika akimi atskirti vienus nuo kitų, stovėjo daug pavojingesnių tėvo žvėrių narvai. Didžioji dalis užtvarų buvo tušti. Fleitininkas entuziastingai pirko gyvūnus, bet jų priežiūra jam menkai terūpėjo. Baltasis tigras, kurį prisiminė iš vaikystės, išliko. Jis gulėjo ant pilvo abejingas. Išgirdęs žingsnius jis pakėlė galvą ir nuobodžiai suriaumojo. Kai buvo jaunas, jis vaikščiodavo tol, kol išmindavo geležines savo narvo grindis. Dabar jis buvo ramus, tik retkarčiais pajudindavo uodegą. Pietonas norėjo, kad ji lieptų nužudyti šį žvėrį. „Puikus pavyzdys visiems – vertingiausio tėvo kolekcijos egzemplioriaus mirtis" – sakė jai eunuchas. Motina taip pat ragino atsikratyti gyvūno, bet jis buvo reikalingas Berenikei. Ši būtybė jai priminė tėvą ir visa tai, kuo ji stengėsi nebūti. Tigro nagai, per daugybę metų pageltę, atlėgo, o jo grėsmingas riaumojimas tepriminė katės miaukimą.

Kai ji pasiekė Isidės šventyklą, jos frizas, kuriame buvo pavaizduota deivė nuogomis krūtimis, maitinanti savo tėvo neturintį kūdikį, spindėjo nušviestas popietinės saulės ir saulės laikrodis

metė įstrižai jo šešėlį. Jai reikėjo grįžti atgal į kitą krantą, į karališkus rūmus, prie ten jos laukiančių reikalų. Ir ko gi ji čia ieškojo? Nejaugi tikėjosi, kad čia užpildys sieloje atsivėrusią ertmę? To tikėtis buvo naivu. Be to, jos pasišalinimas jau turėjo sukelti nerimą tarp valdininkų ir malonės prašytojų. Ji turėjo elgtis atsargiai, kad nuramintų žmones ir jų šventikus. Žodis apie jos elgesį aukštutinėse žemėse jau buvo pasklidęs tarp aleksandriečių, o šie garsėjo savo kaprizingu charakteriu. Ji negalėjo rizikuoti suklysti dar kartą. Tik ne tuo atveju, jei norėjo susigrąžinti Kiprą ir atremti tėvo kariuomenę.

Pasigirdę pikti balsai išsklaidė jos mintis. Ji atsisuko į jų pusę. Jos sargybiniai laikė sugavę orą gaudantį berniuką. Aukštesnis sargybinis laikė nutvėręs jį už riešo, o kitas buvo kalaviju nusitaikęs į įsibrovėlio kaklą.

– Sulaikėte tikrą pasamdytą žudiką, ar ne? – paklausė ji pašaipiai. Tai buvo jų darbas ir pareiga, ji tai suprato, bet jai nepatiko, kad jie taip žiauriai elgėsi su vaiku. Nejaugi sargybiniai laikė ją tokia silpna ir moteriška, kad toks vaikigalis galėjo būti jai pavojingas?

Berniuko keliai drebėjo, jis suklupo ant kalkakmenio tako. Jai net šiek tiek pagailo šio vargšo pasiuntinuko. Stambesnis iš sargybinių pastatė jį ant kojų, o žemesnis, laikantis rankose kardą, pasibjaurėjęs vaiko bailumu, nusispjovė.

– Prieik, prieik. Pažiūrėkime, ką jis nori pasakyti, kol dar jo rimtai nesužalojote.

Buvo keista, kad jis atsekė ją net iki salos. Kas galėjo žinoti, kad ji yra čia?

– Turėtum žinoti, kad nedera lakstyti po karališkąjį žvėryną, – tarė ji berniukui. – Kaip matai, čia yra tokių, kuriems tavo tikslai gali sukelti abejonių. Kas tave atvedė čia tokiu beprotišku greičiu?

– Mano šeimininkas Sofosas atsiuntė mane, – jo balsas užsikirto ir jis akimirkai nutilo, bandydamas nusiraminti. – Sofosas, kuris prižiūri Jūsų motiną.

Vėl ta pati atsibodusi istorija – jos motina, norėdama sulaukti dėmesio, sugalvojo dar vieną ligą.

– Žinau, kas jis toks. Kodėl jis tave atsiuntė?

– Jos liga... – berniukas vėl uždusو.

– Kas naujo apie jos pagarsėjusią ligą?

– Jos... liga... – mikčiojo berniukas. – Jos liga paūmėjo. Sofosas prašo, kad kuo greičiau vyktumėte pas ją. Jos laikas suskaičiuotas, taip sakė gydytojas.

Žymusis gydytojas turėtų žinoti, kad nedera siuntinėti vergo kiekvieną kartą, kai jos motina išsigalvoja ligos paūmėjimo simptomus. Tačiau jos vyrai žvelgė į ją smerkiamu žvilgsniu. Turbūt jie, kitaip nei ji, nebuvo pradėję nekęsti savo motinų, tad vien dėl jų, tikrai ne dėl to, kad pati nerimautų, ji pasuko paskui berniuką į tėvo rūmus.

Vos įžengusią į motinos apartamentus Berenikę pritrenkė čia tvyrantis tvaikas – troškus miros kvapas, sumišęs su saldžiu medaus kvapu. Padvelkė dar ir kitas kvapas – šleikštus ir aštrus, tarsi rūkstančios sidabrinės smilkalynės, kuriomis buvo apstatytas dramblio kaulu puoštas motinos stalas, buvo skirtos tam, kad užgožtų daug kraupesnį čia tvyrantį tvaiką. Berenikė susilaikė nuo noro užsidengti ranka nosį. Užuot tai padariusi, ji atsargiai perėjo iš akmenėlių išdėliotą Medūzos galvą ir įžengė į motinos miegamąjį.

Čia gydytojas buvo palinkęs prie sudžiūvusios senės. Iš jos kūno buvo likę vien kaulai, oda ir alkūnės. Ta būtybė su popieriaus baltumo oda ir susivijusiomis venomis negalėjo būti jos motina. Berenikė negalėjo tuo patikėti. Trifena negalėjo šitaip sunykti. Tačiau pagalvojus apie pastarąsias savaites... Jos motina vis ilgiau nesirodydavo rūmuose. Ji beveik nematė jos po to, kai grįžo į Aleksandriją, o motina niekada nebuvo iš tų, kurie laikytųsi atokiai nuo rūmų. Kai Sofosas pakėlė akis nuo savo susitraukusios

ligonės, Berenikė virto šešiamete mergaite, stovinčia prie motinos mirties guolio.

– Mano karaliene. Džiaugiuosi, kad atėjote.

– Ar ji miega? – Berenikės balsas strigo gerklėje. Ji nesitikėjo išvysti tokio reginio. Tai jai priminė paveikslą. Motinos susirietęs siluetas, prie jos palinkęs gydytojas, Isidės nuogomis krūtimis statula iš fajanso ant židinio atbrailos ir pustuzinis visuose kambario kampuose stovinčių smilkalynių – kiekviena detalė buvo pasirinkta tam, kad sukurtų vaizdingą mirties paveikslą. Berenikė nelabai galėjo patikėti, kad paskutinėmis savo gyvenimo dienomis jos motina tapo religinga. Trifena uždegtų smilkalą melsti deivės malonės ne anksčiau, nei išsižadėtų svajonės tapti valdove.

– Dabar ji miega, – atsakė Sofosas. – Tik dievai žino, ar ji vėl pabus.

– Tai negali būti taip rimta.

– Mano karaliene, ji kankinasi jau mėnesius. Šis paskutinis paūmėjimas nebuvo netikėtas.

Jos motina ne kentėjo, o triumfavo. Ji naudojosi negalavimais taip, kaip kitos moterys naudojasi gražiais apdarais, lengvai ir apgalvotai siekdamos savo tikslo. Berenikės neapgaus kokia nors plebėjiška liga – gerklės ar nosiaryklės infekcija.

– Ar palikti jus vienas, mano karaliene?

Berenikė nenoriai linktelėjo. Ji nesitikėjo išvysti Trifeną tokią išbalusią ir silpną. Jos motina silpo, bet nemerdėjo. Berenikė negalėjo tuo patikėti. Jos motina visada troško dėmesio, tai turėtų būti dar viena jos gudrybė. Ir ji nesileis apgaunama. Dusinantis smilkalų tvaikas neprislopins jos sveikos nuovokos.

– Pakvieskite mane, jei jos būklė pablogės, – švelniai tarė Sofosas.

Durys užsivėrė, palikdamas jas vienas, toli nuo gydytojo ir tarnų akių. Dabar jos motina turėjo pašokti, kupina naujos, bebaimės

energijos, ir juoktis iš to, kaip jai pavyko apgauti savo dukrą, tačiau kedro lovoje tįsantis kūnas nė nekrustelėjo.

Berenikė atsikrenkštė ir nutaisiusi šaltą toną tarė:

– Vaidinimas baigėsi, motina. Mes likome vienos.

Tačiau kūnas nejudėjo.

– Ar tai, kad esu čia, tau neatrodo pakankamai didelė pergalė?

Berenikė priėjo prie miegančios motinos. Po jos apyrankėmis, Trifenos balta it popierius oda buvo nusėta sukrešėjusių opų. Kvaili ir nerūpestingi vergai. Kai jos motina sustiprės, jie atsiims už tai ir pasigailės dėl savo aplaidumo. Berenikė paėmė senutės ranką. Jos delnas buvo suglebęs, pirštai slydo iš Berenikės delno.

– Berenike, – pasigirdo kimus Trifenos balsas. – Pagaliau atėjai.

– Motina, man įkyrėjo šios išdaigos. Jeigu norėjai audiencijos, galėjai paprašyti jos, kaip ir bet kuris kitas.

Trifenos juoką nutraukė kosulys. Nuo to jos kūnas persikreipė, ranka išslydo iš Berenikės delno. Tai tik vaidinimas, priminė sau Berenikė. Ir geras.

– Net ir dabar tu atstumi mane. Kokia duktė neliūdi dėl merdėjančios motinos?

– Daugybę kartų buvau tavo gudrybių liudininke. Jei pasikvietei mane tik tam, kad išbartum, tuojau pat išeisiu, – atsitiesė įniršusi Berenikė. Ji tapo silpna ir beveik patikėjo motinos vaidyba, taip pat kaip būdama maža. Tačiau dabar ji buvo suaugusi moteris – karalienė, ne kvaiša.

– Ne, ne, mano vaikeli, – sušnibždėjo Trifena silpnu balsu. – Maldauju tavęs atsisėsti. Nenorėjau prarasti savitvardos. Yra tam tikrų... yra kai kas, ką turiu tau pasakyti prieš tai, kai mano siela paliks šį pasaulį ir iškeliaus į kitą. Turi susitaikyti su tiesa, vaikeli. Aš mirštu.

Kažkas jos balso tone privertė Berenikę sustoti. Jos motinos balsas skambėjo romiai, su nuolankumo atspalviu. Nejaugi ji buvo

tokia užsispyrusi, kad nematė tiesos – to, kad Trifena, ši neįveikiama moteris, kuri pagimdė ir užaugino ją, kuri dėl jos rengė sąmokslus ir kėlė intrigas, dabar gulėjo mirties patale? Berenikei nuo šios minties suskaudo širdį. Nepaisant viso nešiojamo pykčio, Berenikė niekada negalėjo įsivaizduoti gyvenimo be savo motinos, be jos stuburkaulio. Motinos atšiaurumas, kurio atkakliai laikėsi, saugojo ją ir leido jai būti silpnai. Berenikei ėmė linkti keliai. Išdavikai. Taigi, nesvarbu, ką padarė jos motina, Berenikė jos nepaliks, tik ne gęstant jos gyvybei. Nesielgs taip, kaip jos tėvas, kai išvarė Trifeną iš rūmų ir karūnavo savo sugulovę karaliene. Šiai paliegusiai moteriai reikėjo jos. Berenikė paėmė ištiestą ranką ir suspaudė ją.

– Mano vaikeli, sakyk man, ką ketini daryti, kai sugrįš tavo tėvas, lydimas Romos kariuomenės?

Net ir dabar, skaičiuodama paskutinius atodūsius, jos motina jaudinosi dėl jos sosto. Tame net buvo galima įžvelgti rūpestį. Ir nors ne to laukė iš jos, bet motina jai galėjo pasiūlyti tik šitai. Dabar Berenikė buvo pasirengusi tą rūpestį priimti.

– Jam nepavyks suburti kariuomenės, – ramiai tarė Berenikė Trifenai tokiu tonu, lyg kalbėtų su vaiku. – Romoje turime savų žmonių, kurie teigia, kad kol kas jam nepasisekė įtikinti senato. Pietonas sako...

– *Pietonas sako, Pietonas sako...* Manai, kad man rūpi jo žodžiai? – Trifena kalbėjo taip tyliai, kad Berenikė beveik neišgirdo pykčio. – Tegul dievai prakeikia dieną, kai paskyriau jį būti tavo mokytoju. Tu pernelyg lengvai juo pasitiki.

– Tai nesąžininga ir neteisinga, motina.

– Tas eunuchas... – jos motinos balsas drebėjo. Berenikė pasilenkė arčiau, kad išgirstų jos žodžius. Jie buvo svarbūs ar bent jau jos motina taip manė. Ji privalėjo juos išklausyti. – Ne... nepasitikėk eunuchu. Jis – ne Ptolemajas. Jis tave...

Jos lūpos judėjo, bet neišleido nė garso, kol galiausiai nustojo judėjusios. Ne, motina negalėjo palikti jos šitaip, užminusi naują mįslę. Berenikė atsikrenkštė ir ketino jau šauktis Sofoso, kad šis atbėgęs atgaivintų moterį ir grąžintų jai gyvybę, bet, matydama, kaip ji nevienodai kvėpuoja, suprato, kad jau buvo vėlu. Berenikė tvirčiau suspaudė motinos pirštus, lyg, taip juos laikant, pavyktų išsaugoti ją šiame pasaulyje. „Prašau."

Šaižus kvėpavimas nutilo. Motinos kūnas suglebo, tuščiaviduris, nebepriimantis deguonies, galinčio pripildyti jį gyvybės. Ji suspaudė motinos ranką taip stipriai, kad išsigando, jog sulaužys delne suspaustus Trifenos pirštus. Tai buvo neįmanoma, tik ne dabar, dar ne. Berenikė skaičiavo savo įkvėpimus – septyni... aštuoni... devyni... Tačiau jos motinos krūtinė nejudėjo.

– Motina? – ėmė maldauti, jos balsas skambėjo it vaiko, tikinčio stebuklais. Ji pabandė darsyk: – Motina?

Tačiau senutė neatsiliepė. Berenikė prilietė pirštais motinos riešą, kad patikrintų pulsą, bet pirštais čiupinėjamas Trifenos venas jau buvo apleidusi gyvybė. Apimta nevilties Berenikė lietė pirštais motinos smilkinius, kaklą, galiausiai krūtinę, tačiau nebuvo girdėti širdies plakimo, panašaus į jos.

– Sofosai! – sušuko ji kartą, po to dar vieną: – Sofosai!

Po keleto ilgų minučių Berenikė išgirdo jo žingsnius ir atsargiai veriamas duris. Motinos oda buvo drėgna ir vėsi. Berenikė patraukė nuo jos rankas.

– Vadinasi, ji pasimirė, – romiai tarė gydytojas, stovėdamas tarpduryje.

Berenikė nerėkė nei ant jo, nei ant kambarį užplūdusių tarnų, tų pačių, kurie nekreipė dėmesio į motinos apsilupinėjusią odą. Ji žiūrėjo įbedusi akis į gyvybės apleistą veidą priešais ją. Trifena atrodė rami. Mirtis pasiglemžė tą begalinę stiprybę, kuria ji pasižymėjo visą savo gyvenimą. Stebėdama motinos veidą, romų

senutės veidą, suskirdusias lūpas ir susiraukšlėjusius akių vokus, Berenikė suvokė, kad ji jau niekada nesugrįš. Nepaisant to, ji negalėjo pajudėti iš vietos, nekreipdama dėmesio į pirmyn ir atgal zujančias tarnaites ir į uždususį berniuką, šnibždantį kažką į savo šeimininko ausį. Ji nekreipė dėmesio į jų pasišnibždėjimus ir nesipriešino, kai juodmedžio spalvos drabužiais vilkinčios šventikės atėjo išnešti motinos kūno. Nuprausti, aprengti ir pasirūpinti juo taip, kaip turėjo padaryti ji, jos duktė. Tarnai išsiskirstė ir saulė nuskendo jūroje.

Tylus beldimas pasiekė Berenikės ausis. Ji ignoravo jį. Ji buvo karalienė ir, panorėjusi būti viena, galėjo tai sau leisti. Tačiau beldimas nenutilo, bet vis labiau garsėjo ir darėsi vis atkaklesnis, tarsi reikalaudamas, kad į jį būtų atsiliepta.

– Palikite mane vieną, – sušuko ji. Jos balsas nuskambėjo pernelyg grėsmingai ir piktai. Ji to iškart pasigailėjo. Berenikė nenorėjo, kad kiti manytų, jog jos motinos mirtis ją paveikė. „Nes ji nepaveikė, – tikino save ji, – manęs ji nejaudina.“

– Prašau, mano karaliene, – pasigirdo nedrąsus balsas. – Leiskite man įeiti.

– Liepiau tau išeiti, – pakartojo Berenikė.

Nepaisant to, durys prasivėrė ir pro jų tarpą įsmuko mergaitė. Berenikė bandė prisiminti, iš kur ją pažįsta. Galiausiai jos tartis, melodingas aukštutinių žemių tarimas, padėjo prisiminti, kad tai buvo mergaitė, kuri prisijungė prie jos karališkos palydos jai grįžus iš Tėbų.

– Išeik, – niūriai tarė ji. Ji nepajėgė įkvėpti savo žodžiams gyvasties.

Tarnaitė nepajudėjo iš vietos. Po kurio laiko ji net įsidrąsino vėl prabilti:

– Tai Jūsų motina tikrai mirė.

– Atrodo, taip, – niūriai atsakė Berenikė, nurydama gomuryje susidariusį gumulą. Ji neleis sau lieti ašarų, jokiu būdu. Tačiau

kalbėjimas tarsi palengvino jos būseną. – Maniau, kad ji gyvens ilgiau už mus visus. Mano tėvas, pavainikiai broliai ir aš būsime seniai mirę ir palaidoti, o ji toliau gyvuos karta iš kartos.

– Aš irgi maniau, kad mano motina gyvens amžinai. Jeigu keturiolika gimdymų nepasiglemžė moters gyvybės, kas galėjo?

– Ir kas pasiglemžė?

– Kareivio ranka.

Kitą rytą Berenikei pabudus pasaulis buvo nebe toks kaip anksčiau. Ryto saulė veržėsi pro rytinį langą, apšviesdama kovos vežimų vežikus, lenktyniaujančius ant sienos. Ji tyrinėjo jų veidus, juodais dažais apvestas akis ir žemės raudonumo plaukus, stengdamasi įžvelgti juose ką nors naujo. Tačiau kiekvienas jų taip pat įnirtingai ragino arklius į priekį, kaip ir vakar. Jos motina neprisikėlė iš numirusių ir atrodė, kad rūmuose tai niekam nerūpėjo. Kai ji pašaukė Ledą, kad ateitų jos aprengti, jos auklė net neužsiminė apie praėjusios dienos įvykius. Moteris plačiai nusišypsojo, rodydama išgedusius dantis, ir švelniai susagstė purpurinį chitoną išilgai Berenikės rankų.

Galbūt taip turėtų elgtis ir ji. Pamiršti sieloje atsivėrusią ertmę ir imtis karalystės reikalų. Kai Leda padavė jai veidrodį sunkiu rėmu, inkrustuotu dramblio kaulu, kad pasižiūrėtų į save, Berenikė, susitikus jų žvilgsniams, net nusišypsojo moteriai juodais dažais paryškintomis akimis. Eidama per didįjį kiemą karališkojo atrijaus link ji laikė aukštai iškėlusi galvą. Iš pradžių ją apakino aukso spindesys – lapeliais išmarginta viršutinė kiekvienos kolonos dalis, akmenukai, iš kurių ant grindų buvo išdėliota Dioniso mozaika, ir didelis aukso gabalas, iš kurio buvo išlietas sostas. Tačiau neatrodė, kad kas nors, be jos, – nei Dritonas, nei Nerėjas, nei Pietonas – pastebėtų tą akį rėžiantį nesuderinamumą. Rūmai buvo tarsi nepaliesti jos motinos mirties, tarsi Trifena būtų buvusi tik kokia nereikšminga jų gyventoja, ne ką svarbesnė už vergę.

Kai tik Berenikė atsisėdo, visi ėmė taukšti. Kiekvienas iš patarėjų turėjo savo nuomonę apie privalomas laidojimo apeigas ir ritualus. Nė vienas iš jų neatrodė nė kiek sukrėstas, tarsi jie visi būtų žinoję, kad ši diena ateis. Berenikė suprato, kad tik ji viena galvojo, jog jos motina gyvens amžinai. Šie vyrai nuspėjo jos motinos mirtį ir manė, kad tai natūralus dalykas. Jiems ji buvo tik sena ir silpna moteris. Ir kaip ji viso to nematė?

– Tada mes turime nuspręsti, kokius daiktus ji pasiims su savimi į kitą pasaulį, – tratėjo Nėrėjas. – Baldus, be jokios abejonės, na, bent jau tuos, kurie yra likę, ir visus papuošalus, kuriuos jai padovanojo karalius. Manau, kad taip pat ir iš Ptolemajo Geradario paveldėtus skarabėjus.

Šie patarimai erzino ją it šiurkšti vilna, liečianti odą. Mintis, kad jos motina bus palaidota tarp auksinių karūnų, apdėliota emalio ir fajanso kosmetikos dėžutėmis, inkrustuotomis dramblio kaulu, buvo atgrasi. Berenikė žinojo, kad tai buvo įprasti daiktai jos rango moteriai, tačiau nė trupučiu neprilygo tam, ką jos motina iš tiesų vertino gyvenime. Niekas nepagalvojo įtraukti kopiją jos mėgiamų Herodoto istorijų, kurias motina ryte rydavo kiekvieną vakarą, nei botago, kurį ji naudojo jodama arkliu, nei durklo, kurį ji laikydavo po savo lova. *Po mirties mes visos tampame sugulovėmis.*

– Balzamuojant reikės...

– Pakaks, – pertraukė ji, – mano šeimos nariai šiose žemėse buvo laidojami tokiu pačiu būdu jau šimtmečius. Esu tikra, kad jūs keturi sugebėsite atlikti tai man priimtinu būdu, tačiau pasaulis nesustoja dėl vieno žmogaus mirties, net ir dėl Trifenos.

Beviltiškai ieškodama kitos temos, ko nors nerimto, kad nukreiptų mintis nuo motinos mirties ir nuo tuštumos, kuri atsivėrė vietoj pykčio, skirto ne vienam, o abiem tėvams, ji pasisuko į Taisą.

– Pasakyk man, Taisai, kaip sekasi Dijui Romoje?

– Jau keletą savaičių neturime iš jo naujienų, – atsakė jis. – Bet žinome, kad jis ir jo palyda išdėstė savo argumentus senatui.

– Kokia nauda iš tokių naujienų? – Berenikė bandė nusijuokti, tačiau jos juokas labiau priminė kosulį. Ji visada žvelgė tik į priekį, į ateitį. – Turiu žinoti, kaip jiems sekėsi ir kas įvyko paskui. Jeigu būčiau žinojusi, kad Dijas taip vangiai siųs žinias, būčiau jo vietoje išsiuntusi kurį nors kitą.

– Nekaltinkite vargšo Dijo, – tarė eunuchas.

Berenikei nepatiko tokie geranoriški Pietono žodžiai. Jam niekada nepatiko aleksandrietis ir ji negalėjo įsivaizduoti, kokių paskatų vedamas jis imtųsi jo ginti.

– Apie mirusiuosius nedera kalbėti negražiai, mano karaliene.

Apie mirusiuosius? Negali būti, kad ir jis... Berenikė negalėjo patikėti, kad jos mylimas patarėjas, jos patikėtinis, paliko šį pasaulį. Ji prisiminė Diją tokį, koks jis buvo, kai matė jį paskutinį kartą – energingą ir pilną gyvybės, jo plačią šypseną per visą veidą. Šypsena, kuri savotiškai jį pagražino. Skausmas sugniaužė jos širdį. Berenikė stengėsi nekreipti į tai dėmesio. Ji negalėjo verkti net dėl Dijo. Ašaros rodė silpnumą. Silpnumą ir neviltį.

– Kodėl man nebuvo apie tai pranešta išsyk? – Ji neapkentė, kai eunuchas ką nors nuo jos slėpdavo.

– Žinia apie tai pasiekė mus šįryt, – Pietonas mostelėjo pergamento lapu prieš tarybos narius. – Nebuvo tinkamo momento pranešti žinių.

– Vadinasi, romėnai yra tokie įžūlūs, kad nebijo žudyti Aleksandrijos piliečių tiesiog gatvėje?

Berenikė vėl pajuto ją užliejančios saldžios ir gerai pažįstamos neapykantos bangą. Ji mėgavosi jos skoniu. Atrodė, kad ji prisipildys tiek, kad kūnas išsipūs, pasiekdamas tolimiausius atrijaus kampelius, o jos galva įsirėš į raudoną lubų granitą. – Nejaugi jų akimis nusiritome tiek, kad mūsų vyrai medžiojami kaip šernai?

– Mano karaliene, nemanau, kad sąžininga kaltinti romėnus dėl šios nelaimės, – tarė Pietonas. – Tai buvo, be jokios abejonės, jūsų tėvo rankų darbas.

Jis nuleido akis į laišką ir perskaitė:

– *Grįžus į užeigos namus, ten mūsų tykojo pustuzinis vyrų. Iš pradžių manėme, kad jie norėjo mus apiplėšti, bet, kai pasiūlėme jiems monetas, jie atsakė, kad jokie pinigai nepatenkins jų šeimininko. Jiems prakalbus pastebėjome, kad jie turėjo Aleksandrijos akcentą. Apie tolesnius įvykius negaliu rašyti neišliedamas ašarų. Aukščiausias iš mus užpuolusių vyrų, stiprus ir žiaurus vyras smeigė peiliu Dijui.* Štai taip rašo Laomedontas, vienas iš kelių pasiuntinių, kurie išgyveno užpuolimą, surengtą Jūsų tėvo galvažudžių. Vargšas berniukas...

Jos tėvas nužudė Diją. Berenikė užsiplieskė pykčiu.

– Vargšas berniukas?.. Galbūt tave, Pietonai, reikėtų kaltinti už tai, kad išsiuntei ten berniukus, o ne vyrus, – Berenikės sielvartą pakeitė įniršis. Ji troško pasinerti į jį visa savo esybe, kad tik palengvėtų skausmas.

– Mano karaliene, tai tik buvo nevykusiai pasirinktas epitetas. Ką norėjau pasakyti iš tikrųjų...

Berenikė jį nutraukė:

– Kaip ten sakoma apie eunuchus, Nerėjau? – jos pyktis liejosi per kraštus ir augo, peržengdamas visas ribas, tik mažyte dalele primindamas tą jausmą, kurį nešiojo savyje anksčiau. Tai ją baugino. Kadaise jis pasitarnavo jai, kad sukeltų ant kojų visą Aleksandriją ir pasiglemžtų sostą. – Kad eunuchai laido liežuvį tada, kai dreba kinkos.

Nugriaudėjo senolio Nerėjo ir Taiso juokas. Tačiau Berenikę jų juokas erzino beveik tiek pat, kiek ir jos pačios apsimestinis nerūpestingumas. Mirė jos motina. Dijas taip pat. Net ir būdamas Romoje jos tėvas tiesė savo grobuoniškas rankas, kad susigrąžintų karūną ir sunaikintų visą jos įdėtą darbą, valdant jo apleistas žemes. Ji puikiai išnaudojo Aleksandrijos svirnus, dalį grūdų išdalijusi badaujančiose aukštutinėse žemėse, o kitą dalį palikusi

atsargai, užuot pardavusi Romai mainais į auksą. Ji pakėlė ūkininkams mokesčius ir užtikrino maisto atsargas visiems metams. Be to, dabar, per potvynių sezoną, patvinus Nilui ji galėjo pažadėti, kad grūdų užteks ne tik atsargoms, bet ir parduoti. Tai jai leido būti tikrai, kad turės išteklių nusamdyti kariuomenę ir atgauti ne tik Kiprą, bet ir pradėti kitų dinastijos prarastų žemių susigrąžinimą.

Pietonas abejingai pastebėjo:

– Manau, sakoma, kad „eunuchai pasitelkia iškalbą, kai neturi kito ginklo", tačiau šiuo atveju labiau tinka kitas posakis: „Eunuchas išgirsta, kai kiti vyrai nesiklauso."

– Tai tiesa, – tarė ji Pietonui, ieškodama tinkamų žodžių. Jos širdis skaudėjo dėl Dijo, vienintelio vyro, kuris ją palaikė ir niekada nesilenkė prieš Fleitininką. Nusiraminimo neras nei pasinerdama į pyktį, nei apsimesdama, kad jo mirtis jai nerūpi. Širdies skausmas buvo pernelyg stiprus. Ji norėjo atitraukti mintis nuo motinos mirties ir štai ką gavo. Ji turėtų planuoti Kipro susigrąžinimą, o ne galvoti apie tėvo sugrįžimą. Kodėl viskas subyrėjo į dulkes, viskas vienu metu? – Taigi jūs, prieš mane stovintys išmintingieji vyrai, nenutuokėte apie tai, kas vyksta Romoje? Turime nedelsiant išsiųsti kitus pasiuntinius.

– Vadinasi, siųsime vyrus į skerdyklą? – tarė Dritonas. Jos ministras karo reikalams retai kada kalbėdavo, bet prabilus visi aplink nutildavo. – Manau, kad turėtume ieškoti sąjungininkų, o ne siųsti vyrus mirti nuo Jūsų tėvo rankos.

Tyla kurtino Berenikę, tačiau Dritonas turbūt kentėjo ne mažiau nei ji. Jo gražiame veide buvo galima įžvelgti apgailestavimą. Jis buvo pasirengęs gintis.

O Dijau, kodėl buvai toks kvailas ir ką galvojai apsistodamas nesaugomuose užeigos namuose? Jis tikrai turėjo būti atsargesnis Romoje. Jeigu senate jai neatstovaus niekas, tėvas tikrai pasieks savo. Aleksandrija buvo jos pusėje, tačiau ji nesunkiai galėjo

įsivaizduoti, kaip tėvas savo pasakaitėmis įtikina Romos gyventojus. O šie, silpnapročiai, neverti patarėjų vardo, negalėjo pasiūlyti jai jokio sprendimo. Dabar jai reikėjo pabūti vienai.

– Išeikite, – įsakė ji. – Išeikite visi. Aš permąstysiu jūsų žodžius ir tai, ar galiu atrasti naujų sąjungininkų.

Berenikei pasidarė ramiau, kai pastebėjo, kokį įspūdį padarė jos žodžiai. Taisas pasišalino pirmasis. Jo lieknas it nendrė kūnas pašoko nuo kėdės ir nuskubėjo prie durų. Gražuolis, susijaudinęs Dritonas taip pat išskubėjo lauk. Jam patiko sudaryti įspūdį, kad yra išmintingiausias ir labiausiai už visus užsiėmęs patarėjas. Taip jis pateisindavo savo įžūlumą. Turbūt jis nuoširdžiai tikėjo, kad be jo kandžių patarimų ir į save lenktų pirštų ši karalystė pražūtų.

Pietonas ir Nerėjas liko sėdėti, pradėdami atkaklią kovą dėl jos dėmesio. Eunuchas barbeno pirštais į stalą, kiekviename pabarbenime buvo girdėti jo nekantrumas. Senolis nekreipė į jį dėmesio. Užtektų vieno jos žodžio, kad būtų išspręsta susiklosčiusi padėtis, bet ji mėgavosi stebėdama, kuo baigsis šių dviejų menkų galių varžytuvės.

Pietonas atsikrenkštė. Vos už poros žingsnių į dešinę nuo jo esantis Nerėjas į tai nesureagavo. Berenikė įtarė, kad senolis nusprendė šioje padėtyje pasinaudoti apsimestiniu kurtumu. Jai derėtų prisiminti šį triuką, kai pati pasens ir praras blaivų protą. Žinoma, jei tik gyvens taip ilgai.

Eunuchas atsikrenkštė.

– Nerėjau, mano bičiuli, karalienė prašo, kad išeitumėte.

– Ir Jus taip pat, eunuchai.

Pietonas nežiūrėjo į ją. Jis žinojo, kad geriau buvo neprašyti jos pritarimo, tačiau Nerėjas nebuvo toks atsargus.

– Mano karaliene, maldauju leisti pasikalbėti su Jumis asmeniškai.

Kodėl ne? Su senoliu buvo lengva, Berenikė galėjo atlaikyti kiekvieną jo kirtį. O mokytojas gebėjo užkaitinti jos kraują. Jis

pažinojo ir suprato ją pernelyg gerai. Berenikė nedrįso kalbėti su juo viena. Tik ne dabar, kai labiau nei bet kada turėjo išlikti stipri.

– Išeik, Pietonai, palik mus kuriam laikui.

Eunuchas iš netikėtumo atlošė galvą. Jis nebuvo pratęs būti šitaip išprašomas. Atrodė it būtų sužeistas – akys susiaurėjo ir nervingai trūkčiojo. Tada gūžtelėjo pečiais, nusilenkė ir pakluso įsakymui be prieštaravimų.

– Gerai, Nerėjau. Dabar, kai Jums pavyko pergudrauti Pietoną, – nusišypsojo ji, nes bijojo, kad sprogs iš pykčio arba apsipils ašaromis, – sakykite, kas Jums kelią nerimą.

– Man skaudu, mano karaliene... – Nerėjo balsas užsikirto. Jis garsiai atsikrenkštė, kad galėtų tęsti. – Aš taip pat nerimauju dėl mūsų žemių ateities. Ir nors mano sūnėnas kartais pasisako kaip karštakošis, deja, jis pastebėjo svarbų dalyką.

Taigi, Dritonas buvo jo sūnėnas. Ji būtinai tai prisimins. Tai padėjo jai susitelkti į šių menkystų gyvenimo detales ir tai, kaip jie rėmėsi vienas kitu, kad priartėtų prie karūnos.

Nerėjas kalbėjo tyliai.

– Mes neturime užtektinai kalavijų nugalėti Romą, tačiau yra kitas kelias į pergalę.

Berenikė žinojo, ką jis pasiūlys šiam dar neprasižiojus, bet ji to neparodė. Pietonas taip pat būtų nukreipęs ją panašia kryptimi, jei tik ji būtų suteikusi jam galimybę. Tai buvo kelias, kuriuo anksčiau ar vėliau buvo pasmerkta pasukti kiekviena moteris – santuoka. Tačiau Berenikė neketino nusileisti, net ir dėl Kipro. Ji matė, kokie yra santuokos padariniai ir kaip tai pražudė jos motiną.

– Seniai prieš dar Jums gimstant, ne, ką čia... dar prieš man gimstant, taip, net taip seniai, Jūsų protėviai apsisaugodavo nuo romėnų vesdami sąjungininkus ir apjungdami Aleksandro įpėdinius prieš Respubliką, – toliau kalbėjo senolis.

– Taip, tai tiesa. Kai mano promotės nesidalijo savo lova su savo dėdėmis ir jų broliais, jos šildė didžiųjų Azijos karalių lovas.

Tada tai buvo puiki strategija. Sakykite man, už kurio iš sąjungininkų galėčiau ištekėti aš? Gal esate išrinkęs jaunikį iš atalidų ar kirėniečių? – nusijuokė Berenikė. Juokas taip pat buvo dirbtinis. Tačiau suvaidintos emocijos jai buvo priimtinesnės nei tos, kurios nereikalavo pastangų, bet grasino prasiveržti. Net ir pykčiu negalėjo pasikliauti. Jis buvo pernelyg nepastovus, kad galėtų jį suvaldyti. – Tos karalystės, manau, kad nereikia Jums priminti, labai seniai pasidavė Romai, net prieš Jums gimstant. Maniškė yra paskutinė Aleksandro subyrėjusios imperijos dinastija. Nėra nė vieno tinkamo sąjungininko, už kurio galėčiau ištekėti.

Nerėjo akys užsidegė.

– Atsiprašau, mano karaliene, bet seleukidai...

– Seleukidai? – Berenikė nusijuokė šaltai ir pašaipiai. – Ar Jūs netekote proto, senoli? Pompėjus nužudė paskutinį jų karalių. Antijochas mirė prieš gerą pustuzinį metų.

Jį pražudė ta pati Roma. Ir jei būtų jos tėvo valia, tokia pati ateitis lauktų ir jos karalystės.

– Bet, mano karaliene, Antijochas nebuvo vienintelis jo tėvo sūnus, – senolis trynė po gerkle kabančią odą. Nuo šio judesio Berenikei pasidarydavo bloga, tai priminė mirtį.

– Nesvarbu, net jei Antijochas vyresnysis turėjo šimtą sūnų. Dauguma vyrų turi sūnų, tačiau karalystes – ne visi.

– Prašau atleisti man, mano karaliene, bet jūs turite karalystę, dvigubą karalystę. Manau, kad Jums reikia daugiau iečių, kad galėtumėte ją apginti.

Ji pažvelgė į senolį griežtu žvilgsniu. Jau labai seniai ji negirdėjo tokio užsispyrimo jo balse, turbūt nuo to karto, kai jis sušnibždėjo nuodingus žodžius į tėvo ausį, ragindamas jį atsisakyti jos motinos, jo teisėtos žmonos, vietoj tos kekšės. Senos žaizdos ir gilūs randai.

– O tas berniukas, – tęsė Nerėjas, – jauniausias Antijocho sūnus vadovauja dešimties tūkstančių vyrų legionui Sirijos pakrantėje. Tai vyrai, kurie nekenčia romėnų ne mažiau nei Jūs, vadovaujami

generolo, kuris nekenčia jų dar labiau. Jie nužudė jo brolį, atėmė karūną, pasėjo jo žemėse kraujo troškimą ir chaosą.

O ką daugiau darė romėnai? Berenikė prisiminė Kiprą – taikingą ir atokią salą, kur ji, būdama maža, leisdavo žiemas – apiplėštą ir sugriautą.

– Ir Jūs manote, kad ta neapykanta galėtų man pasitarnauti? Ir kad jis noriai kautųsi prieš bet kokius romėnus, net ir tuos, kurie remia mano tėvą?

– Jeigu ištekėsite už jo, taip. Jūs, mano karaliene, esate išmintinga ne pagal savo amžių.

Jai nepatiko šis komplimentas. Per visą savo gyvenimą ji nėkart nepastebėjo, kad išmintis augtų su amžiumi. Jos tėvas kasdien darėsi vis kvailesnis, o jos motina mirė virtusi savo ankstesniojo „aš" šešėliu, pažeidžiama, silpna ir išminties nepakeista.

– Ir koks yra jo vardas, to jaunesniojo, mažojo Antijocho brolio?

– Seleukas, pavadintas savo dinastijos pradininko garbei, mano karaliene.

Berenikė visada manė, kad patarėjai ragins ją susituokti su vienu iš jos brolių. Ji regėjo motiną, niūniuojančią susiraukšlėjusiam kūdikėliui: „Jis galėjo tapti tavo vyru, jei tik būtum įrodžiusi, kad esi jo verta." Ir kas iš to? Ką gero davė motinai tai, kad ji ištekėjo už savo brolio? Atsikratė jos it nereikalingo daikto ir pažemino ją. Nusikratė jos kaip tų pabaisų, kurių nusikratė jos įsčios. Ne, ji netekės už savo jaunesnių brolių nei dabar, nei vėliau. Tai galėjo atnešti tik siaubą, bet tekėti už vyro, kuris galėjo padidinti jos kariuomenę, galėjo išeiti į naudą.

– Pagalvosiu apie tai, Nerėjau. Teisingai pasielgei išdėstęs šį pasiūlymą man vienai. Tegul ši idėja lieka tik tarp mūsų.

– Žinoma, mano karaliene, – tarė senolis gergždžiančiu balsu ir iššlubčiojo iš kambario.

Berenikė stebėjo jį šaltu žvilgsniu. Kiekvieną dieną jos įtarimai stiprėjo. Ji vis labiau tikėjo tuo, kad jo ligos buvo suvaidintos ir

po tuo sukežusiu fasadu slėpėsi stiprus ir daug galintis žmogus. Staiga ji pasigailėjo, kad išsiuntė savo patarėjus. Be jų svetimų karių draugijoje ji jautėsi dar blogiau. Labiau skaudėjo prisiminus sunykusį motinos kūną ir sustingusią šypseną jos veide. Ramią ir pagaliau išsilaisvinusią.

JAUNĖLĖ

Arsinoja įmerkė kojų pirštus į fontano vandenį ir slystelėjo ant kulnų per akmenį. Priešais ją stovėjo balto marmuro, visiškai nuoga Afroditė, iškėlusi rankas virš galvos ir sukryžiavusi jas virš ilgų, paauksuotų plaukų. Arsinoja priselino prie statulos. Už išblukusios kriauklės, kylančios palei deivės šoną, buvo puiki slėptuvė. Ji įsirėmė pečiais į akmenį, bandydama įsispraustі ten visu kūnu. Ji baigė išaugti šią slėptuvę. Arsinoja suprato, kad amžinai nebus mergaite. Jos galūnės užaugs ir taip pat ją išduos. Pasigirdo žole atšliuksintys žingsniai. Arsinoja sustingo už skulptūros.

Žingsniai nebuvo Aleksandro. Batai, grėsmingai žvangantys net ir jiems žlegsint purvu, priklausė sargybiniams, kurie jai vis dar vaidendavosi. Ji niekada nepamirš jų dundėjimo. „Ne, tai ne Berenikės sargybiniai“, – ramino save Arsinoja. Jie neketino jos skriausti. Ji buvo saugi. Arsinoja suskaičiavo tris poras batų. Dveji iš jų žygiavo sargybiniams būdingu ritmu, bet paskutiniai skambėjo su keistomis pauzėmis, – po treptelėjimo girdėjosi brūžavimas. „Kažkas šlubuoja, – pagalvojo ji, – vilkdamas nesveiką koją paskui stipriąją.“

Arsinoją pasiekė silpnas ir plonas balsas:

– Tokioje vietoje kaip ši pilna įtemptų ausų.

Mergaitė nusprendė, kad šiuos žodžius ištarė luošys.

– Čia nieko nėra. Esu tuo tikras. Karalienei labiau patinka pasivaikščiojimai karališkame žvėryne, o visi kiti yra užsiėmę pasirengimu Trifenos laidotuvėms.

Arsinoja žinojo šį balsą. Ji būtų galėjusi atpažinti jį bet kur, net ir tarp tūkstančio nakties riksmų. Tai buvo raudonbarzdis sargybinis, tas pats, kuris išgelbėjo ją ir atnešė jai datulių, kai ji slėpėsi po lova. Tai buvo Menelajas. Tas pats, kuris papasakojo Ganimedui apie jos sunkią padėtį, bent jau ji taip galvojo. Nes kaip kitaip eunuchas galėjo sužinoti, kad ji gyva, ir siųsti jai užšifruotų patarimų?

Mergaitė ištempė ausis.

– Taip, neabejoju, kad jie užsiėmę. Ptolemajo mirtis reikalauja tūkstantį kartų didesnio pasiruošimo nei paprasto mirtingojo, – trečias balsas atsiliepė. Jis buvo daug gilesnis ir šiurkštesnis nei kiti du. Arsinoja jo nepažinojo.

– Turime veikti greitai. Dvariškių dėmesys nukreiptas kitur. Bus lengva pagrobti vaiką iš rūmų.

Kalbėjo jos draugas. Jo balsas ramino Arsinoją, taip pat ir jo žodžiai. Jis kalbėjo apie ją, apie jos išgelbėjimą. Jis privalėjo kalbėti apie ją. Koks kitas vaikas galėtų būti pavogtas iš rūmų? Niekas taip nesivargintų dėl Aleksandro. Jis buvo niekas. Jis neturėjo karališko kraujo.

– Nenoriu pasirodyti beširdis, bet kas nors privalo to paklausti – ar verta taip rizikuoti dėl mergaitės? – atsiduso luošys.

Jis neturėtų šitaip kalbėti. Mergaitė, karaliaus Ptolemajo duktė, net ir jo palikta duktė, buvo verta daug daugiau nei dešimt luošių, o gal net ir dar daugiau. Vanduo pasiuntė šalčio virpuliukus Arsinojos nugara, tačiau ji nejudėjo. „Arsinoja, lauke per šalta, – sakė jai Aleksandras, – per šalta lauko žaidimams.“ Galiausiai jis sutiko.

– Nenoriu netekti rankos, – suinkštė luošys. – Jūs abu esate jauni ir stiprūs, o mano nugara neatlaikytų kelių tuzinų rimbo kirčių.

– Ji ne šiaip sau mergaitė, o viena iš Ptolemajų, – apgynė ją Menelajas.

– Žinau, kad ji kilusi iš Ptolemajų, bet ji yra Ptolemajo duktė, kuri turi du gyvus ir sveikus brolius. Ką tu manai, Likai?

Likas arba „vilkas“. Šis vardas priminė Arsinojai košmarą, kuris persekiojo ją naktimis, ir ne vieną, o daugybę kartų. Ji užmerkė akis, kad jį prisimintų.

– O kur mes ją pagrobę dėsime? – toliau kalbėjo luošys. – Jos motina pasiėmė su savimi tik berniukus. Neturime nė menkiausio įrodymo, kad ji nori turėti šalia visus vaikus.

Sapne ji regėjo vilką, milžinišką vilką. Tikrovėje jai niekada neteko matyti tokio dydžio pabaisos. Jis buvo juodas it vandenynas po audros, švytinčiais dantimis, pasišiaušusia uodega ir apsimetinėjo lape.

– Žinoma, kad ji norės mergaitės, – tarė Menelajas. – Tai jos motina.

– Leisk man paklausti tavęs, Amadokai, – įsiterpė *vilkas*. – Ar nors kartą kalbėjai su Fleitininko žmona? Ar turi nors vieną įrodymą, kad mums bus padėkota už įdėtas pastangas? Manau, kad nė vienas iš mūsų nenori įkliūti su pabėgėle rankose.

Ne, kažkas čia buvo ne taip. Vilkas sukinėjosi tarp dviejų lapių – raudonos ir baltos.

– Manęs nestebina, kad klausi tokių dalykų. Kaip galėjau tikėtis, kad suprasi, ką reiškia įgimtas prieraišumas?

Tamsioji pabaisa suko ratus aplink silpnesnius už ją, uostinėdama juos. „Ką jis ketina daryti su lapėmis?“ – galvojo Arsinoja, iššliauždama iš slėptuvės.

Raudonbarzdis sargybinis, jų vadinamas Amadoku, o ne Menelajumi, kaip jį vadino ji, kalbėjo toliau:

– Jums bus atlyginta, kai sugrįš karalius.

– Leidi jausmams užtemdyti protą. Tau gaila mergaitės. Tik neužsitrauk sau dėl to mirties.

Kailis pasišiaušė ir vilkas puolė ant lapės, aštriais dantimis draskydamas jos raudoną kailį.

– Sakyk man, Amadokai, kas padės mums tai įgyvendinti? Ar kalbėjai bent jau su aukle? Privalome surasti būdą, kaip prasmukti į mergaitės kambarį nepastebėti...

– Ne, nekalbėjau su tarnaite, bet esu tikras, kad ji padės.

Baltoji lapė ėmė skuosti tolyn.

– O Ganimedas? Mergaitės mokytojas. Galbūt jis turi minčių, kaip įgyvendinti šį planą?

– Tiesiogiai su juo nekalbėjau, bet jis turėtų žinoti apie mūsų planus. Spėju, kad karalius jam taip pat parašė.

Tačiau ji negalėjo toli nubėgti. Abi lapės, ir raudona, ir balta, buvo pasruvusios krauju. Raudonoji priminė Menelają.

– Taip, turbūt esi teisus. Savo laiške apie tai užsiminė ir man, – jo balse buvo galima girdėti grasinimą. – Apie ką jis tau rašė?

– Nesakyk nieko, – sušnibždėjo Arsinoja. Dabar ji žinojo, kodėl sapnavo vilką, mintantį savo draugų mėsa. Tai buvo dievų siųsta pranašystė apie šią akimirką, šią viziją, reginį. Likas nužudys juos abu. „Nesakyk jam nieko", – sušuko ji mintyse taip garsiai, kaip tik pajėgė. Mintyse ji rėkė, bet nepakankamai garsiai.

– Tik tiek, kad buvo įsitikinęs, jog Pompėjus patenkins jo prašymą, – atsakė jos bičiulis. – Ir tai, kad jo kariai atsikratė Diju ir jo vyrais.

– Ir kur toks prasčiokas kaip tu laiko tokį brangų laišką? – jo balsas keitėsi, darydamasis vis nuodingesnis. Ji išgirdo, kaip luošasis šlubčiodamas pasisuko atgal, iš kur atėjęs, tačiau vyras šiurkščiu balsu nekreipė į jį dėmesio. Jis nebuvo pagrindinis grobis. – Spėju, kad turi jį su savimi. Nėra kitos saugesnės vietos.

– Būdamas tavo vietoje, pagalvočiau prieš kalbėdamas.

– O aš pagalvočiau dukart prieš išduodamas karalienę.

Pasigirdo besigrumiančių žingsnių trepsėjimas. Arsinoja negalėjo matyti vyrų, bet vis tiek užsimerkė. Ji gailėjosi, kad negalėjo užsidengti ausų, kad negirdėtų nieko, tačiau turbūt dėl to, kad slėpėsi, visi kiti jos pojūčiai buvo aštresni: susikryžiavęs kardų

plienas, dūris į kūną, raudonbarzdžio aimana, ant žemės dunkstelėjęs jo kūnas ir luošys, tempiantis savo suluošintą koją per geltoną žolę, jo maldaujantys žodžiai.

– Aš neturiu laiško nuo karaliaus... turėjau omenyje nuo išdaviko. Aš nieko nepadariau, visiškai nieko. Nuvesk mane pas karalienę, daryk, ką nori, tik palik mane gyvą.

Arsinojai darėsi bloga klausant šio suaugusio vyro, raudančio dėl savo gyvybės, maldavimų. „Būk stiprus", – sušnibždėjo ji vėjui. Ji buvo stipri ir tokia išliks. Pasigirdo kardu perrėžiamos odos garsas, skausmo kupinas riksmas, o tada – aimana, tylus, kone nežemiškas aimanavimas, kuris skambėjo ore dar ilgai po to, kai vyras išleido paskutinį atodūsį. Ji klausėsi, kaip žudikas suko ratus apie savo aukas, tikrindamas jų ginklus. Paskui jo žingsniai nutolo.

Nutilus Arsinoja atmerkė akis. Drebėdama ji išlindo iš po Afroditės kojų. Jos žvilgsnis buvo prikaustytas prie fontano vandens paviršiaus, kuriame kojų pirštai kūrė ratą po rato su kiekvienu žingsniu. Deja, ji negalėjo visą laiką žiūrėti žemyn. Pakėlė akis. Reginys užgniaužė jai kvapą.

Jos sargybinis gulėjo sukniubęs ant žemės, geltona žolė buvo sutepta jo krauju. Jo akys, žydros it krištolas, žiūrėjo nemirksėdamos į saulę. Tipendama ant pirštų galų ji nedrįso nuleisti kulnų, nes pažadinti mirusiuosius buvo blogas ženklas, jau nekalbant apie tuos, kuriuos ji nužudė savo sapnuose – ji priartėjo prie kūno. Per pastaruosius mėnesius ji matė Achilo lavoną ir daugelį kitų, tačiau nė vieno iš taip arti, kad net buvo galima paliesti. Mantija palietė žemę, kai ji atsiklaupė prie jo kūno ir užspaudė pirštais jo akių vokus.

– Ačiū tau už viską, – sušnibždėjo ji. – Atleisk man.

Ji gailėjosi, kad neturi monetos pakišti po jo liežuviu tam, kad jis galėtų susimokėti valtininko mokestį. Juk taip paprasti mirtingieji keliaudavo į pomirtinį pasaulį – Charono valtimi per Stikso upę. Trifenai monetos neprireiks. Jos kūną nupraus ir išpuoš prieš jį

palaidojant, bet niekas nepasirūpins jos draugu. Pirmuoju iš visų ir vieninteliu, kuris bandė jai padėti po to, kai išvyko jos tėvas.

Akys prisitvenkė ašarų, bet ji, pajutusi užplūstančią neapykantą, nusivalė jas. „Daugybė vyrų žus dėl tavęs", – sakė jai Ganimedas. Raudonbarzdis sargybinis buvo ne pirmas ir ne paskutinis. Nors ir kaip stengėsi išlikti tvirta ir nepalaužiama, negalėjo atsitraukti nuo vyro ir laikė suspaudusi jo vėstančias rankas. Pabučiavo jo kaktą taip, kaip kartą, prieš daug metų, matė darant Kleopatrą, kai jos lankė mirštančiuosius. Ji svarstė, ką, būdama jos vietoje, darytų sesuo. Tik kažin, ar buvo galima padaryti ką nors daugiau už bučinį... ir raudą. Tada ji ėmė akimis ieškoti jo draugo lavono.

Luošys gulėjo apie dvidešimt žingsnių nuo jo. Jam pavyko nukakti toliau nei ji galvojo. Pilka jo tunika buvo sutepta rusva spalva. Tai, kas buvo likę iš jo kūno, greitai prisijungs prie suluošintos kojos. Arsinoja priėjo prie jo. Net jei ir buvo bailys, jis irgi paliko šį pasaulį dėl jos. To pakako. Ji atsiklaupė šalia ir padėjo ranką jam ant peties. Pabandė apversti jo kūną, bet dėl raišos kojos buvo sunku jį pajudinti. Pagaliau lavonas pajudėjo ir žlegtelėjo ant nugaros. Arsinoja krūptelėjo ir pasigailėjo, kad jai nepavyko apversti jo kūno su didesne pagarba. Jo akys – tie patys siauri rėžiai mirties akistatoje, kaip ir gyvenime – buvo atmerktos. Ji taip pat užvėrė jas. Atsistodama Arsinoja pasitaisė savo tuniką. Jos rankos buvo išteptos krauju. Tada įbedė nebylų žvilgsnį į kūnus. Ak, jeigu tik būtų klausiusi atidžiau apie laidojimo papročius ir mirusio kūno paruošimą.

– Štai kur tu! – sušuko Aleksandras. – Aš jau valandas visur tavęs ieškau...

Jo balsas staiga nutilo. Turbūt išvydo visas baisybes. Arsinoja neatsisuko į jį. Ji negalėjo palikti čia šių vyrų ir nesvarbu, ką jai sakė Ganimedas.

– Arsinoja, Arsinoja... – kartojo jis tarsi nesuvokdamas, kas čia įvyko.

– Jie negyvi.

– Aš tai matau, – Aleksandras sugriebė ją už rankos.

– Jie mirė dėl manęs, – žodžiai strigo gerklėje.

– Grįžk į vidų, – patraukė ją į save Aleksandras, bet Arsinoja liko stovėti kaip įkalta.

– Mes privalome juos palaidoti.

Ši mintis atėjo staigiai ir aiškiai. Arsinoja nemokėjo mintinai vyno aukojimo ritualo, bet ji mokėjo pakankamai daug.

– Arsinoja, mes privalome eiti. Dabar.

– Eik, Aleksandrai. Aš privalau juos palaidoti.

Pliaukštelėjimas buvo netikėtas ir nutvilkė jos skruostą.

– Gal ir esi tokia pat drąsi kaip Antigonė, bet negali elgtis kvailai. Aš tau neleisiu. Turime išeiti, kol kas nors mūsų nepasigedo.

Aleksandras suėmė jos ranką ir patraukė ją į rūmų pusę. Arsinoja nuleido padus ant akmens. Jis truktelėjo ją darsyk ir dar stipriau, bet ji nejudėjo iš vietos.

– Arsinoja, – sušnypštė jis, – tu permirkusi krauju.

– Negali man nurodinėti, ką turiu daryti ir ko – ne.

Ji ištraukė ranką iš jo delno ir nuskubėjo pro didžiosios aikštės kolonas, pro Arsinojos fontaną, per seserų kiemą ir užbėgo laiptais į savo apartamentus.

Mirinė, išvydusi Arsinoją, aiktelėjo:

– Mano brangus vaikeli! Kas tau nutiko? Ar tau viskas gerai?

– Nieko rimta, – sumelavo ji. Kasdien meluoti sekėsi vis lengviau. – Tik įsipjoviau, daugiau nieko.

– Kur? – paklausė auklė ir sugriebė Arsinojos rankas.

– Nesvarbu, kur, – ištraukė ji savo rankas.

– Kaip nori, mieloji, – Mirinė lėtai pakraipė kalvą. – Eikš ir leisk man tave nurengti.

Auklei velkant per galvą jos tuniką, Arsinojai knietėjo prisipažinti ir papasakoti jai viską, perpasakojant kiekvieną detalę apie tai, kas nutiko tikrovėje ir jos sapnuose. Apie tai, kaip lapės virto

numirėliais, bet ji kantriai laikė liežuvį už dantų. Aleksandras buvo teisus – niekas neturėjo žinoti to, ką ji regėjo.

– Eirene! Laila! – sušuko jos auklė. – Atneškite karšto vandens voniai. Princesė turi nusimaudyti prieš laidotuves.

Dvi mergaitės pasirodė akimirksniu: nekalbioji tarnaitė, kuri prižiūrėjo Arsinoją po Berenikės atėjimo į valdžią, jau buvo atgavusi kalbėjimo dovaną, ir juodbruvė mergaitė, kilusi iš aukštutinių žemių. Abi nešė po kibirą karšto vandens jos voniai. Arsinoja įsivaizdavo jas mirusias taip pat, kaip sargybinį ugnine barzda. Visi, kurie ją mylėjo, kurie ją saugojo, baigė savo dienas kraujo klane. Gumulas augo jos gerklėje ir, nors ir kaip stengėsi jį nuryti, negalėjo jo atsikratyti.

– Ar tu tiki sapnais, Mirine? – paklausė Arsinoja lipdama į vonią. Širdies gilumoje ji troško pasikalbėti apie savo sapnus su Kleopatra, bet kartu žinojo, kad negalėjo laukti, kol sugrįš jos sesuo. Jai reikėjo gauti atsakymą, kol nežuvo daugiau žmonių, kol ji nenužudė jų. – Vizijomis, ženklais ir kitu blogiu, aplankančiu mus naktimis? Ar tiki, kad jie išsipildo?

– Tai nėra blogis, mano miela. Tai – dovanos. *Ir sapnas ateina iš Dzeuso.*[17]

– O jeigu sapnuose nutinka blogi dalykai? – *Gal dėl mano sapnų nutinka blogi dalykai?* To iš tikrųjų norėjo paklausti Arsinoja, bet nedrįso. – Ar galima užkirsti kelią jų išsipildymui?

– Dievai siunčia mums pranašystes apie tai, kas įvyks, ir pakeisti tai yra ne mūsų valioje, – auklė švelniai paglostė Arsinojos galvą. – Ir net jei sapnai yra blogi, jie gali pranašauti gera. Visi iškiliausi pasaulio karaliai ir karalienės, taip pat ir Aleksandras Didysis, tardavosi su pranašais, žyniais ir sapnų aiškintojais. Tad ar aš, paprasta mirtingoji, galiu abejoti jų svarba?

[17] Homeras, *Iliada*, vertė A. Dambrauskas, Vilnius: Vaga, 1981, p. 7.

Mirinė trynė ant Arsinojos kelių pridžiūvusį kraują. Drobė gėlė odą, bet ji kentėjo nesiskųsdama. Arsinoja norėjo jausti skausmą. Tai buvo menka kaina, kurią galėjo sumokėti už tai, kas įvyko.

Kai Ganimedas atėjo palydėti jos į laidotuves, Mirinė pasivedė ją į šoną.

– Mieloji, – sušnibždėjo auklė, stengdamasi, kad eunuchas jų neišgirstų, – kas tave kamuoja? Kaip aš, tavo vargšė auklė, galiu palengvinti sielvartą?

– Aš dėl nieko nesielvartauju, – atsakė Arsinoja ir apsimestinai susišypsojo. Mirinė negalėjo jai padėti. Ypač jei ji galvojo, kad sapnų negalima sustabdyti, pakeisti ar pakreipti. Geriau jau ji pasilaikys paslaptis sau.

Lauke ją pasitiko juoda spalva apsigobęs miestas. Marmuru grįstos alėjos pakraščiuose gausiai susirinkę raudotojai verkė. Jų plaukai buvo išplonėję dėl metų metus trunkančio jų rovimo, tačiau, nepaisant to, jie rovė likusiuosius. Viena raudotoja – vos keliais metais už Arsinoją vyresnė mergaitė, prasiplėšė šiurkštaus audeklo tuniką ir suleido nagus į savo krūtinę. Jos pirštai paliko tris ryškiai raudonas žymes.

– Net ir čia? – paklausė ji Ganimedo. – Maniau, kad kūnas guli Semoje.

Ten buvo palaidoti visi jos protėviai, pradedant Aleksandru Didžiuoju ir baigiant jos dėde, iš kurio romėnai atėmė Kiprą.

– Taip ir yra, tačiau, kai miršta karalienės motina, raudotojai užgula visas gatves. Taip bus ir tau mirus.

O kas pagerbs kitus mirusiuosius – raudonbarzdį sargybinį ir luošį? Šiandien dėl jos žuvo vyrai, kurie buvo daug narsesni ir geresni už Trifeną. Tačiau dėl jų čia nepasirodys nė vienas raudotojas, nebus ašarų ir niekas neaukos vyno. Jų sielos klajos pasiklydusios ir bejėgės po pasaulį kaip bejausmiai šešėliai, be gyvybės ir negalintys rasti kelio į požemio karalystę. Ar jos Menelajas persekios

ją sapnuose? Ar rodysis jai už kiekvieno posūkio ir dings vos jai atsisukus? O gal sugrįš raudonos lapės pavidalu, kaip anksčiau?

Raudos aidėjo kartu su vėjo ir jūros ošimu. Jie susiliejo į vieną bendrą raudą dėl Trifenos mirties. Senais laikais, bent jau taip jai buvo pasakojama, rūmų moterys ne tik paruošdavo mirusiojo kūną, bet ir atlikdavo raudojimo ritualą. Niekas tada nesamdydavo raudotojų ir nė viena varguolė nesirovė plaukų nuo galvos.

– Arsinoja, – sušnibždėjo eunuchas. – Kai įeisi į Semą, pasistenk nekalbėti ir elgtis pagarbiai. Nusilenk tik karalienei ir tada pasitrauk į šoną. Jokiu būdu neįkyrėk.

– Žinau, kaip turiu elgtis, – ji nusikratė ant peties uždėtos Ganimedo rankos.

Jiems patraukus į miesto gilumą, raudos susijungė į vieną gedulingą giesmę – ilgą, žemu balsu giedamą ir graudulingą. Čia susirinkę raudotojai buvo aukštesnės kategorijos – dainininkai, o ne apgailėtini plaukų pešiotojai. Arsinoja pavydėjo jiems jų beprotystės, sužalojimų ir kartu pyko už jų raudas. Jos tėvo sesuo buvo neverta tokios pagarbos. Ji buvo neverta nė vienos ašaros.

Žmonių eilė vingiavo aplink Semą – įspūdingą marmuro mauzoliejų, kuriame buvo Aleksandro kapas ir visų kitų jos protėvių kapavietės. Šimtai kilmingųjų atvyko parodyti pagarbos. Ganimedas lengvai yrėsi su Arsinoja pro susirinkusius žmones. Ji nebuvo tikra, ar jie atpažino, tačiau jie skyrėsi, leisdami praeiti. *Mirtis pakerta net ir tą, kuris bėga iš mūšio lauko...*[18] Šie žodžiai gaudė ausyse.

Šimtais raudotojų buvo apgulta išorinė kolonada ir jos onikso kolonos su raudonais dryželiais. Pavaldiniai judėjo pro šias kolonas, kad pamatytų mirusią Trifeną. Aleksandriečių veidai buvo stojiški ir rūstūs. Galbūt jiems nelabai rūpėjo Berenikės motina, o gal net ir pati karalienė. Arsinojai įžengus į šventovę, gedulingos

[18] Simonidas, versta iš anglų kalbos.

giesmės suskambo dar garsiau, bet ji juto, kad tyla tvyrojo tarp čia susirinkusių kilmingųjų. Galbūt ir ji bijojo neprisikėlusių Ptolemajų, supančių juos iš abiejų pusių. Ji sudrebėjo pamačiusi pirmąjį – safyro spalva nudažyta figūra priminė jos dėdę, jo plačią nosį ir storus žandus, nors ji žinojo, kad jo kūnas iš tikrųjų dingo Kipre. Ji nusisuko nuo jo ir sužiuro į altorių. Ten, apsupta kolonų su ožkos galvomis, žyminčiomis įėjimą į Aleksandro kapavietę, ji pamatė Berenikę, tylią ir didingą, jos akyse nebuvo galima įžvelgti nė krislelio liūdesio. Arsinoja suprato jos stoicizmą. Ji nebuvo tikra, ar pati verktų, jei ten gulėtų jos pačios motina.

Staiga ją apėmė baimė. Galbūt Trifena iš tikrųjų nemirė? Tarp jos ir lavono stovėjo tiek daug žmonių, kad ji negalėjo matyti jos kūno. Jeigu negalėjo jo matyti, kaip galėjo būti tikra, kad tai nebuvo tik nuodugniai parengta apgaulė? Arsinoja jau kurį laiką abejojo, kad tokią siaubingą moterį galėjo ištikti toks paprastas likimas kaip mirtis. Ganimedas, stovintis šalia Arsinojos, švelniai paėmė jos ranką, tarsi būtų perskaitęs jos mintis.

Ji ištraukė savo ranką iš eunucho rankos ir pasuko per minią, pro mirusius Ptolemajus – pro Pilvūzą ir Gelbėtoją, pro jų bejausmius veidus, žvelgiančius į lubų skliautus, – kol pagaliau pamatė ją – susitraukusią Trifeną, jos silpnavalį kūną, susuktą į baltą drobę ir apkrautą auksu, nuo kurio sviro jos ausys, riešai ir gyslotas kaklas. Dabar ji buvo tokia pat pavojinga, kaip po padu pamintas voras. Arsinoja skubėdama ėjo artyn taip nekenčiamo kūno, mindama pagarbos jam parodyti atėjusiems žmonėms ant kojų. Šios moters, šios būtybės gedėjo tūkstančiai, o jos Menelajo – nė vienas. Tai buvo neteisinga.

Arsinoja sugriebė savo tuniką ir perplėšė ją. Nagais draskydama odą ji dejavo ir verkė. Nors vienas laidotuvių dalyvių apraudos jos raudonbarzdį bičiulį.

Gedulingos giesmės skambėjo vis garsiau, o ji toliau vagojo nagais savo odą. Jos mintyse jie giedojo jam. *Menelajas, geriausias*

tarp argiečių ir tarp aleksandriečių taip pat... Visų čia susirinkusių žmonių, taip pat ir vyriausiojo šventiko bei Berenikės akys buvo nukreiptos į ją. Arsinoja suleido nagus į galvą ir ėmė rauti plaukus. Ganimedas sugriebė ją už rankos.

– Mano karaliene, maldauju atleisti šiam vaikui, – prašė eunuchas. – Ji nežino, kaip elgtis sielvartaujant. Ji pamiršo, kaip dera elgtis princesei.

– Ne, – Berenikės balsas buvo keistas ir neatpažįstamas. Atrodė, kad jis virpa. Ji pažvelgė tiesiai į Arsinojos akis. – Žinoma, kad ne. Ji žino tai geriau už daugelį čia šiandien susirinkusių. Ji žino, ką reiškia sielvartas, bet neįsivaizduoju, ko ji gedi?

– Jūsų motinos, mano karaliene, – tvirtai atsakė Arsinojos mokytojas.

– Nemeluok man, Ganimedai. Tam turiu savo eunuchą.

Kai mokytojas nuvedė ją atokiau nuo kūno ir karalienės, Arsinoja nusišypsojo. Jos Menelajas nebus pamirštas, nes ji niekada nepamirš šios dienos. Šiandien visa Aleksandrija akimirksniui sustojo ir sužiuro į ją, nusukę akis nuo to išgverusio kūno.

– Nedžiūgauk, – subarė ją Ganimedas.

– Kodėl neturėčiau džiūgauti?

– Žinau, kad tau buvo smagu surengti spektaklį apie save ir taip priminti žmonėms apie pamirštą Fleitininko dukterį, – sušnibždėjo jis. – Galbūt dabar tai atrodo kaip pramoga, nes esi tik mergaitė ir dėl to į daug ką yra žvelgiama pro pirštus, bet ateis diena, kai imsi kelti pavojų, Arsinoja, ir tą dieną peržengsi ribas.

– Bet *fortes fortuna adiuvat...* Tu gi pats man tai sakei, Ganimedai.

– Taip, sėkmė padeda drąsiems, mažyle. Tai reiškia šis pasakymas, bet nei likimas, nei sėkmė nepadeda tiems, kurie neapgalvotai rizikuoja.

Arsinoja nurijo savo prieštaravimus. Nors ir kaip knietėjo paprieštarauti jam, ji žinojo, kad negalėjo to daryti. Ji elgėsi

neapgalvotai, bet ji nebuvo nei pakankamai suaugusi, nei išmintinga, nei pakankamai drąsi, kad pripažintų tai garsiai.

Eunuchas žingsniavo alėja skubėdamas, lyg norėdamas nuo jos atsiplėšti ir palikti ją laukti savo likimo.

– Ganimedai, – ji paspartino žingsnį, kad pasivytų jį. – Ganimedai, yra kai kas... aš žinau... yra kai kas, kas man neduoda ramybės.

Jis atsisuko į ją. Jo žvilgsnis nebuvo piktas.

– Tęsk.

Arsinoja sudvejojo. Ji nežinojo, iš kokių žodžių sudėlioti savo klausimą ir kaip paaiškinti tai, kad vizijos, persekiojančios ją naktimis, dienos šviesoje virsta tikrove. Tačiau ilgiau nebuvo galima laukti. Ji norėjo sužinoti, ar jis sugebės atsakyti į jos klausimą geriau nei Mirinė.

– Ar tiki sapnais?

Eunuchas nusijuokė.

– Ką turi omenyje to klausdama?

Arsinoja pritilo ir sumurmėjo:

– Ar tiki vizijomis?

Mergaitė skubiai apsižvalgė, kad įsitikintų, jog niekas jų nesiklauso, tačiau visi stebėjo raudotojus, muzikantus ir mergeles ant šventyklos laiptų. Niekas nekreipė dėmesio į ją ir eunuchą.

– Ar tiki tokiais sapnais, kurie pranašauja tai, kas įvyks?

– Mano miela, visi mes sapnuojame ir visi turime protus, kurie perneša mūsų troškimus į mūsų sapnus.

Troškimus? Ar ji norėjo, kad būtų nužudytas Menelajas? Nejaugi ji, kaip Antigonė, įsimylėjo mirtį?

– Aš kalbu ne apie tokius sapnus. Aš turiu omenyje tuos, kuriuose įvyksta blogi dalykai. O paskui jie nutinka tikrovėje.

Eunuchas žvelgė į ją tiriamai ir neramiai judino prie šono nuleistą ranką.

– Sakai, kad regėjai tokių sapnų?

Arsinoja linktelėjo ir prikando lūpą.

– Leisk man duoti tau patarimą, mano vaikeli. Išmesk tokias mintis iš galvos ir niekada daugiau apie tai nekalbėk. Tai yra niekai. Tik kvailiai tiki tokiomis paikystėmis, tik šventikai, raganos ir bepročiai. Tik tie, kurie mano, kad gali iš šakniavaisių mišinio ir iš kūno dalių išvirti stebuklingą tirpalą.

Prie šono nuleista Ganimedo ranka nervingai drebėjo. Arsinoja negalėjo prisiminti, kada paskutinį kartą matė jį tokį susinervinusį. Ir nors jie ėjo iki rūmų kartu, mokytojas neištarė nė žodžio.

VYRESNIOJI

Oras atrijuje buvo tvankus ir slogus, nors jo durys ir langinės buvo plačiai atvertos. Atrodė, kad net ir oras kėsinasi sujaukti jos planus. Nerėjas, be abejonės, buvo pasiryžęs tai padaryti. Pareiškęs, kad turi naujienų iš užsienio, senolis paprašė susitikimo su patarėjais ir štai dabar Berenikė, užsidariusi tarp keturių sienų su Pietonu, Taisu ir Dritonu, klausė, kaip senolis išdidžiai pradėjo susirinkimą. Ji stebėjo savo senstantį patarėją, kaip jis, reikšmingai dėstydamas negailestingas naujienas, sukinėjo ant iškrypusio krumplio savo antspaudinį žiedą.

– Mūsų šnipai Romoje pranešė, kad Pompėjus patenkino Jūsų tėvo prašymą, – tęsė jis, – ir paragino senatą suteikti Fleitininkui kariuomenę, kurios jis prašo. Be jam pasipriešinti galinčio Dijo, labai tikėtina, kad Fleitininkui pavyks gauti romėnų armiją.

Šie žodžiai buvo it stiprus kirtis ir atrodė, kad smūgis buvo suplanuotas. *Tavo motina mirė*, – grasino jie. – *Tavo tėvas užpuls Aleksandriją ir ateis galas tavo valdymui.*

– Mano karaliene, – senolio balse girdėjosi jaudulio gaidelė. – Žinau, kad išgyvenate didžiulę netektį, bet privalote tai išklausyti.

– Aš klausau, Nerėjau, ir mano netektis nėra tokia jau didžiulė, – atsikirto ji, stengdamasi susikaupti, nors mintis temdė sielvartas. Ji suras išeitį ir iš šios padėties, nes, jei tėvui ir bus suteikta romėnų armija, ji turės pakankamai laiko pasiruošti prieš atvykstant

legionams. Berenikė jau sušaukė visus karius iš aukštutinių žemių. Ji buvo pasirengusi kovai. Ir nusiteikusi kovingai.

– Sakyk, Nerėjau, kokiu būdu tie Romos legionai atvyks čionai? – paklausė ji.

– Manau, kad laivais, mano karaliene.

Tai jai teikė vilties. Jos dešimtimi irklų varomos galeros buvo pranašesnės už romėnų šešių irklų karo laivus. Respublikos kariuomenė turės įveikti ilgą kelionę sausuma arba stoti prieš jos karališkus karo laivus jūroje. Išėjimo į jūrą neturinčioje Romoje vyrai buvo pratę kautis sausumoje ir mieliau rinkosi kovą mūšio lauke. Tai buvo jos pranašumas – Aleksandrija, apsupta didžiosios upės, ežerų ir jūros, nuo kūdikystės žindė savo karius ant vandens.

– Romėnai vengs kovos jūroje, – tarė ji tvirtai. – Ir praeis mėnesiai, kol jie sausuma pasieks Aleksandriją iš Romos ar net iš Azijos.

Nerėjas atsikrenkštė, trindamas savo raupuotą smakrą. Atrodė, kad patylėti jis negalėjo.

– Mano karaliene, tikėtina, kad...

Berenikė pertraukė senolį:

– Sakyk, Nerėjau, kiek pergalių didis ir šlovingas Pompėjus pasiekė jūroje? Arba tas jaunasis generolas, kuris yra užsiėmęs klajonėmis po galų kraštą?

– Julijus Cezaris, – įsiterpė jis nenatūraliai šypsodamasis. – Kiek žinau, jis...

– Jo vardas manęs nedomina. Nerėjau, noriu paklausti štai ko – kaip dažnai romėnai, bet kuris iš jų, siekia surengti mūšį jūroje?

– Karai su Kartagina...

– Aš kalbu apie pastaruosius metus, ne apie istorijas, kuriomis buvo bauginamas mano senelio senelis.

Susijaudinusi Berenikė pajuto, kaip kelių ir rankų sulenkimuose ėmė kauptis lipnus prakaitas. Oras buvo neįprastai šiltas šiam metų laikui ir tamsus, vilnonis gedulo drabužis, sulaikydamas šilumą, kaitino odą.

– Pripažinsiu, kad retai, – atsakė Nerėjas, – bet taip pat priminsiu, kad Pompėjus laimėjo ne vieną įspūdingą jūros mūšį valydamas Kilikijos vandenis.

– Kilikai buvo piratai – patyrę, bet tik piratai, – priminė ji senoliui. – Galbūt nelabai vertini mūsų karius, bet net ir tu turėtum suprasti, kad du šimtai mūsų karinių galerų yra sunkiau įveikiamos nei jų.

Nerėjas nurijo gomuryje įstrigusį gumulą ir daugiau nesiginčijo.

Šie vyrai erzino Berenikę, bet jau nebekėlė baimės. Jie buvo jos tėvo patarėjai prieš tapdami jos, ir jais nebuvo galima pasitikėti. Išskyrus Pietoną, ji negalėjo būti tikra dėl jų ištikimybės. Kurie iš jų slapčia laukė sugrįžtančio Fleitininko?

– Pietonai, – ji atsikrenkštė prieš kreipdamasi į eunuchą. Jis buvo atsilošęs ant šilkinių kušetės pagalvių, jo ranka kabojo nusvirusi šalia vienos, liūto leteną primenančios, kušetės kojos. Ji pastebėjo, kad Pietonas elgėsi itin savim pasitikėdamas per šiuos pasitarimus, tarsi jau žinotų jų baigtį – ką pasakys kiekvienas iš jos patarėjų ir ką į tai atsakys ji. Ji buvo verta visiško jo dėmesio. – Kiek dvasininkų prisiminėme pašaukti mūsų Kipro užpuolimui? Privalome pradėti ruošti šiuos karius kovai su mano tėvu.

Pietonas atsitiesė, sukryžiuodamas kojas ant vieno iš minkštasuolio krašto.

– Dabar turime apie dešimt tūkstančių ginkluotų karių, bet šių metų derlius buvo menkas, mano karaliene, ir tai neturėtų mūsų stebinti. Šiais metais Nilo vandenys pakilo neaukštai, nepakankamai. Dėl to, kad nebadautų aukštutinės žemės, jau spėjome beveik visiškai ištuštinti grūdų saugyklas. Manau, kad galėtume pasamdyti kitus dešimt, daugiausia penkiolika, tūkstančių karių.

– Tada turime dvidešimt penkis tūkstančius pėstininkų, – įsiterpė ji, susumavusi visus pėstininkus. Nors sudėjus juos, skaičius atrodė didesnis, jis vis tiek nesiekė to, kurio jai reikėjo. Dešimties

tūkstančių karių būtų pakakę iš pasalų užpulti Kiprą, bet ne kovoti prieš pailsėjusius Romos legionus. – O kiek raitelių?

– Raitelių Kipro užgrobimui nesamdėme, bet galėtume surinkti apie tris tūkstančius, – atsakė Pietonas. – Galbūt mažiau. Mūsų raitelių pajėgos labai sumažėjo. Jų išlaikymo išlaidos yra daug didesnės nei pėstininkų.

– Nesuprantu, kodėl jų yra taip mažai? – nepatenkinta Berenikė papurtė galvą, nors ir žinojo, kad iš dalies buvo pati dėl to kalta. Nuo tėvo išvykimo jau praėjo beveik metai, o ko ji per tą laiką pasiekė? Beveik nieko. Jos planas išlaikyti neutralius ryšius su Roma nepavyko. Dijas mirė. Aukštutinėse žemėse įsigijo ne tik rėmėjų, bet ir priešų. Privalėjo neatidėliotinai ir kuo skubiau imtis veiksmų.

– Atėjo laikas man ištekėti, – skubėdama išpoškino ji šiuos žodžius, tarsi bijodama, kad uždelsus jie liks neištarti.

– Puiki mintis, – įsiterpė Pietonas, dabar jau įdėmiai jos klausydamas. Berenikei nepatiko, kad jo atsakymas skambėjo taip, lyg būtų buvęs iš anksto paruoštas. Ji tikėjosi, kad jis nors šiek tiek nustebs. – Atėjo laikas Jums ištekėti už vyresniojo iš Jūsų jaunėlių brolių.

Berenikei pasidarė bloga vien nuo šios minties. Ji matė, ką jos motinai atnešė vedybos su jos broliu ir kaip ji metai iš metų gimdė išsigimusius vaikus, sužlugdyta ir išduota. Ji žinojo, kad anksčiau ar vėliau kas nors tai jai pasiūlys, bet iš Pietono to nesitikėjo. Juk jis matė, kaip Fleitininkas elgėsi su Trifena ir su ja?..

– Ir kokia iš to būtų nauda? – ramiai paklausė ji, tarsi kalbėtų tik apie politiką. Jos akivaizdoje buvo vyrų, kuriais ji nepasitikėjo, todėl nė neketino pasirodyti silpna. – Jis yra vaikas, ne vyras, neturi nei ginklų, nei arklių, jei neskaičiuosime jo keršo ponio.

– Mano manymu, karaliene, – Pietonas atkakliai tęsė, – turite du pasirinkimus – susikauti su romėnais arba įtikinti juos, kad esate teisėta Egipto valdovė. Senatas nesiųs legionų prieš valdančią sesers ir brolio sąjungą. Tai būtų beprotybė.

Akies krašteliu Berenikė pastebėjo Taisą pritariamai linksint. Į jo pakaušį tvieskė pro langą besibraunanti popietinė saulė. Taisas pritardavo kiekvienai paskutinei išgirstai nuomonei. Berenikė bjaurėjosi tuo. Ji neketino sekti motinos pėdomis, nesvarbu, ką sako eunuchas.

– Atleiskite man, mano mielas drauge, – įsiterpė Nerėjas, – bet kaip Jūs ketinate ištekinti karalienę už jos brolio Ptolemajo? Iki šiol buvau įsitikinęs, kad, nepaisant mūsų nuodugnių paieškų, berniukų neradome nė kvapo. Nebent turite kokios nors slaptos informacijos?

Berenikė negalėjo tuo patikėti. Tai buvo neįmanoma. Pietonas neišdrįstų bendrauti su tėvo sugulove, su moterimi, kuri pasiglemžė iš jos tėvišką meilę ir teisę į karūną. Tačiau, kai ji pažvelgė į eunuchą ir pamatė, kaip šis pirštais maigo smakrą, o tiksliau – glosto savo „įsivaizduojamą“ barzdelę... ji tuo sudvejojo. Tai buvo įprotis, išduodavęs, kad eunuchas jaudinasi. Nejaugi Nerėjo kaltinime buvo krislelis tiesos?

– Neturiu jokių ypatingų žinių, – atsakė Pietonas, – bet esu tikras, Nerėjau, kad galima rasti būdą, kaip pasiųsti žinutę tų vaikų motinai. Ji neabejotinai priimtų šį pasiūlymą, nes vaikų saugumas jai rūpi labiau nei vyro.

Dritonas įsiterpė, puldamas kandžiais žodžiais, it laukinis šuo:

– Keista, Pietonai, kad Jūs žinote tiek daug apie šiuos vaikus ir apie tai, ką galvoja jų motina...

Kartais Berenikė galvojo, kad jie kalbėjo tik tam, kad ją supykdytų ir nuvarytų spiegiančią į kapus. Ji neketino ilgiau klausyti jų. Ne dėl to ji iškėlė šį sudėtingą klausimą.

– Pakaks rietenų, – griežtai tarė ji, lyg kalbėtų su pilna klase vaikų. – Mano motinos kūnas dar nespėjo atšalti. Neketinu trypti jos atminimo ištekėdama už vieno iš Fleitininko pavainikių.

Eunuchas primerkė akis, jos akys priminė du pjūvius ištįsusiame veide.

– Su kuo tada ketinate tuoktis? Maniau, kad žadate tekėti vien dėl praktinių sumetimų?

Berenikė nekreipė dėmesio į jo įžeidžius žodžius. Jie abu žinojo, kad ji neturėjo lūkesčių ištekėti iš meilės. Apskritai, ar iš santuokos buvo galima tikėtis meilės? Tačiau jis bent jau nustojo siūlęs jai vedybas su vienu iš tų berniukų.

– Yra kitų, su kuriais santuoka atneštų didesnės naudos, – tarė eunuchui Berenikė. – Mano rūmai matė ne tik santuokas tarp karalienių ir jų brolių, bet ir sąjungas, sudarytas su kitais prisiekusiais Romos priešais.

– Roma, mano karaliene, – ramiai atsakė Pietonas, – paskutiniu metu turi mažai priešų. Nebent planuojate ištekėti už kokio nors laukinio galo?

– Roma turi vieną likusį priešą ir labai galingą, – tai buvo Nerėjo pametėta mintis ir dabar Berenikė griebėsi jos, atkartodama jo žodžius. – Seleukas, paskutinis Seleukidų dinastijos palikuonis, kuris nekenčia Romos ir turi daugybę legionų savo užnugaryje, mielai stosiančių į kovą su Roma.

Dritonas nusijuokė:

– Seleukas? Tas pats, kurį vadina „sūdytos žuvies pardavėju“?

Berenikė pažiūrėjo į senolį. Tačiau pastarasis, nors anksčiau įnirtingai stengėsi įtikinti ją pritarti jo planui ir įpiršti jai Antijocho sūnų, dabar norėjo nutylėti šią detalę. Nerėjas neištarė nė žodžio, kad apgintų savo pasiūlymą. Galbūt ji turėjo padėkoti jam už tylėjimą. Pietonas pritars jai greičiau, jei senolis nesiims jo ginti.

– Turbūt pasirinkai nutylėti šį savo favorito vardą? – tarė Dritonas, šaipydamasis iš Nerėjo. – Na taip, žinoma, štai kuo virto didis Antijocho Pamaldžiojo sūnus – apgailėtinu prekeiviu...

Eunuchas atsikrenkštė.

– Jis – ne prekeivis. Taip, kartais pasigirsdavo gandų, kad jis prekiavo jūroje, bet turbūt kiekvienas iš mūsų gali būti apkaltintas

tuo pačiu. Yra dar viena svarbi detalė, susijusi su jo kilme. Jis yra Jūsų senelio sesers sūnus. Ar prisimenate ją, mažiausiai mylimą dukrą, vardu Selėnė?

Žinoma, kad ji prisiminė ją. Ta pati, kuri bandė pasiglemžti jos tėvo sostą ir karūnuoti savo sūnus abiejų, Seleukidų ir Ptolemajų, karalysčių valdovais. Berenikė nujautė, kad jai būtų patikusi ši moteris, jeigu tik istorija nebūtų padariusi jų priešininkėmis.

– Ką gi, spėju, kad turėtume manyti, jog Seleukas yra paskutinis gyvas sūnus, – tęsė eunuchas.

– Tai nėra paskalos, Pietonai, tai yra tiesa, – gergždžiančiu balsu tarė Nerėjas.

– Nėra reikalo šmeižti jo kilmės. Jis tikrai yra Selėnės sūnus ir sąjunga tarp jųdviejų padėtų sujungti nesantaikoje gyvenančias giminės atšakas.

– Šeimyninė santarvė man rūpi ne taip, kaip kariuomenė, – tarė Berenikė nežymiai šypsodamasi. Pokalbio eiga pasikeitė ir pakrypo jai palankia linkme. Dabar ji galėjo perimti iniciatyvą į savo rankas. – Pasakykite jiems, Nerėjau, kiek karių su savimi atsivestų Seleukas.

– Jis atsivestų penkis tūkstančius pėstininkų ir galbūt apie tūkstantį raitelių, gerai besikaunančių vyrų, mano karaliene.

Penki tūkstančiai dabar, atėjus akimirkai, kai Berenikė turėjo pasirinkti parsiduos ar ne, skambėjo apgailėtinai. Tiek nedaug kareivių mainais į jos ranką ir beveik pusę karalystės... Tačiau ji jau pasakė, kad ištekės, tad taip ir padarys. Geriau Seleukas nei jos brolis. Bet kas kitas, tik ne jis.

– Tokiu atveju pasiųskite žodį Seleukui, kad atvyktų į Aleksandriją, bet paliktų savo kariuomenę už miesto vartų. Neleisiu, kad kitataučiai žygiuotų mano miesto gatvėmis.

Aleksandriečiams tai labai nepatiktų. Kitatautis visada išliks kitataučiu, nesvarbu, ar tai romėnas, ar seleukidas. Pro Kanopo

vartus į miestą žygiuojanti nepažįstama armija greitai sukeltų nepasitenkinimo bangą prastuomenėje.

– Kaip Jūs norite, mano karaliene.

Pietonas pritariamai linktelėjo, Taisas taip pat. Tik Dritonas, šaipydamasis ir, prisidengęs ranka, garsiai vaipydamasis, neparodė jokio pritarimo ženklo.

– Gal norite ką nors pridurti? – griežtai paklausė jo Berenikė. – Gal ketinate nepritarti mano santuokai?

– Ne, mano karaliene, – atsakė Dritonas, atsitiesdamas nuo pagalvės.

– Bet aš klausiausi Jūsų. Manau, kad, man paskelbus savo planus, visi aiškiai išgirdome Jūsų nuomonę. Taisai, – Berenikė kreipėsi į bailiausią iš visų jos patarėjų, – ar girdėjai, kaip Dritonas išleido garsą, nuskambėjusi taip, lyg jis nepritartų mano žodžiams?

– Aš... aš... – jos lieknas it nendrė patarėjas gaudė orą. – Tiesą sakant, taip, girdėjau.

– O Jūs, Nerėjau? O gal Taisas ir aš tik įsivaizduojame girdėję mūsų brangaus Dritono nuodingą komentarą?

– Ne, mano karaliene, Jums nepasigirdo, – senolio balso tonas buvo mandagus. Šis atsakymas, labiau nei bet kuris kitas prieš tai, įtikino Berenikę, kad tądien jai pavyko laimėti jo palankumą. Nerėjas beveik visada rodydavo nepasitenkinimą, kai jai užkliūdavo Dritono niekšybės.

– Taigi, Dritonai, kodėl Jums nepasidalijus su mumis, kas Jus taip pralinksmino? – Berenikė šypsojosi jam taip maloniai, kaip tik galėjo. – Visi žino, kad man patinka smagiai pasijuokti.

– Aš tiesiog pagalvojau, mano karaliene... penki tūkstančiai karių. Tai atrodo labai maža kaina už Egipto sostą.

Berenikė juokėsi. Tai buvo geriausias ginklas. Tik moters juokas galėjo suduoti smūgį pasipūtėlio vyro ego.

– Ak, vadinasi, penki tūkstančiai karių yra nedaug? O gal turėčiau vietoj jo ištekėti už Jūsų, mano kariuomenės vade? Ar Jūs

tarnautumėte man kaip karalius? Sakykite, keliais kariais papildytumėte Egipto flotilę?

Jos pasitenkinimui patarėjas išraudo skaisčiai raudona spalva, atspalviu, kuris buvo būdingas tik laukiniams iš uolėtos šiaurės. Sugėdintas Dritonas nebeatrodė toks gražus. Jo šeima tarnavo jos šeimai jau daug kartų, tačiau vien artimais ryšiais karališkos linijos nebuvo galima pratęsti.

– Ne, mano karaliene. Niekada neišdrįsčiau... – sumurmėjo Dritonas.

– Žinoma, kad neišdrįstum. Nepaisant Jūsų tarnystės šiai karalystei, esate nekilmingas, karališko kraujo neturintis ir, išskyrus Jūsų lojalumą, kitomis ypatingomis savybėmis iš kitų neišsiskiriantis vyras. Niekada to nepamirškite.

– Ne, mano karaliene, nepamiršiu... niekada nepamiršiu. Saugosiu šiuos žodžius atmintyje.

Po to kai Berenikė paleido savo patarėjus, eunuchas neskubėjo išeiti. Pirmiausia jis susirinko ant auksinio stalo išmėtytus papiruso ritinėlius ir kiekvieną jų kruopščiai suvyniojo. Baigęs vynioti ir atsargiai sudėliojęs juos ant rankų, jis sustojęs prie stalo žiūrėjo tolyn į jūrą. Pietono kantrybė buvo jo išskirtinis bruožas. Kai Berenikė buvo vaikas, kartais jis, laukdamas, kol ji pati atras atsakymą į klausimą, galėdavo pratylėti visą dieną. Kartą, o gal du, ji bandė tylėti kartu su juo, bet jai niekada nesisekė ilgai išlaikyti liežuvį už dantų. Stebint jį dabar, pyktis išsisklaidė. Jos mokytojas kartais būdavo šaltas, bet jis nebuvo... jis negalėjo būti išdaviku.

– Ar elgiuosi neteisingai? – pertraukė pirma tylą, kaip kad visada darydavo. Jis buvo vienintelis, su kuriuo ji galėjo būti atvira. – Ar elgiuosi neteisingai, pasirinkdama jį su tokia nedidele armija?

– Negaliu pasakyti, kad elgiesi neteisingai. Seleukas gali atnešti daug naudos – ginklų, įpėdinį ir šviežio Ptolemajų kraujo. Argi galima ko daugiau tikėtis iš vyro? Be to, kuo daugiau karių jis

atsives, tuo didesnė bus jo įtaka valdant, mano karaliene. Argi tai nėra vienas iš tau rūpimų klausimų?

Ji linktelėjo. Taip, tai kėlė jai nerimą. Kartais jai atrodė, kad eunuchas gali skaityti jos mintis.

– Noriu, kad tu pasirūpintum detalėmis. Aš nepasitikiu Nerėju.

– Aš taip pat juo nepasitikėčiau, – nusišypsojo eunuchas taip, kaip ji įsivaizdavo, kad nusišypsos. Po daugybės metų praktikos ji buvo išmokusi jį pamaloninti ir palenkti savo pusėn. Gal jis yra kantresnis už ją, bet ir jis taip pat turėjo savų silpnybių ir tuštybių. – Jis nusiteikęs kuo greičiau išleisti tave už vyro. Be to, pamenu, kad dar senosios santvarkos laikais sklido gandas, kad jis turėjo ryšių su Selėne...

– Žinau, kad esi visų gandų žinovas, Pietonai, – tarė ji, – bet nevargink manęs senų laikų gandais, tik ne dabar, kai turiu žvelgti į ateitį šviesiomis akimis.

Dienas greitai keitė savaitės ir Seleukas leidosi jų kryptimi. Jam atvykus, tarnaitės šnibždėjosi: „Koks jis gražus ir kokia karališka jo laikysena. Keista, kad jis ves tokią baidyklę, kaip karalienė." Berenikė taip pat pastebėjo šio vyro patrauklumą, kuris, dalydamas šypsenas, pakerėjo visus jos dvariškius. Nepaisant jo bandymų gauti audienciją, ji atsisakė susitikti su juo iki vestuvių. Jausmai tik būtų sujaukę jos mintis. Jeigu jis jai patiks, kiti išsyk apkaltins ją tuo, kad išteka dėl šios priežasties, o jei jis jai pasirodys atgrasus, tada ji jau negalėtų nieko pakeisti. Tai, kad jis buvo gražiai sudėtas, žavių veido bruožų ir veriančio žvilgsnio vyras, nieko nereiškė. Jei tik būtų panorėjusi, būtų galėjusi turėti ne vieną tokį vyrą, karalienės taip pat turėjo savų privilegijų, bet ji nenorėjo būti valdoma tuščių malonumų, kaip kad buvo valdomas jos tėvas su savo aktoriais, muzikantais ir meilužėmis. Patrauklaus vyro varpa turėtų būti tokia pati, kaip ir bet kurio kito vyro, bent jau ji taip manė.

Vestuvių ceremonijos rytas išaušo ir prasidėjo ilgos pasiruošimo valandos: papuošalai, garbanos, aliejai ir dažai. Du pustuziniai tarnaičių zujo po karališkus apartamentus. Pasirodžius vis naujam veidui, Leda sušnibždėdavo jai į ausį kokią nors neįtikėtiną detalę: „ši moteris šukavo plaukus kiekvienai karalienei ir žynei nuo Antijochėjos iki Romos“, „Nubijos karalienė atsisako pasirodyti viešumoje, jei anoji neparyškina jos akių“ arba „Pompėjaus žmona neleidžia kitai tarnaitei nukirpti jos kojų nagų“.

Berenikė tik pritariamai linktelėdavo ir leido šioms moterims atlikti savo pareigą, kol paskutinioji, atėjusi nukirpti nagų ir padažyti lūpų, dingo iš jos kambario. Nepaisant to, kai Ļena mostelėjo ranka į gyvate puoštą veidrodį, kabantį virš jos tualetinio stalelio, Berenikė nusigręžė. Ji atliks savo pareigą, bet nenorėjo žiūrėti į save. Žinojo, kad ji buvo nevykusi nuotakos imitacija: juoduose dažuose skendintys akių vokai, ryškiai raudonos pabrinkusios lūpos ir koralo spalva padailinti skruostai. Ji naudojo šiek tiek kosmetikos, bet nebuvo pratusi naudoti sodrią kosmetiką geismui sužadinti ir jai knietėjo nuvalyti šią kaukę. Pietonas buvo tas, kuris viso to primygtinai reikalavo: išsiuvinėto chitono, lazurito auskarų ir auksinių apyrankių. „Pusė Aleksandrijos domėsis vien tik tavo apranga. Suteik moterims malonumą išvysti tai, ko nori.“ Jis buvo teisus. Jos pačios nepatogumai neturėjo tam sutrukdyti.

– Spėju, kad mano būsimajam vyrui nereikia patirti tokios dramatiškos transformacijos.

Berenikė norėjo, kad tai nuskambėtų kaip juokelis, tačiau žodžiai paliko kartėlio skonį burnoje. Jai atrodė neteisinga, kad ji buvo ta, kurią reikėjo dažyti, nors ji buvo ta, kuriai priklausė karališkas sostas. Jo indėlis buvo vos keli tūkstančiai ginkluotų karių ir pora patyrusių sėklidžių. Tuo ji buvo visiškai tikra. „Radome bent jau tris jo nesantuokinius vaikus“, – su pasigėrėjimu pranešė jai Taisas. Šis bailusis grūdų ministras keistai mėgavosi plepalais apie potencialius vyrus ir ji nelabai suprato, kodėl.

– Neabejoju, kad jis lygiai taip pat nori sužavėti, – čiauškėjo Leda. – Jaunikiai visada nori sužavėti.

Šie žodžiai nustebino Berenikę ir ji pažvelgė į auklę, jos nukarusias krūtis ir pilvą, kitomis akimis. Tai buvo motinos ir žmonos kūnas. Berenikė niekada anksčiau nesusimąstė apie savo auklės gyvenimą už rūmų sienų. Dabar tai galėjo būti jai naudinga. Kad ir kaip ten būtų, Leda maitino ir maudė, mylėjo ją nuo vaikystės. Berenikė žinojo, kad ji niekada neprasitartų nė žodžiu apie jos reikalus. Ši moteris buvo jai it motina, švelni ir rūpestinga motina.

– Leda, tu buvai kada ištekėjusi, ar ne?

– O taip, mano karaliene, iš viso keturis kartus.

Auklė skubėjo pasirūpinti paskutinėmis pasiruošimo detalėmis – paryškindama apvestų šeimininkės akių linijas, dramblio kaulo šukomis priglotnindama šen bei ten išslydusį plauką, pataisydama jos purpurinio sijono klostes.

– Keturi vyrai. Tai bent apsukrumas.

– Taip ir susilaukiau su jais dešimties vaikų, nors tik šeši iš jų sulaukė dienos, kai jiems buvo suteiktas vardas.

Berenikė susimąstė apie to pustuzinio likimą ir kur jie buvo dabar? Gal jie taip pat tapo tarnais, o gal vienas kitas iš jų sugebėjo atsiriboti nuo tokio gyvenimo? Kažin, ar Leda su jais matydavosi?

– Turėtum žinoti nemažai apie vyrus, – neatlyžo Berenikė. Jos pačios žodžiai skambėjo kvailai, bet jai buvo nesvarbu. Ji turėjo nedaug laiko. Privalėjo užduoti jai rūpinus klausimus, kol galėjo. Be to, ji girdėjo gandų apie nekilminguosius, kad jiems buvo žinomos miegamojo paslaptys ir tokios, kurias paminėjus kilmingieji raudonuotų iš gėdos.

– Mano miela, kodėl taip jaudiniesi?

Ledos ranka stabtelėjo akimirkai, o kaktoje pasirodė susirūpinimo raukšlės. Berenikė nusijuokė.

– Ne, aš visai nesijaudinu.

– Dauguma nuotakų jaudinasi ir, dievai žino, kaip aš drebėjau iš jaudulio prieš savo pirmąsias vestuves. O Jūs dar esate nekalta.

– Žinau pakankamai gerai, kaip tai vyksta.

Kai buvo maža ir lydėdavo tėvą į keliones Nilu, ji matė ant telyčios užsikorusį jautį daugiau kartų nei galėjo suskaičiuoti. Taip pat ir žemdirbės, nuo aukštutinių žemių iki šaltųjų galų salų, puikiai susitvarkydavo su užduotimi. Vaikigaliai, kuriuos jos perėjo kasmet, buvo puikus to įrodymas. Kažin, ar čia reikėjo didelio mokslo? Bet gal buvo koks nors patarimas, kuriuo ji galėtų pasinaudoti. Galbūt ten, kur negalėjo pasigirti išvaizdos privalumais, ji sugebės apsukti galvą Seleukui lovos malonumais. Ji spėjo pastebėti, kokius žvilgsnius jis laidė dailesnėms tarnaitėms. Būtų daug paprasčiau, jei jis patenkintų savo aistrą jos lovoje. Berenikė užtektinai prisikovojo su nesantuokiniais vaikais. Jokiu būdu neseks savo motinos pėdomis.

Berenikė prisivertė kalbėti toliau:

– Tačiau, manau, kad tame turėtų būti kažkas daugiau nei vien tik galvijų rujojimas. Grožis negali būti vienintele moters galia miegamajame.

– Drįstu pasakyti, kad tikrai ne. Jei tai būtų tiesa, pati būčiau turėjusi rimtų bėdų. – Leda kalbėjo užsidegusi, tarsi seniai laukė momento, kada galės pasiūlyti patarimų karalienei. – Yra... ką gi, mano ketvirtasis vyras *nuklysta* tik per didžiausias šventes, o aš jau išgyvenau beveik šešiasdešimt vasarų. Nebesu vos išsiskleidusi gėlelė.

– Aš tokia niekada nebūsiu, – nusišypsojo Berenikė. – Tęsk, nesigailėk manęs. Jau ilgai nebebūsiu skaisti. Ką turėčiau žinoti?

– Gerai, – Ledos balse buvo galima išgirsti sąmokslininkės gaidelę. Staiga Berenikė matė Ledą tokią, kokia ji buvo prieš tai, kol amžius ir negandos prislėgė ją – penkiolikmetę mergaitę, kupiną gyvybės ir tikrą šelmę. – Galėtumėte pabandyti užsilipti ant jo, tai jį tikrai nustebintų, nes dauguma vyrų mėgsta įvairovę.

Berenikei patiko ši mintis. Imtis iniciatyvos pačiai atrodė daug maloniau nei gulėti nejudant ir nekvėpuojant po rujojančiu žvėrimi.

– Yra dar vienas dalykas, kuris jam tikrai patiks, ypač jei jam nesisektų... – tęsė Leda, bet Berenikė nelabai suprato, ką ji turėjo omenyje. Auklė turbūt pastebėjo jos suglumusią veido išraišką ir suskubo paaiškinti. – Žinote, kartais, kai jie išgeria šiek tiek vyno, jų kūno dalys nelabai gerai veikia. Ir jeigu taip nutiktų... – jos balsas pritilo, atrodė, kad ji šnibžda, – įsidėk jį į burną, kol sukietės. Neturėjau nė vieno vyro, kuriam tai nepatiktų.

– Į savo burną? – pakartojo pritrenkta Berenikė. Nors ir kaip stengėsi to neparodyti, bet negalėjo nuslėpti pasišlykštėjimo. Ji turėjo labiau kreipti dėmesį į savo vaikystės draugių plepalus. Penelopė, pavyzdžiui, visada rausdavo tai dėl vieno, tai dėl kito vaikino, ir ji prisiminė, kad Euridikė turėjo skubiai ištekėti. Abi, be abejonės, būtų davusios jai panašų patarimą, bet jai niekada nešovė į galvą klausyti jų jaunatviškų aikčiojimų. Anuomet tų mergaičių reikalai jos visiškai nedomino.

– Taip, teisingai, – sušnibždėjo auklė, išraudusi iki pat ausų. Berenikė vos susitvardė nesusijuokusi. Buvo keista matyti dėl pokalbio apie miegamojo reikalus susigėdusią savo auklę.

Pasigirdo trimito garsas, skelbiantis procesijos pradžią.

– Atėjo laikas, mano karaliene, – Leda palietė jos ranką. – Žinau, kad nesijaudinate, bet išgerkite nors lašelį vyno. Jis Jus nuramins ir galbūt net leis truputį pasismaginti.

Berenikė pastebėjo, kaip virpėjo auklės pirštai, kai ši pylė vyną iš auksinio ąsočio į taurę. Keletas lašelių užtiško ant stalo. Berenikę sukrėtė mintis, kad jos auklė paseno. Prieš akis ji iš tvirtos moters virto sulinkusia senute. Švelnumo banga užliejo Berenikę ir dalelė jos, galbūt beprotystės apimta, norėjo pagelbėti toms sudžiūvusioms rankoms.

– Štai, mano miela, – Leda stumtelėjo vyno taurę jos link.

Berenikė pakėlė taurę prie lūpų ir atsigėrė didelį gurkšnį. Skystis nutekėjo žemyn jos gerkle taip greitai, kad ji beveik užspringo. Ji prisivertė nuryti vyną ir apdovanojo Ledą kaip galima žavesne šypsena.

– Puiku, tokia ir turi būti nuotaika. Vestuvės yra linksma šventė, kad ir kaip ten būtų. – Auklė drėgna servetėle nuvalė nuo Berenikės lūpų vyno likučius. – Atrodote gražiai, mano miela. Kaip tikra karalienė.

„Grožis karalienėms nereikalingas“, – būtų piktai įsiterpusi jos motina. Berenikė jai pritarė, bet ji nenorėjo atimti iš auklės pasitenkinimo pasigrožėti savo rankų darbu.

– Niekada nepamiršiu Tavo patarimo, – Berenikė nusišypsojo jai ir išėjo iš savo apartamentų.

Lydima garbės sargybos ji perėjo pro restauruotą kolonadą. Ji pastebėjo visus nuostabius papuošimus: didžiuosius kabančius kilimus ir tviskančius sidabro veidrodžius, padailintus paveikslus, ištapytus ant sienų, ir akinamo grožio mozaikas. Viskas atrodė lyg karštinės sukeltoje vizijoje – kiekviena detalė buvo pažįstama, bet kartu ryškesnė nei kada nors. Iš naujo pertapytos nimfos šoko ant sienų ugnine raudona ir žaliais atspalviais. Mozaika, kurioje buvo vaizduojama liūto galva, buvo taip nublizginta, kad auksu žėrėjo visi jo karčiai. Didingosios Isidės skulptūra žvelgė su atsinaujinusia jėga – jos visa reginčias akis puošiantys smaragdai buvo pakeisti naujais. Kai eisena pasuko pro vartus, ją pasitiko šurmuliuojanti minia: ant tėvų pečių užkelti vaikai, įsimylėjėliai, spaudžiantys vienas kito ranką, ir ant lazdų pasirėmusios senės. Berenikės širdis ėmė plakti smarkiau.

Paskutinį kartą ji leidosi šiuo keliu, kai ėjo į karūnavimo ceremoniją. Tada ji džiaugėsi matydama kiekvieną veidą, nes tai buvo it žymė su tėvu suvestų sąskaitų knygoje. Minia driekėsi vinguriuodama iki pat Pano kalvos, iki pat ožio pavidalo dievo šventyklos laiptų – visur, iš kur tik buvo galima žvilgtelėti į naująją karalienę.

Dabar Berenikė žiūrėjo į savo pavaldinius nuogąstaudama. Kam jie dabar priklausė – jai ar gražuoliui Seleukui?

Ji greitai pasiekė iškaltas Serapio šventyklos kolonas, švytinčias auksu ir smaragdais po derliaus nuėmimo saule. Iš didžiojo frontono pats dievas žvelgė į ją, apsuptas jį lydinčių nimfų ir bulių. Berenikė niekaip negalėjo suprasti, ar dievybės žvelgė į ją gerumo, ar pykčio kupinomis akimis. Pasiekus šventyklą, jos iškvepintas apdaras jau buvo permirkęs nuo jaudulio prakaito. Nedaug kas liko iš šviežios ir nekantraujančios ištekėti nuotakos.

Kitoje aikštės pusėje ji paslapčia žvilgtelėjo į savo būsimąjį vyrą. Perėjoje po arka stovėjo švytintis Seleukas. Jo oda spindėjo po auksinės spalvos tunika, o plaukai blizgėjo atspindėdami saulės šviesą. Ji prikando lūpą, o jis šypsojosi ir mojavo šlovinančiai miniai. Aukštas, plačiapetis ir drąsus, jis įkūnijo tikrą karaliaus viziją. Ji pajuto, kaip staiga ją apėmė pavydo jausmas.

Ji priverstinai šypsojosi lipdama šventyklos laiptais ir žingsniuodama pro eiles išsirikiavusių šventikų ir šventiniais drabužiais apsitaisiusių kilmingųjų. Jos kojos, tarsi priešintųsi sprendimui, apsunko ir pasidarė nepaklusnios. Per daug vyno, per daug saulės. Ji beveik suklupo ant ilgo chitono krašto. Jos rankos suskubo kilstelėti sijoną, kad panaikintų kelyje atsiradusias kliūtis. Pastangos nesuklupti vargino ją, bet ji negalėjo jokiu būdu pargriūti. Kai Berenikė pasiekė Seleuką ir padėjo savo ranką ant jo tvirto delno, ji pagaliau lengviau atsikvėpė.

Jiems artėjant prie aukuro, šventykloje stojo tyla. Onikso Serapis grėsmingai artėjo, toks pat griežtas, kaip ir tas, kuris sėdėjo jo žmonos pašonėje pastato fasade. Vyriausiasis šventikas suėmė sužadėtinių rankas. Seleuko delnai, kaip ir jos, buvo slidūs nuo prakaito. Berenikę tai ramino. Galbūt Leda buvo teisi – galbūt ir jis jaudinosi.

– Aš atsiduodu tau, – ji nenoriai ištarė šiuos žodžius, ypač veiksmažodį „atsiduodu“. Bent jau jos tėvas nebuvo tas, kuris tarė

šiuos žodžius už ją. Dėl to, kad jie buvo priešai, tradicinis tėvo ir vyro dialogas buvo neįmanomas. Visai kitaip – ji ir Seleukas susitiko kaip lygus su lygiu – žmona ir vyras, kiekvienas turintis savo, nepriklausomą balsą. Nedidelė pergalė. „Galbūt man pavyks atvesti į šį pasaulį santuokinių vaikų."

– Priimu tave, – geranoriškai atsakė Seleukas.

– Sutinku, kad valdysi kartu su manimi Egipto karalystę.

– Sutinku ir su tuo, su malonumu.

Seleuko akys, tamsios, skvarbaus žvilgsnio, buvo įsmeigtos į ją, o Berenikės akys blaškėsi nerasdamos vietos. Stovėdama taip arti jo jaudinosi labiau nei norėjo pripažinti. Peržvelgusi susirinkusius žmones, suprato, kad šiandienė minia negalėjo varžytis su ta, kuri čia buvo susibūrusi jos karūnavimo dieną. Tai Berenikę ramino. Galbūt savo išvaizda jis priminė karalių, bet jie niekada nemylės jo kaip karaliaus. Pirmose eilėse rikiavosi kilmingieji su savo žmonomis. Tai jai kuždėjo jų tviskantys drabužiai ir inkrustuoti papuošalai. Už šių ryškiaspalvių gretų spalvos blanko. Turbūt Pietonas pakvietė prekeivius ir žemdirbius, kad „pašildytų" galinius suolus. Tarp jų ji pastebėjo mažąją Arsinoją, apsuptą kelių tarnaičių, vilkinčią ryškų, iš minios išsiskiriantį, safyro spalvos chitoną. Jų žvilgsniai susitiko ir mergaitė šyptelėjo jai. Berenikė nesusilaikė ir atsakė jai šypsena.

– Didžiojo Serapio akivaizdoje, – garsiai skelbė šventikas, – sujungiu šių dviejų prašančiųjų kūnus, sielas ir protus. Tegul jų santuoka bus palaiminta sūnumis, kurie valdys Egipto žemę tol, kol iš numirusių prisikels Serapis.

Pasigirdo džiaugsmingi šūksniai, bet jos ausyse jie skambėjo nenuoširdžiai. Tik Berenikei tai nerūpėjo. Ceremonija baigėsi, jų santuoka buvo įteisinta ir palaiminta dievo, o tiksliau – jo šventiko. Berenikė išdrįso pažvelgti į savo vyro akis, bet Seleukas ilgiau nesistengė sugauti jos žvilgsnio. Dabar jis akimis rijo čia susirinkusios prastuomenės ir kilmingųjų sveikinančius šūksnius.

Tai suteikė jam šiek tiek žavesio. Jam niekada neteko patirti, ką reiškia būti garbinamam.

– Greitai mes suteiksime jiems daugiau priežasčių šventimui, – sušnibždėjo jis jai į ausį, lydėdamas ją per skanduojančią minią. – Karalystės žmonės nemylės nieko taip, kaip švytinčio berniuko.

Jis bent jau nebuvo kvailys ir suprato, kad jo padėtis priklausė nuo to, ar pasirodys esąs veislinis eržilas. Berenikei tai visai patiko. Nepaisant jos išankstinės nuomonės, ji stengėsi rasti jame savybių, kurios būtų vertos susižavėjimo ir užpildytų nors mažą dalelę tos atsivėrusios tuštumos kuo švelnesniu nei neapykanta. Galbūt pagarba? Ji spustelėjo jo ranką ir nusišypsojo. Ji galėjo žaisti šį žaidimą taip pat gerai, kaip ir jis. Be to, tai tikrai nebuvo pirmas kartas, kai ją šlovino susirinkusi minia. Jau seniai, kai ji buvo maža, prieš Kleopatrai pagrobiant Fleitininko širdį, jos tėvas veždavosi ją į savo keliones žemyn Nilo tėkme, puikuodamasis ja kaip savo kvėpuojančia, gyva jo kraujo linijos tęsėja. Ji jau buvo patyrusi garbės skonį.

Pasiekus pietinius rūmų vartus Berenikei užgniaužė kvapą saldus gėlių kvapas. Per vestuvių ceremoniją įėjimas į rūmų kiemą buvo nuklotas tūkstančiais, kone beprotišku skaičiumi, žiedų. Didžiulės sidabro vazos, išmargintos scenomis iš dievų vedybinio gyvenimo – Ariadnė ir Dionisas, Hera ir Dzeusas, išsigandusi Persefonė ir niūrus Hadas – buvo pilnos sodrių rožių, išblyškusių lelijų ir auksavidurių narcizų žiedų. Net ir jos protėvių granito skulptūros neišvengė to paties puošybos motyvo – baltas lotoso žiedų vainikas puošė auksinius Arsinojos, arba „Tėvą mylinčiosios“, plaukus, o hiacintų karūna juosė jos mylimo brolio diademą.

Procesija nesustodama judėjo tolyn. Berenikė neturėjo laiko galvoti apie gėlėmis išpuoštą pirmąjį kiemą, nei pastebėti permainų pagrindiniame rūmų kieme, kuris dabar atsivėrė prieš juos. Jos šauklio balsas suskambo, pranešdamas apie jų atvykimą į didžiąją pokylių salę:

– Berenikė, Švytinčioji, Žemutinio ir Aukštutinio Egipto karalienė, ir Seleukas, „Mylintis motiną“, Sirijos karalius.

Sirijos karalius. Berenikė vos susilaikė nesusijuokusi. Koks įžūlumas – Sirija buvo Romos teritorija, valdoma griežtos kažkokio lotynų gubernatoriaus rankos. Tačiau ji pajuto atlaidumą, kai pažvelgė į šalia jos stovintį vyrą. Buvęs „sūdytos žuvies pardavėjas“ dabar savinosi šį titulą dėl jos karalystės saugumo.

Berenikė susvyravo nuo didžiojoje pokylių salėje tvyrančios rūkomos mėsos kvapo. Jos galva svaigo, kai jie su Seleuku perėjo salę. Auksiniai stalai lempų šviesoje spindėjo labiau už mėnulį. Ji beveik nesąmoningai įsitvėrė į Seleuko petį ir, užlipusi ant marmurinės pakylos, žengė prie dviejų, jiems pastatytų, vakarieniauti skirtų, minkštasuolių. Auksu inkrustuoti baldai buvo sustatyti šalia vienas kito taip, kad ji ir jos vyras galėtų valgyti prie vieno stalo. Berenikė atitraukė nuo jo ranką ir, pagaliau pajutusi palengvėjimą, susmuko ant šilkinių pagalvėlių.

Vakarui bėgant patiekalai keitė vienas kitą – rozmarinais ir čiobreliais paskaninti krabai, Ilirijos triufeliais įdaryta ir medumi pasaldinta vištiena, kepta šerniena, po kurios sekė antis su džiovintomis slyvomis. Berenikė beveik nepalietė maisto, išskyrus tik šonkaulį, kurį pasidalijo su vyru ir išsiurbė jo riebų vidų. Jos vyras, taip pat, kaip ir ji, neturėjo apetito. Seleukas sotinosi pokalbiais. Pirmiausia kreipėsi į netoliese sėdintį Dritoną ir Taisą, klausinėdamas apie jų šeimas ir įsipareigojimus. Išklausęs jų istorijas, jis leidosi lankyti mažesnius minkštasuolius ir sveikinosi kone su visais kilmingų šeimų nariais, kurie, apsitaisę prabangiausiu purpuriniu šilku, atvyko parodyti pagarbos. Stebėdama, kaip jis visada randa gerą žodį ar tinkamą pokštą, Berenikė suprato, kad, nepaisant to, kad buvo beprotiškas garbėtroška, jis turėjo įgimto žavesio. Ji ištempė ausis, kad girdėtų jų pokalbius ir nerūpestingus pašnekesius, į kuriuos jis išmoningai įterpdavo savo žinias apie Egiptą ir abi jos karalystes.

Netoliese sėdintis Nerėjas atsidėjęs mėgavosi puota. Jis laužė pusiau kiekvieną kaulą ir siurbė jų balsvas kaulų smegenis taip, kad jos tekėjo per burnos kraštus. Lipniomis džiovintų slyvų sultimis, krauju ir vynu išsitepęs jo smakras kėlė Berenikei pasišlykštėjimą. Jo veide atsispindėjo nepaprastas pasimėgavimas, kai nesustodamas rijo su vienu iš seleukidų – grubios išvaizdos vyru, kurio nosis atrodė taip, lyg būtų buvusi sulaužyta keliose vietose. Porelė vakarui įsisiūbavus ėmė vis labiau triukšmauti. Kartą seleukidas taip energingai pliaukštelėjo Nerėjui per nugarą, kad patiesė jos senąjį patarėją ant onikso grindų. Berenikė turėjo prikąsti lūpą, kad nesusijuoktų, tačiau net ir ši linksma scena greitai pasimiršo ir ji ėmė baimintis, kad ši patiekalų procesija tęsis amžinai, tol, kol iš numirusiųjų prisikels pats Serapis. Tačiau pamažu linksmybės baigėsi. Jaunos damos išsiskirstė po savo kambarius, o vyrai vaidijosi su kaimynais arba knarkė, išleidę seilę savo lėkštėse. Berenikė pastebėjo, kad Seleukas irgi tyrinėjo tai, kas dedasi aplink.

– Eime, mano meile.

Jis uždėjo ranką jai ant peties. Atsistojusi ji suprato, kad padaugino vyno, ir apsidžiaugė, kad gali įsikibti į jo ranką.

Jaunavedžių kambaryje kabėjo nauji gobelenai, vaizduojantys geidulingų formų merginas, vaikomas gašlių satyrų, ir deivę Isidę, su Horo kūdikiu prie krūtinės. Pakeitę įprastas Aleksandro didžiųjų mūšių su persais scenas, šie nauji, vaisingumą simbolizuojantys vaizdai turėjo padėti užsimegzti gyvybei jos pilve. Kiekviename kampe stovėjo nedidelė Beso statula – nykštukas, plačiai praverta burna ir kone virstantis žemyn dėl didžiulės varpos svorio. Seleukas pasišalino ir nepažįstama tarnaitė, turbūt jo, padėjo jai išsivaduoti iš drabužių. Nuoga Berenikė prisėdo ant lovos krašto, ieškodama atramos, nors ji suvokė, kad išgėrus tiek vyno tai buvo neįmanoma. Kai jos vyras sugrįžo, jis buvo nuogas, o jo varpa sustandėjusi. *Bent jau nereikės jos dėtis į burną.* Berenikė net

išdrįso nusišypsoti. Jis atsakė jai šypsena. Atrodė, kad tai buvo gera žadanti pradžia.

– Tai bent puota, – tarė jis. – Pasirodo, kad kalbos apie Ptolemajų turtingumą nėra perdėtos.

Berenikė linktelėjo, nors jo žodžiai skambėjo it pasmerkimas. Jis įdėmiai žiūrėjo į ją, tarsi kažko lauktų. Ji nebuvo tokia apsvaigusi, kad nepastebėtų jo žvilgsnyje geidulio liepsnelių.

– Kas nutiko?

– Nieko, atsigulk, – liepė jis, – ant nugaros.

Jos pačios nuostabai Berenikė pakluso. Gulėti buvo gera. Kai ji išsitiesė ant lovos, Seleukas apsižergė ją ir pabučiavo. Stipriai. Jo liežuvis įsiveržė į jos burną ir Berenikė panoro jį nukąsti. Jai pasirodė, kad jam pačiam tai irgi nelabai patiko, nes jo varpa, prigludusi prie jos šlaunies, suminkštėjo. Bet staiga jis praskėtė jos kojas ir sukišo pirštus jai į tarpukojį.

– Palauk, – Berenikė blaškėsi, prispausta jo kūno. Ledos žodžiai skambėjo ausyse. Galbūt buvo verta pabandyti pamaloninti jį *ten*, nors ir kaip bjauru tai atrodė. Ji vikriai išslinko iš po jo kūno, jis nepajudėjo nė trupučio, kad ją vėl prispaustų. Berenikė atsisėdo ant jo, sulenkusi kelius prie jo kojų.

– Manai, kad čia Atėnų viešnamis? – Seleuko veidą perkreipė pasibjaurėjimas. Dabar jis nebeatrodė toks gražus, kaip kad teigė visas pasaulis, bet ji neketino taip lengvai pasiduoti. Nerangiai ji paėmė rankomis jo varpą. Iš kur jai žinoti, kas patinka vyrui, kai visa tai prasideda?

– Baik, – jis sugriebė jos riešą, – gulėk nejudėdama.

Seleukas grubiai permetė ją ir vėl paguldė ant nugaros. Kuo labiau jis širdo, tuo stipresnis darėsi. Jis buvo susijaudinęs karys, o ji – tik moteris, kad ir kaip nenorėjo to pripažinti. Berenikė kilstelėjo galvą, siekdama jį pabučiuoti ir tikėdamasi, kad artumu užglaistys susidariusią padėtį, bet jis nerodė nė menkiausio

susidomėjimo. Jo kūno judesiai darėsi vis grubesni, ji vėl pajuto jo erekciją ir, nors suprato, kad priešintis buvo beviltiška, ji nepaliovė su juo grumtis. Ant krūtinės ir ant šlaunies atsirado nagų žymės. Berenikė suleido dantis jam į krūtinę taip stipriai, kad jis net riktelėjo. Jis sudavė delnu jai per veidą. Šiltas kraujas pasruvo jos skruostu, bet ji net nejautė skausmo.

– Sakiau, kad gulėtum nejudėdama, – sušnypštė jis. – Nė vienam iš mūsų tai nėra malonu.

Berenikė nustojo priešintis jam ir jo gyvuliškam instinktui. Gėdos jausmas buvo toks didelis, kad ji beveik užjautė vaikžudę Medėją:

Tarp protą turinčių būtybių žemėje
Nelaimingiausios esame mes, moterys.
Pirmiausia už didžius turtus mes turime
Sau vyrą nusipirkt – valdovą sau pačioms;
Už šią blogybę dar didesnė yr kita:
Ir čia didžiausias mums pavojus – blogas jis
Ar geras.[19]

Jo kūnas sutrūkčiojo ir užbaigė savo reikalą. Apimta gėdos ji nugrimzdo į vynu permirkusį sapną.

Kai Berenikė pabudo, ji buvo viena. Buvo vėlu. Skliautuose žaidė pro langus įsibrovusios vėlyvos ryto saulės spinduliai. Ji nustebo pastebėjusi, kad lovos patiesalas buvo pervilktas švariu, baltutėliu apklotu. Išteptas apklotas buvo dingęs. Kraujo dėmės buvo eksponuojamos kažkur kitur. Švari patalynė lietė ir dilgino jos odą.

Galva plyšo dėl išgerto vyno ir maudė tarpukojį. Pažiūrėjusi žemyn pamatė ant šlaunų tamsios ir sodrios rudos spalvos dėmes.

[19] Euripidas, *Medėja*, vertė B. Kazlauskas, Vilnius: Vaga, 1988, p. 365.

Ji nurijo ašaras ir norą, kaip vaikystėje, sušukus pasikviesti Ledą. Ji jau nebebuvo mergaitė. Ji tik apžiūrėjo kitas žaizdas – ryškiai raudonas brėžis išilgai patinusios krūtinės, purpurinis nubrozdinimas ant kelio ir keturi įdrėskimai ant rankos.

Berenikė buvo mačiusi pasileidėles po muštynių dar ne taip susitaršiusias, bet niekada negalvojo, kad rujojimas palikdavo tokių randų, žymių. *Moterys kaunasi ir miegamajame.* Jos motina nekentė šio posakio, bet Berenikė visada manė, kad taip buvo tik dėl to, kad Trifena pralaimėjo savo mūšį. Berenikė pabandė atsargiai atsistoti, tačiau tai buvo klaidingas sprendimas. Judesiai pažadino naujus skausmus ir ji vėl susmuko ant lovos.

Sugirgždėjo veriamos durys ir tarpduryje pasirodė dvi tarnaitės su sklidinais kibirais vandens jos voniai. Jaunesnė iš jų – aštuonerių, o gal dešimties metų mergaitė – aiktelėjo pamačiusi Berenikę ir paleido iš rankų kibirą, apliedama abi ant slenksčio stovinčias mergaites. Jos palydovė buvo tarnaitė vario spalvos veidu, kilusi iš aukštutinių žemių, ta pati, kuri guodė ją ir išlydėjo ją iš kambario, kur mirė jos motina. Tai priklausė kitam gyvenimui. Vyresnė mergaitė nutildė jaunėlę, sušnibždėdama jai į ausį kelis žodžius, kurių išklausiusi ši išskubėjo iš kambario. Likusi tarnaitė jos nuostabai be vargo pakėlė abu kibirus – savo, vis dar pilną, ir puspilnį draugės kibirą – ir nunešė juos per visą kambarį. Ji nedrąsiai nusišypsojo Berenikei, pildama garuojantį kibiro turinį į sidabrinę vonią.

Kai antroji tarnaitė sugrįžo nešina kibirais, jos rankos jau nebevirpėjo. Ji atsargiai pylė iš jų vandenį į vonią, kartkartėmis žvilgtelėdama į vyresnę tarnaitę, tarsi norėdama sulaukti šios pritarimo. Vienatvės jausmas užliejo Berenikę stebint šią mergaičių porelę, kaip jaunėlė rijo susižavėjimo kupinomis akimis vyresnėlę, švytėdama iš pasitenkinimo nuo menkiausio pastarosios padrąsinimo. Net jei ir vaikystėje Berenikė niekino savo karališkosios palydos draugus, ji taip pat jų ilgėjosi. Juos atėmė iš

jos po to, kai motina neteko karaliaus malonės. Kilmingieji labiau norėjo, kad jų vaikai patarnautų išaukštintai jaunėlei Kleopatrai, o ne draugautų su tėvo atstumta vyresne dukra. Šiuo atžvilgiu Kleopatra atėmė iš jos viską.

Kai vonia buvo pilna, tarnaitė varinės spalvos veidu išsiuntė jaunesniąją padėjėją iš kambario. Tada jos akys, spindinčios stebinama drąsa, nukrypo į Berenikę.

– Kas nutiko, mergaite? – paerzino ją Berenikė. Tai nukreipė jos mintis nuo skausmo. – Žvelgi į mane taip, lyg norėtum man įgelti. Turėtum nepamiršti gerų manierų karalienės akivaizdoje.

– Nuoširdžiausiai atsiprašau, mano karaliene, Saulės dukra, – mergaitė nuleido akis į grindis. – Jūsų vonia paruošta.

Berenikė linktelėjo. Švelnios tarnaitės rankos padėjo jai įlipti į vonią ir prilaikė ją, kai ji panardino savo kūną į žaizdas deginantį vandenį. Mergaitė nuplovė jos šlaunis ir neišbalo iš išgąsčio, kai vanduo nusidažė raudona spalva. Po to ji trynė subraižytą Berenikės krūtinę ir, nors Berenikė inkštė iš skausmo, ji nesiliovė trynusi tol, kol visi nešvarumai ištirpo vandenyje.

– Matau, kad nesi išlepusi, nors ir akiplėša, – tarė jai Berenikė.

Mergaitė nusišypsojo.

– Mačiau vyrus darant daug baisesnius dalykus nei tai. Vyrai gali būti labai žiaurūs.

Berenikės galvoje sukirbėjo mintis.

– Ir kokio atlygio turėtų sulaukti tie vyrai, kurie elgiasi žiauriai su savo žmonomis? – paklausė ji.

Tarnaitė kurį laiką tiriamai žiūrėjo į ją, nužvelgdama jos veidą ir jos žaizdas.

– Yra būdų... kaip jiems atsilyginti. Našlėms, pavyzdžiui, nereikia kęsti vyrų žiaurumo.

Nusivylusi Berenikė atsiduso.

– Siūlai palikti viską dievų valiai.

– Dievai nėra vieninteliai, kurie gali padaryti moterį našle, – su jauduliu balse sušnibždėjo tarnaitė.

Ar gali būti, kad moterys aukštutinėse žemėse naudojasi ypatingomis galiomis? – pagalvojo Berenikė. Nejaugi senieji Egipto įstatymai galėjo pasitarnauti iškilus tokioms problemoms – net leido žmonoms sėti mirtį? Ji buvo girdėjosi tokių gandų, bet nelabai jais tikėjo.

– Sakyk man, vaikeli, ar kalbi iš savo patirties? – smalsiai paklausė Berenikė. – Ar išties žinai tiek daug apie vyrus?

Mergaitės skruostai paraudo. Berenikė staiga pasijuto kvailai. Ji tiesiog neteisingai suprato mergaitės jaudulį. Jai buvo ne daugiau nei keturiolika – dar nesulaukusi to amžiaus, kai paaiškėja, jog tai, ką galvojai apie vyrus, ir tai, kokie jie yra tikrovėje, skiriasi it diena ir naktis.

– Ne, mano karaliene.

Kai vanduo grąžino jėgas jos rankoms, kojoms ir kepenims, Berenikė panoro kuo greičiau apsirengti ir pasirodyti audiencijų salėje. Kuo ilgiau ji dels, laižydama savas žaizdas, tuo didesnė atrodys jo pergalė prieš ją. Ji privalėjo kaip galima greičiau sugrįžti į viešumą. Ji išeis iš šių apartamentų it naujai atgimusi, ne kaip raustanti nuotaka, o kaip neįveikiama karalienė.

Ji atsistojo, aptaškydama vandeniu grindis. Mergaitė susagstė drabužį palei rankas, leisdama jam kristi iš abiejų pusių. Berenikė pasirinko tamsų, purpurinį chitoną, išsiuvinėtą neįmantriu smaragdo spalvos ornamentu, ir aukso spalvos šalį. Tai buvo daug kuklesnis apdaras nei tas, kurį ji vilkėjo vakar, bet, užsivilkusi jį, vėl pasijuto savimi.

– Mano karaliene, – mergaitė drąsiai pažvelgė Berenikei į akis. Dabar iš jos akių sklido dar didesnis užsidegimas nei anksčiau. – Atleiskite už mano įžūlumą, bet jei kada nors ateis diena, kai... Jei kada nors ateis diena...

Berenikė pažvelgė į mergaitę nepatikliai ir ši išsyk pritilo.

– Žaidi su ugnimi, – griežtai atsakė Berenikė. Nauja pykčio banga užliejo ją, užpildydama sieloje žiojėjusias ertmes. Ji negalėjo įsileisti minčių apie žudymą. Tik ne dabar, kai jos tėvas galėjo bet kurią akimirką pasirodyti su romėnų armija prie jos vartų.

JAUNĖLĖ

Arsinoja stebėjo savo sesers rankas. Jos pirštai virpėjo, apmaustyti žiedais – gyvatėmis su rubino akimis ir sardonikso kamėjomis – skambančiais jiems liečiantis. Šis virpėjimas buvo santuokos požymis. Prieš Berenikei ištekant už Seleuko, Arsinoja niekada nematė savo sesers taip virpant, o dabar Berenikė negalėjo nustoti. O gal virpėjo pati Arsinoja, nes ne ką kitą, o kaip tik ją buvo įsakyta atvesti į karališkąjį atrijų. Ji nematė priežasties, kodėl Berenikė turėtų drebėti iš baimės. Ji slapčia žvilgtelėjo į sesers vyrą. Eirenė ir Leila, tarnaitės, kurios tvarkė jos kambarį ir ruošė jai vonias, pasakojo istorijas apie jį. Jos vadino jį „gražuoliu“, „herojumi“ ir „stipruoliu“, bet Arsinoja neįžvelgė nieko ypatinga šiame vyre. Ten ir tada ji nusprendė, kad niekada netekės, tik ne po to, kai pamatė, kokias silpnybes gimdė santuoka.

Senasis Nerėjas, buvęs jos tėvo patarėjas, prakalbo:

– Mano karaliene, naujienos apie Fleitininką kaskart vis labiau kelia nerimą. Jis susidėjo su Pompėjumi. Jis žudo aleksandriečius Romos gatvėse. Jis dalija mūsų karalystes tiems, kurie pasiūlo didžiausią kainą. Jau seniai atėjo laikas ištardyti gyvatę, lindinčią tarp mūsų nendrių.

Berenikė susijuokė, prisidengdama virpančiomis rankomis.

– Ir kokias paslaptis gali saugoti šis vaikas, arba vadinamoji gyvatė? Gal Fleitininkas siunčia jai kasnakt pulkus žinias nešančių

karvelių? Tikėjausi, kad kartu su mano motinos mirtimi ateis galas ir šiems absurdiškiems kaltinimams...

– Mano meile, mano karaliene, – įsiterpė Seleukas. Jo toli viena nuo kitos nutolusios akys buvo įsmeigtos į Arsinoją. – Kas gali pasakyti, ką tavo tėvas yra užverbavęs būti jo skundiku? Ši mergaitė nėra paprastas vaikas. Kiek jai metų? Tas pats kraujas teka jos gyslomis, kaip ir tavo... ir mano. Tas pats Ptolemajų dinastijos kraujas. Tavo patarėjo pastebėjimas nėra iš piršto laužtas.

Jos sesuo traukė orą pro sukąstus dantis. Jos kvėpavimas priminė gyvatės šnypštimą.

– Jeigu tai pamalonins tave, mano mielas vyre, leisiu jam tęsti. Tęskite, Nerėjau. Užduokite mergaitei savo klausimus.

Arsinoja drąsino save. Dabar atėjo akimirka, kai ji privalės apsiginti, nors nežinojo, nuo ko.

– Dėkoju, mano karaliene, – sumurmėjo Nerėjas. – Užtikrinu Jus, kad nenorėjau nieko įžeisti...

– Pakaks, – karalienė atsiduso ir pažvelgė į Arsinoją. – Mano pats išmintingiausias ir ištikimiausias patarėjas norėtų išsiaiškinti, ką žinai apie mūsų tėvo planus. Tavęs nepasiekė nė vienas jo laiškas nei žinutė, bent jau tiek žinome, bet galbūt esi apdovanota pranašystės dovana, o gal nuskriejai kaip maitvanagis į Delfus, o gal pati Atėnė apsireiškė tau ir pašnibždėjo Fleitininko planus?

Kaip maitvanagis. Gal Berenikė įtarė kažką apie jos sapnus? Nejaugi Arsinoja išsidavė, naktį *iškarksėjusi* savo paslaptis? O gal jas jungė žodžiais nenusakomas ryšys? Berenikė juk buvo jos sesuo, taip pat, kaip ir Kleopatra. Žinoma, ne tokia, kaip Kleopatra, bet vis tiek sesuo. Galbūt jų ryšys buvo stipresnis, nei ji manė. O gal karalienei sapnavosi tie patys košmarai? Arsinoja iš visų jėgų bandė surasti logišką atsakymą, bet nieko nesugalvojo.

– Matai? Vaikas yra toks pats suglumęs dėl šios kvailystės, kaip ir aš. – Berenikė vėl atsisuko į Nerėją. – Bet gal, mielas bičiuli, aš pamiršau kitus galimus scenarijus. Gal Jūs teiksitės juos išvardyti?

– Mano meile, mano karaliene, – Berenikė pasišiaušė vien išgirdusi savo vyro balsą. – Nerėjas nenusipelnė tavo pašaipų. Vaikas juk nepasakė nieko, o tai kažin ar įrodo jos nekaltumą. Ji turbūt žino ką nors, bet nenori tuo pasidalyti.

Arsinoja žinojo kai ką, daug ką, bet nieko tokio, ką įsivaizdavo šie vyrai. Pasišnibždėjimus, kuriuos ji nugirdo lakstydama po kolonadas ir landžiodama virtuvėse ar maudydamasi vonioje. Taip pat, kaip vyrai nekreipė dėmesio į jų patarnautojus, taip ir tarnai nenutildavo kalbėję šalia jos, šalia karaliaus apleisto vaiko. Iš storulio kepėjo Arsinoja sužinojo, kad jos tėvas turėjo „būrį rėmėjų, nekantraujančių prisijungti prie jo". Taip pat, kad miestui buvo įgrisusi „arogantiška ir bjauri karalienė". Eirenė, nelaikanti liežuvio už dantų, sakė, kad už pasiskolintas monetas bus galima nupirkti šešiasdešimt tūkstančių Romos legionų, sudarytų iš pasaulyje pagarsėjusių bebaimių gladiatorių, bet Leila jai paprieštaravo, taisydama Arsinojos tuniką: „Pranašystės galiomis apdovanota Sibilė nepritars pagalbos Egipto karaliams teikimui."

– Gerai, – paragino Berenikė, – sakyk, Arsinoja, kokios paslaptys pasiekė tave iš Romos?

Arsinoja pakėlė akis į Berenikę. Šis klausimas buvo lengvas ir ji žinojo tinkamą atsakymą.

– Mano karaliene, – ji stengėsi, kad jos balsas išliktų ramus ir tvirtas. – Aš negirdėjau nė žodžio iš mūsų bailio tėvo, nei iš Atėnų. Esu ištikima tau.

– Vaikas meluoja nė nemirkčiodamas, – sumurmėjo Nerėjas.

Arsinoja giliai širdyje ir su didele pagieža neapkentė šio senio. Ji suprato, kad tai jis buvo kaltas dėl visko, jis sukurstė šiuos įtarimus apie ją. Arsinoja suspaudė kumščius prie šonų. Mintyse ji nupiešė lanką ir, pamirkiusi į nuodus, paleido strėlę tiesiai į jo subliūškusią krūtinę.

– Kokia Jums nauda iš jos ištikimybės? Ji neturi jokių karališkų privilegijų, – jis toliau plūdo ją kaltinimais. – Anksčiau mėgavosi

visomis Jūsų tėvo teikiamomis privilegijomis, o dabar gyvena tik iš Jūsų malonės. Manote, kad jai to pakanka? Ji ištikima savo tėvui – tėvui, kuris dievino ją, o ne Jus. Jūs per daug dosni jai, mano karaliene.

Tai netiesa! – troško sušukti Arsinoja. Nejaugi ji turėjo mirti dėl privilegijų, kurių niekada neturėjo? Jei tėvas būtų mylėjęs ją, jis tikrai būtų pasiėmęs ją kartu. Tačiau ji jam niekada nerūpėjo, bent jau ne taip, kaip Kleopatra, kurios buvimo šalia jis visada troško. Arsinoja buvo palikta viena, be tėvo ir be moters, kurią ji anksčiau vadino motina. Net ir Kleopatra ją paliko, ir su kiekviena diena ji vis mažiau tikėjo savo sesers blunkančiu pažadu sugrįžti.

– Ji yra Ptolemaja, – pridūrė Seleukas, sausai ir šaltai. – Ji nėra tokia jau nekalta avelė, kaip atrodo.

Arsinojai pasirodė, kad jos širdis apmirė. Gal tai net nebuvo jos širdis, bet ji nejautė baimės. Staiga ją užvaldė didi dvasia, tokia pati, kuri tvyrojo Semoje, tokia pati, kurios užvaldyta ji rovėsi plaukus ir draskė veidą, raudodama savo raudonbarzdžio draugo.

– Iš patikimų šaltinių mus pasiekė žinia, mano karaliene, kad buvo rengiamas planas pagrobti mergaitę iš rūmų, – nesustodamas tęsė Nerėjas, krapštydamas savo nukarusią kaklo odą. – Planas, kuris būtų pavykęs, jei Likas nebūtų įsikišęs.

Likas. Arsinojos nagai įsirėžė į delnus. Kaip ji nekentė to vyro, nekentė net jo vardo. Tai buvo žmogžudžio vardas.

Tačiau, kas buvo tikrasis žudikas, svarstė ji – tas, kuris žudė, ar tas, kuris pasiuntė jį žudyti? Sugėrus kiekvieną Nerėjo žodį, tai pasidarė aišku – Nerėjas suplanavo šią žmogžudystę. Jis nužudė jos raudonbarzdį sargybinį lygiai taip pat, kaip ir Likas. Neapykanta senoliui tik dar labiau sustiprėjo. Arsinoja nedrįso pakelti akių, nes jos pyktis grasino užtemdyti protą.

– Likas pernelyg sureikšmina savo vaidmenį, – atkirto Berenikė. – Kad ir koks sąmokslas buvo rengiamas, mergaitės eunuchas

būtų apie tai žinojęs, galbūt net ir jos auklė. Tačiau koks kvailys įtrauktų vaiką į tokius reikalus?

– Aš... aš žinojau apie planą, – sušnibždėjo Arsinoja. Jos balsas nutildė visus. Akimirką ji pasigailėjo savo žodžių, bet tuoj pat užgniaužė šį jausmą giliai širdyje. Buvo geriau išduoti mirusį nei apkaltinti tuos, kurie dar buvo gyvi, kvėpavo ir meldėsi. – Jie neišdavė man jo, bet aš nugirdau tai sode.

– Mergaitė, kaip matote, mano karaliene, vėl keičia savo pasakojimą, – suniurzgė senolis. – Galbūt jai būtų lengviau susigaudyti savo melagystėse, jeigu jų nebūtų tiek daug.

Arsinoja vėl pajuto pyktį užliejant širdį.

– Aš nemeluoju! – sušuko ji garsiau nei norėjo. – Atsiprašau, mano karaliene, bet aš nemeluoju. Neturiu žinių iš tėvo nuo to laiko, kai tas bailys paspruko iš Aleksandrijos. Nemanau, kad mane pagrobti ketinę sargybiniai bendravo su juo. – Tai buvo netiesa. Raudonbarzdis sargybinis minėjo, kad buvo gavęs kažkokį laišką iš tėvo, bet Arsinoja abejojo, kad ji buvo paminėta jame. – Tiesą sakant, jie abejojo, ar mane pagrobus bus kam atiduoti.

– Mano karaliene, mano meile, – vėl prakalbo Seleukas, patraukdamas į save visų dėmesį. Arsinoja svarstė, ar jo kartojamas kreipinys nerėžė Berenikei ausies taip, kaip rėžė jai. – Nepaisant tavo gerumo, ši mergaitė tave išdavė. Ji pasakoja apie savo išdavystę neparodydama, kad dėl jos gailisi.

Arsinojai ėmė mausti paširdžius.

– Mano karaliene, – ėmė maldauti ji, – esate mano mylima sesuo, nors aš nevadinu Jūsų „mano meile“.

Pasigirdę prunkštelėjimai nutraukė jos žodžius. Berenikė nė nepajudėjo, kad juos nutildytų. Net ir čia, karališkajame atrijuje, tarp patarėjų ir draugų, kai kurie neketino paklusti seleukido žodžiams.

Padrąsinta jų palaikymo Arsinoja kalbėjo toliau:

– Kodėl turėčiau būti ištikima tėvui, kuris paliko mane čia mirti? Kai jis manęs atsikratė, Jūs, mano seserie, buvote vienintelė,

kuri manęs pasigailėjo, saugojo mane ir draugiškai su manimi elgėsi. Kodėl turėčiau Jums meluoti?

Berenikė atidžiai ją tyrinėjo. Pagaliau jos rankos nustojo virpėti.

– Puiku, Arsinoja. Ar žinojai apie šį sąmokslą?

– Nežinojau iki tol, kol nenugirdau apie tai sode, – atsakė ji. Tiesa vėl buvo jos pusėje. – Iki tol niekada nebuvau mačiusi tų vyrų. Pasakiau Jums viską, ką žinau. Prisiekiu, kad niekada negalėčiau padaryti nieko, kas išduotų Jūsų pasitikėjimą.

– Ne, – mąsliai atsakė Berenikė. – Ne, nemanau, kad galėtum tai padaryti. Gali išeiti, mažyle.

Seleuko balsas sugriaudėjo ore:

– Nejaugi ketini būti tokia gera šiai išdavikei?

– Ji nieko nepadarė, – Berenikės balsas buvo griežtas. – Įdomu, kodėl taip domiesi ja, mano meile? Kodėl tau taip rūpi jauniausioji Fleitininko duktė?

– Bet ji juk prisipažino, kad turėjo žinių iš to išperos...

– Atsargiau rink epitetus, kalbėdamas apie mano tėvą. Galbūt jis yra bailys ir neabejotinas išdavikas, bet nedrįsk vadinti jo *išpera* mano akivaizdoje.

Arsinoja nebelaukė, kad išgirstų, kaip baigsis pokalbis. Ji bijojo savęs, savo drąsos ir pykčio, kurį sukėlė Nerėjas. Ji galėjo pasakyti ką nors, kas jos seseriai nepadarytų gero įspūdžio, todėl išskubėjo iš karališkojo atrijaus. Ji bėgo greičiau nei vejama pykčio ar baimės.

Vasaros vėjai taršė plaukus, kai ji bėgo nuo viduje slypinčios bjaurasties. Arsinoja užmerkė savo kūniškas akis, o trečiajai leido nešti ją per vandenis į Romą, kur, ji įsivaizdavo, jos tėvas ir sesuo stebėjo dūžtančias bangas. Skubėjo pirmyn, po kojomis jausdama besilenkiančią žolę, suskeldėjusią žemę ir, galiausiai, įkaitusį baltą smėlį. Jos padai degė tol, kol pirštai palietė minkštą purvą. Tik įbridusi į vandenį iki kulkšnių, ji atsimerkė ir sužiuro į beribį horizontą. Pirmiausia prisimerkusi nužvelgė vakaruose, švyturio viršuje, stovintį Poseidoną su kovos tridančiu rankose,

o paskui – šiaurėje tyvuliuojančius jūros vandenis, kurie, rodės, tęsėsi iki pat pasaulio pabaigos.

Tokiomis popietėmis kaip ši vandens paviršius akino it veidrodis, atspindintis nuožmius saulės spindulius. Žvelgdama į tolį Arsinoja prisimerkė. Jei prisimerks pakankamai, galbūt net išvys Romos bures ir visą flotilę, skelbiančią apie Kleopatros sugrįžimą. Ji tyliai sukalbėjo maldelę Poseidonui: „Prašau, jūrinių kelių šeimininke, saugiai atplukdyk per šiuos vandenis mano seserį.“ Savo maldose ji daugiau nebeminėjo savo motinos, nei tėvo vardo. Arsinoja staiga suvokė, kad nemelavo, kai pasakė Berenikei, jog jai nerūpėjo jos tėvas. Ir tai nebuvo vien tą akimirką jai šovusi mintis. Ji jau seniai giliai širdyje žinojo tiesą. *Karaliaus Ptolemajo duktė jau sėdi laive, kartu su karaliumi.*

Dienos darėsi vis tamsesnės, nors ir auksinė saulė švietė danguje. Arsinoja nebesistengė ištrūkti iš bjaurios neapykantos, sukausčiusios jos krūtinę, gniaužtų. Ji leido pykčiui vešėti, šnibždėdamasi su juo tamsoje ir žadėdama jam, kad atkeršys visiems, o pirmiausia – Nerėjui. Senis tapo jos neapykantos šaltiniu ir epicentru. Nes ji buvo visiškai tikra, kad jis buvo atsakingas už raudonbarzdžio sargybinio mirtį ir už tą kvailai besišypsantį idiotą, kuris pavertė jos seserį susikrimtusia ir virpančia būtybe.

Aleksandras jos nesuprato. „Pamiršk Nerėją, – sakė jis, – ar tas senis tau ką nors reiškia?“ Bet ji negalėjo ir nenorėjo pamiršti. Todėl, užuot leidusi laiką su savo draugu, žaidusi vaikiškus žaidimus ir vogusi saldumynus iš virtuvės, ji vengė jo draugijos, toliau mėgaudamasi pykčiu. Ji pamėgo klajoti palei šiaurinę jūros pakrantę ir leisti laiką pamirštuose Ptolemajo Geradario kiemuose. Seleuko vyrai buvo išrikiuoti jos prosenelio sargybos postuose, tarp išsekusių fontanų ir samanotų akmenų. Galbūt, jei pasisukinės čia pakankamai ilgai, pričiups piktadarystes rezgantį Nerėją. Ir kai tai padarys, o tuo ji buvo visiškai tikra, ji iškovos Berenikės

pasitikėjimą. Galbūt to net pakaktų, kad galėtų įtikinti ją leisti sugrįžti Kleopatrai?.. Arsinoja išstūmė šią mintį iš galvos. Taip galvoti buvo vaikiška.

Kartais, lūkuriuojant ir stebint Seleuko vyrus, žygiuojančius pirmyn ir atgal marmuru klota alėja, kuri jungė pagrindinį rūmų pastatą su šiuo, Arsinoją apimdavo nuobodulys. Kartą ji pastebėjo Liką ir jos širdis, užlieta naujos pykčio bangos, ėmė plakti smarkiau. Tačiau ji neketino dėl jo vargintis. Jis nebuvo vertas jos pastangų. Nerėjas buvo tas, kuris kenkė Berenikei ir nuodijo ją su šia santuoka. Jis buvo tas, kuriam ji atkeršys. Gaila, kad Aleksandras nepadėjo jai budėti, bet ji buvo pernelyg išdidi, kad paprašytų. Jis aiškiai pasakė, kad ji turėtų vengti bėdų, o ne ieškoti jų.

Arsinoja jau rengėsi palikti savo budėjimo postą, mat buvo laikas grįžti į biblioteką, į popietines pamokas, kai ji pastebėjo kažką ateinant nuo rūmų vedančiu keliu. Senyvo amžiaus vyras ėjo pasiremdamas lazda, kaip kad dažnai darydavo pasivaikščioti išėjęs Nerėjas. Jos širdis ėmė smarkiai plakti ir prisimerkusi ji sužiuro į kelią. Kai siluetas išryškėjo, ji atpažino Nerėjo skiriamuosius bruožus – primerktas akis ir nukarusį pagurklį. Akimirką ji sustingo, bet greitai atsipeikėjo ir atsitūpė po diktono krūmu.

Atsargiai pro lipnias krūmo šakas ji stebėjo, kaip po šalį, kiekviename žingsnyje pasiremdamas nendrine lazda, prašlubčiojo Nerėjas. Ji galvojo, kad jis lips portiku, bet tik nušlubčiojo tolyn, apleistų jos prosenelio rūmų sodų link. Piktžolėmis apžėlusi ir apleista vieta buvo ideali slaptiems pokalbiams ir pasitarimams. Ji žinojo, kad greitai Ganimedas pasiges jos, kad jis jau laukė jos pasiruošęs pamokoms, bet smalsumas nugalėjo. Arsinojai atrodė, kad ji pasivertė sapne regėta gyvate, šliaužiančia paskui savo grobį. Ji privalėjo pasekti ir sužinoti, kokį sąmokslą rengia klastingasis Nerėjas.

Taigi ji tyliai tipeno kelkraščiu, palenkusi galvą po krūmais. Nerėjas kažką sumurmėjo po nosimi, eidamas per pirmuosius du

sodus, praeidamas jų centre įrengtų baseinų pakraščiu ir įsikibdamas į juos supančius krūmus. Arsinojai, klausant jo murmėjimo, nepavyko suprasti nė žodžio. Galbūt ji apsiriko manydama, kad jis eina su kažkuo susitikti. Galbūt jis tik norėjo pavogti keletą akimirkų ir pabūti su savimi.

Mintis apie tai, kad jos laukia Ganimedas ir Aleksandras, nedavė ramybės. Ji galėjo apsisukti ir atsipirkti vien nepatenkinto eunucho priekaištu, bet, kai ji įėjo į trečiąjį sodą, išvydo tikrąją senio kelionės priežastį. Ji negalėjo prisiminti, kur matė jo veidą, bet aiškiai matė, kad tai buvo seleukidas. Jo raudona, pernelyg aukštai kelių sukirpta tunika. Nė vienas save gerbiantis aleksandrietis neišdrįstų nešioti tokio trumpo drabužio. Arsinojos širdis plakė dar sparčiau. Ji buvo teisi, čia buvo rengiamas kažkoks sąmokslas. Nebuvo kitos priežasties, dėl kurios Nerėjas slapčia susitiktų su seleukidu. Ji atsitūpė už krūmo prie įėjimo į sodą ir stebėjo, laukė.

Nerėjui klibikščiuojant suvešėjusia žole ir remiantis visu kūnu į lazdą, seleukidas nė nekrustelėjo, kad jam padėtų. Arsinojai beveik pagailo senolio, kuris savo amžiumi artėjo prie „antrosios vaikystės“, buvo toks senas, kad dabar vaikščiojo ne dviem, o trimis kojomis.

– Ir tai viskas? – prunkštelėjo jaunuolis. Rytietiškas akcentas darkė jo graikų kalbą. Jo veidą iškreipė pasibjaurėjimo grimasa.

Nerėjas jam kažką atsakė, bet Arsinoja neišgirdo jo žodžių. Tada seleukidas taip pat ėmė kalbėti tyliau. Jie stovėjo čia ir rengė sąmokslą, o ji negirdėjo nė žodžio. Arsinoja privalėjo kaip nors atsidurti arčiau jų. Geriausia slėptuvė būtų už toli stovinčios, griūvančio fontano sienos, kuri, seniai nenaudojama, buvo apaugusi samanomis. Arsinoja vikriai atsirišo sandalus ir sumezgė jų raištelius vieną su kitu. Basomis ji judės tyliau.

Arsinoja bandė akimis išmatuoti atstumą, kuris skyrė ją ir abu vyrus. Priedanga buvo menka – tik keli, išsibarstę krūmai ir

didelis granito gabalas, kuris, pasak seniai iš Kleopatros girdėto pasakojimo, kadaise buvo pjedestalas paties Ptolemajo Geradario skulptūrai iš gryno aukso. Skulptūra prieš daugybę metų buvo išlydyta ir virto monetomis. Pasilenkusi, kad jos nepastebėtų, Arsinoja skubiai perbėgo prie pirmojo krūmo, tada prie antrojo. Kuo labiau artėjo prie Nerėjo ir jo pašnekovo seleukido, tuo lengviau sekėsi nugirsti vieną kitą žodį: „mano šeimininkas", „mano valdovė", „rūmai", „jūra". Ji privalėjo dar labiau priartėti, kad girdėtų ištisus sakinius. Granito luitas gulėjo vos už dešimties žingsnių nuo jos ir už kelių žingsnių nuo vyrų. Ji giliai įkvėpė ir pasileido bėgti. Bėgdama prie luito, ji užsikabino už gervuogės šakos ir ši stipriai truktelėjo ją atgal. Tik atsidūrusi už akmens ir priglaudusi galvą prie vėsaus jo krašto, ji suprato, ką bėgdama pametė. Vienas iš jos sandalų užkliuvo už šakos ir dabar kybojo apsivijęs ant raištelio visiems matomoje vietoje.

– Sakau tau, – Arsinoja nugirdo ausis rėžiantį Nerėjo balsą. Ji meldėsi, kad nė vienas iš vyrų nesugalvotų pažvelgti į jos pusę. – Pirmas bandymas nepasisekė ir dabar karalienė yra priešiškai nusiteikusi. – Arsinoja girdėjo kiekvieną jo žodį ir vėl pajuto, kaip paširdžius persmelkia neapykantos jausmas.

– Ir kieno gi tai kaltė? – suurzgė jaunuolis. – Mano valdovas sako...

Jis kalba apie Seleuką, tarstelėjo sau Arsinoja.

– Aš jau ir taip pernelyg daug rizikavau. Nusiplaunu rankas nuo šio reikalo.

Jos širdis plakė kaip pašėlusi. Štai ir atėjo ta akimirka – bėda, kurios ji vaikėsi.

– Mes pernelyg toli nuėjome, kad atsitrauktume, senoli.

Arsinoja nekvėpavo. Ji negalėjo pajudinti nė vieno raumens. Jie buvo labai arti, gal vos už keleto žingsnių, ir ji nedrįso sukrutėti, net ir tam, kad susigrąžintų savo sandalą.

– Ką? Drįsti man dabar grasinti? Čia? Mano mieste?

– Tai ne tavo miestas, tai karalienės miestas.

– Ko tu iš manęs nori? Berenikei ėmė patikti mergaitė. Negaliu pasakyti, kodėl, ir nesuprantu, kodėl tavo šeimininkui ji taip rūpi. Ji yra duktė, jauniausioji duktė.

Arsinojai atrodė, kad jos širdis plaka jos gerklėje. Jie kalbėjo apie ją. Kaip ir įtarė, Nerėjas visą laiką rengė sąmokslą prieš ją. Bet kodėl Seleukas nekentė jos taip stipriai, kad net pasiuntė vieną iš savo parankinių jos atsikratyti?

– Jos tėvas irgi buvo jauniausias sūnus, be to, pavainikis. Mes visi žinome, kaip lengvai vyresni vaikai gali... dingti. Mano šeimininkui sunku suprasti, kodėl ji palaiko varžovę gyvą? Jis tik nori pasirūpinti, kad jo paties vaikai, kai ateis į pasaulį, paveldėtų tai, kas jiems priklauso.

– Manęs daugiau nebedomina Seleuko norai, – atsikirto Nerėjas. – Sakau tau, kad karalienė yra neperkalbama. Palik šį reikalą, kol jis mūsų visų nepražudė. Be to, labai didelė tikimybė, kad Fleitininkas...

– Turi omenyje *Pavainikį*?

– Žinai, apie kurį iš Ptolemajų aš kalbu. Kai jis sugrįš su Romos legionais, turėsime daug rimtesnių rūpesčių.

Abu vyrai vis labiau širdo. Jie jau nebesistengė kalbėti tyliai ir Arsinoja girdėjo, kaip vienas iš jų, veikiausiai jaunesnysis, nervingai vaikščiojo pirmyn ir atgal tai prie vieno, tai prie kito medžio. Arsinoja staiga suprato, kad pasielgė kvailai, kaip tikra pamišėlė, o ne narsuolė. Pakaktų vieno atsainaus žvilgsnio į pastebimoje vietoje kabantį jos sandalą ir jai galas. Ji vylėsi, naiviai ir vaikiškai tikėjosi, kad jos pačios aklumas paverstų ir kitus aklais.

– Seleukas buvo įsitikinęs, kad būsi jo sąjungininku. Juk tu buvai, kiek pamenu, jo motinos geras bičiulis jaunystėje...

– Tai buvo kitame gyvenime.

– Nejaugi per šiuos visus metus patikėjai, kad maišyto kraujo įpėdinis yra pranašesnis už grynakraujį? Suprantu,

kodėl – Aleksandrija tikrai suklestėjo, valdant *Pavainikiui* ir jo broliams. Kipras jau užgrobtas, o greitai Romai lenksis visa karalystė.

Arsinoja nurijo baimę. Ji buvo čia ir jau nebegalėjo nieko pakeisti. Susikaupusi ji toliau klausėsi jų pokalbio. Kas buvo Seleuko motina? Ir kaip jaunystėje su ja susipažino Nerėjas? Buvo sunku įsivaizduoti senolį jaunu vyru, bet jis tikrai kadaise buvo jaunas.

– Nesakiau... Neprivalau įrodinėti tau, ar galima manimi pasitikėti, ar ne. Aš kovojau už šią dinastiją dar prieš tau išvystant pasaulį.

– Ak taip, dabar matau, kaip ketini išsisukti. Dabar ginsiesi, kad esi senas, silpnas ir bejėgis, kad dėl to sudedi ginklus ir apleidi savo pažadą mirštančiai Selėnei. O esame jau taip arti jo išpildymo.

Selėnė. Senelio sesuo. Jis turėjo dvi seseris ir savu laiku buvo vedęs abi. Selėnė, jaunesnioji, vėliau ištekėjo už kito brolio, o dar vėliau... Arsinoja sulaikė kvėpavimą ir bandė prisiminti tai, ko mokėsi pamokose. Ji niekaip negalėjo prisiminti, už kurio karaliaus ir kurią žemę jis valdė.

– Šis reikalas neturi nieko bendra su ja.

– Žinau, kad tai tau labai jautri tema. Pasak gandų...

– Man nerūpėjo gandai nei tada, nei dabar. Ir neketinu klausytis pienburnio tauškalų tema, apie kurią jis nežino nieko.

– Gerai. Pasilaikysiu savo mintis apie šį reikalą sau, bet man nereikia tau priminti, kad jau esame labai arti mūsų tikslo – jos sūnus jau sėdi soste.

Kvaiša. Pyko ant savęs Arsinoja. Selėnė ištekėjo už Antijocho – staiga ji prisiminė jo vardą ir visą Antijochų dinastiją: Antijochą Kumpanosį ir jo brolį Antijochą iš Kidziko ir galiausiai – jo pirmąjį sūnų – Antijochą Pamaldųjį, nors Arsinoja neįžvelgė nieko dievobaimingo jo elgesyje. Be abejonės, Seleukas norėjo jos atsikratyti, jis buvo įsitikinęs, kad teisė valdyti priklauso jam. Galbūt jis net rengė sąmokslą prieš Berenikę. Bet kuris tikras Ptolemajas buvo kliūtis jo kelyje į tikslą.

– Sėdi šalia sosto. O per šiuos metus supratau, kad jis visai nepanašus į savo motiną. Visiškai. Sakyk man, ar jį domino Aleksandrija prieš tai, kai jo abejingas brolis prarado savo imperiją?

– Ak taip, žinoma, užgautas pagarsėjęs aleksandriečių išdidumas. Norėjai, kad Seleukas stotų į kovą su *Pavainikiu* prieš dvidešimt metų? Vaikas prieš karalių?

– Aš to nenorėjau...

– Nutilk! – Nepažįstamojo balsas skambėjo grėsmingai. Žingsniavimas nutilo ir, nors Arsinoja nebegalėjo jo matyti, pajuto į ją įsmeigtą žvilgsnį. – Na ir, na ir, ką gi mes čia turime?..

Arsinoja nustėro. Jis negalėjo jos pamatyti, nebent tik jos sandalą. Jei tik ji nejudės, jei nė nekrustels... Ji meldėsi, kad žemė prasivertų ir ją prarytų, pasiglemžtų į mirusiųjų pasaulį, tačiau tai buvo beviltiška. Staiga ji pajuto jo deginantį žvilgsnį, nukreiptą į ją.

– Atrodo, Nerėjau, kad nesame vieni, o tu man sakei, kad ši giraitė toli nuo smalsių ausų.

– Taip ir yra. Bent jau taip turėtų būti.

– Eikš, mažyle, – Arsinoja išgirdo, kaip jis drožia jos pusėn. Jis atspėjo jos slėptuvę. Jo žingsniai, minantys minkštą žolę, skambėjo grėsmingai. Jo balsas pasikeitė ir skambėjo dirbtinai saldžiai. – Nučiupome tave nusikaltimo vietoje. Žinai, kokia bausmė laukia už pokalbių klausymąsi slapčiomis.

Arsinoja pagalvojo, kad reikia bėgti, sprukti, skubėti iš čia, bet ar jai tai pavyks? Gal ir galėtų pasprukti nuo Nerėjo, bet Seleuko tarnas buvo jaunas ir stiprus. Jis pagautų ją akimirksniu.

– Reikėjo išlįsti, kai pirmą kartą tau liepiau.

Seleukidas sugriebė ją už riešo ir tempė tol, kol pastatė ant kojų.

– Sakyk, vaikeli, sakyk man tiesą – ką tu girdėjai?

– Aš... aš negirdėjau nieko, – jos balsas virpėjo.

– Esi tikra melagiūkštė, – iškošė jis. – Tai bent sugebėjimą turi – išgirsti pokalbius, kurių nelabai derėtų klausytis. – Jis stipriai trenkė jai per veidą. Arsinoja nugriuvo apsvaigusi ir pajuto karštos

geležies skonį burnoje. Ji matė, kaip jis atitraukia kumštį ir žiedą, prakirtusį bei sukruvinusį jos lūpą.

– Aš ne... aš negirdėjau nė žodžio. Prisiekiu.

Žodžiai vėlėsi, tarsi jos tinstanti burna būtų pasidariusi jiems per maža.

– Vaje, tu prisieki, ar tikrai? Nerėjau, o ką tu manai apie šio vaiko pažadus? Ar mes galime jais tikėti?

Senolis tylėjo nepakeldamas akių. Tai reiškė, kad jis jos neapgins. Jam buvo vis vien, ar mergaitė gyvens, ar mirs.

– Kas tau darosi? – piktai sušnypštė jos užpuolikas Nerėjui. – Taip, mes nenorėjome, kad mus kas nors nugirstų, bet tai juk nelaukta sėkmė, jeigu tik sugebėsime pasinaudoti proga.

– Nežinau, ko mokoma Antijochėjoje, – atsakė senolis, – bet Aleksandrijoje nėra priimtina žaisti su kitų maistu.

– O taip, jūs, išliaupsinti aleksandriečiai, esate pagarsėję savo geromis manieromis ir mandagumu. Nėra abejonių, kad kaip tik dėl to taip dažnai nužudote savo karalius.

Arsinoja sulaikė kvėpavimą ir stengėsi nekreipti dėmesio į raibuliavimą akyse ir skaudantį žandą. Gal vyrai pirmiausia susikaus tarpusavyje? Tai nepadėtų laimėti daug laiko, nes senolis ilgai neatsilaikys prieš jį, tačiau, jei jie nors trumpam pamirštų apie ją, tai suteiktų galimybę pasprukti ten, kur yra daugiau žmonių.

– Net negalvok apie bandymą pabėgti, – jaunuolis užmynė ant jos rankos riešo, giliai įbesdamas savo batą į jos odą. Arsinoja suklykė iš skausmo. – Neišeisi tol, kol nebaigsiu reikalų su tavimi.

– Aš nieko negirdėjau, prisiekiu, – persigandusi ji kartojo tuos pačius žodžius, lyg vytų siūlus į ritę, vis sukdama tą patį vilnos verpalą. – Prisiekiu jums, kad nieko negirdėjau. Neišduosiu nė žodžio, nė vieno.

– Nė vieno? – pasišaipė jis. – Maniau, kad sakei, jog negirdėjai nė žodžio.

– Aš... aš... aš negirdėjau, – Arsinoja nekentė, kai kalbėdama užsikirsdavo.

Šįkart jo batas, o ne kumštis kėsinosi įsirėžti jai į veidą. Arsinoja spėjo pasisukti į šoną ir smūgis kliuvo jai į pilvą. Pulsuojantis skausmas sklido iš krūtinės, galvos ir riešo. Pagaliau Arsinojai šovė mintis šauktis pagalbos.

– Užčiaupk savo srėbtuvę, – sušuko jis, jai pradėjus rėkti. – Užsičiaupk.

Nepaisant to, Arsinojos balsas skriejo tolyn kartu su vėju. Jis sugriebė ją už tunikos pakarpos ir pastatė ant kojų. Jo durklo ašmenys atsargiai palietė jos kaklą ir Arsinoja nutilo. Ji suleido dantis į lūpas, stengdamasi sulaikyti riksmą.

– Štai, – išsišiepė jis. Jo dantys buvo išgedę. Iš burnos sklido smarvė. – Taip geriau.

– Užteks, – piktai nutraukė jį Nerėjas. Jo akys lakstė po giraitę. – Prigąsdinai ją užtektinai, dabar paleisk.

– Kokia nauda man iš to? Esi bailys, seni, tikras bailys. Tos pasakaitės, kurias kadaise sekė Selėnė... apie tavo nenusakomą drąsą... Džiaukis, kad ji iškeliavo į kitą pasaulį, nes dabar jai būtų gėda išvydus, kokiu bailiu kvailiu pavirtai.

Seleukidas pastūmęs prispaudė Arsinoją prie medžio, jos mylimiausio lauramedžio. Dilbiu jis prirėmė jos pečius prie kamieno. Durklas lietė pulsuojančią kaklo arteriją. Štai ir atėjo galas. Čia ji pasitiks mirtį.

Staiga pasigirdo agonijos kupinas riksmas. Seleukido, o ne jos. Durklas nukrito ant žemės. Arsinoja susmuko šalia jo. Seleukidas ranka nubloškė berniuką.

– Patrauk rankas nuo jos, – sušuko ant žemės nublokštas Aleksandras. Jis atbėgo išgelbėti jos, tačiau, kai seleukidas pasisuko į jos bičiulio pusę, Arsinoja suprato, kad buvo naivu to viltis. Jis buvo pranašesnis už Aleksandrą ir ūgiu, ir pečių pločiu, tad tikėtis lygios kovos buvo bergždžia. Ji pabandė sušukti, kad perspėtų berniuką,

bet jos balsas užstrigo gerklėje. Akies kampučiu ji pamatė, kaip artinasi Nerėjas. Batas įsirėžė į jos smilkinį, o po to akyse aptemo.

Plunksnos šoko vėjyje. Ji skrido virš upės kranto, pro akmeninius Tėbų sfinksus ir didingas Memfio piramides, už savęs palikdama Nilą, besileidžiančios saulės link, kol baigėsi ūkiai ir prasidėjo balti smėlynai. Stiprus alkio jausmas vedė ją pirmyn, alkis, kurio negalėjo numalšinti nei ožkos, nei telyčios, nei avys. Tada, pagaliau, išvydo savo grobį – lavoną, juoduojantį dykumoje. Ji ėmė sukti ratus apie jį, kaskart leisdamasi žemyn. Tai buvo vaiko kaulai, dar nenugraužti. Ji nutūpė šalia lavono. Akys buvo dar neseniai užgesusios ir plačiai atmerktos žvelgė į dangų, jos buvo šviesios, žaliai pilkos spalvos. Veidas buvo pažįstamas, bet kartu ir pasikeitęs, tarsi būtų iš kito gyvenimo. Ji palenkė galvą ir tyrinėjo jo kontūrą, jo sukepusias lūpas ir išsišovusius skruostikaulius. *Aleksandras*. Žodį atkartojo aidas. *Toks buvo šio berniuko vardas*. Tada ji kirto snapu į jo kūną.

Arsinoja pabudo apimta keistos ramybės. Šiltas audeklas lietė jos kaktą. Šalia kažką jai burkavo auklė. Mūzos lėtai šoko aplink ją. Tačiau kažkas nedavė ramybės. Oras buvo tarsi užnuodytas.

– Kur jis? – jos balsas skambėjo tarsi sklistų iš toli, tarsi kalbėtų po vandeniu. – Kur jis? Ką jūs su juo padarėte?

– Nurimk, mano miela, – Mirinė paglostė jos prakaitu permirkusius plaukus. – Turi miegoti. Gydytojas sakė, kad tau negalima jaudintis.

– Ne, sakyk man, Mirine, – Arsinoja patraukė glostančią Mirinės ranką. – Privalai man pasakyti. Kas jam nutiko?

– Nusiramink, mažyle. Įkvėpk giliai oro. – Mirinė glostė jos ranką. – Kalbėk lėtai ir aiškiai. Ką nori, kad tau pasakyčiau? Kam ir kas nutiko?

– Aleksandrui, – Arsinoja staigiai atsisėdo ir perbėgo akimis kambarį, bet niekur nepastebėjo savo draugo. – Kur jis?

– Nusiramink, mano miela. Vėliau pakalbėsime apie tai. Dabar turi pailsėti.

– Aš jau pailsėjau, – jos smilkiniai tvinkčiojo. – Pasakyk, kas nutiko Aleksandrui!

– Pasakysiu, jei pažadėsi, kad po to eisi miegoti.

Arsinoja susijaudinusi pritariamai linktelėjo.

Jos auklė nenoriai atsiduso. Kai ji prabilo, kalbėjo lėtai, tarsi kalbėtų su kvailiu arba bepročiu:

– Nežinau, ką prisimeni, mano miela, bet tas vyras, tas seleukidas – nežinia jam šovė į galvą, – mušė tave tol, kol netekai sąmonės ir apsipylei krauju. Nerėjas sakė, kad tas pabaisa būtų tave nužudęs, jeigu kartu su Aleksandru nebūtų atėję į pagalbą. Berniukas užpuolė tą barbarą ir suleido dantis jam į ranką. Jis yra tik vaikas, negalintis prilygti suaugusiam vyrui, bet jis sukėlė tokį triukšmą, kad atskubėjo pustuzinis kareivių, – auklė nutilo akimirkai. – Žinai, mažyle, neturėtum bastytis taip toli nuo savųjų.

– Bet... bet... Aleksandras. Ar jis sveikas? – ji įtraukė jį į tai, į jos kvailą poelgį. O dabar ji nelabai prisiminė, kodėl buvo taip svarbu sekti Nerėją ir išgirsti, ką jis norėjo pasakyti.

– Negaliu pasakyti, kad jis sveikas, – Mirinė griežtai pažvelgė į ją. Pikčiau, nei ji to nusipelnė, nes ji nebuvo kalta dėl to, kad ją užpuolė. – Jam kliuvo daugiau smūgių nei tau. Prireiks nemažai laiko, kol jis pasveiks. Berniukas dėl tavęs patyrė daugybę sumušimų. Tikiuosi, kad nepamirši to, mano miela. Likimo deivės retai kada atsiunčia tokių draugų, kaip jis.

Tačiau likimo deivės atsiuntė jai ir kitokių dovanų – vyrų, trokštančių jos mirties, ir jos pačios nutrūktgalviškas bei pykčio kupinas jų paieškas, taip pat sapnus, kuriuose ji retkarčiais

įžvelgdavo ateitį, o kartais ir tokių, kurie jai nesakydavo visiškai nieko.

Arsinoja vengė Nerėjo, kai pamatydavo jį rūmuose, ir žvelgė į Seleuką su nauja neapykanta. Jie kažką rezgė – ji bent jau tiek prisiminė – tačiau kiekvieną kartą, kai mintimis priartėdavo prie atsakymo, jis išsisklaidydavo vėjyje. Arsinoja prisiminė nuotrupas – murmesius apie garbę, grynakraujius vaikus ir apie moterį, vardu Selėnė... Kurį laiką pagalvojusi ji nusprendė papasakoti apie tai Berenikei. Ji privalėjo papasakoti tai karalienei, nes jų sąmokslas buvo nukreiptas prieš jos valdžią. Atėjo laikas nukirsti visus saitus su tėvu. Jis negrįš. Bent jau ne dėl jos.

VYRESNIOJI

Danguje švietė ryškios, dievų įžiebtos, žvaigždės. Berenikė nemiegojo. Jos sutuoktinio knarkimas palaidojo visas viltis užmigti. Su kiekvienu erzinančiu jo įkvėpimu mintyse regėjo vaizdinius – prie jo burnos prispaustą pagalvę, trūkčiojantį kūną ir galiausiai – palaimingą tylą.

Ji nesitikėjo, kad Seleukas ateis pas ją šiąnakt, atsiduodamas rūgščiu vynu ir senų kekšių prakaitu. Atrodė, kad jis buvo įdarbinęs visą armiją, bet jos negalėjo duoti to, ko jam reikėjo. Taigi jis įsiveržė į Berenikės apartamentus, vapėdamas grasinančius žodžius – „žmona", „įpėdinis" ir „pareiga". Jo grubios rankos maigė jos kūną, kol jis nenoromis jam pakluso.

Miegas nuramino demoną. Jo veide ėmė ryškėti mieli, vaikiški bruožai: duobutė kairiajame skuoste, ant kaktos užkritusi garbana, pravertos lūpos ir dantys. Numalšinęs aistros troškulį jis gulėjo bejėgis ir Berenikė pajuto krūtinėje užgimstant motiniškus jausmus. Tačiau ji nebuvo kvaila. Prisijaukinti tokį vyrą kaip jis buvo galima tik akinamu grožiu arba didele aistra. Ji, geriausiu atveju, buvo paprastos išvaizdos, o vedybinę naktį jis aiškiai leido suprasti, kad ji neturėjo įgūdžių patenkinti jį kitu būdu.

Berenikė persivertė ant kito šono, panardino veidą į pagalvę ir, užsitraukusi antklodę, užsidengė ausis. Iš jos tarpukojo lašėjo rausvas, pieną primenantis skystis – išlieta sėkla, sumišusi su

pralietu krauju. „Tokia stipri moteris kaip tu, – šaipėsi jis. – Nemaniau, kad turėsiu būti švelnus, vykdydamas sutuoktinio pareigas." Prisiminusi tai ji panoro užsidengti veidą. Berenikė nustūmė šalin visas švelnias mintis apie motinystę. Pagaliau kvėpavimas suvienodėjo ir ji sumerkė akis.

Nors karalienė meldė šviesių sapnų, pabudo jusdama tuštumą. Naktį Seleukas rankomis apsivijo ją ir dabar ji nesėkmingai bandė išsivaduoti iš nepageidaujamo glėbio.

– Ša, – sušnibždėjo Seleukas, – pagulėk dar akimirką su manimi.

– Kodėl?

Bet koks artumo troškimas, kurį anksčiau jautė, buvo dingęs. Jėgų jai teikė neapykanta ir tikslas. Stiprybė, o ne švelnumas.

– Manau, kad galėtume kartu išnaudoti keletą malonių akimirkų prieš įsibėgėjant dienai.

– Jau išnaudojai tam visą mano naktį, neketinu aukoti ir savo ryto.

Berenikė išsivadavo iš jo glėbio.

– Mūsų bendras gyvenimas neturėtų būti kančia, mano miela. Esame pusbroliai, o ne brolis ir sesuo. Mums nereikės patirti bėdų, kurias išgyveno tavo tėvai. Dievai pritaria mūsų santuokai.

Jo akys žaidė ant jos krūtų, pilvo ir klubų. Berenikė nutraukė nuo jo antklodę ir tvirtai į ją įsisupo.

– Kodėl susigėdai? – jis pirštais žaidė su antklode. – Juk jau mačiau tave nuogą ir kruviną. Ir tu man visai patikai. Man patinka visokių formų moterys.

– Neabejoju, kad šį atradimą padarei praėjusią naktį, net jei ir negaliu nieko pasakyti apie jų formas.

– Ar tai tau nepatinka? – pirštais žnybtelėjo jai į liemenį. – Nemaniau, kad esi pavydi. Galvojau, kad esi išdidi ir galinga valdovė, kuri nesileidžia į kvailus pavyduliavimus, bet pasirodo, kad klydau. Visos moterys, net ir karalienės, yra vienodos šiuo atžvilgiu.

Berenikė nekentė jo, dar stipriau nei tada, kai jis elgėsi su ja kaip rujojantis gyvulys.

– Jeigu paleistuvės pajėgtų išlaikyti tave kuo toliau nuo mano lovos, priimčiau jas taip pat svetingai, kaip iš savų įsčių gimstančius kūdikius, tačiau, kad ir kaip dažnai jas lankai, jos vis tiek nesugeba numalšinti tavo aistrų.

Tai buvo melas, bet ji beveik troško, kad tai būtų tiesa.

– Manai, kad tu jas numalšini? Kokia romantiška tavo širdis, Berenike, – susijuokė jis. – Atėjau į tavo guolį tik dėl įpėdinio, teisėto Ptolemajo sosto paveldėtojo, gimusio iš paskutinio, grynakraujio Ptolemajo Geradario palikuonio.

– Tavimi dėta nesididžiuočiau taip savo krauju. Mano tėvas valdė Egiptą dvidešimt metų, o tavo motina – nė vienų. Nors ir manai, kad esi dvigubos karalystės teisėtas paveldėtojas, bet Aleksandrija žino, kas esi iš tikrųjų – seleukidas, kurio brolis prarado savo imperiją.

– O ką ji žino apie tave? – gulėdamas lovoje nusišypsojo jis. Jo akys buvo didelės ir nepaprastai gražios, su švelniomis it vaiko blakstienomis. Berenikė pagalvojo, kad jos būtų dar gražesnės, jei nebūtų kupinos pagiežos. – Ar tave garbina kaip Ptolemają, kurios tėvas prarado imperiją?

– Ne, mano vyre, esu žinoma ne dėl savo tėvo ir ne dėl legendomis apipintos giminės, bet dėl savo darbų. Esu Ptolemaja, kuri atėmė iš Fleitininko sostą ir apsaugojo dvigubą karalystę nuo Romos. Nereikia skaityti man paskaitų apie dinastijas. Galbūt savo krauju išsiskiri kaip tinkamas sutuoktinis, bet darbais – neišsiskiri niekuo.

– Praėjusią naktį nebuvai tokia nesukalbama. Tau reikia dar vienos gerų manierų pamokos, – jis staigiai atsisėdo, tarsi tikėdamasis, kad grasinimais privers ją paklusti.

– Pakilo saulė, – gūžtelėjo pečiais Berenikė. – Greitai pasirodys tarnaitės, kad išmaudytų ir aprengtų mane pasirodymui rūmuose, kur diktuoju sąlygas, kaip turi būti valdomos mano žemės. Užtektų

vieno mano žodžio ir mano sargybiniai tave suimtų. Naktį gal ir esu pasirengusi išsaugoti šios santuokos paslaptis lovoje, bet išaušus viskas keičiasi. Jei pakelsi nors pirštą prieš mane dienos šviesoje, aš rėksiu. Ir patikėk, tu tikrai nenori patirti to, kas būna, kai aš rėkiu.

Berenikė vylėsi, kad jos grasinimas skambėjo įtikinamai. Laimė, jis padarė norimą įspūdį. Seleukas išsišiojo, o jo akyse šmėstelėjo baimės šešėlis. *Puiku*. Tačiau staiga jis prapliupo juoku.

– Retai sutinku moterų, kurios prilygtų tau kovingumu. Turiu tai tau pripažinti.

– Reikėjo pasitelkti šią taktiką anksčiau. Nė viena moteris neatsispiria komplimentams, deja, laikas, kai tokie triukai būtų buvę veiksmingi, jau seniai praėjo.

Ji ryžtingai nužingsniavo prie savo tualetinio stalelio, melsdamasi, kad kuo greičiau pasirodytų tarnaitės. Prieš ištekant jos būtų atskubėjusios pro duris vos išgirdusios menkiausią judesį, bet paskutiniu metu jos laikėsi atokiai, tarsi norėdamos ją nubausti. Net ir jos negalėjo būti tokios kurčios, kad manytų, jog ji čia mėgaujasi malonumais.

– Mano meile, – pašaukė jis ją. Jis norėjo toliau tęsti šį žaidimą, nesvarbu, kiek kartų ji žodžiais bandė sustabdyti jį. – Nėra reikalo būti tokiai šaltai. Tu ir aš esame to paties, garsaus ir garbinamo kraujo. Mūsų laukia daug bendro gyvenimo metų. Laikui bėgant aš tapsiu tavo vaikų tėvu. Galėtum parodyti nors šiek tiek švelnumo. Bijau, kad mes žengėme pirmus žingsnius „ne ta koja“.

Berenikė stipriai prikando lūpą. Nejaugi jis laikė ją kvaile?

– Kaip lengvai šie žodžiai sklinda iš tavo lūpų šįryt. Vakar naktį švelnumas tau buvo nė motais, o dabar, kai priminiau apie tavo vietą, jau esi kupinas gerų intencijų. Keistas sutapimas, ar ne?

– Vyras, kuris nežino nieko apie esamą padėtį, galbūt ir girdėtų šiuose žodžiuose grasinimą, bet mes abu žinome, kad aš turiu

šešių tūkstančių kariuomenę, kuri man paklūsta ir kuri kautųsi už mane, jei man grėstų pavojus.

Ji prisimerkusi žiūrėjo į šį vyrą – savo vyrą – tol, kol matė jo veido bruožus taip aiškiai, tarsi žvelgtų vaiko akimis. Ji norėjo įsitikinti, ar jis yra grėsmingas ir ar už tų smūgių bei skambių žodžių slėpėsi tikra stiprybė. Ji tuo abejojo. Ji regėjo tik žavingą ir paviršutinišką fasadą, kuris galėjo apmulkinti jo kareivius, bet tik ne ją.

– Ne, aš to nežinau, – lėtai atsakė ji. – Tau mirus, jeigu kas nors trokštų tavo mirties, tavo vyrai nebeturėtų tikslo kautis. Ar turėtų jie vilties atgauti žemes, kurias iš jų atėmė Roma, be didžiojo Seleuko, abiejų dinastijų – Ptolemajų ir Seleukidų – palikuonio, be neprilygstamojo „sūdytos žuvies pardavėjo“? Mirus tau, mirtų ir jų viltys apie pergalę. Jie pasiduotų, pasitrauktų ir tarnautų Romai. Jaunesni broliai, neturintys įpėdinių, nėra labai naudingi tiems, kurių nėra tarp gyvųjų.

Jos pašaipūs žodžiai pagaliau paveikė jį ir Seleukas atsistojo, jo varpa kabojo susitraukusi ryto šviesoje. Drebantis iš pykčio jis užsivilko tuniką ant savo nuogo kūno.

Atsikračiusi savo vyro Berenikė grįžo į lovą ir, atsukusi veidą į saulę, užmerkė akis. Ji tikėjosi, kad pavyks pavogti kelias poilsio akimirkas, bet negalėjo užmigti. Visur, kur tik sukosi, užuodė jo kvapą. Jos oda ir antklodė atsidavė įsisenėjusiu alkoholio kvapu ir salsvu prakaitu. Neapsikentusi Berenikė vėl pakilo. Šįkart tarnaitės atskubėjo vos išgirdusios pirmuosius jos žingsnius.

Išsimaudžiusi, apsirengusi ir išsikvėpinusi tokia gausybe kvepalų, kad nuo jų svaigo galva, Berenikė ėmė leistis dailiais onikso laiptais, kurie vedė iš jos apartamentų į žemiau esančius rūmus. Kai valdė tėvas, jis pareikalavo, kad visos kolonos būtų nutašytos iš purpurinio marmuro, nes ši spalva suteikė karališkiems apartamentams galios įspūdį. Berenikei visada atrodė, kad ryškios

spalvos ir balti lotoso žiedai, kylantys iš kiekvieno pagrindinio nuobodaus auksinio reljefo, nederėjo tarpusavyje. Šią nepavykusią idilę papildė ant sienų ištapyti tėvo mėgstamiausi Dioniso vaizdai – dievas ugniniais plaukais, nuogas jojantis ant leopardo arba pasirėmęs ant satyro peties. Visa tai jai kėlė minčių, kad Fleitininkas pasirinko purpurinę spalvą vien dėl to, kad ji priminė jam vyną. Tai buvo būdinga viskam, ką statė jos tėvas – simboliai, suplakti vienas su kitu, neteikiant reikšmės galutiniam rezultatui.

Berenikė paskubino žingsnį, praeidama pro paskutinę puotaujančio dievo sceną. Jeigu jai pasiseks, pasieks karališkąjį atrijų anksčiau už Seleuką. Dabar retai pasitaikydavo akimirkų, kai galėdavo priimti sprendimus viena, todėl ji tai be galo brangino, net ir tas, kai tekdavo spręsti skundus dėl mokesčių. Baimindamasi prarasti nors dalelę savo autoriteto, ji ėmėsi jų įnirtingiau nei bet kada. Be to, mokesčiai buvo reikalingi tam, kad ji suburtų armiją Kiprui atsikovoti, arba tam, kad apgintų Aleksandriją.

Žengdama pagrindinio kiemo viduryje išklotomis mėlynomis mozaikomis Berenikė vos nepradėjo bėgti. Ji buvo paskendusi savo mintyse ir nepastebėjo jos link judančio smulkaus silueto.

Vienas iš sargybinių sugriebė Arsinoją už rankos taip stipriai, kad ši suklykė kaip kokia harpija iš legendos.

– Jie neleidžia man su Jumis susitikti, – uždususi tarė mergaitė, daužydama į sargybinio rankas.

– Karalienės laukia svarbesni reikalai, – kimiu balsu atrėžė jai sargybinis.

Tai buvo tiesa. Ji tikėjosi, kad Seleukas grįžo į savo kambarius, bet žinojo, kad jis ilgai nemiegos. Ji turėjo išnaudoti kiekvieną akimirką, kol jo nėra. Kiekvienas sprendimas, kurį ji priėmė be jo, primindavo Aleksandrijai, kad ji buvo vienintelė valdovė.

– Arsinoja, jis teisus, – papriekaištavo ji. – Palauk iki kito karto, kai pakviesiu tave į susitikimą.

Berenikei nusisukant, mergaitė, jos sesuo, sušuko:

– Palaukite, mano karaliene. Maldauju Jūsų. Turiu kai ką Jums pasakyti ir nedelsiant.

Vaikas tikrai buvo paveldėjęs tėvo dramatiškumą. Berenikė jau ketino atsikratyti ja, bet jos akis patraukė kai kas keisto. Mergaitės skruostas buvo nubrozdintas, o jos riešas buvo aprištas taip, lyg būtų lūžęs kaulas. Nenuostabu, kad ji taip garsiai suriko, kai sargybinis ją sulaikė.

– Kas tau nutiko? – Berenikė paėmė aprištą Arsinojos ranką. Mergaitė krūptelėjo, bet nepradėjo verkti.

– Prašau, – maldavo ji, – leiskite man vienai pasikalbėti su Jumis. Ilgai netrukdysiu, pažadu.

Tai sužadino Berenikės smalsumą. Jos sesuo niekada anksčiau nieko jos taip neprašė. Taigi, Berenikė palydėjo Arsinoją į savo apartamentus. Nors mergaitė žiūrėjo į sargybinius įtariai, Berenikė jų neišprašė. Ji nenorėjo, kad jie pamanytų, jog ji perdėtai klauso mergaitės užgaidų.

– Kalbėk, Arsinoja, ir paskubėk, – tarė Berenikė, kai jos abi įsitaisė mažame prieškambaryje. – Ką reiškia visas šis pasirodymas?

Iš mergaitės lūpų pasipylė keistas pasakojimas. Kiek suprato, ji žaidė prie akmenų, kai nugirdo Nerėją kalbant su vienu seleukidu. Berenikei Arsinoja buvo palikusi protingo vaiko įspūdį, ji buvo kovotoja, bet, nepaisant to, ji niekaip negalėjo suprasti, dėl ko jos mažoji sesuo taip skubiai kreipėsi į ją. Mergaitė turėtų žinoti, kad tai nedera, vis dėlto ji užaugo rūmuose. Įkyri mintis toptelėjo Berenikės galvoje – galbūt Trifena buvo teisi. Galbūt dėl vaikui jaučiamos simpatijos ji pradėjo neatsargiai nuolaidžiauti savo seseriai.

– Ir tada, – uždususi mergaitė tęsė pasakojimą, – seleukidas pavadino Nerėją kvailiu dėl to, kad pasidavė, nors jie esą labai arti savo tikslo, nes jos sūnus jau sėdi soste.

Tai skambėjo keistai. Galbūt Arsinoja iš tikrųjų išgirdo kai ką, kas buvo verta pakartojimo.

– Kieno sūnus?

– Selėnės, – jos sesuo atsakė nekantriai ir šiek tiek suirzusi, tarsi būtų tai pasakojusi tūkstantį kartų prieš tai.

– O kas nutiko paskui? – paklausė Berenikė, ragindama ją. – Ką atsakė Nerėjas?

Tai, kad Nerėjas sugebėjo ją apgauti, padarė Berenikei šiokį tokį įspūdį. Nepaisant garbingo amžiaus, jis turėjo energijos ir sveikatos apdumti jai akis bei kovoti, be menkiausios vilties laimėti tą kovą. Tai netgi kėlė pagarbą.

– Jis pasakė, kad nėra nei senas, nei silpnas, bet yra tikras, kad Seleukas visai nepanašus į savo motiną, – skubėdama išbėrė žodžius Arsinoja. Dabar, kai pabaigė pasakoti, ji giliai įkvėpė oro ir atrodė visiškai savimi patenkinta.

Berenikė žiūrėjo į savo seserį susidomėjusi. Ką dar nugirdo šis vaikas, ši mergaitė, galinti nevaržoma klajoti rūmus?

– Gal dar ką nors nugirdai? Ką nors apie tai, kokią klastą jie planuoja toliau?

Arsinoja suraukė kaktą ir susimąstė, bet po kurio laiko pakratė galvą.

– Paskui jie mane surado. – Arsinoja piktai prikando savo sutinusią lūpą, taip stipriai, kad Berenikė net išsigando, jog iš jos ištrykš kraujas. – Po to jau nieko nebegirdėjau, bet pamaniau, kad Jūs turėtumėte žinoti.

– Teisingai pasielgei papasakodama man, sese, – Berenikė nusišypsojo. Kad ir kaip ten būtų, tai buvo vienintelis jai likęs šeimos narys. – Laikysiu tavo žodžius širdyje.

Priėjusi prie kambario durų Arsinoja atsigręžė į ją. Ten, įrėminta auksinių vynmedžiais apsivijusių grotelių, ji stovėjo nepajudinama ir visiškai nekreipė dėmesio į sargybinio raginimus paskubėti.

– Ar Jūs nužudysite jį? – paklausė ji, entuziastingai ir viltingai, tarsi prašytų kokio nors niekučio. Akimirką jos sesuo jai keistai priminė Trifeną.

Berenikė nusijuokė:

– Esi dar per jauna trokšti kraujo.

Tačiau šis klausimas nedavė ramybės Berenikei, kai ji klausė skundų ir valdininkų pasiūlymų, kaip surinkti naujų mokesčių armijai. Ji atidžiai stebėjo Nerėją, bet senolis, nagrinėdamas kiekvieną pasiūlymą ir tai, kiek talentų[20] jis atneštų, neparodė nė menkiausio nerimo ženklo. *Net ir toks žmogus kaip jis gali būti apakintas meilės...* Ji girdėjo paskalų apie jo romaną su Selėne, bet niekada jomis netikėjo. Galbūt tai buvo neteisinga. Nerėjas taip pat kadaise buvo jaunas ir kvailas. Ir liko kvailas iki šiol.

Tai buvo Pietonas, o ne senolis, kuris vėliau susirado ją prieškambaryje. Eunuchas barškino pirštais į tėvo stalo paviršiuje išdėliotą gintarinę vėžlio kiautą vaizduojančią mozaiką. Jis atrodė neįprastai gerai nusiteikęs ir šypsojosi nuo ausies iki ausies.

– Matant tavo gerą nuotaiką, nepasakytum, kad praleidai visą dieną klausydamasis skundų ir valdininkų priekaištų, – paerzino jį Berenikė.

– Tai puikieji klijai, kuriais sulipdyta laikosi karalystė, – tarė jis kreivai šypsodamasis. – Nors, reikia pripažinti, turiu naujienų, kurios gali pakelti nuotaiką net ir tau.

Berenikė susimąstė, kas jai pakeltų nuotaiką. Naujienos apie papildomas monetas, už kurias būtų galima nusamdyti dar vieną dešimtį tūkstančių galų? Naujiena, kad Roma pralaimėjo prieš galus? Nė viena iš šių perspektyvų neatrodė įmanoma.

– Aš tuo abejoju, – atsakė ji.

– Manau, kad šiandien man pavyks tave nustebinti, – Pietonas nutilo, kad padarytų didesnį įspūdį. – Tavo tėvas plaukia į Efesą.

– Į Efesą? – sumikčiojo Berenikė. Tai ją išties nustebino. – Kokių reikalų jis galėtų ten turėti?

– Manau, kad vienas svarbiausių reikalų – išsilaižyti žaizdas. Pasirodo, kad jo draugai Romoje nėra tokie įtakingi. Senatas

[20] *Talentas* – senovinis svorio ir piniginis vienetas (*vert. past.*).

atmetė jo prašymą. Jie nesuteiks jam armijos, kad susigrąžintų Aleksandriją.

Berenikės mintys klajojo. Jos tėvui nepasisekė pasiekti savo tikslo Romoje. Tai buvo pergalė. Tai nebuvo didinga pergalė, apie kurią ji svajojo, bet lygiai taip pat laukiama. Jos tėvo pralaimėjimas leis jai paskirti dalį karių ir suteiks antrą galimybę susigrąžinti Kiprą. Fleitininkas nesugrįš vedinas visa Romos orda, jis išplaukė į Efesą ir ten praleis savo likusias dienas, melsdamas, kad Artemidė padėtų susigrąžinti jam karūną.

– Ir visa tai pasiekta be Dijo ar kieno kito įtikinėjimų? Kas pakeitė jų nuomonę?

– Roma, mūsų naudai, iššvaistė savo turtus, – patenkintas kalbėjo eunuchas. – Manau, kad taip nutiko dėl brangiai atsieinančių karų užsienyje. Ji išsiplėtė per toli į rytus. Taip pat pasienyje bėdų jiems kelia galai. Baigėsi dienos, kai Roma galėjo sau leisti skolinti armijas kiekvienam ant kelių maldaujančiam karaliui.

Nors kartą Fortūna, ta kaprizinga dievaitė, šypsojosi Berenikei. Tačiau ji nedrįso tuo patikėti. Bijojo, kad, į viską pažvelgus iš arčiau, tai nesubyrėtų ir nepavirstų dulkėmis.

– Kas dar apie tai žino?

– Niekas, mano karaliene. Mano šaltinis yra greitas ir nekalbus, be to, jau pakeliui į Atėnus. Taigi, ar pradėti ruošti puotą, kad atšvęstume tavo triumfą?

Jo akys žvelgė į ją tiriamai. Ji suprato, ką eunuchas turėjo omenyje. Jis viską žinojo. Žinojo, kad po tėvo pralaimėjimo jai nebeprireiks ne tik armijos, bet ir Seleuko. Jai nebereikės ilgiau kęsti jo žiaurumų ir ant jos užvirtusio jo girto kūno. Panorėjusi, net galės jį nužudyti. Nuo šios minties Berenikė ėmė drebėti. Žinoma, kitų žmonių gyvybės buvo jos rankose ne pirmą kartą, bet dar niekada jose nelaikė gyvybės, kuri būtų taip glaudžiai susijusi su jos pačios.

Jis elgėsi su ja žiauriai, grubios buvo jo rankos ir žodžiai, bet dauguma vyrų buvo tokie. Ar jis nusipelnė mirties? Jis turėjo patrauklių bei naudingų bruožų. Kartais, silpnumo akimirkomis, ji net tikėjosi, kad jis parodys jai šiek tiek švelnumo. Nors gal ji turėtų galvoti visai kitaip. Galbūt buvo svarbiau paklausti, ar jis nusipelnė gyventi?

Ji užaugo tarp tokių vyrų kaip Seleukas, galvojančių, kad pasaulis turėtų būti jiems dėkingas už daikčiuką tarp kojų. Jos tėvas buvo vyras, kuris beveik pragėrė savo karalystę. Jos broliai, nors ir buvo tik mažyliai, užaugs tokiais pat vyrais. Ir kokį pasaulį galėjo sukurti jie, vedami tokio iškreipto pasitikėjimo savimi? Tokį, kuris būtų valdomas jų, bet Romos vardu. Jos vyras ir kiti, į jį panašūs, jau gavo daug daugiau nei nusipelnė.

– Kol kas nerenkime nieko, – tarė Berenikė eunuchui. – Išlaikykime šias džiugias naujienas tarp mūsų.

Pietonas žemai jai nusilenkė, jo laisvos garbanos krito jam ant akių.

– Taip ir maniau, bet noriu perspėti tave, mano karaliene, – būk atsargi. Šie rūmai turi ausis ir tokie dalykai kaip šis privalo būti atlikti greitai ir apdairiai.

Staiga ji aiškiai pajuto, kaip daužosi širdis jos krūtinėje, tarsi Pietono prašymas būti apdairiai būtų antspaudu pažymėjęs jos vyro mirties nuosprendį. Dabar ji jau nebegalėjo pakeisti savo nuomonės.

– Tai bus padaryta taip pat, kaip darau viską, – linktelėjo Berenikė. Kai Pietonas pasisuko išeiti, ji pajuto nenumaldomą norą jį sustabdyti. Laikas kartu prabėgo nepaprastai greitai ir ji norėjo, ne, jai reikėjo, jo paguodos.

– Dar vienas dalykas, Pietonai, – sušuko ji prieš savo pačios sveiką nuovoką.

– Taip, mano karaliene, kas taip?

Kai jis sustojo, tylus ir abejingas, Berenikė suprato, kad jis negalėjo jai pasakyti nieko, ką ji troško išgirsti. Ji negalėjo leisti, kad jis matytų ją kenčiant. Ji jau seniai nebebuvo vaikas, maldaujantis savo mokytojo švelnumo.

– Smulkmena, – atsakė šaltai. – Pasirūpink, kad kas nors nepaleistų iš akių Nerėjo.

– Nerėjo? – atkartojo eunuchas. Tai jį sudomino. – Ar yra kokia nors ypatinga priežastis?

– Ne, nėra, man tiesiog nepatinka jo elgesys, – susitvardė Berenikė. Eunuchas turėjo savo paslaptis, o ji taip pat nusprendė pasilaikyti sau savąsias.

– Kaip įsakysite, mano karaliene.

Tą naktį Berenikė paprašė Ledos, kad perrengti ją nakčiai pakviestų tarnaitę vario spalvos veidu, mergaitę iš aukštutinių žemių. Jos belaukdama Berenikė šukomis braukė per plaukų sruogas. Jų dramblio kaulo dantys įstrigo į susivėlusių plaukų kuokštelį. Ji smarkiai traukė šukas, kad išvaduotų jas iš mazgo.

– Mano karaliene, – sušuko jos tarnaitė, pasirodžiusi ant slenksčio. – Leiskite man, Jūsų rankos sukurtos svarbesniems darbams nei šukuoti.

Mergaitės pirštai buvo ypač miklūs. Berenikė beveik nejautė, kaip aštrūs šukų dantys veja jos plaukus į švelnią plaukų ritę.

– Kur išmokai šio meno? – atsargiai pagyrė ją Berenikė. Kartą tarnaitė pasiūlė jai daug, daug daugiau nei jos patarėjai, bet Berenikė nežinojo, ar gali ja pasitikėti.

– Tėbuose daug ko išmokau – kaip sušukuoti plaukus, kaip kalbėti jūsų tarme ir kaip pamaloninti vyrus.

– Ir kaip žudyti? – Berenikės balsas buvo vos garsesnis už šnibždesį.

– Taip, to taip pat, – tarė tarnaitė, bandydama iššukuoti plaukų mazgelius. – Žynės mokė mus visų senovės menų.

Berenikė skyrė mirties nuosprendį daugybę kartų tomis baisiomis dienomis, kai ji užėmė sostą, tačiau tai buvo visai kas kita. Laikas bėgo negailestingai. Jeigu naujienos apie tėvo pralaimėjimą Romoje pasklis, įtarimų šešėlis dar sunkiau kris ant jos.

– Tai turi įvykti šiąnakt.

Mergaitės akys išsiplėtė, bet ji neprieštaravo.

– Vadinasi, taip ir bus, mano karaliene.

– Pažadink mane, kai tai bus atlikta.

Jos žadinti nereikėjo. Miegas aplenkė ją šiąnakt, nors ji buvo viena, netrukdoma nelaimėlio vyro. Ji beveik norėjo, kad Seleukas ateitų ir jai tektų pačiai atlikti tą darbą. Ji tikrai atrastų jėgų. Nebuvo būtina, kad vergė už ją žudytų. Ji nebuvo silpna, bet jo mirtis lovoje būtų klaida. Tūkstantį kartų daugiau įtarimų kristų ant jos.

Bet kokį pasigirdusį triukšmą Berenikė palaikydavo žingsniais ir kaskart, kai besivaidenantys žingsnių aidas pasiekdavo jos ausis, ji pašokdavo iš lovos. Tačiau jie nieko neatvedė. Pakilo mėnulis, bet tarnaitė nesirodė.

Gal mergaitė pamelavo? Gal ji neturėjo nė menkiausio noro suvaryti peilį į Seleuko gerklę? O gal ji net buvo Seleuko šnipė? Ji pasielgė kvailai ja pasitikėjusi. Kiek kartų jos motina perspėjo ją, kad nebūtų patikli, o ji štai ėmė ir prašė kažkokios bukagalvės iš aukštutinių žemių, kad įvykdytų už ją žmogžudystę.

Berenikė išslinko iš lovos. Patraukusi užuolaidas ji traukė į save naktinį jūros orą. Mėnulis švietė sidabru virš blyksinčio Faro švyturio. Kartais švyturys grasino pralenkti net pačias žvaigždes. Ji svarstė, ar dievų neėmė pavydas ir ar jie neplanavo vieną dieną jį nugriauti, keiksnodami kvailą žmogų, metusį iššūkį gamtos didybei.

– Mano karaliene.

Ji atsigręžė į tarnaitę. Nepaisant beveik kankinamai įdėmaus klausymosi, Berenikė neišgirdo, kaip prie jos priartėjo mergaitė.

Apšviesta lempos šviesos tarnaitė labiau priminė dvasią nei gyvą būtybę. Jos išvaizdoje buvo kažkas nežemiško – stovėjo pusnuogė, išsiplėtusiomis ir degančiomis akimis.

– Tai atlikta, – sušnibždėjo tarnaitė.

Berenikė palaukė, kol nurims širdies plakimas. Viskas baigėsi – Seleukas mirė. Jo rankos jau nebelies jos ir ji galės ramiai valdyti. Palengvėjimo jausmas, kurio taip ilgai laukė, išgaravo akimirksniu, net nespėjus jo paragauti. Užplūdo dar viena tuštumos banga. Dar viena gyvybė nutrūko nuo jos rankos. Galbūt tai ir reiškė valdyti – nutraukti vieną ryšį po kito. Jos tėvas, jos motina, jos vyras. Visi artimiausi ryšiai sunaikinti.

– Nuvesk mane pas jį, – staiga Berenikė panoro jį pamatyti. Nors pati jo nenužudė, o pasiuntė kitą, bet juto, kad privalo pamatyti jos naikinančios galios padarinius.

– Mano karaliene, – mergaitė pastojo jai kelią, – tai neišmintinga...

– Aš sprendžiu, kas išmintinga.

Jos sprendimas nebuvo paremtas nei išmintimi, nei galia, nei politika. Švelnumas traukė ją prie mirusio vyro. Jis buvo nepaaiškinamas, kaip ir ta jėga, kuri veda pašto balandį į namus. Mergaitės akys išsiplėtė. Ji linktelėjo.

– Žinoma, mano karaliene. Geriau eikime tarnų koridoriumi. Taip bus saugiau.

Saugiau. Buvo keista slapstytis nuo savo sargybinių. Tačiau Berenikė nenoromis pakluso ir pasekė paskui tarnaitę iš savo miegamojo į tamsų koridorių, kuris vedė į jos tėvo asmeninę pokylių salę. Nuo tada, kai ji persikėlė į tėvo apartamentus, ji beveik nė karto nebuvo išdrįsusi į ją įeiti ir dabar buvo keista matyti ją – visiškai tokią pačią, kokią paliko Fleitininkas.

Nors ši salė buvo kur kas mažesnė nei kiti vakarieniauti skirti kambariai, išsidėstę aplink rūmų didįjį kiemą, ji buvo daug prašmatnesnė. Ne tik stalai, bet ir minkštasuolių rėmai buvo iš gryno

aukso, kiekvienas suolas buvo paminkštintas storomis pagalvėlėmis, apsiūtomis raudonu kinų šilku. Kiti kambariai buvo tik išdažyti, o šio kambario marmurinės sienos buvo išraižytos giliais frizais, kuriuose buvo vaizduojamas ožiakojis Panas, paauksuotais ragais ir barzda, grojantis fleita ir besivejantis mergaites, į jas ištiestomis rankomis ir varpa. Berenikė, žinoma, buvo girdėjusi gandų apie kito pobūdžio užsiėmimus, kuriais mėgavosi jos tėvas. Vien nuo minties apie tai, kiek šis kambarys patyrė girtuoklysčių ir orgijų, jai darėsi bloga. Berenikė lengviau atsikvėpė, kai jos vedlė patraukė rankeną – vynuogių kekę, kabančią ant sienos. Puikiai užslaptintos durys girgždėdamos atsivėrė į tarnų prieškambarį.

Laipteliai, kuriais jos lipo, buvo siauri ir vargani, šalia jų esančios tėvo prabangos detalės tik dar labiau tai paryškino. Net ir kvapai čia buvo visai kitokie, tarsi smilkalai ir kvepalai, kurie tvyrojo karališkuose apartamentuose, negalėjo nustelbti skirtumų tarp karališkos šeimos narių ir jų vergų. Šviesa, sklindanti iš tarnaitės lempos, buvo tokia blausi, kad Berenikė, norėdama nesuklupti, turėjo rankomis remtis į sienas. Jei ji pargriūtų ir sudejuotų... Niekas taip nesukeltų įtarimų, kaip jos užtikimas čia, sėlinančios su tarnaite slaptais koridoriais.

Kai jos pagaliau pasiekė vyro kambarius, Berenikė pajuto, kaip gerklėn suplūdo kraujas, ir atrodė, kad kraujagyslės, kuriomis jis tekėjo, sprogs. Ji giliai įkvėpė oro ir, nekreipdama dėmesio į perspėjančią tarnaitės ranką ant jos peties, įžengė į Seleuko miegamąjį. Ten, apšviestas vaiduokliškos Selėnės šviesos, gulėjo jo kūnas. Berenikė priėjo prie jo, basomis kojomis, tyliai tipendama onikso grindimis.

Jo kūnas dar buvo šiltas, tarsi gyvybė dar nebūtų palikusi jo venų. Pirštu ji palietė purpurinę mėlynę aplink jo kaklą – šilkinio raiščio, nutraukusio jo kvėpavimą, paliktą žymę. Jo patalynė dvokė prakaitu, išmatomis ir seksu.

Delnu užsidengusi nosį ir burną Berenikė laisva ranka patraukė purviną antklodę. Rankos, kurios kartą ją buvo tvirtai prispaudusios, dabar gulėjo suglebusios. Jo varpa jau nebebuvo galingas ginklas, tik rausvas, mėsingas kirminas, nusviręs ant kirkšnies. Greitai jo kūną nupraus ir aprengs prašmatniais drabužiais, dvokas ir purvas bus nutrintas nuo jo kūno, nutrinti visi jo gyvenimo ženklai. Ji matė, kaip pasikeitė jos motinos kūnas. Per laidotuves Trifena atgimė tarsi išprotėjusi dievybė – tėvą ir brolį mylinti deivė, kurios veidas buvo išdažytas storu juodų akių vokų ir raudonų dažų sluoksniu, galūnės pripūstos nemirtingos tulžies, kūnas išpuoštas auksu, turkiu ir lazuritu. Išnaikinti visi žmogiškumo ženklai.

Tačiau čia to nebuvo. Seleuko akys spoksojo abejingai į viršų, netekusios jam gyvam esant būdingo gyvybingumo. Jis buvo žmogus ir jis buvo mirtingas. Dabar jis negyvas. Nebuvo jokių gudrybių, galinčių užmaskuoti jo baigtį. Berenikė pasilenkė prie jo ir švelniai prispaudė pirštą prie kiekvieno jo akių voko, taip užmerkdama akis. Taip buvo geriau. Dabar jis atrodė beveik ramus. Jei ne bjaurus dvokas, net būtų galima pagalvoti, kad jis miega. Kažkur giliai širdyje maža, raudanti jos dalelė ilgėjosi jo meilės. Nejučia ji kaire ranka palietė savo pilvą. Ką gali žinoti, galbūt jos įsčiose augo vaisius iš jo sėklos? Leda turėtų žinoti būdų, kaip moteris gali atsikratyti nepageidaujamo vaiko. Berenikė nenorėjo gimdyti mirusio vyro kūdikio, bet dabar, žvelgdama į jo veidą, ji liūdėjo nuo minties, kad jau joks vaikas niekada nebus į jį panašus.

Švelni tarnaitės ranka suspaudė jos ranką. Berenikė nepažvelgė į ją. Jos pirštai lytėjo jo griežtos formos skruostikaulius, jo prasivėrusias lūpas ir mažą duobutę jo smakre. Jos žvilgsnis išduotų juntamą kaltę. *Niekada neparodyk jiems savo silpnumo*.

– Jau turėtume palikti jį, mano karaliene.

Berenikė nurijo ilgesį. Niekas niekada jos nemylėjo, net ir jos tėvai, kurie turėjo tai daryti vien dėl to, kad buvo to paties kraujo.

Buvo kvaila tikėtis, kad jos vyras bus kitoks. Kažkas giliai jos viduje neleido kitiems jos pamilti. Ta pati jos savybė darė ją stiprią. Jų kūnai susiliejo ir tiek – apgailėtina artumo iliuzija. Meilė ir grožis buvo skirtas meilužėms. Ji nė neabejojo, kad jis pradėjo ne vieną gyvybę su jomis ir, atėjus ir pasibaigus žiemai, ji negalės nueiti net dešimties žingsnių, nepamačiusi kokio nors vaikiščio su tėvo duobutėmis skruostuose.

Ji pakėlė akis nuo Seleuko kūno ir ėmė tyrinėti tarnaitės grožį – vešlius plaukus, iškilią krūtinę ir švytinčią, varinės spalvos odą. Kiek kartų jos vyras pasiguldė šią būtybę į savo lovą? Ir koks jaudulys apėmė jį, kai ji savanoriškai atėjo pas jį šiąnakt? Ir kaip jis nekantravo išlieti savo sėklą jos makštyje.

Seleukas pasiimdavo tai, kas jam patikdavo, bet ji jau nebegalėjo to pavydėti. Berenikė nusišypsojo. Dvi moterys lūkuriavo palinkusios prie netikro meilužio kūno – ar dievai žinojo labiau nuvalkiotą istorijos siužetą?

– Mano karaliene, negalime leisti, kad jus užtiktų prie jo lavono.

Berenikė nieko nepasakė. Aušo ir likti čia darėsi pavojinga. Neliktų nė menkiausios abejonės, kas užsakė jos vyro mirtį. Iki aušros visa Aleksandrija žinotų tiesą, nors išmintingesni tai ir paneigtų. Seleuko priešmirtinės akimirkos keitėsi viena po kitos prieš jos akis – dejonės, susiliejančios su beviltiškais bandymais įkvėpti oro, gražuolei suveržus apgaulingą šilkinį raištį aplink jo kaklą. Tokios dailios rankos. Neatrodė, kad jos turėtų jėgos nužudyti žmogų. Tos pačios rankos paragino Berenikę atsistoti ir ji tyliai atsisveikino su jo išglebusiu kūnu. Jis neįveiks nakties išbandymų ir neužims vietos tarp dievų, jis klajos be tikslo ir be paskirties pomirtiniame pasaulyje. Niekuo neišsiskiriantis niekuo neišsiskiriančio gyvenimo likimas.

– Aplink tiek daug mirties.

– Taip, mano karaliene, bet ne daugiau ir ne mažiau nei anksčiau. Žiaurūs dievai gimdo žiaurius žmones.

Berenikė linktelėjo, išgirdusi šiuos žodžius. Juose net buvo galima įžvelgti išminties. Bent jau remiantis jos asmenine patirtimi, gyvenimas buvo kupinas kraujo ir neapykantos. Ir jeigu dėl to kalti buvo dievai, tada jos motina bus laiminga pomirtiniame gyvenime.

– Kas pasirūpins juo? – Berenikė regėjo švelnias rankas, maudančias jo kūną – ji privalėjo atlikti bent jau tai. Jis dovanojo jai savo sėklą ir savo kareivius, net jei ir pirmosios dovanos atsisakytų.

– Aš galiu paruošti kūną, mano karaliene, jei tik to norite, bet pirmiausia turėtumėte grįžti į savo kambarius.

Berenikė leido tarnaitei vėl vesti ją tamsiais koridoriais. Leda nepabudo, joms pravėrus pirmąsias duris, ir nesujudėjo joms sėlinant per prieškambarį. Senosios auklės kvėpavimas pritilo, kai Berenikė stumtelėjo savo miegamojo duris, bet greitai vėl pasigirdo jos knarkimas.

Miegamajame mergaitė uždegė žibintą, jo šviesoje mergaitės akys buvo paraudusios, o pirštai virpėjo. Tos virpančios rankos atsegė Berenikės chitoną, išvadavo ją iš plačių klosčių ir tada užvilko per galvą švarią tuniką.

Atrodė, kad tarnaitė jaudinosi labiau nei prieš tai.

– Kas tave baugina? – paklausė jos Berenikė.

– Mane? – atsakė tarnaitė. – Ničniekas.

– O kodėl drebi?

Mergaitė giliai įkvėpė, įtraukdama į save tiek daug oro, kad Berenikė nusistebėjo, kaip tokiame smulkiame kūne galėjo tiek jo tilpti.

– Atimti kam nors gyvybę yra varginanti užduotis, – ji akimirką sustojo ir pažvelgė skvarbiu žvilgsniu į savo šeimininkę. Tamsūs akių vyzdžiai plūduriavo baltuose it pienas akių baltymuose ir Berenikė prisiminė seną posakį, perspėjantį dėl tokių požymių. *Nepasitikėk akimis, kurios laksto.* – Bet džiaugiuosi galinti jums pasitarnauti, mano karaliene.

– Ar tu jį mylėjai? – Berenikė žinojo, kad turėjo paklausti to savęs. Kodėl jos galvoje sukosi mintys apie nepagimdytus jo sūnus? Gal ji troško jų, kaip ir jos motina, ir nesvarbu, kokia kaina?

– Klausiate to, nes su juo miegojau? – mergaitė atsakė į klausimą klausimu. – Ir ne kartą, o daugybę kartų.

Berenikė galėjo prisiekti, kad degančiose tarnaitės akyse pastebėjo švystelint pasitenkinimo liepsnelę.

– Ne, aš jo nemylėjau. Jis norėjo su manimi miegoti. Buvo lengviau su tuo sutikti, nei atsisakyti. Be to, aš maniau, kad laikui bėgant tai galėjo išeiti į naudą.

– Ir išėjo, – Berenikė leido sau nusišypsoti. Mergaitė buvo protinga, protingesnė, nei ji manė. – Koks tavo vardas? Niekada nesu girdėjusi, kad tarnai tave vadintų kaip nors kitaip, išskyrus aukštutinio Egipto gražuole.

– Mano vardas nėra Berenikė, nei Arsinoja, nei Kleopatra, – švelniai atsakė ji. – Taigi, jis Jums nieko nereikš, bet galite, jei norite, mane vadinti Meritmuta.

– Meritmuta, – pakartojo Berenikė. Meritmuta reiškė mergaitės kalba „motinos deivės mylimiausia“. Berenikė žinojo vardų teikimo ir parinkimo galią.

– Kas tave atvedė į Aleksandriją?

– Jūs neįprastai domitės savo tarnais.

– Dauguma mano tarnų neturi tokių sugebėjimų kaip tu.

– Jau sakiau, kad visko išmokau Tėbuose, – tyliai atsikirto mergaitė. – Be to, visi rūmuose žino, kad esu kilusi iš aukštutinių žemių. Ten aš laikoma paprasta mergaite. Galbūt kada nors galėsite praleisti pietinėje karalystėje daugiau laiko ir pamilsite jos žmones.

Meritmutos balse pasigirdo susierzinimas, toks nežymus, kad iš pradžių Berenikė beveik jo nepastebėjo. Vaikystėje ji buvo pripratusi girdėti pasakojimus apie vietinių nepasitenkinimą, istorijas apie nepavykusius maištus ir sužlugdytus ego, bet ji niekada nemanė, kad vieną dieną jai teks susidurti su šia neapykanta tarp

savų sienų. Sukilimai, ji tai žinojo, buvo tikri, bet ji visada galvojo, kad jie kildavo dėl nepakilusių potvynio vandenų, o ne dėl giliau išsišaknijusios pagiežos. Ji visada galvojo, kad tai tik gandai, kuriuos eunuchai pasakodavo savo mokiniams tam, kad duotų peno jų naktiniams košmarams.

Berenikė stengėsi, kad jos balsas skambėtų kuo ramiau:

– Kodėl tada atvykai į Aleksandriją, jei žvelgi į mano rūmus su tokia panieka?

– Aš nežvelgiu į Jus su panieka, mano karaliene. Nors, turiu prisipažinti, kad man buvo smalsu pamatyti Aleksandriją ir jos valdovus. – Dabar ji ėmė švaistytis žodžiais neapdairiai, tarsi Seleuko nužudymas būtų suteikęs jai teisę kalbėti bet ką, kas tik šauna į galvą. – *Uzurpatoriai*, taip mano tėvas vadino jūsų žmones, tarsi pats prisimintų laikus, kai graikai nevaldė abiejų karalysčių.

Mergaitės balsas kirtosi ir ji vėl ėmė drebėti. Ji pasirodė esanti tokia pat baili, kaip ir drąsi. Galbūt kiekviena drąsi moteris turėjo kovoti su viduje tūnančiu bailiu, kuriuo aplinkinis pasaulis vertė ją būti. Berenikė nuvijo šią mintį. Šie žodžiai skambėjo taip, tarsi būtų ne jos, o jos motinos. Panorėjusi būti drąsi ir stipri, tokia ir bus, o pažeidžiama – niekada.

Berenikė nutraukė įsitvyrojusią tylą:

– Taigi, įsivaizduoji esanti kovotoja už savo žmonių laisvę? Maniau, kad esi išmintingesnė.

– Pasakiau viską neaiškiai. Mano tėvas nori nusikratyti Ptolemajų priespaudos, bet jis yra netikėlis ir girtuoklis. Aš nesu nei viena, nei kita. – Dabar Meritmuta kalbėjo paskubomis, ėmė nervintis. – Koks man skirtumas, ar valdo graikas, ar egiptietis? Valdžia abiem atvejais vis tiek priklausytų ne deivėms, kaip kad buvo senovėje, ne motinoms, ne dukterims ir ne žmonoms. Žynės taip pat to mane išmokė.

– Suprantu.

– Ir jos palaiko Jus, – pridėjo mergaitė, beveik drovėdamasi. – Jūs visada būsite laukiama Tėbuose, tarp Mutos žiniuonių. Bet turbūt Jūs tai ir taip jau žinote.

Berenikė nusijuokė. Muto žiniuonės. Ir kaip ji anksčiau apie tai nepagalvojo? Ji manė, ji įsivaizdavo, kad jos išnyko taip pat, kaip ir jų deivės. Tačiau viskas staiga pasidarė aišku.

– Vadinasi, jos paliko man .naitvanagio amuletą? Jų pagarbos simbolį?

– Maitvanagis yra motinos simbolis, mano karaliene.

– Taip, jis yra, – atsakė susimąsčiusi Berenikė, – taip, jis yra.

Kai Berenikė pagaliau sugrįžo į lovą, akimirksniu užmigo giliu miegu, kupinu malonių sapnų.

JAUNĖLĖ

Ganimedas atsisėdo neįprastai grakščiai, prispausdamas pėdas prie grindinio. Jo akys žvelgė į sodą, į šokančias nimfas, purpurines kolonas ir eilę kiparisų. Arsinoja niekada nebuvo mačiusi jo tokio rimto. Tiesa, pastarosios dienos buvo išties niūrios. Seleukas buvo negyvas, o jo vyrai kovėsi su Berenikės vyrais skersgatviuose ir prie gynybinių miesto sienų. Net ir naktimis Arsinoja girdėdavo, kaip jie kaunasi. Ir visa tai vyko tik dėl jos kaltės. Ji nenorėjo, kad Berenikė nužudytų savo vyrą. Mergaitė trོško tik Nerėjo mirties, ji norėjo atkeršyti jam už Aleksandrą. Tik dėl to praleido kai kurias detales ir nepasakė savo seseriai, kad seleukidai planavo ją nužudyti. Kažin, ar tada kas nors būtų ja patikėjęs? O dabar gatvėse liejosi, taškėsi, tryško kraujas, ir viskas tik dėl jos, tik dėl jos vienos kaltės. Bent jau šįkart dėl to nebuvo kalti jos sapnai.

Pagaliau mokytojas prabilo:

– Deja, turiu blogų naujienų.

Arsinoja, išgirdusi jo žodžius, lengviau atsikvėpė. Ji baiminosi, kad jis atėjo išbarti jos dėl audiencijos pas Berenikę. „Tu išsidavei“, – subartų ją ir paliktų vieną mąstyti apie šių žodžių prasmę.

Aleksandras su ja nekalbėjo. Paskutiniu metu jis buvo tylus, o ji, nepaisydama auklės patarimo, jo vengė. Jis žiūrėdavo į ją, bet ji negalėjo pažvelgti jam į akis. Tik ne po to, kai dėl jos pramuštgalviškumo jį sumušė. Tik ne po to, kai ji matė jį negyvą ir puotavo,

kapodama jo kūną. Dievai ją prakeikė, ji buvo tuo įsitikinusi, ir tas prakeiksmas turėjo bjaurų įprotį persiduoti žmonėms, kuriuos ji labiausiai mylėjo.

– Kokių blogų naujienų?

Ji abejingai svarstė, kas nutiko šį kartą, ir ar buvo įmanoma, kad reikalai dar labiau pablogėtų.

– Tavo tėvas pralaimėjo, – eunucho balsas buvo tylesnis už šnabždesį. – Jam nepavyko nusisamdyti Romos armijos ir jis negalės susigrąžinti savo sosto.

Arsinojai atrodė, kad jos širdis nukrito ant žemės ir prasmego jos gelmėse, ten, kur negalėjo jos pasiekti. Ji turėjo šaukti, verkti ir aimanuoti taip, kaip darė per Trifenos laidotuves, bet ji nieko nejautė. Jos tėvas jau priklausė kitam pasauliui, svajonių pasauliui, kuriame ji buvo princesė, tačiau ši svajonė jau seniai mirė ir dingo. Dabar ji turėjo tik Berenikę, tačiau kažkur toli kitos jos sesers gyvenimas ir mirtis priklausė nuo jos tėvo sėkmės.

– O Kleopatra, ar ji sveika? – Arsinoja išdrįso paklausti, nors ir bijojo išgirsti atsakymą.

– Kiek žinau, ir tavo tėvas, ir sesuo yra sveiki. Dabar jie plaukia į Efesą.

Mokytojas spustelėjo jos ranką. Ji to nepajuto. Ranka, rodos, tik apsimetė esanti jos ranka, o iš tiesų priklausė kitai mergaitei.

– Viskas bus gerai. Tu, valdant seseriai, elgeisi puikiai. Tavim dėtas dėl nieko nesijaudinčiau.

Arsinoja linktelėjo. Ji nesijaudins.

– Kas bus su Seleuko vyrais?

Eunuchas kilstelėjo antakius.

– O kodėl klausi apie juos?

– Ar jie užims rūmus?

Ganimedas nusijuokė, bet šįsyk draugiškai.

– Drįstu pasakyti, kad ne. Taip, susirėmimų bus, bet tikrai ne daugiau. Be to, kas jiems vadovaus užimant rūmus? Jų karalius

mirė, o su juo kartu pražuvo ir jo legendomis apipinta imperija. Jie kausis su karalienės vyrais dar keletą dienų. Galbūt kai kurie iš jų maištaus kiek ilgėliau ir šnibždės keršto kupinus žodžius, bet Berenikė išraus juos su šaknimis. Kiti pasirinks naujus valdovus – arba karalienę, arba jų prarastas žemes valdančius romėnus.

Vadinasi, štai kaip viskas veikė. Nekilmingieji buvo ugdomi visai kitaip. Kareiviai mokėjo tik paklusti. Ji norėjo paklausti jo kito klausimo, norėjo sužinoti, koks likimas laukė ją ir Aleksandrą užpuolusio ir kartu su Nerėjumi sąmokslą rengusio vyro, bet neišdrįso. Bet koks jo paminėjimas galėjo priminti Ganimedui apie jos susitikimą su seserimi ir ji visai nenorėjo klausyti dar vienos paskaitos apie tai, kuo skiriasi neapdairumas ir narsumas.

– Iki kitos mūsų pamokos tada, mano miela.

Eunucho keliai sugirgždėjo jam atsistojant. Ji stebėjo, kaip jis, lėtai vilkdamas kojas, nueina į rūmus.

– Arsinoja, – tylą nutraukė Aleksandro šnibždesys. – Man labai gaila.

Ji norėjo atsisukti, apsivyti jo kaklą rankomis ir raudoti. Labiau už viską jai dabar reikėjo paguodos, bet ji neleido sau palūžti. Arsinoja žinojo, ir labai aiškiai, ką reiškė jos sapnai. Ji ne tik matė Aleksandro mirtį, bet ir pati prie jos prisidėjo. Kuo artimesni jie taps ir kuo labiau jų gyvenimai susipins vienas su kitu, tuo didesnis pavojus jo laukė. Todėl Arsinoja susitvardė ir neatsigręžė. Šaltai ir šiurkščiai atsakė į jo žodžius:

– Kodėl?

Atstumti jo meilę neturėtų būti taip sunku po to, kai neteko visų kitų meilės. Galbūt ji niekada jos net neturėjo?

– Man gaila, kad tavo tėvui nepavyko gauti armijos.

Ji patraukė pečiais ir nuėjo. Ji nenorėjo sėti mirties.

Savaitės bėgo, o Aleksandras neatlyžo ir kvietė ją žaisti, sekiodamas jai iš paskos, bet Arsinoja išliko šalta it ledas, nors naktimis

ir verkdavo iš vienatvės. Laikui bėgant jam pabodo jos laikomas atstumas ir jis taip pat ėmė jos vengti. Arsinoja vis mažiau matydavo jį po pamokų, nors jų metu negalėdavo išvengti to įskaudinto pilkai žalių akių žvilgsnio.

Vieną popietę, kai Ganimedas baigė diskusiją apie Platono ankstyvuosius dialogus, Aleksandras vėl netaręs nė žodžio išėjo. Jis apsisuko ant kulnų taip greitai, kad Arsinoja, net jei ir būtų norėjusi, nebūtų galėjusi jo sustabdyti. Tiesa, ji to tikrai nebūtų bandžiusi. Arsinojos akys prisitvenkė vaikiškų ašarų ir ji užsidengė rankomis veidą. Įbedusi delnus į akiduobes ji iš paskutiniųjų stengėsi sulaikyti ašaras.

– Ateik, mano miela, – tarė eunuchas, švelniai uždėdamas ranką jai ant alkūnės. – Kas nutiko tarp jūsų su Aleksandru, kad esi tokia liūdna?

– Kodėl tau tai rūpi? Juk jis tau niekada nepatiko? – Ganimedo užuojauta jai kėlė nepasitikėjimą.

– Tavo liūdesys vargina mane. Beveik neįmanoma mokyti vaikų, kurie negali pažvelgti vienas kitam į akis.

Arsinoja pakėlė akis ir tiriamai pažvelgė į mokytojo veidą, į aplink akis ir burną įsirėžusias raukšleles. Gal, nepaisant visko, turėtų jam papasakoti viską? Gal jis ją suprastų? Ji norėjo juo pasitikėti, norėjo kuo nors pasitikėti. O, kad Kleopatra būtų šalia... Tačiau Kleopatros čia nebuvo ir jau niekada nebus. Jos sesuo dingo už tamsios jūros be jokio atgarsio, nesulaukė iš jos net dėl to, kas nutiko, apgailestaujančio laiško. Arsinoja nežinojo, ar dar kada nors galės ją pamatyti. Buvo kvaila tikėtis mokytojo patarimo, nes ji labai gerai žinojo jo nuomonę apie sapnus, apie bepročių ir kvailių haliucinacijas.

– Mes nebesame tokie artimi, kaip anksčiau, – patraukė pečiais Arsinoja. – Tik tiek. Nežinau, kodėl.

Ganimedo veidas sušvelnėjo, raukšlės ant kaktos išsilygino.

– Mano vargšas vaikeli, mano vargše, vieniša mergaite, kiek vasarų jau išvydai?

– Greitai bus dešimt, – išdidžiai atsakė ji. – Prieš Nilui atslūgstant.

– O Aleksandras?

– Jam netrukus po to sueis dvylika.

Ganimedas liūdnai nusišypsojo, parodydamas savo netaisyklingos formos dantis.

– Matai, mano miela, kaip tik dėl to gailiuosi, kad nepasiliko Aspasija ir Hipatija. Tada tu dar buvai per jauna, kad įžvelgtum skirtumus tarp mergaitės ir berniuko, bet dabar...

– Ką turi omenyje sakydamas „per jauna įžvelgti skirtumus“?

Nejaugi Ganimedas laikė ją kvaila? Ji girdėdavo tarnų pokalbius ir skaitė Euripido veikalus. Ji žinojo, kas vykdavo tarp vyro ir moters.

– Kada nors, mano miela, tu užaugsi ir tapsi moterimi...

– Aš tai žinau! – ji smarkiai išraudo. Buvo keista klausytis Ganimedo kalbų apie tokius dalykus vien jau dėl to, kad eunuchas pats niekada netaps vyru.

– O Aleksandras taps vyru, – tęsė mokytojas. – Ir ta diena jau nebėra taip toli. Jis amžinai nebus tavo nerūpestingu vaikystės žaidimų draugu. Būdamas beveik dvylikos metų jis jau pradėjo keistis ir tie skirtumai laikui bėgant tik dar labiau... kankins.

Ganimedas klydo. Šie skirtumai Aleksandro ir jos nelietė. Tai, kas užgimė tarp jų, tarp dviejų tėvų apleistų vaikų, išaugo į už paprastą draugystę daug stipresnį ir patvaresnį ryšį. Kaip tik dėl to ji ir turėjo nutraukti viską su Aleksandru.

– Tu nesupranti. Tai visai nėra tai.

– Kas tada, jeigu tai nėra natūralus vyro atsiskyrimas nuo moters? Juk pati sakei, kad nesi dėl to tikra.

Arsinoja girdėjo gailestį eunucho balse ir ją tai erzino.

– Esu tikra, kad tai nėra tai. Mūsų draugystė yra daug tvirtesnė. Kvaili jausmai, kurie užgimsta tarp vyro ir moters, negali jos sugadinti. Aleksandras, jei tik to paprašyčiau, leistųsi su manimi

į pasaulio kraštą, kad ir į pomirtinio pasaulio gelmes medžioti Kerbero.

– Gal ir leistųsi, bet jeigu yra taip, kaip sakai, tada turėtum savęs paklausti, kodėl jis tylėdamas iššėlino iš čia? Ir kodėl šios varžytuvės tarp jūsų, geriausių ir puikiausių draugų, vis dar tęsiasi?

Arsinoja susikrimto. Ji negalėjo nuspręsti, ar eunuchas tyčiojasi iš jos ir ar jis apskritai tiki draugystės galia. Juk pats neturi draugų. Jis turi vien tik ją ir daugiau nieko.

– Tiesa yra žiauri, mano miela, – tarė mokytojas, – ir aš nenoriu tau jos pasakyti, nenoriu tavęs įskaudinti. Noriu tik perspėti tave apie ateityje laukiančias permainas.

– Ganimedai, bet... – jos liežuvis grūmėsi su sveika nuovoka. *Tik kvailiai tiki tokiomis paikystėmis, tik šventikai, raganos ir bepročiai.* – Buvo kai kas... yra kai kas. Yra dar kai kas. Aš sapnavau...

Eunucho ranka sudrebėjo. Jis susiraukė ir piktai tarė:

– Sapnai yra tik nesveiko ir apsėsto proto negalavimai, nieko daugiau. Juk liepiau tau niekada daugiau nekalbėti apie tokius dalykus.

Naktį Arsinoja vėl negalėjo užmigti. Ji nedrįso sumerkti akių, bijodama, kad koks nors baisus sapnas vėl ims ją persekioti. Mirinės nuomone, jie buvo palaiminimo ženklai, pranašaujantys ateitį, o Ganimedas manė, kad ji buvo beprotė. *Sapnai yra tik nesveiko ir apsėsto proto negalavimai.* Ji vartėsi nuo vieno šono ant kito tol, kol sujaukė lovos patalus. Ji žvilgtelėjo į Faro švyturį, kviečiantį jūrininkus sugrįžti į namus, ir staiga suprato, ką turi daryti.

Tai nebuvo pirmas kartas, kai ji išsmukdavo iš savo apartamentų. Kai dar buvo baikšti mergaitė, dažnai, tamsiomis naktimis, mėnuliui susitraukus iki skeveldros, ji įslinkdavo į Kleopatros lovą. Jos sesuo apglėbdavo ją ir saugodavo nuo Trifenos riksmų. Dabar viskas buvo kitaip. Ji išslinko iš apartamentų į vėsaus jūros oro prieglobstį. Pabėgimas, jeigu tik tai buvo galima taip pavadinti,

pavyko nesudėtingai. Mirinė, kaip visada, buvo kietai įmigusi ir itin garsiai knarkė. Kartais jos knarkimas net nutraukdavo trapius Arsinojos sapnus. Šiąnakt ją lydėjo sėkmė – diena buvo skirta Apolonui ir sargybiniai snaudė prisisiurbę vyno. Baso vaiko žingsniai jų nepažadino.

Arsinojai tipenant aptemusiu jūros krantu, papūtė stiprus vėjas. Ji uždengė ranka liepsną. Bibliotekos saugyklos kilo aukštyn, lyg prie jūros palinkę milžinai. Penktojoje iš jų, kiek prisiminė iš paskutinio apsilankymo čia su Ganimedu, buvo laikomi rankraščiai apie mediciną. Šie didingi, pasvirę pastatai kėlė jai baimę net ir dienos šviesoje. Ji įsivaizdavo, kad kaip tik juose buvo nužudyti mokslininkai. Tačiau tada ji buvo tik iš baimės gūžčiojantis vaikas, o dabar jau buvo drąsioji Antigonė, tokia drąsi, kad jai net pavyko išsireikalauti susitikimą su karaliene ir pašnibždėti savo paslaptis į Berenikės ausį. Ar buvo galima lyginti šiuos užkerėtus pastatus su tuo?

Saugyklos viduje jos aliejinė lempa vos apšvietė čia tvyrančią tamsą. Naktį ši drėgna patalpa atrodė visai kitaip, išskyrus tik čia tvyrantį kvapą – geltonuojančio papiruso kvapą, tai dar labiau kurstė jos baimę. Berenikė atsargiai bandė prisiminti kadaise eitą kelią. Pirmiausia Ganimedas ją vedėsi dešinėn, o po to, po kokio pustuzinio eilių, pasuko į kairę. Kuo giliau ji ėjo į tamsą, tuo įžūliau ją persekiojo mokslininkų šmėklos – vienas vaiduoklis beveik perėjo per jos ištiestą ranką. Ji ignoravo jas ir judėjo pirmyn, palikdama už savęs eiles rankraščių. Pergamentas ir papirusas susisukę glaudėsi vienas šalia kito. Svarbesni rankraščiai buvo susukti ant žalvarinių, sidabrinių ir auksinių lazdelių. Regėdama juos ji jautė ramybę, turbūt filosofų šešėliai jautė tą patį. Ji negalėjo jiems to pavydėti.

Einant pro jų labirintą, storas sluoksnis rožinės spalvos dulkių nusėdo ant jos kojų pirštų. Jos žibintas kliuvo už kampuose kabančių voratinklių ir stambi žiurkė nuskuodė palei sieną.

Ganimedas dažnai jai sakydavo, kad šlovingiausi bibliotekos metai jau seniai buvo praeityje. Tyrinėdama šiuos apleistus kampus Arsinoja įžvelgė jo žodžiuose tiesos. Kadaise mokslininkai bruzdėjo kiekviename šio pastato kampelyje, ieškodami naujų darbų, išradimų ir idėjų. Jeigu būtų karalienė, ji pasistengtų sugrąžinti anuos laikus.

Tamsoje jos baimės vis labiau augo. Kai pasisuko už kampo, jai pasirodė, kad pamatė mirties iškreiptus savo seserų, Berenikės ir Kleopatros, veidus. Ji krūptelėjo. Laimė, tai buvo tik jos žvakės atspindys dviejose čia paliktose lempose. Berenikė buvo gyva ir Ganimedas jai pažadėjo, kad, nepaisant karalienės sukelto sąmyšio, seleukidai pralaimės, o jos seseriai Efese taip pat negalėjo nutikti nieko bloga. Kleopatra bus saugi tarp žynių.

– Jie netikri, – pasakė ji garsiai. – Tai tik košmarai, o ne pranašiški ženklai.

Trifena mirė ir jos mirties neišpranašavo joks sapnas, o jos raudonbarzdžio sargybinio nužudymas buvo tik atsitiktinumas. Ji bergždžiai ieškojo sąsajų tarp lapių, vilko ir tikrų žmonių, mirštančių ir aimanuojančių prieš jos akis.

Vizijos arba fantazijos buvo tik negalavimai. Juos, kaip ir bet kuriuos kitus, buvo galima išgydyti. Arsinoja nebus Kasandra Aleksandro Hektorui. Ji buvo per jauna, kad nusipelnytų dievų prakeiksmo. Kažkur turėjo būti žemiškas jos vizijų paaiškinimas ir ji buvo pasiryžusi jį surasti. Jos pirštai lietė bronzines ir sidabrines ritinėlių rutulio formos rankenėles, kol pagaliau surado auksines, medicinos rankraščių, rankenėles. Pirmasis Ptolemajas Geradarys, ne *Pilvūzas*, prieš daugybę metų išsiuntęs parvežti originalų iš Atėnų, liepė juos štai taip surūšiuoti. Jis išsaugojo originalus savo kolekcijoje ir grąžino jų kopijas. Tais laikais biblioteka išgyveno aukso amžių ir visas pasaulis nesitvėrė pavydu. Kažin, ar Ptolemajas Geradarys galvojo, kad vieną dieną šie rankraščiai dūlės čia tarp dulkių.

Vien Hipokrato darbai užpildė du tuzinus lentynų. Arsinoja niekada nebūtų galėjusi jų visų perskaityti, net jei išslinktų iš lovos kasnakt, iki kol pakils ir nusileis Nilo vandenys. Pastačiusi žibintą ant žemės, ji atsargiai iš krūvos ritinėlių ištraukė vieną, stengdamasi, kad kiti nenukristų. Tada ji švelniai ištiesė senstantį pergamentą ant grindų.

„Man regis, kad puikiausias dalykas, kurį turėtų ugdyti gydytojas, yra gebėjimas prognozuoti. Dalyvaujant ligoniui, nuspėti ir išpranašauti dabartį, praeitį ir ateitį..."[21] Arsinoja skaitė toliau, vyniodama ir sukdama ritinėlio tekstą. Pirmoji knyga, antroji, trečioji. Jos visai nedomino rašliava apie tai, kodėl gydytojas turėtų „ugdyti gebėjimą prognozuoti" įvairias ligas. Ji norėjo žinoti, dėl kokių ligų naktimis aplankydavo košmarai. Ji skaitė lėtai, vis užkliūdama už sunkiai ištariamų žodžių, tokių kaip „uždegimas" ar „frenitas". Nors terminai buvo nepažįstami, veikalas buvo apie ligonius, turinčius plebėjiškų simptomų – karščiavimas, šaltas prakaitas, ledinės kojos ir sutinusios kulkšnys, tačiau jų nekankino jokios protą temdančios pranašystės. Arsinoja ieškojo toliau, tikėdamasi, kad veikale bus aprašomi kiti negalavimai, ypač žmones persekiojantys košmarai. Galiausiai ji suvyniojo ritinėlį. Nerado nieko, kas jai galėtų padėti.

Arsinoja atsistojo ir apžiūrėjo rankraščių eiles. Užmerkusi akis ji išsirinko pirmą po ranka pakliuvusį rankraštį ir išsitraukė. Rankraštis prasidėjo taip: „Apie šventąją ligą." Tai buvo daug žadantis pavadinimas. „Žmonės, dėl savo nemokšiškumo ir ligos neįprastumo, laiko jos pobūdį ir priežastis dieviškomis, nes ji išsiskiria iš kitų ligų."[22] Štai, pagaliau ji rado tai, ko ieškojo. Ši „šventoji liga", be abejonės, buvo jos negalavimų priežastis. Šiame tekste turėtų būti aprašytas ir jos gydymas. Ji rijo tekstą akimis, tačiau, kad ir kaip

[21] Ištrauka iš Hipokrato veikalo *Hipokrato rinkinys*. Versta iš anglų kalbos.

[22] *Ten pat.*

atidžiai studijavo kiekvieną žodį, jai vis dėlto nepavyko surasti, kokia ta *šventoji liga* ir koks buvo jos gydymas. „Nors ši liga man atrodo dieviškesnė nei kitos, ji turi tuos pačius požymius, kaip ir daugelis kitų ligų, ir priežastys, dėl kurių ji kyla..."[23]

– Arsinoja.

Ganimedo balsas. Ji užvertė rankraštį. Tik dabar ji pastebėjo liepsnos nušviestą, šalia jos krentantį šešėlį. Kaip ilgai jis ją stebėjo? Ji pyko ant savęs dėl neatsargumo. Užsimiršusi nepastebėjo, kaip jis prie jos priėjo.

– Nemaniau, kad tave taip domina Hipokratas. Nereikia gėdytis to, kad jauti aistrą medicinos studijoms. Gali studijuoti tai ir dienos šviesoje, jei iš tiesų jauti tam aistrą.

Jis erzino ją, bet, kai Arsinoja pažvelgė jam į akis, įžvelgė jose švelnumo. Ji jau laukė, kad jis ims barti už tai, kad buvo ne savo lovoje, už rūmų sienų, bet, užuot tai daręs, jis atsisėdo šalia, ant grindų.

– Kadaise, mano miela, – lėtai pradėjo Ganimedas, – ir aš paslapčia skaičiau medicinos raštus, beviltiškai ieškodamas, kaip išgydyti mano neapsakomai baisią ligą. Žinoma, aš neturėjau galimybės įeiti į tokią didžiulę biblioteką kaip ši, bet smalsumas visada suranda būdą save patenkinti. Keletas vyrų iš trupės, su kuria keliavau, vežėsi su savimi vieną kitą rankraštį. Jie nebuvo gydytojai, bet ne kartą teko matyti, kaip jie talentingai suvaidindavo tokie esantys prie nieko neįtariančio ligonio. Turbūt net ir truputis žinių gali pasitarnauti krečiant išdaigas. Mano paieškos prasidėjo rausiantis po jų daiktus. Aš rijau kiekvieną veikalą, kurį pavykdavo gauti. Tada dar nelabai gerai mokėjau skaityti, taigi mano užsidegimas skaityti buvo ne tik sunkus iššūkis, bet ir didžiulis pasiekimas.

Arsinoja entuziastingai linktelėjo. Eunuchas niekada anksčiau nebuvo kalbėjęs apie jo ankstesnį gyvenimą. Ji manė, kad jis

23 *Ten pat.*

pasirodė rūmuose jau visiškai išsimokslinęs, kaip Atėnė iš Dzeuso galvos.

– Po kurio laiko sužinojau, kad perskaičiau ir atmintinai išmokau kiekvieną medicininį raštų tomą. Nepaisant to, neradau juose nieko naudingo. Nesuradau nė vieno atvejo, kuris primintų manišką, jau nekalbant apie tekstą, kuriame būtų aprašytas gydymas. Mano neviltis vis labiau augo. Naktimis įsibraudavau į vietinių vaistininkų namus ir parduotuves. Mes daug keliavome, todėl kiekvienoje kelionėje turėjau galimybę susipažinti su naujais veikalais.

– Vieną naktį, praėjus metams po to, kai pradėjau šį savo žygį, įsilaužiau į išsimokslinusio žmogaus, gydytojo, namus. Atsisėdęs prie jo stalo, dailiai išdrožto iš vieno ąžuolo gabalo, įnikau skaityti. Tai buvo tekstas, kokio prieš tai, per visas ieškojimo naktis, nebuvau matęs. Tai buvo antrasis Hipokrato raštų tomas apie ligas. Pirmąjį jau buvau seniai perskaitęs ir buvau įsitikinęs, kad antrame didžiojo gydytojo veikale apie negalavimus man tikrai pavyks atrasti vaistą, kurie išgydys mano neviltį. Skaičiau kaip paklaikęs. Jau buvau pripratęs tarti sudėtingus žodžius, tokius kaip *opaligė*, *dizurija* ir *tulžies išsiliejimas*. Ir, nors veikalo pradžioje buvo aptarinėjamos įvairios galvos traumos ir ligos, greitai taip įsijaučiau į skaitymą, kad nepastebėjau, kaip gydytojas, namo šeimininkas, mane stebi. Kai pastebėjau jį, prie manęs jau artėjo, nepaisant jo garbaus amžiaus, tvirtai sudėtas vyras.

– Nepamiršk, kad tada aš buvau tik berniukas, apkūnus ir išsigandęs berniukas. Aš ėmiau drebėti iš baimės. Maniau, kad jis įsius ir užpuls. Jis turėjo visas teises tai padaryti, bet tik uždėjo savo švelnią ranką man ant peties ir pasakė: „Mano vargšas, vargšas vaikeli. Man skauda širdį dėl tavęs, bet šie tekstai nepalengvins tavo savijautos. Juose nerasi atsakymo į tai, kas tave jaudina." Negalėjau susilaikyti ir ėmiau verkti. Metų metus manęs nepaleido

mintis, kad jeigu skaitysiu daug ir žinosiu, galėsiu įveikti skausmą ir atgauti tai, ką praradau. Tada tas vyras paguodžiamai patapšnojo man per petį. Išdžiūvus ašaroms ir nurimus kvėpavimui, jis ištarė kai ką, kas išliko mano atmintyje iki šios dienos. Jis pasakė: „Apraudok savo išskirtinumą, bet nepamiršk, kad dievai dovanoja mums paslaptingas dovanas. Ateis diena, kai tavo negalavimai pasirodys esantys privalumai, o ne trūkumai."

Eunuchas akimirkai nutilo. Lempos šviesa glostė jo veidą, bet neapšvietė jo pavargusių akių. Jos buvo tamsios ir tokios liūdnos, kokių Arsinojai dar niekada neteko matyti. Ji tylėjo, nes nenorėjo nutraukti šios magiškos akimirkos. Ji norėjo, kad žvakės apšviestas Ganimedas tęstų papasakojimą apie savo ligą ir tai, koks buvo gerojo gydytojo likimas, bet eunuchas tylėjo, pernelyg paskendęs savo mintyse, kad pastebėtų nekantrumą Arsinojos akyse. Kai jis vėl prabilo, jo balsas skambėjo kitaip.

– Taigi, sakyk man, Arsinoja, dievų dukra, Aleksandro Didžiojo palikuone, kodėl nori atsikratyti savo vizijų?

– Aš net nesu tikra, ar tai vizijos.

Dabar, kai juos skyrusios tylos sienos nebeliko, jos paslaptys liejosi laisvai.

– Dažnai matau dalykus, kurie niekada neišsipildys. Negaliu atskirti, kas yra tikra, o kas ne, kas jau yra negyvas, kas mirs, o kas gyvens dar vieną dieną. Sapnavau Aleksandrą. Aš mitau jo kūnu. Ganimedai, aš negaliu... – ašaros nutraukė jos žodžius. Įtūžusi ji nusibraukė jas.

– Netramdyk ašarų, mano miela, – Ganimedas paėmė jos ranką į savąją. – Tavim dėtas labai netikėčiau tais liūdnais reginiais. Tamsūs sapnai ateina dėl įvairių priežasčių. Jie ne visada yra siunčiami dievų, kad parodytų dar neatskleistą tiesą.

– Bet kai kurie iš jų išsipildo, ar ne? – *Kad ir tie apie lapes arba Menelajo mirtį.*

Ganimedas giliai atsikvėpė.

– Yra daug melagingų pranašysčių, bet taip, esame girdėję ir istorijų apie išsipildžiusias pranašystes.

– Ar išmokysi mane atskirti, kuri vizija išsipildys, o kurią turėčiau tiesiog pamiršti? – dabar ji maldavo jo, ji beviltiškai troško suprasti ir žinoti, kuriems sapnams buvo lemta išsipildyti.

– Aš padėsiu tau, mano vaikeli, visada stengiuosi tai daryti, bet nesu aiškiaregys ir, bijau, kad tai nėra toks dalykas, kurio galima išmokti. To reikia mokytis savaip ir savu laiku. O dabar, tavimi dėtas, pernelyg daug negalvočiau apie tuos sapnus.

– Aš ir nenoriu apie juos galvoti. Norėčiau juos visus pamiršti.

– Bet negalėsi to padaryti, – liūdnai tarė eunuchas.

– Ne, negalėsiu, – šiek tiek padvejojusi prabilo ji. – Maniau, kad ant manęs supyksi.

– Supyksiu? – mokytojas susijuokė. – Iš kur ištraukei tokią mintį?

– Žinau, kad nemėgsti šventikų ir raganų. Visada jų nemėgai. – Arsinoja akimirkai nutilo, svarstydama, ar buvo geriau pasilaikyti šias mintis sau, bet eunucho atvirumas padrąsino ją. Atėjo išpažinties metas. – Maniau, kad nekenti jų dėl to, kad jie gali matyti dalykus, kurių tu negali.

Ganimedo žvilgsnis apsiniaukė. Arsinoja norėjo, kad jis pravirktų, kad jo ašaros atitrauktų jos dėmesį nuo jos pačios.

– Ne, mano mielas vaikuti. Tai nėra tikroji priežastis, nors ir teisingai pastebėjai, kad bjauriuosi tokiais burtais, tačiau man nereikia dievų, kad parodytų tai, kas mūsų laukia. Yra kitų būdų nuspėti ateitį. Geresnių būdų. Ir jeigu yra tokių, kurie gali matyti tokius dalykus, tai, manau, kad tai veikiau prakeikimas, o ne palaiminimas.

Arsinoja norėjo paklausti, kodėl jis neapkentė aiškiaregių ir magijos. Jai jie atrodė kaip itin naudingi dalykai, bet žiovulys

pertraukė jos žodžius. Ji suskubo užsidengti ranka burną, bet nesuspėjo.

– Jau vėlu, – eunucho balsas buvo griežtas ir neperkalbamas, – jau seniai turėjai sugrįžti į lovą. Ką pagalvos Mirinė, jei sužinos, kad užlaikiau jos augintinę už rūmų sienų iki ankstyvo ryto?

– Bet aš visai nenoriu miego, – paprieštaravo Arsinoja, nors akys buvo tarsi smėlio pripiltos. – Noriu dar pasikalbėti.

– Pasikalbėsime rytoj. O dabar turime abu pailsėti.

Mokytojas pakėlė ją ant savo stambių rankų ir ji apsivijo jo kaklą. Jų kelionė atgal į rūmus buvo trumpa. Arsinoja grimzdo į ramų miegą. Kai eunuchas nešė ją per sodą, debesys prasiskyrė ir mėnulis švietė pro didžiojo lauramedžio lapus, tamsius it vynas, blausioje Selėnės šviesoje.

Ganimedas paguldė ją į lovą. Mirinės nebuvo šalia, turbūt ji vis dar buvo prieškambaryje. Tai, kad Arsinoja pabėgo, pastebėjo tik mokytojas. Tai gera pamoka... Arsinojos akių vokai vis labiau sunkėjo. Staiga ji plačiai atmerkė akis.

– Ar tu kada nors pagalvojai, kad tai dovana? – sušnibždėjo ji, mokytojui einant prie durų. Ganimedas sustojo ir atsisuko į ją.

– Kas taip? Apie kokią dovaną kalbi?

– Apie tavo ligą. Gydytojas tau sakė, kad vieną dieną galbūt pamatysi ją kaip dievų atsiųstą dovaną. Ar tai išsipildė?

Ganimedas nusišypsojo.

– Na, ji atvedė mane čia, ar ne taip?

Dar ilgai po to, kai eunuchas išėjo, Arsinoja galvojo apie jo žodžių prasmę ir apie tai, kokia liga jis sirgo. Ir apie tai, kaip jis atsidūrė rūmuose. Galiausiai jos galūnės apsunkusios nusviro ir ji išskrido į dangų.

VYRESNIOJI

Su šalmu ant galvos, raita Berenikė traukė vadeles tol, kol jos įsirėžė į delnus ir žirgas pagaliau sulėtino žingsnį. Ji apžvelgė susirinkusius karius. Pėstininkai, kurie sudarė centrinę falangą, vilkėjo tradicinę, mūšiui skirtą, seleukidų aprangą – raudonos spalvos klostuotas tunikas, nutrumpintas iki blauzdos vidurio. Jų eilės buvo išsirikiavusios per visą dulkėtą pratybų lauko ilgį, tarp dviaukščių kareivinių, stovinčių abiejuose lauko šonuose. Auksiniai dažai, kuriais buvo nudažyti šių neįmantrių pastatų kolonų ornamentai, buvo nutrupėję. Jie buvo visiška priešingybė prabangiems paminklams, kuriuos pasistatė jos tėvas. Nepaisant to, statiniai buvo tvirti ir masyvūs – ištikimi, kitaip nei tarp jų stovintys vyrai, kurie lavonais užkimšo jos miesto kanalus. Dabar jie neatrodė tokie grėsmingi. Pėstininkų eilės baigėsi pusiaukelėje prie smėlingo paplūdimio, nusėto ten paliktų laivų. Didžioji jų dalis buvo berniukai ir seniai – kovai nepasirengę kariai. Sunku patikėti, kad jų buvo šeši tūkstančiai. Sėdėdama ant arklio Berenikė galėjo suskaičiuoti ne daugiau nei penkis šimtus, o jai buvo žadėtas dvigubas skaičius. Atrodo, kad Nerėjas melavo apsisukdamas į visas puses.

Jos ištikimiausi vyrai sudarė tvarkingą vorą, kuri užtvėrė išdavikams kelią prie kranto. Jų buvo vos tūkstantis, bet dauguma buvo raiti, o tai užtikrino jiems pranašumą. To turėtų pakakti norint apsaugoti išėjimą prie jūros. Seleuko kariai kristų negyvi

prieš jiems pasiekus jų laivus. „Nesielk neapgalvotai, – perspėjo Pietonas, užkeldamas ją ant balno, – jie niekada nesilenks moteriai valdovei." Tačiau Berenikė neturėjo kitos išeities. Ji buvo pasiryžusi narsa arba jėga palenkti šiuos vyrus savo pusėn.

– Jūs gedite savo generolo mirties, – pradėjo ji. Vėjas blaškė jos žodžius, bet ji atsilaikys ir prieš šią maištingojo Eolo[24] ataką. – Aš taip pat sielvartauju dėl jo netekties, bet jūsų sielvartas virto nepagrįstu pykčiu. Tokiu, kuris privertė jus stoti prieš mane, jūsų karalienę. Pykčiu, dėl kurio užpuldinėjote mano karius, ir ne kaip tikri vyrai, o kaip bailūs berniukai, miesto viešnamiuose ir skersgatviuose. Pykčiu, kuris įsišaknijo dėl melagingų gandų. Giliai širdyse jūs žinote tiesą – Seleuko mirtis yra tragedija, bet tai ne mano rankų darbas.

Vėjas atnešė nepasitikėjimo kupinus murmesius. Pėstininkai sujudėjo purve. Kelios poros akių žvilgtelėjo į jų laivus ir į nepajudinamą sargybą, kuri užstojo kelią prie jų. Visa tai Berenikės nejaudino. Jai buvo svarbu laimėti ne jų širdis, o kardus ir liežuvius.

– Ir kieno sielvartas pranoksta manąjį? Jūs netekote puikaus generolo, bet aš praradau daug daugiau – savo brangų vyrą, su kuriuo mane siejo kraujo ryšys ir santuokos įžadai. Jo gyvenimas buvo pažymėtas drąsos, aistros, o labiausiai už viską – atsidavimo savo pavaldiniams. Niekada nesutikau žmogaus, kuris būtų labiau pasiryžęs atkeršyti už savo karalystės žaizdas. Prieš išleisdamas paskutinį atodūsį jis prašė manęs: *Berenike, mano karaliene, mano meile*, – jo ranka spaudė manąją, – *neleisk Romai pagrobti dvigubos karalystės taip, kaip ji pagrobė manąją.*

Net nepagalvojusi ji pakeitė savo balsą į Seleuko tembrą. Vyrai liovėsi niurnėję. Jų žvilgsniai buvo nukreipti ne į laivus, o į ją. Jie stovėjo ramūs ir tylūs. Nė vienas iš jų nepasitaisė skydo ir nesujudino ieties. Net ir jų arkliai stovėjo sustingę smėlyje.

[24] *Eolas* – senovės graikų vėjo dievas (*vert. past.*).

– Jūs galite eiti, – tarė jiems. – Meskite savo ginklus, jei to norite, ir grįžkite lenktis savo užkariautojams romėnams. Mano vyrai netrukdys jums pasiekti savo laivų.

Vienas skydas, paskui dar vienas nukrito ant žemės. Ietis, jos ryto saulėje tviskantis smaigalys, pasekė paskui juos. Kažkur tarp jų pasigirdo nuo diržo atrišamo kardo garsas. Po to sekė tyla. Kitos ietys nuožmiai spindėjo danguje. Kodėl gi ne? Čia jie buvo pavalgę, turėjo stogą virš galvos ir moterų. Nežinia, kas jų laukė sugrįžus į Antijochėją. Galėdami pasirinkti, devyniasdešimt devyni vyrai iš šimto pasirinks jiems pažįstamą kelią.

– Leiskite tiems bailiams bėgti. Ir džiaukitės tuo. Niekada neprašyčiau savo kario kautis šalia tokių bailių. Tiems, kurie pasiliks, bus atlyginta už tarnystę Egiptui, gaus žemės, pinigų ir moterį į žmonas. Ar yra geresnis atlygis už žemę, už garbę tęsti jūsų karaliaus kovą prieš Romą, prieš iškrypusią Respubliką, kuri prievartauja jūsų žemes ir dukteris?

Tik vėjas ir jūros bangos atkartojo jos žodžius. Galbūt ji kalbėjo pernelyg atvirai? O gal per daug akiplėšiškai, gal per anksti? Galbūt reikėjo pasilaikyti Seleukui skirtas pagyras sau? Dabar, kai jis buvo miręs, jai buvo lengviau susitaikyti su jo melagystėmis. Kraujas pulsavo jos kumščiuose. Jos arklys spardė išdžiūvusią žemę tol, kol pagaliau pasigirdo skardus riksmas.

– Už karalienę Berenikę, Spindinčiąją! – sušuko vienas jų.

Tai buvo senas, susivėlęs karys, su išretėjusia barzda ir raukšlėta kakta. Tokio sukriošėlio palaikymas galėjo jai labiau pakenkti nei padėti – kažin, ar kiti norės pritarti tam, kuris, regis, jau buvo visai šalia anapilio vartų. Tyla kėlė Berenikei jaudulį. Pietonas buvo teisus, išsakydamas savo abejones. Šiems vyrams ji rūpėjo tiek pat, kiek jų šeimininkui, ir jokie kruopščiai parinkti žodžiai negalėjo palenkti jų jos pusėn.

– Tegul dievai pašlovina aukštutinių ir žemutinių žemių karalienę, – pasigirdo antras balsas.

Pastarojo vyro išvaizda jau buvo daugiau žadanti. Tai buvo tvirtai sudėtas jaunuolis, tamsios garbanos siekė jo smakrą, o jo ietis bučiavo saulę. Aplink jį stovintys kareiviai sužiuro į jį su susidomėjimu. Tada pasigirdo trečias šūksnis, šįkart tai buvo raitas karys, po to dar vienas, kol visa kariauna jau staugė kartu, vis garsiau ir garsiau skanduodami jos karūnavimo vardą: „Tegyvuoja karalienė Berenikė, Spindinčioji!"

Sėdėdama balne ji atrodė didinga ir grakšti. Ji pasistengs tuo dažniau pasinaudoti. Ją pernelyg ilgai persekiojo motinos įvarytos baimės. Čia ji parodė savo stiprybę ir nė trupučio pažeidžiamumo. Kaskart, bendraudama su savo kariais, kalbės sėdėdama aukštai, kad jie matytų ne silpną moterį, o būtybę hibridą, užgimusią valdyti. Ji perbraukė pirštais per savo eržilo karčius. Šis suprunkštė iš pasitenkinimo.

Kareiviai toliau skandavo, net kai ji pakėlė ranką kaip padėkos priėmimo ženklą ir apsukusi savo arklį pasuko rūmų link. Jų šūksniai aidėjo jos galvoje, net ir nulipus nuo balno ir atidavus savo ristūną. Pergalės jausmas sujaukė jos mintis. Ji net ėmė gėrėtis tėvo mėgstamais niekučiais – dramblio kaulo vartais, išmargintais maitvanagiais, liūtais ir gausiai apsiginklavusiais raiteliais. Serapis žiūrėjo žemyn į ją ir pirmąkart jo žvilgsnis jai nelinkėjo nieko bloga. Ji net galėjo prisiekti, kad jo akmeninėse lūpose pastebėjo šypsnį.

– Mano karaliene, – atsikrenkštė šalia jos stovintis Dritonas. Jis atrodė susijaudinęs, jo pasipūtėliškumo neliko nė trupučio. – Mano karaliene, Jūs buvote... Jūs buvote nuostabi.

Kadaise dėl tokio jo komplimento būtų nuraudusi iš pasitenkinimo, o dabar – ne. Gražaus vyro pagyros jau nebedarė jai įspūdžio.

– Stebiuosi tavimi, Dritonai. Tu nesi iš meilikauti mėgstančių vyrų, bent jau anksčiau to nepastebėjau. Kokios paslaugos atėjai prašyti? Gal tavo akį patraukė koks nors auksinis niekutis, o gal nori vesti kurią nors merginą ar tik pasiguldyti kurią nors į

lovą? – jo daili išvaizda ir savimi pasitikinti šypsena jos nebeveikė. Berenikė žinojo, ko toks vyras buvo vertas. Jis buvo mirtingas, kaip ir bet kuris kitas.

– Nieko neprašau, – sumurmėjo jis. – Galbūt nelaidau komplimentų taip lengvai, kaip kiti vyrai, bet Jūsų kalba... Jūsų kalba buvo išties puiki. Niekada neteko girdėti tokios įkvepiančios Jūsų tėvo kalbos. Jeigu kadaise nepakankamai Jus vertinau... – nutilo jis, – ką gi, klydau tai darydamas.

Kaip tikra karalienė ji žengė pro kolonadas, it Hačepsuta ant šventyklos sienų. Geros naujienos keliavo greitai – sargybinių, tarnų ir kilmingųjų akys sekė ją su pasigėrėjimu. Tai tvyrojo net ore. Štai ką reiškia, kai tave myli... ir bijo. Tai svaigino. Ji nesunkiai galėtų priprasti prie šio galvą ir širdį apsukančio svaigulio. Dabar jos viduje nebuvo nei sielos kiaurymių, nei tuštumos, nei baimės dėl to, koks jausmas užims joje tūnojusio pykčio vietą, vien triumfas, palaima.

Tačiau jos karališkasis atrijus buvo pripildytas menkų ir besmegenių vyrų. Jiems pergalės buvo nė motais. Murmėdamas kažką sau po nosimi Nerėjas buvo palinkęs prie aukštutinių žemių žemėlapio. Liesas it nendrė Taisas, atsistojęs šalia jo, kažką jam šnibždėjo. Senolis apsimetė, kad nekreipia į tai dėmesio. Berenikė svarstė, ar jis supranta, kad ji žino apie jo melagystes ir kad jo gyvenimas kabo ant plauko. Ji buvo pasirengusi bet kurią akimirką ištiesti ranką ir jį nukirpti.

Pietonas sėdėjo atokiau ir spoksojo į dar vieną rankraštį. Jis atrodė paniuręs. Berenikė nusišypsojo Dritonui.

– Ateikite ir pažiūrėkite į mūsų rūstųjį eunuchą. Galbūt jis negirdėjo gerų naujienų?

– Ji buvo nuostabi, – pakartojo jai iš dešinės stovintis karo reikalų ministras.

– Tai nepaprastai didelis pagyrimas, atsižvelgiant į tai, iš kieno lūpų jį girdime, – atsakė Pietonas. – Nenoriu būti blogų naujienų

pranešėju, bet, kaip žinote, Jums stengiantis apžavėti seleukidus, apleidote vieną neišspręstą reikalą. Vienas asmuo, prašęs Jūsų audiencijos, buvo priverstas ilgai laukti. Jis liko nepatenkintas dėl atidėliojimo, ypač dėl ankstesnių atsisakymų jį priimti.

Psenptaisas. Vyriausiasis Ptacho šventikas. Jos tėvo šventikas, jo pranašas. Pietonas ją prigavo – šis susitikimas visai išgaravo jai iš galvos. O tiksliau – dienų dienas ji stengėsi iš paskutiniųjų pamiršti, kad jis išplaukė iš Memfio. Kad ir kokie reikalai jį, tėvo parankinį, atvedė čia, tai nežadėjo nieko gera. Dievų tarnai retai kada leisdavosi keliauti į Aleksandriją. Jai nepatiko jo atsinaujinęs susidomėjimas, nors galbūt turėtų jaustis pamaloninta? Tai, kad jis atkeliavo čia, reiškė, kad jis pripažįsta jos valdžią.

– Susitiksiu su juo dabar, – ji spragtelėjo pirštais pro šalį praeinančiam tarnui ir šis išskubėjo perduoti juos žodžių. Nebuvo, dėl ko bijoti Psenptaiso. Jos tėvui nepasisekė Romoje. Ji buvo paskutinė likusi Ptolemaja ir ketino valdyti viena.

– Psenptaisas, Psenptaiso sūnus, vyriausias Ptacho šventikas, abiejų žemių valdovo pranašas, – Berenikės šauklys pranešė stovėdamas arkos viduryje.

Šie žodžiai rėžė jai ausis. Kaip jis drįso puikuotis šiuo titulu, kai žmogus, kuris jį jam suteikė, slėpėsi po Artemidės sijonu Efese? Berenikė menkai teprisiminė Psenptaisą. Ji žinojo vieną kitą faktą iš apie jį girdėtų pasakojimų, bet pati jo neprisiminė. Buvo girdėjusi įžymiąją istoriją apie tai, kaip būdamas trylikos metų jis karūnavo jos tėvą, tada dar tik nervingą ir atsargų berniuką. Tačiau tai buvo prieš daug metų, dar prieš jos gimimą. Šventikas, kuris pasirodė prieš ją, buvo suaugęs ir gana malonios išvaizdos vyras, nepaisant jo visiškai nuskustos galvos ir paprastų, lininių drabužių. Du jį lydintys berniukai buvo jauni – per jauni net barzdoms auginti. Psenptaisas atidžiai į ją pažiūrėjo, tarsi tikėtųsi, tarsi galvotų, kad ji, jo karalienė, turėjo prabilti pirmoji. Ji neišleido nė garso. Dabar šio vyro įtaka buvo nedidelė.

– Bėdos užklupo dvigubą karalystę, – sumurmėjo jis. Jis puikiai kalbėjo graikiškai, beveik taip gerai, lyg tai būtų jo gimtoji kalba, bet su keistu mandagumu, kuris buvo būdingas aukštutinėms žemėms. Jis nesiteikė kreiptis į ją kaip į karalienę.

– Kas Jums kelia nerimą, Psenptaisai? Nilas pakilo aukštai per šį potvynių sezoną, o tai žada klestėjimą. Praėjusiais metais mūsų ūkiai buvo tušti, bet šį sezoną jie augs vešlūs ir žali. Nematau jokių didelių bėdų.

– Kalbu apie bėdas, kurios yra daug svarbesnės. Įvykiai, kurie sukrėtė ir dievus, ir žmones. Įvykiai, kurie labai domina didįjį Ptachą ir kiekvieną dievą. Įvykiai čia, Aleksandrijoje, – jis nutilo akimirkai ir atsikrenkštė. – Santuoka yra dieviška sąjunga, sąjunga, į kurią nederėtų žengti, turint nedorų ketinimų. Pavyzdį mums rodo ne kas kitas, o pats Serapis ir jo tvirtoji žmona Isidė.

Berenikė ranka prisidengė šypseną. Negi jis atvyko jai paskaityti paskaitos apie sutuoktinių atsidavimą? Jai, Ptolemajai? Jos žvilgsnis nuslydo prie Pietono. Jo veidas buvo it akmeninis. Jo kietai suspaustos lūpos nerodė jokio linksmumo. O gaila. Jis turėtų dažniau juoktis. Kodėl ne? Pergalės skonis buvo saldus.

– Kai išgirdau, kad nusprendėte ištekėti už Seleuko, tai suteikė džiaugsmo mano širdžiai. Dievai valdyti mieliau renkasi vyrą, bet kokį vyrą. Tačiau kitos naujienos, liūdnos naujienos, pasiekė Memfį. Išgirdau, kad labai greitai po vestuvių dienos Seleukas jau gulėjo negyvas ir ne nuo brolio, o nuo žmonos rankos...

– Atsargiau su žodžiais, Psenptaisai, – įsiterpė Pietono balsas. – Nederėtų kaltinti savo karalienės žmogžudyste.

Berenikė pakėlė žieduotą ranką.

– Tylos, mano bičiuli. Leiskime šventikui toliau kalbėti.

Tačiau eunucho žodžiai sugrąžino vyrui sveiką nuovoką. Aplink Psenptaiso akis išryškėjo raukšlelės. Jis suprato, kad stovi ne prieš Prachą ar jos nuolankų tėvą, o prieš bebaimę teisėją. Berenikė nebuvo vaikas ir neklausys jo paskaitų apie santuoką ir dieviškumą.

– Psenptaisai, tęskite, maldauju Jūsų, – paragino jį Berenikė. – Jūs, rodos, kaip tik ketinote apkaltinti mane dėl mano vyro mirties, dėl tragedijos, kuri skaudina mane labiau už viską. Esu tikra, kad Jums žinoma, koks likimas laukia tų, kurie neteisingai apkaltina karalienę.

– Nežinau... Esu vyriausias Ptacho šventikas, teisingumo tėvas. Grasinimai neatbaidys manęs nuo tiesos, – jis laikė aukštai iškėlęs galvą, jo lūpa šiek tiek virpėjo.

– Sakykite man, Psenptaisai, kaip Ptachas paskiria savo vyriausiąjį šventiką? – Grasinimai atbaidys jį, Berenikė buvo tuo tikra, tik jie turėjo būti aiškiai išsakyti. – Jūs esate, kaip kad pats teigiate, tik didžiojo dievo tarnas. Sunkiomis akimirkomis, be abejonės, dievas gali pasirinkti kitą šventiką, tarną, kuris būtų labiau pasirengęs atlikti jo pavedamas pareigas šioje žemėje. Mirtingosios gyvybės tėra tik trumpi žybtelėjimai, palyginti su nemirtingaisiais, – ji nusišypsojo šventikui. Dabar jis neatrodė toks grėsmingas. Jis buvo aukštas ir tvirtai sudėtas vyras, bet tik menka skruzdėlė prieš ją. Berenikė puikiai prisiminė, kaip jo bijojo, kaip baiminosi, kad jis atsisakys palaiminti jos atėjimo į valdžią. Dabar jis negalėjo jai paprieštarauti.

– Ptachas pasižymi didžiulėmis galiomis. Jis elgiasi ir elgsis taip, kaip jam paranku.

– Man palengvėjo tai išgirdus, – jos balsas skambėjo ramiai ir nerūpestingai. Ji neturėjo priežasčių bijoti. Jis atvyko jos pabarti, bet padarydamas tai tik pripažino jos valdžią. Šventikai turėjo įtakos, kai valdovai kovojo tarpusavyje arba kai Nilo vandenys nepakildavo ir dėl to stigdavo javų, o ne tada, kai dievai šypsojosi savo valios vykdytojui žemėje taip, kaip jie šypsojosi jai. – Jūsų Ptacho šventykla bus puiki vieta Jums pagalvoti apie mano žodžius, nebent Jūs norėtumėte, kad parengtume Jums prieglobstį čia.

– Jūsų pasiūlymas yra dosnus, mano karaliene, bet esate teisi – mano kuklūs namai bus puiki vieta tokiems apmąstymams. – Jis

stengėsi, kad jo balsas skambėtų kuo ramiau. Tai buvo paskutinis bandymas išsaugoti orumą.

Išraižytos juodmedžio durys po dramblio kaulo emaliu dengta arka prasivėrė ir prarijo dievo tarną bei jo palydovus. Atrijuje tvyrojo tyla, išskyrus tik iš tolumos sklindantį ibio[25] klegėjimą. Visi – Taisas, Nerėjas, Dritonas ir Pietonas – sutartinai tylėjo. Jų akyse šmėkščiojo baimė – baimė, sumišusi su pagarba.

– Mano karaliene, – Pietonas nutraukė tylą, – gal galime netrukdomi pasikalbėti?

Jo pamokslai vargino Berenikę. Eunuchas buvo nepatenkintas, nes ji nepaklausė jo patarimo ir sužavėjo Seleuko vyrus. Tai buvo tik jo paties kaltė. Jis manė, kad ji neturinti tokių magiškų galių.

– Ar yra privatesnė vieta už šią – prie mano patikimų patarėjų?

Ji neketino išprašyti savo patarėjų vien dėl eunucho užgaidos. Ji buvo karalienė ir nei žmogus, nei dievas negrasino jos valdžiai. Ji atsikratė vienintelio sutvėrimo, kuris išdrįso išniekinti jos kūną. Atskirtas nuo savo draugų seleukidų, Nerėjas jai nekėlė grėsmės.

– Kaip norite, – piktai tarė eunuchas. – Nors nemėgstu abejoti Jūsų sprendimais, privalau paklausti – ar buvo išmintinga kalbėti tokius griežtus žodžius vyriausiajam Ptacho šventikui? Žinau, kad nevertinate jo patarimų, bet paprasti žmonės...

– Paprasti žmonės yra laimingi, kad pakilo Nilo vandenys ir jų vaikai turi ką valgyti, – nutraukė jį Berenikė kaip galima labiau pamokančiu balso tonu. – Jiems nerūpi kitų, už juos kilmingesnių, reikalai. Manau, kad pats to mane išmokėte.

– Iš esmės pritariu Jums, bet, mano karaliene, dievai gimdo beprotybę. Vyriausiasis šventikas vis dar turi įtakos šiame mieste. Jeigu jis nuspręs nukreipti Memfio širdis prieš Jūsų valdžią...

Ji nutraukė jo verkšlenimą:

[25] *Ibis* – gandrinių būrio paukštis (*vert. past.*).

– Ir kurgi jis nukreips jų širdis? Mano tėvas ir jo sūnūs pabėgo. Vietiniai gyventojai nesukilo prieš Aleksandriją jau daugybę metų. Prisiklausiau Jūsų užtektinai.

Pietonas sulaikė kvėpavimą ir nusisuko. Ankstesniame gyvenime ji turbūt būtų ėmusi maldauti jo atleidimo, bet dabar eunucho pritarimas jai buvo nereikalingas, dabar, kai visi vyrai skandavo jos vardą gatvėse ir ant miesto gynybinių sienų. Ji daugiau nebelauks ir nebandys įsiteikti niekam vien dėl meilės ir pripažinimo. Sostas priklausė jai ir tik jai. Net ir kariai, kurie kėlė riaušes skersgatviuose, dabar skandavo jos vardą. Atėjo laikas įtvirtinti savo valdžią, susigrąžinti Kiprą ir galbūt net užgrobti dalį jos nelaimėlio vyro suskaldytos imperijos žemių. Jo kariuomenė troško karo, ji taip pat. Jai tik reikėjo palaukti, kada ateis derliaus nuėmimo metas ir tada imtis veiksmų. Iki tol reikia sukaupti kaip įmanoma daugiau atsargų ir nusamdyti kuo daugiau karių savo tikslui įgyvendinti.

– Turime aptarti kitą, svarbesnį reikalą. Nusprendžiau vėl ištekėti. – Anksčiau, išsisukinėdama nuo santuokos, ji elgėsi kvailai. Tai buvo tik derybų moneta, ir naudinga moneta. Šįkart ji ištekės savo pačios pasirinkimu, neskubėdama.

– Puiki mintis, – įsiterpė Taisas, degančiomis akimis. Spengianti tyla palydėjo jo žodžius. Jis prakalbo pernelyg skubėdamas, pernelyg greitai. Jis blaškėsi, nervingai bandydamas ištaisyti savo klaidą. – Praėjus priimtinam gedėjimo laikotarpiui, žinoma, mano karaliene.

– Esu palaužta Seleuko mirties, bet šiais tamsiais laikais visi privalome atrasti giliai savyje stiprybės eiti į priekį. Pasakyk man, Taisai, už ko galėčiau ištekėti?

Jos patarėjas išbalo nuo jos žodžių, nors jis išbaldavo kone nuo visų išgirstų žodžių.

– Nesibaimink, mano drauge. Tai ne bausmė. Aš ketinu paklausti to paties kiekvieno paeiliui. – Berenikė ypač nekantravo paklausti Nerėjo. Ką dabar pasiūlys jis po to, kai jo favoritas,

Selėnės sūnus, buvo nužudytas? Ar bandys pakreipti šią pokyčių bangą savo naudai?

Tuo tarpu Taisas, paskendęs mintyse ir suraukęs kaktą, atrodė toks išmintingas, kokio dar jai neteko matyti. Galbūt jis turėjo žinių apie kokius nevedusius Azijos princus ir karalius. Kažkur jo vangiame prote jis privalėjo turėti nors vieną gerą nuomonę apie kurį nors jai rūpimą klausimą.

– Arijobardzanas iš Kapadokijos turi du sūnus, kurių nė vienas nėra vedęs ir abu atvestų su savimi ištikimų karių, – lėtai tarė jos žemių ministras.

Berenikei nelabai rūpėjo Kapadokijos karaliai. Per Mitridato karus jie pasirodė esantys silpni, tik Romos marionetės, bėgantys vos išvydę menkiausią pralaimėjimo ženklą.

– Taip pat, – jos liesasis patarėjas tęsė, – yra Antijocho iš Komagėnės sūnūs.

Nerėjas susijuokė.

– Ir kokio amžiaus yra tie berniukai? Vyriausiajam neturėtų būti daugiau dvylikos.

– Dvylika yra tinkamas amžius vedyboms.

– Mergaitei gal ir tinkamas, – atšovė senis.

– Pakaks, Nerėjau, – nusišypsojo Berenikė. Ji mėgavosi šaipydamasi iš jo. Pagaliau ji galės parodyti šiam niekingam vyrui, koks menkas jis iš tiesų yra. – O ką pasiūlytum tu? Prisimenu, kad turėjai gana griežtą nuomonę, kai paskutinį kartą iškėlėme šį klausimą.

Nerėjas atsikosėjo į ranką. Jo veidas, pridengtas delnu, paraudo.

– Esu tikras, kad yra daug dėmesio vertų vyrų... – jo balsas pritilo.

– Tačiau nė vienas toks dėmesio vertas kaip Seleukas, – kandžiai tarė ji. Senolio akys plačiai ir baimingai išsiplėtė. Jo pirštai čiupinėjo po smakru nukarusią odą. – Ir nė vienas neturėjo tokių stiprių kraujo ryšių su Ptolemajais. Ar žinai, Nerėjau, kad buvo

tokių, kurie manė, kad Seleukas turėjo daugiau teisių į sostą nei aš? Mano brangus vyrelis dažnai primindavo, kad mano tėvas buvo vadinamas *Pavainikiu* ne be reikalo. Bet gal Jūs nieko nežinojote apie šį išskirtinį jo vardą...

– Tėvo kraujas yra visų svarbiausias, – atsakė senis.

– Ar dėl to taip troškai, kad Seleukas būtų karūnuotas? Kad mano vaikai būtų tinkamo kraujo – tėvo kraujo? – ji sąmoningai pabrėžė kiekvieną skiemenį, stebėdama, kaip Nerėjas muistosi.

– Mano karaliene, jei padariau ką nors, kas Jus įžeidė...

– Įžeidė? – Berenikė skardžiai nusijuokė. – Ne, niekada.

Nerėjas prikando liežuvį ir spoksojo į ją. Ji išskaitė jo veide kiekvieną baimės proveržį. Akimirką ji mėgavosi tuo, o po to nukreipė dėmesį į likusią draugiją.

– Kiekvienas iš jūsų sudarys tinkamų kandidatų sąrašą, kartu su karių skaičiumi ir aukso kiekiu, kurį kiekvienas jų gali atsinešti. Mes aptarsime tai vadovaudamiesi sveika nuovoka, taip, kaip turėtume apsvarstyti kiekvieną reikšmingą karalystės sprendimą.

Berenikės žodžiai nutraukė diskusiją, kaip ji to ir siekė. Nors ir kaip ji kaltino Nerėją dėl išdavystės, žinojo, kad buvo kalta ir pati dėl savo naivumo. Jos aklas pasitikėjimas kitais žlugdė ją. Apsėsta baimės dėl Fleitininko iškilimo Romoje, Berenikė supanikavo ir ištekėjo pernelyg greitai. Ji nepadarys tos pačios klaidos darsyk.

Pietonas pirmą kartą pakėlė akis nuo rankraščio.

– Man nereikia sudarinėti sąrašo. Galiu Jums pasakyti dabar, už kieno turėtumėte ištekėti – už savo brolio Ptolemajo. Pasirinkite jį savo vyru. Jūsų tėvas kol kas nekelia pavojaus, bet jis netylės amžinai. O Roma niekada neišdrįstų nuversti nuo sosto tvirtos sesers ir brolio sąjungos.

Vėl ta pati akimirka. Berenikė sugniaužė kumščius. Kodėl Pietonas laikėsi įsitvėręs šios minties? Jis žinojo, kad ji niekada netekės už savo brolių ir kad jai reikėjo karių, kad galėtų susigrąžinti Kiprą. Tačiau ji nenorėjo garsiai išsakyti šių savo argumentų. Nerėjas

neturėjo nieko žinoti apie šiuos planus. Buvo geriau išlaikyti juos paslaptyje.

– O kaip, maldauju pasakyti, kaip turėčiau įgyvendinti šį Jūsų pasiūlymą? – paklausė ji dirbtinai maloniai. – Abu mano broliai paspruko prieš kurį laiką ir, turėtumėte prisiminti, mums nepasisekė jų surasti.

Eunucho veidas švytėjo. Jis visada išsiduodavo prieš mesdamas savo pagrindinę kortą.

– Aš atradau juos, o tiksliau, radau būdą, kaip susisiekti su jų motina. Ji Jums neatsakys, ji neišdrįstų. Neatrasite sukalbamesnio partnerio nei mažas berniukas.

Berenikei sumaudė pilvą. Taigi, jis turėjo neaiškių ryšių su tėvo sugulove. Jai buvo bloga vien nuo minties apie tai. Ji prisiminė pirmą kartą, kai pamatė tą moterį – jauną, prašmatnią ir gražią, tokią, kokia niekada nebuvo jos motina, sėdinčią šalia tėvo. Ji maitino jį vynuogėmis, juokėsi iš jo pokštų ir šnibždėjo išdavystės žodžius jam į ausį. Kaip eunuchas galėjo kalbėti su ta būtybe ir vėl jai pasiūlyti ištekėti už vieno iš jos sūnų?

– Šiandien ir galbūt rytoj jis bus sukalbamas, – tvardydamasi tarė Berenikė, – bet kas bus po dešimties metų? Jis užaugs vyru – kiek žinau, net ir maži berniukai užauga laikui bėgant – ir užaugs tokiu, kuris, daugelio nuomone, turės lygiavertes teises į sostą, kaip ir aš.

– Karalienė teisingai pastebėjo, – įsiterpė Dritonas. Ji iššyk pajuto palankumą šiam dailiam vyrui. – Karalienių, valdžiusių kartu su broliais, istorijos ne itin laimingos.

– Berenike, – aukštas eunucho balsas įsitempė, – paraginsiu Jus labiau rūpintis tuo, kaip išsaugoti sostą artimiausiomis savaitėmis, o ne ateinančius dešimt metų. Nors Fleitininkas ir lindi Efese, jis tikrai gaus kariuomenę vienu ar kitu būdu. Jūsų brolis gal dabar ir atrodo esąs stiprus penkiametis berniukas, bet kas žino, kokią

dalią jam skirs likimo deivės? Galbūt jis nė neišvys kitų dešimties potvynių.

Berenikė pakėlė balsą, jos susitvardymas biro į šipulius.

– Aš nesituoksiu su savo broliu.

Šią akimirką ji neapkentė eunucho už jai po kojomis klojamą bjaurastį. Ji neketino kartoti savo motinos klaidų. Jos gyvenimas nebus pažymėtas metai iš metų gimusiomis pabaisomis. Kažin, ar Trifena kada nors įsižiūrėjo į vieną iš jos keistų, negyvais gimusių kūdikių ir susimąstė apie jų išvaizdą? Tai buvo dievų bausmė už tai, kad sugulė su savo broliu, už tai, kad išdrįso padaryti tai, ką daro tik nemirtingieji. Iš Seleuko sėklos ji bent jau būtų pagimdžiusi sveikų vaikų, galbūt net gražių, kad pratęstų savo giminės liniją.

– Jumis dėta, Pietonai, vis dėlto sudaryčiau sąrašą, – pridūrė ji, bandydama kaip įmanydama užgniaužti pyktį. – Ir pasistenkite, kad jis būtų kuo geresnis.

Jos patarėjai išskubėjo lauk, net eunuchas nepasiliko. Abejonės temdė jos mintis. Kodėl Pietonas atkakliai siūlė jai santuoką su broliu? Pakako to, kad Nerėjas ją išdavė. Ar turėtų imti įtarinėti ir eunuchą, savo mokytoją, kuris ją užaugino ir saugojo ją taip atsidavęs, kaip nė vienas iš jos gimdytojų? Ji panardino pirštus į plaukus, atsilaisvino kelios jų sruogos. Pietonas stengėsi įtikinti ją jau pirmąjį kartą, nors žinojo geriau už kitus, kokia atgrasi jai buvo ši mintis. Galbūt jis buvo slapčia susimokęs su sugulove? Berenikė niekada nebūtų pagalvojusi, kad jis galėtų ją išduoti. Metų metus ji manė, kad eunuchai ne tokie nepastovūs nei kiti vyrai, bet dabar mįslingas Trifenos perspėjimas skambėjo jos ausyse. Berenikė neturėjo taip lengvai išmesti jų iš galvos. Galbūt jie buvo daugiau nei vien tik motinos haliucinacijų simptomai. *Nepasitikėk eunuchu. Jis – ne Ptolemajas. Jis tave...*

– Ką jis man padarys, motina? – garsiai paklausė Berenikė.

JAUNĖLĖ

„Ji matė baisų sapną. Išsigandusi... Sapnavo, kad gyvatę ji pagimdžiusi“[26], – godžiai skaitė Arsinoja. Ji žinojo, kas nutiks toliau ir kokį likimą lėmė moiros. Ji mėgavosi šiomis istorijomis jau šimtus kartų, pirmąkart su Ganimedu, po to su Ganimedu ir Aleksandru, o vėliau daugybę kartų viena. Mirinė erzindavo ją kaskart, kai ji paprašydavo šio teksto: „Arsinoja, mergaitei netinka sėdėti užsidarius ir skaityti.“

Arsinoja nekreipė dėmesio į pašaipas. Buvo svarbu tęsti skaitymą.

– Ką gi, ir vėl Aischilas.

Ganimedas. Arsinoja nekantraudama pakėlė akis. Eunuchas retai kada aplankydavo ją kambaryje. Galbūt – ji tikėjosi ir meldė – jis atėjo pakalbėti apie sapnus. Po susitikimo bibliotekoje ji sekiodavo paskui jį, tikėdamasi, kad jei elgsis gerai, jis ir vėl kalbės atvirai. Ji beveik prarado viltį, bet dabar, gal dabar, kai jų niekas netrukdė jos kambaryje? Be to, mokytojas vargu ar imtųsi šios temos Aleksandro akivaizdoje, arba bent jau ji to tikėjosi. Ji negalėjo įsivaizduoti savęs, kalbančios apie regėtas mirtis savo draugo akivaizdoje.

Jis nusišypsojo.

[26] Eschilas, *Orestėja*, vertė J. Dumčius, Vilnius: Vaga, 1988, p. 125.

– Turiu tau siurprizą, mažyle, – jis vadindavo ją taip, kai būdavo ypač gerai nusiteikęs.

– Siurprizą? – Arsinoja nušvito ir pašoko nuo grindų. – Kokį?

– Sek paskui mane, aš tau jį parodysiu.

Arsinoja padarė, ko prašoma. Ji pasuko paskui eunuchą iš savo kambario į gerai pažįstamą koridorių, išpuoštą žėrinčiomis freskomis, vaizduojančiomis pirmąsias Ptolemajo Geradario pergales Azijoje. Jie praėjo pro kedro laiptus, vingiuojančius žemyn ir vedančius į apačioje esantį kiemą, ir ėjo tolyn vaikų kambario link.

Eunuchui atvėrus duris, Arsinoja pajuto apmaudo antplūdį. Kokį siurprizą galėtų slėpti šis kambarys? Kambarys be vaikų atrodė šaltas ir niūrus. Net ir jo sienos su ryškiomis plokštėmis, ištapytomis aplink viena kitą ratais sukančiomis hienomis ir per žolę šuoliuojančiais babuinais, atrodė apsiblaususios. Kai buvo maža, ji keliaudavo žemyn Nilu su šiais vaizdiniais, regėdama save tarytum apvaliame luote[27], žuvims šokinėjant jai per kojų pirštus. Kiekvieną kartą Kleopatrai grįžus su tėvu iš aukštutinių žemių, Arsinoja išklausinėdavo jos apie ten matytus egzotiškus gyvūnus: hieroglifinį pitoną, sfinksines beždžiones, raganosius. Daugelio jų pavadinimai buvo užrašyti po juos vaizduojančiais piešiniais ir tai buvo vieni pirmųjų jos perskaitytų žodžių. Dabar visa tai jai atrodė kvaila – vaiko spėlionių, žaidimų ir svajonių pasaulis.

Arsinoja apžvelgė likusią kambario dalį, ieškodama Ganimedo siurprizo, bet ji matė tik išmėtytus, paliktus jos brolio žaislus. Berniukų čia jau seniai nebuvo, tik jų palikti žaisliukai. Tolimame kampe į sieną atremta pora lazdų su arklio galva tarsi laukė sugrįžtančių vaiduokliškų vaikučių. Per nugarą perbėgo šaltas šiurpuliukas. Jai tai nepatiko. Vaikų kambaryje tvyrojo mirtis ir baimė. Ji nenoromis nuėjo prie durų.

[27] *Luotas* – iš vientiso medžio kamieno išskobtas laivelis (*vert. past.*).

– Kodėl mane čia atsivedei?

– Eik prie lango ir pažiūrėk.

Ji perėjo pirštų galais per mozaiką, vaizduojančią sumedžiotą elnią. Viduje ji mieliau vaikščiojo taip, sugerdama savo tylius žingsnius. Už lango, apačioje, buvo *Seserų kiemas*. Ten, po lauramedžiu šnibždėjosi dvi mergaitės – viena šviesiaplaukė, o kita – tamsiaplaukė. Jų tunikos paauksuotais krašteliais švytėjo saulėje. Veidai buvo pažįstami, tai buvo Arsinojos žaidimų draugės, priklausančios kitam gyvenimui – gyvenimui prieš išvykstant tėvui. Tamsiaplaukė laikė rankose lėlę, o šviesiaplaukė tiesė į ją ranką.

– Leisk man trumpam pašukuoti jos plaukus, Aspasija.

– Ji – mano. Leisiu tau, kai panorėsiu, – vėjas atnešė jų balsus.

Arsinoja nusisuko nuo jų reginio:

– Aš jau per didelė, kad žaisčiau su lėlėmis.

– Maniau, kad apsidžiaugsi. Sugrįžo tavo draugės.

– Tu jas sugrąžinai čia, – abejingai atsakė ji.

– Taip, ir Berenikė mielai su tuo sutiko. Atrodo, kad tavo išdaigos padėjo laimėti jos palankumą, – eunuchas tauškė atsakydamas į jos nepasitenkinimą. – Maniau, kad tai privers tave nusišypsoti, mažyle. Labai ilgai tau trūko šalia mergaičių, kurios būtų to paties amžiaus ir kilmės, kaip ir tu.

– Niekas nėra tos pačios kilmės. – *Niekas, išskyrus Kleopatrą*. Sesers ilgesys užplūsdavo ją svaiginančiomis bangomis. Būdavo savaičių, kai ji nepasigesdavo Kleopatros, bet kartais ilgesys sudiegdavo taip stipriai, kad Arsinoja negalėdavo kvėpuoti. Ji beprotiškai ilgėdavosi to kraujo ryšio ir šnabždesių, kurie jas siejo. Kleopatra buvo Efese, karčiai prisiminė Arsinoja. Galbūt ji jau įšventinta į deivės Artemidės žynes? Kleopatra negrįš ir Arsinoja neketino priimti šių niekam tikusių jos pakaitalų.

– Žinoma, kad jos nėra, mano princese, – nusišypsojo Ganimedas.

Arsinoją suerzino jo pašaipa. Ką dabar reiškė būti princese? Ar ji tapo Berenikės įpėdine dėl to, kad papasakojo jai apie Nerėjo klastą? Ir apskritai ar jos seseriai tai rūpėjo? Nerėjas, kiek jai buvo žinoma, buvo gyvas, sveikas ir visų mėgstamas.

– Bet jos yra kilmingos, kilmingo kraujo mergaitės, Arsinoja. Tinkama draugija Ptolemajai.

– Aleksandras yra kilmingo kraujo.

Ji tai turėtų žinoti, juk sapnuose gėrė jo kraują.

– Taip, jis yra, bent jau iš tėvo pusės.

– Tik tėvo kraujas yra svarbus, – jai buvo nemalonu galvoti apie savo motiną. Ji nenorėjo galvoti nei apie savo, nei apie jo motiną.

– Tavo atveju taip, bet tik ne Aleksandro...

– Neklausysiu, kaip šmeiži jo kilmę.

Pyktis iškreipė Arsinojos veidą.

– Kilmingo kraujo, ar ne, mano miela, Aleksandras su tavimi nekalba.

Ji krūptelėjo nuo jo žodžių. Jie skaudino labiau, nes buvo teisingi.

– O gal tu su juo nekalbi, – atsiduso mokytojas. – Nežinau, mano miela, bet žinau tiek, kad nėra sveika tavo amžiaus mergaitei praleisti tiek daug laiko vienai ir užsimiršti skaitant.

Tai buvo nesąžininga. Jos nebuvo galima barti už tai, kad mėgo skaityti.

– Aš skaitau Aischilą, seniausią iš visų Atėnų tragedijų rašytojų, – paprieštaravo ji. – Negali man to uždrausti. – Viskas, ką ji sakė, jam netiko, nei dabar, nei anksčiau.

– Tau reikia draugo, – tyliai tarė Ganimedas. – Aš negaliu tau būti tokiu draugu, kokio tau reikia, o šios mergaitės gali.

– Geriau jau būsiu viena.

Tai nebuvo visiška tiesa, bet vis dėlto tiesa. Eunucho balsas sugriežtėjo:

– Negali sau leisti tokios prabangos. Aš sunkiai dirbau, kad galėčiau tau sugrąžinti šias mergaites. Maldavau jų tėvų. Pasakiau jiems, kad jų dukterys yra tavo favoritės. *Arsinoja klausinėja apie Hipatiją ir Aspasiją kiekvieną naktį*, – pasakiau jiems. *Ji ilgisi brangiausių draugių*. Jie prisiėmė didžiulę riziką, sugrąžindami savo vaikus tau, atsižvelgiant į tai, kokia neaiški yra tavo ateitis.

– Mano kilmė nėra neaiški.

Ją erzino, kad visi tai pamiršdavo. Kilmės nebuvo galima pasikeisti. Net jei ir buvo atskirta nuo Kleopatros ir nuo tėvo, jos kūnu tekėjo tas pats kraujas. O gal ji klydo?

– Taip ir tik dėl to tie žmonės atsiuntė čia savo dukteris, nors ir labai to nenorėjo. Nes tavo kraujas yra dieviškos kilmės ir jie tikisi, kad laikui bėgant už tai jiems bus atlyginta. Kai papūs permainų vėjas, net ir labiausiai užsispyrusi nendrė bus priversta nusilenkti. Be abejonės, tau, kuri jau yra per didelė, kad žaistų su lėlėmis ir vaikiškais žaislais, nereikia aiškinti rūmų gyvenimo painiavos ir to, kas svarbu, o kas – ne.

Jos mokytojas buvo teisus. Arsinojos dešimtasis gimtadienis atėjo ir praėjo, ir niekas jo nė nepaminėjo. Ji nekreipė į tai dėmesio, nes žinojo, kas buvo svarbu rūmuose. Ji prisivertė vėl pažvelgti pro langą. Apačioje Aspasija jau buvo atidavusi žaislą savo šviesiaplaukei draugei Hipatijai. Arsinoja prisivertė išspausti iš lūpų jos vardą. Atsargiais pirštų judesiais mergaitė pynė švelnius lėlės plaukus, kurie, regis, buvo padaryti iš žmogaus, o ne iš žvėries plaukų, tokios glotnios buvo jų sruogos.

– Dabar pas jas nueisi ir su jomis žaisi. Su lėlėmis ar su kokiais kitais žaislais, kokių prasimanysi. Galbūt pinsite viena kitos plaukus ir šnibždėsite viena kitai paslaptis. Man tai visai nesvarbu. Tačiau dabar jos yra tavo draugės ir jos ateis į mūsų pamokas ir mokysis kartu su tavimi ir Aleksandru, arba tik su tavimi, kaip tu panorėsi. Aleksandrui nebūtina prie mūsų prisijungti.

Arsinoja kietai sučiaupė lūpas.

– Ne, tegul Aleksandras ateina.

Ji nebuvo tikra, ar jos reikalavimas kilo iš jos gerumo, ar žiaurumo.

Lipant laiptais žemyn jos širdis daužėsi krūtinėje. Ką tos mergaitės dabar apie ją žinojo? Tie vaikai, kurie buvo paimti iš rūmų prieš perversmą ir gyveno beveik dvejus metus mėgaudamiesi savo namų jaukumu?

– Arsinoja! – sušuko Hipatija, kai ji išėjo į lauką. Pamiršta lėlė nukrito prie jos šono.

Aspasija jau buvo pašokusi iš vietos ir bėgo pas ją.

– Arsinoja! Kaip aš tavęs pasiilgau. Aš taip dėl tavęs nerimavau ir meldžiausi dėl tavo saugumo kiekvieną naktį.

Arsinoja turėjo nusišypsoti, nusijuokti ir ką nors pasakyti. Aspasija apsivijo rankomis jos kaklą pompastiškai, nenatūraliai.

– Mes maldavome savo tėvų, kad mus sugrąžintų čia kiekvieną dieną, – pridėjo Hipatija. Jos rankos, išvien su Aspasijos, dabar buvo apsiraizgiusios Arsinojos kaklą.

– Labai jūsų abiejų pasiilgau, – Arsinoja prisivertusi išspaudė pro lūpas melagystę. – Negaliu patikėti, kad tai jūs ir kad pagaliau esate čia, su manimi.

Užteko tik prabilti ir melagingi žodžiai ėmė plaukte plaukti. Meluoti nebuvo sunku, net jei ir melavo jos širdis. Ganimedas jai liepė susidraugauti su šiomis mergaitėmis. Nors jis ne visada buvo geras, jis dažniausiai buvo teisus. Arsinoja sukryžiavo kojas ir atsisėdo ant žemės.

– Ar gerai jautiesi? – paklausė Aspasija itin rimtai. Jos akys ieškojo Arsinojos akyse atsakymo. – Turi mums viską papasakoti. Viską, ką veikei, ir viską, ką matei. Kaip su tavimi buvo elgiamasi? Ir kokia drąsi turėjai būti!

– Karalienė elgėsi su manimi ypač draugiškai.

Priešingai nei jos draugės, Arsinoja žinojo, kad negalėjo laisvai apie tai kalbėti. Ji žinojo, kad net ir *Seserų kieme* kas nors jų

klausosi. Be to, viską, ką iki šiol pasakė, buvo tiesa – su ja išties buvo elgiamasi gerai.

Hipatija ėmė šnibždėti:

– Bet... bet papasakok mums, kas nutiko, kai ji užėmė rūmus? Ar labai bijojai?

Nejaugi tau tai rūpi? Koks jums skirtumas? Jūs abi leidote laiką saugiai ir patogiai savo tėvų vilose, toli nuo miesto ir jo nelaimių. Tada ji prisiminė Ganimedo reikalavimą su jomis susidraugauti ir atsakė:

– Aš prisistačiau karalienei ir ji buvo man gailestinga. Jūs esate labai drąsios, kad sugrįžote pas mane.

– Ne tokios drąsios kaip tu, – karštai kalbėjo Hipatija. – Ką pasakei karalienei? Kaip tau...

– Aspasija, – pertraukė ją Arsinoja. Ji nebegalėjo ilgiau pakęsti šio tardymo ir šių tiesių klausimų. Nors negalėjo jų dėl to kaltinti, nes jos buvo tik vaikai. – Ar galiu pamatyti tavo lėlę?

Tamsiaplaukė mergaitė išsyk padavė jai savo žaislą. Arsinoja buvo teisi, lėlės plaukai išties buvo žmogaus. Ji įsivaizdavo, kokioje beviltiškoje padėtyje turėjo būti moteris, kuri pardavė tokias švelnias garbanas. Nors pasaulyje buvo ir blogesnių dalykų, kuriuos buvo galima prarasti, pagalvojo Arsinoja. Plaukai visada atauga.

– Ji miela.

Jos draugė nušvito.

– Tikrai taip manai? Mano tėvas parvežė ją iš Petros. Jos akys yra dažyto stiklo. Todėl atrodo tokios tikroviškos.

Arsinoja pastebėjo kažką šmėstelint. Toli, kitoje kiemo pusėje, jos promotės fontano šešėlyje stovėjo Aleksandras. Jis stebėjo jas savo pilkai žalsvomis akimis. Po to nusisuko į kolonadą.

Kitomis popietėmis jai sekėsi šiek tiek lengviau. Pokalbiai su buvusiomis draugėmis pasidarė natūralesni, kartais beveik nuoširdūs. Ji

juokdavosi su jomis iš jų pasakojimų apie gyvenimą provincijoje ir keistus žmones, su kuriais ten susipažino.

– Ten buvo vienas vyras, vadindavęs save šventiku, kuris kalbėdavosi su gyvatėmis, – vieną dieną papasakojo Arsinoja, įmerkusi kojas į Poseidono vandenis. Ji gyveno toli nuo Aleksandrijos, piečiau net už Tėbus, kur jos tėvui priklausė ruožas dirbamos žemės. „Tūkstantis žingsnių viena kryptimi, taip toli, kad net akys neužmato", – gyrėsi mergaitė, bet Arsinoja nelabai ja tikėjo. Tačiau jai buvo pavydu, kad Aspasija puikiai mokėjo egiptiečių kalbą. Dabar ji laisvai kalbėjo aukštutinių žemių kalba, o Arsinojai vis dar nesisekė jos įvaldyti.

– Jis negalėjo kalbėtis su gyvatėmis, – atšovė Hipatija. Ji baisiai susierzindavo, kai Aspasija pagražindavo savo istorijas.

– Galėjo, – tikino Aspasija, – prisiekiu. Jis pasidėdavo raudono molio vazą, tokią, kurias prastuomenė naudoja vynui aukoti, išsitraukdavo medinę fleitą ir, kai ja užgrodavo, kobra išlįsdavo pro siaurą angą ir šokdavo pagal grojamą melodiją. Kai jo akys lėtai užsimerkdavo po gobtuvu, gyvatė paklusniai sulįsdavo atgal į indą.

– Tokiu atveju jis ne kalbėjo su gyvatėmis, o žaidė su jomis, – triumfuodama pareiškė Hipatija.

– Bet tai dar ne viskas, – paprieštaravo Aspasija. – Jis šnibždėdavo paslaptis toms būtybėms ir jos šnibždėdavo kažką atgal, lygiai taip pat, kaip Asklepijas. Jis jau žinojo, kad esu princesės draugė ir kad nuo kažko slapstausi.

– Aišku, kad slapstaisi, Aspasija, – paerzino ją Arsinoja. – Dėl kokios kitos priežasties kilminga makedonietė mergaitė būtų aukštutinėse žemėse?

Jos draugė nusijuokė, o kartu su ja ir Hipatija. Kai Arsinoja juokdavosi su jomis, dalelė jos trokšdavo užsimiršti, amžinai išlikti vaiku, niekada nesikeisti, nebūti dar moterimi negalinčia pasivadinti mergaite, sapnuojančia baisius sapnus. Žaisti ir pasakoti

viena kitai paslaptis buvo lengva, o štai Ganimedo pamokų ji visiškai nelaukdavo.

– Įdomu, už ko ištekės karalienė? – atsiduso Hipatija, pirštu vedžiodama po Platono veikalo *Apie sielą* kopiją. Eunuchas išėjo atsinešti antro rankraščių rinkinio, tad keturi jo mokiniai liko užimti vienas kitu. – Girdėjau, kad ji liepė atvesti jai tuziną vyrų, kad galėtų iš jų išsirinkti jai patinkantį.

– Tai tik gandas, Hipatija, – atsakė Arsinoja. – Karaliai nesiųs savo sūnų į Aleksandriją tik tam, kad stotų prieš karalienę. – Ji buvo tikra, kad jie to nedarytų. Berenikė nebuvo tokia kvaila, kad rinktųsi pagal išvaizdą. Juk Seleukas buvo gana gražus ir tai jam atnešė mažai naudos.

– Na, o man patiktų rinktis iš tuzino vyrų, kai ateis mano laikas ištekėti, – kikeno Hipatija iš savo pačios juokelio.

Arsinoja vos susilaikė neatsidususi. Šis pokalbis vargino ją ir jai buvo nesunku įsivaizduoti, ką apie tai manė Aleksandras.

– Dvylika vyrų, – atkartojo ji. – Ką tu su jais darytum? Lenktyniautum ir grumtumeisi su jais kaip Atalantė, kol galiausiai liktum netekėjusi?

– Aš nenoriu likti netekėjusi, – atsakė Hipatija, atmesdama atgal savo bronzinės spalvos plaukus.

Aspasija nusikvatojo, o Arsinoja nusigręžė į šoną. Ji žvilgtelėjo į Aleksandrą. Jo akys buvo įsmeigtos į vieną tašką rankraštyje, tarsi, įsistebeilijęs į vieną sakinį, jis mokytųsi ko nepaprasto.

– Taigi, – tęsė Hipatija, paraginta Aspasijos juoko, – aš sugalvočiau savo gerbėjams neįveikiamų išbandymų. Tada juos išrikiuočiau ir išsirinkčiau gražiausią iš visų. Tą, kurio plačiausi pečiai ir ryškiausios akys.

– Tada tau neverta pavydėti karalienei, – įsiterpė Aspasija.

– Kodėl ne?

– Nemanau, kad kuris nors iš jos gerbėjų bus gražus, – atsakė tamsiaplaukė mergaitė.

– O kodėl ne? – paklausė Arsinoja. Jų pokalbis erzino ją. Tai priminė jai, kaip mažai jos žinojo apie gyvenimą rūmuose ir apskritai apie patį gyvenimą. – Jos pirmas vyras buvo gražus.

– Koks jums skirtumas, už kieno ištekės karalienė? – šaltai paklausė Aleksandras. – Geriau jau kalbėkite apie savo būsimus vyrus. Tai turėtų jums labiau rūpėti.

Jo žodžiai smigo giliai. Akimirką Arsinoja jautė jam neapykantą. Jai nepatiko jo laikomas atstumas ir tai, kad jis sulygino ją su jomis.

– Tai – netiesa, – jos balsas buvo griežtas. Jis buvo neteisus. – Man nesvarbu, už kieno aš ištekėsiu, bet man labai rūpi, už kieno ištekės mano sesuo, nes jos sutuoktinis taps karaliumi.

– Ar yra svarbu, ar karalius yra gražus, ar ne? – kartais Aleksandras galvodavo, kad yra labai protingas. – Juk tai nepakeis to, kaip jis valdys?

– Grožis visada svarbus, – atkirto Arsinoja. Ji taip pat galėjo parodyti savo protingumą. – Svarbus, nes keičia tavo padėtį pasaulyje. Lygiai taip pat reikšmingas, kaip ir kilmė. Dėl Elenos grožio išplaukė tūkstančiai laivų ir pražudė Trojos miestą.

– Elena buvo moteris.

– Elena buvo karalienė ir viską matančio Dzeuso duktė. Be to, Paris buvo gražus taip pat – pats gražiausias vyras visame pasaulyje. Kaip tik dėl to dievaitės pasirinko jį, kad išrinktų dailiausią iš jų. Ir tik dėl to Afroditė davė jam Eleną, nors ji jau buvo ištekėjusi už Menelajo, – užsidegusi kalbėjo Arsinoja, nes žinojo, kad pateikė puikų argumentą. Aleksandras neturės galimybių jai paprieštarauti.

– Vadinasi, dėl to jis buvo toks bailus, – pašaipiai tarė jis, – bijojo sudarkyti savo gražųjį veidelį.

– Galbūt, bet dabar vadini jį bailiu tik dėl to, kad jis buvo gražus. O tai reiškia, kad jo grožis buvo svarbus. Tai patvirtina mano žodžius. – Ji patenkinta pliaukštelėjo ranka į stalą, tačiau, kai pažvelgė į Aleksandrą, tikėdamasi, kad jis nusileis, jo akys žybčiojo pykčiu.

– Kodėl tu jį gini? – sušuko jis, beveik drebėdamas iš pykčio. Jo akys blykčiojo nukreiptos į dvi, abejingai tylinčias, mergaites.

– Tu pyksti, nes tavo grožis nėra svarbus, – nusišaipė Arsinoja.

Ją visiškai užvaldė aistra ir noras galutinai ir negrįžtamai jį atstumti. Ganimedas beveik užtikrino ją, kad nebuvo įmanoma atsikratyti jos sapnų. Kuo arčiau Aleksandro bus, tuo didesnė buvo grėsmė, kad ji iščiulps gyvybę iš jo kūno, kaip kad padarė sapnuodama. Ši mintis persekiojo ją nuo ryto iki vakaro. Vienintelė galima išeitis buvo tiesiog jį atstumti.

– Nes tavo kraujas bevertis, – tęsė ji. – O tavo žmonos grožis irgi bus nieko vertas, nes ji bus niekas, taip pat, kaip ir tu.

Aleksandras staigiai atstūmė atgal savo kėdę ir atsistojo, suskambo akmeniu braukiamas sidabras.

– O tu, žinoma, nesi bevertė, – jo balsas skambėjo tarsi iš po žemių, bet Arsinoja išgirdo kiekvieną skiemenį. – Tavo grožis yra labai, labai svarbus, nes esi visai nepanaši į Berenikę. Tai pats geriausias tavo bruožas – vienintelis geras tavo bruožas. Taigi, pasistenk juo pasinaudoti.

Jis nusigręžė nuo jų stalo ir išskubėjo iš skaityklos. Mergaitės nedrįso pažvelgti į Arsinojos akis. Ji tylėjo. Viduje ji tūžo ant Aleksandro, ant savo netikrų draugių ir ant netikros savęs. Ji neapkentė jų visų. Taip pat ir Ganimedo už tai, kad privertė ją meluoti dėl pasitikėjimo, ir už tai, kad sugrąžino šias jai nereikalingas mergaites.

Galiausiai tvyrančią įtampą nutraukė Aspasija. Ji suspaudė Arsinojos ranką, praeidama pro šalį, prie dešinėje nusviestos kėdės.

Sugrįžęs eunuchas padėjo naujus rankraščius ant stalo ir, rodos, nė nepastebėjo, kokios įsitempusios buvo visos trys mergaitės.

– Gaila, kad dingo Aleksandras, – tarė jis atsainiai, ištiesdamas papiruso ritinėlį. – Šiandien grįšime prie jo taip mėgstamos *Odisėjos.*

Tai buvo gera naujiena. Pagaliau galimybė užsimiršti. Arsinoja labiau mėgo Homero epą nei Platono dialogus, nors ir žinojo, kad apie tai geriau reikėjo patylėti. Eunuchas tik supyktų ant jos už tai, kad nevertina filosofijos.

– Kiekvienas vaikas iš šešiavaikės šeimos moka *Odisėją*, – suaimanavo Hipatija. Arsinoja žinojo, kad Hipatijai beveik niekas niekada nepatikdavo. Ji visada kartodavo, kad mokslai buvo tik laiko švaistymas. – Ką naujo galime iš jos išmokti?

– Ko trys dešimtmetės mergaitės gali išmokti iš paties įžymiausio poeto? – paklausė Ganimedas. – Esu tikras, Hipatija, kad rasi, ko iš jo pasimokyti. Kodėl tau nepradėjus deklamuoti? Skaitome vieną tavo mėgstamiausių knygų, tą, kuri pasakoja apie kiklopų urvą. Gali pradėti nuo ten: *Ir, nebetaręs nė žodžio, pasiausdamas rankom galingom, / Stvėrė...*[28]

Baimė iškreipė mergaitės veidą:

– *Ir, nebetaręs nė žodžio, pasiausdamas rankom galingom, / Stvėrė po vyrą ir trenkė į aslą...* – ji akimirkai nutilo, veidą iškreipė pasibjaurėjimas, – *tarytum šunyčius, / Smegenys jų tik ištiško, ir žemėj dėmė pasidarė...*

Mergaitės balsas virpėdamas nutilo, bet eunuchas ragino ją tęsti. Arsinoja net jautė savotišką dėkingumą už tai, kad buvo mačiusi rūmuose išmėtytus lavonus. Baisūs žodžiai jai nekėlė baimės, tik ne po to, kai ji savo akimis matė tokių baisumų. Hipatija priminė jai ją pačią prieš tai, kai ji tapo Antigone, prieš tai, kai ji pasirinko

[28] Čia ir toliau: Homeras, *Odisėja*, vertė A. Dambrauskas, Vilnius: Vaga, 1981, p. 121–122.

Berenikę ir mirtį. Arsinojai staiga pasidarė bloga, stebint, kaip Ganimedas žaidžia su jos drauge ir ji įsiterpė:

– *Juodu sudraskė tuojau ir pasitiekė sau vakarienę. / Rijo kaip liūtas, kalnų užaugintas, nespjaudamas nieko, – / Vidurius jų ir mėsas, ir kaulus jų smegeningus.*

– Arsinoja, nebūtina demonstruoti savo žinojimo, – subarė ją eunuchas. – Tai nelabai gražus bruožas.

Tai buvo nesąžininga. Ji tikrai nesistengė pasirodyti ir Ganimedas tai puikiai žinojo.

– Ji nenori skaityti šių žodžių. Nesuprantu, kodėl gąsdini ją? – vos tarusi tai, išsyk pasigailėjo savo žodžių. Jie nuskambėjo labiau kaip įžeidimas, o ne gynimas, nors ji to nenorėjo. Hipatija nuraudo iš gėdos. Aspasija sukinėjo ant popieriaus savo plunksną, susigūždama vis labiau su kiekvienu pasukimu.

Eunuchas šypsojosi patenkintas.

– Aspasija, ar gali tęsti? O gal Arsinoja nori pasiglemžti ir tavo eilutes? Gali tęsti nuo ten, kur kiklopas, pasisotinęs Odisėjo vyrais, užmiega.

Tamsiaplaukė Arsinojos draugė net nepažvelgė į jos pusę. Ji ištiesino nugarą ir tarė kiekvieną žodį pabrėžtinai aiškiai:

– *Tuosyk drąsiojoj širdy buvau besiryžtąs jau šokti / Ir, kalaviją, kuris prie šono kabojo, išsitraukęs, / Jam į krūtinę susmeigt, ranka apčiuopęs tą vietą / Virš kepenų, kur dangos, tačiau atitokau aš greitai. / Būtų reikėję visiems baisaus mums galo sulaukti, / Niekaip nebūtum valioję mes nuo išėjimo atstumti / Didžiojo akmens, kuriuo jį buvo užstatęs kiklopas. / Taip aimanavom visi ir laukėm Aušros pasirodant.*

– Puikiai perskaitei, Aspasija.

Arsinoja pažvelgė į eunuchą. Jis nebuvo linkęs girti, jei neturėjo tam tikslo.

– O dabar, kodėl Odisėjas nusprendžia neužpulti kiklopo? Juk pabaisa išžudė jo vyrus tokiu būdu, kuris mūsų brangiai Hipatijai pasirodė ypač bjaurus.

Akies krašteliu Arsinoja pažvelgė į šviesiaplaukę mergaitę. Nepaisant visko, ji gana ramiai išklausė jo žodžius. Bent jau neatrodė, kad pradės verkti.

– Jis išsigando, – atsakė Aspasija. – Ir jis nematė tikslo tai daryti. Nužudęs kiklopą jis pakliūtų į spąstus ir būtų miręs.

Arsinoją suerzino šie žodžiai. Aspasija nieko nesuprato.

– Jis neišsigando, – įsiterpė Arsinoja. – Jis buvo išmintingas.

Ji vis dar jautė vaikišką pasigėrėjimą Odisėju. Net jei ir jos gudrusis herojus virto šaltu ir žiauriu Euripido veikaluose, šioje epinėje poemoje jis nebuvo pabaisa.

– Jis atkeršija už savo draugus, kai galiausiai išduria kiklopui akį ir palieka jį mirti.

– Ir prie ko šis veiksmas, šis jo sprendimas apakinti kiklopą, jo didis kerštas už draugus, priveda Odisėją, Arsinoja?

Be abejonės, atkeršydamas Poseidono sūnui jis užsitraukia Poseidono prakeikimą, dėl kurio herojus ir jo vyrai blaškosi jūroje ištisus dešimt metų. Ji prikando lūpą, supratusi, kad neteisingai parėmė savo argumentą. Bejėgė ji atsakė:

– Odisėjas galiausiai sugrįžta į Itakę.

– Ir koks jis grįžta į Itakę?

Išsisukinėdama Arsinoja atsakė:

– Persirengęs valkata.

– Leisk man paklausti aiškiau – kiek iš jo vyrų grįžta kartu su juo?

Arsinoja neištarė nė žodžio. Odisėjas grįžta vienas.

– Nė vienas, Arsinoja, nė vienas. Po visų kančios ir išbandymų metų, po to, kai jo vyrai buvo suėsti, pasikeitė ir nuskendo iki paskutinio, tavo didysis Odisėjas, likimo mėtytas ir vėtytas vyras, grįžo į Itakę vienas. Nes jo veiksmai atnešė mirtį visiems iki vieno jo draugams.

Eunucho balsas šiurpino ją, kaip ir mintis apie visų jos draugų mirtis. Bet juk ji atstūmė Aleksandrą. To turėtų pakakti, kad apsaugotų jį. Privalėjo pakakti.

Pasibaigus pamokai, abi Arsinojos žaidimų draugės, skubiai atsisveikinusios, išskubėjo, taip nekantraudamos pasprukti, kad joms nerūpėjo būti mandagioms. Arsinoja nepasekė paskui jas. Ji tylėdama padėjo Ganimedui surinkti papiruso ritinėlius ir plunksnas. Dabar kitos mergaitės kurį laiką jos saugosis, ypač Hipatija, kurios apatiškumas, Ganimedui ją išplūdus, virto neapykanta.

– Nenorėjau sutrikdyti Hipatijos, – galiausiai tarė ji. – Norėjau jai padėti.

– Žinau, kad norėjai, – atsakė eunuchas, – bet mūsų ketinimai ne visada yra teisingai suprantami. Kartais geriausias būdas padėti kitiems yra leisti jiems kovoti patiems.

– Norėjau apsaugoti ją, – tyliai sušnibždėjo Arsinoja. – Taip, kaip Kleopatra kadaise saugodavo mane.

Ganimedas pažvelgė į ją tuo pačiu liūdnu žvilgsniu, kurį matė tąkart bibliotekos saugykloje.

– Negalime visada apsaugoti tų, kuriuos mylime.

Ji nedrįso jam prieštarauti. Kas būtų, jei jis įrodytų, kad ji klysta?

Mokytojas švelniai patapšnojo jai per ranką.

– Mano miela, turi gerą širdį. Galbūt net pernelyg gerą. Man neramu dėl tavęs.

– Galbūt tavo širdis irgi yra per gera.

Eunuchas nusišypsojo.

– Galbūt taip ir yra. Štai, turiu tau dovaną.

– Dar vieną draugę? – pašmaikštavo ji.

– Tam tikra prasme – taip. – Ganimedas apsižvelgė aplink ir ištraukė iš savo tunikos nedidelį, į lininį audeklą suvyniotą, ryšulėlį. – Būk atsargi.

Nekantraudama Arsinoja žvilgtelėjo pro jo kraštą ir aiktelėjo iš netikėtumo, išvydusi, kad tai buvo nedidelis durklas odiniame dėkle.

– Paslėpk jį, – perspėjo ją eunuchas, – ir išmok juo naudotis.

Tą naktį ir daugelį kitų naktų Arsinoja gulėjo negalėdama sudėti bluosto. Ji laukdavo, kol prieškambaryje užges Mirinės lempa ir ims aidėti auklės knarkimas. Tada, įsitikinusi, kad yra visiškai viena – viena, kokia visada troško būti, ji atsargiai įžiebdavo savo aliejinę lempą ir ištraukdavo po šilkais slepiamą durklą. Jai patiko jo svoris rankoje ir kaip jo ašmenys žėrėjo liepsnoje. Net ir menkai spustelėjus pirštu jo galiuką, pasirodydavo ryškiai raudonos spalvos kraujo lašeliai. Tada ji čiulpdavo iš savo kraujagyslių sūrų įtūžį. Vieną dieną, jau greitai, ji išmoks, kaip valdyti durklą.

VYRESNIOJI

Prieš ją stovėjo ir rankas grąžė pirmasis jaunikis. Visas jo kūnas – pradedant pūstomis kelnėmis ir baigiant klostuotos tunikos rankovėmis – skendo šilke, kuris aiškiai netiko Egipto karščiams. Be abejonės, šie drabužiai buvo pasirinkti tam, kad nustebintų ją savo prabanga, bet jis būtų greičiau laimėjęs Berenikės palankumą, jei nebūtų vis griebęsis nosinės nusivalyti nuo kaktos žliaugiančiam prakaitui. Apskritai jis priminė labiau baikščią, o ne bauginančią asmenybę. Kalbėdamas jis, rodos, nelabai nutuokė, kaip elgtis su savo balsu, kojomis ir rankomis, išskyrus šias, kuriomis vis šluostė nuo veido besikaupiantį prakaitą.

Nors ir nenorėjo to pripažinti, Berenikė taip pat jautėsi nepasirengusi šiam pokalbiui. Ji nelaukė, kad jaunikiai pasirodys taip greitai. Ji tikėjosi pirmiau priimti sprendimą dėl savo planų Kipre, tačiau šis Mitridatas iš Partijos neabejotinai turėjo savų priežasčių tokiam skubėjimui. Kiek jai buvo žinoma, jo kraugeriškas brolis Orodas išvarė jį iš namų, ir dabar jis beviltiškai ieškojo kariuomenės, kad galėtų susigrąžinti savo žemes. Berenikė jautė pasitenkinimą, kad šįkart ji sėdėjo priešingoje tokių derybų stalo pusėje.

– Mano karaliene, – pradėjo jis antrą kartą.

Jis buvo nervingas žmogus – visiška priešingybė Seleukui, kuris buvo pagarsėjęs savo nesudrebinamu pasitikėjimu savimi. Iš

jo žvilgsnio nusprendė, kad jis buvo vos keleriais metais už ją vyresnis – gal penkeriais, bet ne daugiau nei dešimt, ir praleido savo neilgą gyvenimą ne taip išmintingai, kaip ji. Jis prarado savo karalystę, o ji išsikovojo savąją.

– Mano karaliene, prašau Jūsų priimti šią dovaną kaip mano pagarbos ženklą.

Jis, it koks pamišėlis, mostelėjo ranka į savo vyrus, susirinkusius po įėjimo į atrijų skliautais. Jie atrodė ne mažiau nustebinti šio savo šeimininko gesto ir, kai pagaliau pora jų nerangiai išėjo į priekį, nešini dramblio kaulo spalvos skrynia, vienas iš jų paslydo ant Dionizo leopardo letenos, vaizduojamos didžiojoje mozaikoje, pasvirdamas į priekį ir vos nepaliesdamas iš rankų savo nešulio. Seleukas, kiek ji prisiminė, neatvežė jai jokių dovanų. Jeigu būtų jų paprašiusi, veikiausiai būtų pasakęs, kad jo vyriškas pasididžiavimas buvo pakankamai gera dovana.

– Ką gi, atidarykite ją, – liepė ji apgailėtinai atrodantiems tarnams.

Turbūt Orodas pasiliko sau geresnius tarnus. Labiau patyręs iš jų – ne tas, kuris vos neišmetė jų šeimininko dovanos – apsileidęs, nenusakomo amžiaus sutvėrimas, pašnairavo į ją, nesuprasdamas, ką daryti. Ji pabandė iš naujo, pasakydama ne graikiškai, o persiškai:

– Atidarykite ją.

Tai jis, regis, suprato ir mostelėjo savo aukštesniam, nerangesniam draugui, kad pakeltų dangtį. Šilkai, ryškūs ir įvairiaspalviai, išslydo iš kedro skynios. Berenikės žvilgsnis užkliuvo už alyvinės spalvos drabužio – chitono, išsiuvinėto aukso siūlais, iš kurių palei kaklo ir pečių liniją buvo sukurtas įmantrus lotoso žiedų ornamentas. Ji matė ir daugiau – po nerangiojo vergo kilnojamais purpuriniais, ryškiai raudonais ir žalsvai mėlynos spalvos šilkais buvo ir papuošalų – auksinė diadema, inkrustuota rubinais ir turkiais. Šie šilkai buvo vertingos dovanos, daug vertingesnės net

už auksą, kuris gulėjo po jais, bet jai jos buvo nereikalingos. Jai reikėjo ne papuošalų, o karių, kurie padėtų išplėsti jos karalystės ribas ir apsaugoti karūną. O šis gerbėjas turėjo pernelyg daug savų nelaimėtų mūšių.

Mitridatas nusišypsojo.

– Iš Indijos ir iš dar toliau. – Jis nužvelgė dovanas godžiai, tarsi jos vis dar priklausytų jam. – Kai mes susituoksime ir susigrąžinsime mano tėvo karalystę, kontroliuosime prekybą tarp Rytų šalių ir Romos.

Pasak Pietono, romėnai itin vertino šilką. Tai nestebino Berenikės. Respublika troško kiekvieno meno kūrinio, kurio pati nepajėgė sukurti: sodraus purpuro audinių iš Tyro, subtilių stiklo gaminių iš Aleksandrijos ir kvėpuojančių skulptūrų iš Atėnų. Tie prekybos keliai atneštų nemažą pelną, tačiau apie Mitridadą taip pat sklido tamsūs gandai, tokie, kurie nežibėjo taip, kaip jo dovanojamas šilkas ir monetos. Jis bandė parsiduoti į vyrus kiekvienai princesei iš Eufrato krantų ir buvo visų atstumtas. Jeigu kuri nors būtų patikėjusi jo galia atsikovoti iš brolio žemes, jis jau seniai būtų vedęs.

– Dėkoju Jums už mielas dovanas.

Vyras, jaunesnysis Partijos sūnus, suraukė antakius, tarsi būtų tikėjęsis išgirsti ką nors labiau padrąsinančio, nors Berenikė neįsivaizdavo, kaip galėjo suteikti jam tokių vilčių. Po to, kai jis taip įkyriai siūlėsi į vyrus visoje pranašesnėje Azijos dalyje, jau turėjo priprasti būti atstumtas. Jis trynė delnus ir Berenikė galėjo girdėti šiugždančią sausą jo delnų odą.

– Ar teiksitės atsakyti į mano pasiūlymą? – jo balsas trūkčiojo. Jo tiesumas stebino ją. Jis neatrodė kaip vyras, kuris būtų linkęs primygtinai reikalauti savo. Jo šilkai, prabangūs, bet jau gerokai nunešioti, grąžomos rankos ir tvirtai suspaustos lūpos – visa tai atsidavė neviltimi. Berenikė išsyk suuodė tai.

Nepaisant to, ji galėjo būti su juo atvira. Šis vaidmuo jai tiko daug labiau nei koketės. Taigi, ji tvirtai atsakė:

– Išgirsite mano atsakymą todėl, kad jo prašote. Nenoriu švaistyti niekieno laiko, o labiausiai – savojo. Netekėsiu už Romos karų Azijoje. Turiu užtektinai savų rūpesčių čia, savo namuose.

Jo veidas paniuro. Jo jaudulį ir nerimą pakeitė nusivylimas. Tvirtai suspaudęs delnus jis stovėjo be žado. Berenikei jo net šiek tiek pagailo. Tai buvo jo paskutinė, vienintelė viltis ir ji ją sugriovė. Tačiau Berenikė gana greitai pamiršo šį reikalą. Vos tik svečias iš Partijos pasišalino, gailestis išgaravo kartu su juo ir ji daugiau apie tai nebegalvojo.

Atėjo derliaus nuėmimo metas – turtingas, gausus ir šiltas. Iš karalystės užribio atklystančios naujienos neardė įsivyravusios ramybės. Naujausios iš jų atėjo iš Judėjos, kur Sirijos gubernatorius Aulas Gabinijus su savo Romos legionais užkariavo Nazaretą ir artėjo prie Jeruzalės, siekdamas pavergti judėjų karalystes. Tačiau erelio vėliavos toliau į pietus nuo Negyvosios jūros jau nebežygiavo. Respublika, rodos, buvo linkusi palikti Egiptą ramybėje.

Taigi, vieninteliai svetimšaliai, kuriuos nešė vasaros vėjai, buvo nauji jos rankos prašytojai. Kotijas iš Trakijos, vos pakrutantis, pagal amžių galintis būti jos seneliu, vyras bandė nusipirkti jos ranką brangenybėmis. Drebantis Antijochas iš Komagėnės – toks jaunas, kad galėtų būti jos sūnumi, padovanojo jai retų, senovinių rankraščių iš Pergamo. „Tai dovana Jūsų didingai bibliotekai, mano karaliene“, – aiškiai tardamas žodžius, it eilėraštį deklamuojantis vaikas, paskelbė jis. Kai ji kaip galima švelniau jį atstūmė, berniukas negalėjo nuslėpti palengvėjimo. Kapadokijos Arijobardzanas išsiskyrė kaip geriausias iš visos apgailėtinos šutvės, bet nerimą Berenikei kėlė tai, kad ji lenkė šį šešiolikmetį penkeriais metais,

ir bjaurios apie jo motiną sklandančios istorijos. Berenikė buvo girdėjusi, kad Ponto karalienė Atėnajidė darė keistą ir nežmonišką įtaką savo abiem paaugliams sūnums. Nusikračiusi savo motinos, Berenikė tikrai neieškojo sau antros.

Savaitę keitė vis nauja ir Berenikės užsidegimas po truputį blėso. Iš aukštutinių žemių keliavo puikios naujienos – užderėjo gausus derlius. Paskutinis potvynis subrandino laukus ir karūna, užuot dalijusi sandėliuojamą derlių, kad užtikrintų vietinių gyventojų ramybę, kaupė atsargas. Kiekvieną dieną vis nauja armada, pakrauta kviečiais ir šviežiai nupjautais papiruso stiebais, plaukė žemyn Nilu. Sandėliuose palei miesto pietinį ežerą buvo pilamos grūdų krūvos. Nendrės buvo džiovinamos ir susmulkinamos gamybai, kad pamaitintų gobšuolius vietos ir užsienio sąskaitininkus. Prisipildžius sandėliams, prekybiniai laivai spietėsi uostuose ir net varguolių vaikai buvo persisotinę.

Pietonas įtikino Berenikę, kad surengtų visam miestui iškilmes, kuriomis, atsidėkojant už šias dovanas, būtų pašlovinti dievai. Penkias dienas kalkakmeniu grįstomis miesto alėjomis dardėjo vežikai, fokusininkai, ugnies žonglieriai ir dramblių tempiami vežimai, iš kurių gatvėse liejosi vynas. Miestiečiai – graikai ir egiptiečiai, persai ir žydai – gėrė iki sąmonės netekimo, linksmybių sūkuryje šūkaliodami jos karališkąjį vardą: „Berenikė, Spindinčioji." Didingieji Semos ir Poseidono šventyklos pastatai, gimnazija ir biblioteka buvo šveičiami ir dailinami tol, kol jų frizai ėmė spindėti. Šventė buvo tik tėvo rengiamų puotų šešėlis, bet kartais šešėlis gali nustelbti net patį jo kūrėją. O geriausia buvo tai, kad per linksmybes nepasigirdo nė cyptelėjimo apie Fleitininką. Jis ir toliau tūnojo Efese, be draugų, vienas.

Rytais pabudusi ir pažvelgusi į prieplaukoje bruzdančius laivus bei galeras, Berenikė net išdrįsdavo viltis, kad galbūt jai neprireiks ištekėti antrą kartą. Galbūt jai užteks karių, kad galėtų viena

užkariauti Kiprą. Ši mintis kėlė susierzinimą jos patarėjams. „Tau visada reikės daugiau karių, – jau girdėjo eunucho priekaištą. – Ar tavo skystablauzdžiai žemdirbiai galėtų atsilaikyti prieš Romos legionus?“

Taigi, Berenikė leido savo patarėjams užsiimti būsimojo jaunikio paieškomis. „Taikos laikotarpiu, – kartą sakė jai tėvas, nuo vyno purpurine spalva nusidažiusiomis lūpomis, – patarėjai turi susigalvoti, kaip tinkamai išnaudoti savo laiką, nes kitaip jie pernelyg daug galvoja, o neturintis veiklos protas visada pridaro bėdų.“ Net ir nuobodūs susirinkimai atnešdavo naudingų įžvalgų. Taisas juose dalyvaudavo ypač užsidegęs. Rodės, kad jie sužadino jame seniai pamirštą ryžtingumą. Ji niekada anksčiau nebuvo mačiusi savo lieknojo patarėjo tokio entuziastingo ir drąsaus. Kiekvieną popietę jis atskubėdavo pro atrijaus duris, kurių reljefe buvo vaizduojami grifai, su vis nauju sąrašu galimybių.

O Nerėjas skyrė vis mažiau ir mažiau dėmesio šiam reikalui. Ne kartą Berenikė pastebėjo jį snūduriuojant ant kurios nors kušetės. Jo amžius slėgė jį – jo keliai ir sąnariai vis silpo, kaip ir likęs, jau nebūtin besitraukiantis jo kūnas. Galbūt jis nujautė, kad mirtis buvo šalia. Ji akylai jį stebėjo, bet senolis, regis, pamiršo savo slaptus troškimus. Tiesa, po Seleuko mirties, jis, rodos, prarado visus savo troškimus. Berenikė negalėjo apsispręsti, ar įsakyti jį nužudyti, ar tiesiog palaukti, kol gamta pasiglemš jį į savo negailestingas rankas. Tiesa, pasklidus žiniai apie jo išdavystę, ji pasirodytų esanti tokia pat kvaila, kaip ir bet kuris kitas.

Jos eunuchas, kaip ir senis, daugiau tylėdavo nei kalbėdavo per jų pasitarimus, bet dėl visiškai kitų priežasčių. Pietonas galvojo, kad jo kantrybė taip ją išvargins, kad po pirmojo, penktojo ar penkiasdešimtojo nesėkmingo pasiūlymo ji nusileis, sutiks su jo pasibjaurėtinu planu ir susituoks su tuo verkšlenančiu vaiku, kuris dedasi jos broliu. Pietonas vis dar laikė ją silpna ir nuolaidžia mergaite, kurią jis mokė. Ji įrodys, kad jis klysta.

– Archelajas, vyriausias Belonos šventikas iš Komanų, Mitridato, garsiojo Ponto tėvo, sūnus.

Jos šauklys trinktelėjo savo lazda tris kartus į grindinį. Susidomėjusi Berenikė pakėlė akis ir sužiuro į virš vyno dievo, jojančio ant šokančio leopardo, esančias tris kaulo dramblio spalva išmargintas arkas, kurios žymėjo įėjimą į atrijų. Labiausiai ją suintrigavo jo kilmė, mat jis buvo garsusis Mitridatas, ne tas iš Partijos, kurį ji jau atstūmė, bet tas, kuris vienintelis vis dar kėlė grėsmę Romai. Berenikė išsyk pastebėjo šio vardo savininko patrauklumą – jo veidą dengė iš liūto nasrų padarytas galvos apdangas, kurį nešiojo ir jo protėvis, o už aštrių ilčių žybčiojo dvi ryškios ir žaismingos akys. Jo plačią krūtinę dengė spindintys sidabro šarvai. Jo išvaizda buvo kaip tikro vyro, nors jai tokie dalykai ir nelabai rūpėjo. Jam klaupiantis ant leopardo burnos, tamsi plaukų sruoga išslydo pro liūto nasrus ir užkrito ant akių. Pradžia bent jau buvo daugiau žadanti nei kitų.

– Atsistokite, mano drauge, – jos balse pasigirdo žaisminga gaidelė. Ji išsyk sutramdė save, juk buvo suaugusi, dvidešimt vienerių metų moteris, o ne kokia nors įsimylėjusi keturiolikmetė mergaitė. – Išklausysiu, ką norite man pasakyti.

Jis nerūpestingai krestelėjo į šoną ant veido užkritusią sruogą. Jo akys, juodos ir ryškios, susmigo į ją. Nutrūktgalviška šypsena žaidė jo lūpose, parodydamos eilę baltutėlių dantų. *Kaip puikiai žaidžiu šį žaidimą*. Vos tik ji pastebėjo šį jo šypsnį, jis kaipmat dingo, ir Archelajas vėl atrodė rimtas ir mandagus.

– Esate tokia pat maloninga, mano karaliene, kaip ir graži. Girdėjau kalbant apie Jūsų sumanumą mūšio lauke ir už jo ribų.

Jis stabtelėjo ir Berenikė negalėjo nuspręsti, ar jis šaipėsi iš jos, ar ne. Paprastai ji visada būdavo pasirengusi atremti netikras pagyras su sąmoju, bet šią akimirką jis ją apleido.

– Manau, kad daugybė kitų atvyko pas Jus su panašiu prašymu, – tęsė jis, – ir nenoriu įžeidinėti Jūsų intelekto gražbyliaudamas. Ir

taip numanote, koks yra mano atvykimo tikslas. Atvykau, kad Jus vesčiau.

– Esate toli gražu ne pirmas.

Vėl keista flirto gaidelė suskambo jos balse. Kad ir kaip norėjo, negalėjo jos visiškai atsikratyti.

– Aš tuo nesistebiu. Mažai moterų gali prilygti Jums grožiu ir, kiek teko girdėti, nė viena neprilygsta Jums valios jėga.

Berenikė kilstelėjo antakius.

– Nejaugi? – ji taip pat galėjo žaisti šį erzinantį žaidimą. – Kokias baisias istorijas seka apie mane Kapadokijoje?

– Ne baisias, o šlovinančias istorijas. Visos jos teigia vieną ir tą patį dalyką, kad valdote dukart tvirtesne ranka nei Jūsų tėvo ir triskart išmintingiau.

Jeigu tik jis pažinotų mano tėvą, – pagalvojo ji karčiai, – *tikrai nesakytų tokių komplimentų*. Jos palankumo nebuvo galima laimėti gražiais žodžiais. Ji nebuvo galvą pametusi mergaitė.

– Ar matote mano rūmus, Archelajau? – Berenikė mostelėjo ranka į gaubtus lubų skliautus, išmargintus lotoso žiedais su aukso ir rubino spalvos lapeliais, į spindinčias mozaikas grindyse, išdėliotas iš stiklo ir lazurito, į sidabrines kėdes, kurios ant savo glazūruotų letenų laikė jos patarėjus.

Jis linktelėjo nė nedirstelėjęs į visa tai. Jo akys smigo gilyn į jos sielą.

– Tada išduosiu Jums paslaptį, – sušnibždėjo ji kaip galima paslaptingesniu balso tonu, – labiausiai Aleksandrijoje saugomą paslaptį. Miestas yra sausakimšas meilikautojų. Nuo tos akimirkos, kai atsibundu ryte, iki akimirkos, kai užmiegu, pagyros neapleidžia mano ausų. Neketinu ištekėti už dar vieno saldžialiežuvio.

Berenikė pastebėjo, kaip jo kariai, stuobriai, vilkintys mantijas su raudonai apsiūtais kraštais ir susibūrę plačiajame tarpduryje, baimingai sužiuro į ją. Vienas iš jų pasilenkė, kad pašnibždėtų

kažką savo bičiuliui, bet po to susilaikė. O jų šeimininkas tik garsiai ir nuoširdžiai nusijuokė.

– Pričiupote mane už meilikavimą, mano karaliene. Žaviuosi tuo ir Jūs esate teisi.

Jis nutilo ir akimirką tyrinėjo ją, tarsi bandydamas patikrinti, kaip ją paveiks jo žodžiai.

– Nuraminote mane, nes yra kitų, daug nemalonesnių gandų, kurie gaubia Jūsų vardą.

– Ką gi, išgirskime juos. Prisipažinsiu, kad jie labiau domina mane.

Pietonas, sėdintis jai iš kairės, pasimuistė kėdėje ir nusikosėjo į ranką. Berenikė ignoravo jį.

– Sakoma, kad nė vienas vyras nėra vertas Jūsų santuokinės lovos.

Berenikė sumirksėjo iš nuostabos. Ji tikrai to nesitikėjo. Manė, kad sklando pasakojimai apie žmogžudystę, bet tik ne apie jos tuštybę. Tai buvo viena iš silpnybių, kurios ji ypač neapkentė ir kuria niekada nesitikėjo būsianti apkaltinta. Ji žinojo, kad nebuvo apdovanota grožiu ir jo niekada nesiekė. Būtų kvaila bandyti kovoti su savo dalia. Jos motina pasirūpino, kad šiuo klausimu ji neturėtų jokių tuščių vilčių.

– Tada išeitų, kad atvykote čia pasirodyti kvailiu, – skardžiai nusijuokė Berenikė. – Leidotės į ilgą ir pavojingą kelionę iš pačių Komanų į Aleksandriją vien tik tam, kad pasipirštumėte moteriai, kurios neįmanoma laimėti.

Archelajas nusišypsojo.

– Man patinka iššūkiai. Esu pakankamai kvailas manyti, kad pajėgsiu įrodyti savo vertę.

Jis spragtelėjo pirštais. Po aukšta, dramblio kaulo mozaikomis puošta arka išdygo du tarnai, įsirėžę nuo nešamos sidabrinės skrynios. Jis įdėmiai stebėjo, kaip jie drimblino per kambarį, laikydamiesi taip arti kampų, kad jų nugaros lietė mūšius vaizduojančius

gobelenus, kuriuos Berenikė liepė pakabinti tam, kad paslėptų keletą tėvo mėgstamų satyrų. Aleksandro piestu atsistojęs arklys metėsi įsibrovėlių link, bet didysis generolas, iškėlęs kardą virš galvos, atrodė ramus. Vyrai, aplenkę strėlių pervertus persus ir jų triuškinamus eržilus, be kliūčių šlepsėjo tolyn.

Jiems priartėjus prie Berenikės, žemesnis iš tarnų, gležnas, rudų akių jaunuolis, užsikosėjo ir vos nepaleido iš rankų skrynios. Jo palydovas suklupo ir bandė sulaikyti krentančią skrynią, bet, nepaisant to, ji garsiai dunkstelėjo, atsitrenkusi į grindinį. Mitridato sūnus krūptelėjo nuo garso.

– Maža atminimo dovana, mano karaliene.

Berenikė tikėjosi išvysti dar daugiau šilko arba auksą ir brangakmenius. Tokie niekučiai jai buvo nereikalingi. Jai reikėjo karių, ginklų ir arklių. Dailusis tarnas atidarė skrynią ir ištraukė iš jos vidaus nedidelę auksinę dėžutę. Šypsodamasis jis įteikė dovaną Berenikei. Dėžutė buvo sunki. Ji buvo ne apkalta auksu, o išlieta iš gryno metalo. Berenikė palietė pirštais raižinį jos paviršiuje – jaunąjį Jasoną, išplaukiantį su savo argonautais, ir atsargiai kilstelėjo dėžutės dangtelį. Jos viduje gulėjo tai, ko ji nesitikėjo – vėrinys – šimtas perlų, it lašai kabančių ant auksinių gijų tinklo. Tai buvo gražus papuošalas. Jo tarnai turėjo puikų skonį. Ji pirštais paglostė vėrinį.

Eunuchas išsyk sušnibždėjo jai į ausį nuodingus žodžius:

– Mano karaliene, neturėtumėte liesti jų pirma.

Pietonas buvo pernelyg šaltas ir pernelyg atsargus, bet ji buvo ne eunuchas, o karalienė. Ji nedrebės it koks išrengtas ir iškastruotas padaras.

– Mano eunuchas galvoja, kad ketinate nužudyti mane su šia dovana, – kreipėsi ji į savo gerbėją. – Prieikite, Archelajau, ir įrodykite jam, kad jis klysta. Užsekite šį vėrinį man ant kaklo.

Jos žodžius palydėjo murmesiai tarp Archelajo vyrų. Aukščiausias iš galato sargybinių jau ranka siekė kirvio, kurį segdavosi

prie savo diržo, kai prisiminė, kad paliko savo ginklus prie įėjimo į atrijų. Berenikės patarėjai atrodė ne ką mažiau nepatenkinti. Šalia sėdintis Pietonas širdo, po nosimi murmėdamas keiksmus. Berenikė visa tai ignoravo. Tai buvo tik erzinantis triukšmas, daugiau nieko. Ji tik stebėjo, ką daro jos gerbėjas. Seleukas būtų atmetęs tokį prašymą. „Gal laikote mane vergu?“ – būtų spjovęs jai į veidą, bet Archejalas tik sumirksėjo iš nuostabos ir ilgiau nebedvejojo.

– Tai, mano karaliene, bus man didelė garbė.

Jis kalbėjo žemu, kone burkuojančiu balsu, jo balsas aidėjo jos mintyse. Jis priėjo prie jos tvirtu žingsniu. Kabindamas vėrinį jai ant krūtinės jis pirštais nežymiai perbraukė jos kaklą. Berenikė pajuto, kaip šiurpuliukas perbėgo nugarą, kai jis užsegė vėrinio susegimą ant kaklo.

– Tikiuosi, kad jis bus vertas Jūsų, – sušnibždėjo jis. Jo barzdos šeriai palietė jos ausį. Berenikės širdis daužėsi ir suvirpėjo visas kūnas. Vadinasi, taip jaučiamasi, kai kuo nors susižavi.

Archelajas kreipėsi į jos patarėjus:

– Dabar, kai nė vienas čia esantis negalėtų manęs apkaltinti nedorais ketinimais, galiu pasakyti, kad atvežiau taip pat ir kitų dovanų.

Dritonas nepaprastai susidomėjęs pasviro į priekį. Taisas ir toliau keverzojo įnikęs į savo sąrašus. Jis detaliai aprašydavo kiekvieną dovaną, net ir menkiausią mažmožį.

– Smaragdais puoštą diademą, porą auksinių apyrankių karalienės riešams padabinti, sidabru kaustytus pakinktus, balną, pasiūtą iš puikiausios Kapadokijos karvių odos, – vardino Archelajas. – Mano žemės yra pagarsėjusios savo grynakraujiais eržilais, tad, be jokios abejonės, atvežiau tris šimtus jų, kaip dovaną karalienei. Jeigu mano prašymas bus patenkintas, pridėsiu dar dvylika tūkstančių karių prie trijų tūkstančių, kurie atplaukė kartu su manimi. Iš jų apie tūkstantis turi savo arklius.

Berenikės kariams labai reikėjo arklių, kad galėtų stoti prieš Romos kavaleriją, be to, išėjimo prie jūros neturinčio Komanų miesto kariai neabejotinai mokėjo kautis ir ant žemės, ir balne. Du sargybiniai išėjo į priekį, nešini emaliu dengta ir perlais puošta kedro skrynia.

– Tai nelabai tinka vadinti dovana, nes ji teisėtai priklauso jūsų rūmams labiau, nei kada nors priklausė maniškiams.

Panaši kedro skrynia kadaise priklausė Ptolemajų rūmams. Daugybę kartų ji girdėjo pasakojimus apie tokią skrynią. *Ne*, – nuvijo tokias mintis ji, – *tai neįmanoma*. Nebuvo galima tikėti tėvo istorijomis apie tai, ką jis matė viešėdamas Ponto rūmuose.

– Mano tėvas labai mylėjo šią vogtą brangenybę, – tęsė Archelajas. – Jis vilkėjo ja per daugelį prieš Romą pasiektų pergalių. Jis sakydavo, kad ji suteikė jam to, kuris pirmasis ją nešiojo, stiprybės.

Net dabar, po jo ištartų žodžių, Berenikė negalėjo patikėti, kad jos rūmų talismanas bus jai sugrąžintas. Tai buvo sėkmės simbolis, toks, apie kurį buvo kuriamos dinastijos, bet ji nedrįso tuo patikėti, todėl tik prikando liežuvį ir tylėjo.

– Karaliene Berenike, Spindinčioji, man yra garbė pristatyti Jums Aleksandro Didžiojo mantiją, – žengęs kelis žingsnius atgal Archelajas atvėrė skrynią.

Berenikė pasilenkė arčiau, kad ištyrinėtų nudėvėtą ir išblukusį, purpurinės spalvos apdarą, tokį susidėvėjusį, kokio jai dar neteko matyti. Pats Mitridatas pavogė Aleksandro mantiją iš jos šeimos ir dabar pagaliau ją sugrąžino. Tai nebuvo tik šiaip koks menkas, dailus mažmožis.

Eunuchas atsikrenkštė.

– Kaip keista, aš maniau, kad mantija buvo rasta tarp Jūsų tėvo lobių Talauroje, kai Pompėjus sutriuškino Mitridato kariuomenę ir nusiaubė jo žemes. Kalbama, kad Romos generolas vilkėjo tą patį apdarą po savo trečios pergalės, kai žygiavo gatvėmis puikuodamasis prieš Jūsų seseris.

Berenikė įtarė, kad Pietonas buvo užsibrėžęs tikslą ir apsėstas nepalenkiamo troškimo sukliudyti jos santuokai su bet kuo, išskyrus jos brolį. Eunuchas užsispyręs laikėsi įsitvėręs savo pavydo.

Archelajas jam nusišypsojo, tarsi Pietono akiplėšiškumas būtų juoko vertas.

– Pompėjus yra žmogus, apie kurį sklinda daugybė istorijų. Kuris vyras nenorėtų pasigirti, kad vilkėjo Aleksandro Didžiojo mantiją?

– Tikrai, kuris vyras... – eunuchas, kietai sučiaupęs lūpas, žvelgė tiriamai į Archelajų.

– Sakykite, Mitridato sūnau, atnešęs tokią dailią ir nuostabią dovaną, kas buvo Jūsų motina?

– Ji buvo tėvo meilužė, – ramiai atsakė jis. – Vargu ar žinote jos vardą.

– Gal ir žinau. Jūsų tėvas buvo didis žmogus. Iškilių vyrų meilužės taip pat gali tapti legendomis. Pavyzdžiui, Kresidos[29] vardas kartojamas iš kartos į kartą, nors jos ir nelydėjo Jūsų motinos sėkmė – ji niekada nepagimdė sūnaus Agamemnonui.

Berenikę vis labiau erzino eunucho atkaklumas. Archelajas išliko garbingai ramus.

– Tačiau mano motina neturėjo šventiko tėvo, kuris būtų išmaldavęs ją paleisti. Deja, jos istorija visai kitokia ir liūdnesnė.

Pietonas neatlyžo ir nekreipė dėmesio į rūstų Berenikės žvilgsnį.

– Kiekvienoje istorijoje yra savos painiavos. Norėčiau išgirsti Jūsų. Leiskite mums pradėti bent jau nuo vardo.

Eunuchas žvelgė pro pirštus į jos rodomą nepasitenkinimą, siekdamas paerzinti ją ignoravimu. Berenikės kantrybė po truputį seko, o Archelajo atsakymai darėsi vis trumpesni.

[29] *Kresida* – Kalcho, Trojos išsižadėjusio žynio, duktė. Jis išmeldė, kad Agamemnonas sugrąžintų jam Trojoje likusią dukterį (*vert. past.*).

– Metidė – toks buvo mano vargšės motinos vardas. Mažai yra kraujo linijų, kurios būtų tokios grynos, kaip jūsų karalienės.

Berenikė pagalvojo, kad jam tikrai nebuvo, ko gėdytis. Nė vienas iš jos pačios tėvų nebuvo gimę iš Ptolemajo Gelbėtojo teisėtų žmonų įsčių.

– Metidė, – tarsi ragaudamas ištarė vardą eunuchas.

Berenikė matė, kaip jis mėgavosi savo padėtimi. Eunuchas buvo sugadinta, pavydu mintanti būtybė. Gal vis dėlto vertėjo paklausyti motinos perspėjimo.

– Prisimenu šį vardą, – tęsė Pietonas, – bet buvau įsitikinęs, kad ji pagimdė Mitridatui tik dukterų ir nė vieno sūnaus.

Archelajas gūžtelėjo pečiais.

– Tai, kad stoviu prieš Jūs, paneigia Jūsų įsitikinimą.

– Tai, kad Jūs stovite prieš mane, nepaneigia nieko. Aš irgi galėčiau pasiskelbti esąs Mitridato sūnumi. Turiu tiek pat įrodymų, kaip ir Jūs.

Žemindamas jį eunuchas žemino ir ją. Berenikė neketino ilgiau su tuo taikstytis.

– Tylos, Pietonai, – piktai nutraukė ji. – Archelajas atvežė vertingų dovanų. Aš išklausysiu jo prašymą.

Vyras šyptelėjo. Po liūto kauke neabejotai slėpėsi berniokiškas šelmiškumas. Kai prakalbo, jo žodžiuose tai skambėjo su gerai apgalvotu žavesiu.

– Mano prašymas ilgai netruks, nors jausmo jam tikrai netrūksta. Atvykau Jus vesti ir sujungti Komanų pajėgas su Jūsų Egipte. Mūsų nedaug, bet esame narsūs. Ir prisiekiu, kad kovosiu už šią karalystę taip, lyg ji būtų mano. Mano tėvas narsiai kovėsi su romėnais daugybę metų, jie vadino jį *Karalių Karaliumi* ir sakė, kad jis apjungs Rytus prieš *vilkės augintinius*[30]. Yra tokių, kurie

[30] Romėnų mitologijoje mitinius Romos įkūrėjus Romulą ir Remą išmaitino ir išaugino vilkė (*vert. past.*).

tikina, kad su jo mirtimi atėjo galas sėkmingam pasipriešinimui prieš godžius Respublikos nagus, kad mes visi turėtume klauptis ant kelių, bučiuoti jiems kojas ir džiaugtis, kad galime valdyti jų veikiami, kad jau nebebus lygios kovos su grėsmingu ereliu be mano tėvo priešakyje.

Archejalas nutilo. Tyla spengė Berenikės ausyse. Visa salė nuščiuvusi klausėsi jo žodžių.

– Atvykau čia tam, kad pasakyčiau tiems žmonėms, kad jie yra neteisūs. Skelbiu garsiai ir aiškiai šiuose rūmuose ir bet kuriuose kituose rūmuose – karalienėje Berenikėje, Spindinčioje, matau atgimusį Mitridatą.

Mitridatas buvo negyvas, jo karalystė pražuvusi, o jo šeima išžudyta. Archejalo žodžiai skambėjo labiau kaip prakeikimas, o ne pagyrimas, bet Berenikė žinojo, kad jis norėjo taip ją pamaloninti. Ji jau žiojosi paprieštarauti ir atmesti prakeiksmingus pagyros žodžius, bet jau buvo vėlu. Pirmiausia pritariamai šūktelėjo vienas sargybinis, po to – dar vienas, tada – trečias. Galiausiai visi dvylika, kurie jį atlydėjo, nuleido savo bukus kardus ant onikso grindų.

– *Kore Mithradatou*, – sušuko jie. Mitridato duktė.

– Jis kalba gana gražiai, – išdrįso prabilti Pietonas po to, kai jos gerbėjas ir jo vyrai išėjo. – Gaila tik, kad jo žodžiuose nėra nė trupinėlio tiesos.

– Gali pasilaikyti įžeidinėjimus sau, – Berenikė pažvelgė rūsčiai į eunuchą. Jos širdis vis dar smarkiai plakė, o ausyse skambėjo keisti žodžiai. Turėti tokį vyrą, kuris mokėjo įkvėpti kovai vyrus ir ją... Nors ne, tas svaiginantis žavesys buvo pernelyg pavojingas. Ji atsisuko į Pietoną. Jis atrodė neperkalbamas, sukryžiavęs rankas ant krūtinės.

– Nepakenčiu melagių, – tarė eunuchas. – Jis – ne Mitridato sūnus ir ne Romos priešas.

– Taisai, – jos susigūžęs patarėjas sudrebėjo nuo jos balso, kuris, nors ir nenorėjo to pripažinti, taip pat drebėjo. – Jūs buvote tokios nuomonės, kad jis yra dėmesio vertas jaunikis. Ką pasakysite Jūs? Tikiuosi, kad patikrinote jo kilmę.

– Taip, mano karaliene, patikrinau. Žinoma.

– Ir? Ar jis yra tai, kuo sakosi esąs? – kraujas pulsavo jos smilkiniuose ir gerklėje. Tai erzino ją. Nevykusi mintis – maišyti širdies reikalus su kitais.

– Jis... jis yra vyriausias Belonos šventikas. Jis valdo Komanus ir jiems priklausančias žemes.

Taisas vengė atsakyti į klausimą. Berenikė žinojo, kad tai nežadėjo nieko gera. Ji privalėjo pamiršti savo troškimą ištekėti ir būti mylima, nes jis kilo iš jos viduje trūnijančio silpnumo.

– Tada pasakykite mums, Taisai, – lėtai ištarė eunuchas, – kieno remiamas jis valdo? Kieno kardo dėka jis laimėjo tą sostą?

Ūkio reikalų ministro akys ėmė lakstyti grindiniu, tarsi tikėtųsi, kad Dioniso leopardas pravers nasrus ir praris jį visą.

– Pompėjaus kardo dėka. Jis valdo tik Romos dėka.

Ar buvo nors vienas žmogus šiame pasaulyje, kuris nesilenkė prieš Romą? Jos pirštai paėmė šalia stovinčią fajanso[31] taurę. Ji bjaurėjosi šiuo savo kartos bejėgiškumu. Silpnumas, kurį taip stengėsi išnaikinti jos motina, vėl iškilo į paviršių. Dritonas įsiterpė:

– Mano karaliene, dauguma valdo virš jų galvos kabant Romos kardui. Jeigu atstumsite kiekvieną, neliks nė vieno jaunikio.

Berenikė juto, kaip trūkčioja jos lūpos. Gražusis karo reikalų ministras retkarčiais išsiskirdavo. Šįkart jis buvo teisus. Pasaulis gal ir buvo nusilpęs ir bailus, bet ji ketino parodyti Romai, ką reiškia būti stipriai.

[31] *Fajansas* – smulkiai akyta, dažniausiai balta keramika, padengta skaidria ir bespalve glazūra (*vert. past.*).

– Jūsų pastebėjimas teisingas. O gal nesutinkate su juo, Pietonai? Ar yra kokių nors paslaptyje išlikusių karalių, kurie norėtų mane vesti? Gal yra koks nors Indijos princas, kuris dar nespėjo nusilenkti Romai? O gal etiopas?

– Sakiau Jums tūkstantį kartų, Bere...

Ji atsikrenkštė. Pakaks jo pasibjaurėjimą keliančio familiarumo. Kadaise jis buvo jos mokytoju, bet tai buvo jau labai seniai. Jis prarado teisę kreiptis į ją vardu.

– Labai atsiprašau, mano karaliene, – jis pagiežingai pabrėžė kreipinį į ją, taip, tarsi ji nebūtų jo nusipelniusi, – bet manau, kad Jūs žinote mano nuomonę. Susituokite su savo broliu Ptolemaju.

– Sakiau, kad daugiau man neminėtumėte šito.

Pyktis vis labiau augo jos krūtinėje. Eunuchas ne tik kad rengė sąmokslą su tėvo meiluže, bet ir nesilaikė jos aiškiai išsakytų nurodymų. Motinos perspėjimas apie jį persekiojo Berenikę. *Nepasitikėk eunuchu.* Buvo sunku suprasti, kodėl jis taip atkakliai spaudė ją susituokti su tuo netikusiu vaikigaliu. Ypač dėl to, jog jis žinojo, kad santuoka su Fleitininku jos motinai atnešė pražūtį. Berenikė įtarė vienintelę galimą tokio jo atkaklumo priežastį – jis jau buvo išdavęs ją dėl jos. Taip, kaip pasielgė jos tėvas.

– Bet... kadangi ir toliau nekreipiate dėmesio į mano norus, neturiu kitos išeities, kaip tik padaryti išvadą, kad turite kitų tikslų. Kuriai iš mūsų tarnaujate, Pietonai, – man ar tai šliundrai?

Pietonas išbalo labiau, nei Berenikei kada teko matyti. Neliko nė trupučio saulės jo veide. Kai jis pagaliau atsakė, jo balsas virpėjo:

– Sakykite, ką norite, mano karaliene, bet šito nesakykite. Nesu išdavikas. Ne ten jų ieškote. Aš vienintelis iš čia esančių buvau šalia Jūsų visus šiuos metus. Aš mokiau Jus nuo pat lopšio ir patarinėjau, kai ėmėtės plano, kaip susigrąžinti Jums teisėtai priklausančią karūną. Kas yra šie vyrai, kurie Jus supa? Jūs pasitikite jais tik dėl jų vyriškumo tarpukojy? Visi iki vieno jie yra Jūsų tėvo patikėtiniai.

Išskyrus tik tą štai ten, – jis mostelėjo ranka į Nerėją, kurio galva linko vis arčiau jo skreito. – Nežinau, kam jis tarnauja – Fleitininkui ar Selėnės dvasiai?

Nerėjo ranka nusviro, tarsi skęstų išgertame vyne, ir nukrito jam prie šono.

– Mano karaliene, – gargaliuodamas ir čiupinėdamas savo nukarusią pasmakrės odą, prabilo Nerėjas, – aš tarnauju...

Ji nekreipė dėmesio į senolį. Visas jos pyktis buvo nukreiptas į Pietoną ir jo norą bet kokia kaina pasirodyti prieš visus.

– Sakote, Pietonai, kad Jūs vienintelis man padėjote siekiant tikslo. Tada pasakykite tai – kodėl siekiate dabar padėti mano broliui? Nė vienas iš šių vyrų – mano tėvo vyrų, kaip kad juos vadinate – nemaldauja manęs pasidalyti savo valdžia su Ptolemaju. – Berenikė kalbėjo pakėlusi balsą, beveik rėkdama, bet ji negalėjo susivaldyti. Ji negimdys pabaisų ir netaps tokia, kaip jos motina. – Yra kitų būdų. Suraskite juos.

Pietonas atsakė griežtai:

– Jūs nesituoksite su savo broliu. Tegul bus taip. Nepaisykite argumentų, jeigu Jums taip patogiau, bet netekėkite už šio vyro. Jis labai puikiai ir pernelyg lengvai meluoja. Jis praleido didžiąją šių metų dalį maldaudamas įgaliojimų iš Romos gubernatoriaus Sirijoje.

– Jūs esate priešiškai nusistatęs prieš jį dėl savo kvailų išankstinių nusistatymų. Nematau jokių kitų argumentų Jūsų nepritarimui pateisinti.

Tą akimirką ją užliejo nenusakoma pykčio eunuchui banga. Nereikėjo juo pasitikėti. Jo gerumas jau buvo pagarsėjęs savo permainingumu.

Pietonas atsistojo supykęs. Kiekvienas jo judesys aitrino jos venomis tekantį kraują.

– Jums rinktis, ar tikėti, ar netikėti mano gerais ketinimais, bet netekėkite už jo. Arba tekėkite ir kentėkite dėl to.

Berenikė leido perspėjamiesiems žodžiams aidėti tyloje. Kiti jos patarėjai sėdėjo apstulbę ir tylėjo, kol ji grūmėsi su tai įsiplieskiančiu, tai atslūgstančiu pykčiu.

– Nejaugi tai grasinimas, Pietonai? – jos žodžiai skambėjo ramiai ir apgalvotai, taip, kaip ją buvo išmokęs eunuchas.

Tai sugriovė jo pasitikėjimą savimi. Jo kūnas, pasišiaušęs nuo pykčio, ėmė pamažu, slankstelis po slankstelio, trauktis, kol subliūško jo laikysena. Visi žinojo, kokia bausmė laukė to, kuris grasino karalienei.

– Aš... mano karaliene... – eunuchas pradėjo mikčioti.

– Išeikite, – Berenikės žodžiai buvo vos garsesni už šnabždesį. Jis nebuvo nusipelnęs jos riksmų. – Išeikite ir daugiau nerodykite savo veido šiuose rūmuose. Bet kuris vyras netektų galvos dėl tokio įžeidimo. Dėkokite likimui, kad jau praradote savo vyrišką pasididžiavimą.

Eunuchas nustojo virpėjęs. Jis visada sugebėdavo susitvardyti, ne taip, kaip ji. Žiūrėdamas į ją, jis nusilenkė. Žemai ir grakščiai, kaip nusilenktų šokėjas. Kai Berenikė buvo maža, ji galvodavo, kad praėjusiame gyvenime eunuchas buvo šokėju. Dabar ji suteikė jam galimybę tapti juo šiame gyvenime. Per arkinio įėjimo tarpelį jam pavyko sugauti jos žvilgsnį dar kartą.

– Kai prigauni žmogų meluojant, tai reiškia, kad jis jau apmelavo tave tūkstantį kartų, – tvirtai tarė Pietonas. – Tas Archelajas nėra Mitridato sūnus ir nėra Romos priešas. Ir jis Jums netinka į vyrus.

– Dar žodis, eunuchai, – piktai atšovė ji, – ir aš persigalvosiu. Tavo galva atsidurs ant smaigalio, nesvarbu, ar su sėklidėmis, ar be jų.

Pyktis apakino ją, vos tik eunuchas dingo jai iš akių. Ji pernelyg ilgai juo aklai pasitikėjo. Po motinos mirties jis buvo artimiausias jai žmogus, jos vienintelė šeima. Tai darė ją pažeidžiamą. Net ir dabar, ji žinojo, kad negalėtų įsakyti jį nužudyti. Berenikė prisiminė

kitus savo patarėjus. Taiso plunksna virpėjo virš rašalinės, o Nerėjas lėtai linksėjo galvą, nors Berenikė negalėjo pasakyti, ar šis jo judesys kilo dėl senatvės, ar dėl to, kad pritarė jai. Dritonas žvelgė į ją abejingai, pirštu lėtai baksnodamas sau į smakrą.

– Taisai.

– Ttt...aip, mano karaliene? – jis taip smarkiai drebėjo, kad ji pabijojo, kad jis apsišlapins arba numes nuo stovo rašalinę. Tai bent jau išblaškytų tvyrančią įtampą.

Ji paklausė jo kaip galėdama papraščiau:

– Ar Archelajas yra Mitridato sūnus, ar ne?

Taisas pažvelgė į Nerėją prašydamas padėti, bet senolis nė nepakrutino ausų, kad jam padėtų. Jo padėtis buvo pernelyg abejotina, kad galėtų prisiimti gelbėtojo vaidmenį. Drebantis Berenikės ūkio reikalų ministras atsiduso ir pabėrė žodžius taip greitai, kad ji vos spėjo juos gaudyti.

– Ne, mano karaliene, jis nėra Mitridato sūnus ir aš niekada to nesakiau. Eunuch... hm... regis, kad visi žinomi Mitridato sūnūs yra nužudyti ir mirę.

– Tai kodėl Jūs leidot jam čia pasirodyti ir dalyvauti šiose skerdynėse?

Jos mintyse iškilo bjauriai malonus vaizdinys – Taisas, ištįsusiu liežuviu, užverstomis akimis, o jo kaklas – persmeigtas kruvinos ieties.

– Jis... jis yra, vis dėlto neabejotinai, Mitridato anūkas, mano karaliene, – paaiškino Taisas, kliūdamas už savo paties žodžių. – Jo motina, atrodo, kad buvo Eupatra, duktė, kurios Mitridatas susilaukė su savo meilužė Metide. O jo tėvas, jo tikras tėvas, sakoma, kad buvo Archelajas, Mitridato generolas.

Taigi, jis iškeitė savo tėvą į senelį. Gudrus melas, bet ne lemtingas.

Beldimas į duris. Nejaugi eunuchas išdrįso sugrįžti?..

– Mano karaliene, – pasigirdo prislopintas tarno balsas. – Atvyko pasiuntinys iš Efeso. Nenorėjau Jūsų trukdyti, bet jis tvirtina, kad reikalas skubus.

Naujienos iš Efeso reiškė naujienas apie tėvą ir šitai negalėjo laukti.

– Įleiskite jį.

Kvapą gaudantis jaunuolis atskubėjo lydimas dviejų sargybinių. Kai jie atlaisvino jo suimtus pečius, berniukas pargriuvo ant žemės, bet, atsispyręs delnais į grindis, skubiai atsistojo. Apakintas šviesos jis sumirksėjo keletą kartų ir, kai pagaliau prabilo, žodžiai liejosi nesulaikomi.

– Mane skubiai atsiuntė mano šeimininkas. Jis liepė įteikti šį laišką tik į Jūsų, niekieno daugiau, rankas, – jis uždusо, spausdamas rankoje pergamento lakštą.

– Kas yra tavo šeimininkas, berniuk?

Vaikas virpėjo.

– Aš... aš negaliu to pasakyti.

Manai, kad taip dera kalbėti su karaliene? – eunucho žodžiai vis dar skambėjo jos ausyse. Net ir po to, kai ji išvijo jį, Berenikė negalėjo atsikratyti savo patarėjo.

– Kitąsyk prisimink, kad taip nedera kalbėti su karaliene, – griežtai tarė ji. – Prieik ir atlik savo užduotį. Įteik man laišką.

Berniukas atsargiai perėjo per Dionisą palydinčius satyrus. Jis mestelėjo nedrąsų žvilgsnį į leopardą, tarsi bijotų, kad pastarasis staiga virs gyvu. Jis priklaupė ir ištiesė jai laišką.

Raudona Artemidė, aukštai iškėlusi galvą ir įtempusi savo lanką per krūtinę, – tai buvo Efeso žynių ženklas. Tai nežadėjo nieko gera. Berenikė perlaužė deivę pusiau ir perskaitė: „Karaliene Berenike, Spindinčioji, rašau Jums labai rizikuodamas savo gyvybe. Pompėjus panaikino Senato nutarimą. Jis įsakė Sirijos gubernatoriui pasiųsti savo kariuomenę į pagalbą Jūsų tėvui. Fleitininkas

išplaukia į Antijochėją, kur su juo susitiks. Prašau atleisti man už tai, kad pasirašau tik *Draugas*.“

Draugas. Nejaugi ji turėjo draugų Efese? Turbūt Fleitininkas įsigijo ten priešų, net jei ir pavyko nupirkti savo buvusių sąjungininkų iš Romos. Ją užliūliavo ramios bangos, atklystančios iš Judėjos, ir tai, kad nė vienas legionas neperžengė jos karalystės sienų. Vis dėlto Respublika parems jos tėvą ir siunčia savo vyrus prieš jos falangas. Iki tol praleks savaitės, o gal net mėnesiai, bet Aleksandrijos laukė mūšis. Berenikė galvojo apie grūdus, kuriuos sukaupė, ir apie vyrus, kuriuos subūrė Kiprui susigrąžinti. Jie, deja, žus čia, kaudamiesi su romėnais. Ir galbūt ji žus kartu su jais. Berenikė prikando lūpą ir nurijo kartų skonį burnoje.

– Palik mus, berniuk.

Pasiuntinukas beveik bėgte išskubėjo iš atrijaus, tarsi jo oras būtų užnuodytas. Galbūt taip ir buvo. Ši diena atnešė ne vieną bėdą.

– Ar yra naujienų, mano karaliene, – neramiai paklausė Taisas. – Kokios naujienos iš Efeso?

– Nieko svarbaus.

Bent jau kol kas geriau patylėti. Ji neprasitars apie tai nė žodžiu niekam. Berenikė apžvelgė čia likusius veidus: Taisą, gražųjį Dritoną ir nusikamavusį Nerėją. Nauja pykčio banga plūstelėjo, kai ji pažvelgė į pastarąjį ir į jo pirštus, maigančius kaklo odą. Jai reikėjo į ką nors kreiptis patarimo.

– Nerėjau, Jūs buvote nepaprastai nekalbus šiuo mano santuokos klausimu.

Senolis pažvelgė į ją nuostabos kupinu žvilgsniu, bet greitai atsigavo, timptelėjęs savo ūsą.

– Tokia delikačia tema, – jis mestelėjo žvilgsnį į Taisą, – senas žmogus žino, kada dera patylėti.

Berenikė papurtė galvą. Tai buvo netinkamas atsakymas.

– Nemanau, kad tylėjimas kada nors buvo Jūsų išskirtinis bruožas, kai paskutinį kartą atėjo laikas man ištekėti.

– Mano karaliene, ką eunuchas...

– Tai neturi reikšmės. Tai buvo tik šiaip sau pastebėjimas, daugiau nieko, – ji nusišypsojo. – Pamirškite apie kilnų tylėjimo tikslą. Prašau išsakyti savo nuomonę. Ką manote apie Archelają? Kokia yra Jūsų nuomonė apie Taiso išdėstytą Archelajo kilmę?

Ji stengėsi įžvelgti šviesiąją reikalo pusę. Nerėjas galėjo būti jai naudingas dabar, kai ji jau žinojo apie jo išdavystę. Selėnė buvo negyva, Seleukas taip pat, o Fleitininkas buvo daugiau nei gyvas. Gyvas ir Romos armijos priešakyje. Galbūt jai teks laikytis išvien su Nerėju, kaip ir jam su ja.

– Jo pastebėjimai atitinka manuosius, – atsakė senolis. – Neturiu priežasčių dvejoti, kad šis jaunasis Archelajas nėra Ponto generolo Archelajo sūnus ir Mitridato anūkas iš motinos pusės.

Berenikė lėtai, susimąsčiusi, linktelėjo. Jos akys bėgiojo nuo Nerėjo, prie Taiso ir Dritono. Visi vengė jos žvilgsnio. Taisas buvo įnikęs į Archelajo dovanų aprašymą, o Nerėjas nervingai timpčiojo kaklo odą. Net ir Dritonas sugalvojo, ką veikti – susikaupęs sukinėjo savo antspaudinį žiedą. Visi jie jau kuris laikas elgėsi atsargiai.

– Džiaugiuosi, kad pritari, Nerėjau, – pernelyg nenatūraliai nusišypsojo Berenikė. Niekas nedrįso jai paprieštarauti. Ji priminė sau, kad elgėsi taip tik dėl naujienų iš Efeso. Nors ji neketino jų atskleisti, žodis apie tai neabejotinai pasklis. Rūmai nebuvo pagarsėję gebėjimu saugoti paslaptis. Jai reikėjo kaip galima greičiau ištekėti už Archelajo, kol jis nesužinojo, kokį karą jam žada šios vedybos. – Atrodo, kad tai turėtų būti gera sąjunga, apjungsianti Ptolemajų ir Mitridato dinastijas.

– Mmm... mano karaliene, – pralemeno senolis, – ar esate tikra...

– Kas nutiko Jūsų gebėjimui patylėti, kalbant apie delikačius širdies reikalus?

Berenikė išsyk susitvardė ir suskubo užglaistyti savo žodžius. *Širdies reikalus?* Kokius niekus tauzijo? Ji negalėjo, ji neleis, kad truputis švelnumo, kurį galbūt jautė Archelajui, užtemdytų jai protą. Jis buvo gražaus veido ir tiek. Taip pat turėjo arklių ir karių. Pastarieji jai labiau rūpėjo.

– Dritonai, Jūs esate mano iždo ministras. Pradėkite ruošti karališkas vestuves. Šią savaitę ištekėsiu.

Tą pačią popietę Berenikė, norėdama ramiai viską apsvarstyti, išplaukė į Antirodo salą – sėdusi į luotą, persikėlė per nedidelį uostą, palikdama rūmus ir jų svečius. Jos gerbėjai ir jų palydos buvo užėmę kitus karališkus pastatus ir jų sodus. Laimė, niekas nebuvo apsistojęs šiuose užmirštuose krantuose. Rūmai po gėdingos jų statytojo mirties greitai buvo apleisti ir buvo taip toli nuo Aleksandrijos, kad nelabai viliojo jos svečius su palydomis. Kaip tik dėl to ji taip mėgo šią salą, kurios ramybę drumsdavo tik keletas šventikų iš Isidės šventyklos ir it vėliavos palei apgriuvusią pagrindinę alėją išsirikiavę sfinksai. Tarp šių civilizacijos liekanų gyveno nykstantis tėvo žvėrynas – išlikusios buvo tik kelios žirafos ir keli baikštūs povai. Tačiau nebuvo geresnės vietos apmąstymams nei ši. Užmerkusi akis Berenikė net galėdavo įsivaizduoti esanti viena arba bent jau įsivaizduoti, ką reiškė būti vienai.

Užgimę rausvi pumpurai virto ryškia derliaus žaluma. Net ir Aleksandrijoje, kur retkarčiais palydavo, Nilo potvyniai vis dar palikdavo savo žymę. Pernai tuo pačiu metu Berenikė galėjo matyti pro medžių tarpus, bet šiais metais labai buvo suvešėję ir ji jautėsi tarsi būtų laukinėje Etiopijoje. Pro suvešėjusią lapiją ji pastebėjo spindintį marmurą – paminklą protėvių deivei su karvės galva – Hator. Karta iš kartos jos protėviai daugiau ar mažiau stengėsi išsaugoti šią šventovę ir, lipant į jos viršų, Berenikei kilo idėja – pasiekusi pergalę ji pastatys sau naujus rūmus čia, ant pamiršto Ptolemajo Aleksandro, nelaimingo likimo Ptolemajo Gelbėtojo brolio, rūmų liekanų. Anksčiau ji manė, kad ši žemė nešiojo jau

pamirštų dievų prakeiksmą, bet tai buvo tik vaiko baimės, o ne karalienės.

Jai už nugaros pasigirdo lūžtančios šakos garsas. Išsigandusi ji skubiai atsisuko. Jos sargybiniai paprastai būdavo tykūs it naktys dykumoje. Jie buvo medžiotojai, kilę iš Amono ar iš jo aplinkinių žemių, tikri sekliai iš prigimties. Jie tiesiog nemokėjo padėti kojos ne laiku ir ne vietoje.

– Mano karaliene, – Archelajas priklaupė ant kelio. Kaip greitai jis nusileido ant žemės, į maldautojo poziciją. Tačiau Berenikė negalvojo, kad tai buvo dėl jo silpnumo, tai kilo dėl daug sumanesnio žaidimo, kurį jis žaidė. – Nenorėjau trukdyti Jūsų.

Jis visai jos netrukdė, nors jai ir nepatiko tai pripažinti. Matyti jį savo akivaizdoje, jo žaismingą šypseną ir nuginkluojančias akis – Berenikė jautė, kaip maži prakaito lašeliai ima rasoti tarp jos krūtų. Jos rankos virpėjo. Iki šiol nepatirtas jausmas palydėdavo kiekvieną jo įdėmesnį žvilgsnį. Kraujas, plūstantis jai į veidą, jai kuždėjo, kai tai buvo aistra. Suglumusi Berenikė norėjo kuo greičiau iš čia pasišalinti, bet jos kojos buvo tarsi suaugusios su žole.

– Tai, ką pasakiau anksčiau, kalbėjau rimtai, – jo balsas buvo ramus, beveik melodingas. – Jumyse tikrai matau savo atgimusį tėvą.

Buvo keista, kad jis vėl tai pakartojo, kad ji priminė jam likimo pražudytą vyrą, nesvarbu, jo tėvą, ar ne. Ji nežinojo, ar turėjo jaustis pamaloninta, ar įžeista.

– Jau galite nustoti melavęs, – Berenikė stengėsi, kad jos balsas skambėtų šaltai. Ji neleis, kad šis spektaklis ją paveiktų, nes tai, subarė ji save, buvo tik spektaklis.

– Ką norite tuo pasakyti?

– Žinau, kad Mitridatas nebuvo Jūsų tėvas. Nejaugi tikėjotės, kad nesužinosiu tiesos?

– Žinoma, kad ne...

– Pakaks, – pirštu palietė jo lūpas ir tą pačią akimirką atitraukė jį, tarsi būtų palietusi ką nors deginančio. – Man visiškai nesvarbu, ar jis buvo Jūsų tėvas ar senelis, bet man nepatinka, kai su manimi elgiamasi kaip su kvaile.

– Džiaugiuosi tai girdėdamas, – jo akys smigo gilyn į ją. Berenikė nusisuko. – Niekada nenorėčiau būti Jūsų nepasitenkinimo priežastimi. Pavydžiu Jums Jūsų kilmės.

Ji springo juoku.

– Jūs žarstotės gausybe keistų komplimentų moteriai, kurią norite vesti.

Kalbėdama nusigręžusi į jį nugara, ji jautėsi tvirčiau. Jai nereikėjo žiūrėti į jo veidą ir saugotis jo skvarbaus žvilgsnio.

– Ar Jums labiau patiktų, kad girčiau Jūsų akis ir lūpas, kaklą ir kojas? – išdžiūvusi žolė šiugždėjo po jo sandalais. – Kad sakyčiau, jog esate gražiausia moteris, kokią teko matyti, tokia, dėl kurios veido skaistumo bures iškėlė tūkstančiai laivų[32] ir pati Afroditė nublanktų prieš jos grožį?

– Tokiu atveju pavadinčiau Jus melagiu. Žinau, kad mažai ką galima pagirti mano veide, bet nelabai suprantu, kodėl lyginate mane su vyru, kuris kovojo su Roma ir dėl to žuvo?

Dar keli žingsniai artyn. Minkšti ir atsargūs žingsniai.

– Nenorėjau priminti Jums jo gyvenimo istorijos, vien tik jo esmines charakterio savybes. Ar Jums kada nors teko susipažinti su Ponto Mitridatu?

Staiga jis sustojo jai už nugaros, vos keli centimetrai nuo jos. Berenikė jautė jo kvėpavimą. Ji nedrįso nei pajudėti, nei kvėpuoti. Išgaravo visos prieštaringos mintys.

[32] Lyginama su Elena, Spartos karaliaus žmona, gražiausia pasaulyje moterimi, kurią pagrobė Trojos princas Paris. Jos pagrobimas mitologijoje laikomas Trojos karo pradžia (*vert. past.*).

– Jis pasižymėjo viena savybe, sunkiai apibūdinama. Kai kurie sako, kad tai slypėjo jo laikysenoje, kiti – jo dvasioje. Bet kuriuo atveju jis skleidė ypatingą energiją, kone nežemišką ir nenuginčijamą energiją, dėl kurios jį noriai sekė kiti vyrai. Jumyse matau tą patį. Ar gali būti geresnis komplimentas už tai?

Drąsiai jis perbraukė pirštais jos plaukus, švelniai užkišdamas sruogą jai už ausies.

– Pasitikėjimas, kurį įkvepiu kitiems, nėra lengvai įgyjamas, – ji atsisuko į jį, laikydamasi kaip galima atokiau nuo jo rankų. – Jų pasitikėjimą užsitarnavau sunkiai, jėga ir žiaurumu. Jūs nepažįstate manęs, Archejalau iš Komanų.

– Ne, Berenike, – jo lūpomis tariamas vardas skambėjo gražiai. – Negaliu teigti, kad Jus pažįstu, bet labai to norėčiau.

Berenikė sumirksėjo ir nuvijo jo sentimentalius žodžius. Ji nesileis paveikiama meilių žodžių, tik ne po to, ką jai teko išgyventi.

– Ar taip kalba visi Kapadokijos vyrai? Saldžiai šnibžda prasmės neturinčius žodžius?

Jis išdidžiai pakėlė galvą, tamsios garbanos bučiavo jo blakstienas.

– Komanuose sakome tai, ką matome. Kaip vyrai kalba su Jumis čia, kad suglumstate išgirdusi pagyrimą?

– Jie kalba su užtarnauta pagarba ir naudoja mažiau pasibjaurėtinų komplimentų.

– Tada gal Jums labiau patiktų, jei Jus įžeidinėčiau?

Žingsnis sumažino atstumą tarp jų. Jis buvo daug aukštesnis už ją. Pirmą kartą Berenikė pasijuto tokia maža. Susierzinusi ji nuleido akis, bet jis suėmė jos smakrą ir kilstelėjo jį, kad pažvelgtų jai tiesiai į akis. Ji girdėjo, kaip krūtinėje plaka jo širdis. Jo širdies plakimas sutapo su josios.

– Pasakyčiau, kad esate niekas? Nuvertinčiau Jus kaip kiekvienas kitas žmogus Jūsų gyvenime – vyras, moteris ar eunuchas?

Jis pabučiavo ją. Bučinys buvo ilgas, švelnus ir saldus. Ji neatsitraukė.

– Ne, – saulė atsispindėjo jo akyse, – aš nenuvertinsiu Jūsų.

Ką jis norėjo tuo pasakyti? – ieškojo atsakymo ji, bet jos nerūpestinga širdis atmetė visas prieštaringas mintis. Akimirką ji virpėdama mėgavosi jo šiluma.

JAUNĖLĖ

Šiurkštus linas trynė odą. Nenešiotas drabužis trynė ir kibo prie kūno taip, kaip kad ji sakė Mirinei, kai ši sagstė naują apdarą palei Arsinojos rankas, įšipusį į jos kūną. Bent tiek gerai, kad jame jausis nepatogiai, nes šventovėje tvyrantis smilkalų kvapas ją migdydavo, tad jausdamasi nepatogiai išliks budri. Prisimerkusi nuo saulės spindulių ji pasistiebusi stebėjo, kaip kilmingųjų procesija šlepsėdama susėda ant suolų. Ryškiai raudona ir tamsiai purpurinė spalva sugrįžo į madą. Atrodė, kad kiekvienas save gerbiantis aukštos kilmės aleksandrietis buvo įsisupęs į tiek audinio sluoksnių, kaip išsiskleidęs rožės žiedas. Po puošmenomis esantys veidai buvo pažįstami: Taisas, Nerėjas, Dritonas ir Laomedontas. Arsinoja net pastebėjo Hipatijos tėvą, jo tamsiai rudą barzdą, prikištą prie jo draugo ausies ir šnibždančią įdomią paslaptį.

Tada atėjo Berenikė, visa balta, išsipuošusi auksu, švytinti. Arsinoja bandė pagauti jos žvilgsnį, bet nuotaka nė nežvilgtelėjo į jos pusę. Karalienės akys buvo nukreiptos tik į Archelają. Arsinoja muistėsi ir staipėsi, bandydama akies krašteliu pamatyti antrąjį jaunikį. Jis buvo aukštas, neabejotinai aukštesnis už Seleuką, aukštesnis net už jos Achilą, kurį nužudė Berenikės vyrai.

Karališkoji pora susitiko prie altoriaus, priešais dievą akmeniniu veidu. Šventikas sujungė jų rankas. Arsinoja trankė į suolą

kelią. Taip ji bandė sutramdyti savo jaudulį ir atitraukti mintis. Jai patiko stebėti, kaip jis trūkčioja.

– Sutinku, – suskambo Archelajo balsas, lygiai taip pat, kaip ir Seleuko. Ar jos sesuo nužudys ir šitą? Tiesa, ji neturėjo priežasčių galvoti, kad Archelajas išduos jos seserį, tačiau ji nesitikėjo, kad taip pasielgs Seleukas, bent jau iš pradžių, iki tol, kol nugirdo jo patikėtinį rengiant sąmokslą su Nerėju. Jai patiko šis planas – ištekėti už vyro, nužudyti jį ir pasivogti jo karius. Ji irgi elgsis taip, kai taps valdove. *O kokiu būdu žadi tapti valdove, Arsinoja?* – gyvatės balsas erzino ją. *Kiek vyrų esi pasirengusi nužudyti?*

– Nustok muistytis, – Ganimedas ranka sustabdė jos koją, – ir įdėmiai klausyk.

Ji klausė įdėmiai. Juk nebuvo kalta dėl to, kad ceremonija buvo lygiai tokia pati, kaip ir pirmoji, ir ji galėjo mintinai pakartoti kiekvieną žodį.

– Didžiojo Serapio akivaizdoje sujungiu šių dviejų nuolankiai prašančiųjų kūnus, sielas ir protus, – vyriausiojo šventiko balsas buvo šaižus ir gadino bendrą įspūdį. Jis skambėjo ne didingai, o beveik juokingai, bent jau Arsinojos nuomone. – Tegul jų santuoka bus palaiminta sūnumis, kurie valdys Egipto žemę tol, kol iš numirusių prisikels Serapis.

Nosies šnervės ir plaučiai prisipildė miros kvapo, taip pat druskos ir dar kažkokio dvelksmo. Jos akių vokai apsunko. Arsinoja sklandė it maitvanagis virš akinančio baltumo smėlynų. Mirties tvaikas liūliavo ją vis giliau ir giliau... kol ji išvydo be priežiūros paliktą lavoną. Jauną, kupiną šviežio kraujo. Arsinoja staigiai atsimerkė. Visi aplink ją stojosi, kad atsiklauptų pagerbti karalienės ir jos vyro. Šįkart Arsinoja nebesistengė pagauti Berenikės žvilgsnio.

– Ką pastebėjai? – paklausė jos eunuchas, kai tvirtai suėmęs už rankos vedė ją iš šventyklos. Lauke prastuomenės minia buvo

užtvindžiusi gatves, spietėsi aplink šalia stovinčių namų portikų kolonas, kad tik galėtų žvilgtelėti į jos seserį ir jos antrą išrinktąjį.

– Kad mano seseriai labiau patinka jos antrasis vyras nei pirmasis.

– Iš ko tai sprendi?

– Mačiau tai jos akyse ir tame, kaip ji į jį žiūri, – žvaliai atsakė Arsinoja, nors klausimas jai pasirodė kiek nuobodus. Antroje ceremonijoje, antrose vestuvėse ir apskritai visame kame, kas vyksta antrą kartą, nelabai buvo galima išvysti ką nors naujo.

– Turėjai matyti daugiau nei vien tik jų išvaizdą ir žvilgsnius, – tarė jai eunuchas, kai jie pasuko pro plačius Kanopų vartus. Čia minia buvo triukšmingesnė, daug kur veržėsi į alėją, tarsi kuo didesnis atstumas juos skyrė nuo Serapio šventyklos, tuo mažiau reikėjo laikytis padorumo normų. Čia svirdinėjo girti vyrai, verždamiesi pro už juos išmintingesnių bičiulių rankas. Greitai vienas iš sargybinių atskubėjo jų nustumti, pliaukštelėdamas plokščia kardo geležte. Arsinoja krūptelėjo nuo smūgio, o Ganimedas po šio incidento laikėsi arčiau gatvės vidurio. Retkarčiais jie taip priartėdavo prie baseinų, einančių per alėjos vidurį, kad Arsinoja galėdavo įmerkti pirštus į jų gėlą vandenį.

– Patrauk savo murzinas rankas, – subarė ją Ganimedas. – Miestiečiai semia iš jų geriamą vandenį. Geriau paklausyk manęs ir sakyk, ką dar matei?

Tai buvo neteisinga. Šįryt jos rankas švariai nuplovė, bet ji nedrįso jam prieštarauti. Neatrodė, kad eunuchas būtų nusiteikęs klausyti jos prieštaravimų.

– Ceremonija buvo labai panaši į pirmąją, – gūžtelėjo pečiais Arsinoja. – Tiesa, prie altoriaus buvo daugiau žmonių ir mačiau, kad dalyvavo Hipatijos tėvas.

– Tikrai taip, – susimąstęs atsakė Ganimedas. – O kaip tu manai, kodėl Aleksandrijos kilmingieji taip troško išvysti karalienę dar kartą ištekant?

– Geros vestuvės žada gerą vyną, – pašmaikštavo ji.

Ji buvo girdėjusi šį posakį iš kažkieno, galbūt iš Mirinės. Jie artėjo prie alėjos gale stovinčių rūmų. Paauksuoti vartai buvo plačiai atverti, kad įleistų eilute priešakyje judančius ištuštintus vežimus. Ryte, jiems išvykstant, kiekvienas iš jų buvo perpildytas vynu, grūdais, monetomis ir saldėsiais – karalienės vestuvių dovanomis jos pavaldiniams.

Ganimedas prakalbo griežtu tonu, išblaškydamas jos svajingą nuotaiką:

– Kai užduodu tau klausimą, turi prieš atsakydama gerai pagalvoti, kad pajėgtum atsakyti ką nors protinga.

Arsinoja prikando lūpą ir stipriai, bet ne taip stipriai, kad pasirodytų kraujas. Ji darydavo tai kartais, ypač kai būdavo viena. Jai patiko jausti skausmą ir geležies skonį ant liežuvio.

– Jie netiki, kad sugrįš mano tėvas.

– Kartais esi labai išmintinga, Arsinoja, – jos mokytojas plačiai nusišypsojo ir ji pamatė jo patamsėjusias viršutines dantenas. – Dabar sakyk man, ar išmokai naudotis dovana, kurią tau daviau?

Ji treniravosi, tikrai taip. Kiekvieną naktį likusi viena Arsinoja skobdavo rašomąjį stalą durklo geležte ir svaidydavo jį į sieną, tačiau, tiesą sakant, ji nelabai patobulėjo – durklas neįstrigdavo, kai jį sviesdavo, ir ji abejojo, ar jos gebėjimas perdurti medinę plokštę padės jai, kai reikės perdurti žmogų. Be to, Mirinė pastebėjo įbrėžimus balduose, todėl ji turėjo būti dukart atsargesnė, kad jos neišsiduotų.

– Išmokau, – pamelavo ji. Ji suras, kas ją pamokys.

– Gerai, išties labai gerai, – eunuchas sučiaupė lūpas.

Kai jie įėjo į rūmus, Ganimedas pasivedė ją į šoną, netikėtai pasukęs į nedidelę rotondą[33] – Aleksandro šventyklą. Jos viduje

[33] *Rotonda* – centriškas apskrito plano statinys, dažniausiai dengtas kupolu ir apjuostas kolonada (*vert. past.*).

stovėjo marmurinė šio didingo vyro skulptūra – nuogas, didesnis už patį gyvenimą, rankoje suspaudęs kardą, o kitoje – skeptrą. Ant gaubtų sienų kabėjo freskos su vaizdais iš Užkariautojo gyvenimo: jo gimimas, Amone gautas palaiminimas, jo pergalė prieš persus. Arsinoja svarstė, kaip atrodytų jos pačios altorius, kaip ji jaustųsi, jei jos atvaizdas gyventų amžinai, apsuptas prisiminimų iš jos gyvenimo, išgyvenant juos vis iš naujo.

Ji pajuto, kaip Ganimedas priklaupė šalia jos. Jo keliai braškėjo dėl svorio.

– Mane pasiekė žinia apie tai, kad tavo tėvas išplaukė iš Efeso, – sušnibždėjo eunuchas taip arti, kad ji galėjo užuosti kvapą iš jo burnos. – Jis sugrįš į Aleksandriją. Ir greitai. Su daugybe karių.

Arsinoją sukrėtė šios naujienos. Jos tėvas grįžta ir su kariuomene. Tūkstantis neatidėliotinų klausimų ėmė knibždėti galvoje. Koks likimas laukė Berenikės? Ar jos sesuo pabėgs iš rūmų, o gal liks ir kausis? Ir kas nutiks jai? Ar dabar ji buvo laikoma išdavike?

– Ganimedai, – pradėjo ji, – kas nutiks...

– Ša, Arsinoja, dabar netinkamas laikas, – Ganimedas uždengė ranka jos burną. – Eik, susirask savo drauges ir atsivesk jas į biblioteką. Šiandien yra šventė, bet ji neatleidžia jūsų nuo pamokų.

Ji neapkentė tokių atsakymų. Ji negalėjo pakęsti, kad suaugusieji vis dar elgėsi su ja kaip su maža mergaite, tarsi ji nebūtų pasenusi tūkstančiu metų po to, kai ją tėvai paliko rūmuose, bet ji sulaikė liežuvį už dantų. To ji taip pat buvo išmokusi. Todėl tik paklusniai linktelėjo, bet nepasielgė taip, kaip buvo paliepta. Aspasija ir Hipatija tik dar labiau sujauktų jos mintis savo vaikiškais rūpesčiais. Ji nenorėjo aptarinėti kiekvienos vestuvių detalės ir kiekvienos sesers vestuvinio apdaro detalės. Eunuchas jai vis tiek daugiau neprasitars nė žodžiu apie tai, kas grėsė, be to, jai reikėjo laiko pabūti vienai ir viską apmąstyti.

Arsinoja aplenkė didįjį kiemą, kuriame bruzdėjo vakaro puotai besiruošiantys tarnai, ir klajojo po sodus, sukdama ratus, kad

įsitikintų, jog niekas jos neseka. Naujienos apie tėvą ją giliai sukrėtė. Jos žadėjo daugiau krauju aptaškytų akmenų, kuriuos nuplaus lietus. Ji nenorėjo, kad mirtų Berenikė.

Karšta Aleksandrijos saulė negailestingai tvilkė jos pečius, jos oda buvo nusidažiusi vasarine bronzos spalva. Mirinė visada bardavo ją už tai, kad pernelyg ilgai ja mėgaudavosi: „Princesė neturėtų būti tokia įdegusi kaip žemdirbio duktė.“ O Arsinojai patiko, kad ji keisdavo spalvą su kiekvienu metų laiku. Ji įsivaizdavo esanti vienas iš tų pilkų žiemos paukščių, kurie pagyvėja, vos tik atšyla oras.

Priėjusi prie Afroditės fontano, prie vietos, kur išsipildė jos vizija, ji nuspyrė sandalus ir įlipo į jį. Vanduo siekė jos kulkšnis. Žengė dar žingsnį, jis jau siekė kelius. Ji įsispraudė už skulptūros. Atsitūpusi ji nugara prisiglaudė prie kriauklės ir ėmė laukti. Dievai atsiųs jai naujų, akis temdančių, vizijų, tokių, kurios atskleis jai karo baigtį ir pamokys ją, kaip turėtų elgtis, ką jausti ir kaip įvaldyti durklą. Tačiau ji nieko nematė, tik akmeninę skulptūros nugarą ir už jos tvyrantį dangų. Medžiai atsispindėjo vandens paviršiuje, taip pat ir jos saulėje įdegusios rankos.

Ji stovėjo ir laukė. Tuščiai.

– Arsinoja.

Tai buvo Hipatijos balsas. Ji nekreipė į jį dėmesio.

– Arsinoja, – pasigirdo vėl.

– Arsinoja, ką tu čia darai? – prunkštelėjo prie fontano krašto stovinti Hipatija. Tamsiaplaukė Aspasija stovėjo tyli šalia savo draugės. Bent jau ji nesijuokė iš jos.

– Ne jūsų reikalas, – Arsinoja piktai pažiūrėjo į mergaites. Ji nekentė jų, jų nerūpestingo kikenimo ir nevaržomų šypsenų. Ir kaip Ganimedas galėjo pamanyti, kad jos bus tinkamos jai draugės? Ką ji galėjo išmokti iš jų apie šį pasaulį?

– Ganimedas liepė mums atvesti tave.

– Taigi, dabar jūs vykdote eunucho įsakymus?

Suglumusi Hipatija neatlaikė Arsinojos pikto žvilgsnio. Arsinoja žinojo, kad turėtų būti malonesnė. Mergaitė nebuvo kalta dėl to, kad grįžta jos tėvas, nei dėl nuodingų vaizdinių, kurie it rūdys apniko jos mintis.

– Prieikite ir pabūkite čia. Šiandien juk šventė, – išsišiepė Arsinoja. – Eunuchas negali tikėtis, kad skubėsime į pamokas.

Šviesiaplaukė mergaitė delsė, bet Aspasija nusimetė sandalus ir įšoko į fontaną, smarkiai aptaškydama akmenis. Arsinoja irgi ėmė teškenti kojomis vandenį ir greitai jos abi juokėsi, netekusios jėgų ir kiaurai permirkusios vandeniu. Tik kai jos nustojo taškytis vandeniu, Hipatija prislinko prie Arsinojos.

– Kaip tau patiko vestuvės? – nedrąsiai paklausė ji, atsisėdusi ant fontano krašto.

– Archelajas yra gana gražus, – paerzino Arsinoja. – Manau, kad tau jis patiktų.

– Mano tėvas pasakė tą patį, – atsiduso Hipatija. – Gaila, kad jis manęs nepasiėmė kartu. – Ji mestelėjo žvilgsnį į sugadintą šilkinį Arsinojos drabužį. Mergaitė pirštais timptelėjo jo kraštą. – Susilaukčiau pylos, jei žaisčiau vilkėdama tokiais drabužiais.

– Galiu tau jų duoti, jei nori, – pasiūlė Arsinoja ir, žvilgtelėjusi atgal į Aspasiją, pridūrė, – jums abiem.

– Duosi? Ar tikrai? – sušuko Hipatija. Arsinoja krūptelėjo nuo mergaitės džiaugsmingo šūksnio. Jai buvo sunku įsivaizduoti, kad buvo galima turėti tiek nedaug rūpesčių, kad drabužiai galėjo numalšinti nuoskaudas.

– Kodėl jis taip į mus žiūri? – įsiterpė Aspasija, šiurkščiai ir su pasibjaurėjimu. Arsinoja pasekė savo tamsiaplaukės draugės žvilgsnį prie kito fontano krašto ir tolyn marmuru grįstu taku. Ten, atsirėmęs į koloną, stovėjo jis – Aleksandras, ir jas stebėjo.

– Nežinau, – gūžtelėjo pečiais Arsinoja. – Gal jis vienišas?

– Gal jis yra įsimylėjęs tave, – erzindama uždainavo Hipatija.

– Nekvailiok, – pyktelėjo Arsinoja. – Ją erzino, kad Hipatija galėjo galvoti tik apie meilę ir aistrą, apie vestuves ir puošnius drabužius, tuo tarpu, kai jos pasaulis vėl ėmė griūti. – Ne visi mes galvojame vien tik apie santuoką. Kai kurie iš mūsų turi daug svarbesnių svajonių.

Tačiau tą naktį ir kitomis naktimis Arsinojos sapnai pasidarė tamsūs, virto sapnais apie mirtį, apie Kleopatrą, Aleksandrą ir Berenikę. Kobros, maitvanagio ir liūtės pavidalu ji stebėjo juos mirusius. Vis trumpėjančiomis *Derliaus nuėmimo* popietėmis ji stengėsi pamiršti apie naktį aplankančius košmarus. Ji užsimiršdavo užsiėmusi peilio naudojimo pamokomis ir mokydavosi, kaip pjauti, sviesti ir durti. Kuo daugiau treniravosi, tuo lengviau sekėsi jį mėtyti, kartais jai net pavykdavo nusviesti jį taip, kad jis virpėdamas įstrigdavo medyje. Jos pirštuose pasimatė pirmieji įpjovimai ir įbrėžimai. Net jei ir Mirinė pastebėjo juos, auklė tai nutylėjo.

Deja, Arsinojai nepavyko atsikratyti savo vizijų, nesvarbu, kiek kartų ji pataikė į medyje išdrožtą taikinį. Prieš savo sveiką nuovoką ji net ėmė užrašinėti visus ženklus, pažymėdama kiekvieną matytą lavoną. Ir nors, orams ėmus vėsti, ji vis rečiau ir rečiau matydavo Aleksandrą, jo lavonas persekiojo ją mintyse dažniausiai. Dažniau net nei Berenikės. Ir tik jo kūnu ji maitinosi.

Švietė vaiski saulė. Arsinoja svaidė peilį į medžio kamieną. Jo ašmenys virpėdami akimirksniui įstrigdavo į žievę, bet po to niekam tikę nukrisdavo. Arsinoja keiksnojo save už savo nerangumą. Kiek ilgai jai dar teks treniruotis, kol jos ranka sustiprės tiek, kad peilis įstrigtų su kiekvienu metimu? Ji laiku atsisuko ir pastebėjo jos link judančius sargybinius. Susierzinusi ji paslėpė ginklą po drabužiais. Jai nepatiko, kad turėjo nutraukti pratybas kaip tik tada, kai jai sekėsi sunkiausiai, bet ji ėmėsi jų dar energingiau, vos tik sargybiniai praėjo pro šalį.

Parkritusi po medžiu ji išvyniojo papiruso skiautę – naktį padarytų nuodėmių sąrašą. Menelajo vardas, perbrauktas stora linija, badė akis. Ji nubrėžė dar vieną brūkšnelį prie Aleksandro vardo. Tryliktą brūkšnelį. Trylika kartų ji matė jo dūlantį lavoną savo sapnuose, tačiau jis vis dar buvo gyvas, jis, Kleopatra, Berenikė ir Ganimedas. Kuo jos vizija apie sargybinį ugnine barzda skyrėsi nuo kitų? Ji stebėjo tai kobros akimis, bet tai juk nieko nereiškė. Naktimis ji virsdavo gyvate, paukščiu, leopardu. „Nustok galvojusi apie tas baisias vizijas, – sakydavo jai eunuchas, – nesirink Kasandros likimo." Tik ar ji galėjo pasirinkti savo likimą? Nejaugi visa likimo esmė buvo ta, kad jo neįmanoma pačiam pasirinkti?

Už nutolusių sargybinių slankiojo vienišas šešėlis. Sprendžiant iš silueto dangaus fone, tai galėjo būti arba neaukštas vyras, arba aukštas berniukas. Arsinoja nebuvo tikra, kas tai buvo. Jo žingsniai buvo platūs ir nerūpestingi. Ranka taršė juodas plaukų sruogas. Tada jis atsisuko veidu į ją ir krūptelėjo iš netikėtumo, kad buvo stebimas. Saulė pasislėpė už debesies ir ji, didelei savo nuostabai, pamatė, kad tas klajoklis buvo Aleksandras. Nepaisant to, kad buvo mačiusi jį, tūnantį šešėlyje, daugybę kartų, ji buvo pratusi matyti berniuką. Skubėdama Arsinoja sulankstė rankoje laikomą papiruso skiautę.

– Kas tai? – tvirtai priėjo jis. Per atskirai praleistą laiką jis tapo drąsesnis.

Arsinoja piktai atšovė:

– Koks tau skirtumas?

Ji nerodys jam savo sąrašo ir atsikratys jo savo atžagarumu, bent jau to tikėjosi.

– Eikš, leisk man pažiūrėti, – jis ištiesė ranką popieriaus link. Ji ištraukė jį iš sugriebusios rankos.

– Juk sakiau, kad tai ne tavo reikalas, – jos veidas užsidegė raudoniu, nors nesuprato, kodėl.

– Nebūk vaikiška, Arsinoja, – jo balsas, tariantis jos vardą, skambėjo pašaipiai. Tai buvo dar vienas nemalonus pasikeitimas, kurį pastebėjo jame. Dabar ji visiškai jo nebeatpažino. Arsinojai užsigalvojus, Aleksandras sugriebė jos riešą ir ištraukė iš rankos papiruso skiautę. Jo akys susmigo į sąrašą.

– Ką čia daro mano vardas?

– Jis... – Arsinojos burna išdžiūvo. Ji norėjo jam papasakoti, ką matė, bet negalėjo pakelti minties, kad taps pajuokos ir gailesčio objektu. Tik ne jo, labiausiai iš visų. O jei prasitars nors skiemeniu, kaip galės paneigti visa kita? Tada būtų priversta pasakyti Aleksandrui tiesą – kad nužudys jį. Jis išsigandęs ją paliks. Galbūt tai net išeitų į gera?

– Tu teisi, – nusijuokė jis. – Geriau jau nepasakok man nieko apie kvailą žaidimą, kurį žaidi su Hipatija. Tik prašau netraukti manęs į jį.

Aleksandras išleido iš rankų pergamento skiautę ir stebėjo, kaip ji plevendama nusileido ant žemės. Arsinoja negalėjo pakęsti, kad jis šitaip su ja kalbėjo ir lygino ją su tomis pamaivomis.

– Tai ne...

– Ne, dabar aš tai matau. Tu nuo jų niekuo nesiskiri – kudakuoji apie Archelają ar bet kurį kitą vyrą, kuris pasitaiko tavo kelyje. Eik ir pink savo plaukus, žaisk su lėlėmis ir rinkis vyrą, už kurio norėtum ištekėti. – Pyktis augo jo balse. Arsinoja jautė, kaip jis mėgavosi, tardamas paskutiniuosius žodžius, tarsi būtų juos prieš tai kartojęs tūkstantį kartų. – Už vyro, kuris nėra bevertis, kaip kad sakai.

Aleksandras supykęs nuėjo. Jo eisena prarado ankstesnį išdidumą. Jis vėl tapo berniuku. Arsinoja negalėjo jo vytis. Buvo geriau leisti jam išeiti ir ją pamiršti, nes ji galėjo pasiūlyti jam tik mirtį.

Tačiau jos kojos maištavo prieš jos protą, ji ėmė jį vytis. Arsinoja sugriebė jį už peties. Jis bandė nusikratyti jos rankos, bet Arsinoja tik dar stipriau jį sugriebė.

– Galiu... Pasakysiu tau, ką reiškia papiruso skiautė.

Jo petys kilnojosi ir leidosi po jos delnu. Ji galėjo jausti jo kvėpavimą savo pirštuose. Kai atsigręžė, jo balsas skambėjo šaltai.

– Man tai nerūpi, Arsinoja. Palik mane ramybėje.

Helijo vežimas liepsnojo jam už nugaros ir, nors ir žiūrėjo į jį prisimerkusi, ji matė jį tik kaip šešėlį. Jo pilkai žalsvos akys patamsėjo, jis atrodė jai susvetimėjęs, it piktas, žmogumi virstantis, Adonis.

– Aš nepasikeičiau, – pasakė ji. – Tu pasikeitei.

– Aš? – Aleksandro balsas vėl skambėjo pašaipiai. Ir jis nesivargino to slėpti. – Sakyk, kas manyje pasikeitė?

Arsinoja įdėmiai pažvelgė į jį. Ji buvo išmokusi pasakyti tik dalį tiesos ar blogiau – meluoti. Tinkami žodžiai gali užgydyti žaizdas. Kaip puikiai ji išmoko šios pamokos rūmuose. Tačiau stovint prieš Aleksandrą, užduotis pasirodė esanti sunkesnė. Melo ir banalūs žodžiai neatėjo taip lengvai, kaip kalbant su Ganimedu ar Berenike.

– Tu vengi manęs, – lėtai pradėjo ji, bandydama laimėti laiko ir permesdama kaltę ant jo, bet net ir tai jai nepadėjo. Ji buvo itin sutrikusi, o jos pasitikėjimas savimi blėso. – Nustojai lankyti pamokas. Praradai susidomėjimą mūsų žaidimais. Ganimedas perspėjo mane, kad tu pasikeisi.

– Ak, Arsinoja, – Aleksandras žiauriai nusikvatojo. – Nevaišink manęs savo nuodais. Girdėjau tave meluojant kitiems užtektinai daug kartų, tad man akių neapdumsi.

Jis išėjo į dienos šviesą. Ganimedas buvo teisus – Aleksandras tikrai ją paliks, kaip ją paliko Kleopatra su tėvu, jos motina ir jos du maži broliukai. Visi iki vieno ją galiausiai pamiršo ir, net ir pasitelkusi saldžiausius žodžius, jų neprisikvies.

– Tai mirusiųjų vardai, – staiga išsiveržė žodžiai, nuaidėdami per visą kiemą.

Aleksandras sustojo.

– Ką turi omenyje?

– Negyvėliai. Tai sąrašas žmonių, kuriuos mačiau negyvus, – Arsinoja nuleido akis į žemę. Ji neturėtų kalbėti apie savo vizijas. Be to, ji nebuvo tikra, ar galėjo pasitikėti šiuo pasikeitusiu Aleksandru. Tačiau jau buvo per vėlu. Ji nebegalėjo atsiimti savo žodžių. Šie žodžiai visada stovės tarp jų. Bet geriau jau jis laiko ją pamišusia, nei tokia pat lengvabūde, kaip jos draugės.

Kai Arsinoja pakėlė akis, ji suprato, kad jos pramuštgalviškumas neliko neapdovanotas – jo akys buvo įsmeigtos į ją.

– Mačiau šįryt karalienę. Ji turėjo perduoti valdžią nepaprastai greitai.

– Tai visai ne tai, ką turiu omenyje ir tu tai žinai. Neapsimesk kvailiu.

– Paaiškink tada man. Lėtai. Nesu toks greitas, kaip tavo naujos žaidimų draugės.

– Esi dukart už jas greitesnis, – pyktelėjusi atšovė ji. Ji pritildė savo balsą iki šnibždėjimo, priversdama Aleksandrą žengti kelis žingsnius arčiau, kad galėtų girdėti jos žodžius. – Tai yra vardai tų, kuriuos mačiau negyvus savo sapnuose, savo vizijose.

Paskutiniuosius skiemenis ji ištarė ypač tyliai, žvalgydamasi aplink, ar kas nors jų slapta nesiklauso. Tiek daug tykančių ausų. Ji suskaičiavo keturis sargybinius, kuriuos anksčiau matė stovint prie sodo vartų ir porą tarnų, kurie karpė krūmus po kiparisais.

– Tęsk, – ragino jis.

– Tai netinkama vieta apie tai kalbėti. Eime.

Arsinojai patikdavo pasiskolinti Ganimedo žodžius, kad galėtų pati sudaryti erzinančio paslaptingumo aurą.

Aleksandras tyliai sekė paskui ją. Ji buvo dėkinga jam už tai. Ji suko galvą, blaškydamasi nuo vieno kambario prie kito, ir nedrįso prisipažinti, kad nesugalvojo, kur jį nusivesti. Ganimedas dažnai rengdavo privačius susitikimus bibliotekoje, bet ji spėjo, kad Aspasija ir Hipatija kaip tik dabar ten lindėjo. Virtuvės buvo skirtos

klausytis, o ne kalbėtis. Du kalbūs vaikai patraukdavo dėmesį, o nebylūs – ne. Ji nepasitikėjo ir Ptolemajo Geradario sodų saugumu, tačiau jos kojos nejučia pasuko marmuru grįstais takeliais, pro kiparisų kolonadą iki lotoso žiedais nusagstytą arką, už kurios atsivėrė karališkasis kiemas, ir pro dūdelėmis grojančius satyrus, kurie puošė jo sienas. Aleksandro žingsniai sutapo su josios ir jie skambėjo taip, lyg eitų ne du vaikai, o vienas suaugęs vyras. Tik tada, kai pamatė kitą Arsinoją prie savo fontano, ji suprato savo tikslą. Ji atsisuko į Aleksandrą ir pridėjo pirštą jam prie lūpų. Ji turėjo stovėti pasistiebusi, kad galėtų sušnibždėti jam į ausį:

– Prie mano kambario durų bus du sargybiniai.

– Tavo kambario? – nustebęs pakartojo Aleksandras. Rūmuose buvo kelios neliečiamos vietos, bet jų nuotykiai niekada neatvedė jų į jos kambarį.

– Taip, mano kambario, – atsakė ji, patenkinta, kad tai kėlė jam baimę. Jai patiko, kad vis dar galėjo jį nustebinti. – Mirinė lauks prieškambaryje. Įėjusi į vidų suriksiu. Tai patrauks sargybinių dėmesį. Visiems sužiurus į mane, įsmuksi vidun. Eik ir pasislėpk mano kambaryje po auksine lova.

Aleksandras linktelėjo.

– Ir nusiauk...

– Sandalus. Žinau, Arsinoja. Jau esu žaidęs šį žaidimą anksčiau.

Tai – ne žaidimas, – ji vos nesupyko, bet sulaikė liežuvį už dantų.

– Privalome būti labai atsargūs. Lauk čia mano ženklo.

– Turi omenyje tavo riksmo? – jis keistai į ją pažiūrėjo.

Bėgdama laiptais aukštyn ji stengėsi, kad jos pėdos, atsitrenkusios į medį, aidėtų kuo garsiau. Ji norėjo, kad kiti atkreiptų į ją dėmesį. Šis šokis jai buvo pažįstamas. Ji buvo permąsčiusi jį mintyse šimtus kartų. Jos vaizduotėje jos kambarin turėjo prasmukti Kleopatra. Jos sesuo, slapta grįžusi iš Romos, pasislėpusi vyno statinėje, o gal įvyniota į kilimą. Ją pasiektų žodis apie jos atvykimą ir Arsinojai tektų pasirūpinti ja iki sugrįžtant tėvui. Iki

tol ji turėtų vogti maistą iš virtuvės ir kasnakt abi seserys šnibždėtųsi apie savo tamsius žygdarbius tamsiai nakčiai. Tačiau visa tai buvo tada, kai ji dar laukė sugrįžtančio tėvo ir buvo tikra, kad jis priimtų ją plačiai atvertomis rankomis.

Kai Arsinoja pasiekė savo kambario slenkstį, jos širdis smarkiai plakė gerklėje. Du sargybiniai stovėjo aukšti ir grėsmingi, atrodė grėsmingesni nei bet kada anksčiau. Paprastai jie šypsodavosi jai, bet šiandien abiejų veidai buvo paniurę. Net ir jų maitvanagio formos šalmai buvo rūsčios išvaizdos. Iš kambario sklido pikti balsai. Arsinoja to nesitikėjo. Ji įsivaizdavo, kad kambaryje jos lauks Mirinė ir daugiau niekas. Tačiau visa tai, be abejo, buvo tik jos fantazijos. Už durų Arsinoja girdėjo Ganimedo falcetą, bet nesuprato nė vieno jo žodžio. Išsigandusi ji jau norėjo sugrįžti ir pasakyti Aleksandrui, kad bandys surasti kokią kitą slėptuvę, bet to nepadarė. *Fortes furtuna adiuvat.*

Tada ji atvėrė duris. Eunuchas išsyk nutilo, o Mirinė nusišypsojo su palengvėjimu.

– Štai kur tu, – suriko Ganimedas.

– Tai mano kambarys, ką čia darote? – Arsinoja žvelgė į Mirinę, tikėdamasi, kad ši pagelbės. Jos auklė nejautė nė trupučio simpatijos mokytojui – „vyras, kuris prarado savo kiaušus“ – taip jį vadindavo ji už užvertų durų, bet auklė neištarė nė žodžio. Eunuchas nusijuokė.

– Maniau, kad norėsi išgirsti, ką planuoja tavo tėvas.

Jo nelygūs dantys buvo nusidažę purpurine spalva. Eunuchas buvo išgėręs. Arsinoja išskaitė tai jo raudonio išmuštame veide. Jo skrandis sunkiai virškindavo vyną.

– Ką... ką gi planuoja mano tėvas? – suglumusi mikčiojo Arsinoja.

– Tikėjausi, kad jau žinosi atsakymą į šį klausimą. O gal bijai, kad Nerėjas tyko tavęs už kiekvieno krūmo? Kaip tik šią akimirką tavo tėvas, kartu su Aulo Gabinijaus armija, išžygiuoja iš Efeso į

Antijochėją. Atrodo, kad tavo sesuo mano, jog šis tariamas Mitridato sūnus ves jos vyrus į karą, bet, kaip ir pati žinai, tik dėl to už jo ištekėjo ir įsileido į savo guolį.

Šį kartą nuo vyno Ganimedas tapo kalbus. Arsinojai teko matyti, kaip jis nuo vyno leidžiasi į abu kraštutinumus. Ji pagalvojo, kad pagaliau atėjo ilgai laukta, puiki akimirka, atėjo laikas paklausti jo apie vizijas ir jos tėvą. Sužinoti, kodėl vienos iš jų išsipildė, o kitos išnyko nebūtin. Paklausti, ar Naujasis Dionisas priskirs ją prie išdavikų. Eunuchas buvo nusiteikęs kalbėti su ja. Ji girdėjo tai iš jo skubiai ir neaiškiai tariamų užuominų. Dabar galėjo klausti jo visko, bet ramybės jai nedavė mintys apie Aleksandrą, sustingusį ir nebyliai stovintį ant laiptų. Laikui bėgant jis supras, kad ji prarado norą žaisti jų žaidimą. Jis buvo tas, kuris tai taip pavadino – žaidimu. Po to jų santykiai vėl atšaltų, nors jis visada grįžtų pas ją kaip įprastai ar bent jau kaip iki šiol darė. It nagai, suleisti į krūtinę, Arsinoją draskė du prieštaringi troškimai.

– Ganimedai, turiu pasikalbėti su Mirine viena, – Arsinoja kalbėjo skubėdama, kol dar nepersigalvojo.

– Kodėl? – šaipėsi mokytojas. – Kokios paslaptys tave sieja su verge?

Staiga Arsinojai kilo mintis, užgimė nauja idėja. Arsinoja mindžikavo nuo vienos kojos ant kitos ir nuleido akis į grindis.

– Tai moteriški reikalai.

– Moteriški reikalai, – eunuchas juokėsi išsitiesęs. – Esi neabejotinai per jauna...

– Ganimedai, palik ją ramybėje. Nejaugi nematai, kad esi nepageidaujamas? – Mirinė atėjo jai į pagalbą ir Arsinoja buvo jai už tai dėkinga, nors ir žinojo, kad jau buvo per didelė prašyti pagalbos iš auklės.

– Vaikas meluoja, – bambėjo Ganimedas. – Nenoriu skatinti tokio jos elgesio.

– Pažvelk į ją. Ji visa virpa. Jai reikia auklės, o ne eunucho. Palik mus.

Ganimedas metė ilgą, nepasitenkinimo kupiną žvilgsnį į Mirinę, o tada gūžtelėjo pečiais ir tarė:

– Tegul bus taip, kaip norite, – lėtai pasakė jis. – Jeigu praradai bet kokį susidomėjimą pasauliu už rūmų ribų, Arsinoja, aš tikrai tau neįkyrėsiu.

Jo žodžiai žeidė, bet Arsinoja tvardė savo pyktį tol, kol jis išslinko iš prieškambario. Laikas, rodos, slinko lėtai, Arsinojai klausantis tolstančių eunucho žingsnių. Ji meldė, kad Aleksandras susivokė pasislėpti už kampo, net jei ir eunuchas buvo tokios būsenos, kad vargiai galėjo ką nors pastebėti.

– Gerai, mano miela, – Mirinė šiltai nusišypsojo jai. Arsinoja pajuto kylant gailesčio gaidelę, su trupučiu kaltės, dėl to, ką ketino dabar padaryti. – Kas nutiko? Dar negalėjo prasidėti tavo ciklas.

Pro burnos tarpą ji pritraukė pilnus plaučius oro ir pravėrė lūpas, lyg ketintų ką nors jai pasakyti. Mirinė artinosi prie jos ir tada Arsinoja siaubingai suklykė. Riksmas perskrodė sienas. Jos auklė užsidengė rankomis ausis. Pasimetusi Mirinė užkliuvo už rožių vazos ir prie garsų gamos prisijungė dūžtančios terakotos garsas.

– Kas nutiko, vaikeli? – Mirinė sugriebė Arsinoją už pečių ir stipriai ją supurtė. – Kas tau yra?

Ilgai netrukus pasirodė sargybiniai – paskui vieną įsiutusį sargybinį sekė jo dvynys. Arsinoja susimąstė, ar jie tikrai buvo dvyniai. Jie buvo labai panašūs į vienas kitą – tos pačios juodos akys ir išpurtusios nosys. Dabar jie neatrodė tokie grėsmingi, kai buvo pirštais užsikimšę ausis. Jiems trypčiojant vietoje ir Arsinojai toliau rėkiant, niekas nepastebėjo, kaip Aleksandras įslinko pro duris. Ji buvo tuo įsitikinusi.

– Ar kas nors gali užčiaupti šį vaiką? – per triukšmą sušuko piktesnis iš vyrų.

Arsinoja nenutilo tol, kol nepamatė, kad jos draugas įsėlino į jos miegamąjį ir palindo po lova. Tada, taip pat netikėtai, kaip ir pradėjo, ji nutilo rėkti.

– Ar pamišai, vaikeli? – Mirinė vėl supurtė Arsinoją, tarsi norėdama užtikrinti, kad joje tūnojusi pikta dvasia pasišalino.

Visas trejetas – auklė ir abu sargybiniai – žiūrėjo į ją nuostabos kupinomis akimis. Tas, kuris prieš akimirką šaukė, kad ji nutiltų, gūžtelėjo pečiais, žvilgtelėjęs į savo bičiulį.

– Aš... aš... – Arsinoja mikčiojo, tarsi būtų išsigandusi savo pačios emocijų proveržio. – Man pasirodė, kad ten yra gyvatė. Štai ten, už kušetės.

– Gyvatė? – Mirinė pažvelgė į ją primerkusi akis. – O dangau. Vaikeli, dėl tavo sukelto triukšmo būtų galima pamanyti, kad pamatei patį Dzeusą, lipantį pro langą.

Auklė nepatenkinta pasukinėjo galvą, pažvelgusi į ant molio šukių pabirusius rožių žiedlapius.

– Aš išsigandau. Atsiprašau.

Arsinoja stengėsi, kad atrodytų kaip galima labiau persigandusi.

– Eik į savo kambarį, – piktai paliepė Mirinė, – ir gerai pagalvok apie tai, kokią sumaištį čia sukėlei ir kiek daug žmonių išgąsdinai.

Arsinoja prikando lūpą, stengdamasi nuslėpti šypseną, ir pakluso auklės įsakymui. Vos tik užvėrė duris paskui save, ji plačiai nusišypsojo. Ji jautė, kaip smarkiai daužosi jos širdis. Ji buvo gyva ir laisva. Iš po lovos išlindęs Aleksandras irgi šypsojosi. Kurį laiką jie žvelgė į vienas kitą be žodžių ir tyrinėdami vienas kitą. Tada jie abu krito ant kilimo ir juokėsi taip, kaip jau seniai to nebuvo darę.

Kai juokas pagaliau nuščiuvo, Aleksandras atsisėdo labiausiai nuo jos nutolusiame lovos gale, tarsi vis dar nebūtų tikras dėl jų ryšio. Paskubomis Arsinoja taip pat atsitraukė, stebėdama, kaip jos draugo veidas surimtėja ir iš lūpų dingsta šypsena. Jis buvo toks rimtas, kokio jai dar neteko matyti. O ji tik norėjo šokti ant jo ir

jį prajuokinti, kutenti jį tol, kol jis pradėtų maldauti jos nustoti. Tačiau ji buvo skolinga jam daug daugiau nei tai.

– Taigi, matei mane mirusį, – tarė jis kone abejingai.

Arsinoja linktelėjo. Daugiau nemeluos ir neneigs nieko.

– Kaip aš miriau? – jis kalbėjo tyliu, ramiu ir tvirtu balsu. – Ar tai buvo... ar tai nutiks greitai?

– Nežinau, Aleksandrai. Mačiau tik tavo lavoną, – ji nutylėjo tai, kad *jį jau buvo apdraskę maitėdos, o vėliau tai padarė ir ji pati*. Net ir sakant tiesą reikėjo laikytis padorumo ribų, tikino save Arsinoja.

– O dievai... jie atsiuntė tau šią viziją? – jo akys buvo plačiai atvertos ir rimtos.

– Aš... – Arsinoja prikando lūpą, – kai kurios jų išsipildė.

– Tos, kurias regėjai apie sargybinį, apie tą, kuris atnešė tau maisto, kai slėpeisi...

Aleksandras prisiminė tai ir tikėjo ja. Arsinoja susigraudino. Jis buvo jos draugas, galbūt vienintelis žmogus, kuris ją išklausydavo ir ja tikėjo. Arsinoja papurtė galvą. Nebuvo tikslo toliau eiti šiuo keliu.

– Tai – ne viskas, – prisivertė tęsti ji. Arsinoja negalėjo nepasakyti jam to, kas buvo blogiausia, tik ne po to, kai jau tiek daug papasakojo. – Netik mačiau tavo kūną.

Įsmeigusi akis į grindinį, į tviskančio onikso lopinėlį, ji beveik galėjo įžiūrėti jame jų atspindžius. Arsinoja giliai įkvėpė oro, iki pat kojų pirštų, ir tarė:

– Aš mitau juo.

– Ką tu darei?..

Arsinoja stengėsi nekreipti dėmesio į jo balse skambantį pasibaisėjimą ir silpnumą, pakirtusį jai kojas.

– Aš buvau paukštis – maitvanagis. Todėl pamačiau tai. Todėl visada tai matau. Matau lavoną iš viršaus ir suku ratus virš, artėdama prie jo tol, kol pamatau, kad tai esi tu. O tada... o tada... – jos

liežuvis strigo, bet ji neatlyžo ir tęsė toliau, – tada imu kapoti tavo kūną.

Aleksandras tylėjo. Arsinoja žvelgė į jį, nes ilgiau nebegalėjo prisiversti nusigręžti nuo jo. Jis sėdėjo sustingęs, net nemirksėjo. Jis priminė jai upinę gyvatę, kurią kartą matė žvėryne. Gyvūno neturėjo ten būti ir, kai sodininkas ją užtiko, ji nė nesušnypštė. Ji tik truputį kilstelėjo savo kūną, kol tarnas kirto jai vėzdu ir ji krito negyva. Arsinoja negalėjo pakęsti tylos, ji grasino ją praryti, todėl pabandė ją nutraukti.

– Taigi, štai kodėl... tikiuosi, dabar supranti, kodėl... mes neturėtume leisti laiko kartu. Ir kodėl turėtum išeiti iš mano kambario kaip galima greičiau ir niekada čia negrįžti. Seniai jau turėjau tau visa tai pasakyti.

– Taip, – pagaliau atsakė jis. – Turėjai anksčiau man visa tai papasakoti.

Taigi, jis sutiko su ja. Arsinoja dėl to jautėsi beveik blogiau, net jei dabar bus lengviau su juo išsiskirti. Arsinojos širdis daužėsi krūtinėje taip pašėlusiai, kad ji bijojo prasižioti, galvodama, kad ji iššoks pro burną. Galiausiai ji nurijo gumulą ir prisivertė prabilti:

– Džiaugiuosi, kad supranti, kodėl mes nebegalime būti draugais.

Aleksandras nusikvatojo, netikėtai ir itin nuoširdžiai.

– Ne, šito tai aš visiškai nesuprantu. Ką bendro tavo sapnai turi su mūsų draugyste?

Kodėl jis apsimetinėjo kvaileliu? Ji norėjo kumšteléti jam, kad jis pagaliau suprastų, apie kokius rimtus dalykus jie kalba. Tai buvo rimta.

– Nejaugi nematai? Mano sapnai reiškia, kad atnešiu tau mirtį, kad ėsiu tavo kūną. Turi laikytis kuo toliau nuo manęs. Dėl savo saugumo.

Jis vėl nusijuokė. Arsinoja piktai suspaudė kumštį.

– Kaip tu drįsti? – užsimiršusi Arsinoja beveik išrėkė šiuos žodžius. – Aleksandrai, kaip drįsti juoktis iš dievų ir moirų? Nematau čia nieko juokinga!

– Ką daugiau galiu daryti, jei nesijuokti? – jis lėtai papurtė galvą. – Jeigu išties tau lemta prišaukti man mirtį, tada taip ir bus. *Jūs gi žmogaus nesutiksit pasaulyje, / Kurs atsilenktų, kai gena jį dievas.*[34]

Arsinoja jau ketino žiotis, kad jam paprieštarautų, bet jis buvo teisus. Pakeisti dievų valios negalėjo niekas, net ir pati Berenikė. O ji pati, ji net nebuvo karalienė. Bent jau kol kas. O gal niekada ja nebus.

– Be to, – tęsė jis, užsidegęs, kone įžūlus, šis naujas Aleksandras, – be tavęs čia neturiu daugiau nieko. Tegul dievai siunčia savo baisybes. Jos manęs neišgąsdins.

Pilkai žalsvos jos akys susmigo į jos tamsias akis. Arsinoja pagalvojo, kad jis jau niekada jų neatitrauks nuo jos. Tada susigėdusi ji nusuko akis. Net ir dabar, po to, kai jam prisipažino ir papasakojo viską, ji nedrįso pažvelgti jam į akis. Ji pajuto, kaip į jos šoną įsirėžė akmuo. Nors ne, tai nebuvo akmuo. Tai buvo durklo dėklas. Ji pakėlė akis.

– Sakyk, Aleksandrai, – ji pažvelgė į jo degančias akis, – ką tu žinai apie peilius?

[34] Sofoklis, *Edipas Kolone*, vertė A. Dambrauskas, Vilnius: Vaga, 1974, p. 120.

VYRESNIOJI

Berenikė nužvelgė karinių pratybų lauką. Šiame randuotame žemės lopinėlyje, tarp dulkių, šiaudų maišai kilo ant šiaudinių eržilų. Kitoje pusėje rikiavosi gyvi kariai – du tuzinai vyrų, netvirtai sėdinčių balne. „Naujokai" – taip juos vadino Archelajas, bet šis pavadinimas buvo pernelyg skambus. Greitai jie bus verti tiek pat, kiek tie strėlių suvarstyti šiaudiniai maišai, kurie dabar atstovavo jų priešininkams.

Vienas iš vyrų, kurio ranka kabojo nusvirusi nuo joje laikomos ieties svorio, paragino savo arklį apgailėtinai atrodančio šiaudinio kareivio link, kurio kamšalas šen bei ten kyšojo išlindęs. Berenikė prikando lūpą. Ji tikėjosi, kad jis išsilaikys balne bent iki tol, kol susmūgiuos savo priešininkui. Jo bendražygiai taip pat stebėjo jį su jauduliu, nes ir jiems patiems sunkiai sekėsi pažaboti savo arklius. Apie pusė jų arklių priminė iš jų dirbamų laukų atitemptus kuinus. Stipresnis jūros vėjas be vargo pakirstų jų ištįsusias kojas. Nė vienas iš jų, nei žmogus, nei gyvulys, neturėjo jokių galimybių atsilaikyti prieš Romos kardą. Jie buvo pašaras jų strėlėms, ne daugiau.

– Ką manai apie mūsų naujus vyrus? – paklausė Berenikė, žvilgtelėjusi į savo palydovą. Dabar jos akys ieškojo šėriuoto Dritono, o ne švelnaus eunucho veido. Praėjo ne viena savaitė po to, kai ji išvijo Pietoną, bet ji vis dar laukė jo pasirodant ir tikėjosi, kad

jos kebli ir beviltiška padėtis, nepaisant visų jos grasinimų ir jo išminties, sugrąžins jį čia. Ji pripažino, kad dar vienas iš jos patarėjų išdavė ją. Kaip kitaip buvo galima paaiškinti šias apgailėtinas, kariais save vadinančias, žmogystas, kurios atvyko kaip jos vyro mūšyje patikrinti vyrai?

– Jūsų akys yra tokios pat įžvalgios, kaip ir mano. Dar nemačiau, kad nors vienas iš jų paleistų ietį ir pataikytų į taikinį, – Dritonas stengėsi kalbėti ramiai, bet jis negalėjo jos apgauti.

– Jie bus puikūs taikiniai romėnams, – šaltai atsakė Berenikė.

Jos auksinė apyrankė žvangėjo sukdamasi apie riešą. Jos kūnas sulyso, atrodė, kad kaulai grasino išlįsti pro odą. Tai, kaip greitai riebalai tirpo nuo jos kūno, kėlė jai nerimą. Ištekėjusi moteris turėtų pilnėti ir ruoštis kūdikio atėjimui. Net ir dabar jos kūnas buvo jos priešas. O gal ją užklupo kokia nors liga, o gal blogiau – baimė?

– Mano karaliene, šiems berniūkščiams pasisekė, kad nupirkome jiems kardus, – tęsė Dritonas. – Kitaip jie lenktų nugaras kuriuose nors romėnams priklausančiuose Kapadokijos laukuose. Čia jie kaunasi, geria, smaginasi su moterimis ir dar gauna už tai atlygį monetomis.

– Matau, kad šiuo sandoriu jie laimėjo daugiau nei mes, – atsakė Berenikė. Ji turėjo galvoti ne apie tai, o apie kur kas rimtesnius rūpesčius, kurie kankino ją, apie nuogąstavimus, dėl kurių vartėsi kasnakt, gulėdama šalia Archelajo. *Kur jie?* – klausė ji. *Kur tie pažadėti kariai?* Jos tėvas jau artėjo prie Pelusijo, tolimiausio rytinio Nilo uosto. Fleitininkas pats nebuvo geras karys, bet išvien su tuo Romos baisūnu – su Aulu Gabinijumi, atsivedančiu savo armiją... Šis Sirijos gubernatorius jau parodė savo narsą Judėjoje. Berenikė negalėjo leisti šiai baimei jos užvaldyti. Karalienė, pasitikdama mirtį, privalo išlikti tvirta ir bebaimė. Taigi, ji tik pašmaikštavo:

– Matau, kad nedaug ką galima nupirkti už mano monetas – kelis šimtus vyrų, kurie negali nutrenkti nuo žirgo šiaudų krūvos. Galbūt turėčiau pati imti į ranką šiaudą ir kautis vietoj jų.

– Mano karaliene, jiems tik reikia laiko, – Dritonas mėgdavo pradėti atsargiai prieš pasiūlydamas ką nors, kas jai nepatiks. Berenikė jau ėmė baimintis, kad jis laikė ją pamišusia. – Neturime galimybių kovoti už Pelusiją, o vėliau – už Aleksandriją.

Tai buvo beprotystė.

– Pergalė Pelusije reikštų ir pergalę Aleksandrijoje, – atsakė Berenikė. Ji pagalvojo, kad pasakė savo nuomonę pernelyg greitai. Jos žodžiai aplenkė samprotavimus. Tada ji atsargiai ir, pasvėrusi viską, pasitelkė savo įžvalgą. – Vadinasi, manai, kad mes pralaimėsime Pelusije?

Žinodama, kad tai neįmanoma, ji tikėjosi, kad Dritonas šyptels patenkintas ir mestels kokį nors nerūpestingą sakinį apie karalienes ir mūšius ir apie tai, kad jie vieni kitiems yra nenuspėjami. Tačiau iždo reikalų ministras nepratarė nė žodžio ir tai buvo daug blogiau, daug blogiau už erzinantį juokelį. Tai reiškė, kad jis pasidavė, susitaikė su pralaimėjimu ir nesėkme.

Berenikės baimes pakeitė įsiūtis.

– Ir tai yra tavo planas? Tavo nuostabi strategija? Laukti sudėjus rankas, kol Roma užims mūsų rytines žemes? Nedaryti nieko, kol šunys ims pulti mus iš šono?

Kartą įniršusi ji ilgai neatlėgdavo. Galbūt tai buvo būdas apsisaugoti. Nepaprasta valios jėga Trifena sugebėdavo išjudinti pasaulį iš jo ašies. Galbūt Berenikė turėtų daryti tą patį.

– Mano karaliene, – Dritono balsas buvo šiurkštus. – Ką norite, kad darytume? Gabinijus vadovauja šešiasdešimties tūkstančių karių armijai. Per tą laiką, kol jis atžygiuos iš Antijochėjo į Pelusiją, prie jų prisidės dar dešimt tūkstančių. Šie vyrai, kuriems vadovauja Jūsų vyras, – jis ranka parodė į būsimuosius karius, besiremiančius su savo įsivaizduojamais priešais, – nepajėgs laimėti mūšio prieš pailsėjusius legionus. Leiskite romėnams išvargti kariaujant su žemdirbiais. Jie žygiuos į priekį daug lėčiau. Taip laimėsime šiek tiek laiko. Gal net savaites...

– Savaites iki ko? – Berenikė piktai žiūrėjo į Dritoną, kuris nedrįso pažvelgti jai į akis. – Savaites iki ko?

– Kol mūsų vyrai turės susikauti... – jos patarėjas žvelgė tolyn pro pratybų lauką, ten, kur jis ribojosi su jūra, tarsi atsakymas gulėjo jos gelmėse.

– O kas tada, Dritonai? Kas jų laukia tada, kai stos prieš užgrūdintus romėnus, vienas prieš tris? Ar šios pratybų savaitės turės reikšmės?

– Esu matęs labiau nevykusius vyrus laimint dar nedėkingesnėmis aplinkybėmis.

– Nemeluok man. Neapkenčiu, kai vyrai man meluoja, – griežtai nukirto ji. Dritonas neištarė daugiau nė žodžio. Jis nerado tinkamo juokelio į tai atsakyti.

Jos vyras jojo per lauką, kad prisijungtų prie savo naujų karių. Jis nepaprastai domėjosi kiekviena jų grupele. Su kiekviena naujai užgulusia jų banga Archelajas skirstė juos į grupeles pratyboms, atsižvelgdamas į jų įgūdžius ir silpnybes, tarsi jie būtų karaliaus sūnūs, o ne taikiniai strėlėms. Galbūt jie kausis geriau, manydami, kad yra karaliaus sūnūs. Berenikė nežinojo, kas įkvėpdavo vyrus mūšio lauke, nors dievai žino, kad ji troško tai žinoti.

Stebėdama, kaip Archelajas sviedžia ietį į šieno taikinio centrą, ji pagalvojo, kad beveik nepažįsta savo vyro. Ar jis rengė planą su Dritonu? Turbūt. Jos iždo ministras vargu ar būtų pasiūlęs jai tokį planą, pirmiausia nepakalbėjęs su generolu. Penkiolika tūkstančių vyrų buvo pažadėjęs jos vyras, bet ji niekada nematė daugiau nei trijų tūkstančių. Ji norėjo neapkęsti jo už šias nesėkmes, bet, nors ir kaip aiškiai jos badė akis, ji nejautė jam pykčio, na, gal tik šiek tiek.

– *Mithradatou*, – šaukė kariai, sveikindamiesi su savo karaliumi. Iš tiesų jis buvo tik karalienės vyras. Berenikė tai žinojo, tačiau kovos lauke valdė jis. Mitridato sūnus. Vėl tas pats melas. *Kai nučiumpi žmogų tau meluojant, tai reiškia, kad jis jau apgavo*

tave tūkstantį kartų. Pietono žodžiai persekiojo ją. *Bet juk jis myli tave*, – sušnibždėjo nedrąsus, švelnus balsas. *Jis negalėtų tavęs išduoti*. Ar ji elgėsi kvailai pasitikėdama Archelaju ir ištekėdama už jo? Ne. Tai buvo patarėjų kaltė. Jie turėjo imtis veiksmų ir užtikrinti, kad kariai atvyktų. Nerėjas žinojo Poseidono klastingumą geriau už bet kurį kitą. Jis turėjo numatyti, kad šiuo metų laiku buvo galima nesunkiai prarasti kelis laivus, ypač laivus, kuriems vadovauja jūroje nepatyrę Komanų vyrai. O ką ji žinojo apie Dritoną, apie naujai paskirtą iždo reikalų ministrą, iš kurio veido niekada nedingdavo lengva pašaipėlė? Kad jis buvo Nerėjo sūnėnas, arba per giminystės arba per santuokos ryšius, bet nieko daugiau. Ką ji žinojo apie visus šiuos vyrus, kurie žadėjo jai tarnauti, jai patarti ir už ją kautis? Archelają, nepaisant visų jo klaidų, ji pažinojo. Pažinojo jo prisilietimą, kūną ir kvėpavimą. Pažinojo jo tvirtas rankas, apglėbusios jos kūną rytais, ir jo karštus bučinius naktimis. Jeigu negalėjo pasitikėti vienodu jo širdies plakimu šalia jos, tai kuo tada galėjo pasitikėti? Taigi, kiekvieną popietę ji pravažiuodavo pro dantytą tvirtovės sieną, stebėdama ir jaudindamasi. Jeigu ji tikės karštai, bus kantri ir melsis, padėtis tikrai ims gerėti. Bet ji klydo. Nepaisant visų vilčių, ji nematė jokio pagerėjimo.

Tą vakarą, kai Archelajas, permirkęs ir atsiduodantis prakaitu, atėjo pas ją, ji nusigręžė nuo jo, išsisukusi iš jo glėbio. Net ir po jau savaites trunkančio jo švelnumo ir gerumo, ji vis dar laukė, kada jis jėga praskės jos kojas, kaip darė Seleukas, prievarta paims ją, primindamas kruvina jėga ir sėkla, kad jis yra vyras. Tačiau Archelajas nedarė nieko, kas ją skaudintų. Ji tik pajuto, kaip jo kūnas atsipalaidavęs išsitiesė šalia jos. Laikas slinko tol, kol ji nebegalėjo ilgiau jo pakelti.

– Ar ketinai man pasakyti? – jos balsas buvo ramus. Ji žiūrėjo įbedusi akis į tolumoje boluojančią sieną. Akies krašteliu ji pamatė savo atspindį ir krūptelėjo.

– Ar ketinu tau pasakyti ką?

– Apie savo slaptą planą su Dritonu.

– Kokį planą? – paklausė jis taip švelniai, kad ji atsisuko įsitikinti, ar jo veide nematyti apgaulės. Bet Archelajas atrodė taip, kaip visada, išskyrus tik tai, kad jo akyse buvo galima įžvelgti susirūpinimą.

– Tą, kad planuoji neginti Pelusijo nuo mano tėvo ir Romos legionų, – atsakė ji glaustai. – Kad ketini stovėti ir nedaryti nieko, kai bus skerdžiami mano žmonės ir niokojami mano laukai.

– Mūsų žmonės. Mūsų laukai, – pabrėžė jis.

Jis žiūrėjo jai tiesiai į akis. Nuo jo žvilgsnio jai ėmė kaisti skruostai, net ir dabar. Tai erzino Berenikę. Jai reikėjo sprukti nuo jo ir jai daromos įtakos tada, kai buvo nevėlu.

– Ir ne, aš neplanuoju stovėti ir nieko nedaryti. Aš ketinu kautis, kai tik naujieji kariai bus pasirengę.

Jie niekada nebus pasirengę. Ji stebėjo juos kasdien ir, nors ir kaip jie mylėjo savo generolą, ta meilė nepadėjo jiems pratybose.

– O tai bus prieš ar po to, kai Gabinijus užims Aleksandriją?

– Turėtum būti kantresnė, mano miela, – Archelajas švelniai paglostė jos plaukus. – Kareiviu netampama per dieną.

Berenikė atsitraukė nuo jo prisilietimo.

– Nekalbėk su manimi šitaip, Archelajau. Tau nepatiks, kaip atsakysiu į tai.

Ji atsisėdo tiesiai, it nepajudinama uola, ir žiūrėjo į jį, į jo minkštas garbanas ir tamsias akis. Jis nedaug kuo skyrėsi nuo Seleuko ar bet kurio kito vyro. Tik tiek, kad jis bandė sužlugdyti jos karalystę kitaip – švelnumu ir glamonėmis. Ji parodė savo silpnumą pasitikėjusi juo. Jos motina būtų prakeikusi šį kylantį

silpnumą, kuris gniaužė Berenikės gerklę ir apsigyveno jos krūtinėje.

– Kas nutiko vyrams, kuriuos man žadėjai – penkiolika tūkstančių tavo miesto karių? Galbūt jiems neprireiktų tiek daug pratybų?

– Meile mano, audros...

– Nemeluok man apie audras. Jeigu mano tėvo laivai galėjo netrukdomi praplaukti, kodėl negali taviškiai?

Berenikė žinojo, kad jos klausimas buvo nesąžiningas. Jos tėvas plaukė iš Efeso į Antijochėją pakrante, o ne per gilius vandenis.

– Berenike, – jos vardas skambėjo taip mielai, tariamas jo lūpų. Jis visada tardavo jį lėtai, tarsi mėgaudamasis kiekvienu garsu. – Ką dar galiu tau pasakyti, išskyrus tiesą? Negalėčiau tau meluoti. Aš myliu tave.

– Mes susituokėme ne dėl meilės, – pastarąjį žodį ji ištarė su tokia pagieža, lyg vien jo paminėjimas jai keltų šleikštulį.

Archelajas susidomėjęs pakėlė antakius.

– Ne? Sakyk man, Berenike, kodėl tada mane pasirinkai? Galėjai palaukti kiek ilgiau. Būtų atsiradę daugybė kitų vyrų, geresnių vyrų, turinčių didesnes armijas, nei aš tau galiu pasiūlyti. Net jeigu ir kiekvienas laivas būtų atplaukęs sveikas per bangas.

Ne, ne iš meilės, – pakartojo ji sau, nes kas daugiau jos klausytų? Tačiau turėjo pripažinti, kad jos pasirinkimui turėjo įtakos jos naivumas. Kažkas jo išvaizdoje, jo elgsenoje jai patiko. Kažkas jo kalbėsenoje kėlė jai norą būti šalia jo, net ir dabar. Ji niekada nejautė nieko panašaus jokiam kitam vyrui, bet ji negalėjo apie tai galvoti.

– Mes susituokėme, nes aš turėjau ištekėti. Tu pasirodei tinkamu laiku ir tavo kilmė...

Berenikė neužsiminė apie abejones, kilusias dėl jo kilmės. Jai buvo nesvarbu, ar jis buvo Mitridato sūnus, ar jo anūkas, ar jos tarno pusbrolis. Svarbu buvo tai, kad vyrai gerbė jį taip, lyg jis juo

būtų. Ji turėjo užtektinai karališko kraujo, jo pakako jiems abiem, o karių – ne.

– Tai kalba tavo apmaudas. Tu nenorėjai ištekėti dėl...

– Ištekėjau, kad apsaugočiau savo karalystę, – tvykstelėjo pykčiu Berenikė. Jis negalėjo į ją pretenduoti, niekas to negalėjo daryti. Ji tikrai jam nepasiduos. – Jeigu tu to nežinai, tada niekada nesiklausei nė vieno mano ištarto žodžio ir visiškai manęs nepažįsti. O dabar leisk paklausti tavęs – kaip mums sustabdyti Romos armiją?

Ji žvelgė į jį griežtai. Jis nukreipė akis į šoną prieš vėl į ją pažvelgdamas. Išdavikiškas judesys, klaida. Jos tėvas išmokė ją šito labai seniai, kai dar buvo gana blaivus, kad galėtų paaiškinti žaidimo kauliukais ir kitų žaidimų, kuriuos žaidė naktimis, taisykles. *Žiūrėk ne į tai, kaip žaidėjas meta kauliuką, o į jo akis, kurios tau pasakys daug daugiau.* Kaip ji pasitikėjo savo tėvu tada. Ji klausėsi kiekvieno jo žodžio, taip siekdama įrodyti jam savo meilę.

– Pažįstu Gabinijų geriau, nei jis pažįsta patį save, – prisipažino Archelajas, neatitraukdamas nuo jos akių. – Praleidau du sezonus, puotaudamas ir kaudamasis kartu su juo. Jis užpuls Pelusiją ir, užėmęs jį be vargo, ims pernelyg savimi pasitikėti. Jo vyrai dievina jį ir jis leis jiems šėlioti po pergalės. Jie pernelyg daug gers, smaginsis su moterimis ir plėšikaus. Tada, laikui atėjus, pavargę nuo linksmybių, jie atplauks Nilu užkariauti Aleksandrijos. O ten, pelkėse mūsų vyrai susikaus su besiartinančia orda ir sugrįš iš ten purvini, bet su pergale.

Jos pyktis šiek tiek atlėgo. Tai skambėjo kaip planas ir gal net visai geras. Be to, kas kitas, jei ne jos vyras, galėjo geriau nuspėti Gabinijaus veiksmus? Tai, kad jis jį pažinojo, buvo lygiai taip pat vertinga, kaip ir kareiviai bei auksas. Įsiliepsnojęs Berenikės pyktis išblėso. Galbūt ji nepasielgė taip kvailai, kaip galvojo.

– Kautis pelkėtose vietose mūsų vyrams seksis geriau nei romėnams, – pritarė ji. – Ir mums derėtų pasinaudoti savo pranašumu kaunantis jūroje.

Padrąsintas jos Archelajas kalbėjo toliau ir kone džiaugsmingai:

– Kaip tik taip, mano karaliene. Tavo tėvas ir Gabinijus yra įsitikinę, kad stosime į kovą su jais sausumoje, tarp Antijochėjos ir Pelusijo. Jie nebus pasirengę kautis su mumis pelkėse. Ir ten mes jiems tikrai nepatieksime pergalės ant lėkštutės.

Jų pergalė. Berenikės širdis smarkiai suplakė ir vėl nurimo. Ji suprato antrąją šių žodžių reikšmę, net jei ir jos vyras manė, kad jai nepavyks išlaikyti valdžios savo rankose. Bet jis klydo. Jis nežinojo, kaip ilgai ji dėl jos kovojo ir kokia nuožmi galėjo būti. Jis matė tik jos silpnąsias vietas, kaip ir ji jo. Taigi, Berenikė neužsiplieskė pykčiu ir nekoneveikė jo taip, kaip būtų pasielgusi su Dritonu ar su Taisu, jei šie būtų išdrįsę jai paprieštarauti. Ji tik pasilenkė ir švelniai pabučiavo Archelajo lūpas. Jis pasakė jai viską, ką ji norėjo sužinoti.

Su Dritonu ji nesielgė taip maloniai. Bėgo savaitės, o Berenikė niekaip nenusprendė, ar nubausti jį, ar atidėti bausmės vykdymą. Savo patarėju ji pasirinko nuolankųjį Taisą, kad sekiotų jai iš paskos ir stebėtų karių daromą pažangą. Berenikė buvo pavargusi nuo tvirtą nuomonę ir slaptų planų turinčių vyrų. Taisas neturėjo nuomonės, bent jau tokios, kurią išdrįstų garsiai išsakyti. Ir, kai juos pasiekė naujienos – „romėnai įžygiavo į Jeruzalę“, „romėnai pasiekė Rinokorurą“, „romėnai užėmė Pelusiją“, – jis tik tylėjo ir liūdnai gūžčiojo savo kaulėtais pečiais. Tai tik patvirtino tai, ką jie abu žinojo – kad jo nebuvo galima priskirti prie drąsiųjų. Pietonas, būdamas jo vietoje, būtų riebiai nusikeikęs, Dritonas – trenkęs kumščiu į akmenį, o Taisas išliko rimtas ir lakoniškas.

– Viskas galiausiai išeis į gera, mano karaliene.

Kai dar viena naktis pakeitė dieną, Berenikė pasikvietė Ledą, kad ją perrengtų. Sena auklė visa švytėjo, dėkinga už jai skirtą užduotį. Paskutiniu metu Berenikė dažniau kviesdavo Merimutą. Mergaitė buvo pirmoji Berenikės ryžtingumo liudininkė, galbūt ji padės jai suvaldyti ir jos antrąjį vyrą. Bet Leda, kaip jai būdinga, pasidarė pavydi ir savininkiška, vis pasitaikius progai bambėdavo ant aukštutinių žemių sukilėlių.

– Leda, paruošk vonią su kvapniaisiais aliejais, – garsiai paliepė jai Berenikė. Auklės klausa nebebuvo tokia kaip anksčiau.

Senos auklės rankos, trinančios Berenikės nugarą, virpėjo. Jos pirštai prarado dalį savo buvusio miklumo. Anksčiau susiraizgiusios sruogos išsinarpliodavo vos jai į jas žvilgtelėjus, o dabar jos reikalavo didelių pastangų.

– Leda, ką manai apie artėjantį karą? – paklausė Berenikė, apsimesdama abejinga, tarsi klaustų apie alyvuogių aliejaus pristatymą iš pietų. – Ar mano vyras pajėgs laimėti mūšį?

– Mūšį, mano karaliene? – užsikirsdama sumurmėjo Leda. Moteris buvo pasirengusi duoti patarimus apie vyrus, bet žinojo puikiai, kad geriau buvo nesikišti į politiką.

Berenikė norėjo išsikalbėti su kažkuo kitu, išsikalbėti su moterimi, su žmona. Jos tėvo armijai artėjant ji jautė Archelajui tik švelnumą, nors ir kaip stengėsi jį užgniaužti. Ji troško būti šalia jo ir taikoje, ir kare. O gal ji tik ieškojo priežasties jam atleisti ir būti šalia? Jos motina būtų išsišaipiusi iš to, kad ji ieškojo pateisinimo savo silpnumui auklės akyse, it dar iš vystyklų neišlipęs vaikas. Berenikė piktai papurtė galvą.

– Pamiršk, ko klausiau. Tai nesvarbu, Leda.

Auklė įdėmiai pažvelgė į ją, taip, lyg gebėtų išskaityti savo šeimininkės mintis. Berenikė įsivaizdavo tą jauną moterį, kuria kadaise buvo Leda, jos mąslaus žvilgsnio veidą, nė kiek nepasižymintį grožiu.

– Kad vyras laimėtų mūšio lauke, jis pirmiausia turi laimėti miegamajame, – tyliai pasakė jos tarnaitė.

Tai buvo pasiteisinimas, kurio laukė. Galės kviestis savo vyrą kasnakt ne tik dėl to, kad troško, kol dar buvo likę laiko, miegoti šalia jo, vienintelio vyro, kurį kada nors mylėjo. Ne, dabar ji turėjo kilnesnį tikslą – jam reikėjo jos, kad pasiektų pergalę. Ji paaukos savo kūną, kad ir kaip patetiškai skambėjo jos slaptas planas. Ji griebėsi Ledos jai ištiesto šiaudo.

Naktį aliejais ištepta ir sušukuota Berenikė pasitiko Archelają savo kambaryje. Kai jis atsilošė ant kušetės, ji žvaliai pažvelgė į jį. Žvelgiant iš tolėliau, jis, nugairintas karštos saulės, švytėjo it nuo rūmų sienos nužengęs paveikslas, tačiau iš arčiau jos akys pastebėjo jo nuovargį. Oda aplink krumplius buvo suskilinėjusi nuo vėjo, akys primerktos, nors saulė jau seniai buvo nusileidusi, o jo eisena buvo nerangi dėl senos traumos, kurios ji negalėjo įvardyti. Jis vos atpažino jame tą vyrą, kuris kadaise paprašė jos rankos žvėryne. Anas vyras skleidė viltį, o šitas... jam reikėjo jos. Ji matė tai aiškiai jo akyse. Galbūt jis melavo apie daugelį dalykų, bet gėla jo žvilgsnyje jai nemelavo.

– Mano meile, – ji atsiklaupė šalia jo. – Mano meile, kas tau neduoda ramybės?

– Tai blogas ženklas, – sumurmėjo jis, paglostęs ranka jos riešą, – prieš mūšį generolui leisti naktį žmonos lovoje. Turėčiau būti lauke, su savo vyrais.

Ji pagalvojo, kad ir tuo jie buvo panašūs – melavo apie tai, ko jiems reikia. Tai padrąsino Berenikę. Galbūt šis melas atskleis kitą jo stiprybę.

– Tavo vyrai, – paerzino ji, – miega ant minkštų kilimų mano protėvių statytose kareivinėse. Daugeliui iš jų pastarosios savaitės buvo prašmatniausios jų gyvenime. Nieko bloga, jei ir tu šiek tiek pasimėgausi. Rytoj išžygiuojate. Šiąnakt mes turime pasidžiaugti vienas kitu.

Jis nusisuko. Berenikė pajuto, kaip jis tolsta nuo jos, jo nuogąstavimai kėsinosi pasiglemžti jį.

– Mano meile, – ji naudojosi Seleuko triukais, stengdamasi žodžiais sužadinti jausmus. – Mano meile, kas tave baugina?

Ji padėjo ranką ant jo įsitempusio pilvo. Jo kūnas įsitempė dar labiau nuo jos pirštų prisilietimo.

– Niekas manęs nebaugina, – jo balso tonas neigė jo žodžius. Tada jis pažvelgė į ją, jo veidas slėpė tiesą, bet tai jai nerūpėjo. Neišsakyta tiesa daugiau jų nebeskyrė. – Dabar turėtų bijoti tik Aulas Gabinijus.

– Esu tikra, kad jis dreba iš baimės savo palapinėje, gulėdamas ant kietos, nesvetingos žemės.

Pirštu ji apvedė jo lūpas. Jos taip pat buvo išvagotos rūpesčio. Jis pasilenkė, kad ją pabučiuotų, ir ji noriai pasitiko jo lūpas. Nuo jo lūpų vis dar nebuvo nusitrynęs prakaitas. Jis pakėlė ją stovėdamas. Jo širdis plakė šalia josios, kai jis paguldė ją ant lovos. Šilti pirštai slydo jos klubais, ji jautė juos per audinį. Kambaryje buvo karšta, pernelyg karšta ir ugnis liepsnojo pernelyg ryškiai. Jo kūno karštis degino jos odą. Vienu greitu judesiu Archelajas nuvilko per galvą chitoną ir jo segtukai pabiro kas kur. Tada Berenikė ėmė virpėti. Ji negalėjo susivaldyti. Nesvarbu, kiek kartų jie mylėjosi, pradžia jai visada kėlė siaubą. Ją vis dar persekiojo Seleuko žiaurumai – skausmas ir pyktis, kurio ji iki šiol negalėjo pamiršti.

Archelajo bučiniai intensyvėjo. Berenikė įsistebeilijo į židinį, tikėdamasi, kai tai padės jai nuraminti savo virpantį kūną. *Jis neužgaus tavęs*, – šnibždėjo ji mintyse. *Jis niekada nebuvo tavęs užgavęs*. Archelajas išsilaisvino iš drabužių. Jo akyse atsispindėjo degantys liepsnos liežuviai. Jis įsiveržė į ją. Ji nesuklykė iš skausmo. Keletas ugnies liežuvių, geltonų, raudonų ir melsvų, lyžtelėjo kietą sikomoro[35] pliauską. Spirgančiais pirštais liepsnos veržėsi pirmyn,

[35] *Sikomoras* (lot. *Ficus sycomorus*) – vaismedis (*vert. past.*).

prarydamos vieną šaką po kitos. Jų alkis buvo nepasotinamas. Sustingęs vyras sutrūkčiojo ir susmuko ant jos.

Prabėgo nemažai laiko, kol jis pagaliau sujudėjo, ir, kai pabudo, iš jo akių sklido keista jėga, tokia, kokios Berenikė nebuvo iki tol mačiusi. Jis atsisėdo. Jo žvilgsnis nuslinko nuo jos akių prie pilvo. Jis skubiai pabučiavo jį ir jam sušnibždėjo:

– Tegul dievai leidžia čia užsimegzti vaikeliui.

– Tikrai, tegul, – ji atkartojo jo žodžius.

Tada jis įsitaisė šalia jos ir padėjo galvą jai ant krūtinės. Ji glostė susigarbanojusius jo rankos plaukelius ir jo kaklą tol, kol jo kūnas suglebo, o kvėpavimas nurimo ir suvienodėjo. Po to ji ilgai gulėjo nejudėdama, sustingusi, bijodama, kad menkiausias judesys sutrukdys jo miegą. Berenikė suprato, kad tai buvo meilė. Ji mylėjo jį labai stipriai ir taip beprotiškai, kaip niekada nieko nemylėjo. Ji taip beviltiškai troško jį apsaugoti, kad būtų iškeitusi savo gyvybę į jo. Kai aušra atvėrė jo akių vokus, ji nusistebėjo suvokusi, kad pernakt nesudėjo nė bluosto.

Rytas taip pat atnešė pasikeitimų. Pervargusį Archelają pakeitė energingas ir užsidegęs Archelajas. Ledos žodžiuose buvo tiesos – jos vyrui reikėjo jos ir tai sugrąžino jam jėgas. Šis narsus ir nekantrus vyras, užėmęs vakarykščio Archelajo vietą, vaikščiojo pirmyn ir atgal onikso grindimis. Pabučiavęs ją jis išskubėjo, nekantraudamas prisijungti prie savo vyrų ir jau galvodamas apie savo naujus planus.

Stovėdama rytiniame portike Berenikė stebėjo, kaip išjoja kariuomenė tolyn į kylančią saulę. Kai horizonte išnyko paskutinis nešulinis arklys, ji sugrįžo pas Meritmutą. Ji žinojo, kad ši akimirka ateis, nors ir nenorėjo to pripažinti, net ir sau pačiai, net ir dabar, kai jos kojomis vis dar lašėjo jo sėklos likučiai. Tarnaitės akys buvo tuščios ir neišskaitomos. Geriau jau ji nei Leda.

Berenikė kalbėjo griežtai, kad paslėptų savo gėlą.

– Yra būdų, padedančių užtikrinti, kad vaikas neužsimegztų gimdoje. Ar žinai tokių vaistų?

Mergaitė linktelėjo.

– Puiku. Paruošk man jų šiai nakčiai. Ir atnešk man gėrimo, kuris padėtų man užmigti.

Berenikė sugrįžo į savo apartamentus. Ji neleido sau raudoti. Ji žinojo, kokią kainą turėjo tai, kad mylėjo jį ir kad jo geidė. Jei Archelajas sugrįš, ji pastos dar kartą, bet ji negalėjo leisti sau nešioti mirusio vyro kūdikio.

JAUNĖLĖ

Didžioji bibliotekos skaitykla buvo visiškai tuščia. Sardonikso kolonos, kurios, kaip Atlantas[36], rėmė kalkakmenio dangų, buvo vienintelė niūri draugija. Aplink pasitarimo stalus išrikiuoti suoleliai su liūto letenos formos kojomis atrodė vieniši, laukiantys mokslininkų sugrįžimo. Arsinoja svarstė, kur jie visi dingo. Ar jie buvo valgomajame ir laukė ten, kol praeis artėjanti audra, o gal jie amžiams paliko Aleksandriją? Ar miestas irgi buvo toks pat tuščias? Šiaip ar taip, visi karališkų pastatų kampai buvo ištuštėję. Tik jos sesuo Berenikė liko, užsidariusi savo kambariuose, o skeletus primenantys sargybiniai, išsekinti žaizdų ir amžiaus, tykojo koridoriuose ir kiemuose.

Čia išliko tik Aspasija ir Hipatija. Pasilenkusios kitoje stalo pusėje jos šnibždėjo viena kitai paslaptis taip, lyg niekas nebūtų pasikeitę, o tuo tarpu priešais jas sėdintys Arsinoja ir Aleksandras žinojo, kad pasikeitė viskas. Kambaryje buvo šilta, oras buvo tvankus ir lipnus. Arsinojos akys blausėsi dėl nemigos. Sušiugždėjus popieriaus lapui ar krebžtelėjus plunksnai, ji įsitempdavo ir suklusdavo. Tada sargybiniai įsiveržė pro juodmedžio duris.

– Arsinoja.

[36] *Atlantas* – titanas, kuris kovėsi dievų kare dėl Olimpo kalno. Dzeuso nubaustas jis laiko pečiais parėmęs dangaus skliautą (*vert. past.*).

Ir tempė ją rėkiančią iš kambario.

– Arsinoja.

Ji priešinosi jiems, dantimis ir nagais. Ji draskė jų kūnus ir kapojo juos savo snapu.

– Arsinoja.

Kažkas žnybtelėjo jai į koją virš jos kelio. Tai buvo Aleksandras.

– Ai! – sušuko ji, trindama rausvą žymę ant šlaunies. Aleksandras metė neramų žvilgsnį į Ganimedą.

Supykęs eunuchas visada išrausdavo ir dabar jis buvo visas raudonas. Toks raudonas, kokio jai dar nebuvo tekę matyti. Kai jis vėl pakartojo klausimą, ištarė kiekvieną žodį pabrėžtinai aiškiai:

– Sakyk man, Arsinoja, kodėl Elektra taip sureaguoja, išvydusi savo brolį? Kodėl ji netiki, kad jis yra tas, kuo sakosi esąs?

Ji įsisiurbė į savo viršutinę lūpą. Kam dabar rūpėjo, ar Elektra tikėjo savo broliu, ar ne?

– Tai paprasta, Ganimedai, – delsė Arsinoja. – Bet kuris vaikas žino, kodėl Elektra, Agamemnono ir Klitemnestros duktė, netiki tuo, kuo sakosi esąs jos brolis Orestas.

Klausimo pakartojimas buvo viena mėgstamiausių jos atsakymo vilkinimo taktikų. Jie aptarinėjo Aischilą, tiek ji prisiminė, bet ji niekada neskaitė istorijos pradžios, pravertė visas dalis apie seserį ir brolį. Ji nekantravo surasti dalį, apibūdinančią sapnus, pirmiausia – Kasandros, o paskui – Klitemnestros. Arsinoja vylėsi, kad jie padės jai išsiaiškinti jos sapnų reikšmę.

– Paaiškink, jeigu tai taip paprasta.

– Elektra, Agamemnono ir Klitemnestros duk...

– Mes žinome, kas buvo jos tėvai. Nustok vilkinti atsakymą.

– Aš nieko nevilkinu! – ji susierzindavo, kai eunuchas pagaudavo ją gudraujant. – Elektra nustemba sužinojusi, kad jos brolis aplankė jų tėvo kapą. Ji manė, kad buvo vienintelė, kuri gedėjo Agamemnono mirties.

Nepagražinti jos žodžiai skambėjo abejingai ir beprasmiškai. Taip pat, kaip ir ši pamoka. Kodėl Ganimedas primygtinai norėjo elgtis taip, lyg nenutiko nieko bloga?

– Taip, ji iš tiesų taip manė. Tačiau bet kuris vaikas, kaip kad sakai tu, gerai žinantis šį mitą, atsakytų tą patį. Mes studijuojame Aischilo interpretaciją. Turėtum tai prisiminti.

Ganimedo akys nukrypo į kitus vaikus. Hipatija stropiai krapštė panages, Aleksandras buvo įbedęs akis į išvyniotą papiruso ritinėlį, bet Aspasija nusišypsojo ir pažvelgė į eunuchą.

– Aš žinau, kodėl Elektra iš pirmo žvilgsnio nepatiki, kad tai Orestas, – atsakė ji balsu, kuriuo visada kalbėdavo per pamokas, pabrėžtinai mandagiai.

– Aš tavęs neklausiau, vaike, – piktai nutraukė ją Ganimedas. – Aš uždaviau klausimą Arsinojai. Mūsų princesė yra pernelyg išsiblaškiusi, kad galėtų dalyvauti pamokoje, todėl galite visi kiti išeiti. Tik Arsinojai reikia papildomai padirbėti prie šio kūrinio.

Jo žodžiai žeidė ją. Buvo nesąžininga taip sugėdinti ją jos draugų akivaizdoje.

– Suprantu... – jau ketino paprieštarauti, bet eunuchas nutildė ją griežtu žvilgsniu.

Aspasija atrodė nusivylusi. Ji kaskart vis labiau norėjo pasipuikuoti prieš kitus. O Hipatija negalėjo nuslėpti savo pasitenkinimo. Šviesiaplaukė mergaitė nekantravo kuo greičiau baigti pamokas. Arsinoja įtarė, kad jos žaidimų draugė turėjo slaptą priežastį taip džiūgauti. Galbūt dėl kokio nors berniuko? Bet ji niekada nesužinos tiesos. Abi mergaitės, jos prisiekusios bičiulės, dabar laikėsi nuo jos atokiai. Jai tai nerūpėjo. Jai jos irgi nerūpėjo.

– Išeikite, – sušuko Ganimedas. – Dabar pat.

Hipatija ir Aspasija išėjo, o Aleksandras neskubėjo, lėtai ir skrupulingai, vieną po kito vyniojo savo papiruso ritinėlius. Jis taip pat buvo įvaldęs delsimo meną.

– Aleksandrai, – pyktelėjo eunuchas. – Ką čia darai?

– Tvarkau ritinėlius, Ganimedai, – gynėsi berniukas, – žinau, kad jie yra labai seni.

Eunuchas tik metė į jį piktą žvilgsnį ir neatitraukė jo tol, kol Aleksandras greitai baigė savo darbą ir išėjo iš kambario.

– Mokslai nelauks, kol išsiilsėsi, Arsinoja, – garsiai subarė ją Ganimedas, tarsi norėdamas, kad visa biblioteka tai išgirstų. – Privalai įsiskaityti į šias eilutes. Pradėk skaityti ten, kur prasideda Elektros antistrofa su choru. Toji, kuri pasideda šitaip: „Ir ką mes turim išsakyt?"

Arsinoja atsikrenkštė.

– *Ir ką mes turim išsakyt? Ar tuos skausmus, / Kuriuos iškenčiam nuo savo gimdytojos? / Galėtum juos užgniaužt, bet šito jau / Nenumalšinsi. Tarsi vilkas koks plėšrus / Dvasia manoji – motina nenuramins.*[37]

Po paskutinių eilučių Arsinoja nutilo. Jai patiko jų skambesys. Jos dvasia taip pat buvo nerami ir laukinė, it vilko. Jos motina, ta jai svetima būtybė, paliko ją ir niekas nepajėgs numalšinti jos gėlos. Nei jos silpnavaliai, motinos pienu pasisotinę, broliai, nei Hipatija, nei Aspasija, kurios niekada nesupras, ką reiškia būti vienai. Tik Aleksandras ją suprato. Jį taip pat iš pradžių paliko jo motina, o paskui ir tėvas.

Kai Arsinoja vėl pakėlė akis, nustebo pamačiusi, kad mokytojas vis dar buvo šalia. Paprastai jis pažadindavo ją iš jos apmąstymų, tačiau šįkart jis stebėjo ją, sėdėdamas kitoje stalo pusėje, kaip ir ji, nugrimzdęs į tylą ir ramybę. Tada, jau seniai ataušus jos draugų žingsniams, eunuchas staiga suėmė ją už rankos ir sušnibždėjo kimiu balsu:

– Sek paskui mane.

[37] Eschilas, *Choėforos*, vertė J. Dumčius, Vilnius: Vaga, 1988, p. 121.

Smarkiai plakančia širdimi Arsinoja pakluso. Prieš akis šmėkštelėjo prisiminimai apie jų ankstesnį, nepasisekusį pabėgimą, Achilą, perrėžta gerkle, išnykstantį tarnų koridoriuje. Tačiau Arsinoja neturėjo kito pasirinkimo. Eunuchas buvo vienintelis, kuris ja rūpinosi taip, kaip turėtų rūpintis motina.

Ganimedas skubėjo per biblioteką, jie vis labiau tolo nuo pagrindinių rūmų sienų. Arsinoja žinojo, kad ten kažkur buvo išėjimas į gatvę, bet ji niekada juo nesinaudojo. Be jokios abejonės, tai buvo jų kelionės tikslas. Kokiu kitu tikslu jie eitų šiais keistais koridoriais ir atrijais, kurių niekada anksčiau nebuvo mačiusi? Šie kambariai buvo apstatyti vargingiau, palyginti su esančiais karališkuose rūmuose. Čia suolai buvo išdrožti iš paprasto medžio, nepaauksuoti. Ji spėjo, kad nekilmingiems gyventojams, esant progai, buvo leidžiama čia apsilankyti.

Arsinoja uždusо, stengdamasi nuo jo neatsilikti.

– Kur mes einame?

– Arsinoja, tau pabodo pamokos tarp keturių sienų, todėl atėjo metas keletui praktinių pamokų, – Ganimedas kalbėjo keistu, pasitikėjimo kupinu balsu, kurį girdėdavo tada, kai būdavo tikra, jog jis išsisukinėja nuo atsakymo. – Nėra geresnio būdo pamatyti, kuria kryptimi pučia vėjas, nei miesto gatvėse.

– Miesto gatvėse? – nustebusi pakartojo ji. – Bet aš... ten yra...

– Sargybinių, taip, aš tai žinau. Negi laikai mane visišku kvailiu?

Arsinoja pravėrė burną ir tuoj pat užsičiaupė, kaip viena iš auksinių žuvelių sodo tvenkiniuose.

– Ne, Ganimedai, – tyliai sumurmėjo ji.

– Tada sek paskui mane ir laikyk liežuvį už dantų.

Arsinoja paklusniai linktelėjo. Ji mokėjo tylėti ir užgniaužti savo baimes. Eunuchas pasuko į šoną ir ėmė vesti ją vingiuotais koridoriais, vedančiais į miegamuosius. Galbūt ji neteisingai suprato jo žodžius, gal jis pasakė „mokslininkų lovose“, dar vieną iš jo keistai

įmantrių frazių? Kiekviename posūkyje ji atsigręždavo atgal, kad įsitikintų, ar kuris nors iš sesers sargybinių jų neseka. Kartais ji nematė nė vieno, bet kartais šen bei ten pasirodydavo vienas senyvo amžiaus vyras, vilkintis šiurkščia tarno tunika. Arsinoja puikiai žinojo, kas slepiasi už šio paprasto drabužio. Greičiausiai jis buvo vienas iš Berenikės šnipų. Kaip kitaip buvo galima paaiškinti tai, kad jis skuodė jai iš paskos? Ji pasivijo Ganimedą ir uždususi sušnibždėjo jam per petį:

– Ten yra...

– Žinau, vaikeli, žinau. Ša.

Bet Arsinoja negalėjo nutilti. Jos širdis plakė pernelyg garsiai. Ji neabejojo, kad sargybinis girdėjo jos plakimą taip pat garsiai, kaip ir ji. Su kiekvienu žingsniu ji grūmėsi su savimi, kad neatsisuktų įsitikinti, ar juos seka. Ji prisivertė skaičiuoti iki penkių, iki dešimties, penkiolikos, dvidešimties, prieš pasukdama galvą. Kaskart jai atsigręžus jis buvo vis arčiau jos, nebylus ir vis baisesnis. Iš pradžių ji palaikė jį seniu, bet dabar ji matė, kad jis tik apsimetinėjo juo. Jo veido nesimatė, jis ėjo palenkęs galvą, pasiramstydamas lazda, bet visa tai buvo tik jo vaidinimo dalis. Po apsiaustu su gobtuvu slėpėsi aukštas, plačiapetis karys. Tai buvo vilkas.

Sumėtę pėdsakus Arsinoja ir Ganimedas pagaliau įžengė į miegamuosius. Čia eunuchas griebėsi gudrybės. Jis puolė, kaip išprotėjęs, prie laiptelių, vedančių į bokštą, ir sustojo tik tada, kai jie užkopė jais į patį viršų. Prieš juos atsivėręs koridorius Arsinojai pasirodė ypač pilkas. Ant sienų išpieštos mūzos buvo taip pajuodavusios nuo dulkių, kad Arsinoja negalėjo atskirti, kuri iš jų yra kuri. Kai jie pasiekė koridoriaus galą, Ganimedas pasibeldė į sukežusias medines duris.

Bet juk tai Kleono Argiečio celė, – norėjo paprieštarauti Arsinoja. Ji, kartu su Aleksandru, išmoko šią skaudžią pamoką savo kailiu jau seniai, kai kartą žaidė „Kalvos karalių“. „Visi žino, kad karalius turi išsilaikyti aukščiausioje kalvos vietoje“, – pasakė ji

juokdamasi jam, jiems kopiant aukštyn į mokslininko rezidenciją. Dauguma vyrų nuolaidžiavo princesei ir jos bičiuliui, bet tik ne Kleonas. Jis pavadino juos įkyruoliais ir tol plakė Aleksandrą rykšte, kol šis ėmė kraujuoti. Tačiau, kad ir kaip ji bijojo Kleono ir jo apsiblaususių akių, jo ryžtingumo imantis kiekvieno darbo, sukumpęs vyras, kuris sekė jų pėdsakais, gąsdino ją dar labiau. Jeigu eunuchas manė, kad per čia jie galės nuo jo pasprukti, ji nusprendė neabejoti tuo.

Durys plačiai atsivėrė ir Ganimedas paskubomis stumtelėjo ją į vidų. Kambarys buvo toks tuščias, kad priminė šventiko būstą, bet gero šventiko, tokio, apie kurį jai pasakodavo Mirinė, o ne tokio, kuris lankstėsi prieš Serapį ir krovė sau karališkus turtus – brangakmenius ir auksą. Arsinoja tikėjosi išvysti kažką didingesnio ir mistiškesnio, bet ji žinojo, kad apie savo nusivylimą derėjo patylėti. Ji žinojo, kad apskritai geriausia buvo neišleisti nė garso.

Kleonas sėdėjo ant plona antklode apkloto, šalto akmens gabalo, jo aklos akys buvo užmerktos. Arsinoja pagalvojo, kad jis negalėjo atverti durų skląsčio ir kad durys tiesiog pačios jiems atsivėrė, lyg būtų jų laukusios.

– Priimkite mano nuoširdų atsiprašymą, – sumurmėjo Ganimedas.

Kleonas atmerkė savo apsiblaususias akis. *Jis nežinos, kad tai aš*, – tarė sau Arsinoja, – *jis net negali manęs matyti.*

– Nenorėjau Jūsų trukdyti šiuo paros metu, bet esame priversti paprašyti pasinaudoti slaptu mokslininkų tuneliu.

Laikas slinko, o aklas vyras neištarė nė žodžio ir nejudėjo. Arsinoja net suabejojo, ar jis kvėpuoja. Tačiau kaip tik tada jo smakras visai nežymiai, beveik nepastebimai, nusileido žemyn. Ji vis dar dvejojo, ar jis iš tikro linktelėjo, bet Ganimedas jau stūmė ją į priekį. Jis pakėlė apdriskusį gobeleną, palenkė jos galvą, einant pro slaptas duris, ir paragino leistis į tamsą vedančiais, stačiais laiptais. Kurį laiką jie lipo žemyn. Arsinojai atrodė, kad leisdamiesi žemyn

jie užtruko kur kas ilgiau nei lipdami į viršų, nors buvo sunku nuspręsti, nes į viršų kylantys laiptai buvo gerai apšviesti. Jie leidosi vis giliau, į pačią bokšto gilumą, tol, kol Arsinoja nusprendė, kad jie jau turėjo būti po žeme. Kai pagaliau jos kojos palietė žemę, Arsinoja stipriai susitrenkė kojos pirštą, mat jau buvo pripratusi, kad reikėjo vis leisti koją žemyn, žemyn, žemyn.

– Tylėk, – subarė ją Ganimedas, nors ji tik negarsiai sudejavo. – Jau nebedaug liko.

Žemė buvo drėgna. Vanduo persigėrė per jos sandalus, ji merkė jos kojų padus. Staiga ji pasijuto pavargusi ir, nepaisant visko, pagalvojo, kaip norėtų atsidurti savo kambaryje.

– Ar turi su savimi savo peilį?

Arsinoja jau buvo pripratusi nešioti jį prisisegusi prie liemens, bet ji vis tiek patikrino savo diržą. Jos ranka palietė kietą odinį įdėklą ir ji atsiduso su palengvėjimu.

– Taip.

– Puiku. Tau gali jo prireikti.

– Ganimedai, – ji laikėsi tvirtai įsikibusi jo rankos, per tamsą, klaidžiojant tarp įėjimų ir išėjimų. – Ko turėčiau tikėtis, grįžus tėvui?

– Tavo tėvas nėra atlaidus žmogus, – tyliai tarė jai mokytojas, – bet, manau, kad tavo atveju, atsižvelgęs į tavo amžių, jis padarys išimtį. Aš pasistengsiu, kad jis tai padarytų.

Arsinoja niekaip negalėjo suprasti, už ką jai turėjo būtų atleista. Ji tik papasakojo Berenikei apie Nerėją, o jis buvo susimokęs su Seleuku, ne su jos tėvu. Ji neišdavė daugiau nė vienos paslapties. Iš tikrųjų net nebuvo daugiau jokių paslapčių, kurias ji būtų galėjusi išduoti. Tačiau prieš jai spėjant paklausti Ganimedo, ką jis turėjo omenyje, jie išėjo į dienos šviesą. Šviesa akino. Skubėdama ji visiškai pamiršo, kokia dabar buvo valanda, tačiau ją supantis pasaulis, regis, tikrai to nepamiršo. Pagrindinėje miesto aikštėje zujo pirkliai ir pardavėjai, vaikai ir vagys. Jiems nespėjus žengti

nė penkių žingsnių, Arsinoja įsitikino eunucho žodžių teisingumu – prastuomenei visai nerūpėjo, į kurią pusę pūtė virš rūmų būriuojantis vėjas.

Labai sena močiutė, pirštais suspaudusi grublėtą nendrės stiebą, barė švariai nusiskutusį jaunuolį, besipuikuojantį savo garbanomis:

– Gabinijus nepakęs tokios mergiotei tinkančios tuštybės. Romėnams labiau patinka tikri vyrai.

Senė piktai mojo savo lazda, bet jos akys nušvito, kai išvydo Arsinoją. Ji nužvelgė savo prekystalį, išsukinėti pirštai lietė dailius, pageltusius niekučius ir pigius papuošalus, kol surado tai, ko ji ieškojo. Ji ištiesė delne iš turkio išskobtą vabalą.

– Tai nešė sėkmę mūsų protėviams, – jausmingai tarė ji. – Matau, mano miela, kad greitai tau jos prireiks.

Arsinojos ausis užgavo jos perspėjimas. Ji jau ketino paklausti apie tai Ganimedo, kai jos dėmesį patraukė kitas reginys. Grupelė apdulkėjusių gatvės valkatų, baltomis, išplėstomis akimis ir purvinais veidais, spoksojo į ją. Jie judėjo it vienas kūnas, kol įsiplieskė kova ir iš tos masės atsiskyrė kelios būtybės: mergaitė susivėlusiais plaukais, tempianti už rankos savo bliaunantį brolį, berniukas traiškanotomis akimis, stumiantis kitą į nuotekų griovį, purvu aplipęs jaunuolis, šypsantis su pasitenkinimu, kad išplėšė duonos gabalėlį iš kūdikio rankų.

– Ganimedai, – ištarė ji, – kas yra šitie...

– Ša, vaikeli. Paklausyk, – Ganimedas parodė pirštu.

Jos akys pasekė jo pirštu į ten, kur žuvies pardavėjas, kuprotas, nenusakomo amžiaus – gal keturiasdešimties, o gal aštuoniasdešimties metų, ji negalėjo pasakyti – vyras įkyriai siūlė savo prekę:

– Pirkite, kol romėnai nepakėlė kainos. Kai sugrįš Fleitininkas, maldausite, kad parduočiau paliegusį kalmarą už triskart didesnę kainą nei prašau už šią puikią menkę.

– Kodėl armija turėtų kelti kainą tavo besirangantiems kirminams? – erzino jį vaisiais apsikrovusi moteris. – Manau, kad

Gabinijus nori išlaikyti savo karius gyvus, o ne nunuodyti juos šiais vikšrais, kuriuos vadini žuvimi.

Kitas prastuolis, vidutinio amžiaus, bet vilkintis ryškios spalvos, jaunatviškais drabužiais, nusijuokė. Arsinoja nujautė, kad panašūs vaizdeliai čia buvo gana dažni. Prasčiokai kalbėjo su tarp rūmų sienų negirdėta laisve. Ten visi kalbėjo apie didingą ir šlovingą karalienės pergalę prieš Romos legionus. Arsinoja svarstė, ar Berenikė kada nors slapčia išslinkdavo į miesto gatves. Ji spėjo, kad ne. Išlikti nepastebėtai karalienei čia būtų daug sunkiau.

Vaisiais apsikrovusi moteris palenkė galvą virš žuvies pardavėjo prekių, baksnodama storais pirštais į žuvis. Pardavėjas, rodos, visai neįsižeidė dėl tokio grubaus elgesio su jo prekėmis. Arsinojai tai pasirodė labai keista. Galbūt tai taip pat buvo čia priimta. Ji pati beveik nebuvo mačiusi maisto prieš jam pasiekiant jos stalą ir tai tik karališkose rūmų virtuvėse.

– Mano vaikeli, – eunuchas atsiklaupė prie jos kojų, priešais aikštėję stovinčią nedidelę Serapio šventyklą, kuri buvo it didžiosios, pietinėje miesto dalyje stovinčios šventyklos, miniatiūra. Jo rankos suėmė jos riešus. – Turiu kai kur nueiti.

– Aš negaliu su tavim eiti? – tyliai paklausė Arsinoja.

Ganimedas papurtė galvą.

– Ne, mano miela. Turi palaukti manęs. Turi laukti manęs čia.

– Čia? – atkartojo ji, apžvelgdama turgų.

– Taip, aš sugrįšiu tavęs pasiimti.

– Ar ilgai užtruksi?

Oda aplink jo akis buvo išvagota raukšlių, o akys – įkritusios. Eunuchas staiga atrodė taip, lyg būtų pasenęs dvidešimčia metų – senas, pavargęs ir bejėgis.

– Ne, mano miela, neilgai.

– Bet kur...

Jo pirštas, pridėtas prie lūpų, nutildė ją. Jis švelniai pabučiavo jos ranką ir tada, taip greitai, kad ji net nespėjo susivokti, išnyko

minioje. *Palauk,* – norėjo sušukti ji, – *negali palikti manęs čia. Tik ne tu, taip pat, kaip ir kiti...* Arsinoja nurijo šiuos žodžius. Jie jau negalėjo nieko pakeisti. Jeigu Ganimedas pasakė, kad turi jo laukti, jis turėjo tam savų priežasčių ir jokie jos maldavimai nepakeis jo nuomonės. Jis sugrįš jos pasiimti. Jis visada sugrįždavo.

Arsinojos skrandis gurgė, nors ji nesuprato, ar tai buvo dėl alkio, ar dėl jaudulio. Galbūt ji sirgo? Minia aplink ją zujo stumdydamasi. Ji galėjo užuosti jų prakaito kvapą ir dvoką, trenkiantį nuo jų odos. Ji pajuto begalinį norą pabėgti iš čia, tolyn nuo šių visuomenės padugnių, nes kitaip pati taps viena jų. Ji ėmė spraustis į priekį, pečiais prasistumdama sau taką didingos akmens šventyklos link, kuri stovėjo miesto aikštės pakraštyje ir žvelgė į jūrą. Ji užbėgo laiptais į viršų, peršokdama po du laiptus vienu žingsniu. Priartėjusi prie jos ji atpažino vaizdus dangaus mėlynės kolonose: žuvų ir undinių keliamus vandens verpetus, aukštyn kylančius laivus ir jūrininkus. Ji buvo Poseidono šventykloje, į kurią paprastai įeidavo pro jos plačią kolonadą pajūrio pusėje.

Poseidone, Žemės Drebintojau, Jūros kelių valdove, maldauju Tavęs... Jos mintys kažkur nuklydo. Nors ji taip stengėsi pasakyti maldą, niekaip jos neprisiminė. Ar turėtų maldauti, kad apšviestų jos sesers kelią į namus? Ji tarė šiuos žodžius daugybę kartų, bet dabar ji nebuvo tikra dėl jų. Jei grįš Kleopatra, tai reiškė, kad kartu su ja grįš ir tėvas. Koks likimas lauktų jos, Ganimedo ir Mirinės? Kas lauktų Berenikės? Jai buvo aštuoneri, kai jos sesuo užėmė sostą, bet ji puikiai prisiminė tas krauju nulaistytas dienas. Ir tai buvo vadinama valdžios perėmimu be kraujo praliejimo. Arsinoja nenorėjo nė įsivaizduoti, koks būtų kruvinas valdžios paėmimas, ir nenorėjo pridėti dar vienos baisios vizijos prie tų, kurios persekiojo ją naktimis.

Arsinoją varstė smalsūs žvilgsniai. Sunkiausia buvo atlaikyti vaikų žvilgsnius. Keletas jų narstė ją po kaulelį iš tolimo aikštės kampo. *Kažin, ką galėčiau iš jos pavogti?* – buvo galima išskaityti

tose akyse. Ar ji yra tokia silpna, kaip kad atrodo? Nors ir kaip jai patiko sėdėti čia, vėjo gairiname šventyklos prieangyje, čia ji buvo visiems gerai matoma. Čia lindėjo tik vieniša valkata, pernelyg sena ir sukiužusi, kad galėtų ką nors pavogti. Arsinoja vėl įsimaišė į turgaus aikštėje ošiančią minią. Ji turėjo kaip galima greičiau surasti Ganimedą. Ji negalėjo leisti, kad jis jos lauktų. Tačiau ji jaudinosi be reikalo. Prie žuvies prekystalio eunucho nebuvo, nerado jo nei prie skarabėjais ir kitais niekučiais prekiaujančios senės. Stovėti čia negalėjo, nes minia grasino ją praryti. Dar truputis ir ji nuskęs joje. Kaip jos mokytojas ją tada suras?

Ėmė leistis purpurinės sutemos. Padvelkus artėjančios nakties vėsumai, Arsinoja sudrebėjo. Ganimedas nesirodė. Pritemus ir miniai ėmus skirstytis, ji galėjo matyti visą turgaus aikštę. Arsinoja pasistiebė ir įdėmiai pažiūrėjo į visas puses, bet mokytojo nebuvo matyti nė ženklo. Ieškodama paaiškinimų, kodėl jis taip ilgai nesirodė, ji pamažu ėmė suvokti tiesą – jis negrįš. Ji tai žinojo, žinojo, kad jis paliks ją, ji visada tai nujautė arba bent jau turėjo tai nuspėti. Negi buvo galima iš jo tikėtis ko kito? Tėvas, motina, sesuo ir broliai jos išsižadėjo, kai Berenikė užgrobė sostą. Buvo tik laiko klausimas, kada ir eunuchas padarys tą patį.

Virpėdama nuo šalčio Arsinoja susisupo tampriau į savo koralo spalvos mantiją. Savo ryškiaspalviais drabužiais ji išsiskyrė iš minios. Safyro spalvos tunika savo ryškumu metė dar didesnį iššūkį nei jos mantija. Be to, audinys buvo dailaus audimo. Aplinkinių drapanos buvo iš šiurkščios drobulės. Jos mokytojas ne tik kad paliko ją, bet dar ir pažymėjo ją kaip pašalietę, jos karališki drabužiai pavertė ją taikiniu.

Kur tik pasisukdavo, visur ją varstė gausybė akių. Arsinoja, trokšdama pabėgti nuo tų veriančių žvilgsnių, it strėlė šovė pro dar neišsiskirsčiusių žmonių tarpą ir pasuko į pirmą pasitaikiusią, siaurą gatvelę. Smarkiai, su nauju įniršiu, tvinksintis jos kraujas šildė jos kūną ir kėlė sąmyšį jos mintyse. Ji skuodė pirmyn, be

tikslo, vis labiau siaurėjančiomis ir siaurėjančiomis gatvelėmis. Arsinoja nusprendė daugiau nebelaukti žmonių, kurie neketino pas ją sugrįžti.

Gaudydama kvapą ji pagaliau sustojo ir pasirėmė rankomis kelius. Tai buvo kvaila ir vaikiška, lėkti taip nutrūktgalviškai. Juk ne viskas buvo prarasta. Ji galėjo atsekti kelią į rūmus. Ji lankėsi pagrindinėje miesto aikštėje, mažesnėse šventyklose, net ir pietiniame miesto pakraštyje stovinčioje Serapio šventykloje užtektinai daug kartų, kad galėtų atsekti kelią į namus. Nosį pakuteno sūrus jūros oras. Prieplauka buvo netoli. Arsinoja nusprendė sugrįžti tomis pačiomis siauromis gatvelėmis. Gęstantys Helijaus spinduliai bučiavo kairįjį jos skruostą. Ji buvo tikra, kad juda į šiaurę. Žvelgdama į tolumoje stūksančius akmenis, ji bėgo pirmyn miesto alėjomis, aplenkdama siaurus skersgatvius, kol su palengvėjimu pajuto, kaip jos kojas apsemia minkštas paplūdimio smėlis.

Staiga ji suvokė, kad neturėjo grįžti šiuo keliu. Kartą ji jau grįžo juo į savo kambarį. Dabar jis atrodė visai kitoks nei tada, jis buvo apmiręs, tuščias ir tylus. Dažniausiai per puotas šiuos laukus užtvindydavo lakstantys, klegantys ir triukšmaujantys vaikai. Ir ne vien tik gatvės padaužos, bet ir tikri pirklių sūnūs ir dukterys bei ne tokių kilmingų didikų atžalos apguldavo tvora aptvertus sodus. Dabar ši erdvė buvo tuščia, išskyrus tik nedidelį būrelį žydų, kurį sudarė arba per jauni, arba per seni kautis, susirinkę čia to patvirtinti. Vėjo šuoras pripildė Arsinojos šnerves dūmų. Ji atsikosėjo į ranką ir prisimerkusi sužiuro į rūmų vartus. Jie buvo aklinai uždaryti.

Ant pirštų galų ji prisiartino prie vyrų grupelės. „Nesvarbu, ar keisto tikėjimo, ar ne, žydai viską girdi", – kartą jai sakė Ganimedas, kai jai pabodo mokytis aramėjų kalbos. Dabar ji tikėjosi, kad tie žodžiai pasirodys esantys teisingi. Priplojusi galvą beveik prie pat krūtinės Arsinoja stengėsi susigūžti ir pasidaryti kone nematoma. Vienas iš čia besibūriuojančių žvilgtelėjo į ją, ji atsitūpė ir

apsimetė, kad ieško smėlyje pamesto papuošalo. Žarstydama vėsias smiltis ji ištempė ausis ir ėmė klausytis. Pats veiksmas – klausymasis – paslapčia jai atrodė toks pat natūralus, kaip ir kvėpavimas.

– Romėnai? Ptolemajų rūmai? – klausė jauniausias iš visų, ne daugiau kaip keturiolikos metų berniukas. Jis kalbėjo toliau, bet Arsinoja nesuprato jo paskubomis tariamų žodžių. Jos ausyse skambėjo tik vienas žodis – *romėnai*.

Garbingo amžiaus vyras, veikiausiai jaunėlio senelis, suskubo jį pataisyti. Arsinojai pavyko nugirsti tik sakinio nuotrupą – „prie Kanopų vartų". Arsinojai to pakako. Ji apsisuko ir bėgo atgal per sodus mažų gatvelių link. Dabar ji negalėjo grįžti į rūmus. Galbūt jau niekada negalės. Greitai karališkas žemes užplūs romėnai. *Tavo tėvas nėra atlaidus žmogus.* Dabar ji suprato, ką norėjo pasakyti eunuchas. Dvejus, o gal daugiau, metų ji praleido Berenikės rūmuose. Ji sėdėjo prie to paties stalo ir dalijosi su ja maistu, net patarimais. To pakako, kad būtų laikoma išdavike.

Arsinojos kojos nešė ją per turgų, pro Tichės šventyklą, į patį miesto centrą. Ji lėkė pro girtus vyrus, pro storus asilus ir moteris, pardavinėjančias audinius, vynuoges ir pupeles. Ji prabėgo pro didingus namus, raudonomis čerpėmis dengtais stogais, ir šventyklėles su terasomis, papuoštas dievus vaizduojančiais frizais, per susiraizgiusias gatveles, atsiduodančias žuvimi, ir prašmatnias alėjas, kuriose rikiavosi geriamojo vandens fontanai, pro akmeninius namus, už kurių po truputį ėmė matytis vis daugiau trobelių mediniais stogais. Ji bėgo tol, kol nebegalėjo užuosti jūros kvapo.

Lūšnelės ėmė retėti ir galiausiai prieš akis atsivėrė tuščias laukas, pilnas pažaliavusių akmenstulpių ir marmuro statinių. Kapavietės. Mirusiųjų miestas. Ji buvo girdėjusi apie šią vietą, kurioje buvo laidojama nekilmingųjų kaulai, bet niekada nebuvo jos mačiusi savo akimis. Jos protėviai buvo palaidoti rūmuose. Jų stiklinės akys žvelgė per jūrą į Makedoniją. Šios kuklios kapavietės priglaudė žydų, asirų ir afrikiečių, atklydusių į didįjį Nilo deltoje

esantį miestą, kaulus. Mirusiuosius lydėjo tyla. Arsinoja slankiojo tarp jų kūnų namų drebėdama. Paskutinis saulės žybsnis užgeso horizonte ir viską apgaubė nakties vėsuma.

Jos pilvas garsiai gurgė. Ji žinojo, kad dabar jis gurgė dėl alkio ir kad galėjo kurį laiką pakentėti. Ji nepamiršo pamokų, išmoktų pirmosiomis Berenikės surengto perversmo dienomis. Arsinoja žinojo, kad su trupučiu maisto ji galėjo iškentėti kelias dienas ir suprato, kad vėl turėjo pratintis prie tokių garsų. Šįkart ji buvo visiškai viena. Mirinė nežinojo, kur ji yra, Ganimedas paliko ją likimo valiai, o jos raudonbarzdis sargybinis buvo negyvas.

Tiek daug mirties, – pagalvojo ji, žvelgdama į lauke eilėmis išsirikiavusias kapavietes. Šalimais taip pat buvo apstu lavonus žyminčių akmenų, jie driekėsi tolyn, kiek tik prietemoje galėjo užmatyti akys. *Ar Berenikė greitai prisijungs prie jų?* Nuo šios liguistos minties smarkiau suplakė širdis, tarsi būtų ištarusi ją garsiai. Arsinoja apsižvelgė aplink, tikėdamasi kaip nors pamiršti, kaip nors atsikratyti tamsių minčių. Akimis užkliuvo už juoduojančios dėmės – už įėjimo į urvą. Ji žiūrėjo į jį primerkusi akis tol, kol suprato, kas tai yra. Tai nebuvo urvas, tai buvo kai kas daug geresnio – įėjimas į katakombas. Ji sulaikė kvėpavimą ir nubėgo prie jo. Bėgdama galėjo patraukti kieno nors dėmesį, bet ji žinojo, kad čia galės praleisti naktį.

Apačioje blausiai degė deglas, apšviesdamas taką lankantiems mirusiuosius, pamanė ji. Jos protėvių kapavietės buvo sandariai uždarytos ir saugomos, bet šiose, paprastų žmonių, kapavietėse kažin ar buvo saugojimo reikalaujančių vertingų daiktų. Veikiausiai čia ji ras tik kaulus ir bjaurų tvaiką.

Yrančių ir pūvančių kūnų kvapas pasitiko ją vos tik ėmė leistis žemyn. Šie kūnai aiškiai nebuvo paruošti kitam gyvenimui, nebuvo balzamuoti nemirtingomis dievų sultimis. Prisidengusi tunikos kraštu nosį Arsinoja lipo žemyn smiltainio laiptais į mirusiųjų namus, it Odisėjas leidosi į pasmerktųjų šešėlių pasaulį.

Deglo liepsna tamsoje apšvietė ne daugiau nei dešimties žingsnių spinduliu. Ji susirietė į kamuoliuką šio šilto spindulio paribyje. Kojos linko iš nuovargio. Jai reikėjo poilsio. Poilsio ir maisto, tačiau pastarojo teks palaukti, kol ateis rytas, o gal net dar ilgėliau. Arsinojos mintys skriejo miesto gatvėmis, už rytinės sienos, į tėvo stovyklą. Ten ji paaiškintų Kleopatrai, kas nutiko Berenikei perėmus valdžią, kad ji neišdavė tėvo ir kaip ji vargu ar padarė ką...

– Ką čia turi? – pasigirdo berniuko balsas. Arsinoja atmerkė akis tamsoje. – Ir ką aš turėčiau daryti su šiais šešiais variokais?

– Aš maniau... aš maniau... aš maniau, kad monetos auksinės, – atsakė kitas drebėdamas.

– Kiek kartų turėsiu tau kartoti? Auksas nelimpa, kai suleidi į jį dantis.

– Mes... mes galėtume už juos nusipirkti šiek tiek maisto.

– Maisto? – atsakė pirmasis. – Kur tu, sakyk, gausi už tai maisto?

Jų tarmė rėžė Arsinojai ausį, bet ji prisivertė toliau klausytis. Jai reikėjo išmokti taip kalbėti. Kitaip jos niekada nepalaikys gatvės valkata.

Jų balsai pritilo. Vyresnysis pastūmė jaunesnįjį į šoną.

– Užčiaupk savo srėbtuvę, – sušnypštė jis. – Čia kažkas yra.

Arsinojos pirštai ėmė tamsoje apgraibomis ieškoti peilio. Ji pasuko ir ištraukė jį iš įdėklo, bet nepakankamai greitai. Grubi ranka išmušė jį jai iš rankos.

– Griebk jį, – liepė jis savo draugui ir suėmė ją už pečių. – Gražų peilį nešiojiesi, peliūkšte. Ir kokie prašmatnūs tavo skarmalai. Iš kur pas tokią pasmirdėlę kaip tu tokie prabangūs drabužiai? – šaipėsi jis. – Ajaksai, atrodo, kad dievai vis dėlto mums šypsosi.

Akies krašteliu Arsinoja dirstelėjo į kitą berniuką – ne daugiau nei aštuonerių metų, dar nesubrendusį jaunuolį, nedrąsiai linkčiojantį. Jo rankos, kuriose laikė peilį, virpėjo.

– Duok šen savo drabužius, – liepė jai vyresnis berniukas, – ir gal nenužudysim tavęs lėtai.

Arsinoja, it laukinė, it beprotė, suleido dantis į jo odą. Iš berniuko burnos išsiveržė keiksmažodžių virtinė, iš kurių ji suprato gal tik pusę. Tada jis rėžė jai iš peties per burną. Arsinoja pargriuvo ant kelių ir ėmė apgraibomis, pasiremdama rankomis, ropoti grublėta žeme, kol jos pirštai užčiuopė kažką kieto, primenančio pailgą, ploną akmenį. Ji sugriebė jį ir stipriai juo užsimojo. Šįsyk ji buvo pakankamai vikri. Įtempusi rankos raumenis, ji tvojo jaunuoliui į smilkinį. Jos užpuolikas nugriuvo, o jo jaunasis bendražygis suklykė ir išmetė iš rankų peilį.

– Užčiaupk savo srėbtuvę, – sudrausmino jį Arsinoja, atkartodama naujai išmoktus žodžius. Jos rankos virpėjo, bet balsas – ne. Kraujo srovelė nubėgo vyresniojo berniuko kakta. Dabar Arsinojai jis pasirodė esąs jaunesnis nei prieš tai. Galbūt jis, kaip ir ji, regėjo vos vienuolika vasarų.

– Tu nužudei jį, – sušnibždėjo berniukas.

Jos širdis daužėsi kaip pašėlusi. Pirmą kartą Arsinoja pažvelgė į rankoje spaudžiamą ginklą. Tai buvo visai ne akmuo, o kaulas. Savo išvaizda jis priminė šlaunikaulį. Ganimedas privertė ją išmokti visas kūno dalis po to, kai užtiko ją vartant Hipokrato veikalą. Tada ji vedžiojo nupieštus skeletus žieduotais pirštais. Kokia neatpažįstama ji turėjo atrodyti dabar – gniaužianti rankoje ginklu tapusį kaulą, kaip laukinė, gyvenanti tolimose aukštutinio Nilo žemėse, nemokanti nė žodžio graikiškai. Pakako vos vienos dienos už rūmų sienų, kad taptų žudike. Ji nežinojo, ar turėjo jausti pasididžiavimą, ar gėdą.

Nedrąsiai ji bakstelėjo koja parkritusį berniuką. Pro sandalo tarpą kyšantys kojos pirštai palietė šiltą ir sunkų jo kūną.

– Aš tik apsvaiginau jį. Jis atsigaus, – tarė ji tvirtai, nors pati tuo abejojo.

Keista energija pulsavo jos kūnu, kai ji atsisuko į jaunesnį berniuką. Išsigandęs jis susigūžė nuo jos žvilgsnio.

– Aš tavęs neužgausiu, – tarė ji nuleidusi pečius.

Berniukas paskubomis, tyliai jai linktelėjo. Staiga ji pabijojo, kad jis pradės verkti.

– Eikš. Juk jis negražiai su tavimi elgėsi, – tarė Arsinoja, mestelėjusi žvilgsnį į prie jos kojų gulinčią būtybę. Ji nerodė jokių gyvybės ženklų. Gal ji tikrai jį nužudė? Bet juk berniukai neturėtų taip lengvai mirti? Jeigu žudyti buvo taip lengva, kodėl apie tai buvo rašomos šlovinančios dainos? Jeigu sielos buvo tokios trapios ir baikščios kovoje, ar Hektorą nužudęs Achilas buvo vertas šlovės?

– Jis buvo mano pusbrolis, – sumurmėjo vaikas, įsmeigęs akis į žemę.

Jos pilvas vėl sugurgė. Ji nežinojo, ką daryti.

– Ajaksai, ar norėtum ko nors užkąsti?

Arsinoja džiaugėsi, kad prisiminė jo vardą. Kreipimasis vardu buvo galingas įrankis.

– Tu turi maisto? – paklausė jis nekantriai. Arsinoja matė alkį jo plačiai išplėstose akyse.

– Ne, bet žinau, kur galėtume jo gauti.

Jos rankos glostė rankoje laikomą kaulą. Jai patiko jausti jo svorį savo rankoje. Be to, suvaldyti jį jai sekėsi kur kas lengviau nei peilį.

– Ar žinai, kur galėčiau parduoti šiuos drabužius?

Jis linktelėjo, neatitraukdamas akių nuo jos rankoje laikomo kaulo.

– Žinau. Pažįstų moterį, kuri supirkinėja tokius daiktus.

– Nuvesk mane pas ją ir paimk tą peilį.

Žvilgtelėjęs į savo pusbrolio kūną berniukas griebė peilį ir nuskubėjo laiptais aukštyn, brėkštančios naujos dienos link.

Alkis yra stipresnis net už kraujo ryšį. Tai buvo pirmoji jos pamoka. Pamoka, kurios išmoko pati.

Kai jie priartėjo prie saulės šviesos, berniukas atsigręžė į ją, kaip Orfėjas į Euridikę, sustojo ir žiojosi kažką sakyti.

– Kas tau?

– Negali neštis šito su savimi, – tarė jis, parodydamas į kaulą, vis dar spaudžiamą jos pirštų. – Žinai, mirusiųjų ramybės sutrikdymas žada nelaimes.

Tai buvo tiesa, tai išties galėjo atnešti nelaimę. Arsinoja gerai žinojo prakeiksmus, kurie lydėjo kapų plėšikus ir bepročius, kurie drumsdavo gerų žmonių kapų ramybę.

– Mirusiesiems jo jau neprireiks, – tarė ji, pagauta naujo jai įžūlumo, – o man prireiks.

VYRESNIOJI

Mūšis slinko kaskart vis labiau artėdamas prie Aleksandrijos miesto vartų. Pirmieji Archelajo laiškai buvo kupini vilties. Jis smulkiai aprašinėjo kariuomenės pergales keliantis vakarinėmis Nilo žiotimis, jis net juokavo, pasakodamas, kaip vienas iš jo vyrų nukrito nuo žirgo vidury upės ir likusią kelionės dalį baigė įsikibęs į arklio uodegą. Atrodė, kad jis didžiavosi savo jaunais kariais. Taip pat paminėjo, kad jo žvalgai įtaria, jog Gabinijaus armijos dydis yra išpūstas. Tačiau vos tik jos vyras susirėmė petys į petį su Romos legionais, jo tonas išsyk pasikeitė. Nepaisant to, kad jis stengėsi blogas naujienas užgožti geromis, Berenikė lengvai išskaitė tiesą tarp eilučių. Jos pėstininkai buvo išžudyti, o raitininkų kavalerija, nors ir laimėjo kelias nereikšmingas pergales, dažniau patyrė pralaimėjimus. Jie buvo pranašesni. Dėl to nekilo jokių abejonių. Kasdien ji, virpėdama iš nekantrumo ir baimės, laukė pašto karvelio iš Archelajo, o naktimis negalėdavo sudėti bluosto ir kentėjo tamsoje. Nors Meritmuta užtikrino ją, kad jos liga nebuvo susijusi su nuodais, kuriuos ji paruošė – „prisiekiu savo gyvybe, mano karaliene“, – Berenikė ja netikėjo. Silpnumo akimirką, ilgėdamasi artumo, kurio nebuvo nenusipelniusi, ji įsileido vyrą į savo lovą, o dabar sulaukė už tai atpildo. Nuodai savo nagais išgramdė kūdikį iš jos įsčių. Ji nebuvo verta tapti motina, ji nebuvo pakankamai stipri.

Tik po jūrą pabirus pirmiesiems aušros spinduliams, ji pagaliau aprimdavo ir norėdavo miegoti visą rytą, negalvodama apie savo bėdas. Bet ji to nedarė. Parodžiusi savo silpnumą per pastarąsias kelias dienas, kurias praleido neišeidama iš savo apartamentų, dabar turėjo parodyti savo stiprybę. Buvo svarbu priminti Aleksandrijai, kad ji vis dar turėjo karalienę.

Berenikė perėjo per kambarį ir atitraukė užuolaidas. Danguje nebuvo nė debesėlio, horizonte kilo saulė, raudonai nudažydama jūros vandenis. *Kraujas*. Jeigu ji būtų prietaringa, šis ženklas tikrai nežadėjo nieko gera. Staiga pilvą pervėrė skausmas. Berenikė pirštais užgniaužė paslaptingą sopėjimą. Tai nieko rimta. Tai tik priminimas apie gyvybę, kuri užgimė ir mirė jos viduje, daugiau nieko.

– Meritmuta! – sušuko ji. Mergaitė turėjo stovėti prie jos lovos. Ji pažadėjo, kad nepaliks jos nė akimirkai. – Meritmuta!

Vario spalvos veido mergaičiukė skubiai prisistatė. Net jei ir tai, kad buvo labai anksti ir kad virš rūmų tvyrojo nelaimės nuojauta, trikdė Meritmutą, ji to visiškai neparodė. Ji buvo graži ir gaivi, kaip visada. Galbūt tai buvo tikros stiprybės požymis – gebėjimas plaukti per audrą, nesijaudinant nei dėl alkio, nei dėl nuovargio.

– Mano karaliene, – nusilenkė Meritmuta.

Per tuos trejetą metų, kuriuos mergaitė praleido rūmuose, ji visiškai nepaisė rūmuose priimtų manierų ir prisiminė jas tik dabar, kai jau buvo per vėlu. Tame buvo galima įžvelgti šlakelį ironijos.

– Ar naktį neatėjo žinučių? – Berenikės klausime skambėjo neviltis. Ji turėjo pareikalauti susiremti mūšyje su tėvu, o ne likti kirmyti čia, rūmuose. Būdama stovykloje ji žinotų padėtį ir jai nereikėtų laukti ugnies signalo ar pašto karvelio.

– Ne, mano karaliene, nė vienos, – atsakė jai Meritmuta. – Nieko negirdėti.

Berenikę apėmė noras daryti ką nors, nesvarbu ką, net jei ir puikiai žinojo, kad čia, Aleksandrijoje, nebuvo galima padaryti nieko, bent jau nieko reikšmingo. Ji giliai įkvėpė.

– Sukviesk mano patarėjus, – liepė mergaitei, – pasakyk, kad už valandos susirinktų atrijuje pasitarti.

– Jūsų... Jūsų patarėjus... – išlemeno tarnaitė.

– Taip, mano patarėjus. Esi kurčia ar tiesiog kvaila?

Ji keikė Meritmutą ir savo pačios bejėgiškumą. Ji paprašė jos nuodų dėl svarbios priežasties. Kam saugoti gyvybę, kurią likimas iš jos ir taip būtų atėmęs? Kokia dalia lauktų jos pagimdyto sūnaus tėvui nusiaubus miestą? Pritrėkštų vaikelio galvutę prie akmens, o gal net tiek neišgyventų. Gailėjimasis buvo vienas iš silpnumo požymių.

– Bet, mano karaliene, Dritonas išjojo kartu su Archelaju į mūšį, – nedrąsiai, tarsi kalbėtų su vaiku ar su pamišėliu, paprieštaravo mergaitė. – O eunuchas... Jūs išvarėte jį. Ir...

– Tada pakviesk Taisą, – piktai nutraukė ją Berenikė. Ji nenorėjo girdėti vardų tų, kurie ją paliko arba netrukus ketino tai padaryti. Jai rūpėjo tik tie, kurie liko.

– Deja, Taisas dingo po to, kai mūsų kariuomenė susirėmė su Gabinijaus vyrais.

– Prakeiktas Taisas, – iškošė pro dantis Berenikė, labiau tikėdamasi tuo padaryti įspūdį, o ne dėl kokios kitos priežasties. Tai visiškai nestebino. Jos paliegėlis patarėjas nesugebėjo parodyti savo charakterio lengviausiu laikotarpiu, tad ko gi buvo galima tikėtis iš jo papūtus priešpriešiniam vėjui.

– Tai menka netektis. Pakviesk tada Nerėją ir to pakaks.

Kokia likimo ironija – vienintelis šalia likęs vyras buvo tas, kurio klasta ir neištikimybe ji visiškai neabejojo.

Meritmutos balsas drebėjo, kai ji atsakė:

– Senolis taip pat mus paliko.

Pastarieji smūgiai, kurių sulaukė vienas po kito, buvo skaudūs. Viskas prasidėjo nuo Pietono ir jo sąmokslo su tėvo meiluže. O dabar ir likusieji patarėjai apleido ją ir iškeliavo arba pas jos tėvą, arba į pomirtinį pasaulį.

– Ką turi omenyje? – Berenikė bandė prisiminti, kaip Nerėjas atrodė, kai ji matė jį paskutinį kartą. Ji sunkiai prisiminė, bet spėjo, kad jo amžiaus vyras galėjo numirti bet kurią akimirką. – Kodėl man išsyk to nepasakei?

– Tai nutiko tada, kai Jūs sirgote, – teisinosi mergaitė, – ir aš pagalvojau, kad geriau Jums to nesakyti.

Berenikė bandė užgožti skausmą beširdžiais žodžiais:

– Žmonės miršta. Senyvi žmonės miršta dažniau. Tai nieko nereiškia...

Staiga Berenikė nutilo. Meritmutos veidas, iš kurio paprastai nebuvo galima nieko išskaityti, dabar jai kalbėjo gryną tiesą.

– Vadinasi, jis nemirė. Jis taip pat mane paliko.

Ji turėjo tai numatyti – tas, kuris vieną kartą išdavė, labai tikėtina, kad išduos dar kartą. Šios pamokos išmoko labai seniai iš savo tėvo. Pastarasis pirmiausia išdavė jos motiną, o po to ir ją, savo pirmąją palikuonę.

– Kalbama, kad jis išvyko į Antijochėją pasirūpinti vienu Seleuko nesantuokiniu vaiku.

– Seleuko... – negalėdama patikėti, išlemeno ji.

Pasirodo, kad ir senus vyrus kamavo kvaili atsidavimo priepuoliai. Po šitiek metų jis vis dar mylėjo Selėnę, mirusią Selėnę, ir mylėjo taip stipriai, kad buvo pasirengęs rizikuoti savo gyvybe dėl jos anūkėlio.

Ką ji padarė, kad neužsitarnavo jų ištikimybės? Gal jie matė jos silpnybes, tas, kurias ji taip stengėsi nuslėpti? Ji juk mokėjo įkvėpti vyrus, įkvėpti juos kovai už ją. Kas nutiko tai moteriai, kuri jojo tarp Seleuko vyrų, tarp vyrų, kurie nekentė jos kiekviena savo kūno dalele? Ji laimėjo jų palankumą žodžiais, ji nustebino

juos savo stiprybe. Berenikė troško, kad nors vienas iš jos patarėjų stovėtų šalia. Ši mintis taip pat atsidavė gailesčiu. Vienintelis, kuriam ji rūpėjo, buvo Pietonas. O ji prakeikė ir išvarė jį. Tik dabar jau buvo per vėlu to gailėtis. Ji turėjo būti stipri ir parodyti Aleksandrijai, kas yra jų karalienė.

– Paruošk vonią ir aprenk mane pasirodymui rūmuose, – liepė ji savo tarnaitei. Ji negalėjo išbūti daugiau nė akimirkos viena su savo mintimis.

Nors Berenikė buvo pripratusi prie tylos, didžiajame kieme tvyranti tyla ją pribloškė. Čia lūkuriavo tik keli sargybiniai, garbaus amžiaus vyrai, bet vien dėl to, kad jų buvo vos maža saujelė, privertė ją pasijusti nejaukiai. Jie netriukšmavo, nesispjaudė ir nejuokavo, kaip kad darydavo už juos jaunesni sargybiniai. Jie buvo pernelyg pasenę tokiems dalykams. Susitaikę su savo likimu, šie vyrai stovėjo stebėdami ir laukdami savo galo. Ta pora sargybinių, kurie saugojo ją, buvo ne ką už juos geresnė, tačiau, juos abu sudėjus, jie bent jau turėjo padorų dantų skaičių. Archelajas maldavo leisti patikėti jai tvirtesnių sargybinių, bet ji atsisakė šios idėjos. Ji nenorėjo, kad vėliau būtų kalbama, jog mūšis buvo pralaimėtas dėl jos gležnumo.

Priartėjus prie karališkojo atrijaus, rūmai atrodė dar niūresni. Keletas dvariškių lūkuriavo prie tolumoje esančių kolonadų, bet net ir jie vengė šios vietos. Pirmą kartą, kiek galėjo prisiminti Berenikė, buvo galima matyti visą nuostabiąją jos tėvo mozaiką grindyse. Dionisas, su varinės spalvos garbanas puošiančiu gebenės vainiku, sėdėjo ant savo leopardo, su vyno ąsočiu vienoje rankoje ir pankolio lazda kitoje. Satyrai šoko, susikibę už rankų, pašėlusiai sukdamiesi aplink dievą. Tolimame kampe, atskirta nuo savo sutuoktinio banguojančia, mėlyna jūra, gulėjo nuoga Ariadnė, jos tamsūs plaukai buvo išsidraikę ant krūtinės. Palikta ir apleista moteris. Tokia pati, kaip ir ji.

Užkopusi Berenikė atsisėdo į savo sostą. Tai buvo jos sostas, o ne Fleitininko. Ji susimąstė, ar sėdėjo jame paskutinį kartą. Nuo pat tada, kai ji stebėjo kruviną brėkštančią aušrą, o gal ir dar anksčiau – kai pirmą kartą pamatė kraują, srūvantį jos šlaunimis, jau tada žinojo, kad jos vyras pralaimės šią kovą. Jo naujai nusamdyti kariai negalėjo atsilaikyti prieš tokią gausybę karių, prieš tokią romėnų gausą. Ji pasismagino ir išsiuntė jį į mirtį.

Valandos slinko lėtai. Saulė keliavo pro langus vis keisdama savo kampą, tarsi ši diena niekuo nesiskirtų nuo kitų. Berenikė pavargo sėdėti soste. Ji pakeitė pozą. Ši paauksuota dramblio kaulo kėdė visada buvo nepatogi. Net ir jos tėvas apkamšydavo ją pagalvėlėmis. Ne todėl, kad jam labai rūpėjo viešos audiencijos. Bet koks pasiteisinimas – medžioklė, pokylis, moteris – visada buvo pakankamai geras, kad jis iš čia išsidangintų. „Geras karalius, – kartą sakė jis, – žino, kada pasiųsti savo patarėją vykdyti jo įsakymo." Ji stebėjosi savo prisiminimais apie jį ir jo kvailomis pamokomis apie tai, ką reiškė valdyti. Ar ji galėjo pasitikėti tais prisiminimais? Prieš daugelį metų, kai jos motina gimdė išsigimusius kūdikius, ar tikrai jos tėvas laikė ją savo įpėdine? O gal visa tai buvo tik keistas vaikiškas sapnas?

– Karaliene Berenike, Spindinčioji, – jos mintis nutraukė šauklio balsas, – pasiuntinys prašo Jūsų audiencijos.

– Įleiskite jį, – atsakė ji. Akies krašteliu ji pastebėjo, kaip susijaudinę sargybiniai stebėjo vertinamai vienas kitą, svarstydami, kuris iš jų pirmasis ims ginti karalienę. Nors, gal labiau tikėtina buvo tai, kad jiems tiesiog buvo nuobodu ir juos jaudino vien jų nereikšmingų gyvenimų smulkmenos. Jai buvo sunku patikėti, kad jiems galėjo rūpėti tai, ar ji gyvens, ar mirs, jeigu tai visiškai nerūpėjo jos patarėjams.

Berniukas, kuris atskubėjo pro didžiąją arką, atrodė jaunesnis nei paprastai siunčiami pasiuntinukai. Jis drebėjo su kiekvienu

žingsniu. Nekilmingieji visada drebėjo nešdami kilmingųjų žinutes. Keletas šerelių – pirmieji prasikalusios barzdos ženklai – virpėjo ant jo smakro. Netrukus jis taps vyru, pagalvojo Berenikė, jis buvo vyresnis, nei jai iš pradžių pasirodė.

– Kokias naujienas atneši? – paragino ji.

– Mano karaliene, aš... aš... – užsikirto jis. – Mano karaliene, aš... – jo balsas nutilo. Jis nužvelgė tuščią atrijų. Net ir šis nekilmingas vaikas suprato, kokiame pavojuje ji buvo. – Nenorėjau Jūsų sutrukdyti.

– Ar tau atrodo, kad mane trukdai? – Berenikė mostelėjo ranka per tuščią kambarį.

– Ne, mano karaliene. Aš...

– Kaip matai, esu viena. Neįsivaizduoju, kas tave verčia manyti, jog mane trukdai, – jos drebanti širdis norėjo dar kuriam laikui atidėti jo žodžius, laikytis įsikibus vilties iki paskutinės akimirkos, nekreipti dėmesio į tiesą ir nesiklaupti mirčiai.

Jis smarkiai išraudo. *Niekada neparodyk jiems savo silpnumo.*

– Nagi, sakyk! – ji nenoromis prisivertė ištarti šiuos žodžius. Ir suspaudė kumščius.

– Mano karaliene, mūšis pralaimėtas. Archelajo nebėra, manoma, kad jis negyvas. Romėnai supa miesto sienas, – jaunuolis greitai išbėrė žodžius, o po to, drebėdamas paliko ją taip pat, kaip ir kiti.

Štai ir atėjo galas. Ją apsupo romėnai, kraujas ir mirtis, ir ji negalėjo nieko padaryti, kad sustabdytų jų puolimą. Ji nebuvo pakankamai stipri ir drąsi, kad pajėgtų sustabdyti klestinčią Romą ir sugrąžintų savo dinastijai prarastą šlovę. Užteks gailėtis ir rodyti savo silpnumą. Berenikė negalėjo sėdėti ramiai ir kantriai. Ji neramiai vaikščiojo po atrijų ir jautė keistą malonumą, mindama Dioniso veidą. Jos žingsniai aidėjo rūmuose ir tai jai teikė savotišką pasitenkinimą. Šis jos žingsnių aidas, kuriame girdėjosi kartėlis

dėl mūšio baigties, bus paskutinis veiksmas, kurį prisimins apie ją, kaip apie karalienę. Tarnai pasakos savo vaikams ir jų vaikų vaikams, kaip bjaurioji Berenikė virė pykčiu ir staugė paskutinėmis savo valdymo dienomis. „Pasisaugok, – sakys jie, apkamšydami savo mažylius nakčiai, – girdėjau, kaip bebaimė būtybė vis dar vaidenasi tarp šių sienų ir staugia Archelajo vardą."

– Archelajau! – raudojo ji savo mirusio vyro, kuris padovanojo jai vienintelį trupinėlį meilės. Tik ar tai tikrai buvo meilė, kaip kad jis tai vadino, ar tiesiog kvailas kaprizas? Ir kas kitas, jei ne ji, buvo kaltas dėl to, kad jis gulėjo mūšio lauke, gaudydamas paskutinį oro gurkšnį? Juk ji atsisveikino su juo amžiams tą pačią akimirką, kai jis paliko jos rūmus. *Nenešiosiu savo įsčiose mirusio vyro kūdikio.* Ji jau niekada negimdys sūnų, net ir pabaisų, kuriuos gimdė jos motina.

Jos ausis pasiekė už durų vykstančių muštynių garsai – besigrumiantys kūnai, sargybinio riksmas, o po to – veriamų durų girgždėjimas. Berenikės širdis apmirė. Visa tai jau buvo nebesvarbu. Ji buvo pasirengusi pasitikti savo mirtį. Ji leido sau visiškai pajusti šią akimirką prieš atsisukdama ir susitikdama akis į akį su savo žudiku. Tačiau prieš ją stovėjo ne mirties šmėkla, bent jau ne ta, kurią tikėjosi išvysti. Ne, tai buvo gerai jai pažįstamas siluetas, toks pat susitraukęs dėl patirto pralaimėjimo, kaip ir ji.

– Pietonai? – jos balsas įsitempė, o paskui pritilo. – Ką čia darai? Kodėl atėjai?

– Mano karaliene...

Jis nuleido savo pavargusias akis. Pažįstamas liūdesys šmėstelėjo jose, kai jis gūžtelėjo pečiais. Jos viduje tūnanti maža mergaitė troško pulti į jo glėbį ir išsiverkti taip, kaip verkė prieš daugybę metų, kai jos motina buvo išvaryta iš rūmų ir jis pažadėjo jai, kad vieną dieną ji taps karaliene. Tik dabar ji jau nebebuvo ta maža mergaitė. Jos mokytojas išdavė ją ir ši išdavystė buvo skaudžiausia iš visų. Jis rengė sąmokslą su moterimi, dėl kurios tėvas nusigręžė nuo jos. Ne, jai nereikėjo jo paguodos.

– Berenike, – iš jo lūpų pasigirdo tik jos vardas, o ne *mano karaliene*, vien tik vardas, be jos titulo. Jis ištarė jį švelniai, taip, kaip tardavo jį vaikystėje. Ji negalėjo prisiversti priekaištauti jam dėl tokio familiarumo. – Berenike, privalai manęs paklausyti. Maldauju tavęs, Berenike. Turi bėgti.

– Bėgti? – jos balse girdėjosi graudulys. – Bėgti?! Bėgti? Bėgti?.. – su kiekvienu pakartojimu šis žodis skambėjo vis beprasmiškiau. – Pabėgti ir palikti savo sostą, savo miestą? – Pietono prašymas pabėgti skambėjo absurdiškai.

– Berenike, – *vėl tas pats vardas, apgailėtinas, vis kartojamas*, – Maldauju tavęs. Nėra kito kelio. Aš... net ir aš... – Pietonas nutilo, o tada atsitiesė ir pažiūrėjo jai į akis. – Aš pasiunčiau žinutę tavo tėvui. Pasiūliau jam savo paslaugas, visas įmanomas.

Jo lūpos judėjo, bet pro jas tariami sakiniai jai buvo nesuprantami. Daugybę kartų jie, karalienė ir eunuchas, kalbėjosi čia. Negalėjo prisiminti nė karto, kad jo nebūtų šalia – jos šešėlio, jos globėjo. Net ir tada, kai sužinojo, kad jis bendravo su tėvo meiluže, širdies gilumoje žinojo, kad jis tai darė dėl jos, ar bent jau įsivaizdavo, kad daro tai jos labui. Po to, kai supykusi jį išvijo, nemanė, kad jis niekada negrįš. Bet galiausiai jis irgi ją išdavė. Jai nepavyko išsaugoti net jo ištikimybės.

– Galvojai, kad tavo išdavystė mane nustebins? – paklausė ji negailestingai. Dabar ji privalėjo būti negailestinga. – Kada stojai į mano priešų pusę? Neapsimetinėk, kad tai pirmasis kartas.

– Berenike, aš niekada tavęs neišdaviau. Iš visų tavo patarėjų aš vienintelis...

– Iš visų mano patarėjų, – iškošė ji. Ji griebėsi savo seno ginklo – pykčiu bandė paslėpti pažeidžiamumą. – Esi vienintelis, kuris atėjo čia ir prisipažino mane išdavęs. Koks nepaprastai kilnus būdas išsiskirti iš kitų.

– O ką dėl tavęs padarė kiti? – paklausė Pietonas. – Dritonas kovėsi kartu su Archelaju, bet kur jis yra dabar? Ar sugrįžo,

skubėdamas gelbėti tave ir ginti iki paskutinio kraujo lašo? O kur lindi Nerėjas, tas suktas senis? Gal ir jis išnyko nakties tamsoje?

Eunuchas, tarsi koks aiškiaregis, kaip visada viską žinojo. Bet ne, ji nesižavės juo. Ji prakeiks jį ir neklausys jo raginimų, pažadų apie galimybę išgyventi.

– Esi teisus, turėčiau būti dėkinga už tai, kad atėjai pasijuokti iš manęs, kad tau pristigo nuovokos palikti mane vieną, kaip kad padarė kiti.

Berenikė prikando lūpą ir išsyk pajuto kraujo skonį burnoje. Pastarosiomis dienomis jos oda ėmė skylinėti visur – aplink jos akis ir burną, net iki pat kojų pirštų. Taip ant jos kūno reiškėsi jos kariuomenės nesėkmės.

– Neatėjau iš tavęs šaipytis, Berenike. Atėjau, kad pasiūlyčiau tau paskutinę galimybę. Tavo tėvas ketina tave nužudyti. Jeigu nepabėgsi, mirsi.

Tai buvo tiesa. Ji vis dar gebėjo įžvelgti tiesą ir išliks jai ištikima.

– Tuomet aš mirsiu. Ir mirsiu kaip karalienė. Aš ne eunuchas, mano moteriškumas iš manęs nebuvo atimtas. Nenoriu būti prisimenama kaip Ptolemaja, kuri pabėgo ir paliko savo pavaldinius kovoje.

– Berenike... – eunuchas žiūrėjo į ją be galo liūdnomis akimis. – Man labai gaila. Man labai gaila palikti tave čia vieną.

To ji jau negalėjo pakelti. Jai nereikia jo gailesčio.

– Išeik! – it harpija sušuko ji, vydama jį lauk. Jos balsas atsimušė į sienas ir aidėjo dar ilgai po to, kai jis ją paliko.

Eunucho žodžiai persekiojo ją tol, kol atėjo gili naktis. *Bėk. Bėk.* Šis jo patarimas irgi buvo kvailas. Kur jai bėgti? Ji nebuvo tokia, kaip jos tėvas. Ji nesulauks šilto priėmimo Romoje. Ar Pietonas įsivaizdavo, kad ji išplauks upe į Nubiją? O gal turėtų, pertempusi savo laivus per dykumą, vykti į Indiją? Ne, net jei ir norėtų pabėgti, tai neturėjo jokios prasmės. Romos rankos siekė pernelyg toli.

Kai Leda atėjo uždegti žvakių, Berenikė išsiuntė ją iš kambario. Ji žinojo, jog tikėtis užmigti buvo beviltiška. Vaškas tiško ant lėkštutės ir varvėjo ant onikso grindų. Kaip kadaise vaikystėje ji leido vaškui lietis ant rankų – laikydavo pasvirusią dagtį ir leisdavo karštiems vaško lašeliams deginti jos pirštų odą. Vėliau ji nukrapštys vaško likučius. Jei tik dar bus gyva.

Berenikė sielvartingai spaudė prie krūtinės maitvanagio amuletą. Kokios beprotybės apimta ji pasikabino šį pakabutį ant kaklo? Juk Muta, ramybės jai neduodanti dievų motina, taip pat kaip ir jos motina, negali apsaugoti jos. Ji jau ketino nusitraukti amuletą nuo kaklo, bet kažkas tarsi sustabdė jos ranką.

Ir kodėl ji nepagalvojo apie tai anksčiau? Ją buvo apnikusios pykčio protrūkių ir proveržių pagimdytos mintys. Išprievartauta, raudanti moteris iš Tėbų. Jos vyras – nejudantis, pasmaugtas lovoje. *Galbūt kada nors galėsite praleisti pietinėje karalystėje daugiau laiko...* Berenikė vis dar galėjo pasikviesti Meritmutą. Jos tarnaitė tikrai žinotų slaptų kelių, kuriais ji galėtų pabėgti iš rūmų nepastebėta. Štai ir buvo eunucho pasiūlyta išeitis – *bėgti*. Žinojo vietą, kur galėtų prisiglausti ir kur romėnai jos neieškotų.

Ji nuleido pirštą prie ugnies ir laikė tol, kol pajuto, kaip liepsnos apglėbia jį. Berenikė galėjo įsivaizduoti save Tėbuose, tarp merdinčio miesto griuvėsių. *Bet ką aš ten veikčiau?* – pašaipiai paklausė vidinis balsas, tas pat balsas, kuris persekiodavo ją sunkiausiomis akimirkomis ir kuris priminė jai užkimusį motinos balsą. *Ar rasi ten ramybę tu, ta, kuri buvai karaliene?*

Vaško lašas užtiško ant jos odos. *Niekada neparodyk jiems savo silpnumo*. Šie žodžiai degino labiau nei liepsna, nei tvilkantys ugnies liežuviai. Jos rankos buvo paraudusios ir suteptos. Šis reginys erzino ją.

Ar esi pasirengusi melstis, klūpoti ir lankstytis kartu su žynėmis? O gal vis dėlto esi tėvo dukra? Tada balsas pasikeitė. Dabar jis jau nebepriklausė seniai mirusiai ir pražuvusiai Trifenai. Tai buvo jos

pačios balsas. *O pabėgimas, ar jis atneš man nusiraminimą?* Visi jie – Pietonas, Nerėjas, Dritonas, net ir Archelajas – tik to ir laukė. Jie vis dar laikė ją bestubure moterimi. Ji nepasitrauks į tamsą ir negyvens šešėlyje. Ar mirtis atneš jai kančių? Ji yra karalienė, deivė ir Ptolemaja.

Kai Romos kariai įsiveržė į jos kambarius, Berenikė neverkė. Ji nesipriešino jų grubioms rankoms ir kvailai nemaldavo jos pasigailėti. Aukštai iškėlusi galvą ji pasitiko savo likimą. Kaip senovės faraonai ji oriai pasitiko mirtį.

JAUNĖLĖ

Mažasis Ajaksas laižė granato sultis nuo savo pirštų, mėgaudamasis jų lipniu saldumu. Iš pradžių Arsinojai kėlė pasibjaurėjimą tai, kaip jis laižydavo maisto likučius nuo savo purvinų pirštų, bet dabar ji kone žavėjosi jo atkaklumu. Ji niekada nebuvo mačiusi, kad kas nors mėgautųsi maistu taip, kaip šis gatvėje gyvenantis berniukas, nors ir buvo dalyvavusi ne vienoje puotoje, kurioje teko paragauti pačių įmantriausių patiekalų, gardžios jautienos ir figų, glaistytų saldžiausiu medumi, kurių skonis ilgai išlikdavo burnoje. Dabar ji prisiminė, kaip dvariškiai vos paliesdavo maistą, žaisdavo su viduriais ir siurbdavo padažus, o šis vaikas mėgavosi savaip – gardžiavosi kiekvienu kąsneliu, kurio atsisakytų išrankūs kilmingieji, ir čepsėdavo po kiekvieno kąsnio, šypsodamasis nuo ausies iki ausies.

– Kur eisime? – paklausė jis, tabaluodamas virš kanalo nuleistas kojas. – Kur miegosime šiąnakt?

Berniukas, kurio pusbrolį nužudė Arsinoja, sekė ją visur. Iš pradžių ji bandė juo atsikratyti, išslinkdama tyliai vidurnaktį ar pasislėpdama nuo jo. Kaip ji galėjo pasirūpinti juo, jei vos pajėgė pasirūpinti savimi? Be to, jis praleido visą savo gyvenimą gatvėje ir išmanė jos ypatumus daug geriau nei ji. Tačiau Ajaksas visada ją surasdavo, atskubėdavo pas ją lyg niekur nieko, lyg ji visai nebūtų jo palikusi, o tik netyčia pamiršusi, kaip kad pamirštama skraistė

šiltą dieną. Arsinoja svarstė, ar vyresnysis Ajaksas irgi išbandė tuos pačius triukus, kol galiausiai pasidavė ir susitaikė, kad juo neatsikratys.

Saulė leidosi danguje, ji buvo taip žemai, kad spinduliai šliaužė virš Serapio šventyklos į rytus. Arsinoja žinojo, kad netrukus šviesulys pasiners į jūrą. Prabėgo nemažai dienų nuo tada, kai ji paskutinį kartą matė jūros bangas, bet ji vis dar galėjo jausti druskos skonį burnoje, net ir čia, už pietinės sienos, miesto pakraštyje. Atsitūpusi ir atsirėmusi į akmens sieną ji jausdavosi beveik saugi – užtektų vos vieno šuolio per kanalą, kad atsidurtų katakombų prieglobstyje. Be to, ji greitai suprato, kad šiaurinė dalis priklausė turtingiesiems, tad saugiau buvo likti čia, šalia kanalo ir jo nešamo gėlo vandens. Sūrūs vandenys priklausė turtingųjų teritorijai, jie mėgavosi visomis įmanomomis privilegijomis ir turėjo jas po ranka. Geriausia buvo slėptis čia, toli nuo ano gyvenimo, toli nuo Romos kareivių, o tiksliau, nuo jos tėvo kareivių, kurie būriavosi prie rūmų vartų. Tačiau buvo viena vieta, kurios ji negalėjo prisiversti aplenkti – tai pagrindinė turgaus aikštė. Kiekvieną popietę ji nusivesdavo ten Ajaksą. Iš pradžių, kol dar pinigų kapšelis buvo sunkus nuo monetų, gautų pardavus karališkuosius apdarus, buvo lengva sugalvoti priežastį ten apsilankyti. Vos jiems atėjus į turgų, Ajaksas pradingdavo minioje. Užaugęs gatvėje jis pažinojo daugiau žmonių – pirklių, pardavėjų ir benamių, – nei ji pajėgė suskaičiuoti. O ji pati bastydavosi aplink prekystalius, praeidama pro senę, pardavinėjančią niekučius, kuri dabar nekreipė į ją nė mažiausio dėmesio, pro žuvies pardavėją, kurio kainos, kaip jis ir nuspėjo, išties pakilo pasirodžius romėnams. Mieste ėmė stigti maisto, nes jam reikėjo išmaitinti dešimt tūkstančių papildomų burnų.

Baigiantis kiekvienam apsilankymui, apimta nevilties, Arsinoja užkopdavo laiptais į Poseidono šventyklos viršų ir apžvelgdavo visą aikštę, ieškodama gremėzdiško ir jai gerai pažįstamo pavidalo. *Aš*

grįšiu tavęs pasiimti. Ganimedo atsisveikinimo žodžiai skambėjo mintyse, bet kiekvieną kartą, kai juos prisimindavo, jie skambėjo vis blausiau. Dabar, kai jai liko paskutinės monetos, Arsinoja jau nebegalėjo pasinaudoti tuo pačiu pretekstu, kad jiems reikia ko nors nusipirkti. Jie negalėjo išleisti likusių pinigų, tik ne už tai, ko galėdavo išprašyti gatvėje arba parduoti ką nors pavogus. Be to, giliai širdyje ji žinojo, kad eunuchas negrįš jos pasiimti.

– Mums reikia grįžti į katakombas, – pasakė ji berniukui.

Kiekvieną naktį, kurią praleido už rūmų sienų, praleido ten, katakombų užuovėjoje, toli nuo smalsių akių. Ne toje pačioje vietoje, kur ji smogė didžiajam Ajaksui, bet kitame, netoliese esančiame urve, kuriame pusbroliai buvo įsirengę laikiną būstą.

Ajaksas, pavargęs tupėti, dabar sėdėjo sukryžiavęs kojas ant purvinos žemės ir žvilgčiojo į ją savo tamsiomis, sumišimo kupinomis akimis. Tačiau net jei jis ir nepritarė jos planui ir nesuprato, kodėl ji nusprendė neiti į turgaus aikštę, kaip kad darydavo kiekvieną popietę, jis žinojo, kad geriau buvo nieko nesakyti. Jis tik nežymiai linktelėjo ir greitai atsistojo. „Vieniems skirta vadovauti, o kitiems – paklusti", – prisiminė ji kartą Ganimedo ištartus žodžius. Ajaksas aiškiai priklausė pastariesiems.

Kai jos ranka siekė po kojomis padėto kaulo, berniukas, kaip visada, nepatenkintas susiraukė.

– Žinai, dar ne vėlu jį sugrąžinti į vietą, – tarė jis niūriai. – Kaip tau jau sakiau, nedera vogti iš mirusiųjų. Be to, jis atkreipia visų dėmesį.

Arsinojos pirštai tvirčiau suspaudė šlaunikaulį. Ji įsivaizdavo, kad jis priklausė kokiam nors galingam kariui arba paslaptingų sugebėjimų turinčiam aiškiaregiui. Šiame kaule slypėjo didžiulė galia, be to, suvaldyti jį jai sekėsi kur kas lengviau nei Ganimedo duotą peilį. Nors ir praleido visą amžinybę, treniruodamasi, kaip jį įvaldyti, atrodė, kad į šį naują pasaulį neatsinešė nieko, ką buvo

išmokusi. Kokia jai buvo nauda iš to, kad mokėjo išmesti peilį taip, kad jis įstrigdavo medyje? Jai daug labiau rūpėjo žinoti, kuo galėtų pasinaudoti akis į akį susidūrus su priešininku. Nuo tos akimirkos, kai ji suspaudė kumštyje šį ginklą, atrodė, kad jos kūnas suprato, ką reikia su juo daryti – kada ir kaip stipriai užvožti juo Ajaksui Didžiajam. Ji neketino skirtis su savo kaulu, nepaisant visų kvailų Ajakso Mažojo prietarų.

– Iki šiol jis man nešė sėkmę, – piktai atkirto ji, nors ir žinojo, kad tai buvo nesąžininga jo atžvilgiu. Ajakso Mažojo veide ji išskaitė, kad ir jis galvoja apie savo pusbrolį ir ką jam atnešė šis Arsinojai sėkmę nešantis kaulas. Tačiau berniukas buvo protingas, jis niekada nekalbėjo apie Ajaksą Didįjį, nors ji buvo įsitikinusi, kad jis apie jį galvodavo. Taip pat, kaip ir ji galvodavo apie Aleksandrą ir Ganimedą, apie Mirinę ir Kleopatrą, ir net apie pasmerktąją Berenikę, nors ir kaip tam priešinosi.

Ji nusisuko ir nuėjo, leisdama jam pasirinkti, sekti paskui ją, ar ne. Jai tai buvo visiškai nesvarbu, bet jis visada sekdavo jai iš paskos. Taip ir šįkart, jis šuoliavo ant akmenų jai už nugaros. Galbūt ji elgėsi nesąžiningai su juo, taip šaipydamasi iš jo, bet jam reikėjo, kad kas nors jį saugotų, ir ji, nors ir nenoromis, tai darė. Be kaulo ji nebūtų galėjusi užtikrinti jo saugumo. Štai ką reiškė turėti jaunesnį brolį, įsivaizdavo ji, tikrą brolį, o ne tuos du kraujo brolius, kuriuos pavogė jos motina ir kurių, išskyrus šventes, ji beveik niekada nematydavo.

– Nenorėjau tavęs supykdyti, – tarė Ajaksas, kai jie priartėjo prie katakombų. – Aš tik nenoriu, kad jis atneštų mums nelaimę, tik tiek.

– Žinau, – nuramino jį Arsinoja, kad tik jis laikytų liežuvį už dantų.

Arsinoją apėmė keista, bloga nuojauta, lyg čia kažkas būtų nutikę. Mirusiųjų mieste paprastai tvyrojo tyla, kurią sudrumsdavo

tik keleto gatvės vaikų, tokių kaip ji, Ajaksas Didysis ir Mažasis, prisiglaudusių katakombų labirinte, balsai. Šįkart čia tvyranti tyla buvo kitokia. Ji klausėsi savo kvėpavimo, ramaus ir vienodo, palyginti su neramiu Ajakso širdies plakimu. Arsinoja klausėsi savo širdies plakimo, kol staiga baisus riksmas perskrodė orą.

Šis balsas buvo jai pažįstamas. Ji būtų galėjusi atpažinti jį bet kur, net ir čia, net jei išgirsti jį čia atrodė visiškai neįmanoma. Tai buvo Aleksandro balsas. Jis ieškojo jos, nepaisant to, kad visi kiti ją pamiršo, ir jis surado ją čia. Arsinoja pasileido bėgti.

– Palauk! – sušuko Ajaksas. – Neik ten.

Jis buvo teisus, Arsinoja tai suprato, nes ji vargu ar galėjo apginti savo draugą kaulu ar peiliu. Tačiau tai buvo nesvarbu. Ji turėjo jam padėti, nes jis nuėjo ilgą kelią, kad surastų ją čia. *Likimo deivės retai kada atsiunčia tokių draugų, kaip jis.*

Nepaisydama sveikos nuovokos, ji pasuko ten, iš kur sklido riksmai, skubėdama pro kolonomis apstatytus mauzoliejus, pro jų fasadus, pamėgdžiojančius kolonomis apstatytus namus su kobalto frontonais. Šmurkštelėjusi pro jai labiausiai patinkantį frizą, kuriame buvo vaizduojamas ant piestu stovinčio žirgo sėdintis Ptolemajas, *Mylintis brolį*, suvaręs savo kardą į puolusio perso gerklę, ji paskubomis, smarkiai plakant širdžiai, sukalbėjo maldelę Serapiui. Tada ji bėgo tolyn, pro mažesnius antkapius, pirmuosiuose iš kurių buvo vaizduojami kapuose gulintys, o už jų prasidėjo tie, kuriuose buvo išraižyti paprasti piešiniai – vyras, sėdintis ant raudono suolo, moteris, glaudžianti kūdikį prie krūtinės. Arsinoja lėkė taip, tarsi ji neturėtų kito pasirinkimo, tarsi negalėtų sustoti, net jei ir norėtų.

Kai ji pasuko pro paskutiniuosius antkapius į vietą, kurioje iš žemės kyšojo vien mediniai stulpai, ji pamatė juos – vyrą, o tiksliau, greitai juo tapsiantį jaunuolį, prirėmusį Aleksandrą. Rankoje jis laikė peilį.

– Iš manęs nevogsi, vaikigali, – iškošė jis pro dantis.

Arsinoja nesuprato, ką atsakė Aleksandras. Tai buvo visiškai nesvarbu. Ji puolė prie Aleksandro užpuoliko ir tvojo jam kaulu per kojas taip stipriai, kaip tik galėjo. Jis susmuko ant kelių, o jo peilis, keliskart apsisukęs ore, nukrito ant žemės. Iš jo lūpų pasipylė keiksmažodžių virtinė, pusės kurių Arsinoja nesuprato. Neįtikėtinu greičiu Aleksandras sugriebė nukritusį peilį ir įsmeigė jį į užpuoliko gerklę. Kraujas pliūptelėjo iš žaizdos gausiomis čiurkšlėmis, jaunuolis suaimanavo ir nugriuvo į žolę. Tada jo kūnas nurimo ir kraujas nustojo tekėjęs.

– Aleksandrai, – atsisuko Arsinoja, kad apkabintų savo draugą.

Prieš pakeldamas į ją akis, jis nusivalė kraują į savo dėmėtą tuniką. Jo akys buvo kitokios. Tai nebuvo pilkai žalios Aleksandro akys, jos buvo tamsios ir apsiblaususios, tokios pat kaip ir jos.

– Kaip mane pavadinai? – paklausė jis, palenkęs galvą į šoną. Dabar, kai galėjo gerai į jį įsižiūrėti, pamatė, kad jis buvo visiškai nepanašus į jos rūmų draugą. Jis buvo to paties amžiaus, panašaus sudėjimo, bet daugiau niekuo į jį nepanašus. Jis net kalbėjo kitaip nei Aleksandras. Kokia kvaila ji buvo manydama, kad jos vaikystės draugas, atsisakęs rūmų gyvenimo, atsekė ją čia.

– Niekaip, – sumurmėjo ji.

– Aš Kerberas, – išsišiepė berniukas.

Kerberas – trigalvis Hado šuo. Arsinoja būtų nusišypsojusi, jei nebūtų pajutusi kaulus nusmelkiančios baimės. Ji buvo pastebėjusi, kad ne visi, bet daugelis gatvės vaikų turėjo baisius vardus. Net ir tie, kurie nesirinko šiurpą keliančių vardų, retai kada vadinosi savo tikrais vardais. Ajaksas buvo Ajaksas Mažasis, o jo pražuvęs pusbrolis buvo Ajaksas Didysis – du garsiojo poeto poemoje apdainuoti kariai. Arsinoja abejojo, kad jų motinos, kad ir kokį žemą luomą užimančios, būtų išdrįsusios suteikti savo sūnums tokių didingų asmenybių vardus.

– O tu turi vardą? – paklausė berniukas, įsistebeilijęs į ją su susidomėjimu. Jis žiūrėjo į ją nesikuklindamas. Jis buvo gana įžūlus.

Arsinoja papurtė galvą. Ji nežinojo, ką atsakyti į jo klausimą. Ji net neturėjo gatvės vardo.

– Aš esu *Niekas*, – atsakė ji. Kaip Odisėjas[38].

– Taip, matau, kad *Niekas*, – nusijuokė jis. – Kaip *Niekas*, turi visai neblogą smūgį. Ką čia turi?

Ji kilstelėjo kaulą, kad parodytų jį, bet išlaikė atstumą. Ką gali žinoti, kas per vienas yra šis berniukas, pakliuvęs į bėdą katakombose?

– Tu nesi *Niekas*, – sušuko jis patenkintas. – Tu esi Osteodora. *Osteodora* – ta, kuri nešasi kaulą.

Jaukiai įsitaisiusi tarp dviejų savo bendražygių kūnų, ji jautėsi saugi. Ramiai besikilnojančios jų krūtinės ramino jos širdį. Ji neturėjo priežasčių jaustis blogai. Čia buvo šilta, jos skrandis buvo pilnas, na, bent jau artipilnis, ir niekas negalėjo jos čia nuskriausti. Mėnuliui pakilus aukštai nakties danguje, jos mintys klaidžiojo tamsoje, kol išskriejo iš katakombų į rūmus, pas tuos, kurie mirė, ir pas tuos, kurie netrukus mirs. Ji daugiau nebeskraidydavo naktimis, tik šliaužiodavo.

– Osteodora, – kaulėti pirštai baksnojo jai į šonkaulius. – Negali miegoti visą dieną.

Ji dar tvirčiau sumerkė akis, tikėdamasi, kad taip pavyks užgesinti brėkštančią aušrą. Gulėdama čia ji jautėsi gerai ir saugiai. Vos atsikėlus ji bus priversta akis į akį susidurti su tos dienos pavojais.

– Dooooraaaaa! – sušuko Ajaksas savo baikščiu balsu.

– Dora, juk sakiau tau šimtus kartų, kad priplosiu jį, jei tu jo nenutildysi.

[38] Homero *Odisėjoje* Odisėjas pasivadino *Nieku*, nes nenorėjo išduoti savo tapatybės (*vert. past.*).

– Dora! – spiegė mažylis.

Ji atmerkė akis. Kerberas buvo nučiupęs Ajaksą už ausies ir žnaibė jo kūną taip stipriai, kad ant jo ėmė rastis raudonų dėmių.

– Nekankink jo, – subarė ji.

Vyresnis berniukas atsiduso. Jis niekaip negalėjo suprasti, kodėl ji neatsikratė Ajaksu, kodėl maitino jį ir mokė, kaip elgtis su peiliu. „Man paliko jį, kad juo pasirūpinčiau“, – bandė paaiškinti ji. Tai nepadėjo, bet ji nežinojo, kaip kitaip paaiškinti tą ją apsėdusį kaltės jausmą. Be to, Kerberas to nesuprastų. Kiek jai buvo žinoma, jis visiškai negalvojo apie tą vyrą, kurį nužudė tądien, kai jie susipažino. Tuo tarpu mintys apie berniuko pusbrolį ir katakombose krauju pasruvusią jo galvą persekiojo ją iki šiol, nesvarbu, kad ir kiek daug dienų spėjo prabėgti. Vėsesnėmis naktimis, kai jos draugai ramiai miegodavo, jos skaudanti širdis vylėsi, kad Ajaksas Didysis buvo gyvas. O kai pakildavo saulė, ji jausdavosi dėkinga už jo mirtį ir sėkmę, kurią ji jai atnešė, ir už Kerberą.

Jų trijulei skinantis kelią triukšminga gatve, Ajaksas Mažasis bėgo priekyje. Jis turėjo tiek draugų, kiek ji ir Kerberas kartu sudėjus. O tai jiems buvo itin naudinga. Ji vis primindavo tai Kerberui. Ajaksas ir jo meili, draugiška šypsena išgaudavo jiems visas dienos naujienas. Jis greitai sužinodavo, kurio iš pirklių šiandien nėra, kuris nusamdė naują sargybinį, o kuris gavo naują prekių siuntą. Pastaroji informacija buvo pati vertingiausia. Romėnų gausa reiškė, kad reikėjo išmaitinti daugiau burnų ir tokių, kurios buvo daug svarbesnės už elgetaujančių vaikų, tokių kaip ji.

– Šiandien bus gera diena. Aš tai jaučiu. Ė, ar girdi? – sušnibždėjo Kerberas.

– Kodėl taip sakai? Kuo ji skiriasi nuo vakarykštės? – ji bandė tarti žodžius, pamėgdžiodama jo tarimą.

– Tu vis dar kalbi juokingai, – pasišaipė jis.

– Aš kalbu geriau nei tu.

– Cha, tikrai geriau.

Ji nusijuokė iš jo tarsenos ir jo švytinčio veido. Jis kartais tyčia kalbėdavo su ryškiu akcentu, kad išbandytų ją ir patikrintų, kaip ilgai jai pavyks jį pamėgdžioti. Ji neklausinėjo jo apie jo tarmę, turbūt jis turėjo savų paslapčių. Kad ir tai, kur išmoko nužudyti žmogų vienu peilio dūriu.

– Eikš, – jos akys stebėjo minią. – Kodėl sakai, kad šiandien bus gera diena?

Jos pilvas gurgė iš alkio. Geromis dienomis jiems pavykdavo gauti maisto prieš bado nagams susmengant į jų pilvus ir iščiulpiant jų jėgas.

– Nes turiu paslaptį. Žinau, iš kur gausime maisto.

Ji ištempė ausis.

– Iš kur žinai? Pusė pirklių net neturi ką pardavinėti.

– Žinau vieną, kuris turi, – Kerberas ėmė šnibždėti. – Mes pavogsime maisto iš Beso parduotuvės. Jis palieka ją trumpam kiekvieną dieną. Žinau, kokiu laiku. Ir girdėjau, kad jo geriausias sargybinis susirgo.

Ji sudrebėjo. Besas kėlė jai šiurpą. Tai buvo stambus vyras, kurio šeima atvyko iš aukštutinių žemių. Jis garsėjo ne tik kaip vienas iš turtingiausių miesto pirklių, bet ir kaip pats negailestingiausias. Ji buvo girdėjusi, kad jis nukirto abi rankas savo jaunam padėjėjui, išdrįsusiam iš jo vogti, ir išdūrė elgetaujančiam berniukui akis už tai, kad šis pernelyg godžiai spoksojo į jo prekes. Be to, Kerberas turėjo daug gerų savybių, bet atsargumas nebuvo viena iš jų. „Žmonės retai suabejoja tuščių apkalbų teisingumu“, – samprotavo ji. Kas jau kas, o ji tai tikrai turėtų žinoti. Tačiau, net ir tokiu atveju, Besas nebuvo iš tų žmonių, kuriam norėtų stoti skersai kelio.

– Aš ne... – ji užgniaužė savo prieštaravimą, kai pamatė Ajaksą, grįžtantį per minią – nukabinusį galvą ir susigūžusį. Ji gerai žinojo,

ką reiškė tas veidas ir ta eisena. Nėra gerų žinių, nėra siuntų, kitaip tariant – nieko gera. Ji pažvelgė Kerberui į akis ir gūžtelėjo pečiais:

– Tai skamba kaip gana geras planas.

Patekti į Beso parduotuvę buvo daug lengviau, nei ji įsivaizdavo. Kerberas stovėjo sargyboje, Ajaksas atšovė užraktą, ir netrukus ji ir mažasis berniukas įslinko į vidų. Kai kiti parduotuvių savininkai buvo viską išpardavę, šios parduotuvės lentynos buvo pilnos vaisių, riešutų ir saldėsių. Čia buvo visko, apie ką ji svajodavo. Pirmiausia ji puolė prie anakardžių. Riešutai geriausiai pripildydavo tuščią pilvą, to ji išmoko gana greitai. Ajaksas nuskubėjo rinkti datulių. Jis, kaip ir daugelis jo amžiaus vaikų, mėgo saldumynus.

– Ajaksai, tik neimk datulių. Pavok ką nors naudingesnio.

– Jos yra naudingos, – pro jo burnos kraštus tryško sultys.

– Bent jau paskubėk. Negalime ilgai čia būti.

Ji pasėmė dar vieną saują migdolų į savo ryšulį. Vikriai pririšo jo galus prie savo kaulo. Ji daugiau nebegalvodavo apie tai, kam jis priklausė. Dabar kaulas buvo jos kūno dalis, it jos pačios pirštai.

– Dora, – sušuko jos bendražygis.

– Užsičiaupk, – piktai sušuko ji. Parduotuvės durys girgždėdamos atsivėrė. Ji sulaikė kvėpavimą.

– Atėjote į tinkamą vietą, mano bičiuliai, – kreipėsi vyras į anksčiau nematytus pirkėjus. Osteodora prisispaudė prie sienos. – Man teko garbė aprūpinti ne vieną puotą. Manau, kad dabar, sugrįžus karaliui, švęsime jų tikrai ne vieną.

Akies krašteliu ji matė, kaip kažkoks daiktas nukrito ant žemės. Akimirką jai pasirodė, kad tai buvo Berenikės galva. Osteodora susipurtė, nusikratydama šio reginio. Vizijos dabar aplankydavo ją netikėčiausiomis akimirkomis. Kai aplink buvo tiek mirties, dievai neapleido jos net dienos metu. Vos Berenikės galva virto granatu, prieš jos akis iškilo kita vizija – nustipusi juodoji varna ir į jos

kambarius virstantys kariai. Mirinės verksmas. Mirinė – sumušta. Mirinė – negyva. Tamsus kraujas plūstantis po lova. Kraujas plūdo prieš jos akis tol, kol užtemdė jos akis.

– Jūs, purvini vagišiai! – sušnypštė balsas.

– Bėk, – sušnibždėjo Ajaksas, purtydamas vietoje sustingusią Osteodorą. – Dora, bėk! Greičiau!

Jos draugas puolė į priekį. Vyras nučiupo jį už riešo, bet Ajaksui pavyko išsisukti. Osteodora sugniaužė kumščius. Ji neleis, kad ją persekiotų nei Berenikės, nei Mirinės mirtis. Abi šios moterys priklausė jos ankstesniam gyvenimui. Parduotuvės savininkas grėsmingai artėjo prie jos. Jo burną iškreipė patenkinta šypsena.

– Kur dingo tavo drąsa, mergaite? Eikš, atiduok tai, ką pavogei, ir galbūt nukirsiu tik kelis tavo pirštus.

Jis ištiesė ranką. Tai buvo apmaudi klaida. Vos tik jis ištiesė ją prie jos ryšulio, Osteodora čiupo ją ir suleido dantis į jo minkštą delną. Ji greitai kilstelėjo kelią ir iš visų jėgų spyrė jam į kirkšnį. Kai vyras nuo skausmo susileido ant grindų, ji spruko pro duris į gatvę. Gerai apsižvalgė. Sugrįžti į jų sutartą susitikimo vietą jokiu būdu negalėjo, tik ne iš karto, todėl strimgalviais puolė į priešingą pusę, tolyn nuo kanalo ir katakombų. Jos kojos gerai pažinojo šį gatvelių labirintą, taip pat gerai, kaip ta mergaitė, kuri kažkada pažinojo rūmų aikštes ir portikus.

Vyras nusikeikė, kai ji pralėkdama savo ryšuliu užkliuvo už jo vežimėlio. Ji vikriai nardė pro praeivius. Šią pirmąją šiltą pavasario dieną kiekvienoje gatvėje, skersgatvyje ir alėjoje knibždėte knibždėjo žmonių. *Persefonė sugrįžta ir pasaulyje pražysta gyvybė.* Sugrįžo ne tik Persefonė, į Aleksandriją sugrįžo ir jos tėvas su seserimi. Tik Osteodora nenorėjo apie tai galvoti. Tai buvo Arsinojos šeima, ne jos. Jie paliko ją vieną.

Įsitikinusi, kad niekas jos neseka, ji grįžo tomis pačiomis gatvelėmis, tik jau sulėtinusi žingsnį. Į ją smigo visų akys. Kad ir kaip stengėsi, jai nesisekė išlikti nepastebimai. Jaunuolis, einantis

pro šalį su savo mylimąja, įdėmiai į ją pažiūrėjo, o kiek vyresnio amžiaus vyras, vilkintis baltu šventiko apdaru, ilgai į ją spoksojo. Turbūt Ajaksas buvo teisus – kaulas iš tiesų patraukdavo kitų dėmesį. Bet jai tai visai patiko. Geriau tegul žvelgia į ją su baime, o ne su pasibjaurėjimu, kaip į dar vieną murziną gatvės peliūkštę. Ryšulys svėrė jos petį. Šiurkštus jos drabužis trynė odą. Artėjant prie kanalo, žmonių aplink ėmė mažėti. Ajaksas, jos ištikimasis Ajaksas, sėdėjo laukdamas ant kanalo krašto ir maskatavo kojomis virš jo skaidraus vandens.

– Štai, – ji metė jam granatą.

Jis suleido dantis į granato žievę, nė nesivarginęs perpjauti jo peiliu. Dėmėtais ir rausvų sėklelių pilnais dantimis jis pažiūrėjo į ją ir sumurmėjo:

– Ar neturėtume palaukti Kerbero?

– Pasakysiu jam, kad jau godžiai surijai pusę savo grobio dalies, jei nuo to ryti pasidarys lengviau.

Jos akys stebėjo tris gatves, kurios vedė prie kanalo, ieškodamos lieso Kerbero silueto. Ji nekantriai mindžikavo vietoje ir patikrino, ar jos monetų ryšulėlis, pririštas prie diržo, buvo savo vietoje. Monetose buvo atvaizduotas jos tėvo, Arsinojos tėvo veidas. Pardavusi savo karališkus drabužius, ji su pagarbia baime stebėjo, kaip pirklys į jos delną dėjo vieną po kitos auksines monetas. Ajaksas timptelėjo ją už šono ir sušnibždėjo: „Įkąsk į jas ir paslėpk.“ Tada jis parodė jai, kaip išplėšti gabalėlį audinio ir paslėpti jį, pritvirtinus prie jos purvinos tunikos. „Štai taip, – tarė jis didžiuodamasis, – taip monetos neiškris ir niekas jų negalės pavogti.“ Dabar jų buvo likę vos kelios. Ji saugojo likusias ne maistui, o ypatingoms paslaugoms ir vaistams, kuriuos buvo sunku pavogti.

Osteodora stebėjo, kaip jos draugas surijo savo grobio dalį taip pat įnirtingai ir džiaugsmingai, kaip ir visada. Ji vėl, kaip ir daugelį kartų iki šiol, susimąstė, kaip jis atsidūrė gatvėje ir kaip susidėjo su Ajaksu Didžiuoju. Jau seniai norėjo to jo paklausti ir

dabar, kai jis buvo toks linksmas, pajuto, kad pribrendo tinkamas momentas.

– Ajaksai, – paklausė ji tyliai. – Kur tavo mama?

Berniukas visas išraudo. Turbūt jis gėdijosi tos moters, o gal to, dėl ko atsidūrė gatvėje. Osteodora suprato, kad daugelis gatvės vaikų nebuvo našlaičiai. Tai buvo neįmanoma. Miestas nematė maro, nei karo daugybę metų. Buvo sunku patikėti, kad visų jų tėvai buvo mirę. Ji numanė, kad dauguma jos likimo draugų buvo auginami gatvėje tol, kol sulaukdavo tokio amžiaus, kai jų mielos šypsenos nebepadėdavo jų motinoms išprašyti išmaldos, o tada jais arba buvo atsikratoma, arba jie patys pabėgdavo. Kartą Kerberas užsiminė jai: „Kodėl turiu vogti tai senai raganai, kai galiu vogti dukart daugiau ir tik sau?“

– Aš... aš jos nepamenu, – mikčiodamas atsakė Ajaksas, žiūrėdamas į vandenį.

– Visiškai nieko? – kamantinėjo ji. Smalsumas nugalėjo. Jai visada prastai sekėsi sulaikyti liežuvį už dantų. Be to, ji jau kūrė savo pačios istoriją. Žinojo, kad anksčiau ar vėliau kas nors to paklaus.

– Nedaug ką, Dora. Aš beveik nieko neprisimenu iki to, kai Ajaksas Didysis mane priglaudė... – jis gūžtelėjo savo kaulėtais pečiais. Jis atrodė toks mažas, susigūžęs prie didžiojo kanalo. Kažin ar jis buvo matęs aštuonias vasaras. Buvo sunku nusakyti jo amžių. Gatvės vaikai pagal savo amžių buvo smulkesni, todėl daugelis laikė ją vyresne, nei iš tikrųjų buvo. Spausdama ryšulėlį prie krūtinės, Osteodora atsisėdo šalia Ajakso. Jis pažvelgė į ją su miela pradante šypsena.

– O tavo motina, Dora?

– Ji pabėgo. Pasiėmė abu mano brolius ir paliko mane pačią pasirūpinti savimi.

Ji bendrais bruožais papasakojo Arsinojos istoriją, kaip ją išdavė ir paliko vieną. Gumulas susidarė jos gerklėje. Keista, kad ši istorija vis dar ją jaudino.

– Šiaip ar taip, ji visada teikė pirmenybę berniukams, – pridūrė ji žiauriai ir šaltakraujiškai. *O Ganimedas? Ar jis irgi teikė pirmenybę berniukams?*

Pasigirdo akmenimis velkamų kojų garsas. Osteodora pašoko. Kerberas. Ir iš tiesų, per alėją nubraižytas ir sumuštas svirduliavo jis. Jis vos vilko koją už kojos, pasiremdamas kairiąja, klupčiojo pirmyn.

– Dora, ne, – paprieštaravo Ajaksas. Ji nekreipė dėmesio į jo perspėjimą. Berniukas visada visko bijojo. Vyresni už jį berniukai jau buvo pradėję erzindami vadinti jį bailiu. Persimetusi kaulą per petį ji nuskubėjo prie savo sužeisto draugo.

– Dora, – Kerberas išspjovė su seilėmis sumišusį kraują. – Bėk.

Bet jau buvo per vėlu. Iki dantų apsiginklavę sargybiniai apsupo juos iš visų pusių. Ajaksas spruko atgal į gatves, o Kerberas sukniubo ant akmenų.

– Arsinoja, – vienas iš sargybinių atsiklaupė prie jos. – Atėjo laikas sugrįžti į rūmus.

Tas vardas. Iš kur jis jį žinojo?

– Jūs sulaikėte ne tą mergaitę, – sušuko ji atsitraukdama.

Vyras papurtė galvą.

– Pažįstu tavo veidą. Nebijok manęs.

Baimė tvinksėjo jos gyslose. Ji nužvelgė kiekvieną iš trijų sargybinių. Ar jie visada buvo tokios griežtos ir grėsmingos išvaizdos? Ji žengė kelis žingsnius į kairę, o po to staigiai nėrė į dešinę, prasmukdama pro dviejų sargybinių kojas. Tačiau tvirtos rankos sučiupo ją ir sugrąžino atgal.

– Arsinoja, – vėl sargybinis kreipėsi į ją tos mergaitės vardu. – Niekas tavęs neužgaus.

Ji ėmė rėkti, spardytis ir braižytis, nors ir žinojo, kad iš to nebuvo jokios naudos. Kerberas nejudėjo. Gal jis buvo negyvas? Aplink buvo tiek daug kraujo, tiek daug kraujo...

– Ką jūs jam padarėte?! – piktai sušuko ji, nors ir žinojo, kad dėl visko buvo kalta tik ji. Jam nieko nebūtų nutikę, jei tik jis nebūtų tapęs jos draugu. Visi, kuriems ji buvo nors kiek svarbi, arba pražuvo, arba virto dulkėmis. Tai buvo jos prakeiksmas.

– Arsinoja, – pakartojo sargybinis, – nusiramink.

Jis uždengė ranka jos burną ir suėmė ją į savo glėbį. Ji raitėsi, daužėsi, spardėsi ir klykė, bet nepajėgė išsivaduoti iš jo glėbio. Jiems pasukus rūmų vartų link, ji ėmė priešintis dukart aršiau. Galiausiai jis ją paleido ir ji sukniubo ant grindinio. Nespėjus jai pasprukti, dvi poros rankų pastatė ją ant kojų ir stumtelėjo prie šalia laukiančių neštuvų. Ji prisiminė jų pasidabruotą kedro rėmą, auksines rankenas ir purpurines užuolaidas. Gal tūkstantį kartų ji sėdėjo šiose neštuvuose, tačiau, kad ir kaip raginama, ji neketino į juos sėstis. Iš abiejų pusių stovintys sargybiniai palaidojo bet kokias viltis pabėgti, bet ji vis tiek nenustojo jiems priešintis.

Draskydamasi ir klykdama ji veržėsi iš jų rankų, bet sargybiniai vis tiek sugebėjo įkelti ją į neštuvus. Pirmiausia įkišo jos kūną, o tik po to – galvą. Jai pasirodė, kad pastebėjo Ajaksą, liejantį ašaras dėl prarasto antrojo savo globėjo. Nors galbūt jai tai tik pasirodė. Įstumta prievarta į neštuvus ji išgirdo kažkieno ploną balsą:

– Osteodora? Matau, kodėl šis vardas tau taip tinka.

Ji išsyk atpažino šį balsą. Tai nebuvo vyro balsas.

– Ganimedai? – paklausė ji su nuostaba pakėlusi akis į priešais ją sėdintį asmenį. Eunuchas tikrai nebūtų atėjęs tam, kad palydėtų ją į mirtį. Bent jau ji to iš jo tikrai nesitikėjo.

Priešais ją, atsilošęs į pagalvėles, ramiai sėdėjo jos mokytojas. Jis kalbėjo bejausmiu tonu, tarsi jie būtų matęsi vos vakar.

– Taip, mano miela, tai aš. Tiesa, vos atpažinau tave gatvėje.

– Kodėl turėtum atpažinti? Juk palikai mane, – išspjovė ji žodžius.

– Taip, palikau kuriam laikui, kaip kad buvau tave įspėjęs.

Sakei, kad sugrįši manęs. Ji norėjo išrėkti šiuos žodžius ir prakeikti jį skradžiai žemėn, bet susitvardė. Toks jos elgesys tik parodytų jos silpnumą, o dabar ji tikrai nebuvo silpna. Jai pavyko išgyventi už rūmų sienų, su savim turint tik kaulą ir peilį. Ganimedas jai buvo nereikalingas. Jai nereikėjo niekieno. Taigi, vietoj to, ji tik paklausė:

– Kaip suuodei, kad esu čia?

Eunuchas nepatenkintas papriekaištavo:

– Praleidai vos porą savaičių gatvėje ir jau spėjai pasigauti gatvės žargoną.

– Kaip tau pavyko sužinoti, kad esu čia? – dirbtinai mandagiai paklausė ji.

– Mano miela, – jis spustelėjo jos ranką. Ji nesujudėjo. Jau buvo išmokusi neparodyti savo jausmų. – Taip, aš gyvenu rūmuose, bet aš vis dar turiu ryšių už jų sienų. Ir... yra tokių, kurie akylai stebi to pasaulio gyventojus, ypač vaikus. Mane pasiekė kalbos apie naujai atvykusią mergaitę, vardu Osteodora. Netrukus supratau, kad tai tu.

Žvelgdama pro neštuvų užuolaidas ji stebėjo, kaip pro šalį plaukia vis didesni ir didingesni pastatai. Kelios dešimtys gatvės elgetų apspito ir sekė paskui neštuvus, tačiau netrukus jie prarado susidomėjimą ir išsiskirstė. Galbūt jie aptarinėjo Osteodoros, išplėštos į jų tarpo, istoriją, o gal ir ne. Galbūt jie jau spėjo ją pamiršti. Tik Ajaksas nepamiršo, bet ir jis pamirš, kaip kad nustojo minėti savo pusbrolio vardą. Ir jis išgyvens. Ji norėjo tuo tikėti. Jis susiras kitą globėją, gal net Kerberas pasirūpins juo, jei pats išgyvens. Ji norėjo ir tuo tikėti. Jie buvo jos paskutiniai draugai, jos vieninteliai draugai.

Ganimedas žiūrėjo į ją, bet ji vengė jo žvilgsnio. Ji nurijo savo apmaudo kupinus žodžius. „Galėjau žūti, kai mane palikai“, – norėjo išrėkti tai ir ne tik, – „geriau jau būtum palikęs mane

ten", – bet susitvardė. Ji nesuteiks jam malonumo matyti ją susigūžusią iš baimės. Ji kietai suspaudė lūpas ir prakalbo kaip galima nerūpestingiau:

– Kas naujo rūmuose?

– Tavo tėvas valdo, o tavo sesuo trūni kalėjimo celėje. Bet tai neturėtų tavęs stebinti. Tačiau Ptolemajas, Naujasis Dionisas, nori priimti savo jauniausiąją dukterį į savo glėbį.

– Vadinasi, tave atsiuntė mano tėvas?

Kraujas tvinksėjo jos smilkiniuose. Eunuchas nežymiai papurtė galvą.

– Kleopatra nekantrauja tave pamatyti, mano miela.

Vadinasi, ją išgelbėjo jos sesuo. Kaip visada. Tačiau tai jai neteikė džiaugsmo. Jiems priartėjus prie rūmų, ji ėmė nerimauti dėl savo išvaizdos – susivėlusių plaukų, murzino veido ir juodų panagių. Slapčia ji bandė nykščiu iškrapštyti bent didžiąją dalį panagėse susikaupusio purvo.

– Tarnaitė nupraus ir nušveis tave švariai prieš tau pasirodant rūmuose. Nėra reikalo dėl to nerimauti.

Tarnaitė, o ne Mirinė. Vadinasi, ana jos vizija išsipildė.

– Esi nepaprastai tyli, mano miela. Maniau, kad nesustodama pasakosi istorijas apie sunkias gatvėje praleistas dienas.

Jos žvilgsnis, Arsinojos žvilgsnis, nukrypo į ant jos branginamo kaulo sudžiūvusius kraujo lašelius.

– Kaulo nešiotoja saugo savo paslaptis.

Eunuchas sužiuro į kaulą.

– O aš maniau, kad būsi pernelyg gera ir švelni miesto skersgatviams.

Nuprausta ir sušukuota Arsinoja žvelgė į didįjį rūmų kiemą. Dabar jis jai atrodė didesnis, nei jį prisiminė. Baisiai maudė pilvą. Ji nedrįso žengti nė žingsnio, jau nekalbant apie tai, kad turėjo pereiti

per visą kiemą. Šokančių delfinų mozaika, žyminti vietą, kurioje kryžiavosi du pagrindiniai takai, atrodė nepasiekiama, taip toli, kad ir nužengusi tūkstantį žingsnių, jos nepasiektų.

Arsinojos drąsumas kažkur išgaravo. Ganimedas atėmė iš jos kaulą. „Toks žaislas netinka princesei", – pasakė jis. Turbūt su juo jis atėmė ir jos drąsą. Jai už nugaros stovintis sargybinis atsikrenkštė. Ji krūptelėjo, pajutusi, kad jis ją stebi ir ragina į priekį. Nepaisant visko, ką jautė, ji žengė pirmąjį žingsnį, taip atsargiai, tarsi bijotų, kad jos šviežiai suteptos pėdos išteps ir sudarkys dailųjį marmurą.

Viskas rūmuose atrodė ne taip, kaip anksčiau. Jie buvo pernelyg dideli, erdvūs ir klastingi. Arsinoja ilgėjosi katakombų užkampių ir plyšių, vietų, kuriose tave galėjo užpulti tik iš vienos pusės. Čia ją trikdė net ir kvapai. Šleikštulį keliantis rožių, sandalmedžio, lelijų ir medaus kvapas dusino ją. Ji jau buvo pripratusi prie žemiškų kvapų: purvo ir prakaito tvaiko, prie jos murzinų draugų, besiglaudžiančių jos pašonėje.

Pagaliau ji pasiekė delfino nosį. Arsinoja žiūrėjo žemyn, į jos sandalų liečiamus ryškiaspalvius akmenėlius. Ji prisimerkė, kol praėjo pro žuvį ir žengė į nesuskaičiuojamų mėlynų ir žalių akmenėlių jūrą. Ilgiau nebegalėjo čia stoviniuoti. Laikas bėgo ir, kaip sakė jai sargybinis, tėvas jos laukė.

Paragintos kojos nešė ją į priekį, didžiojo atrijaus link, į kurį daugybę kartų buvo pakviesta Berenikės. Ranka palietė jos petį. Ji greitai apsisuko, vos garsiai nesurikusi. Tai buvo tik tas pats kareivis, kuris prieš tai krenkštė. Dabar jis lėtai purtė galvą.

– Tavo tėvas priims tave karališkame poilsio kambaryje, – tarė jis švelniai.

Arsinoja linktelėjo. Dabar ji prisiminė. Jos tėvas niekada nemėgo atrijaus ir savo sosto. Jis mieliau rengė susitikimus išsitiesęs ant savo šilkais aptaisytos kušetės. Arsinoja paklusniai pasuko taku jos dešinėje ir stebėjo, kaip jos kojos plaukia melsvu žvirgždu išklotu

grindiniu. Baimė augo jos krūtinėje. Jos dėmesį patraukė karališkais žiedais sužydėjęs krūmas. Jo pavadinimas sukosi jai ant liežuvio galiuko. Dilonas? Ditonas? Diktonas. Taip, tai buvo diktonas.

Šone šmėkštelėjo paauksuotų durų rėmas, palei jo įmantrų raižinį leidosi kabančios vynuogių kekės, žadančios dar didesnę prabangą viduje. Arsinoja giliai įkvėpė oro, pasiruošdama viskam, kas jos laukė už šių durų, ir žengė per jų slenkstį.

Ant dviejų vienodų kušečių, sustatytų greta viena kitos, gulėjo pažįstamos figūros. Jos tėvas, nuo galvos iki kojų vilkintis purpurine spalva, su ant galvos pakrypusia karūna, gulėjo atsilošęs ant šilkinių pagalvėlių. Jai įėjus, jis vos žvilgtelėjo į ją. Ant kitos kušetės pozuodama gulėjo Kleopatra, visiškai pasikeitusi Kleopatra – išplatėjusiais klubais ir suapvalėjusia krūtine. Tūkstančius kartų Arsinoja įsivaizdavo šią akimirką, jų susitikimą ir tai, kaip ji puls į sesers glėbį, bet jos kojos buvo tarsi įaugusios į oniksą. Tik tada, kai Kleopatra pažvelgė į jį ir sušnibždėjo „Tėve", jos šiek tiek sujudėjo. Tada Naujasis Dionisas, Fleitininkas, Arsinojos tėvas, karalius, nuleido kojas nuo kušetės ir mostelėjo jai, kad prieitų. Šis mostelėjimas turėjo būti šiltas, bet jis atrodė toks pat šaltas ir tolimas, kaip ir jo atvaizdas monetose. Arsinoja priėjo prie jo ir jis pareigingai, be žodžių, apglėbė ją ir po to paleido ją iš savo šalto glėbio.

Paleista iš glėbio ji pamatė, kaip prie jos metėsi sesuo.

– Mano miela, brangi sese, – sušnibždėjo Kleopatra virpančiu balsu makedonietiškai, jų namų šventa, slapta kalba, kuri dabar Arsinojai atrodė keista ir tolima. – Negaliu patikėti, kad tai tikrai tu.

Arsinoja nieko nejautė, tik tuštumą, bet prisivertė išspausti ašarą.

VYRESNIOJI

Tik tamsa grasino ją palaužti. Troškulys, smarvė, žiurkių braižymasis – visa tai ji galėjo iškęsti. Jei tik galėtų matyti. Tačiau keturios jos kalėjimo sienos buvo tvirtos ir aklinos. Nors ir žinojo, kad kasryt pakildavo saulė, čia neprasibrovė nė vienas tai įrodantis saulės spindulys. Galbūt Aleksandriją taip pat apsiautė begalinė naktis, bent jau taip atrodė būnant čia.

Keistomis valandomis durys girgždėdamos prasiverdavo ir įleisdavo ruožą šviesos. Nepažįstamas tarnas, visada vis kitas, įeidavo į vidų nešinas geležine lėkšte su duona arba keliomis, jau apgedusiomis datulėmis. Kartais dėkinga, o kartais pasibjaurėdama, Berenikė valgė tai, ką jai atnešdavo. Įkalinimas pradėjo palikti savo pėdsakus: maudė kaulus, virpėjo pirštai, o jos stori plaukai ėmė kristi kuokštais. Bent jau niekas nevertė jos žiūrėti į veidrodį.

Kartais ji bandydavo išgauti informacijos. Sidabrinė apyrankė galėjo atrišti net ir labiausiai nesukalbamus liežuvius. Taip ji sužinojo, kad Dritonas, jos ištikimasis patarėjas karo reikalams, buvo negyvas, nukautas ietimi jis krito, bėgdamas iš mūšio lauko su balta vėliava rankoje. Tuo ji negalėjo patikėti. Jis nesugebėjo net tinkamai pasiduoti. Jos maitvanagio amuletas atskleidė daugiau paslapčių. Arsinoja taip pat ją išdavė. Ji sužinojo tai iš bjauraus, perdžiūvusio vergo. Tačiau netrukus gandai nustojo plaukti. Ji nebeturėjo papuošalų, o mantija, nesvarbu, kad ir kaip dailiai

nuausta, nesulaukė tokio paties dėmesio kaip brangenybės. Taigi vieną naktį ji gulėjo virpėdama šalia savo kameros naktipuodžio ir verkė dėl Ledos mirties. Kai ašaros nudžiūvo, ji nustojo uždavinėti klausimus.

Berenikė išgirdo batų dundėjimą grindiniu. Ji gana dažnai juos girdėdavo. Kartais ji net galvodavo, kad kariai žygiavo pirmyn ir atgal tik norėdami ją pagąsdinti, bet šįkart jie žingsniavo kitokiu ritmu. Ji beveik girdėjo juos šaukiant: „Atėjo laikas. Atėjo laikas mirčiai."

Akinantis šviesos spindulys apšvietė porą sargybinių – vienas jų buvo aukštas, o kitas – storulis. Iš jų maitvanagio formos šalmų Berenikė matė, kad jie buvo aleksandriečiai, ne romėnai. Tai buvo menka paguoda – būti palydėtai į mirtį jos pačios tautiečių. Sprendžiant iš jų veidų, kuriuose nebuvo nė raukšlelės, jie buvo per jauni būti kareiviais, jie buvo tūkstantį metų jaunesni už ją. Nepaisant to, ji atsistojo, lygindama palei kojas susiglamžiusį apdarą. Ji perbraukė purvinais pirštais savo riebaluotų plaukų likučius. Murzina ir perdžiūvusi ji laikė aukštai iškėlusi galvą. Išeidama ji prisimerkė nuo aliejinių lempų šviesos, bet neužsidengė akių. *Niekada neparodyk jiems savo silpnumo.*

Tyli jų procesija lipo aukštyn išlinkusiu koridoriumi, pro keletą nepažįstamų kolonadų, išgrįstų paprastais ir grubiai tašytais akmenimis. Šen bei ten ji pastebėjo vieną kitą nusilupinėjusį paveikslą. Nimfos ir toliau šypsojosi, nors ir buvo netekusios rankų, kojų ir dantų. Ar ji irgi šypsosis? Ar pasitinkant mirtį jos lūpas iškreips bereikšmė šypsena?

Pernelyg greitai jos kojos jau žengė per didįjį rūmų kiemą, kur tarp kolonadų būrėsi beveik jau pamiršti kilmingųjų veidai. Jie vieni iš paskutiniųjų prisijungė prie jos rėmėjų, o dabar greitai sugrįžo pas jos tėvą. Tarp jų nesimatė Pietono veido. Žinoma, kad čia jo nėra. Jokie maldavimai negalėjo išpirkti jo nuodėmių.

Ji ieškojo minioje jai brangesnių mirusiųjų mylimųjų – Archelajo, Ledos, net ir Dritono, bet žinojo, kad jau niekada nepamatys nė vieno jai mielo veido, taip pat kaip ir žinojo tai, kad niekada nepagimdys kūdikio, neves vyrų į mūšį ir nepastatys savo rūmų. Įeidama į atrijų, pajuto, kaip ima linkti keliai. Visos istorijos apie prisikėlusius dievus subyrėjo it nerimtos vaikiškos pasakos. *Niekada neparodyk jiems savo silpnumo.*

Aukštai virš susibūrusios minios, savo puošniame soste, išsitiesęs it strėlė, sėdėjo jos tėvas. Jis buvo pradėjęs plikti aukštyn nuo sulaužytos nosies, bet, išskyrus tai, jis atrodė visiškai toks pats, kaip jos vaikystėje. Jo meilužė sėdėjo atsilošusi jo kairėje, visų matoma, skendinti Trifenos šilkuose, išsiuvinėtuose ametistais ir nefritais. Jos jauniausias sūnus, neseniai išlipęs iš vystyklų, žaidė su aplink jos kaklą apvytu perlų vėriniu. Vyresnysis sūnus, gal penkerių metų berniukas, žiūrėjo į ją su dideliu susidomėjimu. Berenikės akys nukrypo į dukteris. Kleopatra, jau beveik moteris, turėjo padorumo nežiūrėti į ją. Ten pat, šalia jos, sėdėjo Arsinoja, pritraukusi kelius prie smakro. Net ir per atstumą Berenikė matė jos ašarų pilnas akis. Mergaitė vis tik jos neišsižadėjo. *Neverk*, – sušnibždėjo ji sau, – *jiems nevalia to pamatyti.*

Kambario vidurys buvo paliktas tuščias. Ten, ant grindų gulėjo didelis granito gabalas, uždengiantis besišypsantį Dioniso veidą. Gerklėje įstrigo gumulas. Šalia jo stovėjo stambiausias vyras, kokį jai kada teko matyti. Jo sprandas įsitempęs kyšojo iš po krūtinės šarvų, kurie aiškiai buvo nukalti atitinkamo dydžio kariui. Jo pirštai spaudė kirvio kotą. Visų akys buvo nukreiptos į ją. Berenikės kojos, rodos, įaugo į grindinį. Ji ragino jas pirmyn, bet jos neklausė. Ji nenorėjo, kad kas nors matytų jos jaudulį. Ji nesuteiks jiems tokio pasitenkinimo. Berenikė beveik ištarė garsiai: „Niekada neparodyk jiems savo silpnumo.“

– Išdavikė turbūt nori ką nors pasakyti, – tarė jos tėvas.

Taip, ji norėjo, ji tikrai norėjo. Ji pasakytų jiems, kad Romos iškilimas reiškia Egipto mirtį, kad deivė Muta yra galingesnė už jų belytes dievybes, kad meilužė, įslinkusi į tėvo guolį, niekada neprilygs jos motinai. Jos drąsūs žodžiai skambėtų ilgai. Duktė, kuri mirė su pagieža lūpose.

– Tėve, – ji pagaliau prabilo. – Tėve, prašau.

Neliko daugybės metų, vienišų stiprybės ir kovos metų. Ji vėl tapo devynmete mergaite, maldaujančia savo tėvo meilės. Ji verkė ir raudojo, griebėsi kiekvienos moters ginklo, kurį visada taip niekino, kad tik išsaugotų savo gyvybę. Tėvo akyse atsispindėjo pasibjaurėjimas – tas pats žvilgsnis, kuriuo jis žiūrėjo į savo pasibjaurėtinus, negyvais gimusius, kūdikius.

Fleitininko balsas nutraukė jos raudojimą:

– Sargybiniai, padarykite galą šios būtybės verkšlenimui.

Šiurkščios rankos nutempė Berenikę į priekį. Jau buvo per vėlu. Ji žinojo, kad jau buvo per vėlu, bet ji vis tiek maldavo. Ji suklupo ant akmens. Žodžiai kažkur išgaravo. Ašaros tekėjo jos veidu. Ji pakėlė akis, kad pažiūrėtų tėvui į akis. Kirvio ašmenys suspindėjo deglo šviesoje.

Silpna.

PADĖKOS ŽODIS

Daugybė nuostabių žmonių padėjo man užrašyti popieriuje Arsinojos ir Berenikės istorijas. Ypač norėčiau padėkoti mano brangiai draugei Megen Fleherti už tai, kad tikėjo šia knyga nuo pat jos pradžios, ir už tai, kad perskaitė jos rankraštį daugiau kartų, nei galiu suskaičiuoti. Mano seseriai Džiulijai už jos sumanią kritiką ir neišblėstantį palaikymą. Mano mamai už įkvėptą meilę literatūrai ir mano tėvui už tai, kad kurstė mano domėjimąsi istorija. Džiulijai Kardon ir Ivanui Letui už atsakymus į klausimus, kurių nedrįsau kitų paklausti. Davidui Gudviliui už tai, kad supažindino mane su mano agentu. Samui Kanui, Lejai Frankjei, Dženei Nisel ir Brajenui Dentonui už jų geranorišką ir atsakingą pirmųjų šios knygos rankraščių skaitymą.

Labai dėkoju Aleksui Hurliui už tai, kad surado šiam rankraščiui puikų leidėją ir už tai, kad palaikė mano knygą, kai to labai reikėjo. Mano nepakartojamai redaktorei Džudei Klein už nenuilstantį užsidegimą šiuo projektu ir vertingas redaktoriaus įžvalgas. Amandai Brover už jos didelį įdirbį nuo redagavimo iki leidybos. Nelui Beramui už tai, kad pastebėjo užsilikusius modernius idiomatinius posakius ir pataisė mano pašėlusį subjunktyvo naudojimą. Karen Dandri, Lisai Erikson, Heter Fein, Megen Dyns ir Miriam Parker už jų išskirtines pastangas leidybos ir rinkodaros klausimais. Mano reklamos agentei Morgan Moroni už tai, kad manimi pasitikėjo prieš auditoriją ir prieš vaizdo kamerą. Reganui Arturui ir visiems kitiems, dirbantiems „Little, Brown", už išleistą knygą.

Taip pat esu labai dėkinga daugybei Niujorko kultūros institucijų, be kurių mano tiriamasis darbas būtų neįmanomas, ypač dėkoju Niujorko ir Bruklino viešosioms bibliotekoms už jų išsamias istorijos, meno ir architektūros knygų kolekcijas ir Metropoliteno meno muziejui bei Bruklino muziejui už jų nuostabias graikų, romėnų ir egiptiečių meno kūrinių kolekcijas.

CITATOS

Atėjo laikas tau sužinoti tiesą apie pasaulį <...> vos per penkiasdešimt trejus metus užkariavo ir įsiviešpatavo beveik visame pasaulyje?

Polibijas, *Istorijos. Pirmoji knyga,* 1 eil. Versta iš anglų kalbos.

Vadinamoji vaiko motina nėra <...> gimdo tėvas, vaisių saugo motina.

Eschilas, *Orestėja.* Vertė J. Dumčius, Vilnius: Vaga, 1988, p. 172.

O šiandien mes abi <...> į šaltą kapą mirusių šalin.

Sofoklis, *Antigonė.* Vertė A. Dambrauskas. Vilnius: Vaga, 1988, p. 250, 251, 279.

Tačiau tu nelaiminga, tad ne gėda man. / Nelaimių jūron plaukti su tavim drauge.

Sofoklis, *Antigonė.* Vertė A. Dambrauskas. Vilnius: Vaga, 1988, p. 266.

Bet nemiela man draugė, žodžiais mylinti.

Sofoklis, *Antigonė.* Vertė A. Dambrauskas. Vilnius: Vaga, 1988, p. 266.

Žinai štai viską <...> Garbinga, ar menka gerų tėvų duktė.

Sofoklis, *Antigonė.* Vertė A. Dambrauskas. Vilnius: Vaga, 1988, p. 249.

Ne Dzeusas tą įstatymą paskelbė man <...> Mums duotas ir kurio pradžios nežino niekas.

Sofoklis, *Antigonė.* Vertė A. Dambrauskas. Vilnius: Vaga, 1988, p. 263.

Ir sapnas ateina iš Dzeuso.

Homeras, *Iliada*. Vertė A. Dambrauskas. Vilnius: Vaga, 1981, p. 7.

Mirtis pakerta net ir tą, kuris bėga iš mūšio lauko.

Simonidas, versta iš anglų kalbos.

Tarp protą turinčių būtybių žemėje <...> Ar geras.

Euripidas, *Medėja*. Vertė B. Kazlauskas. Vilnius: Vaga, 1988, p. 365.

Man regis, kad puikiausias dalykas <...> išpranašauti dabartį, praeitį ir ateitį.

Ištrauka iš Hipokrato veikalo „*Hipokrato rinkinys*“. Versta iš anglų kalbos.

Nors ši liga man atrodo dieviškesnė <...> dėl kurių ji kyla.

Ištrauka iš Hipokrato veikalo „*Hipokrato rinkinys*“. Versta iš anglų kalbos.

Ji matė baisų sapną. Išsigandusi... Sapnavo, kad gyvatę ji pagimdžiusi.

Eschilas, *Orestėja*. Vertė J. Dumčius. Vilnius: Vaga, 1988, p. 125.

Ir, nebetaręs nė žodžio, pasiausdamas rankom <...> Taip aimanavom visi ir laukėm Aušros pasirodant.

Homeras, *Odisėja*. Vertė A. Dambrauskas. Vilnius: Vaga, 1981, p. 121–122.

Jūs gi žmogaus nesutiksit pasaulyje, / Kurs atsilenktų, kai gena jį dievas.

Sofoklis, *Edipas Kolone*. Vertė A. Dambrauskas. Vilnius: Vaga, 1974, p. 120.

Ir ką mes turim išsakyt? <...> Dvasia manoji – motina nenuramins.

Eschilas, *Choėforos*. Vertė J. Dumčius. Vilnius: Vaga, 1988, p. 121.

ŠALTINIAI

Aeschylus, *Oresteia. The Furies.* Indianapolis: Hackett Publishing Company, Inc., 1998.

Aeschylus, *Oresteia. The Libation Bearers.* Indianapolis: Hackett Publishing Company, Inc., 1998.

Euripides, *Medea and Other Plays. Medea.* Baltimore: Penguin Books, 1963.

Euripides, *The Complete Greek Tragedies: Euripides III. The Trojan Women.* Chicago: University of Chicago Press, 1958.

Hippocrates, *The Book of Prognostics* [interaktyvus]. The Internet Classics Archive, 1994–2009 [žiūrėta 2016-03-16].<http://classics.mit.edu//Hippocrates/prognost.html>.

Hippocrates, *On the Sacred Disease* [interaktyvus]. The Internet Classics Archive, 1994–2009 [žiūrėta 2016-03-16].<http://classics.mit.edu//Hippocrates/sacred.html>.

Homer, *The Iliad.* New York: Penguin Books, 1990.

Homer, *The Odyssey.* New York: Penguin Books, 1996.

Polybius, *Polybius on Roman Imperialism.Histories.* South Bend: Regnery Gateway, 1980.

Simonides, *Greek Lyric, Volume III: Stesichorus, Ibycus, Simonides, and Others.* Cambridge: Loeb Classical Library, 1991.

Sophocles, *The Three Theban Plays. Antigone.* New York: Penguin Books, 1984.

Sophocles, *The Three Theban Plays. Oedipus at Colonus.* New York: Penguin Books, 1984.

Holleman, Emily
Ho-136 Kleopatros šešėliai : romanas / Emily Holleman ; iš anglų kalbos vertė Simona Dobrovolskytė. – Vilnius : Sofoklis, 2016. – 384 p.
Bibliogr.: p. 383
ISBN 978-609-444-180-6

Šiame debiutiniame romane Emily Holleman išmoningai seka Arsinojos pėdomis ir pasakoja apie jos kelią į Egipto karalienės sostą. Tai jaudinanti ir intriguojanti istorija apie klastingą Egipto dinastiją ir paslaptingą senovės pasaulį.

UDK 821.111(73)-31

EMILY HOLLEMAN

KLEOPATROS ŠEŠĖLIAI

Iš anglų kalbos vertė *Simona Dobrovolskytė*
Redagavo *Vainius Bakas*
Viršelio dailininkė *Arūnė Ščiupokaitė*
Maketavo *Eglė Jurkūnaitė*
Projekto vadovė *Ligita Mažeikienė*

Tiražas 1 500 egz.

Leidykla „Sofoklis“
Klaipėdos g. 7A, LT-01117 Vilnius
info@sofoklis.lt

Spausdino spaustuvė
ScandBook
Gamyklos g. 23, LT-96155 Gargždai
www.scandbook.lt

[redacted]

PASLAPTINGA EPINĖS ISTORIJOS APIE KLEOPATRĄ PRADŽIA, PAPASAKOTA JOS SESERŲ

Paskutinės Egipto karalienės Kleopatros kelias į valdžią apipintas mitais ir legendomis, kupinas neatsakytų klausimų ir tamsių šešėlių. Kas nutiko prieš Cezarį ir garsiąją istoriją apie į kilimą įvyniotą Kleopatrą, prieš Egipto karalystės žlugimą ir paslaptingą Kleopatros savižudybę nuodingos gyvatės nuodais? Istorija apie prabanga tviskančiuose, bet godžiuose rūmuose slypinčias politines ir meilės intrigas atgimsta Kleopatros šešėlyje likusių seserų – Berenikės ir Arsinojos – pasakojime.

Berenikė, jėga atėmusi Egipto sostą iš tėvo ir tapusi Egipto karaliene, grumiasi su savais demonais – negailestinga motina, klastingais patarėjais ir vis augančia grėsme, kad iš tremties atsikovoti karūnos sugrįš tėvas. O jaunėlė Arsinoja, palikta tėvo ir mylimos sesers Kleopatros, priversta pamiršti vaikiškus žaidimus ir stoti į kovą dėl išlikimo žiauriame, dėl valdžios kovojančiame pasaulyje.

Šiame debiutiniame romane Emily Holleman išmoningai pasakoja intriguojančią istoriją apie klastingą Egipto dinastiją ir paslaptingą senovės pasaulį, kupiną didingos meilės, apsėdimo, išdavystės ir keršto.

www.sofoklis.lt

